

15

И С Т О Р І Я

П Е Т Р Ъ

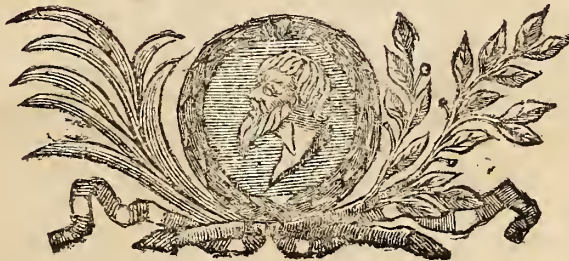
Л ЧЕПУТЪЛ РЪМЖНИЛЪР Л ДАКІА.

Л Т О К М І Т Ъ

Д Б

П Е Т Р Ъ М Я І Ё Р де Дичо - Сжнмзртін,
Протопóp, шї ла Анзлцáтѣл Кръска Консіліум Докѣмтененціале
ал Оунгаріей
Кръска Якърцилѣ Ревізѣр.

Л Я Б Ъ Д Я.

Л Кръска Тѣпографіе ал Оунверситѣцій Оунгвріцій дин Пѣша.

1 8 1 2.

Въ ѿневѣѣ ѿсте ѿ нѣ грѣи ѿдеврѣла. — —

Library of Congress

2009

370553

КЪ ВЪЖНТЪ АНАИИТЕ.

Звѣрда̀ре а̀ша̀ недѣ̀меритѣ̀ а̀ мѣ̀лцѝ дин чѣ̀й стрейнѝ
Скрї̀иторї̀ їа̀сте де а̀ вомѝ кѣ̀ кондѣ̀юл а̀сѣ̀пра Рѣ̀мѣ̀ниларь,
сѣ̀трзнепѣ̀циларь Рѣ̀маниларь чѣ̀ларь вѣ̀ки, ѡ̀ри че ле шоп-
тѣ̀ше ларь дѣ̀хѣ̀ла а̀чѣ̀ла, кареле май дѣ̀мѣ̀лт спре а̀чѣ̀ла
а̀й а̀тѣ̀рѣ̀тѣ̀ пре варѣ̀ари, ка пре Рѣ̀мани, саѣ̀ ка пре До-
мнѝ ларь сѣ̀и о̀у̀раскѣ̀, саѣ̀ ларь ка прѣ̀ битѣ̀жиларь би-
рѣ̀иторї̀ а̀ тоа̀тѣ̀ лѣ̀мѣ̀ сѣ̀ле писмѣ̀лскѣ̀; кѣ̀т ши кѣ̀нд
фѣ̀рѣ̀ де ни́чи ѡ̀ дова̀дѣ̀з їскодѐск чѣ̀ла, саѣ̀ ши мин-
чѣ̀ни а̀прїа̀те спѣ̀н а̀сѣ̀пра Рѣ̀мѣ̀ниларь, а̀кѣ̀ соко̀тѣ̀ск кѣ̀
лѣ̀мѣ̀ тоа̀тѣ̀ ѣ̀ дѣ̀тоа̀ре сѣ̀ крѣ̀дѣ̀з нѣ̀лѣ̀чїриларь ларь; ба
де ѡ̀ вѣ̀ка̀тѣ̀ де врѣ̀ме, пре кѣ̀м мѣ̀гарї̀ю пре мѣ̀гарї̀ю скѣ̀р-
пинѣ̀, а̀ша̀ о̀у̀нѝ дѣ̀ла а̀лцѝ а̀прѣ̀мѣ̀тѣ̀нд дѣ̀фѣ̀зимѣ̀риле,
фѣ̀рѣ̀ де ни́чи ѡ̀ черка̀ре а̀л а̀дѣ̀вѣ̀рѣ̀лѣ̀и, де ї̀знѣ̀в ле дѣ̀лѣ̀
ла сѣ̀а̀мпѣ̀; ши кѣ̀ кѣ̀т Рѣ̀мѣ̀нѝ май а̀дѣ̀нк тѣ̀к, не-
мї̀ка рѣ̀спѣ̀ндѣ̀нд недѣ̀рѣ̀пциларь дѣ̀фѣ̀зимѣ̀торї̀; кѣ̀ а̀тѣ̀тѣ̀
ѣ̀и май вѣ̀рѣ̀тѣ̀ се а̀пѣ̀лѣ̀з пре Рѣ̀мѣ̀ни а̀й микшорѣ̀, ши
кѣ̀ волни́чїе а̀й батѣ̀жокорї̀.

Кѣ̀цѣ̀тѣ̀л мї̀ѣ̀с їа̀сте нѣ̀ а̀трѣ̀гѣ̀з Їсторїа̀ Рѣ̀мѣ̀ниларь
а̀ ѡ̀ цѣ̀се, фѣ̀рѣ̀ чѣ̀ле че май вѣ̀рѣ̀тѣ̀ се цї̀н де а̀чѣ̀пѣ̀тѣ̀л

лвр ꙗ Дакїа, дин вѣкїи скрїпторї, пѣнтрѸ ачѣа але ꙗ-
семна, ка възжнд Римжнїи дин че вїцз стрзлѸчїтз
сжнт прзсїцї, тоцї сзсе ꙗдѣмне стрзмѸшилвр сзї ꙗ-
трѸ ѡмнїе шї ꙗ бѸна квїїнцз але оурма, лдекз, кзтрз
ЛїзрѸтѸл лвр ал ꙗвстрїей сз фїе кв крѣдїнцз, кзтрз
Пѣтрїа са кв квчерїе, кзтрз ДѸмнїи лѸкѸрилвр кв ѡскѸл-
тѸре, кзтрз тог де апрѸапеле кв драгосте; шї пре сїмѣ
ꙗтрѸ тогте пѸтѣрїле сѸфлетѸлѸї кв невоїнцз сзсе де-
плинѣскз, кжт, прекѸм дела бѸна мѡїкз фїрѣ ѡ ꙗ-
пзртзшїт талѡнт вѸн, ѡшѡ тоцї сзсе фѡкз ЧѣтзцѸбнї
Пѣтрїей фолоситѸрї.

ꙗчѣа ꙗкз ꙗмї кѡтѸз сз мзртѸрїсѣск, кз довжн-
дїнд ѡ фѸартѣ скѸртз врѣме спре ꙗтокмїрѣ ИстѸрїей
ꙗчѣшїл, кжт нїчї ꙗ ѡ скрїе ѡдѸлѸ ѡарз кврѸт нѸ маѸ сѸ-
ферїт ꙗкѸнцїкѸрїле стѸрїей мѣле; нѸ пот сз мз лїн-
гѸшїеск мїе, кз дѸдрз нїчї ѡ грѣшѣлз нѸ сѸл вжржт ꙗ-
нїчї; ба нїчї ржндѸл тѸтѸрѸр лѸкѸрилвр, пѣнтрѸ ачѣ-
лшї кзѸзз, нѸ лам пѸтѸт цїнѣ, чї кѡре оунде мїѡѸ
вѣнїт ѡмїнѣте, ѡколѸ лам ꙗсемнѡт. ПѣнтрѸ ачѣа ѡрї
кѡреле де бїне вѸнтѸрїю ЧѣтїтѸрїю де ва фѡче, пзнз кжнд
мї се ва дѡ тїмп пре ꙗделѣте тогте але прочетї, ачѣ
бѸнзтѸте кв мїне, ка сзмї арѣте врѸ смїнѣлз че ѡ
ва ѡфлѡ ꙗ ИстѸрїа ачѣста, кв мѸлцѣмїтѸаре їнїмз
сжнт гѡта ꙗ ѡ ꙗдрѣптѡ.

К Я П Л Т Ж Ю.

ПЕНТРЪ ДЕСКЗАЛЕКАРЪ РЪМАНИЛЪР Л ДАКІА.

§. 1.

РЪСКОДЕЛЕ, КАРЕ ЛЪС АВЪТ РЪМАНИИ КЪ ДАКИИ ЛМАИНТЕ
ДЕ ТРАІАН.

ДАКИИ ЛКЪ ДИН ЗІЛЕЛЕ ЛВИ ІВЛІЗЕ КЕСАР АТЪТА ЕРА ГРЕИ ЛПЪРЪЦИЕЙ
РЪМАНИЛЪР КЪ ЧЪЛЕ ДЪСЕ АЛЕ ЛЪР РЪСВАТЕРИ ШИ ПЪРЪЦИ ЧЕ ФЪЧЪ ЛЪ ФРА-
КИА, Л ІЛЛИРИК ШИ ЛТРЪ АЛТЕ ЛВЕЧИНАТЕ ЦЪРИ АЛЕ ЛПЪРЪЦИЕЙ РЪМАНИ-
ЛЪР, КЪТ ІВЛІЗЕ КЕСАР КАНЪЛ РЪМАНИЛЪР ДЪПЪ ОУЧИДЕРЪ ЛВИ ПОМПЕЮ
ПРОТІВНИКЪ ЛВИ СЪС, ШИ ДЪПЪ СТИНЦЕРЪ ПОМПЕІАНЕЛЪР РЪМЪШІЦЕ, Л-
ТОРИАНЪСЕ ЛА РЪМА, КЪ ГРЪ ВЪСТЕ, КЪМ СКРИЕ СВЕТОНИЗЕ Л ВІАЦА ЛВИ
ІВЛІЗЕ КЕСАР, СЕ ГЪЧЪ СЪИ ЛФРЪНГЪ, ШИ СЪИ КОНТЕНЪСКЪ. а) ДЕ КАРЕ
ПРИМЕЖДІЕ ЛТЪМПАТА АЛВИ ІВЛІЗЕ КЕСАР ФЪРЪ ДЕ ВРЪКМЕ ОУЧИДЕРЕ ПРИИ
РЪМАНИ ФЪКЪТЪ ЛИ СКЪПЪ ПРЕ ДАКИ.

Пре

а) Dacos, qui se in Pontum, et Thraciam effuderant, coercere, mox Parthis in-
ferre bellum per Armeniam minorem, nec, nisi ante expertos aggredi prae-
lio. Talia agentem, atque meditantem mors praevenit. Suetonius in Iulio
Caesare.

Пре Август оуѣрмзторюу лѣи Іѣліе Кісар ѿѣрѣ ѿпзрзціа Рѡмани-
лѡр, кáреле тóате гзтѣніиле, спре ѿ мишкà рззѡбу ѡсѣпра ѡчѣлѡраши
Дáки, ле фзкѣсе, кѣм не лзсѣ скріе Аппіанѣс Алезандринѣнѣл ѿ Кáр-
тѣ чѣ дѣспре рззѡделе Іллиричѣши, плѣга, ѡдекз рзнірѣ, кáрѣ ѡ
ѡз кзпзтáт ла четáтѣ Сетóвіа ѿ взтáа чѣ ѡсѣпра Дáлмателѡр, ѿ
рзтрáсе де ѿ пзрчѣде кѣ ѡстѣ Рѡмáнз ѡсѣпра Дáкилѡр, шил ѿтóар-
се ла Рѡма. а)

ѿсз М. Статіліѣс Тáврѣс, пре кáреле, ѿторкѣндѣсе Август ла
Рѡма, ѿ лзсáсе май мáре прѣсте ѡстѣ Рѡмáнз, пре Дáки, кáрїи
трекѣсе Дѣнзрѣ ѿ пзрциле ѿпзрзціей Рѡмáнилѡр ѿ прздá дѣпз дá-
тина лѡр, ѿи взтѣ, шї ѿи стржмторїи ѡсе ѿтóарче прѣсте Дѣнзре
ѿнапóи. Аѣнчїи ѿтáю, кѣм скріе Діѡ Кáссїѣс ѿ Кáртѣ нá. ѿ Істó-
рїей Рѡмáнз Кап нѣ. фѣрѣ дѣши рóви дїнтрѣ Дáки ла Рѡма; пре
кáрїи ѿи фѣчерѣ сзсе лѣпте ѿ Теáтрѣ кѣ Свѣсїи. б)

Іѣрѣ М. Крáссѣс чѣл де Август ржндѣт прѣсте цѣра Гречѣскз, шї
прѣсте Макидóниа Повзцзиторю, дѣпз кѣм ѿколóши, Кап нѣ. шї нѣ.
скріе Діѡ Кáссїѣс, стрззвзтáнд ѿсзши ѿ Дáкїа пзнз ла четáтѣ Гѣнз-
кла фóарте крѣнт взтѣ пре Дáки. в)

Фóстаѣ

- а) Expeditionem in Getas, Partosque praeparavit - - . Setovia obsessa, barbarorum manus ingens in auxilium advenerat: quibus obvius Caesar urbem ingredi prohibuit. Eo in praelio lapide genu saucius, per multos dies aeger jacuit. Convalescens Romam ad consulatum rediit, cum Barbatio Tullo collega magistratum initurus, Statilium Taurum ad residua ejus belli dereliquit. *Appianus Alexandrinus* Lib. de Bellis Illyricis.
- б) Hi Daci ad Caesarem superioribus temporibus miserant legatos, ac quum nihil eorum quae peterent impetrassent, ad Antonium inclinaverant: verum intestina seditione turbati; nihil ei magnopere profuerant: ac deinde capti quidam, tum cum Svevis dimicare coacti sunt. *Dio Cassius* Historiae Romanae Lib. 51. cap. 22.
- в) Fere eodem, quo haec agebantur tempore, M. Crassus, in Macedoniam et Graeciam missus, contra Dacos et Bastarnas bellum gessit. *Ibid.* cap. 25. Sed ad Genucla, quod omnium sub Zyraxis imperio castellorum erat validissimum, profectus est; quod ibi signa militaria adservari audierat, quibus C. Antonium Bastarnae apud Istrianorum urbem spoliaverant, - oppugnans, parvo quidem temporis spatio, non tamen sine magno labore; licet abesset Zyraxes, cepit. *Ibid.* cap. 26.

Фóстаѡ шй ѡлте вѡтѡй ѡтрѡ Рѡмáнй шй ѡтрѡ Дáкй, кѡ Дáкйй нйче кѡм нѡ се ѡфрѡнà ѡ трѡче прѡсте Дѡнѡре ѡ цинѡтѡриѡе ѡпѡрѡциѡй Рѡмáнилѡр, шй ѡ прѡдà. Чй, пре оѡрмѡ ѡ зйлеле лѡй Домициѡн ѡпѡрѡтѡлѡшй Рѡмáнилѡр, вѡртѡс рѡшинàт фѡ Рѡманилѡр рѡсѡѡѡла че ѡл ѡвѡрѡ кѡ Дáкйй. Кѡ ѡтѡѡ тримициѡнà Домициѡн ѡсѡпра Дáкилѡр пре ѡппѡѡс Сабинѡс; дѡпѡ ѡчѡл пре Корнѡлѡѡс Фѡскѡс кѡ ѡщиле Рѡмáне, ѡмѡнѡѡй ѡчѡщѡ кѡ ѡчѡле мáри ѡщй рѡмáне фѡрѡ де Дáкй оѡчиши, кѡм скрйе вѡ трѡпѡте лѡ Кáртѡ ѡ з. ѡ Домициѡн. а)

Де ѡчѡсте грѡле ѡтѡмплѡзрй ѡвѡтáт ѡпѡрѡтѡл Домициѡн, се мѡрѡцини кѡ ѡсѡши кѡ. кáпѡл сѡѡ сѡ мѡрѡгѡ ѡсѡпра Дáкилѡр, кáриѡ ѡтѡнчи ѡвѡ Крáѡ пре кѡмплѡтѡл Декебáл, вѡрѡáт фѡáрте ѡскѡѡит ѡ мѡестрѡл рѡсѡѡѡлѡшй, шй причѡпѡт. Дѡчи мерѡѡнà Домициѡн кѡ ѡáстѡ Рѡмáнѡз пѡнѡ ѡ Миѡѡ, ѡ лѡк де ѡ пѡртà кѡциѡгá рѡсѡѡѡлѡшй, ѡколѡ се дѡде спре депрѡнселѡ сáле десѡѡтѡѡчѡни, шй рѡсѡѡѡлѡ ѡл ѡкрединѡѡ лѡй ѡлѡнѡс. ѡчѡста фѡáрте бйне пѡртѡнà лѡкрѡл рѡсѡѡѡлѡшй, кѡм скрйе Дѡѡ Кáссѡс лѡ Кáртѡ з. кáп ѡй. се лѡви кѡ прѡтѡѡничй лѡ Тáпе, оѡнде мáре нѡмѡр динѡтрѡ. Дáкй дѡмикѡ. ѡколѡ Ре-зйнáс, кáреле ѡрà ѡл дѡиле дѡпѡ Декебáл, вѡзѡнà кѡ нйче кѡм нѡ поáте сѡ скáпе вѡѡ кѡ фѡгá, се фѡкѡ мѡрт ѡтрѡ чѡл лáлци кѡзѡѡци; шй ѡпѡй нѡáптѡ ѡѡ фѡѡит. ѡѡрѡ Декебáл темѡнàѡсе, кá сѡ нѡ дѡ Рѡмáнйѡ ѡсѡпра четѡѡѡй лѡй чѡй Врѡѡѡшй, демѡнàѡ, ѡдекѡ порѡнчи ѡáменилѡр сѡй, кá се тáе ѡреѡрѡй че ѡрà ѡпрѡáпе де четáте, шй трѡпѡниле сѡ ле ѡвѡскѡ кѡ ѡрме, кá вѡзѡнà Рѡмáнйѡ, шй сѡкѡтѡнà кѡ сѡнт ѡстáшй, сѡсе спáрѡе, шй сѡсе ѡтѡáркѡ ѡнáпѡй, прекѡм се шй ѡтѡмплѡ. а) Шй ѡшà ѡлѡнѡс немѡкá нѡ дѡеѡнàй. ѡѡрѡ Домициѡн, кáреле се дѡсѡѡсѡ

- а) Et a Dacis Appius Sabinus consularis, et Cornelius Fuscus praef. praet. cum magnis exercitibus occisi sunt. *Eutropius* Lib. 7. in Domitiano.
- б) Iulianus enim - - - congressus cum hostibus in Tapis, magnum numerum eorum concidit. Ex quibus Vezinas, qui secundum locum post Decebaluum obtinebat apud suos, quum vivus non posset fuga evadere, de industria pro mortuo cecidit; deinde noctu clam profugit. Decebalus veritus, ne Romani victores in regiam ejus irruerent; arbores, quae prope eam erant, succidi mandavit, et truncos armis indui, ut hostes eos, quasi milites essent veriti, regrederentur, id quod factum est. *Dio Cassius* Lib. 67. cap. 11.

сѣсе ꙗ Панныѡта, ка сѣ ижеждѣскѣ ꙗсѣпра Маркоманилѡр, кѣчй нѣи
 дѣдѣсе ꙗжѣторю ꙗсѣпра Дакилѡр, ꙗвине де Маркомани шй фѣгѣрит,
 кѣрѣнд петрекѣ соли ла Декевал, шй ꙗл ꙗвѣе кѣ паче, кѣрѣ май на
 инте нѣ ѡдѣтѣ черѣндѣѡ Декевал, нѣ врѣсе сѣ и ѡ дѣ! ꙗ оѡрма кѣ
 рѡра тримицѣнд Декевал пре фрѣтеле сѣѣ ꙗпреѣнѣ кѣ ꙗлѣи ла До
 мициѣн, се фѣче паче ꙗтрѣ ѣл шй ꙗтрѣ Домициѣн, кѣ кѣрѣ Декевал
 довѣндй бѣни мѣлѣи, шй де тот фѣлюл де мѣшерѣи, шй ꙗ паче шй ꙗ
 рѣсѣою фолоситѣри, шй дѣжде пре тот ꙗнѣл дела Рѡмани, шй ꙗшѣ
 Домициѣн кѣ немѣсѣрат преѣ кѣмпѣрѣнд пачѣ дела Декевал кѣм мѣр
 тѣрѣсѣще Дѣѡ Кассѣсе ꙗ Кѣртѣ ѣѣ. кап ѣ. се ꙗтѣрнѣ ла Рѡма. а) шй
 Рѡмани кѣ грѣ рѣшине ꙗлѡр, шй кѣ скѣпетѣл вѣстѣерѣи ꙗпѣрѣтѣи
 ꙗ тот ꙗнѣл пѣтѣ пѣйтѣита, дѣкѣ токмѣта дѣре лѣи Декевал, пѣ
 нѣ кѣнд фѣ ꙗнѣлѣат ла скѣвнѣл ꙗпѣрѣцѣи Траѣан.

§. в.

Рѣсѣою чѣл дин тѣю ꙗлѣи Траѣан ꙗсѣпра Дакилѡр.

Траѣан кѣм ꙗнѣкѣ скиптрѣ ꙗпѣрѣцѣи Рѡманилѡр ꙗ мѣнѣ, вѣ
 зѣнд кѣм вѣстѣерѣа чѣ ꙗпѣрѣтѣскѣ кѣ дѣрѣ дѣждеи чѣ пре тот ꙗ
 нѣл пѣйтѣитѣ кѣ Декевал Краюл Дакилѡр се дешѣртѣ; дѣспре ꙗлтѣ
 пѣрте привѣнд, кѣ Дѣки ꙗшй ꙗмѣлѣцѣск ѡстѣ, шй де че, де че се
 май сѣлѣтѣчѣск; кѣцѣтѣ се ꙗфрѣнѣгѣ сѣмѣцѣл Дакилѡр, шй сѣ
 скѣпе пре Рѡмани де рѣшинѣта пѣйтѣирѣ че фѣкѣсе мишѣлѣл Доми
 циѣн кѣ Декевал. Де оѡнде порнѣ кѣ ѡсте ꙗсѣпра Дакилѡр, кѣ кѣ
 рѣи

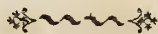
а) Interim Quados et Marcomannos ulcisci volens, quod contra Dacos nulla si-
 bi subsidia misissent, in Pannoniam venit, bellum eis illaturus - - - Victus
 autem a Marcomannis, et in fugam coniectus, celeriter ad Decebalum Da-
 corum Regem nuntios misit, et ad pacem ineundam tum invitavit, quam
 saepius ante petenti non dederat. - - - Sed ad pacem obtinendam de suo
 quoque fecit impensas, quum magnam mox pecuniae vim, et opifices peritos
 variorum artificiorum, tam pace quam bello utilium, Decebalo daret, aliaque
 plura semper ei se daturum promitteret, ex Augustali tamen suppellectile.
 Nam hac, tanquam ex hoste capta, semper utebatur; veluti qui etiam ipsum
 imperium servituti suae mancipasset. *Dio Cassius Lib. 67. cap. 7.*

рїи мѣате вѣтзїи ѡвѣнд; дин ѡсташи Рѡманїи ѡкз ѡшѡ мѡлци кздѣ, шї се плагѡа де ѡрмеле протївничилѡр Дѡки, кжт не ѡвѣнд ѡкѡм кѡ че май лега плѣциле ѡсташилѡр Рѡманїи. ѡсѡши ѡпзрѡтѡл Траїан дѡпз ювїрѣ са де ѡаменїи, кѡ кѡрѣ ѡра кзтрѡ солдѡциї сѡї, шѣѡ тѡлѣ вестмїнѣтеле сѡле ѡ вѡкѡциї, ка кѡ ѡчѣле сѡсе лѣѣе тѡетѡрїле чѣлѡр плагѡциї, кѡм се бѣде ѡ Колѡмна лѡї Траїан ла нѡмзрѡл 32. Ба, Дѡкиї мѡате вѡтѡкѡврїи, шїи крѡнчене тїрѡнїи пѡнѣ пре Рѡманїи ѡчѣл, пре кѡрїи ѡї пѡтѣ прїнде вїи ѡ вѡтѡе; пѡнз шїи мѡѡрїле лѡр кѡ фѡклїи ле ѡрдѣ канѡл шїи оѡмерїи прїншилѡр Рѡманїи, пре кѡм ѡтрѡ ѡчѣлши Колѡмнз ла нѡмзрѡл 33 ѡсте ѡ вѡдѣ.

Чїи пре оѡрмз Декевѡл де тѡате нѡрциле стрѡмторѡт, се рѡгѡ лѡї Траїан де пѡче кѡ фѡгздѡвїнцз, кѡ тѡате токмѣлеле, ла кжте ѡл ва ѡдѡторѡ, ле ва ѡпїнїи, кѡрѣ Траїан кѡ чїнстїтѡ Рѡманїилѡр пѡїтѡїре, шїи нѡ кѡ де мїжлок ѡ Дѡкиилѡр скѡпзт ѡ дѣде лѡї Декевѡл. ѡ оѡрма пѡїтѡїрей сѡл ѡ токмѣлей ѡчѡїѡ Декевѡл дѣде Рѡманїилѡр ѡрмеле сѡле, шїи мѡшїнїле чѣле де рѡсѡїю, пре кѡм шїи мѡшерїи кѡрїи ѡї кѡпзтѡсе дела ѡпзрѡтѡл Домиѡїан, ѡї ѡтѡрнѡ лѡї Траїан, шїи рѡспнѡї, ѡдекз рѡсїпїи тѡрїле сѡле чѣле спре ѡпзрѡтѣ цѡїрей фѡкѡте, шїи чѣле лѡлте. ѡшѡ Траїан кѡ нѡвѡндз се ѡтѡрнѡ ла Рѡма.

ѡкз нѡ дѡпз мѡлѡтѡ вѡѣме Декевѡл се десвѡлї, кѡ нѡ кѡ ѡчѣла кѡѡет ѡѡ фѡкѡт легзтѡрѡ де пѡче кѡ Рѡманїи, пѡнѡрѡ ка сѡсе цїнз де дѡнса, чїи нѡмай пѡнѡрѡ ка сѡ скѡпе де прїмѡждѡ кѡ кѡрѣ ѡл ѡпреѡрѡсе Рѡманїи. Де оѡнде се шїи фѣѣе ѡцїнїнѡре ла Рѡма, кѡм Декевѡл ѡпротївѡ де кѡм ѡра фѡкѡтѡ пѡїтѡїрѣ кѡ Траїан, се кѡцїнїтѡ де ѡрме, четѡциле ле дїрѣѣе; ва шїи пре ѡвѡчїнѡтеле гїнѣе, ѡде кѡ нѡмѡрїи ле ѡвїтѡ, ка ѡпреѡнз кѡ ѡл сѡсе скѡале ѡсѡпра Рѡманїилѡр, шїи ѡлтеле ѡпротїва легзтѡїрей мѡѡїшѡѡѡѣе.

§. Г.

Ал доиле рзскою алш Траіан асѣпра Дакилвр.

Дѣш се мзрцини Траіан; ка ірз асѣши кз капвл сзс сз мѣр-
гз кз ѡастѣ Рѡманз асѣпра Дакилвр, шй асѣши сз поарте рзскою
ачѣста; пѣнтрз кз фійндшй кѣноскѣтз тзрїа, шй виклѣнеле іскодірї
але Дакилвр; шй алте гревтзци але рзскоюлшй чѣлшй кз Дакїй, нз
се ахзмзтз алтѣа а акрединца грїжѣ рзскоюлшй ачѣстѣа.

Асз, ажвнгїна ѣл ла цѣрмврїй Дѣнзрей кз ѡастѣ Рѡманз, шй
причепїна тѣхнеле чѣле виклѣне, каре се іспитѣ Дакїй але цѣсе; се
темѣ адатз а нзвлї асѣпра лвр, чї се сфзтшй, ачѣст рзскою май
бїне сзл поарте май фзрз примѣждїе, де кжт май рѣпеде. Де оўнде
порнї атжїю а фаче ачѣл под де пїатрз прѣсте Дѣнзре, де кареле тоа-
тз лѣмѣ саз минвнат, кѣм сз вѣде а Волѣмна лшй Траіан ла нѣмз-
рѣл 70. Ірз Траіан пзнз сз фѣче Подѣл, амжнѣ, адекз ззбовї а
Мїсїа. Сзввршїндѣсе подѣл пзнз ла анз, пзрчѣсз Траіан кз Рѡма-
нїй асѣпра протївничилвр. Чї нїчї Декевїл нз лїпсї а тот кїпѣл
а фаче фолоситѣареле гзтїрї. Атрз ачѣст рзскою пре ачѣтз пзртїт
мѣлте прѣлѣминїте сѣмне де причепїт апзрїт, шй де вїгѣз ѡстїш
дѣде Траіан, кѣм скрїе Дїѡ Кїссїс а Кїртѣ шї. кап дї, прекѣм
шй мѣлци дїнтрз Рѡманї мїре стрзлшчїре кз взрзциїа са, шй кз
сѣферїрѣ примѣждїилвр ашї агонїсїрз. а)

Дѣпз мѣлте крѣнте взтзлїй, шй апрѣмзтїте пѣрззїрї, кз мѣлтз
ѡстенѣлз шй трѣзз стрзвзтѣ пре оўрмз вжртѣтѣ Рѡманелвр арме
пзнз ла Зармезегетѣса четїтѣ чѣ Крзїскз а лшй Декевїл, карѣ аз
фѣст ла Хїцег а Ірдѣл. Оўнде ажвнгїна вззѣ Траіан трѣпѣл лшй
Донгїн прѣстрзлшчїтѣлшй Повзцзвїторїю а оўншй Легїѡн Рѡман, пре
кареле

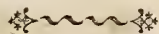
а) Multa in eo bello ipse strenui Imperatoris, ac viri fortis facinora edidit,
multaque pericula milites ejus adierunt, fortiterque pugnarunt. *Dio Cassi-*
us Lib. 68. cap. 14.

кѣреле лав фѣст прѣнс Декивѣл, възвѣ, зисѣй, трѣпѣла лѣй Лонгѣн спѣн-
 зврат де ѣсѣпра мѣрѣлѣй, ѣдекз де ѣсѣпра зидѣлѣй четѣтей, шѣ ѣѣ-
 мѣ шѣ ѣл; шѣ чѣй че ѣра пре лѣнгз ѣл. Пѣнтрѣ ѣчѣѣ май кѣ ѣ-
 вершѣнѣтз ѣтзрѣтѣре ѣверѣгарз, ѣдекз ѣкѣнѣюрѣрз Четѣтѣ, прѣнд ѣ
 ѣ бѣте, шѣ ѣ пѣне скѣрѣй ла мѣрѣй. Дѣкѣй кѣ ѣрче шѣ кѣ сѣѣѣѣѣ ѣпз-
 рз мѣрѣй, Рѣманѣй рзскѣт, шѣ ѣпрѣнд четѣтѣ. Декѣѣл, не ѣвѣнд
 ѣкѣм нѣчѣй ѣ пѣтѣре; пѣнтрѣ ка сѣ нѣ кадз вѣѣ ѣ мѣнѣле Рѣманѣ-
 лѣр, се фермекз, ѣдекз се ѣтзрзвѣ ѣѣшѣй пре сѣне, ѣсѣменѣѣ фзкѣрз
 шѣ ѣлѣй мѣлѣй ѣй лѣй. Чѣѣ лѣлѣй, де кѣт се ѣкѣпз ѣ мѣнѣле Рѣ-
 манѣлѣр, май вѣкѣрѣшѣй фѣрз сѣсѣ ѣмѣарз оѣнѣл пре ѣлтѣл тѣѣй; оѣ-
 нѣй тѣтѣшѣй фѣрз робѣйѣй. Кѣпрѣнзѣнд Рѣманѣй четѣтѣ, трѣмѣсерз
 ѣ тѣате пѣрѣѣле тѣрме де ѣстѣшѣй ѣсѣпра рзмѣшѣѣѣлѣр Дѣкѣлѣр, ка
 кѣ тѣтѣл сѣ конченѣскз, шѣ сѣ стѣрзгз де пре фѣѣѣ пзмѣнтѣлѣй
 сѣмѣнѣѣ Дзчѣскз. Дѣчѣй, пре оѣнде ѣжѣнѣѣ трѣмѣшѣй Рѣманѣй, оѣ-
 чѣд пре Дѣкѣй, ѣпрѣнд лзкѣшѣрѣле лѣр, шѣ мѣлѣй дѣн ѣй робѣск, пре
 кѣрѣй ѣфѣрз де тѣатз ѣдоѣла Рѣманѣй дѣпз дѣтина са ѣѣ дѣс кѣ
 сѣне ѣ Ітѣлѣѣ, ка сѣ ле сѣрѣѣскз, ѣдекз сѣ ле сѣлѣѣскз пзнз ла
 мѣарте. Тѣате ѣчѣсте се вѣд ѣ Колѣмна лѣй Траѣѣн ла нѣмерѣй 87.
 91. 92. 93. 95, 101. 104. 106. 109.

§. ѣ.

Дѣкѣѣ кѣ прѣлѣѣѣ рзскѣѣлѣй Рѣманѣлѣр се дешѣртз
 кѣ тѣтѣл де лзкѣѣтѣрѣй.

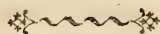
Чѣне, фѣѣнд кѣносѣтѣрѣѣ шѣ сѣмѣѣтѣрѣѣ де лѣкрѣрѣле ѣменѣѣй,
 ва сокѣтѣ мзнѣѣ чѣ ѣфлзкѣратз ѣ Рѣманѣлѣр ѣсѣпра Дѣкѣлѣр пѣн-
 трѣ чѣле дѣсе ѣле лѣр неѣдѣѣне, ѣ кѣрсе шѣ прѣзѣй, кѣре кѣ сѣлѣѣ-
 тзчѣ ле фзчѣ ѣ ѣзрѣле ѣпзрзѣѣѣ Рѣманѣлѣр, шѣ пѣнтрѣ кѣмплѣте-
 ле оѣчѣдѣрѣй, кѣре нѣ ѣдѣтз фзкѣсе ѣ лѣгѣѣѣнѣле Рѣманѣ: ѣѣрѣ лѣ-

тїѡане ѿтрѣцїи прѣздїица, (S. а.) кѣрѣ мѣнїе кѡ мѣлат май вѣртѡс ѿвѣпѣ ѿ пїептѡриле Рѡманїлѡр ѿ тїмпѡл рѣсѡюлѡнїи, кѣреле сѡпт повѡца лѡнї Траїан ѡвѣрѣ кѡ Дѣкїи, пѣнтрѡ варѡареле тирѡнїи че фѡчѣ Дѣкїи кѡ Рѡманїи чѣи прїншїи ѿ вѣтѡлїе: (S. б.) дѣспре ѡлтѡ пѣрте ва лѡ ѡмїнѡте ла оуѣрїѡ чѣ ѿвѣннѡтѡ, кѣрѣ кочѣ Дѣкїи ѿ фїкѡтѡл лѡр ѡсѡпра Рѡманїлѡр, ла кѣрѣ пре оуѣрѡмѡ се ѡдѡѡсе фїрка чѣ мѣре че ѡвѣ ѣї де Рѡманїи, вѣзѡнѡнѡнїи ѡкѡм вїрѡнїтѡрїи пре ѡчѣѡ, вѣтрѡ кѣрїи ѡтѡтѡ некредїннїцѡ ѡрѡтѡсе май наїнѡте, фѡрѡ де ѡ дѡ нѣдѣжде де ѡдрѣптѡре кѡнѡѡѡ, шїи пре ѡкѡрѡра соцїи шїи фѡрѡцїи прїншїи ѿ рѣсѡю ѡтѡтѣ кѡтѡкѡвѣрїи шїи тирѡнїи дескѡрѡсе. Чїне, зїсеїи, фѡрѡ преждѡдѡкѡре ва сокѡтїи, лїпѣѣще, сѡ крѣдѡ, кѡм кѡ Дѣкїи ѿвѡлѡнїи де кѡнѡнїннїцѡ рѡѡтѡнїцїлѡр сѡле чѣлѡр дѡчѣнїи, кѣрїи ѡѡ ѡвѣт тїмп, нѡ ѡѡ ѡщѣптѡт сѡ дѣ фѡцѡ кѡ Рѡманїи, нїче нѡ ѡѡ май рѡмѡс нїчїи оуѣнїи ѿ Дѣкїи, чїи преѡм мѣлїи, непѡтѡнѡ сѡкѡпѡ дїнаїнѡтѣ Рѡманїлѡр, ѣї ѿ де ѣї се ѡмѡрѡрѡ (S. г.) ѡшѡ ѡчѣщѣ кѡ мѣрїи шїи кѡ прѣннїи кѡ тот ѡѡ фѡцїт, преѡм се шїи вѣдѡ ѿ Колѡмнѡ лѡнї Траїан ла Нѣмѡрѡл 113. шїи 114. фѡцїнѡ ѿтрѡлѡтѡ цѣрѡ кѡ мѣрїиле, кѡ прѣннїи, шїи кѡ вїтѣле.

Днїи Колѡмнѡ лѡнї Траїан ла нѣмѡрѡл 20. се вѣде, кѡм ѿ рѣсѡюл чѣл днїи тѡнї ѡлѡнї Траїан кѡ Дѣкїи, Дѣкїи чѣи де прїннїи цїнѡтѡрїиле чѣле май де вѣтрѡ Дѡнѡре кѡтѡ вѣзѡрѡ, кѡ ѡѡ трѣкѡт Рѡманїи ѿ кѡдѡче прѣсте Дѡнѡре, фѡг, шїи се траг май ѿ лѡнѡтрѡ ѿ Дѣкїи, шїи Рѡманїи прѡдѡѣзѡ лѡсѡтеле лѡр ѡвѣрїи. Кѡ кѡтѡ ѣ ѡ май крѣде, кѡ ѿ рѣсѡюл ѡчѣст де ѡл дѡнїле, кѡреле май кѡ мѣнїе ѿл пѡртѡ Рѡманїи, Дѣкїи чѣи че ѣрѡ кѡ лѡкѡшѡрїиле сѡле май вѣтрѡ Дѡнѡре нѡ ѡѡ ѡщѣптѡт ѡпрѡпїѡрѣ Рѡманїлѡр вѣтрѡ дѡннїи, чїи тѡцїи ѡѡ фѡцїт, шїи сѡѡ трѡс май ѿ лѡнѡтрѡ ѿ Дѣкїи. Шїи ѡшѡ нѡсте ѡ крѣде дѡпѡ лѡкѡрїиле ѡмѣнѣнїи: де че ѡжѡннїѣ май ѿ лѡнѡтрѡ ѿ Дѣкїи ѿтѡрѡтѡцїи прѡтївнїчїи Рѡманїи кѡ ѿвїнѡгѡтѡреле сѡле ѡрѡме, де ѡчѣѡ шїи лѡкѡнїтѡрїи Дѣкїи кѡ мѣрїиле,

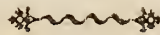

кѸ прѸнчїй, шї кѸ тóатѸ ѿле сáле кáре ле пѸтѸ дѸче, се май депѸр-
тá ѿ лóнтрѸ ѿ Дáкїа де ѿнаїнтѸ РóмáнилѸр, пѸнѸ кáнд ѿцелегáнд
де конченїѸ КраїоуѸ лѸр Декевáл, шї ѿ тѸтѸрѸр ѿрмáшилѸр лѸї,
шї кѸм Декевáл, шї тóцї чѸй май ѿлѸшї Дáкїї, де кáт сѸ ѿкáпѸ ѿ
мáнїле РóмáнилѸр, май бїнѸ вѸрѸр ѿсѸшї ѿсе фермека пре сїне: ѿрѸ
ненѸмзрáцї ѿлцї пѸнтрѸ ѿчѸшї прїчинѸ май воїрѸ ѿсѸшї оўнїй
пре ѿлцї ѿсе ѿморѸ, де кáт ѿ дá фáцѸ кѸ Рóмáнїй; шї кѸм Рóмáнїй
пре оўнде ѿжѸнг, ѿпрїнд, оўчїд, ровѸск, шї кѸ нїчї оўнѸл нѸ скá-
пѸ сáѸ де оўчїдере сáѸ де ровїе, ѿцелегáнд, зїсѸї, ѿчѸсте Дáкїй,
шї пѸтрѸнѸнѸзле ѿнїма; фїрѸ лѸкрѸрилѸр ѿменїцїй нѸ мѸ лáсѸ ѿ мѸ
ѿдої, кѸм кѸ тóцї кѸ мѸерї шї кѸ прѸнчї кѸ тóт ѿѸ фѸцїт дин Дá-
кїа, шї сáѸ трáс ла ѿвечїнáцїй шї прїáтѸнїй лѸр Сáрмáте, кáрїй шї
ѿ рѸсвóю ѿї ѿжѸтáсе пре Дáкїї ѿсѸпра РóмáнилѸр, кѸм се вѸде ѿ Ко-
лѸмнá лѸї Траїán ла нѸмзрѸл 21.

Кáре скѸпáре ѿ ДáкїлѸр кѸ мѸерїле шї кѸ прѸнчїй, шї дешертáрѸ
ѿ тóатѸ Дáкїа де тóатѸ вїца ДáкїлѸр кѸ ѿтáтá май кѸ ѿдѸмáнѸ се
пѸтѸ ѿплїнїй, кѸ Рóмáнїй кѸ кáт май тáре фїереѸ сáнѸеле ѿ сїй, ка
кѸ тóтѸл сѸ десрѸдѸзчїнѸѸе шї сѸ прѸпѸдѸскѸ вїца рѸмпѸтóрилѸр
де пѸїтѸїре, шї пѸрѸрѸ нѸвдїхнїцилѸр Дáкїй, кѸ ѿтáтá май пре
ѿчѸтѸ, шї май пре ѿделѸте пѸртáрѸ рѸсвóюл ѿчѸста. Де оўнде тóк-
ма ѿвѸрѸ тїмп чѸй рѸмáшї ѿї ДáкїлѸр кѸ мѸерїле шї кѸ прѸнчїй ѿ
фѸцї дин Дáкїа, шї ѿлѸсá Дáкїа де сїне дешáртѸ. Бá чѸлѸр май
мáлцї дїнтрѸ рѸмáшїй Дáкїй кѸ ѿтáтá май ѿдѸмáнáтѸ ле сѸрá скѸ-
пáрѸ де ѿрмеле РóмáнилѸр, кѸ вѸтѸлїлѸ рѸсвóюлѸї ѿчѸстѸл фѸрѸ нѸ-
май ѿ БѸнáтѸл цїнѸтѸлѸї Тїмїшóарей, ѿ цáра РóмѸнїѸскѸ дин кóа-
че де СѸлт, шї ѿ ѿрдѸл пѸнѸ ла Хáцег, оўнде пїердѸрѸ тóатѸ пѸтѸ-
рѸ Дáкїй де ѿсе май ѿщї кѸ Рóмáнїй, шї кѸ тóтѸл фѸрѸ конченїцїй.

Нїче сѸ нѸцї ѿкїпѸїцїй рѸсвóюл ѿчѸста ѿл РóмáнилѸр ѿсѸпра Дá-
кїлѸр ка рѸсвóаеле чѸле де ѿкѸм ѿле КрѸцїннлѸр дин ЕврѸпа. ѿтрѸ
ѿчѸ-

ачксте нѹмай армашій фѹг де апаинтѣ бирѹитѹриларь протѹвничѹ,
 ѱарз цзрѣкѹи стас пре лок, карѹи мзкар кз аз а пзтимѹ грештѹци
 дела протѹвничѹ пѣнтрѹ даждаѣ, карѣ ѱ арѹникз пре джншѹи, ка пѣн-
 трѹ хрѹана протѹвничиларь сз ѱ пазтѣскз, тѹтѹшѹи ле рзмѹне ши
 ларь авѣре пѣнтрѹ кивернисѣрѣ каселарь сале. Нице нѹ саз ѱвичнѹит
 аичѹ бирѹитѹриѹ а апринде лзкѹшѹриле цзрѣчиларь, кз мѹлт май пѹ-
 цѹн а взтзма персѹанеле ларь. Ба ажз май марѹи протѹвничиларь фѹар-
 те кз маре лѹаре аминте сжнт, ши фѹк ржндѹале, ка сзсе афржнѣзе
 солдѹциѹ, ши тѹци цзрѣкѹи сз фѹе фзрз взтзмаре атрѹ тѹате але
 сале. Чѹ се каде сз вз пзлѹчѹи рзсѹѹол ачѣста ал рѹманиларь асѹ-
 пра дакиларь ка ши кжнд ѱ ѱасте де тѹрѹи пѹинѹи де мжнѹе ажѹнг
 ла нѹскарѹи сѹте Креѹинѣциѹ, асѹпра кзрѹра ѣ ациѹатз тѹрѹарѣ ларь,
 оѹнде ниѹи взтрѹнѹи чѣи непѹтинѹѹи, ниѹи прѹнѹи чѣи неприче-
 пѹи нѹ рзмѹн скѹтѹи де аскѹцѹитѹл сѹбѣей ларь, ши сѹтеле априн-
 зжндѹале, тѹате ле фѹк ченѹшз. Атрѹ ачѣста кѹп ѣра дѹтина рѹмани-
 ларь, ка пре протѹвничѹи чѣи не ѱдиѹнѹи, фржнгзтѹри де пзйтѹре,
 некрединѹѹи ши недѹмерѹи, дела карѹи некѹрматз ѣра примѣждѹа,
 кз тѹтѹл сзѹи конченѣскз ши сзѹи прзпздѣскз. Ашѹ лзкрѹрз кз Кар-
 дагенѹл, ашѹ кз Корѹндаѹл, ашѹ май а прѹаспзт лзкрѹсе кз Јерѹса-
 лимѹл, кжт нѹ рзмзсѣ пѹатрз пре пѹатрз, дѹпз кѹм прорѹчѹсе Хѣ.
 Лѹка кап ѹ. стѹх мѹ.

Кжте скимѹзрѹи де ачксте саз атжмплат а лѹме, кжт саз гѹн-
 тз атрѣгз сз фѹе стржмторѹитз а ѣши дин Пѹтрѹа са, саз прин
 пѹтѣрѣ протѹвничиларь де тот сзсе стѹнгз! Ашѹме, ка сз нѹ не
 депзртѹм де дакиѹ, аз нѹ Гѹнта Гѹтиларь тѹатз фѹ алѹнгѹатз прин
 Хѹнѹи дин дакиѹ, оѹнде де ѱсѹтз де ани ажѹм ка а Пѹтрѹа са лз-
 кѹж, пре кѹм мзртѹрисѹт не лзсѹ Пѹлзсѹ ѿрѹѹѹсѹ акарѣ з.

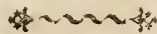
кап лг. шй фвцинда трекърз Двнкрк? а) Оунгврий, пре карий Констан-
тин Порфирогенитвд лй анвчце Тврчй, км ачелашй Константин скрйе
л картк чк дэспре кивернисирк лпзрзцией кап ли. прин Рвмжнй атвнчй,
км май жос вом арзта, нвмйци П а ц и н а ц и т е фврз алвнгачй дин
цинвтвд лвр, кят в парте дин тржншй фвцинда дв лзквйт л партк Пер-
сей, чэм лалци сав лшезат л йтелквсв, лдекв л Молдова. Чй дин Мол-
дова лкз гониндвй Рвмжнй, лжвнсерз ла Моравиа чк ларе, де оун-
де шй ей скоцинда пре лзквиторй, моценирз цфра кв статорниче. б)

Мзкар кв ачксте че дин фирк лзкрврилвр адвсзм спре ддеверй-
ре, кв Дакта кв прилэжв рзсвоюлвй Рвманиавр се дешврзтэ кв то-
твд де лзквиторй, сжнт де ажвнс спре л акрединца пре ври кареле
лцелепцкце гвндиторю л трквв ачкста, тотвшй шй мзртврйй прк-
вйкй лкз пвтем св адвчем спре ачкста. Кв ввтропитвс л картк
й. л влвс Адрианвс, зиче: кв Траян пентрв ачкв дв дэс л Дакта не-
мзрцинитв мвлциме де влменй Рвмани спре л лзквй вравеле шй са-

TELE

а) Siquidem gens Hunnorum diu inaccessis seclusa montibus, repentina rabie percita, exarsit in Gothos: eosque sparsim conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Gothi transito Danubio fugientes, a Valente sine ulla foederis pactione suscepti, ne arma quidem, quo tutius barbaris crederetur, tradidere Romanis. *Paulus Orosius* Lib. 7. cap. 33.

б) Bello autem inter Turcas (*Hungaros*) et Patzinacitas - - - exorto, Turcarum exercitus devictus fuit, atque in partes duas divisus; et earum una quidem Orientem versus partem Persidis incoluit; - - - altera vero pars Occidentem versus sedes posuit cum Boebodo suo ac Duce Lebedia in locis Atelcusu nuncupatis, quae nunc Patzinacitarum gens incolit. - - - Et ante hunc Arpadem Turcae Principem alium nullum unquam habuerunt; ex cuius etiam posteris ad hunc usque diem Princeps Turciae constituitur. Post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitae eos cum Principe Arpade persecuti sunt. Turcae itaque profligati fugientes, et terram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moraviam ingressi, incolas ejus expulerunt, ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam in hodiernum usque diem: et ex eo tempore bellum cum Patzinacitis Turcae non habuerunt. Caeterum Patzinacitarum locus, quem tunc inhabitabant Turcae, a fluviis, qui illic sunt, cognominati, flumina autem isthaec sunt: primus fluvius Baruch appellatur; secundus Cubu; tertius Trullus; quartus Brutus; quintus denique Seretus. *Constantinus Porphyrogenetus*, de Administratione Imperii cap. 33.

теле, пѣнтрѣ кѣ лѣвѣриле Дакїей кѣ лѣлѣшпгѣтѣ рѣсвою алѣи Дене-
вал ѣра дешѣртѣте, ѣдекѣ лѣ зїлеле ачѣле Дакїа шї де лѣкѣитѣорї шї
де тоѣте ѣра дешѣртѣ. а) Шї лѣнаїнѣте де вѣстрѣпѣс, лѣсшї лѣпзрѣ-
тѣлѣ Іѣлїанѣс непѣтѣлѣ лѣи Константїи чѣлѣи мѣре лѣ Картѣ, картѣ ѣлѣс
скрїс дѣспре Кесарї, ашѣ ѣдѣче лѣнаїнѣте пре Траїан ворѣицѣ: кѣм кѣ
ѣл сїнгѣр ѣл кѣтѣхїт ѣсѣпра лѣкѣитѣорїалѣр де лѣнѣгѣ Дѣнѣре ѣсе скѣ-
лѣ кѣ рѣсвою, шї нѣмѣлѣ Гѣтелѣр, ѣдекѣ ал Дакїалѣр кѣ тоѣтѣлѣ лѣлѣ
прѣпзѣдїт шї лѣлѣ шѣрѣс, ѣдекѣ дїш Дакїа. б)

лѣдѣшѣрт дѣрѣз Кѣрол ѣдѣр лѣ Нѣтеле історїко - Крїтїке чѣле ѣсѣ
пра сѣпликеї Рѣмѣнїалѣр дїн Ірдѣлѣ лѣ Нѣмѣрѣлѣ 4. кѣ мѣнїе лѣтрѣ-
ѣлѣ, кѣ лѣтрѣнд Рѣмѣнїї лѣ Дакїа, ѣл се пѣѣте доѣдї, сѣл пре тоѣцї
лѣкѣитѣорїї чѣї вѣкї; ѣдѣкѣ пре Дакїї сѣї фї ѣморѣт ѣї, сѣл сѣї
фї дѣсѣ аїрѣ де ѣколѣ, ѣрї аѣгїчї, ѣрї дѣпѣ ачѣлѣ? Дѣ картѣ лѣтрѣ-
ѣлѣре дѣпѣз чѣле мѣї сѣс сѣлѣсе се рѣсѣнѣде, кѣ нїчї нѣ ѣл ѣморѣт
пре тоѣцї, нїчї нѣ ѣл дѣсѣ Рѣмѣнїї нїкѣїрї нїчї аѣгїчї, нїчї дѣ-
нѣз ачѣлѣ, ѣфѣрѣ де чѣї роѣнїцї кѣ прїлѣжѣлѣ рѣсѣокалѣи; чї, пре чѣї
мѣї мѣлїцї ѣл ѣморѣт, ірѣз ачѣлѣ, пре кѣрїї нѣ ѣл ѣлѣсѣ арѣеле Рѣ-
мѣне, кѣ фѣгѣ ѣл скѣпѣт ѣфѣрѣ де Дакїа.

§. 6.

лѣтрѣрѣ Рѣмѣнїалѣр лѣ Дакїа. спре ѣ лѣкѣї ѣколѣ,

Траїан вѣзѣндѣ Дакїа дешѣртѣз ѣкѣм де лѣкѣитѣорї, шї прївїндѣ
лѣ вѣнѣтѣтѣ пѣмѣнїтѣлѣи ѣї, кѣрѣле пѣѣте лѣдѣстѣлѣ де тоѣте пре
лѣкѣ-

а) Idem de Dacia facere conantem, amici deteruerunt: ne multi cives Romani
Barbaris traderentur, propterea quod a Traiano victa Dacia, ex toto orbe
Romanorum infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros, et urbes co-
lendas: Daciae enim, diuturno bello Decibali, res fuerant exhaustae. *Eutro-
pius Lib, 8. in Adriano.*

б) Ego sane -- quasi torpentem Remp. et dissipatam, tum domestica tyrannide
qua multo tempore oppressa fuerat, tum Getarum contumelia suscipiens, so-
lus

лѣкѣвитѣоріи шѣ ѡгонисѣтѣоріи сѣи ѡтрѣ чѣле че сѣнт де лѣпсѣ спре
 десѣвтѣтѣ кивернисѣрѣ бѣіціи; дѣпѣ рѣсѣвоіѣ де чѣнчѣи ѡни кѣ Дѣкіи ци-
 нѣт. фѣкѣ Дѣкіа Провѣнчѣе, ѡдекѣ цѣрѣ рѣманѣ, кѣрѣ сѣсе цѣнѣ де
 ѡчѣ ѡнаінте де ѡпѣрѣціа рѣманѣлѣр. Пѣнтрѣ ѡчѣ сѣ сокѣтѣ ѡ-
 трѣ ѡчѣ цѣрѣ десѣвтѣтѣ сѣ ѡшѣѣ лѣкѣвитѣоріи рѣманѣи. Дирѣпт ѡчѣ
 тримѣсе немѣзмѣратѣ мѣлѣциме де рѣманѣи, кѣрѣи сѣ оѣмплѣз Дѣкіа
 тѣатѣ, шѣ сѣ моѣенѣскѣ сѣтеле шѣ ѡрѣшеле. Воіѣ сѣ скрѣѣ ѡчѣ кѣ-
 вѣнтеле лѣи ѣвтрѣоіѣ сѣ дин кѣртѣи. ѡтрѣѣѣ ѡчѣста, кѣре не спѣн
 шѣ кѣт де мѣре ѡѣ фѣст Дѣкіа. „ Дѣшертѣндѣсе, зѣче, Дѣ-
 „ кѣа де вѣрѣѣціи кѣ ѡдѣлѣнѣтѣлѣ рѣсѣвоіѣ ѡлѣи Дѣкевѣл; Траіѣн, спре
 „ ѡ оѣмплѣ цѣра, кѣрѣ жѣр ѡпрежѣр ѡре зѣче сѣте де мѣлѣрѣи, дин
 „ тѣатѣ лѣмѣ рѣманѣнѣ немѣрѣинѣтѣ мѣлѣциме де ѡаменѣи ѡѣ дѣс ѡко-
 „ лѣ, ка сѣтеле шѣ ѡрѣшеле сѣ ле моѣенѣскѣ. а)

Лѣпсѣѣѣ ѡчѣ сѣ ѡрѣтѣм, кѣ ѡтѣнчѣи кѣндѣ зѣче ѣвтрѣоіѣ: „ Дѣ-
 шертѣндѣсе Дѣкіа де вѣрѣѣціи” нѣ се кѣде ѡ ѡцѣлѣѣѣ, кѣ дѣлѣрѣ нѣ-
 май де вѣрѣѣціи фѣ дѣшертѣтѣ Дѣкіа прин рѣсѣвоіѣ че ѡвѣ Дѣкевѣл кѣ
 рѣманѣи, шѣ мѣѣрѣиле сѣ фѣ рѣмѣс ѡ Дѣкіа, нѣ; чѣ, фѣіндѣ кѣ вѣр-
 ѣѣціи стѣпѣнѣскѣ сѣтеле шѣ ѡрѣшеле, шѣ ѣи ѡгонисѣскѣ кѣмпѣрѣиле, шѣ
 вѣрѣндѣ ѣвтрѣоіѣ ѡ спѣне кѣѣѣтѣлѣ лѣи Траіѣн, кѣчѣи ѡѣ вѣрт ѡ тримѣте
 ѡчѣ немѣрѣинѣтѣ мѣлѣциме де чѣтѣѣѣнѣи рѣманѣи ѡ Дѣкіа спре ѡ мо-
 щенѣи сѣтеле шѣ ѡрѣшеле, ѡдекѣ, пѣнтрѣ кѣ Дѣкіа ѣрѣ лѣпсѣтѣ де стѣ-
 пѣнѣтѣоріи шѣ ѡгонисѣтѣоріи, кѣрѣи сѣнт вѣрѣѣціи, нѣ мѣѣрѣиле; нѣ се
 кѣвинѣѣ ѡчѣ сѣ грѣѣскѣ шѣ де мѣѣрѣи, ѡдекѣ кѣм кѣ шѣ де мѣѣрѣи ѣрѣ
 дѣшертѣтѣ Дѣкіа, чѣ нѣмай де вѣрѣѣціи ѣрѣ лѣпсѣ сѣ спѣнѣ. Дѣнѣгѣ
 ѡчѣсте

Ius Istri accolae aggredi sum ausus. Et Getarum quidem gentem *penitus* *evērti* .et *delevi*. --- Et hoc quidem tantum opus annis fere quinque con-
 feci. *Iulianus in Caesaribus.*

1) Cum Dacia diuturno bello Decebali viris esset exhausta, Trajanus ad fre-
 quentandam hanc decies centena millia passuum in circuitu habentem,
 provinciam ex toto orbe Romano infinitas copias hominum transtulerat ad a-
 gras et urbes colendas. *Eutropius Lib. 3. in Adriano.*

лъчкѣте, алте иъзвѣде але Истѳрїей лъи вѣтрѳпїе, л лѳк де ачѣа: „ Дешертѳндъсе Дакїа де вѣрѣацїи” аъ ачѣте кѣвїнте: „ Дѣкрѣрїле Дакїей нъ адеаѣнгатѣа рѣсвѳю а лъи Девекѳаа фѣсѣсе дешертѳте”. а) Кѳрѣ л семнѣзѣ, кѣ Дакїа аъ фѳст рѣмѳс ѳрмѣ, сѳа пѣстїе, адекѣ дешертѳтѳтѣ шї де вѣрѣацїи, шї де мѣерїи, шї де тѳате. Кѣ адевѣрат дѣспре ачѣа: ѳаре рѣмѳсѳа Дакїа шї де мѣерїи дешѳртѣ, аъ нѣмай де вѣрѣацїи, сїнгѣр ачѣа се пѳате лдои, кѳреле сѳа нъ шїе кѣмпайтеле перїстѳаѣрїи але рѣсвѳюаѣи, кѳреле пре оѣрмѣ лл аѣѣрѣ Рѳманїи асѣпра Дакїаѳр, сѳа лѣкрѣрїле ѳменѣшїи кѣ тѳтѣа лї сѣнт некѣносѣте. Вѣзї май ѳѣс ѣ. г. шї ѣ. д. Дѣспре ачѣа шї Дїѳ Кѳссїѣс лїѣ не лѣсѣ скрїс грѣїнд де Траїан, кѣм кѣ Дакїа ѳ фѣче Траїан Прѳвїнчїе, шї дѣсе л трѣнѣа Колѳнїи. б)

Дѣшї Рѳманїи ачѣа ла аѣа дела оѣрѣїрѣ Рѳмеи 858. шї дела лтрѣпарѣ дѣнѣлаѣи Хѣ 105. тримїшї де лпѣратѣа Траїан л Дакїа, ка сѣ стѣпжнїѣскѣ сѳтеле шї ѳрашеле, кѣпрїнсерѣ Дакїа тѳатѣ дела Тїса л кѳаче прїн Бѣнат пѣнѣ л дѣнѣре, Ярдѣлаа, цѣра Мѣнтенѣскѣ, шї Молдѳѳа пѣнѣ л Прѣт шї пѣнѣ ла мѳрѣ нѣгрѣ. Дела ачѣшї л Дакїей стѣпжнїтѳрїи Рѳманїи лѣте ачѣа мѣлт нѣм л зїселе цѣрїи, кѳрїи пре лїмба са се кїамѣ Рѳмѣнїи, адекѣ Рѳманїи, лѳрѣ лїмбїле словенѣшїи ле зїк, Вѣлѳсї, шї Грѣчїи Вѣлѳхї, де оѣнде лѣтїнѣше л кѣм се нѣмѣск, Вѣлѳхї (*Valachi*). Адекѣ, стрѣмѳшїи Рѳмѣнїаѳр, дѣпѣ стїнѣѣрѣ Дакїаѳр, дела аѣа дѣнѣлаѣи 105. аъ цїнѣт, шї аъ стѣпжнїт Дакїа; шї Рѳмѣнїи нъ нѣмай лчѣй дїн кѳаче де дѣнѣре, чї шї чѣй дїн колѳ сѣнт Рѳманїи адевѣрацїи дїн Рѳманїи адевѣрацїи. Кѳре лѣкрѣ май пре лѳрг се ва рѣсѣрѳа май жѳс.

§. 5.

а) Daciae enim diuturno bello Decibali res fuerant exhaustae. *Eutropius* Lib. 8.

б) Ita Dacia juris et Ditionis Romanae facta est. Quam mox Trajanus in provinciam redegit: urbes condidit, et colonos deduxit. *Dio Cassius*.

§. 5.

Рѡмáнїи чѣй тримїши де Траїán, áшезжнáдше кѡ лзкáшл á Дáкїа, нѡ сáв кзсзторїт кѡ мѡерї Дáке.

Оўнїи писмвїнд стрзлвчїта вїцз á Рѡмáнилѡр, кáртѣ ѡ траг дела Домнїторїи á тоатз лѡмѣ, шї непѡтжнá дскѡнде áчел десвзлїт áдевзр, кѡм кз Рѡмáнїи се траг дела Рѡмáнїи, пре кáртїи áпзрátѡл Рѡмáнилѡр Траїán, áвингжнá пре Декевáл Крáюл Дáкилѡр, нáв три-мїс á Дáкїа спре мѡщенїрѣ ѣй; ка áкалете кѡ ѡаре кáтз чѣцз сз áвзлѣскз стрзлвчїрѣ вїцей Рѡмáнилѡр, зїк, кз Рѡмáнїи чѣй три-мїши де Траїán á Дáкїа кзсзторїндáше кѡ мѡерїле Дáке, дїнтрѡ áчѣ-стз местекáре фѣлю нѡв де ѡáменї се оўрзї, áдекз нѡ Рѡмáнїи áдевз-рáцїи, чї корчїтѡрї дїн взрвáцї Рѡмáнїи, шї дїн мѡерї Дáке, áкз-рѡра áдекз сáв взрвáцї, сáв пзрїнцїи кзззсе á вáтзлїе де вїрвїтѡá-реле áле Рѡмáнилѡр áрме.

Хрїстїánсѣ Ёнжел á Коментáцїа чѣ-дѣспре фáптеле лѡї Траїán ла Дѡ-нзре, á Сѣкцїа г. §. á. áдзкжнá кѡвїнтеле лѡї вѡтрѡпїсѣ, кáре мáй сѡс (§. ѣ.) ле четїрзм; дїнтрѡ áчѣле пѡне ипотїс, кз дѡпз рзсвѡюл лѡї Траїán сз фї мáй рзмáс á Дáкїа оўнїи взрвáцї Дáкїи вїи, шї мáй вжртѡс мѡерї мѡлте де áле Дáкилѡр; дїн местекáрѣ Рѡмáнилѡр чѣ-лѡр áшезáцїи кѡ лзкáшл á Дáкїа кѡ фзмѣїле Дзчѣшїи фѣлю нѡв де ѡáменї трзвзл сзсе оўрзáскз. Де áчїá сжнт, зїче ѣл, нѡмеле á Ѐнскрїпцїїле рѡмáне, кáре пѡт á нѡме Дзчѣшїи, пѣнтрѡ пїлда: Ѐта Нáндѡнїс, Ѐндрáдá, Блївїánсѣ, Брїчѣна, Бѣдáрсѣ.

Че гжчїтѡрз мáй десвжнáтз пѡáте фї декжт áчѣл: дїн пѣрзárѣ áчѣл, кáртѣ ѡ фзкѡрз Рѡмáнїи á Дáкїа, áв мáй рзмáс мѡлте мѡерї Дáке á вїáцз áколѡ á Дáкїа; шї оўнеле нѡме á Ѐнскрїпцїїле Рѡмáне пѡт á нѡме Дзчѣшїи: áшá дáрз Рѡмáнїи, áдекз немзрѡпїнїта мѡáцїме де Рѡмáнїи, кáртїи се áшезáрз сз лзкѡáскз á Дáкїа, сáв местекáт трѡ-

пѣше кѣ мѣриле даке, шѣ динтрѣ ачѣ местекаре фѣлю нос де ѡа-
 менѣ, адекъ нѣ Рѡманѣи лзмѣрици саз изскѣт? Май ачѣ лѣниаре,
 ми се пारे а авѣ ачѣстѣ кѣвжитаре, ка шѣ кжнд ар зиче неѣине: Ба-
 стѡнѣа стѣ а оуниѣи; ашѣ дѣрѣ плѡаѡ афѣрѣ; неѣинд ниѣи ѡ лѣи-
 наре саз легѣтѣрѣ плѡеи де афѣрѣ кѣ стѣрѣкѣ вѣцѣлѣи а оуниѣи. Де
 аѣ рѣмѣс мѣриле ачѣле а вѣаѣѣ; аѣ нѣ пѣтѣ аѣе вѣцѣи фѣрѣ де аѣе
 местекѣ трѣпѣше Рѡманѣи кѣ дѣнседе? шѣ оуनेде нѣме нѣ лимпедѣ Рѡ-
 манѣе аѣ нѣ се пѣтѣ вѣрѣ а ѣнскрипѣиле Рѡманѣе. фѣрѣ нѣмай де се
 вѣр местекѣ трѣпѣше Рѡманѣи кѣ мѣриле даке? адекъ пѣнтрѣ кѣ аѣ-
 пѣ рѣсѡѡла лѣи Траѣан кѣ Декевал аѣ рѣмѣс оунеде мѣри даке вѣи а-
 колѡ а дакиа, оунде ѣра Рѡманѣи лѣкѣитѡри шѣ домнитѡри, саз пѣн-
 трѣ кѣ оунеде нѣме пѣт а нѣме дѣѣиѣи, нѣ оуѣмѣѣзз Рѡманѣи ѣи
 дин дакиа сѣсе фѣ местекѣт трѣпѣше кѣ мѣриле даке. аѣтрѣ адеѣѣр
 дѣрѣ пѣнѣѣ де пѣанѣин ѣсѣ админѣлѣи вѣнѣел аѣѣнѣи, кжнд пѣсе аѣел
 рѣсѣфлат ѣпотѣс, ка кѣ дешѣртѣ фѡрѣѣ (сѣлѣ) сѣ стѡаркѣ дин крѣмене
 аѣѣ. Де оунде нерѣзимѣндѣсе кѣ ниѣи ѡ мѣртѣрисѣре а вѣре оуниѣи кѣт де
 мишѣл вѣкѡ скрипѣѡриѣ гѣѣитѣра ачѣа, кѣм кѣ май сѣс лѣѣдаѣиѣи Рѡ-
 манѣи саз местекѣт кѣ мѣриле даке; кѣ кѣре кѣдинѣѣ се гѣрѣаѣе, май
 кѣ дрепѣте сѣ тѣгѣдѣѣѣе; ка неадеѣерѣндѣсе кѣ аѣтѣнтѣе аѣпрѡтѣѣѣ;
 липѣѣше сѣ крѣдем, кѣм кѣ Рѡманѣи ниѣе кѣм нѣ саз местекѣт трѣ-
 пѣше кѣ мѣриле даке. аѣсѣ дин аѣреѣѣрѣи се вѣдем май пре лѣрг
 чѣле ѣе сѣит май аѣѣмене адеѣѣрѣѣѣи а трѣѣа ачѣста.

Дин чѣле ѣе май сѣс (ѣ. а.) аѣм кѣвжитѣт, сокотѣнд фѣрѣ лѣ-
 кѣрѣилѡѣ ѡменѣиѣи, прѣ аѣѣмене адеѣѣрѣѣѣи ѣсте, кѣм кѣ кѣ рѣсѡѡла
 Рѡманѣилѡѣ ѣел аѣѣпра дакилѡѣ ашѣ саз десѣрѣдѣѣинѣт сѣмѣнѣѣа дакилѡѣ
 дин тѡатѣ дакиа, кѣт некѣм вѣре оуниѣи вѣрѣѣѣи, ѣи ниѣи мѣриѣи, ниѣи
 прѣнѣиѣи нѣ аѣ май рѣмѣс а дакиа. Де оунде оуѣмѣѣзз, кѣ аѣѣнѣиѣи
 кжнд аѣтрѣрѣѣ Рѡманѣи ѣиѣи трѣнѣиѣи де Траѣан а дакиа, спре а моѣе-
 ниѣи сѣѣтеле, шѣ ѡрѣашеле, не кѣм мѣлѣте, ѣи ниѣи вѣре оунеде мѣри да-

НЕ НЪ СЕ МАЙ АФЛА А ДАКТА. ПЕНТРО АЧКА НЪ АВЪ КЪМ РЪМАНИИ СЪСЕ
КЪСЪТОРЪСКЪ КЪ МЪЕРИЛЕ ДАКЕ, ШИ СЪСЕ МЪЕСТЕЧЕ КЪ АЛЕ.

ИПОЙ А С. Ъ. АМ АДЕВЕРИТ, КЪТЪ ОУРЪЦЕ АЪ ФОСТ НЪ НЪМАЙ А ВЪР-
БАЦИ, ЧИ ШИ А МЪЕРИЛЕ ДАКИАВЪ АСЪПРА РЪМАНИАВЪ, КЪТ МЪЕРИЛЕ АЪКЪ
НЕГЪРИТЕ ВАТЪОКЪВРИ ФЪЛЦЕРА АСЪПРА РЪМАНИАВЪ ЧЕЛЪВЪ ПРЪИШИ А РЪС-
ВЪЮ. ДЕ ОУНДЕ, ТОКМА СЪ ЗИЧЕИ, КЪ АЪ МАЙ РЪМАС ВЪРНЕЛЕ МЪЕРИ ДА-
КЕ А ДАКТА ДЪПЪ РЪСЪВОЛА РЪМАНИАВЪ; ЧИНЕ ПОАТЕ КРЪДЕ, РЪМАНИИ,
КЪРЪРА ШИ МАЙ НАИНТЕ ПРЪ ОУРЪТЪ ЛЕ ЕРА ГИНТА ДЪЧЪСКЪ ПЕНТРО НЕ-
КРЕДИНЦА ШИ СЪЛЪВЪТЪЧИА ЕИ, АЪКЪМ АЪКЪ А ПРЪОСПЪТ ОУНЪВЪ МЪЕРИ КА
АЧЪЛЕ, КЪРЕ СТРЕИНЕ ТИРЪНИИ ФЪКЪСЕ КЪ РЪМАНИИ, СЪСЕ АЪКРЕДИНЦЪКЪ,
ШИ КЪСЪТОРИНАДЪСЕ СЪСЕ ФЪКЪ ОУН ТРЪП КЪ АЛЕ? ЧИНЕ ВА КРЪДЕ ОУНА
КА АЧКА, Е СЕМН, КЪ НЪ ЧИЕ, ЧЕ ИСТЕ КЪСЪТОРНИКА СОЦЕТАТЕ.

КА СЪ НЪ ЗИК НЕМИКА ДЕСПРЕ АЧКА, КЪ АЪСШИ СТЪЗЪЧИРЪ СЪЖИ-
ЦЕАВИ РЪМАНИ АЪКЪ ДЕСЪЛА ЕРА А АПЕДЕКА ПРЕ РЪМАНИИ, КА СЪ НЪСЕ КЪ-
СЪТОРЪСКЪ КЪ ОУНЕЛЕ ВАРВАРЕ КЪМ ЕРА МЪЕРИЛЕ ДАКЕ. БА НИЧИ АЧЕЛ КЪ-
НОСКЪТ ЛЪКЪ СЪ НЪЛА АДЪК АМИНТЕ, КЪ ЛА РЪМАНИИ ЕРА ВЪКАРЪ АСЕ КЪ-
СЪТОРИ КЪ МЪЕРИ ДЕ АЛТ НЪМ, АДЪКЪ КЪ КЪРЕ НЪ СЪЖИТ РЪМАНЕ. ДЕ А-
ЧИА ИСТЕ КЪ ШИ АЪСЪЗЪИ ШАМЕНИИ ПОПОРЪЛАВИ РЪМЪНЕСЪ АЪТЪТА СЕ ФЕРЕСК
ДЕ АСЕ КЪСЪТОРИ КЪ МЪЕРИ КЪРЕ НЪ СЪЖИТ РЪМАНЕ, КЪТ ФЪОРТЕ РАРИ СЪЖИТ
АЪТЪЗ ЕИ АЧЪЛЕ АЪТЪМПАЪРИ, КА РЪМЪН СЪШИ А МЪАРЕ ДЕ АЪТЪ ЛИМЕЪ.
БА ШИ КЪНА АШИ МЪРЪТЪРИСЕСЪ ПЪКАТЕЛЕ, ДЪПЪ ЛЪЦЪКЪ КРЕЩИНЪСЪКЪ, ПЪ-
РИНТЕАВИ СЪЗ ЧЕЛВИ СЪФЛЕТЕСК, ДЕ САЪ АЪТЪМПАЪТ СЕ КЪДЪ А ПЪКАТЪ ЧЪРЪ-
ПЕСЪ КЪ ВЪВЪ МЪАРЕ ДЕ АЛТ НЪМ, КА ВЪ СТАРЕ АЪВРЕЖЪР ПРЪ ГРЪ АНЪМЕ
СПЪН, КЪ МЪАРЪКЪ АЧКА НЪ Е РЪМЪНЪ.

АЧЪСТЪ ФИРЕ А РЪМЪНИАВЪ ДЕ А НЪ СЕ КЪСЪТОРИ КЪ МЪЕРИ ДЕ АЪТЪ
ЛИМЕЪ, МИ СЕ ПЪРЕ, А ФИ ОУНА ДИИ КАЪЗЕЛЕ (ПРЪЧИНИЛЕ) АЧЪЛЕ, КЪ-
РЕ АЪТЪ АЪТЪКЪ ВЪКЪВРИ КЪТЕ КЪРЪСЕРЪ ДЕЛА АНЪЛА АЪТЪПЪРЕИ ДИИЪЛАВИ ХС
105. ПЪИЪ АЪСЪЗЪИ, АЪТЪЗ АЪТЪКЪ ГИНТЕ, ШИ ЛИМЕВИ СТРЕИНЕ, АЪТЪЗ КЪРЕ
АЪ ВЪЕЦЪИТ, ШИ АЪТЪЗ АЪТЪКЪ АЛЕ ПОРЪОКЪЛАВИ ГРЪЛЕ СКИМЕЪРИ, КЪРЕ ЛЪЪ

сѣферитъ, фѣче пѣрѣрѣ кѣ ачѣ ѿтреѣме сѣши цѣнѣ Рѣмѣнѣи лѣмѣ са, кѣт мѣкаръ кѣ ѿ вѣрѣме ѿшѣ лѣнгѣ, шѣ ѿтрѣ ѿтѣтѣ гѣнте де-склинѣте, шѣ ѿвѣрѣстѣте нѣ пѣтѣ сѣ нѣ се вѣрѣскѣ оѣнеле кѣвѣнте стрѣине; тѣтѣшѣ шѣ кѣвѣнтеле, шѣ тѣатѣ цесѣтѣра ѣи чѣ дин лѣн-трѣ вѣдѣше, кѣ ачѣстѣ лѣмѣз нѣ май пѣцинъ де кѣт чѣ Телѣенѣскѣ де демѣлт ѿѣ фѣст ѿ попѣрѣлѣи Рѣмѣнилѣр стрѣмошѣскѣ лѣмѣз.

Пре оѣрѣмѣ, Колѣнѣле кѣре се тримѣтѣ пре ѿлѣрѣ ѣрѣ пре кѣм шѣ ѿстѣзѣи ѣаменѣи кѣснѣи, ѿдекѣ ѿсѣрѣи, кѣ мѣрѣи, кѣ прѣнѣи. Дѣчѣи шѣ Рѣмѣнѣи чѣи тримѣишѣ де Траѣан ѿ Дѣкѣа кѣ сѣ ѿѣ мошѣнѣскѣ шѣ сѣ ѿ ѿгонѣскѣ, фѣрѣ ѣаменѣи кѣсѣторѣи. Шѣ ѿ фѣи фѣст ѿчѣа не-кѣсѣторѣи, нѣче оѣнѣл дин вѣкѣи скрѣиторѣи наѣ пѣтѣт вѣсѣ, нѣкѣм ѣаре кѣреле сѣ фѣ лѣсѣт ѿчѣа скрѣи. Нѣ мѣ пот дѣрѣз дѣстѣл мѣрѣ, кѣм ѣнѣл шаѣ пѣтѣт нѣлѣчѣи, ѿчѣи Рѣмѣнѣи де Траѣан тримѣишѣ ѿ Дѣкѣа сѣ фѣе ѿвѣт лѣпсѣ де мѣстѣкѣре кѣ мѣрѣиле Дѣбе.

Шѣи кѣ сѣ май кѣвѣнтѣм ѿкѣ де нѣмеле чѣле дин ѿнскрѣпѣи де ѣнѣл ѿдѣсе ѿнаѣнте: ѣѣ нѣ шѣѣ, че вѣрѣ сѣ зѣкѣ ѣнѣл ѿтѣнѣи кѣнд грѣѣше, кѣ нѣмеле ѿчѣле пѣт ѿ нѣме дѣчѣи. ѿѣ дѣарѣ вѣрѣ сѣ зѣкѣѣ кѣ нѣмеле ѿчѣле ѿзѣорѣск дин лѣмѣ дѣчѣскѣ? Чѣи де ѣарѣ че пѣнѣ ѿстѣзѣи ѿкѣ нѣмене наѣ ѿдѣверѣт, кѣрѣ ѿѣ фѣст лѣмѣ Дѣкилѣр; лѣи ѣнѣл дѣрѣз ѿи пѣте нѣ шѣе че. Дрѣпт Стрѣѣѣ ѿ Гѣѣграфѣа са Кѣр-тѣ ѣ. зѣче, кѣ лѣмѣ Гѣтелѣр ѣ оѣна кѣ ѿ Дѣкилѣр; а) шѣ ѿколѣшѣи зѣче, кѣ Гѣтеле ѿчѣашѣи лѣмѣз ѿѣ кѣ ѿрѣкѣи. в) дѣрѣз чѣне пѣате фѣче ѿдѣверѣт сѣ шѣм, кѣрѣ ѿѣ фѣст лѣмѣ ѿрѣкилѣр чѣлѣр вѣкѣи, кѣ прин мѣжлѣчѣрѣ ѿчѣа сѣ венѣм ѿ кѣношѣнѣца лѣмѣи Дѣкилѣр, шѣ ѿ Гѣтелѣр? Мѣе ѿмѣи май ѿдорѣзѣ (ѿмѣрѣѣсѣ) нѣмеле ѿчѣле ѿ
ѿта-

а) Ὀμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Γῆται τοῖς Δάκοις. Eadem utuntur lingua Getae cum Dacis. *Strabo Geographiae Lib. 7.*

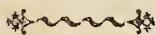
в) Ὀμόγλωττις τοῖς Θραξίν ἔθνεσ. Quae gens eodem cum Thracibus sermone utitur. *Ibidem.*

Италиенѣщій саз Рѡмѣне. Къ то́кма нѣмеле чѣл дин тѣю́ Я́та (*Aia*)
 къ то́тѡа ѣ Италиенѣскъ, кáреле шѣ ѡстѣзѣ ѿ цѣн Таліанѣй ѿ лимба
 са. Чѣле лáлте ѿкз то́ате се пóт тра́це дела Теліеніе, ѡдекз: Нан-
 дóни с (*Nandonis*) дела ѿтóарселе кѡвѣнте Дóн Нáнѡ (*Don Nano*)
 кáре дѡпз фѣрѣ лимбей Рѡмѣнѣщій се зѣк, Нáн Дóмнѡ; ѿндрáда,
 (*Andrada*) дела ѣнтра́да (*Entrada*), де нѡ бѣй врѣ́ сѡа ѡдѡчѣ дела
 гречѣска ѿндрóс; Бливіáнѡс (*Blivianus*) дела ѡбливіскор (*obli-
 viscor*), саз зѣс ѡдекз ѿтѣю ѡблѣвіáнѡс (*oblivianus*) дѡпз ѡчѣа
 лѡсѣна о чѣл дин фрѣнте, ѡс рзмáс Бливіáнѡс (*Blivianus*). Бри-
 чéна (*Bricena*) дела Бри́кка (*Bricca*), саз дела Бри́чѣа (*Bri-
 cia*), саз дела Бри́га (*Briga*); Бѣдарѡс (*Bedarus*) дела Бѣдá-
 нѡ (*Bedano*) мѡтѣна п. ѿ р. кáре ѣ фóарте дѡмѣстик Рѡмáнилѡр
 чѣлѡр дин Дáкѣа, ѡдекз Рѡмѣнилѡр. Тóкма сѡ фѣ фóст ѿлимба Дá-
 килѡр словенѣскъ, пре кѡм врѣ́ѡ ѿ крѣ́де оу́нѣй дѣнтрѡ Словѣнѣй; ѿ-
 кз ѡс пóатесе дин лимба словенѣскъ сѡсе тра́гѡ ѿзвóрѡа нѣмелѡр ѡ-
 чѣстѡра, пре кѡм се тра́це дин лимба Италиенѣскъ ?

Лимпезѣт дáрѡ лѡкрѡ ѡсте, къ Рѡмáнѣй чѣй де Траіáн тримѣшѣй
 ѿ Дáкѣа, нѣче де кѡм нѡ саз кѡсѡторѣт къ мѡѣрѣ Дáке; нѣче нѡ пѡ-
 тѣм зѣче, сѡсе фѣ местекáт къ ѡле. Де оу́нде ѿтрѡ чѣле май недѡ-
 мерѣте нѡлѡчѣрѣ се кáде ѡсе нѡмѡрѡ ѡчѣа, кѡм къ дин местекáрѣ Рѡ-
 мáнилѡр къ мѡѣрѣле Дáке, фѣлю нѡѡ де ѡаменѣ ѡс ѿзвóрѡт.

ѿрѡ де вом пѣне, сѡ фѣ май рзмáс оу́неле мѡѣрѣ вѣй ѿ Дáкѣа
 дѡпз рѡсѡюл Рѡмáнилѡр; нѡ мѡ ѡдóѣск къ ѡчѣле ле вѡр фѣ цинѡт
 Рѡмáнѣй шѣ рóабе, пре кѡм то́кма ѣрѡ дáтина Рѡмáнилѡр ѡцинѣ рóвѣй
 мѡлѡцѣй, къ кáре ѡшѣ лѡкрѡ лѡкрѡрѣле сáле.

ѡа, то́кма сѡ лѡсѡм, къ врѣ́нѣй дѣнтрѡ Рѡмáнѣй сѡшѣ фѣ лѡáт
 шѣ мѡѣрѣ дѣнтрѡ Дáке, ѡс пѣнтрѡ ѡчѣа то́атѡ ѡчѣ́ немѡрѡнѣтѡ
 мѡлѡцѣме де Рѡмáнѣй че фѡрѡ де Траіáн тримѣшѣй ѿ Дáкѣа ѡшѡ саз
 корѡт къ ѡчѣста, кáт сѡ пóцѣй зѣче, кѡм къ дѣнтрѡ ѡчѣ́ немѡрѡнѣ-
 нѣтѡ

НИТЪ МЪЛЦІМЕ НЪ САЪ НЪСКЪТ МАЙ МЪЛТ РЪМАНІ, ЧІ НОЪ СОЮ ДЕ ША-
 МЕНІ? КЪЦІ СЪНТ, ШІ ФЪРЪ АТЪРЪ ОУНГЪРІ, КАРІЙ ШАЪ ЛЪАТ ШІЕ МЪ-
 ЕРІ НЪ ОУНГЪРЕ, ЧІ ДЕ АЛЕНЪМЪРІ! БА ОУНГЪРІИ КЪНД АЪ ВЕНІТ А ПАН-
 НОНІА, КАРЪ АЪКЪМ СЕ ЗІЧЕ ОУНГЪРІА, НИЧЕ НАЪ АЪЪТ МЪЕРІ ДЕ НЪМЪА
 СЪЪ. ПЕНТЪРЪ КЪ АШЕЗЪНДЪСЕ ЕИ КЪ ЛЪКАШЪА А ПАРТЪ МОЛДОВЕИ, КАРЪ
 КОНСТАНТИН ПОРФИРОГЕНИТЪА ѠНЪММЪШЕ, ЯТЕЛЪСЪ, ШІ НЕФІИИД БЪР-
 ВАЦІИ ЧЕИ АРМАЦІИ АКАСЪ ЧІ АИРЪ ЛА РЪСЪОЮ, АФАРЪ ДЕ АЧЕА КАРІЙ РЪ-
 МЪСЪСЕ ПЕНТЪРЪ ПАЗА ЦЪРЕИ: СИМЕѠН КРАЮА БЪЛГАРИЛЪР САЪ СКЪЛАТ КЪ
 РЪМАНІИ АЧЕА, КАРІЙ АТЪНЧИ СЕ ИЕМА ПАЦИНАЦІТЕ, КЪМ СКРИЕ ЛЪЪДА-
 ТЪА ПОРФИРОГЕНИТ А КАРТЪ ЧЪ ДЕСПРЕ АПЪРЪЦІЕ, КАП М. ШІ ЛО-
 ВІИИД ПРЪСТЕ ФАМИЛІАЕ ОУНГЪРИЛЪР; ТЪАТЕ, АДЕКЪ БЪТЪЖИИ, ПРЪНЧИ,
 МЪЕРІ, АФАРЪ ДЕ ПЪЗИТОРИ, КАРІЙ КЪ ФЪГА СКЪПАРЪ, ЛЪЪ ЦІЕРЪ ДЕ ПРЕ
 ФАЦА ПЪМЪНТЪАЪИ. А) ЯША, АТОРКЪНДЪСЕ ОУНГЪРІИ ДЕЛА РЪСЪОЮ, ШІ
 АФАИИД ТЪАТЕ АЛЕ САЛЕ ПРЪПЪДИТЕ, СЕ СОКОТИРЪ СЪ ЯСЪ ДЕЛА МОЛДО-
 ВА,

- а) Postquam autem iterum cum Romanorum Imperatore pacem Simeon fecisset, et opportunitatem nactus esset, ad Patzinacitas legatos misit, et foedus cum iis iniit ad oppugnandos, delendosque Tureas. Cumque ad bellicam expeditionem abiissent Tureae, contra eos Patzinacitae cum Simeone profecti, familias ipsorum omnino perdidcrunt, hinc misere pulsus qui ad regionis istius custodiam relictis erant. Itaque reversi Turcae regionem suam desertam vastatamque invenientes, in ea terra, quam ad hodiernum diem usque incolunt, sedes posuerunt: in ea nimirum regione, quam a fluminibus cognominatam esse supra diximus. Locus autem, quem primitus Tureae occupabant, a fluvio interlabente nuncupatur Etel et Cusu, in quo nunc Patzinacitae commorantur; a quibus sane pulsus Turcae et profugientes, sedes posuerunt illic, ubi nunc habitant. In hoc autem loco antiqua quaedam monumenta supersunt; inter quae pons Trajani Imperatoris ad initia Turciae; et Belegrada, quae trium dierum itinere ab ipso ponte distat, ubi turris Sancti ac magni Constantini Imperatoris, et rursus ad cursum fluminis exstat Sirmium, quod Belegrada abest duorum dierum itinere - - . Atque haec quidem juxta Istrum flumen monumenta sunt et cognomina. Ulteriora vero, quae omnia Turcis habitantur, cognomina nunc habent a fluminibus transeurrentibus. Eorum primum Timeses est; alterum Tutes; tertium Moresus; quartum Crisus; quantum Titzas. Confines autem Turcis sunt Orientem versus Bulgari, ubi eos Ister fluvius, qui et Danubius dicitur, separat: Septemtrionem versus Patzinacitae; ad Occidentem Franci; ad Meridiem Chroboti, *Constantinus Porphyrogenitus* de administratione Imperii, cap. 40.

ва, ши сѣши кѣте локъ ꙗ Панионѣа, оунде пѣнз ѡстѣи сѣнт, пѣн-
трѣ кѣ ѡколѣ ѡпрѡпе де Паниациѣте нѣ ѡвѣ нѣдѣжде сѣ полѣтѣ кѣ-
ста, де ѡарѣ че ши дин лѣкашѣриле чѣле вѣки май наинте вѣтѣци де
Паниациѣте, вѣнисе Оунгѣриѣ кѣтрѣ Молдѡва, кѣм мѣртѣрисѣѣе,
Константин Порфирогѣнитѣа ꙗ Картѣ чѣ май сѣс лѣдѣтѣ, кап ѡи.
кареле ѡа четѣрѣм май сѣс.

Пѣнтрѣ ѡцѣлѣверѣ Истѡриѣ ꙗ трѣба ѡчѣста, се кѣде ѡлѣ ѡмѣн-
те, кѣ Константин Порфирогѣнитѣа пре Оунгѣриѣ пѣрѣрѣ ꙗи киамѣ
Тѣрчи, нѣ Оунгѣриѣ.

Де вѣрѣме че дѣрѣ мѣриле Оунгѣрилѡр тѡате ꙗ Молдѡва ле ѡмо-
рѣсе Паниациѣтеле; оунрѣѣхѣ кѣ Оунгѣриѣ сѣа ниѣи ѡ мѣаре нѣ ѡѣ
ѡвѣт дин нѣмѣа сѣа чѣл оунгѣрѣск нѣнд ѡв вѣнит ꙗ Панионѣа, сѣа
прѣ пѣцине, динтрѣ ѡчѣл фѣлю ѡдекѣ, кѣре сѣа депрѣнс ѡоумѣла кѣ
тавериле пѣнтрѣ ѡжѣтѡриѣ. Дрѣпт ѡчѣа фѣрѣ силѣи ѡсе кѣсѣтѡри кѣ
мѣри динтрѣ ѡлѣтѣмѣри: Русѣиѣ, Сѣлавѣиѣ, Рѡмѣниѣи, Бѣлѣрѣиѣ,
Грѣиѣиѣ, ши чѣле лѣлѣте. ѡѣ пѣнтрѣ ѡчѣа ѡсте слѡвод ѡ зѣче, кѣ
прѣмѣрѣта Гинѣа оунгѣрѣскѣ, нѣ ѣ Оунгѣрѣскѣ, чи ѡлт фѣлю де
ѡамени ши нѣм?

Май мѣлт. Кѣте нѣмѣри, кѣм скрѣе ла Тѣрѡци Крѡника Оунгѣрилѡр
ꙗ Партѣ в. кап кѣ. (ка сѣ нѣ зѣк немѣка де вѣремиле лѣи Бѣла д. сѣпт
кареле се дешертѣсе Оунгѣриѣа де лѣкѣитѡриѣ прин Тѣтѣри) кѣ глѡата
ꙗ цѣра Оунгѣрѣскѣ ѡтрѣте сѣнт ѡместекѣте ѡтрѣ Оунгѣриѣ, кѣт ѡ-
кѣм нѣ лѣсе май ши виѣа, чи сѣпт нѣме де Оунгѣриѣ кѣстѣ: Бохѣми,
Полѡни, Грѣиѣ, Спаниѡли, Исмаилѣкиѣ сѣа ѡгарѣкиѣ, Бѣси, Тѣ-
ринѣи, Миспѣнѣи, Рѣнѣнѣи, Кѣмѣни, ѡтѣни? а) ѡѣ пѣнтрѣ ѡчѣа
нѣмѣа

a) *Fraeterea intraverunt Hungariam, tam tempore Geychae, et Sancti Regis Stephani, quam diebus regum aliorum, Bohemi, Poloni, Graeci, Hispani, Hismahelitae, seu Saraceni, Bessi, Armeni, Saxones, Turingi, Misnenses, et Rhenenses, Cumani, et Latini; qui diutius in regno commorando, quamvis illorum generatio nesciatur, per matrimoniorum diversorum contractus, Hungaris immixti, nobilitatem, pariter et descensum sunt adepti. Chronica Hungarorum apud Thurocsi; Parte 2. cap. 22.*

нѣмъа Оу̀нгѣреѣк ѡ̀с пѣтимѣт чѣва скъдѣре ѡ̀трѣ стрѣлѣчи-
рѣ лѣи? Кѣ кѣт май вѣртѣс Рѣманѣи чѣи дин Дѣкѣа тѣкма
де сар фѣи шѣи кѣсѣторѣт, сар ѡ̀местекѣт оу̀нѣи дин трѣишѣи кѣ мѣрѣи
Дѣке; тѣтѣши Рѣманѣи ѡ̀р фѣи рѣмѣс, ѡ̀рѣ нѣ ѡ̀лт нѣм сар фѣи фѣ-
кѣт кѣ ѡ̀чѣа.

К А П Ъ .

ѡ̀гѣмплѣзѣриле Рѣманѣилѣр чѣлѣр дин Дѣкѣа дѣпѣ мѣар-
тѣк ѡ̀пѣрѣтѣлѣи Траѣан.

§. ѡ̀.

Сѣпт ѡ̀пѣрѣтѣл ѡ̀дрѣан.

Кѣм мѣрѣи ѡ̀фрикошѣтѣл тѣтѣрѣр варѣарилѣр Траѣан, вѣиѣл ѡ̀л Рѣ-
манѣилѣр ѡ̀пѣрѣт, ѡ̀дѣтѣс се оу̀рѣзѣрѣ рѣле ѡ̀сѣпра Рѣманѣилѣр чѣлѣр
дин Дѣкѣа. Кѣ, пре кѣм скрѣе ѣѣ трѣпѣѣс ѡ̀ Кѣртѣи ѡ̀дрѣан оу̀р-
мѣтѣрѣа лѣи Траѣан ѡ̀трѣ ѡ̀пѣрѣцѣа Рѣманѣилѣр, писмѣиѣнд мѣрѣрѣи
лѣи Траѣан, кѣт ѡ̀пѣкѣ ѡ̀пѣрѣцѣа Рѣманѣилѣр ѡ̀мѣнѣс, де лѣк ѡ̀сѣрѣа,
Мисопѣтѣмѣа, шѣи ѡ̀рмѣнѣа, цѣрѣи, кѣре Траѣан лѣѣ фѣст кѣцигѣт,
шѣи лѣѣ фѣст ѡ̀липѣт кѣтрѣ ѡ̀пѣрѣцѣа Рѣманѣилѣр, де десѣинѣѣ дела
трѣпѣл ѡ̀пѣрѣцѣеи Рѣманѣилѣр, шѣи ле лѣсѣ; де оу̀нде скоѣѣнд ѡ̀щи-
ле Рѣманѣе, пѣсе мѣрѣине ѡ̀пѣрѣцѣеи Рѣманѣилѣр ѣвѣрѣтѣл: пѣнѣтрѣс ка
сѣ нѣ се май поменѣскѣ ѡ̀чѣ мѣрѣре ѡ̀лѣи Траѣан, кѣрѣ ѡ̀ши кѣпѣ-
тѣсе кѣ ѡ̀гонисѣрѣк цѣрилѣр ѡ̀чѣлѣрѣ. ѡ̀сѣменѣ воѡ̀ сѣ скоѣтѣс шѣи дин
Дѣкѣа ѡ̀щиле, шѣи сѣ лѣсѣ шѣи Дѣкѣа, пре кѣм лѣсѣсе чѣле май сѣс
нѣмѣрѣате цѣрѣи. ѡ̀сѣ дела ѡ̀чѣста ѡ̀л ѡ̀сѣтѣрѣс кѣ ѡ̀чѣл сѣѣт пѣрѣѣте-
нѣи,

ній, ка нѣ скоцѣна де аколѡ ѡциле: пре ачѣй мѣлци четциѣнѣй Рѡманїи, де карїи ам скрїе а капѣла дин сѣс (S. E.) кѣ ера ашезаци кѣ лѣкашѣла а Дакїа, сѣи ласѣ а мѣниле варварилѡр, чѣлѡр че нѣдѣлѣ сѣ атре аколѡ. а) Кѣ варварїи, кѣм аѣзирѣ де мѡартѣ лѣи Траїан, адрѣ порнїрѣ ка сѣ кѣпрїндѣ Дакїа. Карѣ кѣм кѣ шї а зїаїле лѣи Адрїан аѣ испитїт варварїи сѣ факѣ, шї кѣ Адрїан лѣѣ дат прѣсте нѣс, дїнтрѣ ачѣа дестѣла де апрїат, мїсе пѣре, асе десѣлїи, кѣ а Інскрїпциї Дакїа се зїче кѣ вѣртѣтѣ лѣи Адрїан феричїтѣ, шї атрѣн ван ла Рашїсѣ а кѣвѣнтѣла Дакїа (Dacia) Адрїан се аѣвѣмѣце, рѣстїтѣтор Дачїе (Restitutor Daciae), адекѣ аторкѣторїѡ сѣѣ мѣнтѣнторїѡ Дакїеи.

§. В.

СѢПТ АПЗРАТѢЛА МАРКѢС АѢРѢЛїС АНТОНїНѢС ФИЛОСОФѢЛА.

Апзрѣтѣлаѣи ачѣстѣла пре ла аѣла дела атрѣпѣрѣ дїнѣлаѣи 169. аї фѣ а пѣртѣ рѣсѡѡю аша кѣмплїт асѣпра Маркоманилѡр, кареле се асемѣнѣ кѣ чѣле Пѣнїчїѣи, кѣм скрїе еѣ трѡпїе а Карѣтѣ й. Іѣлїсѣ Капїтолїнѣс а М. Антонїн Фїлософѣла, зїче, кѣ нїчї ѡдрѣт нѣ сѣѣ поменїт рѣсѡѡю аша грѣѣ сѣ фї аѣѣт Рѡманїи, преѣм ачѣл кѣ Маркоманїи. Атрѣ ачѣст рѣсѡѡю маї мѣлте гїнте варварѣ аѣ фѡст аѣвнѣте асѣпра Рѡманилѡр, преѣм, Кѣадїи, Вѣндалїи, Сѣрмателе, Сѣвѣ

D 2

вїи,

- а) Aelius Adrianus -- qui Trajani gloriae invidens, statim provincias tres reliquit, quas Trajanus addiderat, idest, Assyriam, Mesopotamiam, et Armeniam. Revocavit exercitus, ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Dacia facere conantem, amici deteruerunt: ne multi cives Romani barbaris traderentur. *Eutropius* Lib, 8.
- б) Bellum unicum ipse gessit Marcomanicum. Sed quantum nulla memoria fuit, adeo ut Punicis conferatur, *Eutropius* Lib. 8.
- Specialiter ipse bellum Marcomanicum, sed quantum nulla unquam memoria fuit, tum virtute, tum etiam felicitate transegit. *Iul. Capitol. in M. Antonin Philosoph. cap. 17.*

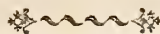
вѣи, ва толате гинтеле варваре, пре кѣм аколóши скрїе вѣтрóпїѣс, аскѣмене аколóши Капитоли́нѣс. а) Пѣрз кѣм кз нїче Дакїа нѣ аѣ рзмас а зїлеле ачѣле нехзхзїтз де варварї, не фаче а крѣде Інскрїпцїа чѣ дела Бартали́ссїѣс а фóаа м. мѣ. кáртѣ аратз, кѣм К. Рѣтилїѣс Кóклес Префѣктѣл Легїóнѣлѣвї а трѣнспрѣѣчѣ тримнѣл а пзратѣлѣвї Мáркѣ Аврѣлїе, пѣнтрѣ кз се пѣртѣ кѣ взрвзцїе а рзсбóуа чѣл дин Дакїа, кѣ сфнїцїтз корѣнз мѣрале фѣ чинстїт.

Апзратѣл ачѣстѣ мѣлци фóарте дїнтрѣ чѣн стрѣїнїи нѣз ашезят сѣ лзкѣа́скѣ атрѣ апзрзцїа Рѣманилѣр, кѣм скрїе І́глїѣс Капитоли́нѣс ла лóкѣл май сѣс асзмиат кап кд. в) А́кз дїнтрѣ Маркомани́ мѣлци аѣ дѣс тóкма а І́галїа. Кáртѣ аколóши кап кѣ. ѱ спѣне Капитоли́нѣс; пре кѣм шї Дїѣ Кáссїѣс а І́сторїа Рѣманз, Кáртѣ Оа. кап аї. в) Кз атѣнчї мѣлте гинте де а́лте гинте варваре вѣтѣте фѣцѣ, шї се лѣддà кѣ рзсбóу Рѣманилѣр де нѣ кѣр врѣ сѣн прїимѣскѣ, пре кѣм аколóши кап дї. не лзсѣ мѣртѣрїсїт І́глїѣс Капитоли́нѣс. г) Пре врѣмїле Апзратѣлѣвї ачѣстѣл Птолемїó А́лѣξανдрѣнѣл а Гѣѣграфїа са, Кáртѣ г. кап й. нѣмзрз єї. гинте стрѣїне а Дакїа атрате, шї лзкѣнѣтáре, а́нѣме: Авáртїи, Тѣврїцїи. Чи-

СТОКО-

- а) Bellum Marcomanicum confecit, quod tum Quadi, Wandali, Sarmatae, Suevo, atque omnis barbaria commovit. *Eutropius Ibid.*
Gentes omnes ab Illyrici limite usque in Galliam conspiraverant, ut Marcomanni, Narisci, Hermunduri, et Quadi, Suevi, Sarmatae, Latringes, et Buri: hi, alique, cum Victovalis Sosibes, Sicobotes, Rhoxolani, Bastarnae, Alani, Peucini, Costobori. *Iulius Capitolinus Ibid.* cap. 22.
- в) Æquitatem etiam circa captos hostes custodivit. Infinitos ex gentibus in Romano solo collocavit. *Iulius Capitolinus ibid.* cap. 24.
- в) Accepitque in deditiorem Marcomannos, plurimis in Italiam traductis. *Ibid.* cap. 22.
Eorum nonnulli in militiam recepti sunt; et aliorum missi, sicut et ex captivis ac transfugis, quotquot ad hoc idonei erant; quidam agros, partim in Dacia, partim in Pannonia, partim Mysia et Germania, et ipsa in Italia consecuti sunt. *Dio Cassius Historiæ Romanæ Lib.* 71. cap. 11.
- г) Aliis etiam gentibus, quae pulsae a superioribus barbaris fugerant, nisi reciperentur, bellum inferentibus. *Iulius Capitolinus in M. Antonino Philosopho.* cap. 14.

стобочій, Предавѣнсій, Ратачѣнсій, Каучѣсій, Біѣфій, Буррудзѣнсій, Котѣнсій, Алвочѣнсій, Потулатѣнсій, Сѣнсій, Салдѣнсій, Чацісій, Пѣфіцій. а) Иѣтъ нѣ прѣ департѣ де жѣмзтатѣ сѣта де аній, де кждѣ десквлѣкасе Рѣманій ка мощѣнній ѿ Дакіа, ѿтрѣ кѣте десклиннѣте гѣнѣте варбарѣ ле фѣ ѿ трѣи. Пѣнтрѣ ачѣка нѣ ѣ асе мирарѣ, кѣ лимба, кѣ карѣ кенісе Рѣманій ѿ Дакіа, ѿ пѣтимит ачѣ скимбарѣ, кѣт кѣпрѣнде ѿ сѣнѣла сѣз оѣнеле кѣвѣнѣте стрѣнѣ. Асѣ, прѣкѣм лимба чѣ Рѣмжнѣскѣз фѣ сѣпѣсѣз ачѣшеи ненорочіри, ѿша шѣ сѣрорилѣ ѣи лимбѣ, ѿдекѣ чѣ Италѣнѣскѣз, чѣ Фрѣнчѣскѣз, шѣ Спаніолѣскѣз, дин ѿсоцірѣ кѣ нѣвзлитѣареле варбарѣ гѣнѣте нѣ май пѣцінѣз скимбарѣ ѿвѣрѣ ѿ сѣферѣ карѣ ѿтрѣн кѣп, карѣ ѿтрѣлт кѣп дѣпѣз ѿсѣвѣрѣ гѣнѣтелѣр, де карѣ фѣрѣ нѣпѣдѣйте. Прѣ оѣрмѣз се кѣде дѣпѣз Гѣографіа май сѣз лѣздатѣлѣи Птолемѣю, Карѣтѣ г. кап ѣ. сѣз лѣѣм ѿмѣнѣте, кѣ ѿчѣле ѣ. гѣнѣте варбарѣ нѣ ѿ фѣст лѣкѣвитѣарѣ прин тѣатѣ Дакіа, чѣ нѣмай ѿ партѣ чѣ дѣспре мѣѣзѣз нѣапѣте, оѣнде се ѿтѣланѣще Дакіа кѣ Сармѣціа, ѿдекѣ кѣ Рѣшій. Де оѣнде ѿпѣи кѣ Хѣнній шѣ кѣ ѿлѣтѣ нѣмѣрѣ, ѿсте ѿ крѣде, кѣ сѣз стрѣкѣрат прѣсте дѣнѣре ѿ Мѣсіа.

§. Г.

Сѣпт ѿпѣратѣлѣ Коммодѣс.

Дѣпѣз мѣартѣ лѣи Мѣркѣ ѿзрѣлѣ рѣмѣсѣ скипѣтрѣлѣ ѿпѣрѣтѣскѣ ѿ мѣна Фіѣлѣи сѣз Коммодѣс. Сѣпт ачѣста ѿкѣ мѣре фрѣкѣз пѣтимѣндѣ Дакіа де кѣтрѣ варбарѣи Сѣрмѣте, ѿ ѣвѣтрѣз ѿрѣхистратіцій лѣи Коммодѣс,

а) Tenent autem Daciam maxime Septentrionalem a plaga occidentali incipiendo Auarti, et Teurisci, et Cistaboci (*Cistabocos. Marcellinus, et Capitolinus in Sarmatia ponunt*) et sub his Praedauensii, Rhatacensii, et Caucoesii. Sub quibus similiter Biephi, et Burrudueensii et Cotensii. Et iterum sub his Albocensii, et Potulatensii, et Sensii. Sub quibus qui maxime Australes sunt Saldensii, et Ciagisi, et Piephigi. *Ptolemaeus Alexandrinus in Geographia. Lib. 5. cap. 8.*

модъ, Ἰβηνός шй Нйгер. Пѣнтръ кáрѣ Ἰπζράτѣл вои ἄсе нѣмá Гар-
мáтнкѣс. Кáрѣ тѣтѣлз ἄлѣи Κομμοδὸς се ἄφлз шй ла Δίω Κάσσιος,
Кáртѣ Ὁβ. кап ἔι.

§. Ἰ.

СѸПТ Ἰπζράтѣл Ἰнтонίνѣс Каракáлла.

Ἰβρῖна Ἰпζράтѣл Σεπτῖμῖος Σεβέρѣс ла ἄнѣл Δῖνѣлѣи 211. οὐρ-
μῆ Ἰпζрáт фѣюл лѣи, Ἰнтонίνѣс Каракáлла, кáреле ἄ ἄнѣл Δῖнѣлѣи
215- венῖнд ла Карнѣнтѣс, шй ἄколῶ ἄтѣрѣ десмѣрдѣрѣ петрекѣнд кѣ
вечῖнῖи Нѣмци, ἄлѣи чѣ ἄтѣне ἄ Гῶтилѣр ἄтѣрѣ Ἰпζрѣциá Ρωμáни-
лѣр, шй ἄнѣме ἄ Δάκῖα ἄтѣрѣ кѣ нѣлѣлѣре. Дѣчῖ грѣвῖи кѣ ῶастѣ ἄ
ἄжѣнѣ ἄсѣпра Гῶтилѣр ἄ Δάκῖα, пре кáрῖи, нѣ пѣциῖн ἄмѣнѣнд ἄко-
лῶ, ἄи ἄвинѣе. а)

§. Ἐ.

СѸПТ Ἰпζрáтѣл Μαξῖμῖνος.

Ἐῖ шй Ἰпζрáтѣл Μαξῖμῖν, кáреле дѣпз ἄчѣл фѣ οὐчῖс ла ἄ-
нѣл Δῖнѣлѣи 237. Ἰпζрѣ Δάκῖα де Сáрмáте. Пѣнтръ кáрѣ се нѣмῖ
Дáчикѣс, шй Сáрмáтнкѣс. Вѣлῖи пре Шоенвῖснер ἄ Κοментáрῖл Γεω-
γραφῖчѣск пѣнтръ кѣлѣтῖрῖа лѣи Ἰнтонίνѣс, фῶлл 161.

§. Ἒ.

СѸПТ Ἰпζрáтѣл Φιλῖππος.

Дѣпз ἄчѣл Ἰпζрáтѣл Φιλῖπ ἄтѣрнѣндѣсе дѣла рѣзѣрῖт ла ἄнѣл
Δῖнѣлѣи 246. вѣтѣ пре Кáрпῖи, кáрῖи ἔрῖ сѣнѣ Сáрмáтῖчѣск, шй
ἄшῖа

а) Deinde ad orientem profectionem parans, omisso itinere in Dacia resedit.
Ælius Spartianus, in Antonio Caracalla cap. 5.

Quod Cetam occiderat fratrem, et Gothi Getae dicerentur: quos ille dum
ad Orientem transiit, tumultuariis proeliis devicerat. *Ibid.* cap. 10.

аша ѿрзши скзпъ Дакїа. Вѣзї ѿнгал ꙗ Коментѣца дѣспре сѣпедїцїи-
ле лѣи Траїан ла Дѣнзре, Сѣкциа дѣ

§. 5.

СѸПТ ꙗПЗРАТѸЛА ДѣчїѸс.

ПрекѸм май нїчї ѿдѣтѸ нѸ ѿвѣ Дакїа ѿдїхнѸ шї рѸгѣз де кѸ-
трѸ варвѣрї дѸпѸ мѸартѣ лѣи Траїан, кѣреле ѿѸ фѸст ѿшезѣт пре РѸ-
мѣнї ꙗтрѸ ѿчѣ цѣрѸ сѸнѸтѸасѸ, шї кѸ тѸате вѸнѸтѸциле ꙗдестѸ-
лѣтѸ; аша ꙗпзрѣтѸла Дѣкїе ꙗтрѸ ѿтѣта кѸ вѸрѸзѸцїа ѿѸ ꙗфрѣнт пре
варвѣрї де ѿ фѣче ꙗкѸрсе ꙗ Дакїа, кѸт ꙗ мѣрморї се кїемѸ вїндекѸ-
тѸрюл Дакїей, шї ꙗ бѣнїї лѣи се пѣне Дакїа прїнѸсѸ, шї ѿдѣсе ѿрї.
Дакїа феричїтѸ; ба шї чѣле вѣкї ѿле РѸмѣнїлѸр ꙗ Дакїа КолѸнїї.
ле ѿдѣсѸ, шї ле ꙗмѸлѸцї кѸ колѸнїї нѸлѸ, ѿдекѸ май ѿдѣсѸ ꙗкѸ
РѸмѣнї прѣсте чѣй вѣкї че ѣрѣ ꙗ Дакїа. ꙗнѸме сѸпт ꙗпзрѣтѸла ѿчѣста
се ѿдѣсѸ КолѸнїа ꙗпѸлѸм, кѣреле ѿстѸзї се кїамѸ БѸлѸгѸрѣд ꙗ ꙗр-
дѣл, пре кѸм ꙗсте ѿ вѣдѣ ꙗ ꙗнскрїпцїе ла СѣйтѸвѣрт, нѸмѸрѸла 37. ꙗ-
чѣстѸ пре ГѸтї, кѣрїї ꙗверїгѣсе НїкопѸлѸ, кѸ феричїре ꙗї ѿлѸнгѸ.
Чїї ла ѿ дѸилѣ ꙗн май лѣком ꙗкѸрѣнд пре ГѸтї прѣсте Дѣнзре, де
кѸт май кѸ ꙗцелѸпцїе, ꙗтрѸ ꙗвѸлѸнїтеле глѸмте се ꙗнекѸ ꙗтрѸн лѣк.

§. 6.

СѸПТ ꙗПЗРАТѸЛА ГаллїенѸс.

Ла ѿтѣта пѸтѣре ѿжѸнѸсѣсе ѿкѸм ГѸтїї, кѸт ла ѿнѸл ДѣнѸлѸнї
251. кѸ бѣнї вѸндѸсе пѣчѣ РѸмѣнїлѸр; шї тѸтѸшї ла ѿл дѸиле
ꙗн ѿрзшї се скѸлѣрѸ кѸ Борѣнїї, кѸ Кѣрпїї, шї кѸ БѸргѸндїї ѿсѸ-
пра цѣрїлѸр ꙗпзрѸцїей РѸмѣнїлѸр, пре кѣрїї дїн Мїсїа, шї дїн
ПаннѸнїа ꙗї вѸтѸ ѿмїлїанѸс ПрефѣктѸла Мїсїей. ꙗсѣменѣ ла ѿнѸл

257. Ἰβριτῶνδε Πρεφέκτου Ἰλλυρικῶνδε, σὺν ἃ Θράκιῃν πρὸς Γόθῃ σὺν
 πρὸς Κάριον ἢ ἄλλουζῶ δυνάστῃ ἀχέστες ἕξῃ, σὺν ἕνεκα λα λυκάστριλε
 λυρ ἢ ἄλλουζο. Πρὸς οὐρμῶν πετρεκῆνδ ἄπυράτου Γαλλίην ἢ ὠσπύκει, σὺν
 ἢ βεστύρι; ἕξῃ Γρεχῆσκῶν, Μακεδονία, Πόντος, Ἰσία λε πύστύριζ Γόθῃ.
 Παννονία ὦ πρὸς Σάρματες, σὺν Κβαδίῃ. Ἰβρὶς Δάκτια, κάρτε πρέ-
 στε Δύνηρε ὠσφ φόστ ἄδάωσ Τραϊάν κστρῶ ἄπυρῶνδ Ρωμάνιλωρ, κῶ
 τότου ὠ σκῆπάρζ Ρωμάνῃ δε ἄμῆνῶ, κῶμ σκρίε ἕξ τ ρ ό π ἱ ζ ε ἢ Κάρ-
 τε ἄ. σὺν Ρύφζε. α)

§. 5.

СѢПТ ἄπυράτου Κλαύδιου.

Λυρ Γαλλίηνδε ἄξ οὐρμάτ ἄτρῶ ἄπυρῶνδ Κλαύδιε. Ἰπέστῶ, κῶμ
 σκρίε ἕξ τ ρ ό π ἱ ζ ε ἢ Κάρτε ἄ. πρὸς Γόθῃ ἕξ βετῶτ δε ἕξ στίνι. β)
 ἄξωσῃ Κλαύδιε σκρίηνδ λυρ Βρόκχῶδε, λα Τρεβέλλῶδε Πόλλῳ ἢ Κλαύ-
 διου, ἄσῃ ἄεσκρίε ἄβινῶντε τε ὠ πύρτῶ δε Γόθῃ: „ Ἰμ πύρε, ζῆτε,
 τρεῖς σῶτε δολωζέχι δε μῆν δε Γόθῃ, δόω μῆν δε κῶρζβῆν λῆμ ἄνε-
 κῶτ. Ἰκοπερίτε σῶντ ἄπελε δε σῶστύρι, ἄκοπερίχι ἕξρμῶρῃν δε σῶπῆ
 σὺν δε ἄζνχι: ἢῆτε ὠ κῶλε ἢξ ε κῶράτῶ: κῶρζλε ἕξλε μῶπῆτε σῶντ πῶ-
 ρῶσιτε. Ἰτῶτῶ μῶρῃ ἄμ πῆνις, κῶτ φῆπῆ κῶρελε ὠσῶσῃ, κῶτε δόω
 κῶτε τρεῖς πῶπῆ σῶσῃ ἄ”. β)

Ἰπέστῶ

α) Dacia quae a Trajano ultra Danubium fuerat adjuncta, amissa est; Graecia, Macedonia, Pontus, Asia vastata per Gothos, Pannonia a Sarmatis, Quadisque populata. *Eutropius* Lib. 9. in Gallieno.

Trajanus Dacos sub rege Decibalo vicit et Daciam trans Danubium in solo Barbarico provinciam fecit, quae in circuitu decies centena millia passuum habuit. Sed sub Gallieno Imperatore amissa est. *Sextus Rufus* in Breviario rerum gestarum Populi Romani.

β) Hic Gothos, Illyricum, Macedoniamque vastantes, ingenti praelio vicit. --- Qui tamen intra biennium morbo periit. *Eutropius* Lib. 9.

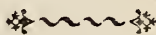
γ) *Claudius Brocho*. Delevimus trecenta viginti millia Gothorum, duo millia navium merdimus. Tecta sunt flumina scutis: spathis et lanceolis omnia litora operiuntur. Campi, ossibus latent tecti: nullum iter purum est: ingens carrago deserta est. Tantum mulierum cepimus, ut binas et ternas victor sibi miles possit adjungere. *Trebellius Pollio* in *Claudium*. cap. 8.

Ичѣстѣ кѣмплайтѣ вѣтѣе ѡлѣи Класдіе кѣ Готїи, дѣпѣ кѣм скрїе Требеллїс Пóллїѡ ѡ Класдіе, кап ѡ. нѣ ѡѣ фóст дин кóаче, чїи дин колѡ де Дѣнѣре, ѡдекѣ нѣ ѡ Дакїа, чїи ѡ Мїсїа, ла Маркїанóпол; ла Вїзѡнт, ла Фессалóника; шїи ѡтрѣ ѡлте цинѣтѣрїи, шїи прѣсте тот лóкѣл фѣрѣ ѡвїншїи Готїи. а) Ба Вóсимѣс ѡ Картѣ ѡ. ѡ Истóрїей кап мѣ. шїи де оўнде ѡѣ порнїт варварїи ѡчѣтѣ, шїи кѣм ѡѣ грекѣт ѡ лóкѣрїле ѡпѣрѣцїей Рѡманїлѡр, оўнде сѡѣ испїтїт ѡтѣїю ѡ фáче рѣѣ, ѡкѣтрѣѣ сѡѣ дѣс, че ѡѣ пѣцїт, кѣ ѡмѣрѣнтѣл ле скрїе. ѡдекѣ, ѡдѣнѣндѣсе ѣї ла рѣѣл Тїра, кáреле се дескáркѣ ѡ мáрѣт нѣгрѣ, шїи гѣтїндѣшїи шѣсе мїи де корѣбїи, ѡ кáре вѣгѣнд трѣи сѣте шїи дóѡѡ зечїи де мїи де ѡáменїи: нѣвѣгѣнд пре мáрѣт нѣгрѣ, ѡѣ испїтїт сѣ ѡ четáтѣ Тóмїлѡр; де оўнде фѣрѣ вѣтѣѣцїи. Де ѡколѡ мерѣнд ѡнáинте ѡѣнѣсерѣ ла Маркїанóпол, кáрѣт ѡсте четáте ѡ Мїсїей, шїи нїчїи ѡчѣѡ пѣтѣнд сѣѡ ѡ, ѡвѣнд вѣнт вѣн нѣвѣгáрѣ мáи ѡколѡ. Шїи ѡшá ла кап мѣ. мѣ. тóѡтѣ ненорочїтá лѡр оўмѣлáре ѡ дескрїе, пѣнѣ че ла кап мѣ. сѡѣнѣ, кѣ дѣнд ѡтрѣ дѣншїи пѣшле (чѣмѣ) ѡ пáрте перїрѣ ѡ Фрáкїа, ѡ пáрте ѡ Македóнїа. Іѣрѣ кѣцїи ѡѣ рѣмáс вїи, сѡѣ фѣрѣ прїмїцїи ѡтрѣ ѡстáшїи Рѡмáнїи, сѡѣ дóвѣндáнд пѣмѣнт де ѡрáт, кѣ тóтѣл се дѣѣдерѣ ла лѣкрѣл кѣмпѣлѣїи. б)

Вѣнд

- а) Pugnatum est enim apud Moesos, et multa praelia fuerunt apud Marcianopolin; multi naufragio perierunt; plerique capti reges; captae diversarum gentium nobiles faeminae; impletae barbaris servis, senibusque cultoribus Romanae provinciae. Factus miles barbarus et colonus ex Gotho, nec ulla fuit regio, quae Gothum servum triumphali quodam servitio non haberet. Quid bonum barbarorum nostri videre majores? quid ovium? quid equarum, quas fama nobilitat, Celticarum? Hoc totum ad Claudii gloriam pertinet. -- Pugnatum praeterea est apud Byzantios, ipsis, qui superfuerant, Byzantiis fortiter facientibus, pugnatum apud Thessalonicenses, quos Claudio absente obsederunt Barbari, pugnatum in diversis regionibus; et ubique auspiciis Claudianis victi sunt Gothi, prorsus ut jam tunc Constantio Caesari nepoti futuro videretur Claudius securam parare rempublicam. *Ibid.* cap 9.

- б) Hoc tempore quotquot erant Seythae superstites, animis propter expeditiones adhuc susceptas elati, adjunctis sibi Herulis, Peucis, et Gothis, col-

КѢНД САЗ СФЖРШІТ РЗСВОЮА АЧЕЛУ, АЖУНГЖНДВА ШІ ПРЕ КЛАЗДІЕ
БОВАЛА МАЙ СЪС ЗІСЗ, МЪРІ ШІ ЁЛ. а)

НЪ ФЪРЪ ПРІЦ СЕ АТРЪБЪ: ѠАРЕ ДАКІА, КАРЪ ѠАЗ СКЪПАТ РѠМАНІЙ
ДЕ АМЖНЪ СЪПТ ГАЛЛІЕНЪС, ЛЪАТЪВАЪ КЛАЗДІЕ ІЪРШІ ДЕЛА ГОТІ САЗ БА? ПЪ-
ЪЛЪС СЪ Р О С І Ъ С, КАРЕЛЕ АЪ ТРЪІТ ПРЕ ВРЪМЪ АПЪРАТЪЛЪШІ СЪНОРІЕ,
А КАРЪЪЪЪ. КАП КЪ. А ГАЛЛІЕН, НЕ ЛЪСЪ МЪРЪРІСІТ, КЪ ДАКІА АША Ѡ
ПІЕРАЪРЪ А ЗІЛЕЛЕ ЛЪШІ ГАЛЛІЕН, КЪТ НІШІ ѠДАТЪ НЪ Ѡ МАЙ КЪПЪТАРЪ
РѠМАНІЙ. б) ІЪРЪ Н О М П О Н І Ъ С Д Е Т Ъ С, КАРЕЛЕ ПЪНЕ КАПЕТ ІСТОРІЙ
САЛЕ А ІЪСТИНІАН НАСКЪРН, А КЪМПЕНДІЪА ІСТОРІЙ РѠМАНЕ, ЗІЧЕ, КЪ
КЛАЗДІЕ АЪ ЛЪАТ АНАПОЙ ДАКІА. ЧІ, ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ ТРЕБЕЛЛІЪС П О Л -
Л І Ѡ, КАРЕЛЕ АЪ ТРЪІТ АПРОАПЕ ДЕ ВРЕМІЛЕ ЛЪШІ КЛАЗДІЕ, АДЕКЪ А ЗІЛЕЛЕ
АПЪРАТЪЛЪШІ КОНСТАНЦІЕ ТАТЪЛЪШІ ЛЪШІ КОНСТАНТІН АПЪРАТ, ШІ КЪ АМЪ-
РЪНТЪА

lectique propter Tyram fluvium, in Pontum semet exonerantem, sexies mille navibus exstructis, et trecentis ac viginti millibus hominum in eas impositis, navigatione per Pontum instituta, Tomis munitis moenibus oppido tentato, rejecti sunt. Progressi vero, et Marcianopolim delati, quae Mysiae civitas est, ac ne illa quidem potiti, vento usi prospero, navigabant ulterius etc. *Zosimus* Lib. 1. cap. 42. Quumque rebus infectis dilapsi fuissent, Hellespontum navigiis praeteriissent, et ad montem Atho delati, naves ibi suas refecissent; Cassandriam et Thessalonicam obsidebant, machinisque moenibus admotis, parum aberat, quin eas caperent. Sed quod Imperatorem adventare cum copiis inaudierant, petitis superioribus locis mediterraneis, omnem propter Doberum et Pelagoniam agrum praedis agendis infestabant. --- Quaedam Scytharum pars Thessaliam Graeciamque circumvecta, passim ea loca populabatur. --- Quinquaginta millia barbarorum occiderunt (Romani) *Ibid.* cap. 43. Quotquot ex pugna Claudii et Scytharum ad Naissum pugната, superstites erant barbari, curribus se se munientes, in Macedoniam contendebant. -- Progredientibus autem iis Romanorum equestres occurrere copiae, caesisque plurimis, reliquos ad Haemum se convertere coegerunt. *Ibid.* cap. 45. Quumque pestilens lues cunctos invasisset, partim in Thracia, partim Macedonia perierunt. Quotquot autem incolumes evasere, vel legionibus Romanis adscripti sunt, vel terram colendam nacti, totos agriculturae sese dederunt. *Ibid.* cap. 46.

- а) Finito sane bello Gothico, gravissimus morbus increbuit; tunc cum etiam Claudius affectus morbo mortales reliquit etc. *Trebellius Pollio* in Claudium cap. 12.
- б) Graecia, Macedonia, Pontus, Asia Gothorum inundatione deletur. Nam Dacia trans Danubium in perpetuum aufertur. *Orosius* Lib. 7. cap. 22. in Callienum.

рѣнѣла аз скрѣс тѣате фѣптеле лѣи Кладѣе, кѣт оуѣвра ли се пѣрѣ
кѣ ѣ лингвшитѣрю ѣпѣратѣлѣи Констанѣе, непѣтѣлѣи лѣи Кладѣе,
пре кѣм ѣсѣши ѣтрѣ ѣчѣши Истѣриѣ адѣош ѣарѣ скрѣсѣ се пѣн-
ѣе, немѣка нѣ скрѣе дѣспре ѣчѣа, кѣ Кладѣе сѣ фѣ лѣат ѣнапѣи де-
ла Гѣтѣи Дѣкѣа, кѣрѣ фѣарте мѣре мѣрѣре ѣр фѣ фѣст лѣи Кладѣе;
оуѣрмѣзѣ, кѣ лѣи Помпѣнѣсѣ Дѣтѣсѣ, чѣлѣи че кѣ вѣр-кѣтева сѣте де
ѣни дѣпѣ времѣле лѣи Кладѣе фѣрѣ де ниѣи ѣ мѣртѣриѣ аз скрѣсѣ,
кѣ Кладѣе аз лѣат ѣнапѣи Дѣкѣа сѣпѣт Галлѣен пѣердѣтѣ, нѣ се кѣде
сѣи крѣдем.

Дѣнѣгѣ ѣчѣстѣ. Гѣтѣи, кѣм скрѣе ѣрѣсѣе ѣ Кѣртѣ ѣ. кап ѣг.
де чѣнѣи спре зѣче ѣни ѣкѣм прѣдѣ Иллирикѣла шѣи Макидѣнѣа, ѣ кѣре
врѣме Дѣкѣа кѣ тѣтѣла дѣсвинѣндѣшѣ де кѣтрѣ ѣпѣрѣциѣ Рѣманѣилѣр ѣ
фѣчѣрѣ азѣ. Дѣчѣи, кѣм спѣсѣем мѣи сѣсѣ, ѣастѣ чѣ грѣ ѣ Гѣтилѣр ѣрѣ
дин колѣ де Дѣнѣзѣре; ѣколѣ, кѣм ѣи венѣи скипѣтрѣла ѣмѣнѣ, Кладѣ-
ѣе се ѣпѣкѣ де Гѣтѣи, пре кѣрѣи кѣм ѣи ѣвинѣсѣ, шѣи ѣл мѣри. а) Шѣи
стѣриле ѣпѣрѣжѣр дѣрѣ тѣате ѣдѣверѣзѣ, кѣ ѣпѣратѣла Кладѣе, мѣ-
кѣр кѣ аз вѣтѣтѣ пре Гѣтѣи ѣшѣ ѣмѣр, тѣтѣши Дѣкѣа нѣ ѣ лѣшѣ ѣна-
пѣи дѣла дѣнѣшии.

§. Г.

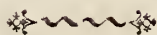
Сѣпѣт ѣпѣратѣла ѣвѣрѣлѣанѣсѣ.

Дѣпѣ Кладѣе стѣте ѣпѣратѣ Квинѣтилѣсѣ, фѣратѣле лѣи Кладѣе; чѣи
ѣ шѣпѣте спре зѣче зѣи, кѣм скрѣе Трѣбѣллѣсѣ Пѣоллѣи ѣ Кладѣе
кап ѣи. фѣ ѣморѣтѣ. ѣ лѣкѣла лѣи фѣ ѣлѣсѣ ѣпѣратѣ ѣвѣрѣлѣан. ѣчѣст
прѣстрѣлѣчѣитѣ ѣпѣратѣ, шѣи вѣрѣат ѣстѣш, нѣскѣтѣ ѣ Дѣкѣа, шѣи де

Е 2

вѣтрѣ-

а) Anno ab urbe condita millesimo vicesimo quinto, Claudius XXVIII. vo-
luntate Senatus sumpsit imperium, statimque Gothos jam per annos quin-
decim Illyricum Macedoniamque vastantes bello adortus, incredibili strage
delevit. --- Sed continuo apud Syrmium priusquam biennium in imperio ex-
pleret, morbo correptus interiit. *Paulus Orosius* Lib. 7. cap. 25.

Встропіе кѣ мареле Александрѣ, шїи кѣ Ісидус Кесар асемзнат, нїчїи а-
стззїи нѣ є ззвїтат ла Рѣмїни, кариїи а кнїтечеле сале, че се зїк
Колїнде, ал нѣмєск Лєр, шїи шїи Вїлєрїи Дѣмн. Ачєстѣ, мзкар кѣ
Фѣартє кѣ тзрїє аѣ лѣвїнс пре Гѣтї; тѣтѣшїи кѣм скрїсѣ во пїскѣс
шїи Встрѣпїсѣ, а кѣрѣра кѣвїнтє лє вѣм четїи май жѣс, вѣзжїнд,
кѣ тот Іллірїкѣл шїи Мїсїа є пѣстїитѣ де варварїи, сав деснззж-
дѣнт асе май пѣтѣ цїнѣ Дакїа лѣнѣз лѣпзрзїїа Рѣманилѣр, шїи ѡ
лзгѣ, пре кѣм вѣсє се ѡ ласє шїи лѣпзрѣтѣл Ідрїан, чїи сѣзтѣнт лѣ-
прѣтївѣ де прїєтєнїи, кѣм вѣзѣм май сѣс ѣ. ѡ май цїнѣ.

К А П І.

Пѣнтрѣ трѣчерѣ Рѣманилѣр чѣлѣр дїн Дакїа лѣпѣѣ прѣ-
стє Дѣнзрє а зїлєлє лѣпзрѣтѣлѣшїи Ідрєліан.

§. а.

Се четѣск скрїитѣорїи чѣїи вѣкїи, кариїи аѣ скрїсѣ пѣнтрѣ трѣ-
черѣ Рѣманилѣр чѣлѣр дїн Дакїа прѣстє Дѣнзрє.

Дїнтрѣ ачѣл, а кѣрѣра скрїсѣорїи аѣ ажѣнс пзнѣ ла
вѣкѣла нѣстрѣ, трєїи афлѣм, кѣ аѣ скрїсѣ лѣ трѣѣа трѣчерєїи Рѣмї-
нилѣр дїн Дакїа прѣстє Дѣнзрє, а нѣмє Флѣвїсѣ во пїскѣсѣ, Сѣѣтѣсѣ
Рѣфѣсѣ, шїи Встрѣпїсѣ. Чѣл дїн тѣїѣ аѣ скрїсѣ лѣ зїлєлє лѣпзрѣтѣлѣшїи
Констанцїсѣ, прѣкѣм лѣстє а вѣдѣ дїн кѣвїнтєлє лѣшїи Ідрєліан кап мѣ.
ѣнѣде зїчє: „ Шїи лѣстє а кѣм лѣпзрѣтѣ Констанцїє вѣзрѣат дїн сѣнцєлє
лѣчѣлѣшїи ”. Ідрѣ кѣм кѣ нѣ аѣ скрїсѣ сѣпѣт Констанцїє тѣтѣл лѣшїи
Константїн чѣлѣшїи мѣрє, чїи сѣпѣт Констанцїє фїѣл ачѣстѣлѣ, дєстѣл
є аѣдєвѣрїт, дє ѣарѣ чє во пїскѣсѣ лѣ Карїнѣсѣ грѣѣѣ дєспрє Кон-
стан-

СТАНЦІЕ ТАТЪЛА ЛЪИ КОНСТАНТИН КА ДЕ ЧЕЛ АНАИНТЕ ДЕ СИНЕ КЪ-
СТАТ. ЧЕА ЛАЛЦИ ДОИ МАИ ТОТ ПРЕ Ѡ ВРЪМЕ АЪ СКРИЕ, ДЕ ѠАРЪ
ЧЕ РЪФЪСЕ КАРТЪ СА Ѡ АЪ АКИНАТ АПЪРАТЪЛЪИ ВАЛЕНТИНИАН; ИЪРЪ БЪТРО-
ПИЪСЕ АСА АПЪРАТЪЛЪИ ВАЛЕНТ, КАРИИ ДЕ ѠДАТЪ АЪ АПЪРЪЦИТ, НЪМАИ
КЪТ ВАЛЕНТИНИАН АЪ МЪРИТ КЪ ПАТЪРЪ АНИ АНАИНТЕ ДЕ ВАЛЕНТ, АЪПЪ
КЪМ СКРИЕ ПАЪЛЪС ДІАКОНЪС ЛА КАРТЪ АИ. А ВАЛЕНТ.

Ла Вопискѹс А ИЪРЕЛИАН КАП ЛА. АША ЧЕТИМ ЛЪКЪРЪЛА АЧЕСТА:
„ ВЪЗЪЖНА (ИЪРЕЛИАН) ІЛЛИРИКЪЛА ПЪСТІИТ ШИ МИСИА ПЪСТІИТЪ, Про-
„ ВІНЧИА ДАКИА ПРЕСТЕ ДЪНЪРЕ, ЧЪ ДЕ ТРАІАН ФЪКЪТЪ, РЪДИКЪНА ДЕ
„ АКОЛЪ ѠАСТЪ, ШИ ПРОВИНЧИАЛТИ ѠАЪ ЛЪСАТ, ДЕСНЪДЪЖАИНАДЪСЕ, А-
„ ЧЪА АСЕ ПЪТЪ ЦИНЪ, ШИ ПРЕ ДЪСЕЛЕ ПОПОАРЪ ЛЪЪ АШЕЗАТ А МИСИА,
„ ШИ ѠАЪ КІЕМАТ ДАКИА СА, КАРЪ АКЪМ ДЕСПАРТЕ ЧЪЛЕ ДОАЪ МИСИИ ” а)
ИЪРЪ РЪФЪСЕ А БРЕВИАРИЮ АША СКРИЕ: „ ШИ ТРЕКЪНАДЪСЕ ДЕ АКОЛЪ РЪМА-
„ НИИ ПРИН ИЪРЕЛИАН, ДОАЪ ДАКИИ А ЦИНЪТЪРИЛЕ МИСИИ, ШИ А ДАР-
„ ДАНИИ САЪ ФЪКЪТ ”. в) ПРЕ ОЪРЪМЪ БЪТРОПИЕ А КАРТЪ АИ. А ИЪ-
РЕЛИАН, ЗІЧЕ: „ ПРОВИНЧИА ДАКИА, КАРЪ ТРАІАН ДИН КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ
„ Ѡ ФЪКЪСЕ, Ѡ ЛЪСА, ПЪСТІИТ ФІИНА ТОТ ІЛЛИРИКЪЛА ШИ МИСИА, ДЕЪ-
„ НЪДЪЖАИНАДЪСЕ АСЕ ПЪТЪ ЦИНЪ АЧЪА- ШИ ПРЕ ДЪШИИ РЪМАНИИ ДИН
„ ѠРАШЕЛЕ ШИ САТЕЛЕ ДАКИИ, А МИЖЛОКЪЛА МИСИИ ИЪ АШЕЗАТ, ШИ Ѡ
„ АЪ КІЕМАТ ДАКИА, КАРЪ АКЪМ ЧЪЛЕ ДОАЪ МИСИИ ЛЕ ДЕСПАРТЕ, ШИ Е
„ А ДРЕПТА, КЪМ КЪРЪ ДЪНЪРЪ А МАРЕ, ФІИНА МАИ НАИНТЕ А СТЪЖИ-
„ ГА . в)

§. Б.

а) Cum vastatum Illyricum ac Moesiam deperditam videret, provinciam trans Danubium Daciam, a Trajano constitutam, sublato exercitu et provincialibus reliquit, desperans eam posse retineri; abductosque ex ea populos in Moesiam collocavit, appellavitque suam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit. *Flavius Vopiscus*. in Aureliano, cap. 39.

в) Et per Aurelianium translatis exinde Romanis, duae Daciae in regionibus Moesiae, ac Dardaniae factae sunt. *Sextus Rufus* in Breviario rerum gestarum populi Romani.

б) Provinciam Daciam, quam Trajanus ultra Danubium fecerat, intermisit, vastato omni Illyrico et Moesia, desperans eam posse retineri. Abductosque Romanos ex urbibus et agris Daciae, in media Moesia collocavit, appellavitque eam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit, et est in dextra Danubio in mari fluenti, cum antea fuerit in laeva. *Eutropius* Lib. 9. in Aureliano.

§. ̄. В.

Токма фърз крѣзъмѣнт лѣкрѣ гѣсте тоѣи Рѡманїи ѿ
 зїлеле лѣи Йврейїан сз фї ѣшиѣт дин Дакїа прѣсте
 Дѣнзре ѿ Мїссїа.

Вонторїи де рѣз Рѡмѣнилѡр, дин кѡвїнтеле скрїнторїилѡр чѣле
 май сѣс (§. ̄.) четїте, врѣѣ ѿ кѡлѣѣ, кз ѿ зїлеле лѣи Йврейїан
 тоѣи Рѡманїи ѡѣ ѣшиѣт дин Дакїа, ши Рѡманїи чѣи че сѣнт ѿ-
 кѣм дин коаче де Дѣнзре, нѣ дин Рѡманїи ѿ зїлеле лѣи Йврейїан рѣ-
 мѣшии ѿ Дакїа сѣнт прѣсїци, чї дин чѣи че дѣпз Йврейїан ѿтрѣ ѡл-
 те вѣкѣри тѣрзїѣ де прѣсте Дѣнзре ѡѣ венїт ѡичїи ѿ Дакїа. Кѣре ѿ
 лѡр дин пїсмз нзскѣтз пзрѣре ѿ фї рѣсѣфлатз ѿтрѣ ѡчѣст кїп ѿ-
 деверїм.

ѿпзрѣтѣл Йдрїан, кѣм вѣзѣм май сѣс кап ̄. §. ̄. пїсмѣнѣнд
 мзрїрей лѣи Траїан, прѣ кѣм ѡѣ лзсѣт Йсїрїа, Месопотѣмїа, ши Йр-
 мѣнїа, де сѣпт ѿпзрѣциѣ Рѡмѣнилѡр, скоцїнд де ѡколѡ ѡстѣшии Рѡ-
 мѣнїи; ѡшѡ вѡѡ сз скоѡтз ши дин Дакїа ѡстѣшии Рѡмѣнїи, ши Да-
 кїа сз ѡ лѣсе дескїнѣтз де ѿпзрѣциѣ Рѡмѣнилѡр. Дела кѣре фѣптз
 кз ѡчѣла бѡлд ѿл ѡвѣтѣрз прїѡтѣнїи; кз де ва лзсѣ ѣл Дакїа, ѡтз
 прѣ ѡчѣи мѣлци четзцѣнїи Рѡмѣнїи, кѣрїи сѣнт ѿ Дакїа, тримїшии ѿ-
 колѡ де Траїан, ѿн дѣ ѿ мѣнїле варварилѡр. Йкѣм ѿтрѣѣ ѣѣ: врѣнд
 Йдрїан ѿ лзсѣ Дакїа де сѣпт ѿпзрѣциѣ Рѡмѣнилѡр; врѣтѣѣ сз скоѡ-
 тз де ѡколѡ ши прѣ цзрѣнїи сѣз Провинчїѡлїи Рѡмѣнїи, ѡѣ дѡарз нѣ-
 май прѣ ѡстѣшии, прѣкѣм фзкѣѣ ѿ чѣле май сѣс нѣмзрѣте цѣрїи? ва
 нѣмай прѣ ѡстѣшии врѣ ѣл ѡн скоѡте дин Дакїа. Пѣнтрѣ кз де ѡр фї
 врѣт ѣл сз скоѡтз ши прѣ цзрѣнїи Рѡмѣнїи, нѣ врѣ ѡвѣ прїѡтѣ-
 нїи лѣи кѡѣзѣ ѡл спзрїѡ, сз кз лѣсѣ Дакїа; кз кз фѣпта ѡчѣл прѣ чѣи
 мѣлци четзцѣнїи Рѡмѣнїи, че сѣнт ѡколѡ, ѣл ѿн лѣсѣ ѿ мѣнїле вар-
 барилѡр.

варилур. Къчи дей врѣ скоате ѣл ши пре цзрѣнїи Рѡманїи ѿпреѣнж
кз ѡсташи дин Дакїа; атѣнчи нз ѿкзпѣ ачеї мѣлци четзцѣнїи Рѡ-
манїи ѿ мѣнїле варварилур.

Дарз писмѣнѣ Идрїан мзрїрей лѣи Траїан, кареле аз фѣст фзкѣт
Дакїа Провинчїе, ѿдекз: цѣрз Рѡманїз; ши пѣнтрѡ ка сз миншорѣзе
мзрїрѣ лѣи Траїан, коѡ ѣл сз лѣсе Дакїа де сѣпт ѿпзрзцїа Рѡма-
нилур, ка ѿдекз сз нз рзмѣнз ѿтрѡ поменїре, кѣм кз Дакїа прин
вжртѣтѣ лѣи Траїан се фѣче цѣрз Рѡманїз, врѣнд, зїсеї, ѿ фѣче ѿ-
чѣа дин писмз, аз нз пѣтѣ ѣл сз фѣкз дестѣл ши пѣтїмеї сѣле,
карѣ ѿл кочѣ дин лѡнтрѡ пѣнтрѡ лѣзделе лѣи Траїан, ши сз оурѣ-
зе ши сѣфѣтѣлѣи прїѣтенилур сзї, карїи се рѣгѣ, ка сз нз лѣсе пре
ѿтѣцї четзцѣнїи Рѡманїи ѿ мѣнїле варварилур чѣлур че стѣ сз ѿпѣче
Дакїа? Ба прѣ лѣсне пѣтѣ сз ле ѿплинѣскз ѿмѣндѡѡ ѿчѣсте, дакз
лзсѣнд Дакїа, нз нѣмай пре ѡсташи, чи ши пре цзрѣнїи Рѡманїи ѿр
фї скѡс де ѿколѡ. Пѣнтрѡ че дарз ѿшѣ тарѣ саз спзрїѣт прин сѣфѣ-
тѣл прїѣтенилур, кѣт, де кѣт сз лѣсе Дакїа де сѣпт ѿпзрзцїа Рѡ-
манїилур, май кой писмз тарѣцѣл кз коачерѣ йнїмеї сѣле ѿ сѣфери
мзрїрѣ лѣи Траїан. Идѣвзрат аз трзѣвїт сз фїе ѡаре че кѣззз грѣ
фѡарте, карѣ ѿл ѿпїедекѣ пре Идрїан де ѿ фѣче дестѣл де ѡдѣтз ши пи-
смїи че ѡ ѿвѣ ѿсѣпра мзрїрей лѣи Траїан, ши ѿ нз лзсѣ нїче мѣлци-
мѣ четзцѣнїилур Рѡманїи ѿ мѣнїле варварилур.

Кѣзза ѿчѣста, ѿдекз къчи се ѡпрї Идрїан де ѿ лзсѣ Дакїа де сѣпт
ѿпзрзцїа Рѡманїилур, нз пѣтѣ фї ѿлта, фзрз кз тѡкма кз непѣ-
тїнцз ѣрѣ ѿ фѣче сз ѿсз ѿтѣта мѣлциме де цзрѣнїи Рѡманїи дин Дѣ-
кїа, оунде ѣрѣ ѿрзззчинѣцї кз лзкѣшѣл, ши сзї ѿшѣзе ѿлурѣ. Де
оунде де ѿр фї лзсѣт Идрїан Дакїа, ши кз ѿчѣа ѿр фї скѡс де ѿколѡ
ѡсташи, ѿ ѿдинс нѣмай пѣнтрѡ писма че ѿвѣ ѿсѣпра лѣзделур лѣи Тра-
їан, ѿр фї лзсѣт пре цзрѣнїи саз Провинчїѣлїи Рѡманїи ѿ гѣра вар-
варилур: кз карѣ вѣчнїкз оурѣїе ѿши врѣ ѿгонїси шїе ѿнаїнтѣ ѿ

тоатъ лѣмѣ Рѡманъ. Нѣ ѣ мираре дъръ, къ ашà лѣне се лъсà Я-
дріанъ асе абате кѣ сфатѣл прѣтинилор де а дескина Дакіа дела лпз-
рціа Рѡманилор.

Дѣи, дакъ л зилеле лѣи Ядріанъ, нѣ мѣлтъ времѣ дѣпъ че де-
екзлекасе Рѡманіи л Дакіа, кѣ непѣтинцъ фѣ ай мишкà пре Рѡманіи,
мзкар кѣ барбаріи ле стà л спате, дин лзкашѣриле лтрѣ каре ера
лтемеѣци л Дакіа, ай скоате де аколò, ши ай ашезà айрѣ; кѣ кѣт
май кѣ непѣтинцъ ера пре Рѡманіи кзсаши ай скоате дин Дакіа,
ши ай ашезà айрѣ, л зилеле лѣи Явреліанъ? Лтрѣ атѣта маръ де вре-
ме кѣтъ кѣрсъ дела ашà дмнѣлѣи 105. кареле ѣ ашà дескзлекѣрей
Рѡманилор л Дакіа, пѣнъ кѣтръ ашà 274. л кареле зик кѣ се лтѣмплѣ
трѣчерѣ Рѡманилор дин Дакіа прѣсте дѣнѣре, ши ашезàрѣ лор л
Миссіа, кѣт саѣ фост лмѣлциѣ Рѡманіи цѣрѣни динтрѣ ачѣ немѣр-
цинитъ мѣлциме, карѣ фѣ тримисъ де Траіанъ л Дакіа! Ба лкѣ ши
кѣ алте Колоніи нòаш саѣ фост май адаѣе чѣле кѣки, кѣм лсѣмнарѣм
май сѣс кап ѣ, ѣ. з. Сінѣрѣ ачѣстъ доваѣ, фѣрѣ де чѣле че май
жос вою аѣѣче, дѣстѣл де лимпѣде аратъ, кѣ нѣ тоѣи Рѡманіи аѣ
трѣкѣт дин Дакіа прѣсте дѣнѣре, ка сѣсе ашѣѣе л мѣжлокѣл Миссіей.

ѣ. г.

Партѣ чѣ май маре л Рѡманилор нѣ аѣ ѣшиѣт дин Дакіа
прѣсте дѣнѣре.

Май ла доаш сѣте де ани трѣкѣсе де кѣнд Рѡманіи, прин лпз-
ратѣл Траіанъ триміши, ера ашезàци л Дакіа цѣрѣ десѣѣтатъ; ши
цинѣ граселе саѣле мошій. де оуѣде чѣи де пре времѣ лпзратѣлѣи
Явреліанъ л Дакіа мошѣни Рѡманіи де ѣѣѣе тоѣи, афарѣ де колоніи-
ле чѣле май нòаш, ера нѣскѣци ши кресѣци л Дакіа; ба ши Пѣрин-
ци лор, ба ши мошій лор аколò вѣзѣсе лтѣю лѣмина лѣмѣи ачѣ-
циа

шіа. Дѣчй ѿ Рѡмѡнилѡр ѡчѣствра, мѡкар кѡ стрѡмѡшій лѡр чѣй дин тѡю венісе дин Італіа, Пѡтріа ле ѣра Дакіа. Шй чіне ѣ атѡта не-сѡмцитѡрю, кареле сѡ нѡ ціе, кѡ тѡтѡрѡр ѡамѡнилѡр атѡта ле іасте дѡлче шй врѡтѡ Пѡтріа, ѡтрѡ карѣ сѡнт нѡскѡцій шй кресѡцій; шй оўнде ѡаселе Пѡрінцилѡр, шй ѿ мѡшилѡр лѡр чѣлѡр рѡпосѡцій се ѡ-диѡнѣск, кѡт тѡкма де ѡр фй шй слѡвѡ цѣра, шй кѡ мѡлте нѡкѡзѡрй ѡр ѡвѣ ѡсе лѡптѡ ѡтрѡнса, пѡцінй се ѡфлѡ, карій сѡсе плѣче ѡшй лѡса Пѡтріа, де кѡмба нѡ кѡ грѣ порѡнкѡ шй неѡпѡрѡтѡ сійлѡ ѡй скѡт дин трѡнса. Бѡлд фирѣск іасте ѡчѣста, кареле дешѣптѡ пре ѡа-мени ѡшй іѡбй Пѡтріа са, шй вѡкѡрѡшй ѿ рѡмѡнѣ ѡтрѡнса, прекѡм шй ѡ вй дй сѡ кѡнтѡ. а) Гѡрѡ порѡнкѡ шй сійлѡ дела ѡпѡрѡтѡл ѡв-реліѡн сѡ фй фѡст, ка Рѡмѡнй тѡцій, сѡл чѣ май мѡре пѡрте сѡ іасѡ дин Дакіа, шй сѡ трѣкѡ прѣсте дѡнѡре ѡ Мійста, прекѡм шй ѡчѣл, кѡ вѡ гінтѡ варѡарѡ пре ѡчѣлшй ѡ ѡдінс сѡй фй ѡвѡлѡйт шй сѡй фй стрѡмѡторѡт ѿ пѡшй ѡфѡрѡ дин пѡтріа са, нйчй ѡтрѡн Істѡрик нѡ се четѣше. Чй нйчй нѡ пѡтѣ сѡ дѣ ѡвреліѡн ѡ порѡнкѡ ка ѡчѣл, де врѣме че тѡкма кѡ непѡтінцѡ ѣра атѡта мѡлціме сѡ трѣкѡ дин Дакіа прѣсте дѡнѡре, шй сѡсе ѡшѣзе ѡ мйжлѡкѡл Мійсей. Атѡта ѣ ѡдеверіт ѡвѡрѡл ѡчѣста, кѡт нйчй ѡтрѡ прѡтѡвнйчй, карій писѡѡѣск Рѡ-мѡнилѡр стрѡлѡчйрѣ вйцей, шй вѡкѡмѣ некѡрѡмѡтей мѡцінйрей лѡр ѡ Дакіа, нйче оўнѡл нѡ се ѡфлѡ, кареле сѡ кѡтѣзе ѡзйче, кѡ сѡл порѡнкѡ дела ѡвреліѡн, сѡл стрѡмѡтѡре дела вѡл іімеѡ варѡарѡ сѡ фй фѡст, ка тѡцій Рѡмѡнй, сѡл пѡртѣ чѣ май мѡре ѿ лѡр сѡ іасѡ дин Дакіа.

Дѡнгѡ ѡчѣсте, прекѡм вѡзѡм май сѡсѡ кап ѡ. ѡ. і. Дакіа ѡ скѡ-пѡсе де ѡмѡнѡ Рѡмѡнй, ѡкѡ ѡзйлеле ѡшй Галлїѡнѡсѡ, де тѡт; шй ѡкѡм
ДЕ

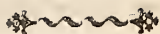
а) Nescio qua natale solum dulcedine cunctos
Ducit et immemores non sinit esse sui.

Ovidius I. de Ponto Epist. 3.

де вѣрѣ кѣже ани ѿ цинѣ Готѣи ка аса. Ыѣ аша лесе дѣрѣ соко-
тѣщи трѣчерѣ Рѣманилѣрѣ мошѣни дин Дакѣа прѣсте дѣнѣре, кѣт дѣ-
пѣ порѣнка лѣи Ыѣрелѣан ѣдѣтѣ тоѣи, саѣ ѣкалетѣ пѣртѣ чѣ май
мѣре сѣ фѣ ешиѣ де аколѣ? Ыѣ аша лесе ѣр фѣ сѣферѣт Готѣи,
дѣпѣ вѣа лѣи Ыѣрелѣан, ѣсѣ ѣсѣ дин цѣра че ѿ стѣпѣнѣ еѣ? дѣрѣт
ѣ о пѣскѣс ѣ Ыѣрелѣан кап кѣ. скрѣе, кѣ ѣпѣрѣтѣлѣ Ыѣрелѣан ѣдѣтѣ
дѣ вѣтѣт пре Готѣи ши дин коаче де дѣнѣре, ѣморѣнд пре повѣцѣви-
торѣа Готилѣрѣ анѣмит Кѣннаѣа кѣ чѣнѣи мѣи де ѣаменѣи ѣпрѣѣнѣ. а)
Чѣи кѣ оѣчѣдерѣ ачѣстѣрѣ пѣцини Готѣи, дѣ се пѣтѣ фѣче кѣле ла а-
тѣта мѣацѣме де Рѣмани мошѣни, кѣци еѣра прѣсте тоѣтѣ Дакѣа?
Ыѣ нѣ ар фѣ стѣт ѣ прѣтивѣ Готѣи, ка сѣ нѣ ѣсѣ Рѣмани ѣгони-
ситѣрѣи лѣкѣрилѣрѣ ши мѣстѣрѣи, кѣрѣи тоѣма ле еѣра де лѣпѣсѣ, дин
цѣрѣ? Нѣ е ѣдоѣлѣ, кѣ де лѣр фѣ фѣкѣт Ыѣрелѣан Рѣманилѣрѣ де
ѿ пѣрте кѣле, ка сѣ ѣсѣ дин Дакѣа, ѣр фѣ ѣпѣдекѣт Готѣи де чѣле
лѣалте пѣрѣи: кѣт ешиѣрѣ тѣтѣрѣрѣ Рѣманилѣрѣ дин Дакѣа нѣ сѣр фѣ
пѣтѣт ѣпѣинѣи фѣрѣ ѣ май мѣацѣи ани. Чѣи Ыѣрелѣан, ѣморѣнд чѣле
чѣнѣи мѣи де Готѣи кѣ повѣцѣвитѣрѣа Кѣннаѣа, никѣирѣи нѣ се читѣ-
це сѣ фѣ рѣмѣс ѣ Дакѣа аскѣате пре Рѣмани, фѣрѣ дѣпѣ фѣпта
ѣчѣа се дѣсе прин вѣзѣнт ѣ вѣаинѣа. Ба де ар фѣ стѣт Ыѣрелѣан
пре рѣнд ла тоѣте лѣкѣрилѣ Дакѣеи, кѣт е де мѣре ши лѣрѣтѣ, кѣ ѿ-
стѣши де ѣжѣнѣс, ка сѣ фѣкѣ кѣле Рѣманилѣрѣ а еши: май крѣд еѣ.
кѣ Готѣи, симѣинѣа, кѣ нѣ пот сѣ стѣ ѣпрѣтивѣа фѣпѣтѣи ачѣциѣа ѣ
лѣи Ыѣрелѣан, ѣнаинѣте де ѣ ѣжѣнѣце еѣл кѣ ѿстѣши ла лѣкѣрилѣ ачѣле,
пре тоѣи неармѣацѣи мошѣни Рѣмани ѣр фѣ ѣморѣт пѣнѣ ѣтрѣ оѣ-
нѣл, де кѣт сѣи лѣсе сѣ ѣсѣ дин цѣрѣ дѣпѣ вѣа лѣи Ыѣрелѣан. Тоѣте
стѣ-

а) Multa in itinere ac magna bellorum genera confecit, nam in Thraciis et in Illyrico occurrentes barbaros vicit: Gothorum quin etiam Ducem Cannabam, sive Cannabaudem, cum quibusque millibus hominum trans Danubium interemit. Atque inde per Byzantium in Bithyniam transitum fecit, eamque nullo certamine obtinuit. *Vopiscus* in *Aureliano*. cap. 22.

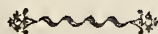
Стѣриле ѿпрежѣр дѣръ вздѣск, кѣ ѿ зѣледе лѣи ѿвремѣн пѣртѣ чѣ май
мѣре ѿ Рѣманилѣр нѣ ѿ ѣшит дин Дѣкѣа прѣсте Дѣнзре, чѣ ѿ рѣ-
мѣс ѿколѣ.

§. А.

Се рѣспѣнде лѣи ѿвремѣ.

Христѣан ѿвремѣ, кѣрѣа нѣи плаче ка Рѣмѣнѣи чѣи че сѣнт ѿ-
сѣзѣи ѿи чѣи ѿ Дѣкѣа чѣ вѣкѣе, сѣ фѣе прѣсѣлз дин Рѣмѣнѣи ка ѿчѣа,
кѣрѣи прѣ вѣрѣмѣ лѣи ѿвремѣн сѣ фѣи рѣмѣс ѿи чѣи ѿ Дѣкѣа, ѿ ѿпен-
дѣчѣ са чѣ дѣспре ѿчѣнѣтѣа вѣлѣхилѣр ѿдѣкѣ ѿ Рѣмѣнѣилѣр, ла Комен-
тѣа чѣ дѣспре ѿзѣпѣдѣициле лѣи Траѣан ла Дѣнзре ѿдѣзѣгѣтѣ §. в.
зѣче, кѣ нѣ ѣ де ѿсе кѣрѣде, ка вѣрѣнѣи дѣнтѣрѣ Рѣмѣнѣи ѿ зѣледе лѣи
ѿвремѣн, ѿтѣрѣ ѿтѣтѣ нѣкѣзѣрѣи че ле венѣрѣз дѣла Сѣрмѣте, шѣ дѣла
Гѣтѣи сѣ фѣи вѣрѣт ѿ рѣзмѣнѣи ѿ Дѣкѣа.

Чѣи, прѣкѣм май сѣс §. г. ѿптѣю, нѣ лѣсне се плѣкѣз ѣаменѣи ѿшѣ
лѣсѣ Пѣтрѣа са, тѣкѣма де ѿ шѣи кѣ нѣскарѣи нѣкѣзѣрѣи ѿсѣлѣптѣа ѿ трѣн-
са. ѿпѣи, де нѣ ѿр фѣи фѣст ѿчѣлѣшѣи нѣкѣзѣрѣи ѿ зѣледе ѿчѣле шѣи
ѿ Мѣсѣа, ѿѣнде зѣк прѣтивнѣи чѣи, кѣ тѣи Рѣмѣнѣи сѣаѣ стѣрѣмѣтѣт
дин Дѣкѣа: пѣате кѣ чеѣа ѿсѣмѣнѣре де ѿдѣзѣр ѿр ѿвѣ кѣвѣнтѣрѣ лѣи
ѿвремѣ. Чѣи ѿ вѣремѣле ѿчѣле кѣм кѣ ѿчѣлѣшѣи вѣрѣвѣрѣи ѿтѣкѣма зѣхѣа
шѣи прѣ чѣи дин Мѣсѣа мошѣнѣи, вѣ фѣрѣз ѿсѣмѣнѣре май мѣрѣи грѣв-
тѣи фѣчѣ вѣрѣвѣрѣи цѣрѣнѣилѣр ѿ Мѣсѣа де кѣт ѿ Дѣкѣа, нѣи чѣи ѿ-
сѣшѣи ѿвремѣ нѣ пѣате нѣгѣа (тѣгѣзѣаѣи). Кѣ де кѣм нѣвѣлѣрѣз, кѣ-
рѣна дѣнѣз ѿдѣлѣ сѣтѣ дѣла Дѣнѣа Хѣ, Гѣтѣи ѿтѣрѣ ѿпѣрѣциѣа Рѣ-
мѣнѣилѣр, ѿчѣлѣшѣи ѿнѣдѣнѣдѣсе кѣ Сѣрмѣтеле, шѣи кѣ ѿлѣте гѣнѣте вѣрѣвѣ-
ре, нѣ ѿчѣтѣрѣз шѣи Мѣсѣа ѿ ѿ нѣкѣзѣи кѣ ѿкѣрѣселе сѣле, шѣи кѣ прѣ-
дѣрѣтѣ. Ба ѿлѣлѣрикѣа шѣи Мѣсѣа кѣ тѣтѣа ѿ пѣстѣисѣ вѣрѣвѣрѣи, шѣи ѿ-
чѣста фѣ кѣзѣа, кѣчѣи ѿвремѣн се дѣзнѣдѣзѣдѣи ѿ май пѣтѣи цѣнѣи
Дѣкѣа ѿпѣрѣциѣи Рѣмѣнѣилѣр ѿбѣнѣтѣз. ѿрѣз ѿ Дѣкѣа нѣкѣзѣрѣи

нѣ четѣмъ асѣмене некаѣзри, шѣ асѣмене пѣстѣтате сѣ фѣ фѣкѣт ѣ
 зѣледе ачѣле варварѣи. Де оѣнде, ѣ зѣледе лѣи ѣвремѣан де ар фѣ тре-
 кѣт Рѣманѣи цѣрѣни дин Дакѣа ѣ Мѣсѣа, врѣ трѣче дела некаѣзри
 мари ла невоѣ токма несѣферѣте шѣ дезнѣдѣждѣи. Нѣкаѣзриле дѣ-
 рѣ каре авѣ Рѣманѣи ѣ Дакѣа де кѣтрѣ Готѣи, шѣ де кѣтрѣ Сѣрмате,
 нице кѣм нѣи пѣтѣ ѣвѣта сѣ ѣсѣ дин Дакѣа; чѣ май вѣртѣс стѣриле
 ѣпрежѣр ѣле Мѣсѣей ѣи контѣнѣ, ка сѣ нѣ мѣргѣ ѣ Мѣсѣа.

§. ̄.

Се вѣдѣще май ѣколѣ, кѣм кѣ пѣртѣ чѣ май мѣре ѣ
 Рѣманѣилѣр нѣ ѣвѣ ѣшиѣт дин Дакѣа прѣсте Дѣнѣре.

Дѣнѣгѣ ачѣсте де вѣи лѣа ѣмѣнѣла стѣриле Дакѣей чѣле дѣпѣ
 мѣартѣ лѣи Траѣан, каре ле нѣмѣрѣрѣм май сѣс кап ѣ. лѣсне вѣи ве-
 дѣ, кѣм Рѣманѣи чѣи дин Дакѣа прин ѣкѣрселе чѣле дѣсе ѣле вѣчи-
 нилѣр варварѣи ѣтѣта ѣра ѣкѣм дѣдѣи кѣ варварѣи ѣи вѣдѣ ѣ Дакѣа,
 шѣ ѣи сѣферѣ: май вѣртѣс кѣ дин зѣледе лѣи Галлѣен кѣ тѣтѣа сѣкѣ-
 пѣсе ѣпѣрѣтѣл Рѣманѣилѣр Дакѣа де ѣ мѣнѣ: кѣт ѣ зѣледе лѣи ѣв-
 ремѣан токма май оѣшѣр ле ѣра Рѣманѣилѣр ѣчѣстора ѣи прѣимѣ пре
 варварѣи ѣ Пѣтрѣа са Дакѣа, оѣнде дин мошѣиле сѣле чѣле ѣ тот ѣ-
 нѣл родѣтѣаре нѣрѣрѣ авѣ кѣ че ле стѣ ѣнаѣнѣте, шѣ ѣи сѣтѣрѣ, де
 кѣт рѣтѣчѣнд прин ѣлѣ цѣри, сѣ фѣе ѣтѣмпѣнѣиѣи де ѣчѣѣши вар-
 варѣи.

Шѣ кѣ ѣтѣта май оѣшѣр ѣ зѣледе лѣи ѣвремѣан ле ѣра Рѣманѣ-
 илѣр чѣлѣр дин Дакѣа ѣсѣферѣ ѣкѣрселе, шѣ некаѣзриле де кѣтрѣ
 варварѣи ѣ Дакѣа, кѣ ѣтрѣ ачѣле ѣра нѣскѣиѣ, крескѣиѣ, мѣлѣи шѣ
 ѣвѣтрѣниѣи: шѣ грѣвтѣциле, спре каре сѣнт ѣаменѣи дин прѣнѣе
 дѣпрѣнѣи, тот де ѣ оѣна май кѣ леснѣре се пѣартѣ.

Ба ѿсте а крѣде, сокотина фѣрѣ лѣкрѣрилѡр, кѡм кѡ варварѣи а-
чѣа, фѣина вечинѣи Дакѣи, авѣ крѡцаре кѡтрѡ цѣра ачѣста; пѣнтрѡ
кѡ тот де а оѡна кѡна се аТВрнѣ дела цѣриле чѣле май депѡртѣте,
оѡнде ѣра депрѣнши аѡѣсе ѡри а нѡвзлѣи, ачѣи ка а вечинѡтѣте авѣ
ѡдиѡнѡ де ѡстенѣла са фѡрѡ де мѡре фѣрѣкѡ; шѣи кѡна се аТВмплѣ де
фѡѡѣ де пе аѣрѣ вѡтѡѡи, шѣи аѡвнѡѡи, ачѣи авѣ рѡпѡѡе шѣи хрѡнѡ
ка акаѡѡ.

Дин чѣле дѣсе а варварѣилѡр оѡмѡлѡри а оѡе шѣи а жѡс прин Дѡ-
кѣа, нѡ ам аѡоѡлѡ, кѡ пре мѡлѡи дин варварѣи ачѣа аѣи кѡноѡѣ Рѡ-
мѡнѣи, пре кѡм шѣи ѣи пре Рѡмѡнѣи, шѣи се кѡмѡ пре нѡме оѡнѣи пре аѡ-
ѡиѣ. аѡ нѡ шѣи тѡлѡѡри пре ачѣа, ла кѡри де мѡлѡе ѡри аѡ асе а-
ѡѡте а дрѡмѡриле сѡле, де сѡнт прѣимѣи кѡ арѡтѡре де дрѡгѡсте,
шѣи кѡ мѡнкѡре; аѣи крѡѡѡ, шѣи сѡнт вѡкѡрѡши сѡ нѡ фѡѡѡ динѡнѡ-
тѣ лѡр; ба аѣи аѡрединѡѡѡѡ, кѡ нѣиѡ ѡ пѡѡѡѡ нѡ вѡр авѣ де кѡ-
трѡ дѡнѡшѣи; шѣи де се аѡлѡ вѡнѡл дин чѡта лѡр май сѡлѡѡтик, кѡ-
рѡле сѡ кѡѡкѡ а фѡѡе чѣѡа рѡѡ, нѣѡе кѡм нѡл сѡѡѡре чѣа лѡѡѡи тѡлѡ-
ѡри а фѡѡе рѡѡ.

Дирѣпт ачѣа, мѡкѡр кѡ шѣи Рѡмѡнѣи чѣи дин Дѡкѣа ле ѣра вар-
варѣилѡр оѡрѡѡи, пѣнтрѡ кѡ сѡнт Рѡмѡнѣи, пре кѡм шѣи аѡѡѡѡи варварѣ-
илѡр ле ѿсте оѡрѡѡт нѡмѡле де Рѡмѡнѣи; тѡтѡшѣи пѣнтрѡ фѡлѡсѡриле
сѡле, кѡре де мѡлѡе ѡри ле прѣимѣѣ дела ачѣѡи Рѡмѡнѣи, ка дела чѣи
че нѡ ѣра депрѣнши ка варварѣи а фѡѡе аѡѡѡсе прин трѡлѡе цѣри, шѣи
а прѡѡѡ; чѣи а лѡкѡ нѡмѡнѡѡриле а тѡѡи аѡнѣи, шѣи а пѡѡѡи мѡѡѡѡѡѡ-
риле, авѣ пѡкѡре спре ѣи. аѡ нѡ се пѡѡте шѣи а кѡм аѡлѡ цѣрѡ, кѡ-
рѣ сѡ кѡпрѣнѡѡ май мѡлѡе гѣнѡте десѡлинѣте а сѣнѡл сѡѡ: шѣи ѡ
гѣнѡѡ дѣнтрѡ ачѣѡте сѡ фѣе ла тѡѡте чѣле лѡлѡте гѣнѡте оѡрѡѡѡѡ; чѣи
пѣнтрѡ кѡ тѡѡте чѣле лѡлѡте гѣнѡте аѡ дела ачѣѡста нѡ пѡѡѡн фѡлѡсѡ,
пѣнтрѡ ачѣа вѡкѡрѡс ѡ сѡѡѡре; ба аѡѡ де аѡ вѡѣ оѡнѣи кѡсѡшѣи де а
гѣнѡтеѣи ачѣѡѡ се фѡѡѡ дѣнтрѡ ачѣѣ цѣрѡ, аѣи ѡпрѣск.

Оѡрѡѡѡ-

Оурумкыз дарт, кз партк чк май маре а Руманилур челур дин Дакіа нз аз ешит дин Дакіа а зилеле лш Йвреліан, ка сз трккз престе Дзнзре а Мінста, чи аз рзмас а Дакіа. Ніче нз аз рзмас нз май прин мунци; чи ші а лонтрз а цкргз, ла шесурі а фі рзмас не сминтици атрз мошилеле сале, ачк а не фаче а крде, кз тоате гинтеле ачкеле, каре пре ржда шкз сурс шіе Дакіа, ші аз лкшит кзтва вркме аколв, ера вамені де ачк а, каріи трза кз прззи че ле фзчк прин цзреле а прзцией Руманилур, ерз нз кз лквррк пзмжнтваші. Де оунде, прк де фолос ера варварилур ачелвра, ка Руманіи ші ла шесурі се рзмжнз не сминтици; каріи агонисжндзши мошилеле сале, сз ажте май вжртос фамилиеле варварилур, пзнз че ачеші варваріи се кзприндк кз акврсе шікз прздаре прин цзреле а прзцией Руманилур сурсе. Яша аз кзгат Руманіи а Дакіа кз Готіи: аша кз Хуніи, каріи алвнгарз пре Готі дин Дакіа; аша кз алциі, каріи тоци еширз дин Дакіа, ші се пестіирз; ерз Руманіи рзмасерз статорничі аколв, тржинд кз дркптз встенккз амжилур сале.

Асз атрз атжта нкм маре прекзм ера а Руманилур а тоатз Дакіа, крэд ес, кз нз пцини се афла ші атрз Руманіи, май вжртос дшпз че Дакіа а зилеле лш Йвреліан фз лсатз кз тотва десинатз де кзтрз а прзциа Руманилур, каріи сзсе фі а прешнат пентрз кзшиг саз кз варваріи каріи трчк прин Дакіа, ка се факз акврсе прин цзреле а прзцией Руманилур, саз кз чей че рзмжнк а Дакіа пзнз ла в време, ші де ачи се репезк атралте цзри а прзда. Ба, Іну мз адоеск, кз взжнд Варваріи пре Руманіи чей дин Дакіа, кз сжнт вамені вжнoshi, ші инимoshi, кз атжта май вжртос кз акзм нз ера сурши а прзцией Руманилур, ез рзгат, ка сз стк кз джшші, ші а прешнз сз мкргз асупра цзрилур челур де сжнт а прзциа Руманилур. Ші ачкста: кз мзлци динтрз Руманіи аз а прешнат армеле сале кз але варварилур челур че цинк Дакіа, поате аз фост оу-

НА ДИН КАЗДЕЛЕ ЧЪЛЕ КЗПЕТЕНІЙ, КЪЧІЙ РѢМЖНІЙ АТРЕЗ АТХТЪ ОТРЕКЪ-
РЪРІИ ДЕ ГІНТЕ ВАРВАРЕ ПРИН ДАКІА, ЕЙ АЗ РЗМАС СТАТОРНИЧИ, ШІ АЗ
ПЪТЪТ КЪСТА ТОТ НЪМЪА ЛЪР А ДАКІА.

ДЕ АЧІАШІ СКРИТОРІАЛ АЧЕЛА ОУНГЪРСК ЛА ТЪРОЦИ АТРЕЗ АТЖА ПАР-
ТЕ А КРОНИКЕЙ ОУНГЪРИЛЪР КАП ЗІ. МЪКАР КЗ ПРЕ РѢМЖНИ АЙ КІАМЪ
КЪ НЪМЕЛЕ ЧЕЛ ДЕ ПРЕ ВРЕМИЛЕ САЛЕ ѠБІЧНЪІТ ВАЛАХИ; ШІ МЪКАР КЗ ДИН
ОУРЦІА ЧЪ МАРЕ АСЪПРА РѢМЖНИЛЪР, КАРЪ ПРЪ ДЕВЪЛІТ Ѡ АРАТЪ АТРЕЗ
АЧЪАШІ КРОНИКЪ, МАЙ ВЪРТЪС А ПАРТЪ АДОАМ КАП ЧЪ. АЙ ПОРЕКАЧЪЕ
ПРЕ РѢМЖНИ ПЪСТОРИ; ТОТЪШІ, ѠРІ ДИН ЧЕ СКРИСОРИ БЕКІ АЗ СКЪС
ЕЛ АЧЪА, СПЪНЕ АДЕВЪРЪА, КЪМ КЪ, ФЪЦІНА АЛЦІ ЛЪКЪІТОРИ ДЕ ГРОА-
ЗА ХЪНИЛЪР А ЗІДЕЛЕ ЛЪІ АТИАЛ КРАЮЛЪІ ХЪНИЛЪР, РѢМЖНІЙ ДИН
БЪНЪ ВЪА ЛЪР СТЪТЕРЪ ПРЕ ЛОК. А)

ЗИСЕЙ МАЙ СЪС, КЪ РѢМАНІЙ ЧЕЙ ДИН ДАКІА НЪ НЪМАЙ ПРЕ ЛА МЪНЦІ,
ЧІ ШІ ПРЕ ШЕСЪРІ АЗ РЗМАС СТАТОРНИЧИ А ЛЪКАШЪРИЛЕ ШІ А МОШІЛЕ
САЛЕ; ПЕНТРЕЗ КЪ ГІНТЕЛЕ ВАРВАРЕ, КАРЕ НЪВЪЛЪ А ДАКІА, МАЙ ВЪРТЪС
АВЖНА ЗЕВЪРАРЕ ШІ ДАТИНЪ А ФАЧЕ ПРАДЪ ПРИН ТРАЛТЕ ЦЪРІ, ДЕ КЪТ
А ЛЪКРА ПЪМЖНТЪА: НЪ АВЪ КАЪЗЪ ДЕ А ЗЪХЪІ ПРЕ РѢМЖНІЙ ЧЕЙ ДЕ ПРЕ
ЛА ШЕСЪРІ, ДЕ ѠАРЪ ЧЕ ШІ ЛЪР БІНЕ ЛЕ ПРИНДЪ РѢМЖНІЙ АЧЕА, ПРЕКЪМ
СПЪСЕЙ МАЙ СЪС. АСЪ ПРЕКЪМ РѢМЖНІЙ ЧЕЙ ДЕЛА ШЕСЪРІ ЕРА СЪПЪШІ
НЪВЪЛІТОАРЕЛЪР ГІНТЕ ВАРВАРЕ, АША, НЪ МЪ АДОЕСК, НЪ ЧЕЙ ДЕ ПРЕ ЛА
МЪНЦІ НЪ НЪМАЙ АТРЕЪН ЛОК АВЪ ПРИНЦИПІИ САЪ КЗПЕТЕНІИЛЕ САЛЕ КЪ
АПЪ-

а) Non ergo quiescebat cursitandi asyeta Hunnorum feritas, quin et conti-
guarum provinciarum depopulationi dediti, maxime provincias, Moesiam,
Macedoniam, Achajam, Thessaliam, et etiam utrasque Thracias armis in-
festis, et continuis incursibus gravabant. Qua propter non solum earundem
regionum, sed etiam Pannoniae Civitates, per ipsos Hunnos, crebris in-
sultibus fatigatae, cum tantam nequirent continuam tolerare vexationem,
jugumque domini Regis barbari exosum haberent, natali solo derelicto,
ab ipsoque Rege Attyla licentia impetrata, dimissis armentis, *solis Va-*
lachis, ipsorum qui erant pastores, *spon*te in Pannonia remanentibus,
per mare Adriaticum, in Apuliam se contulerunt. *Thuroczi* Parte Pri-
ma Chronicae Hungarorum, capite 17.

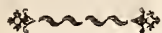
Апхрзціе, каре нѣ атѣрнѣ дела варвареле гинте. Пѣнтрѣ кѣ ла ачѣа шиче нѣ пѣтѣ рѣсѣате варварій, ниче де локѣриле ачѣле нѣ аѣѣ ли- пѣѣ, ка сѣ ле сѣпѣнѣ шіе, де ѡарѣ че ѣй шіе пре ла шѣсѣрїи пѣцине локѣрїи оумпѣѣ кѣ фамїліїле сѣле. Ба, шіе аѣсѣшїи Рѡмѣнїи ачѣшїи де пре ла мѣнѣи, вѣзѣнѣ кѣ варварїи нѣ зѣхѣеск пре фѣрацїи лѡр чѣи дела шѣсѣрїи, воѣ а цинѣ пѣче нѣ ачѣшїи варварїи; ва кѣдѣ ѣѣ, кѣ шїе кѣ аѣрмеле сѣле ле дѣ варварилѡр аѣжѣторїю кѣнѣ аїи поѣтѣѣ.

Динтрѣн фѣлїю де Апхрзціе ка ачѣста де мѣнѣи, аѣ фѣст Рѡмѣ- нїи ачѣа, дѣспре кѣрїи скрїе Нотѣрїѣла Кѣрїюлѣи Бѣлла, ла кѣп мѣ, кѣ дѣдѣрѣ аѣжѣторїю лѣи Глѣд а Бѣнѣат аѣсѣпра Оунѣгѣрилѡр. аѣѣмене а- пхрзціе фѣ а сѣтрѣмѣшѣлѣи лѣи Менѣморѣт дин Бїѣѡр, а кѣрѣѣ шѣ- сѣриле чѣле де кѣтрѣ Тїса ле лѣѣсе аѣтѣїла Кѣрїюл Хѣнїлѡр, кѣм се скрїе ла Нотѣрїѣла лѣи Бѣлла кѣп кѣ. Ба шїе а Апхрзціей ачѣїа, а кѣрїа скїптрѣ а цинѣ Цѣлѣ атѣнѣи, кѣнѣ атѣрѣ Тѣхѣтѣм кѣ ѡ- сѣтѣшїи Оунѣгѣрїи а аѣрѣѣл, аѣѣмене фѣ ачѣпѣтѣл. Чїе ла кѣпетѣл сѣтѣи а ѡпта, кѣнѣ аѣварїи фѣрѣ кѣ тѣтѣл стїншїи де аѣрмеле лѣи Карѣл чѣлѣи мѣре, кѣ тѣрїе се лѣци пре ла шѣсѣрїи прин аѣрѣѣл. Дѣспре ачѣсте се ва май атѣрнѣ кѣрѣа шїе май аѣколѣ.

§. 5.

Се сокотѣѣѣ кѣрѣамѣнтѣл лѣи Флѣвїѣс Вопїскѣс а трѣѣ- ка трѣѣчѣрей Рѡмѣнїлѡр дин Дѣкїа прѣсте Дѣнѣре.

Динтрѣ Скрїиторїи чѣи вѣкї, кѣрїи мѣртѣрїесѣк пѣнтрѣ трѣѣчѣрѣ Рѡмѣнїлѡр дин Дѣкїа прѣсте Дѣнѣре а зїлеле лѣи аѣрѣлїан, шїе кѣ кѣрїи ашїи кѣт кѣпѣ прѣтївнїчїи Рѡмѣнїлѡр, ка сѣ аѣѣпере, аѣ- кѣ сѣ рѣзїме пѣрѣрѣѣ са, кѣм кѣ Рѡмѣнїи тѣци а зїлеле лѣи аѣ- рѣлїан аѣ ѣшїт дин Дѣкїа, чѣл дин тѣю аѣсте Флѣвїѣс Вопїскѣс, кѣреле

КАРЕЛЕ А ЗИЛЕЛЕ АПЗРАТЪЛЪИ КОНСТАНЦІЕ СКРІА ИСТОРИА ЧЪ ДЕСПРЕ ЙВРЕЛІАН, ПРЕ КЪМ ДИН ЛЪСЪШИ БОПІСКЪС А ЙВРЕЛІАН КАП МД. СЕ ВЪДЕ.

а) КЪВІНТЕЛЕ ЛЪИ ЧЪЛЕ А ТРЪБА ТРЪЧЕРІИ РЪМАНИЛЪР ДИН ДАКІА ЛЪМ ЧЕТІТ МАИ СЪС Д. А.

ЧЕЛ ЧЕ ВА ЧЕТИ КЪ ЛЪАРЕ АМІНТЕ КАПЪА А. ОУНДЕ БОПІСКЪС СПЪНЕ КЪ ЧЕ ПРИЛЕЖ, ШИ ДЕ ЧІНЕ АДЕМНАТ САЪ АПЪКАТ ЁЛ А СКРІЕ ДЕСПРЕ ЙВРЕЛІАН, НИЧЕ КЪМ НЪ СЕ ПОАТЕ АДОИ, КЪМ КЪ БОПІСКЪС АТРЪ ИСТОРИСІРЪ ВІЕЦІИ ЛЪИ ЙВРЕЛІАН АЪ ТРЪВЕИТ СЪ ФІЕ НЪ ПЪЦІИ, КЪМ СЕ ЗІЧЕ, ИИТЕРЕСАТ, САЪ ПЪРТИНИТОРІУ. ЧЕЛ ЧЕ КЪ МАРЕ СЪСПІИ ЛАЪ АДЕМНАТ ПРЕ БОПІСКЪС, КА СЪ СКРІЕ ЛАЪДЕЛЕ ЛЪИ ЙВРЕЛІАН, ФЪ ІЪНІХЪС ТИВЕРІАНХЪС ПРЕФЕКТАЪ ВРАШЪЛЪИ РЪМЕИ, ВЪРВАТ ПРЪСТРЪЛЪЧИТ, РЪДЕНІЕ ДЕ СЪНЦЕ ЛЪИ ЙВРЕЛІАН; ШИ АТЪНЧЪ АЛ АДЕМНАТ ПРЕ БОПІСКЪС, КА СЪ СКРІЕ ВІАЦА ЛЪИ ЙВРЕЛІАН, КЪНА ФОАРТЕ МАРЕ ЧІНТЕ ФЪКЪНАЪИ, АЛ АЪЧЪ КЪ РЪДЪАНАЪА СЪЪ ЧЕЛ ПРЪ СТРЪЛЪЧИТ ДЕЛА ПРАЗНИКЪ, ШИ СЕ ТЪНГЪА КЪТРЪ БОПІСКЪС КЪ АМЪРЪЧЪНЕ, КЪ ОУН АПЗРАТ АША ХАРНИКЪ, КЪМ ФЪ ЙВРЕЛІАН ВА СЪ РЪМЪНЪЗ НЕКЪНОСКЪТ ВРЕМИЛЪР ВЕНИТОАРЕ ПЕНТРЪ ЛІПСА СКРІИТОРИЛЪР. Б)

Пре

а) Dicebat enim quodam tempore Aurelianum Gallicanas consuluisse Druidas, sciscitantem, *utrum apud ejus posteros imperium permaneret?* tum illas respondisse dixit. *Nullius clarius in Republica nomen, quam Claudii posterorum futurum.* Et est jam Constantius Imperator ejusdem vir sanguinis, cujus puto posteros ad eam gloriam quae a Druidibus praenuntiata sit, pervenire. *Flavius Vopiscus* in Aureliano cap. 44.

б) Hilaribus, quibus omnia festa et fieri debere scimus, et dici, impletis solemnibus, vehiculo suo me et judiciali carpento praefectus urbis vir illustris, ac praefata reverentia nominandus, Iunius Tiberianus accepit. Ibi cum animus, a causis atque negotiis publicis solutus ac liber, vacaret, sermonem multum a Palatio usque ad hortos Valerianos instituit: et in ipso praecipue de vita Principum. Cumque ad templum solis venissemus, ab Aureliano Principe consecratum, *quod ipse non nihilum ex ejus origine sanguinem duceret*, quacsivit a me, quis vitam ejus in litteras retulisset. Cui ego cum respondissem, neminem a me Latinorum, Graecorum aliquot lectitatos, dolorem gemitus sui vir sanctus per haec verba profudit: *Ergo Thersitem Sinonem, ceteraque illa prodigia vetustatis, et nos bene scimus, et posteri frequentabunt.* *Divum Aurelianum, clarissimum Principem,*

Пре кѹм нѹ мѹ адоѣск, кѹ Іѹнѹсѹ Тиберианѹсѹ пѣнтрѹ ачѣа ѡменѣ пре वोпіскѹсѹ, шѣ арѹтѹ драгосте кѹтрѹ ѣл, пѣнтрѹ ка се скріе кѹ чѣнсте шѣ кѹ лаѹдѹ дѣспре Іѹреліан; ашѹ वोпіскѹсѹ мѹлт ѣрѹ адеств-етѹлат кѹ ѡменѣа че ѹи фѹчѣ Іѹнѹсѹ Тиберианѹсѹ, шѣ ка кѹ фѹлѹ по-вестѣше, кѹм Іѹнѹсѹ Тиберианѹсѹ ѹл кѹрѹцѹ кѹ рѹдѹанѹл сѹѹ чѣл де жѹдѣц, шѣ кѹ кѹтѹ драгосте грѹи кѹ ѣл, шѣ ѹл пофтѣ ка сѹ скріе дѣспре Іѹреліан.

Ба ѹкѹ поменѣнд वोпіскѹсѹ, кѹм се вѣде ла кап ѣ. кѹ нѣчѣ оѹн скріиторѹ де Історѣи нѹ ѣсте, кѹреле сѹ нѹ фѣ минѹцѣт чеѹа; маѣ вѹртѹсѹ ѹл адеминѹ Іѹнѹсѹ Тиберианѹсѹ, ка сѹ скріе дѣспре Іѹреліан, кѹм ѹи плаче, фѹрѹ фрѣкѹ сѹ зѣкѹ че ѹа вѹтѣ: кѹ минѹцѣнд, стрѹлѹ-чѣци ѹзрѣаѹи ѹа ѹвѣ соѹци ѹ минѹчѣнѹ, кѹм сѹнт Лѣвѣсѹ, Салѹстѣсѹ, Корнѣлісѹ Тѹчитсѹ, Трогсѹ, кѹрѣи шѣ ѣѣ ѹѹ минѹцѣт. а) Кѹре кѹвѣнѣте ѹлѹи Іѹнѹсѹ Тиберианѹсѹ кѹтрѹ वोпіскѹсѹ зѣсе, че ѹсемѣнѣзѹ ѹлта, фѹрѹ кѹ де нѹ вѹр шѣ фѣ пре адеѹр рѹзѹимѹте чѣле че ѹа скріе, ѹкѹ сѹ

ЛЕ

cipem, severissimum Imperatorem, per quem totus Romano nomini orbis est restitutus, posteri nescient? Deus auertat hanc amentiam. Et tamen, si bene novi, ephemeridas illius viri scriptas habemus, etiam bella, caractere historico digesta, quæ velim accipias, et per ordinem scribas; additis quæ ad vitam pertinent. Quæ omnia ex libris linteis, in quibus ipse quotidiana sua scribi præceperat, pro tua sedulitate condiscas. Curabo autem ut tibi ex Ulpia Bibliotheca et linteï proferantur. Tu velim Aurelianum, ita ut est, quatenus potes, in litteras mittas, Parui ipsè quidem præceptis: accepi libros Graecos, et omnia mihi necessaria sumsi: ex quibus et quæ digna erant memoratu, in unum libellum contuli. Vopiscus in Aureliano cap. 1,

- а) Et quoniam sermo nobis de Trebellio Pollione, qui a duobus Philippis usque ad Divum Claudium, et ejus fratrem Quintillum, Imperatores tam claros, quam obscuros memoriae prodidit, in eodem vehiculo fuit, asserente Tiberiano, quod Pollio multa ineuriose, multa breviter prodidisset: me contradicente, neminem scriptorum, quantum ad Historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: prodente quin etiam, in quo Livius, in quo Salustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique Trogus, manifestis testibus convincerentur: pedibus in sententiam transitum faciens, ac manum porrigens jucundam praeterea, scribe, inquit, ut libet: securus; quod velis, dicas: habiturus mendaciorum comites, quos Historiae eloquentiae miramur auctores. *Vopiscus Ibid. cap. 2.*

ле скріе, нѣмай сз фіе спре лѣзда лѣи йвреліан; дин кѣре лѣздаз ѣ-
рѣ сз кѣргз рѣз ші спре мзрірѣ лѣи іѣніѣс Тиверіанѣс, ші ѣ тоатз
фаміліа лѣи йвреліан, кѣрѣ ѣрѣ ла рѣма, кѣм спѣне ѣколоші кап
мв. в о піск ѣс. а)

Кѣци сжнт ші ѣкѣм, пре кѣрїи де ѣи ва кіемѣ ѣаре кѣреле ѣм
мѣре ѣдѣсе ѣрї ла прѣнз, ші ѣи ва ѣменї, скріѣ минѣнї де вїца
ѣчѣлѣа, пѣцин грїжїндѣсе, ѣаре ѣдѣврѣте сжнт, сѣз ба! Чї ѣчѣцѣ
сжнт маї де сѣферїт: мзкар кз нїчї ѣ фзцзрїе нѣ ѣ скѣтїтз де
пзкѣт, ші кѣ скрісѣрїле лѣр се ѣшѣлз мїнтѣ четїтѣрїлѣр, кѣрїи
ѣлок де ѣдѣвр прїмѣск мїнчѣна. Дѣрз сжнт оѣнїи, кѣрїи мзнїн-
дѣсе пре оѣнѣл, сѣз пре ѣлтѣл дїнтрѣ ѣ Гїнтз, нѣ се сфїеск ѣ лѣа
оѣрїе, ші ѣ дѣфзїма тоатз гїнта кѣт ѣ де мѣре. Кѣноскѣтам оѣ-
нѣл, кѣреле мергѣнд ѣ цѣра рѣмжнѣскз кѣ нздѣжде, кз тоци рѣмж-
нїи ѣколѣїсѣвр ѣкинѣ ка оѣнѣи нѣ цїѣ че; чї нешїїнд ѣл лїмѣа рѣ-
мжнѣскз нѣ пѣтѣ довжндї нїчї ѣ дерегзторїе. Де оѣнде ѣшїнд мз-
нїѣс, нѣз шїѣт кѣ че сз стрїче маї тѣре рѣмжнїлѣр, шї сзї мїк-
шорѣзе, фзрз стжрнї мїнчїѣнз неѣззїтз пзнз ѣчї, шї ѣ дѣде ла
стѣмпз: кѣм кз рѣмжнїи чѣї дин Дѣкіа лѣи Траїан нѣ сжнт прзїлз
де рѣманї ка ѣчѣл, кѣрїи ѣ зїлеле лѣи йвреліан сз фї рзмѣс ѣ Дѣ-
кіа; чї кзтрз мїжлокѣл ѣтрїспрезѣчѣлѣ сѣтз дѣла Хс, де прѣсте
Дѣнзре венїрз ѣнчї. Кѣноскѣтам ѣрзшї ѣлтѣл, кѣреле, пѣнтрѣ кз
оѣн рѣмжн ѣ мѣре дерегзторїе пѣс нѣ ѣз пзртинїт, ка сз ѣкѣпз
фрѣтеле ѣчѣлѣа ла ѣ дерегзторїе, нѣ се ѣдої нѣ нѣмай ѣл ѣтѣїѣ ѣ
ѣврзцошѣ стрѣмѣа пзрѣре ѣчѣлѣи че скрісѣсе, кз рѣмжнїи кзтрз
мїжлокѣл ѣ трїспрезѣчѣлѣ сѣтѣ ѣз венїт де прѣсте Дѣнзре ѣ Дѣкіа;
чї шї ѣ ѣлтеле мѣлте шї кѣ пѣна, шї кѣ гѣра ѣ вомї венїнѣл оѣр-
цїей

G 2

а) Aurelianus filiam solam reliquit, cujus posterı etiam nunc Romae sunt. Au-
relianus namque Proconsul Ciliciae Senator optimus, sui vere juris vitaeque
venerabilis, qui nunc in Sicilia vitam agit, ejus nepos. *Vopiscus* in Aureli-
ano. cap. 42.

цїей сале асѣпра тѣтѣрѣр Рѣмѣнилѣр пзнѣ ла моартѣ лѣи. Оуниѣ ка ачѣшѣ фїерї сзлвѣтече, ши оуруце нѣмѣлѣи ѡменѣск сѣнт.

Вопїскѣс дин нѣмѣрѣла ачѣлѣра се вѣде а фї фѣст, кѣрїи липсїци де авѣре сѣнт бїѡши спре а лѣлда пре ацїи пѣнтрѣ кѣшиг. Ши а фї фѣст ѣл ѡм де жѣс ла Рѣма ши невзѣт, нѣ нѣмай де аколѣ се а рѣтѣ, кѣ кѣ ковѣршиѣтѣ вѣкѣрїе ши плин де адествлѣре спѣне, кѣм лѣл кѣрѣцѣт Префѣктѣл ѡрашѣлѣи Іѣнїѣс Тибериѣнѣс кѣ рѣдѣлѣл чѣл де жѣдѣц, ши кѣ дрѣгосте аѣ грѣит кѣ ѣл; чи ши де аколѣ, кѣ ѣл нѣ аѣ авѣт нѣс сѣ аѣре а Библиѣтека Оулпїа, ка сѣ читѣскѣ кѣрциле Лїнѣте, чи, кѣм асѣши мѣртѣрїскѣче ла кап а. Іѣнїѣс Тибериѣнѣс аї фѣгѣдѣи, кѣ ѣл ва фѣче, ка се нѣсе аѣрѣте зїселе кѣрци дин Библиѣтека Оулпїа. Ба, ши а нѣме, кѣ аѣ фѣст ѡм лингѣшитѣрїѣ, а лѣ вѣдѣше ачѣл, кѣ ѡ прѣрѣчїе май наїнѣте а зїлеле лѣи аѣрелїан фѣкѣтѣ нѣ се адоѣше а пѣртѣ а пѣрѣтѣлѣи Конѣтанѣїе, кѣреле а вѣрѣмѣ лѣи а пѣрѣцѣ кѣ лингѣшире а ѡ тѣлѣи, адекѣ кѣм кѣ вїца ачѣствѣл ѣнѣгѣ вѣрѣме ва а пѣрѣци, пре кѣм дин кѣвїнѣтеле лѣи, кѣре май сѣс ле скрїсем, се адеверѣѣзѣ. Оун ѡм ка ачѣста де аѣ фѣст май дѣрник аѣрѣ лѣдѣле лѣи аѣрелїан де кѣм сѣфере адевѣрѣл: пѣнтрѣ ка сѣ пѣрѣтинѣскѣ мѣрїрей патрѣнѣлѣи сѣл Тибериѣн, ши а тѣатѣ фамїлїа лѣи аѣрелїан, нѣ ѣ мирѣре: фїїнд ачѣста ѡ непѣтинѣцѣ, де кѣрѣ пѣрѣрѣ мѣлѣи аѣ фѣст кѣпрїнши, ши сѣнт пзнѣ аѣи.

Де ачїа аѣсте, кѣ Вопїскѣс чѣле че сѣнт спре лѣлда лѣи аѣрелїан, де сѣнт ши мїчї лѣкрѣрї, аѣре дѣтинѣ кѣ ковѣршире а лѣ адеверї сѣл дин скрїтѣрї, сѣл кѣ аѣте докѣментѣрї; аѣрѣ чѣле че се вѣд а фї спре чѣва дефѣимѣре, сѣл ле повѣстѣше кѣ адоѣлѣ, сѣл де ле ши спѣне, фїїнд тѣтѣрѣр кѣносѣте, кѣрѣнд ле аѣкопере, дѣнд тїтѣлѣ де прѣвѣн а пѣрѣт лѣи аѣрелїан.

Асѣмнѣм ши ачѣл, кѣ Вопїскѣс аѣрѣтѣ ла кап а. кѣ ѣл чѣле че ва скрїе дѣспре аѣрелїан, вѣрѣ сѣле скрїе дин кѣрциле Грѣчѣци, ши

дїнтрѣ

дѣлѣнѣ алате лѣвѣицаѣте докѣментѣрѣй. Ба шѣ ачѣка лѣсмиѣм, кѣ
Гѣрадѣс Іѣаннес Вѣссѣс, лѣ Картѣ вѣ дѣспре Іѣсторѣчѣй Лѣтѣнѣй дѣн
лѣсѣшѣ Вѣпѣскѣс вѣдѣще, кѣ де ар фѣ аѣжѣнс ачѣстѣс сѣз скрѣе вѣаца лѣшѣ
Іѣполѣнѣс Тѣанѣс, карѣ вѣ фѣзгѣдѣсѣс, кѣмплаѣте мѣнчѣнѣй ар фѣ
мѣнчѣт. а) Де оѣнде дѣсвѣлѣт се вѣдѣе, кѣ Вѣпѣскѣс аѣс фѣст ѣм ка
аѣчѣла, кѣрѣжѣ нѣшѣ сѣра грѣцѣз а мѣнчѣи.

дѣлѣнѣ ачѣстѣе дѣн тѣоатѣ оѣурмѣѣзѣз, кѣ лѣ чѣле че грѣзѣще Вѣпѣс-
кѣс спре лѣвѣда лѣшѣ Іѣврѣлѣан фѣзрѣз де алате адеверѣи сѣз дѣн вѣрѣн скрѣи-
тѣорѣю вѣрѣдѣнѣк де кредѣнчѣз, сѣз дѣн Кѣрѣциле дѣнѣтѣе чѣле дѣн Бѣвѣлѣо-
тѣка Оѣупѣа аѣнѣме, сѣз дѣн Скрѣнѣиле Прѣфектѣрѣй Сѣрашѣлѣшѣ, шѣ
де аѣрѣе, нѣс фѣзрѣз грѣже се кѣде сѣшѣ крѣдем лѣшѣ.

де ачѣстѣ фѣлѣю ѣстѣе ачѣка че скрѣе сѣл дѣспре трѣчѣрѣ Рѣмѣанилѣр
дѣн Дѣкѣа прѣстѣе дѣнѣзрѣе лѣзѣлѣле лѣшѣ Іѣврѣлѣан ла Кап ла. оѣнде зѣ-
че, кѣ Іѣврѣлѣан прѣ ѣстѣашѣй шѣ прѣ Прѣвѣнчѣалѣй сѣз цѣзрѣнѣй ѣѣс рѣ-
дѣкат дѣн Дѣкѣа, шѣ ѣѣс ашѣзѣт лѣ Мѣсѣа: дѣндѣ цѣнѣтѣлѣшѣ ачѣлѣшѣ
нѣме де Дѣкѣа сѣ; дѣпѣз карѣ фѣаптѣз се кѣемѣ цѣнѣтѣла ачѣла Дѣкѣа
лѣшѣ Іѣврѣлѣан, шѣ Дѣкѣа чѣ дѣн мѣжлѣк, шѣ Дѣкѣа чѣ нѣоѣв. ачѣстѣа нѣчѣй
кѣ оѣн скрѣитѣорѣю, нѣчѣй кѣ оѣн докѣмент нѣс ѣ лѣдѣспѣрѣз. Пѣнѣтрѣ
аѣчѣка, де нѣс вѣм крѣде, кѣ лѣпрѣвѣнѣз кѣ ѣстѣашѣй аѣс скѣс Іѣврѣлѣан шѣ
прѣ цѣзрѣнѣй прѣ тѣоѣцѣй дѣн Дѣкѣа, кѣ аѣтѣта мѣй пѣцѣнѣ не пѣоатѣ чѣ-
нѣва жѣдѣка а фѣ ѣаменѣй несѣкѣтѣцѣй, кѣ ачѣстѣа спре чѣ мѣй мѣре
аѣпѣзрѣре а лѣвѣдѣй шѣ а мѣзрѣрѣй лѣшѣ Іѣврѣлѣан ѣ скрѣе Вѣпѣскѣс.

кѣ, прѣ кѣм лѣсѣмнѣрѣзм мѣй сѣс кап вѣ. s. а. шѣ мѣй сѣс s. вѣ.
Іѣдрѣан де кѣт сѣз скѣоатѣз ѣстѣашѣй дѣн Дѣкѣа, шѣ сѣз лѣсе прѣ цѣзрѣ-
нѣй Рѣмѣанѣй лѣгѣра вѣрѣвѣрилѣр, прѣвѣзѣждѣ дѣпѣз дождѣна прѣлѣтѣнилѣр,
кѣ вѣчѣнѣкѣ лѣнѣгрѣтѣз помѣнѣре ва сѣшѣ рѣзмѣнѣз пѣнѣтрѣ фѣаптѣ ачѣстѣа:
мѣй

а) Ex his cognoscere est, ut Vopiscus magnis follibus propudiosa fuerit men-
dacia spiraturus, si scripsisset vitam Apollonii, quam continuo post pro-
mittit, his verbis: etc. Gerardus Ioannes Vossius Lib. 2. de Historicis
Latinis.

май възвръсѣ фѣ сѣ ѿсе коакѣ чѣле дин лѣзѣнтрѣ але лѣи де писма че
 ѡвѣ ѡсѣпра лѣи Траіан, де кѣт сѣ скоатѣ ѡсташи дин Дакіа, ши сѣ
 лѣсе пре цѣрѣнїи Рѡманї ѡколѡ, де оѹнде, фїинд ѣи ѡтемеѡци, нѣ
 ѣра ѡкѣм кѣ пѣтїнцѣ сѣи скоатѣ.

Ичѣа, дела кѣрѣ лѣз ѡвѣтѣт пре Адриан прїетенїи, ѡ фѣче Яз-
 релїан. Кѣ Дакїа ѡ лѣсѣ де сѣпт ѡпѣрѣциѡ Рѡманїлѡр, ши скоцинд
 ѡсташи, пѣртѣ чѣ май мѣре ѡ цѣрѣнїлѡр, пре кѣм ѡрѣтѣрѣм май сѣс
 S. B. G. E. рѣмѣсѣ ѡкѡлѡ сѣпт варѡарїи. Ичѣстѣ фѡптѣ фѡарте ѡтѣ-
 некѡ мѣрїрїле лѣи Язрелїан. Дѣчи ѡпїскѣс, ѡдемнѡт де Іѣнїсѣ Ти-
 берїанѣс рѣденїѡ лѣи Язрелїан ѡ скрїе, ка сѣ нѣ рѣмѣнѣ ѡчѣ нѣгрѣ
 поменїре, кѣм кѣ Язрелїан дѣсбїнѣнд Дакїа де кѣтрѣ ѡпѣрѣциѡ Рѡ-
 манїлѡр, ѡз лѣсѡт ѡтѣта мѣлѣїме де четѣцѣнїи Рѡманї ѡ оѹн-
 гїїле варѡарїлѡр, дин кѣрѣ нѣ пѣцинѣ мїкѡрѡре оѹрмѡ ши ѡсѣпра
 лѣи Іѣнїсѣ Тиберїанѣс, ши ѡсѣпра ѡтѡатѣ вїца лѣи Язрелїан, скрїе
 фѣрѣ нїчїи ѡ мѣртѣрїе сѡз докѣмент, ѡтѣю: кѣ фїинд Іллірїкѣл пѣ-
 стїїт, ши Мїсїѡ рѣрѣдїтѣ, нїчїи ѡ нѣдѣжде нѣ ѣра де ѡсе май пѣ-
 тѣ цїнѣ Дакїа сѣпт ѡпѣрѣциѡ Рѡманїлѡр. Ичѣста ѡ скрїе, пѣнтрѣ
 ка нїмене сѣ нѣ жѣдече пре Язрелїан, кѣм кѣ ѡз фѡст ѡм сѡлѣ,
 ши фѣрѣ ѡдѣстѣлѡтѣ кѡзѣз ѡз пѣрѣсїт Дакїа. Идѡѡ, кѣрѣ ѣра май де
 лїпѣсѣ спре ѡпѣрѣрѣ мѣрїрїей лѣи Язрелїан, скрїе, кѣ Язрелїан нѣ ѡз
 фѣкѣт, кѣм вѣсѣ Адриан сѣ фѡкѣ, ѡдекѣ сѣ скоатѣ ѡсташи, ши
 сѣ лѣсе пре неармѡциѣ цѣрѣнїи Рѡманї ѡколѡ: чїи кѣнд ѡз скѡс пре
 ѡсташи, ѡпѣрѣнѣ скѡсе ши пре цѣрѣнїи Рѡманї, ѡпѡї пѣрѣсї Дѡ-
 кїа ѡ пѣтѣрѣ варѡарїлѡр.

ѡсѣ, мѣкар кѣ ѡчѣста дѣспре скоатѣрѣ цѣрѣнїлѡр Рѡманї дин
 Дакїа нѣмай спре лѣзда лѣи Язрелїан фѣрѣ де нїчїи ѡ доѡѡдѣ ѡ скрїе
 ѡпїскѣс, тѡтѣши ѡчѣа нѣ зїче, кѣ пре тѡци Рѡманїи цѣрѣнїи ѡз
 скѡс Язрелїан дин Дакїа. Ичѣа ши нѡї ѡ кѣдѣм, кѣ нѣ пѣцинїи ши
 динтрѣ цѣрѣнїи ѡз ѣшїт кѣ ѡсташи дин Дакїа; чїи пѣртѣ

чѣ май маре аѿ рзмас аколѡ. Де оунде кввинтеле лѡи Вопискѡс чѣле май сѡс, а трѣба трѣчерїи Романилар дин Дакїа прѣсте Дѡнзре, четїте, нїчї кѡм нѡ афрїнг адеверїрѣ нѡастрѡ дѣспре ачѣа: кѡ нѡ тоїи Романїи аѡ ѣшїт а зїлеле лѡи Аврелїан дин Дакїа, чї партѣ чѣї май маре аѿ рзмас аколѡ.

Ба, де вом четї кввинтеле ачѣле аѡи Вопискѡс нѡ кѡм сѡнт а ѡзбѡаделе, каре лѣм възѡт ѣѡ, чї кѡм ле четѣ Лаврентиѡс Топелтїнѡс, кареле а зїлеле Принципалїи Ардѣлалїи Апафи аѡ скрїс Картѣ са че се нѡмѣче: Еврїцинес ет ѡкасѡс Трансилванѡрѡм; а кѡ вжртѡс а трѣск зїса нѡастрѡ. Кѡ а нѡмїта Карте кап ѣ. аѡа се читѣск кввинтеле ачѣле аѡи Вопискѡс, кѡм кѡ Аврелїан възѡнд Іллирикѡл пѡстїит, шї Мїсїа пѡлпзїтѡ, Провїнцїа дин колѡ де Дѡнзре Дакїа карѣ ѡ фѡкѡс Траїан, рѡдїкѡнд де аколѡ ѡастѣ, ѡ лѡсѡ цѡрѣнїлар, дѡзнзѡзѡвїндѡсе асе май пѡтѣ ачѣа цїнѣ: шї пре норѡде пре каре лѣѡ дѡс де аколѡ, ле ашезѡ а Мїсїа. а) Евсеїрѣ а трѡ кввинтеле ачѣсте аѡи Вопискѡс де кѡм ле четѣ Топелтїнѡс, шї де кѡм ле четїм а ѡзбѡаделе каре ле аѡем а кѡм, нѡ ѣ алта фѡрѡ пѡртїчїка et (шї) карѣ ѡ аѡ ѡзбѡаделе ачѣсте; шї ѡзбѡѡл, кареле лѡ читїт Топелтїнѡс нѡ ѡ аѡѣ. ачѣ пѡртїчїкѡ, карѣ нѡ шїѡ дин грешѣлѡ, аѡ дин рѡтѡте фѡ вжрѡтѡ, скїмѡѡ тот а целѣсѡл; шї фѡче ка Вопискѡс сѡсе пѡрѡ а зїче, кѡ нѡ нѡмай пре ѡсташї чї шї пре цѡрѣнїи аѡ скѡлат Аврелїан дин Дакїа. Іѡрѡ кїпѡл зїчерїи нїчї кѡм нѡ пѡфтѣше сѡсе аѡѡѡгѡ ачѣ пѡртїчїкѡ; ба кѡ мѡлт май фїрѣск лѡкрѡ їае те, шї май нѣтеѡ, сѡсе читѣскѡ кввинтеле ачѣле аѡи Вопискѡс фѡрѡ зїса пѡртїчїкѡ. Карѣ де ѡ вѣї лѡпзѡдѡ, пре кѡм лѡпзѡдѡтѡ ѣрѡ а ѡзбѡ-

а) Quum vastatum Illyricum et Moesiam deperditam videret, Provinciam trans Danubium Daciam a Trajano constitutam, sublato exercitu, Provincialibus reliquit, desperans eam, posse retineri: abductosque ex ea populos, in Moesiam collocavit, appellavitque suam Daciam, quae nunc duas Moesias dividit. *Vopiscus* in Aureliano, *apud Laurentium Toppellinum*, *Origines et occasus Transsylvanorum*, cap. 6.

иъводѣла каре лав четитъ Топелтинѣс; оурмѣзз, кз ивреліан нѣмай
 ѡсташии нѣ рздикатъ дин Дакіа, нрз нѣ ши пре цзрѣни. Фз-
 рз цзрѣни, каріи аѣ врѣтъ дин бѣнз воа лвр, ши аѣ аѣѣтъ рзгѣз,
 аѣ ѣшиѣтъ кз ѡсташии. Ши оунде зиче воніскѣс, кз нородаде, ка-
 ре лѣѣ дѣс ивреліан дин Дакіа лѣѣ ашезатъ ѣ Мисіа, нѣ сжнтъ алте
 нородаде фзрз ачѣле каре лѣѣ скѣлатъ дин Дакіа, адекз нородаде чѣ-
 ле милитзрѣши, сав ѡсташии. Гѣрз дѣспре цзрѣни, кз сз фѣ ѣшиѣтъ
 ѡаре каріи дин Дакіа, воніскѣс неміка нѣ поменѣше. Иша де севвр
 четѣ кѣвинтеле лѣи воніскѣс, мзкаръ кз ниѣи кѣ ѡ мзрѣрѣе нѣ ле ра-
 зимз воніскѣс, тотѣшии фѣрѣ лѣкрѣрилвр, ши ѣпрежѣрѣриле Рѣмани-
 лвр дин Дакіа чѣлвр де пре времиле лѣи ивреліан арѣтз, кѣм кз аде-
 вѣрѣл аѣ грѣитъ воніскѣс.

Сингѣрз ѡ шѣзѣлз потъ аѣи сѣшии нѣлѣчѣскз протѣвниѣи нѣ-
 стри, адекз, сз зикз, кз поате ши иъводѣла, каре лав четитъ Топел-
 тин, аѣ аѣѣтъ пзрѣтиѣика *et*; ѣи Топелтинъ кѣ виклешѣгъ ѡ лзпѣдѣ,
 ши минѣи, четинд кѣвинтеле лѣи воніскѣс фзрз де зиса пзрѣтиѣикз.
 Чѣи лѣкѣл, оунде, ши ѡаменіи, ѣтрз каріи аѣ скрис, ши аѣ датъ ла
 типарѣю карѣѣ са Топелтин, нѣ не лѣсз ѣ аѣѣѣ аѣѣл прѣпѣс де Топел-
 тин ѣлѣкрѣл аѣѣста. Топелтин лѣздатъ са карѣе, нѣ ѣ ирѣѣл, ѣи ѣ
 цѣрз ка аѣѣл, ши ѣтрз ѡаменіи ка аѣѣл прокопсіѣи ѣ скрисѣрилѣ чѣ-
 ле вѣки ѡаѣ датъ ла лѣминз, кѣрѣра манѣскрѣптеле иъвоаде аѣе лѣи
 воніскѣс ле ѣра прѣкѣвноскѣѣте. Де оунде, де нѣ врѣ фѣ иъвоаде де
 ачѣле аѣи воніскѣс, ѣ каре се нѣ се аѣфле пзрѣтиѣика *et*; кѣм сав
 иѣитъ карѣѣ лѣи Топелтинѣс ла лѣминз, аѣдатъ лар фѣи минѣиѣиѣтъ ѣ-
 вѣѣѣѣи, ши лар фѣи рѣшинѣтъ ка пре оундѣ виклѣи. Тѣкма дѣрз ѣѣѣѣ
 аѣрѣѣде, кз иъводѣла, дин кареле аѣ скрис Топелтинъ кѣвинтеле ачѣле
 аѣи воніскѣс нѣ аѣ аѣѣтъ пзрѣтиѣика *et*. Илѣга ар фѣи, де ар фѣи а-
 дѣс Топелтинъ ѣнаинѣте нѣскарѣи кѣвинѣте аѣрѣнѣи Декрѣтъ де ѣ Краи-
 лвр Оунгѣрѣѣи нѣкѣвноскѣѣтъ ѣѣѣѣѣѣлвр аѣѣлвр. Кѣ ачѣл пѣтѣ сз
 аѣѣлѣ

АЩЕЛЕ ПРЕ АЧЕА, ЧЕ НЪ АВЪ КЪНОЩИНЦЪ А ЛЪКРЪРИЛЕ ОУНГЪРЪЩИ; ЪРЪ КЪ
ИЗБОДЕЛЕ СКРИТОРИЛЪР ЧЕЛЪР ВЕКИ ДЪТИНЕЩИ НИЧИ Ѡ АШЪЛЪЧЪНЕ НЪ
ПЪТЪ СЪ ФАКЪ.

УИ, СЪ ЗИЧЕМ, КЪ ПЪРТИЧИКА *et* АТЪРЪ АДЕВЪРЪ ЕЪ АЛЪИ ВОПИСКЪС,
НЪ ЕЪ ВЪРЪАТЪ ДЕ МЪНЪ СТРЕИИЪ. ТОТЪШИ НЪТЕДЪ, ШИ ФИРЪЩЕ СЕ ПОТ
АЩЕАЩЕ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ ВОПИСКЪС АША, КЪТ ШИ ПЪРТЪ ЧЪ МАИ МЪРЕ А
РЪМАНИЛЪР, А ЗИЛЕЛЕ ЛЪИ АЪРЕЛИАИ, СЪ ФИ РЪМАС А ДАКИА; ШИ ВОРЪА
ЛЪИ ВОПИСКЪС СЪ НЪ ФЪЕ ДЪШАРТЪ ДЕ АДЕВЪРЪ. ДАКЪ АЪ ВРЪТ АЪРЕЛИАИ СЪ
ЛАСЪ ДЕ ТОТ ДАКИА ДЕ СЪПТ АПЪРЪЦИА РЪМАНИЛЪР; ФИРЕСКЪ ЛЪКРЪ ИСТЕ,
КЪ ѠСТАШИ ТЪРЪВА СЪИ СКОАТЪ ДЕ АКОЛЪ. ДИКАСТЕРИЛЕ САЪ ЖЪДЕКЪ-
ТОРИЛЕ ЧЪЛЕ МЪРИ ПРОВИНЧИАЛЕ САЪ ЦЪРЪНЕ, АДЕКЪ КЪРЕ НЪ СЕ ЦИИ ДЕ
ѠАСТЕ, АПРЕШЪ КЪ АРХИВЪРИЛЕ. АЪКЪ ЕЪ ДАТИНА АПЪРАЦИЛЪР, НЪ НЪ-
МАИ КЪНД ПЪРЪСЕКЪ ДЕ ТОТ ѠАРЕШИ КЪРЕ ЦЪРЪ, ЧИ ШИ КЪНД ЕЪ ФРИКЪ
СЪ НЪ АТРЕ ВЪРЪЖМАШЪА АТЪРЪ АЧЪ ЦЪРЪ, ДЕ ОУНДЕ НЪ СЕ АДОЕСЪ, КЪ
ДЪПЪ ПЪЦИИЪ ВРЪМЕ ЪРЪШИ АЛ ВЪР СКОАТЕ, А ФАЧЕ РЪНДЪАЛЪ ДЕ КЪ ВЪ-
НЪ ВРЪМЕ ТОАТЕ ПЕРСОАНЕЛЕ ДИКАСТЕРИЛЪР КЪ АРХИВЪРИЛЕ, Ш. Ч. СЪ
ИЪЗ ЛА АЛЪЦЪ ЦЪРЪ, КЪРЪ ЕЪ ФЪРЪ ПРИМЕЖДЕ. ДЕЧИ, КЪНД АЪ СКЪЛАТ
АЪРЕЛИАИ ѠАСТЪ ДИИ ДАКИА, АПРЕШЪ АЪ ДЕЖНДАТ, КА ТОАТЕ ДИКА-
СТЕРИЪРИЛЕ ЧЪЛЕ МАИ АЛЪСЕ КЪ АРХИВЪРИЛЕ, ШИ ПОАТЕ ШИ ОУНЕЛЕ ЧЪТЕ ДЕ
МАСТЪРИ, Ш. Ч. СЪ ИЪСЪ ДИИ ДАКИА. ШИ ИЪТЪ АДЕВЕРИТЕ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ
ВОПИСКЪС, КЪ АЪРЕЛИАИ АЪ РЪДНИКАТЪ ѠАСТЪ, ШИ ПРОВИНЧИАЛИ ДИИ ДАКИА,
ШИ АПОИ ѠАЪ ПЪРЪСИТЪ, ФЪРЪ ДЕ АНЕ СИИИ КЪВИНТЕЛЕ ЛЪИ ВОПИСКЪС, АЧЕА
ЛЪКРЪ КЪ НЕПЪТИИЦЪ АЛ ГЪЗИ, КЪМ КЪ ТОЦИ РЪМАНИИ, САЪ ПЪРТЪ ЧЪ
МАИ МЪРЕ АЪ ЕШИТЪ АТЪИИ ДИИ ДАКИА.

ШИ АЧЪА ИСТЕ А КРЪДЕ, КЪ А ВРЕМИЛЕ АЧЪЛЕ НЪ НЪМАИ ѠСТАШИ,
ЖЪДЕКЪТОРИЛЕ, ЧИ ШИ АЦИИ МЪЛЦИ ЦЪРЪНИ РЪМАНИ АЪ ЕШИТЪ ДИИ ДА-
КИА ПРЕСТЕ ДЪИЪРЕ, ШИ ФЪРЪ АШЕЗАЦИ ДЕ АЪРЕЛИАИ А МИЖЛОКЪ МИСИИ.
ДЕ АЧЕСТЪ ФЪАЮ КРЕДЪ ЕЪ, КЪ АЪ ФОСТЪ ЧЕИ ДИИ ВОЛОНИЛЕ РЪМАНЕ ЧЪЛЕ
НОАЪ. ДИИТЪРЪ АЧЕЩЪ МЪЛЦИ НЪ ЕРА КРЕСКЪЦИ А ДАКИА; ПЕНТЪРЪ
АЧЪА НЪ ПЪТЪ СЪ АЙБЪ АЧЪ ПЛЕКАРЕ, КЪРЪ Ѡ АВЪ ЧЕИ ВЕКИ РЪМАНИИ КЪ-

тръз Дакіа ка кзтръз Патріа са; ниче нѣ ѣра дедѣцѣи кѣ ѡкрѣтеле вар-
варилур ѡ Дакіа, кѣм ѣра дин прѣвчїе Рѡманїи чѣи вѣкїи: пѣнтрѣ ѡ-
чѣка пѣтѣ ѡвѣ грѣцѣ де Дакіа; ниче нѣ ѣра, кѣм ѡсте ѡ крѣде, ѡтемеѣцїи
кѣ мошїиле ка Рѡманїи чѣи вѣкїи: пѣнтрѣ ѡчѣка нїчїи оуѣ ѡдеми нѣ
ѡвѣ, ѣшїнд ѡсташїи, ѡрзмѣнѣ ѣи ѡ Дакіа. Дѣчїи оуѣнїи ка ѡчѣшѣ ѡ-
вѣнд врѣме крѣд ѣѣ, кѣ ѡѣ ѣшїт тоцїи дин Дакіа. Ба, пре чѣи де
лѣннѣ Дѣнзре шїи ѡвремїан, де ѡѣ врѣт, ѡѣ пѣтѣт сѣи скѡатѣ де
прїи ѡраше шїи де прїи сѡте, шїи сѣи трѣкѣ ѡ Мїнїа, пѣнтрѣ кѣ
фїїнд ѣл кѣ ѡастѣ лѣннѣ Дѣнзре, пѣтѣ кѣ ѡсташїи сѣи ѡтецѣскѣ,
нїчїи нѣ ѡвѣ варварїи кѣм сѣи ѡпѣдече ѡ ѣшїи, ба пѡате шїи ѣи вѣ-
кѣрошїи ѡрїи фїи врѣт сѣ ѡсѣ, де врѣме че ѡсте ѡ крѣде, кѣ ѡчѣшѣ кѣ
мѣлт май мѣрїи грѣвчїцїи пѣтїмѣ, де кѣт чѣи май дин лѡнтрѣл Дѡ-
кїей: фїїнд кѣ варварїи шїи кѣнд трѣчѣ ѡколѡ прѣсте Дѣнзре, шїи кѣнд
се ѡтѣрнѣ, тот пре ѣи се рѣзїмѣ ѡтѣю. Іѣрѣ чѣи дин чѣле дин лѡн-
трѣ ѡле Дѡкїей, нїчїи пѣкїрѣ чѣ фїрѣскѣ кѣтрѣз Патріе, нїчїи ѡкре-
дїнцѣрѣ чѣ кѣтрѣз мошїиле чѣле грѣсе нѣи сѣфѣрѣ сѣсе пѣчѣе ѡ ѣшїи.
Де оуѣнде зѣдѣрнїкѣ ѡр фїи фѡст шїи пѣнтрѣ ѡчѣка порѣвїка лѣи ѡвремїан,
кѣ токма де ѡр фїи врѣт оуѣнїи сѣ ѡсѣ, нѣ ѡр фїи лѣсѣт Гѡтїи.

§. 5.

Се май чѣрн ѡкѣ кѣвїнчѣле лѣи ѡпїскѣс ѡ трѣка трѣчѣ-
рїи Рѡманїилур дин Дакіа прѣсте Дѣнзре.

Чѣле че ѡм кѣвѣнтѣт ѡ §. 5. пѣнтрѣ трѣчѣрѣ Рѡманїилур дин
Дакіа прѣсте Дѣнзре, кѣ ѡчѣ сѣпѣнере лѣм грѣнїт, кѣ ѡчѣстѣ трѣ-
чѣре сѣѣ фѣкѣт ѡ зїлеле лѣи ѡвремїан. ѡсѣ де вѡм сѡкотїи кѣ ѡ-
мѣрѣнтѣл ѡпрежѣрѣрїле Дѡкїей; ми се пѣре, кѣ ѡчѣ трѣчѣре ѡѣ фѡст
ѡнаїнѣте де ѡ ѡпѣрѣцїи ѡвремїан. Ниче ѡпїскѣс нѣ ѡ зїче кїѡр ѡчѣка,
кѣ ѡвремїан сѣ фїи сѣѣлѣт ѡастѣ Рѡманѣ дин Дакіа.

ѡчѣка

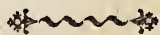
Ачѣа се шіе; кз Дакіа кз мѣлт ѿнаинте де а ѿпзрциѿ Ивреліан, а кз а зилеле лѣи Галліенѣс фѣ пїерадѣтз, ші се стзпжнѣ де Готї. Оурмѣзз дѣрз, кз атѣнчї кжнд се пїерадѣ Дакіа, адекз сѣпт Галліен, фѣрз рздикациѿ дин Дакіа, ші трекѣци прѣсте Дѣнзре ѿсташїи рѣманї, Дикастѣріиле Рѣмане, ші аци цзрѣнї Рѣманї, карїи врѣрз ші пѣтѣрз сз ѿсз. Пїерадѣта сѣпт Галліен Дакіе, оурмзторюа лѣи Клавдіѣс нѣ ѿаѣ кзпзтат ѿнапѣи, кѣм ам вздїт маї сѣс Кап ѣ. ѣ. ѿ. Ивреліан ачкз, нїкзїрї нѣ се читѣше, сз ѿ фї кзпзтат ѿнапѣи дела Готї, ші сз ѿ фї ѿвинат ѿрзшї кз ѿпзрциѿа Рѣманїлѣр. Дрѣпт Ивреліан аѣ вѣтѣт ѿдѣтз пре Готї дин коаче де Дѣнзре, ѿморѣнд пре Каннаба повзцзиторюа Готїлѣр кз чїнчї мїи де ѿаменї аї лѣи; чї ачѣста нѣ ѿ фѣче ѣл ѿшїндѣсе ачѣме асѣпра Дакїей, ка сз ѿ а ѿнапѣи, фзрз кз ачѣмплаѣре. Кз порнїнд ѣл кз ѿасте асѣпра Зенѣбїей, кѣм мзртѣрїсѣще Ропїскѣс а Ивреліан кап кѣ. ѿрї кѣци варварї, фїїнд ѣл а кзлзторїа ачѣа, аї ѣшѣ ѿнаинте, пре тѣциѿ аї вѣтѣ. Ашѣ фѣче а Трѣкїа; ашѣ а Іллірїк; ашѣ шї а Дакіа; шї де ачї цїнѣндѣшї дрѣмѣа сзѣ, прїн Вїзѣнт се дѣсе кз ѿастѣ а Вїдїнїа. а) Дин зилеле лѣи Галліен дѣрз неавѣнд Рѣманїи ѿвїчнѣїта ѿасте а Дакіа; оурмѣзз, кз нѣ атѣнчї сѣѣ лѣат ѿастѣ шї Дикастѣріиле Прѣвїнчїале дин Дакіа, кжнд лзсѣ Ивреліан Дакіа де сѣпт стзпжнїрѣ Рѣманїлѣр.

Де оунде кѣвїнтеле лѣи Ропїскѣс, каре маї сѣс ѣ. а. лѣм читїт, ашѣ трѣѣсе сзсе ацелѣрз: „ вѣзѣнд Ивреліан Іллірїкѣа пѣстїїт шї „ Мїеїа прзпздїтз, Прѣвїнчїа Дакіа прѣсте Дѣнзре, чѣ де Траїан

Н 2

„ фзкѣ-

а) Transactis igitur, quae ad Septiones, atque urbis statum et cívilia pertinebant, contra Palmyrenos, idest, contra Zenobiam, quae filiorum nomine orientale tenebat imperium, iter flexit. Multa in itinere ac magna bellorum genera confecit, nam in Thraciis et Illyrico occurrentes barbaros vicit: Gothorum quin etiam Ducem Cannabam, sive Cannabaudem, cum quinque millibus hominum trans Danubium interemit. Atque inde per Byzantium in Bithyniam transitum fecit. *Flavius Vopiscus* in *Aureliano*, cap. 22.

„ фзкѣтъ, фїїнда кз саз фѳст рздикат де аколѳ ѡастѣ шї Провин-
 „ чїалїи, (адекз лзгинѣще: Cum sublatus fuisset exercitus et Prouin-
 „ ciales) ѡаз лзсат ”. Нїче йврелїан нз аз фзкѣт алта, а кжт є
 пєнтрѳ Рѡманїи ачїи єшици дин Дакїа, фзрз кз, фїїнда єи, дѳпз
 фѳга шї дѳчерѣ лѡр дин Дакїа, рзспжндїи карїи пре оунде пѳтѣ дин
 колѳ де Дѳнзре ка а време де рзсмїрицз; йврелїан дѳпз че аз кз-
 рзциѳт пѳрциле чѣле де прѣсте Дѳнзре, адекз дин дрѣпта Дѳнзрей, де
 варбарї, адѳнжнд пре дѳшїи, шї фѳцици дин Дакїа Рѡманїи йз
 ашезат а мїжлокѳл Мїсїей а лзкѳи; шї фїїнда кз маре бїне фѣче
 нзкзжнїцилѡр ачелѡра дѳшїи, шї фѳцици дин Дакїа, адѳнжндѳи ла
 ѡлалтз, шї джндѳле мошїи; нз фзрз кздїицз анѳмї цинѳтѳла ачела
 Дакїа са; шї аша Дакїа ачѣа саз зїс алѳи йврелїан; йрз Дакїа
 чѣ дин коаче де Дѳнзре, Дакїа лѳи Траїан.

§. II.

Се сокотѣще шї крззжнїтѳла лѳи Рѳфѳс, шї алѳи
 ѳѳтрѳпїѳс а трѣка трѣчерей Рѡманїлѡр дин Дакїа
 прѣсте Дѳнзре.

Нз їсте адоалз, кз Сїѳтѳс Рѳфѳс, шї ѳѳтрѳпїѳс, акзрѡра кз-
 вїнте лѣм четїт май сѳс §. а. чѣле че скрїѳ пєнтрѳ трѣчерѣ Рѡман-
 нїлѡр дин Дакїа прѣсте Дѳнзре, лѣѳ лзат дела ѡопїскѳс; ка ѳѳтрѳ-
 пїѳс шї лззшї кзвїнтеле шї цесетѳра лѳи ѡопїскѳс ѳцине. Де оун-
 де оурмѣзз, кз нз май мѳлт крззжнїт пот авѣ ачѳѣ а лѳкрѳла
 ачѣста, де кѳм аре ѡопїскѳс; шї чѣле че ам кзвжнтат пєнтрѳ ацеле-
 сѳла кзвїнтелѡр лѳи ѡопїскѳс аз асе аплека шї ла кзвїнтеле лѳи Рѳфѳс,
 шї алѳи ѳѳтрѳпїѳс.

Рѳфѳс се вѣде а зїче, кз прин йврелїан фѳрз дѳшї Рѡманїи дин
 Дакїа прѣсте Дѳнзре, чї ачѣста нз ѳ зїче ѡопїскѳс; де оунде оур-
 мѣзз,

мѣзъ, кз Рѣфѣс ѡтминѣрк ѡз тѣкѣрт кѣвинѣле лѣи ѡпѣскѣс, де кѣм сѣфѣре стѣриле ѡпрежѣр ѡле Дѡкѣи чѣле дин зѣледе лѣи ѡв-
релѡн. Вѣзи май сѣс S. 5.

ѡтрѡ ѡчѣа ѡкз нѡ се ловѣще кѡ ѡпѣскѣс, кз ѡчѣста зѣче, кз ѡв-
релѡн ѡз ѡшезѡт пре Рѡмѡнѣи ѡчѣа ѡ Мѣсѣа, кѡре цинѣт ѡкѣм деспѡр-
те чѣле дѡѡв Мѣсѣи: ѡрз Рѣфѣс скрѣе, кз дѡѡв Дѡкѣи се фѣчерз ѡ ци-
нѣтѣриле Мѣсѣи, шѣ ѡ Дардѡнѣи. Чѣ ѡчѣста нѡ ѡ пѣтѣм зѣче ѡ фѣ
ѡпротивѣре. Кз пѡате ѡпѣскѣс ѡз сокѡтѣт нѣмай кѣпрѣнсѣа ѡчѣшѣи
Дѡкѣи нѡѡв, кѣм се ѡтѣнде прин Мѣсѣа пѣнз ѡ Дѣнзре; ѡрз Рѣфѣс
ѡз сокѡтѣт шѣ Кѡпетѣа Дѡкѣи нѡѡв чѣл дин колѡ, кѡреле ѣ ѡ Дардѡ-
нѣа. ѡдекз Дѡкѣа лѣи ѡврелѡн, де ѡнѣгз Дѣнзре тѣнѣа ѡ дѡѡв Мѣ-
сѣа, се сфѣрѣще ѡ Дардѡнѣа. Сѡз пѡате ѡврелѡн ѡз ѡшезѡт пре Рѡ-
мѡнѣи май вѣртѡс ѡ Мѣсѣа; чѣ ѡмѣацѣнѣде, пре кѣм сѣнт фѡарте спѡр-
ничѣи шѣ ѡстѣзѣи Рѡмѡнѣи, пѣнз ѡ зѣледе лѣи Рѣфѣс ѡшѡ сѡз фѡст
лѣцѣт, кѣт ѡз кѣпрѣнсѣи шѣ Дардѡнѣа, шѣ ѡѡз лѣкѣит.

ѡа, шѣ ѡкѣт ѣ деспре ѡпротивѣрк чѣ дин тѣѡ, се пот нѣтѣд тѣа-
кѣи кѣвинѣтеле лѣи Рѣфѣс, кѣт нѣчѣи ѡ ѡпротивѣре сѣ нѣсе пѡрѣ ѡтрѣ
ѣл, шѣ ѡтрѣ ѡпѣскѣс. ѡдекз: „ Шѣ прин ѡврелѡн, дѣпз че ѡз
„ фѡст дѣшѣи де ѡколѡ (дин Дѡкѣа) Рѡмѡнѣи, дѡѡв Дѡкѣи ѡ цинѣ-
„ тѣриле Мѣсѣи шѣ ѡ Дардѡнѣи се фѣчерз ”. ѡдекз, кѣвинѣтѣа „ Прин
„ ѡврелѡн ” сѣ нѣл ѡплѣчѣи ла дѣшѣи дин Дѡкѣа Рѡмѡнѣи: чѣ ла фѣ-
кѣтеле дѡѡв Дѡкѣи.

ѡсемнѣм шѣ ѡчѣа ѡчѣи, кз Дѡкѣа лѣи ѡврелѡн, ѡ кѣт се ѡтѣн-
де пре ѡнѣгз Дѣнзре, сѡз зѣс Дѡкѣа рѣпѣнсѣс (*Dacia Ripensis*); ѡ-
рз пѡртѣ чѣ май ѡколѡ, ѡ кѡрѣ се кѣпрѣнде шѣ ѡ пѡрте дин Дардѡ-
нѣа, сѡз зѣс Дѡкѣа медѣтерѡнеа (*Dacia mediterranea*).

К А П ЛА.

АТЖМПЛЗРИЛЕ РѠМАНИЛѠР ЧЕЛѠР ДИН ДАКІА ЛЪИ ТРАІАН
ДИН ЗІАЛЕЛЕ ЛЪИ ЙВРЕЛІАН ПЗНЗ ЛА АТРАРЪТЪ ОУНГЪРИ-
ЛѠР А ПАННОНІА.

§. А.

РѠМАНІИ ЧЕИ ДИН ДАКІА ФЪРЗ СТЪПЖНИЦИ ДЕ ГОТИ.

ДАКІА ПЪРЪСИТЪ ДЕ ЙВРЕЛІАН, АПРЕВЪНЪ КЪ АЗКВИТОРИИ ЕИ РѠМАНИ,
МАИ ВЪРТОС ЧЕИ ДЕЛА ШЕЪРИ, ПРЕ КЪМ АЪЗ А ЗІАЛЕЛЕ ЛЪИ ГАЛЛІЕН КЪ-
ЗЪСЕ А МЪНИЛЕ ГОТИЛѠР, АША ДЕ АЧИ АНАИНТЕ ФЪРЗ ДЕ НИЧИ Ѡ ГРИЖЕ
ДЕ КЪТЪРЪ АПЪРЪЦИА РѠМАНИЛѠР ФЪ ДЕ ДЪИШТИ ДОМНИТЪ ПЗНЗ ЛА А-
НЪА ДЪИЪАЪИ 376. КЪНД КЪ МЪНИЕ МАРЕ, ДЪПЪ КЪМ СКРИЕ ПАВЛУС
ѠРОСИЪС КАРТЪЪ. КАП АГ. ДЕ ОУНДЕ АЧЪЛЕШИ КУВИНТЕ ЛЕ ПРЕСКРИСЕШИ
ПАВЛУС ДІАКОНЪС ЛА КАРТЪЪ АИ. А ВАЛЕНТ, ВЕНИНД ХЪНИИ АСЪПРА-
ЛѠР, АИ ВЪТЪРЪ, КАТЪ ФЪРЗ СТЪЖИТОРАЦИ ГОТИИ А ФЪЧИ ПРЕСТЕ ДЪНЪ-
РЕ ДИН КОЛѠ АТЪРЪ АПЪРЪЦИА РѠМАНИЛѠР. а) ВЪЗИШИ ЛА ПРАИ ЙННА-
ЛЕЛЕ ВЕКИ АЛЕ ХЪНИЛѠР, АЛЕ ЙВАРИЛѠР, ШИ АЛЕ ОУНГЪРИЛѠР, КАРТЪЪ Б.
ФЛАВИЪС ВОПИСКЪС А ПРОБЪС КАП СИ. НЕ АЗЪА СКРИС, КЪ А-
ЧЕСТ АПЪРАТ, КАРЕЛЕ ДЪПЪ ЙВРЕЛІАН, ПЗНЗ ЦИНЪ АЪЗ ДАКІА ГОТИИ,
АЪ АПЪРЪЦИТ, АЪ ВЪТЪТ А ИЛІРИК ПРЕ САРМАТЕ ШИ ПРЕЧЪЛЕ ЛАЛТЕ ГИН-

ГЕ

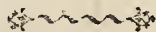
а) Siquidem gens Hunnorum diu inaccessis seclusa montibus, repentina rabie percita, exarsit in Gothos: eosque sparsim conturbatos ab antiquis sedibus expulit. Gothi transito Danubio fugientes, a Valente sine ulla foederis pactione suscepti, ne arma quidem, quo tutius barbaris crederetur, tradidere Romanis. *Paulus Orosius* Lib. 7. cap. 33.

те аша, кѣт маѣ фѣрз де рѣсвою ѡз лѣат ѡнапоѣ тоате, кѣте ле рѣ-
писе ѡчѣа. Дѣпз ѡчѣа ѡз кѣлзторѣт прин Фрѡкѣа, шѣ тоате норѡа-
деле Гетичѣшѣ, фѣѣнд спѣймѣнтѣте кѣ вѣстѣ лѣкрѣрилар, шѣ кѣ пѣ-
тѣрѣ нѣмелѣшѣ чѣлѣшѣ вѣкѣ стрѣмторѣте, сѡз ѡ дедѣнѣе, сѡз ѡ прѣте-
шѣг лѣз прѣѣмѣт, ѡдекз сѡз сѡз дѣт лѣшѣ, сѡз ѡз фѣкѣт прѣтешѣг
кѣ ѣл. а) Шѣ ла кап ѣѣ. скрѣе, кѣ Прѡвѣс, дѣпз че ѡз фѣкѣт пѣче
кѣ Персѣанѣшѣ, сѡз ѡторѣ ла Фрѡкѣа, шѣ ѡ сѣтѣ де Бастѣрне ѡз ѡше-
зѣт пре лѡкѣа ѡпѣрѣцѣей Рѡмѡниллар: кѣрѣѣ тоѣѣ ѡз цѣнѣт кредѣн-
ца. в) ѡсѣмене шѣ Зѡсимѣс ѡ Кѣртѣ ѡ. кап Ѧа. ѡ Прѡвѣс, скрѣе, кѣ
ѡчѣста пре Бастѣрне, гѣнѣз Скѣѡѣкѣз, кѣрѣ сѡз сѣпѣз лѣшѣ, прѣѣмѣцѣшѣ,
ѡ Фрѡкѣа, дѣнѣале пѣмѣнтѣрѣѣ де ѡгонѣсѣт, ѡз ѡшезѣт. ѡчѣшѣ де ѡчѣ
ѡнаѣнѣте пѣрѣрѣ ѡз трѣѣт дѣпз лѣѣиле шѣ дѣтѣнѣле Рѡмѡниллар. в)

Дѣнѣтрѣ ѡчѣсте вѣрѣз оѣнѣѣ ѡ кѣлѣѣе, кѣм кѣ ѡпѣрѣтѣла Прѡвѣс ѡз
стѣпѣнѣт дѣкѣѣ; пѣнѣтрѣ кѣ дѣпз кѣм лѣкрѣрѣскѣѣе Пѣѣнѣѣс ѡ
Кѣртѣ ѡ. кап Ѧѣ. Кѣлѣвѣрѣс, шѣ Хофмѡнѣнѣс ѡ Дѣѣѣкѣѣ, Бастѣрнеле ѣрѡ
норѡаде лѣкѣѣѣтѡаре ѡ стѣѣнга Нѣстрѣлѣшѣ, кѣ кѣре че ѡр фѣѣ ѡзѣт ѡ лѣ-
крѣ ѡпѣрѣтѣла Прѡвѣс, де нѣ ѡр фѣѣ фѡст сѣѣт пѣтѣрѣ лѣшѣ дѣкѣѣ,
ѡ кѣрѣѣа мѣрѣѣнѣѣѣ чѣ де кѣтрѣз мѣѡзѣз нѡѡѣте ѣрѡ Нѣстрѣс?

Чѣѣ, пре кѣм дѣстѣла де кѣѡр се вѣѣде дѣнѣ читѣтеле ѡлѣшѣ. Вѡпѣѣскѣс
кѣѣѣнѣте, Прѡвѣс ѡз ѡѣѣт трѣѣѣз кѣ варѣѡрѣѣѣ ѡчѣа, кѣрѣѣ ѡз фѡст ѡтрѣѣт
ѡ прѣдѡ ѡ пѣрѣѣле ѡпѣрѣцѣей Рѡмѡниллар. Пре ѡчѣа дѡрѣз ѡз ѣѣтѣт
Прѡвѣс, шѣ ѡз лѣат ѡнапоѣ чѣле рѣпѣѣте; пре ѡчѣа ѡз спѣрѣѣѣт кѣ
вѣстѣѣ

-
- а) In Illyrico Sarmatas ceterasque gentes ita contudit, ut prope sine bello cuncta reciperet, quae illi diripuerant. Tetendit deinde iter per Thracias, atque omnes Geticos populos, fama rerum territos, et antiqui nominis potentia pressos, aut in deditionem, aut in amicitiam recepit. *Vopiscus* in *Probo* cap. 16.
- в) Facta igitur pace cum Persis, ad Thracias rediit, et centum millia Bastarnarum in solo Romano constituit: qui omnes fidem servaverunt. *Ibid.* cap. 18.
- в) Basternas, gentem Scythicam, quae illi se subiecit, admittens, in Thracia, concessis agris, collocavit. Hi deinceps secundum leges et instituta Romanorum perpetuo vixerunt. *Paulus Orosius*. Lib. 1. cap. 71.

вѣстѣ лѣкѣриларѣ сале, шѣ оуѣнѣи саз дат лѣи: вѣнз ѡарз сѣта
 ачѣа де мѣи де Бастарне; ѣрз пре ацѣи ѣз прѣимѣт ѣ претѣшѣс. Сз
 фѣи трекѣт Прѡвѣс Дѣнзрѣ ѣкоаче, шѣ сз фѣи аѣнѣс пѣнз ла рѣвл Тѣра.
 саз Нѣстрѣ, никѣирѣи нѣ се читѣше. Чѣи сз фѣи шѣи трекѣт Прѡвѣс прин
 Дѣкѣа пѣнз прѣсте Тѣра, ка сз вѣтѣ пре Бастарне; аѣ пѣнтрѣ ѡ ѣкѣр-
 сз ка ачѣста шѣи трѣчере ѣ вѣрѣме де рѣсмѣрицз Дѣкѣа аѣ фѡст сзпѣ-
 сз ѣпзрзцѣи Рѡмѣниларѣ? Нѣ тот де ѣ оуѣна лѡкѣриле, прин кѣре трѣк
 ѡшиле сѣнт сзпѣсе ѣпзрзцѣи ларѣ.

Константѣи чѣл мѣре пре ла аѣнѣл Дѣнзлѣи 323. кѣм не лѣсѣ мзр-
 тѣриѣт Сѡ кратес ѣ Кѣртѣ а. кап ѣи. вѣртѡс аѣ ѣвѣнс пре Гѡтѣи;
 а) шѣи кѣм скрѣе Пѣвлѣс Сѡ рѡсѣсѣс тѡкма ѣ сѣнѣл лѡкѣлѣи чѣ-
 лѣи варварѣчѣск, аѣкѣз ѣ цинѣтѣл Сѣрмателарѣ ѣз ѡѣрс; е) ѣрз 18-
 лѣнѣс непѡтѣл лѣи Константѣи чѣлѣи мѣре кѣ мѣлт ѣнаѣнтѣ ачѣ-
 стѡра аѣ скрѣс, грѣнѣд ѣ персѡна лѣи Константѣи, кѣм кз ѣл Дѣкѣа,
 кѣрѣ ѡаѣ фѡст кзцигѣт Траѣан, шѣи дѣпз ачѣа фѣи пѣраѣѣтѣ, ѣрзшѣи
 ѡаѣ кѣпзѣтѣт ѣнапѡѣи. в) Нѣ мз ѣдоѣск, кз Константѣи чѣл мѣре
 шаз сзпѣс шѣе Дѣкѣа. ѣрз сз фѣи рѣмѣс дѣнз мѡартѣ лѣи Констан-
 тѣи сѣпт ѣпзрзцѣа Рѡмѣниларѣ, пѣнз аѣ трѣит Гѡтѣи ѣтрѣнѣс, ни-
 кѣирѣи нѣ аѣлѣс.

ѣм четѣт оуѣи Мѣнзскрѣптѣс сѣкѣртѣѣи ѣ оуѣнѣа, кѣреле дѣн Нѣсторѣа
 лѣи Зѡсимѣс Кѣртѣ а. кап ѣи. оуѣнде се повѣстѣше, кѣм ѣпзрѣтѣл
 ВАЛЕНТ

- а) Nos enim crucis vexillo, quod est Christianorum proprium, in praelio fretus, tam fortiter devicit, ut non solum tributum quod a priscis Imperatoribus dari solebat barbaris, ipse sustulerit, sed illi etiam prae incredibili victoria obstupefacti tunc primum Christianae religioni colendae, cujus praesidio Constantinus incolumis evaserat, se totos traderent. *Socrates. Hist. Lib. 1. cap. 18.*
- е) Mox Gothorum fortissimas et copiosissimas gentes in ipso barbarici soli sinu, hoc est Sarmatarum regione delevit. *Paulus Orosius Lib. 7. cap. 28.*
- в) Et Trajano quidem rebus a me in debellandis tyrannis fortiter et prospere gestis merito praeponi debeo: in quo vero eam quam acquisierat regionem recuperavi, haud abs re par judicarer, nisi quoque perditam recipere, quam parare, excellentius est. *Julianus Apostata in Caesaribus.*

Валѣнт Веніна кѣ ѡаѣте ла Дѣнзре, ши трежѣна Дѣнзрѣ, ѡдекз ѡ Дакіа ѡѣ даѣ ѡѣпра варварилѡр. Ши некѣтежѣна варваріи ѡ ста фѡцз ла рзсѡѡю, се ѡскѣнерз ѡтрз лѡкѣри, ши де ѡколѡ оѡмблѡ пре фѣриш сз фѡкз ѡкѣрсе. Вязѣна ѡпзрѡтѣл тѣхна варварилѡр; порѣнчи ѡрмѡшилѡр сз рзмѣнз ѡ лѡкѣл сзѣ, сз нѣ се мишче ѡѣпра варварилѡр, чи ѡдѣнѣна тѡатз мѣлцимѣ „ колѡнилѡр „ (ѡшѡ четѣце зисѣл Скриптѡр ѡ Манѣскриптѣл сзѣ.) ѡпреѣнз кѣ ѡчѣѡ, кѣрѡрале ѣра ѡкрединѣатз пѡза сѡрчинилѡр, фзгзѡѣи фіѣце кѣрѡл ѡ сѣмз де ѡѣр, де ва ѡѡѣче врѣн кап тѣѡт де ѡ врѣнѣи варвар. Де оѡнде тѡѣи ѡциѣѡѣи кѣ нзѡѣѣѡѣѣ доѡѣнѡѣѣ ѡѡѡтз ѡтрѣна прин пзѡѣриши прин лѡкѣри пре тѡѣи кѣѣи ѡфлѡ ѡи ѡморѣ: ши ѡрзѣѣна капѣтеле чѣлѡр оѡчиши, лѣѡ фзгзѡѣѣѣѣѣ бѡни. Мѣлѣи ѡтрѣ ѡчѣѣта кѣп перѣна дѣнтрз варваріи, чѣл лѡлѣи се рѣгѡрз ѡпзрѡтѣлѣи де пѡче. Не лзпзѡѣѣна ѡпзрѡтѣл рѣгзѣѣѣѣ ѡчѣѣста ѡ лѡр, се фѣѣче пѡче фзрз де ниѣи ѡ рѣшинѣ ѡ мзрѣрей Рѡмѡне. Пѣнтрѣ кѣ де ѡмѣнѡѡѡ пѣрѣилѣ се ѡвоѡрз, ка Рѡмѡнѣи фзрз примѣѣѡѣ сз моѣенѣѣѣѣ тѡѡте чѣлѣ че май наинте ѣра сѣпт пѣтѣрѣ лѡр: ши варварилѡр ли се ѡпрѣ, ка сз нѣ трѣѣѣ, ѡдекз дѣн колѡ де Дѣнзре, ши ниѣе де кѣм ниѣи ѡѡѡтз сз нѣ нзѡѣлѣѣѣѣ ѡ хотѡрзле Рѡмѡнилѡр. Фзѣѣнѡѣѣѣ ѡчѣѣстз пѡче, ѡпзрѡтѣл се дѣѣе ла Цѡриград. а)

Дѣнтрѣ

- а) His in hunc modum adhuc durante hieme procuratis, inito vere Marcianopoli solvens Imperator, una cum praesidiariis ad Istrum militibus in hosticum transvectus barbaros adoritur. Illis vero pugna stataria congregi non ausis, sed intra paludes abditis, et ex iis clandestinos incursus molientibus: milites suo loco manere jussit, et omni *calorum* turba collecta, cum iis quibus erat impedimentorum commissa custodia, (ὅσον δὲ ἦν ὀκετικὸν συναγαγὼν, καὶ ὅσον μέντοι τὴν τῆς ἀποσκευῆς ἐπιτετραπτο φυλακὴν) certam auri summam ei se daturum pollicetur, qui barbari caput attulisset. Mox igitur omnes erecti spe lucri, silvas atque paludes ingressi, obvios quosque perimunt; et interfectorum capita monstrantes, pecuniam constitutam auferunt. Hoc modo quum ingens multitudo periisset, reliqui pacem ab Imperatore petebant supplices. Id postulatum ille quum non rejecisset, pax facta fait, quae nullum majestati Romanae dedecus attulit. Nam utrinque

Дѣнтрѣ ачѣсте аша грѣше зисѣа Скриптор: Колонїи, кѣрѣра мѣлциме ѿ поменѣше Зосим, афарѣ де тоатѣ адоола ѣра Рѣмани; кѣчи кѣрїи варѣари пѣнтрѣ аѣр аѣр фї ѿморѣт пре варѣари спре перїрѣ са? Иѣрѣ дакѣ аѣ фѣст Рѣмани Колонїи ачѣа, болник сѣнт ѣѣ а кѣвжн-тѣ аша: дакѣ а цѣра Рѣмжнѣскѣ чѣ де аѣѣм, акарѣ саѣ аѣтѣмплат чѣле че повестѣше Зосим, шї кѣрѣ ѣра май аѣрѣапе де дакїа чѣ нѣаѣ, шї май вѣртѣс сѣпѣсѣ аѣѣрѣселѣр варѣарилѣр, аѣ рѣмѣс влѣг де Ко-лонїи Рѣмани дѣпѣ че аѣ скѣлат аѣрѣлїан дин дакїа чѣ вѣкїе ѣастѣ шї пре цѣрѣнї саѣ Провинчїали, кѣ мѣлат май мѣлци Колонїи аѣ трѣ-вѣнт сѣ рѣмѣнѣ а пѣрѣиле чѣле май депѣртѣте де дѣнѣре аѣе дакїей ачѣаши, ла кѣре нѣ аша лѣсне пѣтѣ сѣ мѣрѣѣ варѣарїи, ка ла Мол-дѣва шї ла цѣра Рѣмжнѣскѣ; чї аша аѣ фѣст аѣрѣлаѣа, пѣнтрѣ кѣ ла ачѣа нѣ пѣтѣ лѣсне сѣ рѣсѣатѣ варѣарїи пѣнтрѣ Мѣнѣтеле Кѣрпатѣ, кѣ кѣреле ѣ аѣрѣѣрѣат: се кѣде дѣрѣ сѣ сокотїм, кѣ а аѣрѣла май мѣлци Колонїи Рѣмани аѣ рѣмѣс; май вѣртѣс фїнѣд кѣ аѣколѣ аѣ фѣст аѣрѣрїиле, шї аѣте вѣи, вѣнѣ ѣарѣ де сѣре, де фїѣр, ш. ч. кѣре Рѣ-манїи де лѣѣра, пре кѣѣм пѣнѣ аѣтѣѣї прин непѣцїи лѣр, аѣекѣ прин Рѣмжнї май тоатѣ се лѣѣрѣ. а)

Пре-

trinq̄ue placuit, ut omnino Romani secure possiderent ea, quaecunque prius erant in eorum potestate: barbarisque fuit interdictum, ne trajicerent, (μὴ περιῆσθαι) neve prorsus unquam Romanos intra fines irruerent. Hac pace facta, Constantinopolim proficiscitur. *Zosimus Hist. Lib IV. cap. XI.*

- а) Coloni, quorum turba a Zosimo memoratur, absque omni dubio Romani erant; eequi enim barbari barbaros pro auro peremissent in sui perniciem? Quod si Romani fuerunt Coloni illi, liceat mihi sic argumentari: Si in Valachia moderna, in qua contigere, quae Zosimus adfert; quaeque vicinior erat Daciae novae, magisque exposita incursionibus barbarorum, turba Colonorum Romanorum remansit post sublatum per Aurelianum exercitum, sublatosque provinciales de Dacia veteri, multo plures Coloni remanere debuerunt in remotioribus a Danubio ejusdem Daciae partibus, quae barbaris ita perviae non erant, ut Moldavia et Valachia; atqui talis fuit Transylvania, in eam quippe facile penetrare barbari non poterant ob montem Carpathum, qui eam cingit: in Transylvania igitur plures coloni Romani remansisse cendi sunt; praesertim quum in ea fuerint Aurariae, aliaeque Fodinae, puta salis, ferri, etc. quas Romani excolebant, quemadmodum hodie per eorum posteros, Valachos scilicet pleraeque excoluntur.

Прекъм ничи ѿ доома нѣ поате фѣ, кѣ мѣлци Рѣманнѣ ꙗ зѣ-
 леле лѣи ѿреалѣан ѡ рѣмѣс ꙗ Дакїа, дин карїи се траг Рѣманнѣи де
 ѡстѣзѣи чѣи дин коаче де Дѣнзре; ѡша кѣвѣнтѣрѣ зѣсѣлѣи скрїторїю
 спре ѡ вѣдѣи ѡчѣа ѣ токма рѣсѣфлатѣ, шѣ фѣрѣ де ничи ѿ пѣтѣре:
 де ѡарѣ че ꙗ Зѣсїм нѣ се ѡфлѣ *Colonum* (ꙗ колѣнилѣр, дѣпѣ кѣм
 ѡ чѣтїт зѣсѣл Скрїптор, чї *Calonum*, (ѡшерѣилѣр сѣа ѡ сѣлѣци-
 лѣр); карїи нѣ ѣра лѣкѣиторїи ѡи Дакїеи, чї сѣлѣиторїи лѣнѣгѣ ѡа-
 стѣ ꙗпѣратѣлѣи. Истѣорїа лѣи Зѣсїм ѡчѣа сѣѣне: кѣ ꙗпѣратѣлѣ Ва-
 лѣнт, вѣзѣнд кѣ варѣарїи Гѣтїи нѣ стѡѣ ла кѣтѣе де лѣѣе, чї ѡ-
 скѣнзѣндѣсе прин лѣкѣри пре фѣрїш вѣѣѣ сѣ фѣкѣ рѣѣ; нѣа сѣло-
 зїт пре ѡрѣаши сѣсе ѡѣе ѡтрѣ ѡчѣе лѣкѣри примежѣѣѣсе ѡсѣпра
 варѣарилѣр, чї цїнѣндѣи пре ѡчѣа ꙗ лѣк, ѡѣ ѡдѣнат тоатѣ мѣлци-
 мѣ сѣлѣиторїилѣр чѣлѣр дела ѡастѣ са, шѣ пре чѣи че ѡвѣ грїже де
 ѡсе шѣ де ѡлте сѣрчинїи че ѣра де трѣвѣнѣца ѡастей ꙗпѣрѣтѣѣи,
 шѣ лѣѣ фѣгѣдѣѣит, кѣ кѣте кѣпете де варѣарїи вѣр ѡдѣе, пе тот кѣпѣ
 ле ѡа дѡ ѡ сѣмѣ де ѡанїи. Нїче нѣ сѣа ѡшелѣт ꙗпѣратѣлѣ кѣ мѣестрїа
 ѡчѣста; пѣнтрѣ кѣ зїшїи ѡаменїи ѡи ꙗпѣратѣлѣи ѡциѣѣѣи кѣ нѣдѣѣж-
 дѣ кѣѣиѣгѣлѣи, кѣ де ѡдїнс дѣдерѣ прин пѣдѣрїи шѣ прин лѣкѣри дѣ-
 пѣ варѣарїи, шѣ ѡтрѣ ѡтѣѣа рѣсѣѣтѣрѣ, кѣт стрѣмторѣрѣ пре вар-
 ѣарїи ѡ чѣре пѣче дела ꙗпѣратѣлѣ.

§. Б.

Де Хѣни.

Прекъм чѣтїрѣм май сѣс 5. ѡ. дин Пѡѡлѣс Сѣрѣѣѣе, кѣ Гѣтїи
 фѣрѣ ѡлѣнѣѣѣи дин Дакїа де Хѣни, Дакїа кѣзѣ сѣпт пѣтѣрѣ Хѣ-
 нилѣр, карїи ѡ цїнѣрѣ пѣнѣ ла мѣартѣ лѣи ѡтїла Крѣѡлѣи Хѣни-
 лѣр, карѣ сѣа ѡтѣмплат ла ѡнѣл Дѣнѣлѣи 454. ѡтїла ѡчѣста, кѣм
 вѣдѣѣе Прѡи ꙗ ѡнналеле Хѣнилѣр Картѣ д. нѣ ѡѣ трѣѣт май сѣс

де чинчй зѣчй де ани; шй аз ачепѣт а ачррци ла ауга дмнвлви 434.
 йша дърз атрз ауга 454 шй атрз 434. фѣ ачѣж, кз йтила Кра-
 юл Хѣнилвр аз лѣат дела стрзмѣшвл лви Мевморѣт шѣсѣриле чѣле
 де кзтрз Тиса: карѣ ам поменит май сѣс кап г, ѣ. ѣ. шй май мѣлте
 вом грзи май аколѣ.

Присквс, кареле ѣра тримис кз солиж чѣ дела ачрратгв Рвмани-
 лвр кзтрз йтила, скрѣ ла анналеге лви Прай чѣле дѣспре Хѣни,
 Карѣтѣ г. кѣм фѣина ѣл ла ѡспѣц кз йтила шй кз ацй Боарй
 Хѣни, атрз Зѣрхон Маурѣсѣс а кѣсз ла ѣй, оѣнде се ѡспѣта, шй
 ка сз фѣкз рѣс, ачепѣ а ворѣи шй а местекѣ, акѣм кѣвинте йсо-
 ничѣши, адекзте йталѣнеши саз Латинѣши, акѣм Готичѣши, кз
 каре тѣтѣрѣр месѣнилвр ле фѣче вѣе вѣнз, кжт тѣцй крѣпа де рѣс,
 ѣрз йтила нице де кѣм нав врѣт сѣши скѣмбе фѣца спре вѣе вѣнз;
 нѣмай кжнд аз атраѣт йрнах, фѣюл лви чѣл май мѣк, кзтрз ачѣла кз
 ѡжи блѣнзи шй вѣселй саз оѣйтѣт, шй лав траѣ де ѡбраѣз. йрз
 мирѣндвмз ѣѣ, зѣче Присквс, кз йтила пре чѣм лѣлцй фѣй ай сзи
 ницй атрѣ самз нѣи бѣгз, сингѣр кзтрз ачѣст май мѣк аре йнима
 липѣтз; оѣн варѣар, кареле шѣдѣ апроапе де мѣне, шй цѣл лимѣа
 Латинѣскз, пофѣина атраѣю дела мѣне, ка сз нѣ спѣн кзтрз ацй,
 зѣсе: Прорѣчй аз прорѣчит лви йтила, кз вѣца лви се ва стѣнѣе,
 шй дела прѣнжвл ачѣста се ва аноѣ йрзши. а)

БѢНЕ

а) Postremo Zerchon Maurusius introivit. Edecon enim illi persvaserat, ut
 ad Attilam veniret, omnem operam et studium pollicitus, quo uxorem re-
 cuperaret. Hanc enim, cum illi Bleda studeret, in barbarorum regione
 acceperat, quam in Scythia ab Attila ad Aetium dono missus reliquerat.
 Sed spe frustratus est, quia Attilas illi succensuit, quod ad sua remigras-
 set. Ita tunc arrepta festivitatis occasione progressus, et forma, et habi-
 tu, et pronunciatione, et verbis confuse ab eo prolatis, modo Ausoniorum,
 modo Gothorum linguam intermiscens, omnes laetitia et hilaritate diffudit,
 effecitque, ut in risum, qui sedari, et extingui non poterat, prorumperent.
 Sed Attila semper eodem vultu, omnis mutationis expers, et immotus per-
 mansit, necque quidquam facere, aut dicere, quod jocum, aut hilaritatem

prae

Бине Асемнѣхъ Прай ла локѣла май сѣс арзтат, кз Хѣннй ши лим-
ба чѣ латинѣскз ши чѣ Готичѣскз ѡлз шѣт; аатминтѣ кѣм ар фѣ
пѣтѣт Зѣрхон сзй авѣте ла рѣс пре хѣннй, де нѣ лар фѣ ацелѣс. а)

Отрокó чѣсѣ а Партѣ а. дѣспре ачепѣтѣл Оунгврилѡр, кап а.
зѣче, кз лимба ачѣа, кѣрѣ ѡ нѣмѣще Прискѣс а аѣсониѡр, аѣ фѡст
лимба чѣ Рѡмжнѣскз. а) Де оунде оурмѣхъ кз атила, ши Бодрѣй
лѣй, пре кѣм ши чѣа лѣлци Хѣннй аѣ шѣт Рѡмжнѣще. Нѣ мѣ мѣр
дѣрѣ, кз Рѡмжнѣй немѣка нѣ се сѣтѣ де атила ши де Хѣннй лѣй,
чѣ вѣкѣроши рѣмжнѣ кѣ ѣй, кѣм ам четѣт май сѣс, кап г. с. ѣ. де
врѣме че Хѣннй рѡмжнѣще грѣа кѣ ѣй, ши кѣ мѣжлочѣрѣ ачѣста а-
трѣ тѡате се ацелѣцѣ ла ѡлѣлтѣ. Нѣче нѣ ѣ мирѣре, кз атила ши
чѣа лѣлци Хѣннй шѣа рѡмжнѣще, пѣнтрѣ кз атила, ши тѡци чѣа лѣлци
Хѣннй де пре врѣмѣ ачѣа де ѡбще ѣрѣ нѣскѣци а Дѣкѣа, ши аколѡ крѣ-
скѣци атрѣ Рѡмжнѣй. Де оунде ши ачѣа оурмѣхъ, кз мѣре мѣлци-
ме де Рѡмжнѣй а зѣлеле ачѣле ѣрѣ а Дѣкѣа, ши кѣ мѣлт май мѣлци
ѣрѣ аколѡ рѡмжнѣй, де кѣт варѣрѣй: пѣнтрѣ кз нѣ нѣмѣл чѣа мѣлт
сѣв лѣт а аѣвѣцѣ лимба нѣмѣлѣн чѣлѣй май пѣцин, чѣ чѣа май пѣ-
цин

prae se ferret, conspectus est; praeter quam quod juniorem ex filiis introeun-
tem, et adventantem nomine Irnach placidis et laetis oculis esse intuitus, et
eum gena traxit. Ego vero cum admirarer, Attilam reliquos suos liberos
parvi facere, ad hunc solum advertere, et animum adjicere, unus ex barba-
ris, qui prope me sedebat, et latinae linguae usum habebat, fide prius ac-
cepta, me nihil eorum, quae dicerentur, evulgaturum, dixit: vates Attilae
vaticinatos esse, ejus genus, quod alioquin interituum erat, ab hoc puero
restauratum iri. Ut vero convivium ad multam noctem protraxerunt, mini-
me diutius nobis compotationi indulgendum esse duximus, sed frequentes e-
xivimus. *Priscus*, in excerptis p. 46. *apud Pray* in *Annalibus Hunno-*
rum, Lib. 3. Part. 1.

- а) Priscus --- sat aperte prodit, Hunnos tam Latinae, quam Gothicae lingva-
rum peritos fuisse; alioquin qua ratione Zerchon risum commovere poterat,
nisi intellectus ab Hunnis fuisset. *Pray* Loc. cit.
- б) Supponit (*Priscus*) in his quod ipsorum quoque Hunnorum aliqui ob com-
mercia cum Romanis, speram dabant linguae Gothicae, quae cognata
Alanicae, et Ausoniae. Ubi per Ausoniorum linguam intelligo Valachicam,
quasi corruptam Latinam. *Ottocotsius* Part. 1. Origin. Hungar. cap. 4.

цин ачелъи май мѣлат: прекѣм ши ѿстзъи ꙗ Драѣа, пѣнтрѣ кз Рѡмѣнїи сѣнт кѣ мѣлат май мѣлци, де кѣт Оуѣгѣриѣ ши Сасїи, ачѣ шѣ де ѡбще шїѣ лимба Рѡмѣнїѣскз; ѡрз Рѡмѣнїи фѡрте пѣцинїи сѣнт кѣриѣ сз грзѣскз оуѣгѣрѣше; сзсѣще апѡй де се ѡфлз ѡаре кѣреле Рѡмѣн сз борѣскз ѣ токма мирѡре.

Праї, непазкѣндѣи чѣа че ѡскрїс Ѣтрокѡчїс, кѣм кз лимба Аѣсонїилѡр, ꙗ кѣрѣ ѡгрзїт Зѣрхон ꙗнаїнтѣ лѣи Ятила ши ꙗ Боѡрилѡр лѣи ла ѡспѣцѣла лѣи Ятила, оуѣде ши Прїскѣс ѡфѡст ꙗтрз месѣнїи, ѡфѡст лимба Рѡмѣнїѣскз: ла лѡкѣла ꙗрзтѡт ꙗл Аннѡлелѡр Хѣннїилѡр кѣ трѣи довѣде се ꙗгѣмѡз ꙗ ѡдеверї, кз лимба Аѣсонїилѡр, дѣспре кѣрѣ грзѡще Прїскѣс наѣ фѡст лимба чѣ Рѡмѣнїѣскз: ꙗтѣю, пѣнтрѣ кз, зїче, ꙗ времїле ачѣле наѣ пѣтѣт сз фїе лимба чѣ латїнїѣскз ꙗшѡ стрїкѡтз, кѣт сзсе фї фзкѣт Рѡмѣнїѣскз; нїче, ѡдѡѡ, нѣмеле чѣл де влѡхї сѡз влѡхї Скрїитѡрилѡр чѣлѡр де пре времїле ачѣле наѣ фѡст кѣноскѣт. а) Ятрѣа, пѣнтрѣ кз ѡскрїс Прїскѣс, кз оуѣн карѣар, кѣреле шедѣ лѣнѣз дѣнѣла ѡшїт лимба чѣ латїнїѣскз; зїче: кз де ꙗколѡ ѣ кѣар, кз Прїскѣс наѣ фзкѣт нїчї ѡ десклїнїре ꙗтрз лимба чѣ Аѣсонїчѣскз ши ꙗтрз чѣ латїнїѣскз; пѣнтрѣ ачѣа, зїче, кз грзчїтѣра лѣи Ѣтрокѡчїс чѣ дїн сзс спѣсз нѣ ꙗре лѡк. а)

Рзспѣндем ла довѡда чѣ дїн тѣю ши ла ꙗтрѣа. Де нѣ ѡфѡст лимба чѣ латїнїѣскз пре ла мїжлѡкѣла ꙗчїнчѣ сѣтз дѣла Хѣ ꙗшѡ де стрїкѡтз, кѣт дїн дѣнѣа сзсе фї фзкѣт Рѡмѣнїѣскз; кѣнд рѡтѣте сѡз нзскѣт лимба Рѡмѣнїѣскз дїн чѣ латїнїѣскз, дѣпз времїле лѣи

- а) Ceterum quod Otracotsius Ausoniorum id temporis linguam vocet Valachicam, nescio, an recte sentiat, cum ea tempestate Latinorum lingua ita corrupta esse nequiverit, ut in Valachicam commigraret: nec Blachorum seu Valachorum nomen apud Scriptores illorum temporum cognitum fuit. *Pray loc. cit.*
- б) Ex hoc liquet Priscum inter Ausoniam et Latinam linguam nullum discrimen statuissе, itaque conjectura Otracotsii de lingua Valachica, quam supra retulimus, locum non habet. *Pray cit. loc.*

лѣѣ ѣтила ѣ коаче? Борбе гоале, фзрз де нѣчѣ ѡ довадз грзѣще ѣ-
 чи Праѣ. Ѧсз липѣще сз шѣм, кз доав лимбѣ ѡ фѡст ла Рѡмѣ-
 нѣѣ чѣѣ де демѡлт, оуна ѣ ѡвзѣацилѡр, ѡлта ѣ попорѡлѡѣ, кѡрѣ се
 зичѣ милитзрѣскз, шѣ прѡастз; чѣста ѡ ѡвзѣа прѡнчѣѣ дела мѡмеле
 сѡле, чѣѡ дела Граматѣчѣѣ ѡ сѡбѡлз. ѡ, ѡлта ѡсте, зиче Квинти-
 лѣѣ ѣ, ѣ ворбѣ ѡзтинѣще, ѡлта Граматѣчѣще. ѡ, ѡдекз, ѡлта ѣ ѡ
 ворбѣ лимбѣ ѡзтинѣскз чѣ прѡастз, кѡрѣ ѣ ѡ попорѡлѡѣ, ѡлта, ѣ
 ворбѣ лимбѣ чѣ Граматѣчѣскз, ѡдекз лимбѣ ѡвзѣацилѡр чѣ ѡзти-
 нѣскз. Лимбѣ попорѡлѡѣ Рѡман ѣра май ѡпѡсз; лимбѣ ѡвзѣаци-
 лѡр, кѡрѣ шѣ ѡтззѣ се вѣде ѡ кѡрѣиле ѡзтинѣѣѣ, май ѡскѡѣтз;
 тѡтѡшѣ шѣ оуна шѣ ѡлта ѣ ѡзтинѣскз. Нѡ мз ѡдоѣск, Кз При-
 скѡс прин лимбѣ ѡсѡнѣилѡр ѡѡ ѡцелѣс лимбѣ ѡзтинѣскз чѣ прѡастз;
 прин лимбѣ чѣ ѡзтинѣскз ѡѡ вѡт се ѡскѡмне лимбѣ ѡзтинѣскз чѣ
 Граматѣчѣскз, сѡѡ ѡвзѣѡтз. Шѣ кѡм кз дескилинѣре ѡѡ фзкѡт Прискѡс
 ѡтрз ѡчѣсте доав дѣалѣкте, ѡдекз ѡтрз лимбѣ ѡсѡнѣилѡр, шѣ ѡ-
 трз лимбѣ чѣ ѡзтинѣскз; нѡ ѡтзнекат се причѣпе де ѡколѡ, кз
 Лимбѣ ѡсѡнѣилѡр ѡ ѡратз ка кѡносѡѣтз де ѡѡѡе Хѡнѣилѡр, ѡрз чѣ
 ѡзтинѣскз, ка ѡ мирѡре, помѣнѣще, кз ѡ ѡѡ ѡѡт варварѡл чѣл де
 ѡѡнѡз дѡнѡл. Де ѡр фѣѣ фѡст ѡтрз тѡѡте чѣста кз чѣѡ оуна, нѡ
 ѣра лѡк сз спѡнз, кз варварѡл чѣл де ѡѡнѡз дѡнѡл ѡѡ ѡѡт ѡзти-
 нѣще: дѡпз че ѡдѡтз ѡѡ ѡрзтѡт, кз тѡѡѣ месѣнѣѣ Хѡнѣѣ ѡѡ ѡцелѣс
 пре Зѣрѡн, кѡнѡ грзѡ ѡ лимбѣ ѡсѡнѣилѡр. Нѣчѣ ѡ ѡдоѡлз дѡрз
 нѡ пѡѡте фѣѣ, кз Прискѡс прин лимбѣ ѡсѡнѣилѡр ѡѡ ѡцелѣс лимбѣ
 ѡзтинѣскз чѣ прѡастз. Кѡрѣ де оунде ѡѡр фѣѣ ѡвзѣѡт ѡ времиле
 ѡчѣле Хѡнѣѣ, фзрз дела Рѡмѡнѣѣ, ѡтрз кѡрѣѣ фѡсѣсе нзскѡѣѣ шѣ
 кресѡѣѣ? Ёѣне дѡрз ѡѡ жѡдекѡт ѡтрѡкѡнѣс, кз ѡ лѡкѡл май сѡс ѡ-
 рзтѡт ла Прискѡс прин Лимбѣ ѡсѡнѣилѡр се ѡцелѣще лимбѣ чѣ Рѡ-
 мѡнѣскз. Ла ѡдоѡл. ѡтѡѡ ѡѡѡнѣе кѡвѡнтѡрѣ ѡѡ Праѣ, ка кѡнѡ
 ѡр зиче неѡѣне: Оунѡгрѣѣ нѡ ѡѡ фѡст кѡносѡѣѣѣ Скрѣнтѡѣилѡр чѣлѡр

динаинте де сѹта а нѡаѡ кѡнд венѣрѡ а Паниѡнѣа сѹпт ачѣст нѣ-
ме; ашѡ дѡрѡ чѣй че ворѣѣ атѣнчѣй а лимѡа ачѣстѡра нѣ аѣ ворѣйт
оѹнгѡрѣѣце. Гѡрѡ кѡнд аѣ ачѣпѣт Рѡмѡнѣй асе кѣмѡ ла Скритѡрѣй
чѣй Грѣчѣй, шѣ Лѡтинѣй Влѡхѣй, Влѡхѣй, Вѡлѡхѣй, ком арѡтѡ май
жѡс. Алтминтѣрѣ нѣмѡрилѡр словенѣй, дин зѣлеле чѣле вѣкѣ, де
кѡнд фѣрѡ Рѡмѡнѣй кѡносѡщѣй лѡр, тот Влѡсѣй сѡѡ кѣмѡт, кѡрѣ нѣ
а семнѣзѡ алтѡ шѣ а кѡм ла ачѣлѣшѣй нѣмѡрѣй, фѡрѡ Рѡмѡнѣй, Латѣнѣй,
Италѣнѣй; де аколѡ апѡй фѣчѡрѡ Грѣчѣй Влѡхѣй. Чѣ дѣспре ачѣста май
пре лѡрг дин жѡс.

§. Г.

Де Гѣпиде.

Дѡрѡ мѡартѣ лѡй атила Краѡлѡй Хѡнилѡр, пре кѡм не лѡсѣ
скрисѣ Иѡрнѡндес а Кѡртѣ че се зѣче: де Рѣвѡс Гѣтичѣс, кѡп. п.
скѡлѡндѡсе арѡарѣкѡс Краѡл Гѣпидѡлѡр нѣ рѡсѡѡй асѣпра фѣлѡлѡр лѡй
атила аѣ лѡвинѡс; Влѡк фѣчѡрѡл чѣл май мѡре а лѡй атила кѡзѣ а
рѡсѡѡй, чѣл лѡлѡци фѣрѡ а лѡнгѡци пѡнѡ ла цѡрмѡрилѡ мѡрѣй нѣгрѡ,
оѹнде май наинте шѣзѣсе Гѡтѣй. Шѣ ашѡ Дѡкѣа а зѣлеле лѡй Мѡр-
кѣнѡн а пѡрѡтѡлѡй дѡла Цѡриград рѡмѡсѣ а мѡнилѡе Гѣпидѡлѡр. а)

Пре-

- а) Ardaricus Gepidarum Rex victoriam reportavit de filiis Athilae. Filius Athilae natu major, nomine Ellac cecidit in bello. Reliqui vero Germani ejus eo occiso fugantur juxta litus Pontici maris, ubi prius Gothos sedisse descripsimus. Cessere itaque Hunni, quibus cedere putabatur universitas - - -. Haec causa Ardarici Regis Gepidorum felix adfuit diversis Nationibus, qui Hunnorum regimini inviti famulabantur, eorumque diu moestissimos animos ad hilaritatem libertatis votivae erexit: venientesque multi per legatos suos ad solam Romanorum, et a Principe tunc Marciano gratissime suscepti, distributas sedes, quas incolerent, accepere. Nam Gepidae Hunnorum sibi sedes viribus vendicantes, totius Daciae fines, velut victores potiti, nihil aliud a Romano imperio, nisi pacem, et annua solemnia, ut strenui viri, amica pactione postulavere. Quod et libens tunc annuit Imperator, et usque nunc consuetum donum est. *Jornandes de rebus Geticis. cap. 50.*

Прекъм ѿсте а ведѣ дин Непарѡва аи. аѡи ѿстинианъ апзратъ; ши дин Прокѡпѣс, дѣспре зидѡриле аѡи ѿстинианъ, Картѣ а. кап с. ѿстинианъ ас фѡст рзсвзтѣт а моцени оу̀неле четѣци дин коаче де Дѡнзре а Дакѡа лѡнгз Дѡнзре: пре кѡм Литерата ши аѡтеле мѡлте. а) Чи ачѣсте, кѡм вом ведѣ май жѡс, ѡрзши ле пѣрдѡрз апзрациѡ чѣи дела Цариграда де сѡпт стзпжнѡрѣ апзрзциѡ Рѡманилѡр, ши ле цинѡрз ѡварѡи.

Нз ѣ адоаѡз, кз четѣциле кѡре ле нѡмзрз Прокѡпѣс а партѣ чѣ дин коаче де Дѡнзре, ас фѡст а Дакѡа нѡастрз; де ѡарз че зиче: кз ачѣле сѡнт дин прѡтивз кз четѡтѣ Нѡве, че ѣра дин коаѡ де Дѡнзре, а Дакѡа Рипѣнсе; ѡрз дин прѡтивз кз Дакѡа Рипѣнсе нз ѡсте аѡт цинѡт фзрз Дакѡа нѡастрз.

§. а.

Де ѡварѡи.

Ла аѡла Дѡнзлѡи 553. Лонгобарѡи, дѡпз кѡм скрѡе Пѡзлазс Дѡакомѡс, оу̀ниѡи кз ѡварѡи, пре кѡрѡи оу̀нѡи аѡи кѡамз ши Хѡнѡи, аѡи взтѡрз пре Гѣпиде деѡи стѡнсерз, кѡт май нѡнѡи кѡре сз дѡкз вѣсте

сте

а) Cum igitur in praesentia, Deo auctore, ita nostra Respublica aucta est, ut *utraque ripa Danubii* jam nostris civitatibus frequentetur, et tam *Viminacium*, quam *Recidua*, et *Literata*, quae *trans Danubium* sunt, nostrae iterum ditioni subjectae sint. *Novella XI. Iustiniani I.*

Ab urbe *Viminacio* porro pergentibus (*secundo nempe Istro.*) munitio-nes tres in ora *Istri* occurrunt, *Picenus*, *Cupus*, et *Novae* - - contra *Novas* in *adversa continente* turris erat derelicta jam quidem, nomine *Literata*; *Lederatam* veteres appellarunt. Ex ea magnum, ac praevalidum *Castellum* fecit Imperator noster. Post *Novas* *Castella* sunt, *Cantabazates*, *Smornes*, *Campses*, *Tanatas*, *Zernes*, ac *Ducepratum*: et in *ripa ulteriori alia multa*, quae a fundamento aedificavit. *Procopius de Aedificiis Iustiniani Lib. 4. cap. 6.*

ете наꝛ рѣмѣс. в) Кѣ карѣ ѿтѣмплѣре се прѣвзлаи Дѣкѣа сѣпт стѣпѣ-
нѣрѣ ѿварилѣр.

§. 5.

Дѣкѣа Болникѣ.

Ла ѿнѣла Дѣмѣлаѣи 568. кѣм не лѣсѣ мѣртѣрѣсѣт Пѣгѣлаꝛс Дѣ-
ѣконѣс карѣѣ ѿ. Кап ѣ. ѣшѣна Лонгобардѣи кѣ тѣтѣла дин Панны-
нѣа, оѿнде лѣкѣѣсе ѿв. де ѿнѣ, ка сѣ мѣрѣгѣ ла ѿтѣла; лѣсѣрѣ Панны-
нѣа прѣѣтенилѣр сѣи Хѣнилѣр сѣл ѿварилѣр: в) карѣѣ ѿварѣи ѣ-
шѣна дин Дѣкѣа, ѿ шѣ кѣпрѣнсерѣ, шѣ се ѿшезѣрѣ ѿ лѣкѣѣ ѿтрѣн-
са. Нѣмѣ ѿдоѣск, кѣ ѿтѣнѣи ѿварѣи тѣѣи ѿѣ ѣшѣт дин Дѣкѣа, кѣнд
се стрѣмѣтѣрѣ ла Паннынѣа; пѣнтрѣ кѣ ѿшѣ ѣрѣ дѣтина карѣварилѣр,
сѣ лѣкѣѣскѣ пѣнѣ ла ѿ врѣме ѿтрѣ цѣрѣ, ѿпѣи кѣнд се стрѣмѣтѣ
ѿрѣ де ѿколѣ, кѣ тѣѣи се дѣчѣ.

Нѣиѣ

- а) Obiit interea Turisendus Rex Gepidarum, cui successit Cunimundus in Re-
gno. Qui vindicare veteres Gepidorum injurias cupiens, rupto cum Lango-
bardis foedere, bellum potius quam pacem elegit. Alboin vero cum Ava-
ribus, qui primum Hunni, postea a Regis proprii nomine Avars appellati
sunt, foedus perpetuum iniiit, dehinc ad praeparatum a Gepidis bellum pro-
fectus est. Qui cum adversus eum e diverso properarent, Avars, ut cum
Alboin statuerant, eorum patriam invaserunt - - - Committitur ergo prae-
lium, pugnatum est totis viribus. Langobardi victores effecti sunt, tanta in
Gepidos ira saevientes, ut eos ad internecionem usque delerent, atque ex
copiosa multitudine, vix nuncius superesset - - - Gepidorum vero genus
ita est diminutum, ut ex illo jam tempore ultra non habuerint Regem, sed
universi, qui superesse bello poterant, aut Langobardis subjecti sunt, aut
usque hodie Hunnis eorum patriam possidentibus, duro imperio subjecti ge-
mant. *Paulus Warnesfridus Langobardus, Diaconus Foro-Julien-sis de Ge-
stis Langobardorum.* Lib. 1. cap. 27.
- б) Tunc Alboin sedes proprias, hoc est Pannoniam, amicis suis Hunnis con-
tribuit, eo scilicet ordine, ut si quo tempore Langobardi necesse esset re-
verti, sua rursus arva repeterent. Igitur Langobardi relicta Pannonia, cum
uxoribus et natis, omnique suppellectili Italiam properant possessuri. Ha-
bitaverunt autem in Pannonia annis quadraginta duobus; de qua egressi
sunt mense Aprili, per indictionem primam, alio die post sanctum Pascha,
cujus festivitas eo anno juxta calculi rationem, ipsis Kalendis Aprilibus
fuit, cum jam a Domini incarnatione anni quingenti sexaginta octo essent
evoluti. *Paulus Diaconus.* Lib. 2. cap. 7.

Ниче ѿдѣтъ Рѡманїи чѣй дин Дакїа, дин зїлеаъ лѣи Галліенсѣ нѣ аѣ пѣтѣтъ сѣ рѣсѣфле ка аѣм : де ѡарѣ че ешїнд. Яварїи ла Панионїа, а лѡнѣла лѡр ниче ѡ гїнтѣ варварѣ нѣ аѣ атраѣ а Дакїа; чї сїнгѣри Рѡманїи аѣ рѣмѣс. Ятѣнчї аѣрѣцїиле Рѡманїлѡр дин Дакїа че ера стрѣмторѣте пре ла мѣнцї (кап г. с. е.) ачепѣрѣ кѣ колничѣ асе лѣцї, асе лѣрцї. Дїнтрѣ ачѣсте ера аѣрѣцїиле, атрѣ кѣре афларѣ Оунѣгѣрїи, кѣнд атраѣрѣ а Панионїа, Кѣпетенїи пре Цѣлаѣ, пре Менѣморѣт, пре Глад.

Ла капетѣла сѣтей а ѡпта, кѣм екрїе е гинхѣрдѣс а вїаца лѣи Кѣрол чѣлѣи мѣре ла аѣла 795. Пипїнѣс фѣчѡрѣла лѣи Кѣрол, вѣтѣнд шї кѣ тѡтѣла конченїнд пре Яварї; пре чѣй дин ѡастѣ Яварїлѡр, кѣрїи рѣмѣсѣсе вїи дин рѣсѣѡї, аѣ фѣгѣрїт прѣсте Тїса дин кѡаче. а) Де атѣнчї никѣирї нѣ саѣ май аѣзїт нѣмеле Яварїлѡр дин кѡаче де Тїса, мѣкар кѣ, кѣм зїсѣи, пре чѣй рѣмѣшї вїи дин рѣсѣѡї, аѣ силїт а трѣче Тїса дин кѡаче. Де оунде, ми се пѣре, кѣ Яварїи чѣи фѣгѣрїцїи дин кѡаче де Тїса, мѣкар кѣ се аѣмѣск Яварї саѣ Хѣнї ла егинхѣрдѣ, атрѣ адеѣр наѣ фѡст Яварї, чї Склавїи; де кѣре нѣм сѣ шїе, кѣ мѣлцї аѣ фѡст кѣ Яварїи; шї нѣмай пѣнтрѣ ачѣла се нѣмѣск Яварї саѣ Хѣнї, пѣнтрѣ кѣ аѣ фѡст а ѡастѣ Яварїлѡр, пре кѣм аѣтѣзїи пре Оунѣгѣрї, пре Рѡмѣнїи, пре Сѣрѣи шї пре чѣла лѣлцї, кѣцї се афлѣз а ѡастѣ Немѣцѣскѣ ла рѣсѣѡї аї кїамѣ Немѣцї, мѣкар кѣ де вїцѣ нѣ сѣнт Немѣцї. Адемнѣла пѣрѣрей мѣле ачѣцїа де аѣколѡ аѣѣрїнѣ, кѣ, кѣм зїсѣи, нѣмеле Яварїлѡр дѣпѣз ачѣла нѣ саѣ май аѣзїт дин кѡаче де Тїса; аѣрѣ Склавїи аѣ фѡст дин кѡаче де Тїса, пре кѣрїи аї афларѣ Оунѣгѣрїи, кѣнд аѣ венїт а аѣрѣл, лѣкѣвитѡрїи кѣ Бластїи, адекѣ кѣ Рѡмѣнїи, кѣм екрїе Нѡтарїѣла лѣи Бѣла кап

а) Pipinus autem Hunnis trans Tizam fluvium fugatis, eorumque regia, quae ut dictum est, Ringus, a Langobardis autem campus vocatur, ex toto destructa, direptis pene omnibus Hunnorum opibus etc. *Eginhardus in vita Caroli Magni ad annum 795.*

ѣе. Ядекъ, окъпѣна ачѣа дин пѣрзѣрѣ Яварилѣр, пре кѣрѣй ѣѣ кон-
ченѣт Пипѣнѣс; ѣй шѣѣ цинѣт нѣмеле нѣмѣлаѣи сѣѣ, шѣ саѣ кѣмѣт
Скѣлѣви. Дѣспре Скѣлѣви ачѣшѣ вом ѣвѣ ѣкѣ прилѣж ѣгрѣи май жѣс,
оѣнде вом кѣвѣнтѣ дѣспре Сѣкѣи дин Ярѣл.

Дѣла пѣрзѣрѣ Яварилѣр прин Пипѣнѣс кѣшѣнатѣ Рѣманѣи чѣй
дин Дѣкѣа ѣѣ ѣвѣт пѣче ѣдѣнкѣ прѣтѣтѣиндинѣ, трѣина ѣ волничѣ,
пѣнѣ кѣтрѣ кѣпетѣла саѣ сѣжрѣшѣтѣла сѣтѣй ѣнѣлаѣ дѣла ѣтрѣпѣрѣ лѣи
Хѣ, кѣнд ѣтрѣрѣ Оѣнгѣрѣи ѣ Пѣннѣнѣа.

Дѣпѣ че ѣѣ стѣнѣ Пипѣнѣс пре Яварѣ; шѣ цинѣтѣла чѣл ѣтрѣ Дѣ-
нѣре шѣ ѣтрѣ Тѣса, вѣнѣ сѣпт пѣтѣрѣ Фрѣнчилѣр. Кѣ ѣгинѣѣр-
дѣс ѣ вѣѣца лѣи Кѣрол чѣлѣи мѣре, дѣскрѣинд цѣрилѣ, кѣре лѣѣ мо-
ченѣт Кѣрол, зѣче: „ Дѣпѣ че ѣмѣнѣлаѣ Пѣннѣнѣилѣ, шѣ пѣса ѣ
чѣлѣлѣтѣ рѣпѣ ѣ Дѣнѣрѣи Дѣкѣа, шѣ Йстрѣа, шѣ Лиѣѣрнѣа, шѣ Дѣл-
мѣтѣа „ ш. ч. а) Оѣнде лѣминѣт се вѣдѣ, кѣ ѣгинѣѣрдѣс прин Дѣкѣа
ѣѣ ѣцѣлѣс цѣра ѣчѣѣ че ѣсте ѣтрѣ Дѣнѣре шѣ ѣтрѣ Тѣса, оѣнде
фѣсѣсе Рѣнгѣл Яварилѣр, ѣрѣ нѣ Дѣкѣа чѣ ѣдѣвѣрѣтѣ, кѣрѣ ѣ дин
кѣаче дѣ Тѣса. Пѣнтрѣ кѣ ѣгинѣѣрдѣс ѣчѣла цинѣт ѣл нѣмѣѣе Дѣ-
кѣа, кѣрѣле ѣ рѣпа Дѣнѣрѣи чѣ дин кѣаче стѣ ѣпрѣтѣва Пѣннѣнѣей:
чѣ ѣчѣла цинѣт, кѣрѣле ѣ рѣпа Дѣнѣрѣи чѣ дин кѣаче стѣ ѣпрѣтѣва
Пѣннѣнѣей, ѣ цѣра чѣ ѣтрѣ Дѣнѣре, шѣ ѣтрѣ Тѣса: Дѣкѣа чѣ ѣдѣ-
вѣрѣтѣ стѣнд ѣ рѣпа Дѣнѣрѣи чѣ дин кѣаче ѣпрѣтѣва Мѣсѣей.

ѣтрѣ Дѣнѣре шѣ ѣтрѣ Тѣса, кѣре цѣрѣ, кѣм вѣзѣм май сѣс,
ѣгинѣѣрдѣс ѣ кѣамѣ Дѣкѣа, прѣкѣм се вѣдѣ дин Яннѣлѣле ѣчѣлѣшѣи
ѣгинѣѣрдѣс чѣле дѣспре фѣптѣле лѣи Лѣдобѣнкѣс Пѣс ла ѣнѣл 824. лѣ-
кѣл оѣн нѣм че се зичѣ Явѣтрѣитѣ, шѣ Прѣдѣнѣѣнтѣ. в) Гѣрѣ Явѣ-
трѣитѣи

а) Postquam utramque Pannoniam, et appositam in altera Danubii ripa Da-
ciam, Histriam quoque, et Liburniam atque Dalmatiam etc. Eginhardus
in vita Caroli Magni.

в) Ceterum Legatos Abotritorum, qui vulgo Predenecenti vocantur, et conter-
mini Bulgaris Daciam Danubio adjacentem inœolunt, qui et ipsi adventare
nūnci-

трѣтїи саз Преденецїнтіи ѿ фї фѳст сою де Склáвїи, ачѣлешї аннале
 ѿлвїи Егїнхардѣ ла англ 822. нѣ не ласз ѿне ѿдои. а) ачѣлшї не
 ѿвацз Кронїка чѣ вѣкїе ѿ Мнзестїрей Моїссїаченсе ла англ 808. ѿ-
 трз Скрїпторїи фржнчїи, Том ҃- в) Пре Склáвїи ачѣл дїнтрз Дѣнз-
 ре, шї дїнтрз Тїса, пре кáрїи ѿ зхзл Бѣлгарїи ѿ зїлеле ѿпзрã-
 тѣлшї Дудовїкѣ Пїс; шї ѣй черѣ ѿжѣторю дела ачѣлашї ѿпзрãт
 ѿѣпра Бѣлгарїлвр, нѣ се лзсãрз Бѣлгарїи, пнз нѣ ѿѣ ѿпїне токма
 ла мѣнцї, оунде ѿ ѿфларз Оунгврїи кãнд ѿѣ ѿтрãт ѿтжю ѿ Пан-
 нонїа. Бѣзї Нотãрїѣл лшї Бѣлакап бї. кáре лок ѿл вом четї
 шї ной май жѳс.

§. 5.

Рѣманїи чѣи дїн Дáкїа лшї Траїãн нїчї ѿдãтз нãѣ
 фѳст сѣпшї Бѣлгарїлвр.

Дѣчїс Дáлмãтã ѿ Кáртѣ 5. кѣ вѳрбе гѳале зїче, кѣ Рѣ-
 мãнїи чѣи дїн кѳаче де Дѣнзре май де мѣлт ѿѣ фѳст сѣпшї Бѣл-
 гарїлвр; шї ѿпѳї сѣпт нѣме де Пãцинãце сãѣ трãс де сѣпт пѣтѣрѣ
 Бѣлгарїлвр. Дрѣпт дїн Окрїпторїи Вїзãнтїнїи ѣ ѿдеверїт, кѣ май

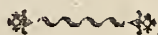
ДЕ

---

nunciabantur, illico venire permisit. Qui cum a Bulgaris inique infestari se quererentur, et contra eos auxilium sibi fieri deposcerent, domum ire, atque iterum ad tempus Bulgarorum Legatis constitutum redire jussi sunt. *Eginhardus, Annales de Gestis Ludovici Pii Imp. ad annum 824.*

а) Ipse vero peracta autumnali venatione trans Rhenum hyematum ad Francofurt profectus est; ibique generali conventu congregato, necessaria quaeque et ad utilitatem Orientalum Regni sui finium pertinentia, morè solenni cum Optimatibus, quos ad hoc evocari jusserat, tractare curavit. In quo conventu omnium Orientalium Sclavorum, hoc est Abotritorum, Soraborum, Wilsorum, Behemannorum, Maruanorum, Predenecentorum, et in Pannonia residentium Avarum Legationes cum muneribus ad se missis excepit. *Ibid. ad ann. 822.*

к) Et Godofredus Normannorum Rex venit super illos Sclavos, qui dicuntur Abotriti, et vastavit magnam partem regionis eorum, et aliquas civitates destruxit. *Chronicon vetus Moissiacensis Cenobii ad ann. 808. Francicorum Scriptorum Tom. 3.*

де мѣлт дин коаче де Дѣнзре аѣ фѣст ѡ цѣрз, карѣ лѡр де пазкѣ
 а ѡ вѣмѣ Бѣлгаріа; чѣ сз фѣ фѣст ачѣа ѿ Дакіа лѣи Траіан, карѣ
 ѡ лзкѣа Рѡмѣнїи, нїчї оу̀нѣл нѣ грзѣше. Дѣчї, де аѣ шї фѣст
 ѡаре кѣнд ѡ Бѣлгарїе дин коаче де Дѣнзре; де аколѡ нѣ оу̀рмѣзз;
 кз ачѣа аѣ фѣст ѿ Дакіа лѣи Траіан: де ѡарз че дин коаче, шї
 лѣнгрз Дѣнзре, нѣ сїнгѣрз Дакіа лѣи Траіан, чѣ шї алтз цѣрз май
 ѣра, адекз чѣ лѣрз Дѣнзре шї лѣрз Тїса дин Протївз Панионїей:
 де оу̀нде шї нѣмеле Бѣлгарилѡр, пре кѣм май жѣс, оу̀нде вом грзї
 дѣспре лѣчепѣтѣл нѣмелѣи Бѣлгарилѡр, вом арзѣа, кз асѣмене адевѣ-
 рѣлѣи ѣсте сз фѣ лѣат лѣчепѣт.

Ѣнд лѣтрѣрз Оу̀нгѣрїи ѿ Панионїа, кѣм скрїе Нотарїѣл лѣи
 Бѣла, дѣспре каре май пре лѣрг вом кѣвѣнтѣ ѿ оу̀рмѣтѣрїул кап, лѣ-
 трз Дѣнзре шї лѣрз Тїса аѣ афлат ѿ пѣртѣ чѣ дин жѣс Бѣлгарї,
 ѿ пѣртѣ чѣ дин сѣс Склѣви, тѣцї сѣпт стзпѣнїтѣрїѡ Бѣлгзрѣск
 Саланѣс, кареле шедѣ ѿ ѡрѣшѣл че Нотарїѣл лѣи Бѣла ла кап лѡ.
 ѿл кїамз Тѣтел. Нѣ аїрѣ дѣрз Бѣлгарїа чѣ дин коаче шї лѣнгрз Дѣ-
 нзре, дѣспре карѣ ворѣск Скрїптѣрїи Византїгїи, пѣцї сз цї ѡ нз-
 лѣчѣшїи, фзрз лѣрз Дѣнзре шї лѣрз Тїса.

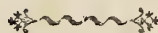
Нї кї фѡр Патрїарѣл Царїградѣлѣи ѿ Брѣвїарїѣл Історїчѣск,
 шї дѣпз дѣнѣлѣл Ѧеѡфан ѿ Хронографїе, ѣрз дин Ѧеѡфан Істѣ-
 рїа Мисѣлла ѿ Вѣртѣ ѡл. скрїѣ сз фѣ фѣст ла лѣкѣл Меѣтїс, де
 оу̀нде аѣ венїт Хѣнїи, Бѣлгарїа вѣкїе чѣ мѣре. Іколѡ фїїнд, зїк,
 Кзпѣтѣнїе ѡаре кареле Кѣврат сѣз Коврат, кѣнд фѣ апропе де мѣарте
 порѣнчїи чѣлѡр чїнчї фїи аї сзї, ка сз лзкѣаскз лѣпрѣнз, кз а-
 шѣ лшї вѡр лѣтрїи лѣпзрзцїа. Іѣрз ѣї лѣпрѣтїва порѣнчїей тѣтзлѣи
 лѡр, дѣпз мѣартѣ лѣи фїѣше кареле лѣжндѣшїи пзрїчїка ѡаменилѡр
 сзї, се дѣсерз каре лѣтрѡ пѣрте, каре лѣтрѣлта, сїнгѣр чѣл май мѣре
 рзмѣнѣнд ѿ мошїа тзтѣнѣсзѣ. ѿл трѣилѣ дїнтрз ачѣшѣ кѣ нѣмеле
 Іспарѣх, трекѣнд апеле Данѣпрѣ шї Данѣстрѣ; лѣрз ачѣсте шї лѣ-
 трз

тръзъ дѣньзрѣ се ашезъ кѣ ѡаменѣи сзѣи ла оуи локъ, кѣреле пре аймба са ла кѣамз ѡгласъ саѣ ѡнгласъ. Пре кѣмъ Бѣлгарѣа вѣкѣе чѣ мѣре дела лѣкѣла Меотисъ, аша ши повѣстѣ чѣ дѣспре Крѣватъ ши дѣспре деспрѣцѣрѣ фѣилѣр лѣи дѣщептѣцѣи ѡ сокотѣскъ атрѣзъ Фѣбѣла. Нице де айрѣ нѣ аѣ лѣатъ прилѣжъ Фѣбѣла ачѣста, фѣрѣ де аколѣ, кѣ фѣиндъ ши Бѣлгарѣи местекѣцѣи атрѣзъ Хѣнѣи, Скриптѣрѣи Грѣчѣи чѣи май динъ коаче ай местекѣрѣ ла ѡлаатъ, кѣтъ алокъ де Бѣлгарѣи зичѣ Хѣнѣи, ши а локъ де Хѣнѣи Бѣлгарѣи, ши аша се нзлѣчи Бѣлгарѣа ла Меотисъ, де оунде аѣ ѣшиѣтъ Хѣнѣи а коаче. а)

Май

а) Quia vero Bulgaris - - Hunni jam inde a temporibus Athilae commixti erant, quibus cum socia jungentes arma Graecorum imperio gravissimi fuerent, inde factum, ut a posterioribus Graecis Scriptoribus, veluti Nicephoro, Constantino, ac Theophane, *Hunni* pro Bulgaris, et vice versa, saepe dicerentur. Atque hoc est, quod rebus Slavicis maximam ab hominum memoria peperit confusionem. Huic malo accessit illud, quod, cum Theophanes, ac Nicephorus *Bulgaros* (ita perperam pro Hunnis) ab Maeotide accersissent, turba Slavicorum Scriptorum tempus sibi opportunum adesse rata, uti tum secula erant, a *Volga* ad Istrum deducere nihil dubitavit Bulgaros, in primis quod apud recentiores Geographos *magnam Bulgariam* orientali *Volgae* fluminis ripa signatam vidissent, a qua tamen regione Bulgari nostri tantum semper, quantum ab Istro Volga, remoti erant. Ita videlicet vocum analogia, non sat examinata, doctissimis etiam viris imponit. Et ubi quaeso, *Volgae* nomen ad haec, de quibus agimus, tempora? *Ατγλ* Graecis, *Ατιλ*, *Αταλις*, Tataris *Atil* dicebatur. Finge hinc Bulgaros, si potes! Miror sane doctos id non observasse viros. *Katanesich de Istro*. cap. 7. §. 19.

Sed, inquis, quid cum Theophane sumus facturi, qui Bulgariam ad Maeotim statuit? Ajo, Theophanem, Seculi IX. Scriptorem, e sua loqui aetate, qua Hunni cum Bulgaris jam permixti erant, eadem pene ratione, qua Slavos cum Avaribus male commissos supra memoravimus. Vetustiores, uti Procopius, Agathias, Menander, qui Hunnica tradidere, ne bitta quidem de Bulgaris; quos ipsi tamen, si aetate sua ad Maeotim, ubi a recentioribus ponuntur, habuissent, citra dubium commemoraturi erant. Ac duo quidem priores a Maeoti Vturguros, et Cuturguros ad Istrum deducunt, sed neuter Bulgaros facit, quin Agathias palam *Hunnos*. Mihi vero potior coaevi quam recentioris cujuscumque ratio habenda esse videtur. Et quid est, quod nullam hodie seu ad Maeotim, sive ad Volgam videmus Bulgariam? *Ibid.* §. 20. *Et in Notis ad §. 21. sub Litera c.* ait: „De Cubrati filiis fabulam apud Pray Avar. ad ann. 667. vide etc. „

Май ѿколѡ повестѣнд лѣздѣцѣи Никифор шѣи Теофан ла ѿнѣла
 ѿ. ѿлѣи Константин Погонѣт ѿпзрѣтѣлѣи Рѡмѣнилѡр дела Цариградъ,
 кѣреле ѿсте ѿнѣла дѣмнѣлѣи 679. кѣм ѿѣ ѿчепѣт ѿпзрѣцѣѣ Бѣлгарѣ-
 лѡр прѣсте Дѣнѣре дин колѡ, зѣк, кѣ гѣнта Бѣлгарѣлѡр че ѣрѣ лѣ-
 кѣнѣоаре ла Дѣнѣре ѿѣ порнѣт ѿ прѣдѣ цинѣтѣл Рѡмѣнилѡр чѣл ѿве-
 чинѣт Дѣнѣрей. Де оѡнде Константин ѡсте грѣ фѡарте шѣи пре оѡ-
 скѣт шѣи пре ѿпз ѿѣ скѣлѣт ѿѣпра лѡр; чѣи, Бѣлгарѣи вѣтѣрѣѣ ѡстеѣ
 лѣи Константин, шѣи трекѣнд Дѣнѣрѣѣ ѿѣнѣсерѣ ла Вѣрна, шѣи май ѿ-
 колѡ кѣпрѣнсерѣ, кѣт ѿпзрѣтѣл фѣ силѣт кѣ ѿчѣ токмѣлѣз сѣ фѣкѣ
 пѣче кѣ Бѣлгарѣи, кѣт ѿтѡт ѿнѣла сѣ ле дѣ дѣжде. ѿтрѣ ѿчѣста
 се кѣде ѿлѣѣ ѿминѣте ѿтѣѣю, кѣ ничѣи оѡнѣла дин зѣшѣи Скриптѡри
 нѣ зѣче кѣ дѡарѣѣ ѡменѣи лѣи ѿспарѣѣх сѣ фѣи прѣдѣт ѿтѣнѣи цинѣ-
 тѣл ѿпзрѣцѣѣи Рѡмѣнилѡр, шѣи ѣишѣи сѣ фѣи трекѣт Дѣнѣрѣѣ ѿшѣи фѣ-
 че дин колѡ ѿпзрѣцѣѣе. ѿдѡѡѡ, кѣвѣнѣтеле лѣи Теофан, кѣнд зѣче,
 кѣ пѣмѣнтѣл, кѣреле ѿл цинѣ Бѣлгарѣи ѿ зѣлеле лѣи, ѿ вѣрѣмѣѣ лѣи
 Константин Погонѣт ѿѣ фѡст ѿ ѿпзрѣцѣѣи Крѣщѣнилѡр, ѿдекѣ ѿ Рѡ-
 мѣнилѡр, а) ниче кѣм нѣ се пѡт ѿцѣлѣѣѣѣ ѿшѣ, кѣ дѡарѣѣ пѣмѣн-
 тѣл ѿчѣла ѣ дин кѡче де Дѣнѣре: кѣт ѿ зѣлеле лѣи Погонѣт ѿпзрѣ-
 цѣѣ Рѡмѣнилѡр сѣ фѣи ѿвѣт дин кѡче де Дѣнѣре, ѿдекѣ ѿ дѣкѣѣ че-
 вашѣи цинѣт, кѣреле ѿ зѣлеле Скриптѡрѣлѣи Теофан сѣл фѣи моѣенѣт
 Бѣлгарѣи, нѣ се пѡт, зѣсѣи, ѿцѣлѣѣѣѣ ѿшѣ кѣвѣнѣтеле лѣи Теофан,
 пѣнѣтрѣ кѣ, мѣкѣр кѣ ѿстинѣѣн ѿпзрѣт, кѣм вѣзѣм май сѣс с. г. ѿ-
 пѣкѣсе ѿ цинѣѣ нѣскарѣи четѣѣцѣи дин кѡче лѣнѣгѣ Дѣнѣре; тѡтѣшѣи дѣ-
 пз ѿчѣѣ ле пѣердѣрѣѣ Рѡмѣнѣи, прѣкѣм шѣи де ѿколѡ ѿминѣт се вѣ-
 де, кѣ Симѡскѣѣтѣ скрѣѣ ѿ Кѣртѣѣ з. кап ѣи. кѣм ѿтрѣѣ ѿпзрѣтѣл
 Маурѣкѣѣ, шѣи ѿтрѣѣ Хагѣнѣл ѿварѣлѡр кѣ ѿчѣ токмѣлѣз се легѣ пѣ-
 чѣѣ,

a) Eam nimirum nunc ipsi occupant terram, quae tum Christianorum ditio-
 nis erat. *Theophan. in Chronographia ad ann. 11. Constantini Po-*
gonati.

чѣ, ка Дѣнзрѣ сѣ фѣ хотарѣл ѿтрѣ ѿпзрѣцѣа Рѣманилѣр, ши ѿтрѣ ѿ ѿварилѣр. а) Немѣка дѣрѣ нѣ ѿвѣ Рѣманиѣ дин коаче де Дѣнзрѣ ѿ зѣледе лѣи Константѣин Погонѣт. Нѣ ѿлт пѣзмѣнт дѣрѣ ѿцѣлѣѣе Теофанѣ, кѣнд зѣче, кѣ ѿчѣла, кѣреле ѿкѣм ѿл цѣин Бѣлгарѣи, ѿ зѣледе лѣи Погонѣт ѿѣ фѣст ѿ Рѣманилѣр, фѣрѣ цѣѣра ѿчѣа дин колѣ де Дѣнзрѣ, кѣрѣ дѣпѣ че ѿѿ кѣпрѣнс Бѣлгарѣи сѿз зѣс Бѣлгарѣа. Чѣа че Теофанѣ грѣѿѣе, пе де ѿсѣпра нѣмай, дѣспре цѣѣра, кѣрѣ ѿ зѣледе лѣи ѿ цѣинѣ Бѣлгарѣи, ши ѿ врѣмѣк лѣи Константѣин Погонѣт ѿѣ фѣст ѿ Рѣманилѣр, Константѣин Порфирогѣнитѣл ѿ Кѣртѣ в. дѣспре Темѣте, ѿ спѣне мѣрѣинѣт ѿнѣминѣ лѣкѣрилѣ, кѣре сѣнт дин колѣ, нѣ дин коаче де Дѣнзрѣ. в) Пѣнзѣ дѣрѣ де пѣѿнѣжен цѣс ѿчѣа, кѣрѣи дин кѣвинѣтеле ѿчѣле ѿлѣи Теофанѣ (кѣ нѣче ѿлтѣ оѣмѣрѣ де доѿдѣз нѣ пот сѣ ѿдѣкѣ) сѣ скрѣм ѿ ѿрѣтѣ, кѣ цѣинѣтѣл, кѣреле ѿтѣю ѿл лѣѿрѣ Бѣлгарѣи дѣла Рѣманиѣ ѿ зѣледе лѣи Константѣин Погонѣт, ѿѣ фѣст дин коаче де Дѣнзрѣ ѿ Дѣкѣа, ши фѣинѣ кѣ ѿ Дѣкѣа лѣкѣитѣри ѣрѣ Рѣманиѣ, траг оѣрѣмѣре, кѣ Рѣмѣнѣи чѣѣи дин Дѣкѣа лѣи Траѣан ѿаре кѣнд ѿѣ фѣст сѣпѣши Бѣлгарилѣр.

Пѣнтрѣ лимпѣде ѿцѣлѣѣерѣ вѣтѣей Бѣлгарилѣр кѣ ѿѿстѣ лѣи Константѣин Погонѣт, кѣрѣ ѿ спѣн Никифорѣ ши Теофанѣ ѿсѣмнѣм ши ѿчѣа,

а) Ex pacto autem Ister ad Romanorum, Abarumque fines dirimendus constituitur, et potestas eisdem contra Slavos trajiciendi conceditur, *Simocatta* Lib. 7. cap. 15:

в) Etenim Bulgaria, et Ister fluvius, et mons percelebris Haemus nuncupatus, qui usque ad Pontum pertinet, Thraciae partes fuerunt, nunc autem alienae, et se junctae existunt. Caeterum Thraciae Thema sub Imperatore Constantinopolitano constitutum ad ejus jura, et ministeria redactum erat, nec ullus unquam Praetor in ea fuerat. At ex quo infensa Deo Bulgarorum natio ad Istrum fluvium trajecit, tunc etiam Imperator ipse coactus fuit, ob incursiones, et impressiones Scytharum, et ipsorum Bulgarorum ad Thematis ordinem Thraciam, reducere, et Praetorem in eo Themate creare. Barbarorum autem transitus ad Istrum fluvium circa finem imperii Constantini Pogonati exstitit, unde eorum nomen inclaruit, ac pervagatum est: *Constantinus Porphyrogenitus* Lib. 2. de Thematibus.

ачѣа, кѣ бине грѣше Прай ѿ инналеде ѿкарилор картѣ б. кѣм кѣ
Българій трежнда дѣнзрѣ аѣ. фвкѣт ѿ Фракіа прѣдѣ, шѣ дѣпѣ ачѣа
ѿрѣши сѣѣ ѿторѣ дин коаче де дѣнзрѣ, шѣ ачѣ аѣ ѿпѣтѣт пре Кон-
стантин Погонѣт, кѣреле кѣ ѿаѣте грѣ венѣ аѣ ѿпра лѣр. а)

§. 5.

Рѣмѣнїй шѣ дѣпѣ времиле лѣѣ ѿрелїан аѣ рѣмѣс ѿ Дѣ-
кіа нѣм ѿсебїтѣ.

Бнгал ѿ ѿпендїчѣ са чѣ дѣспре ѿчепѣтѣл Рѣмѣнїлор §. б. зїче:
кѣ токма сѣсе дѣ ачѣа, кѣ оуни Рѣмѣнї сѣ фї рѣмѣс ѿ зїлеле
лѣѣ ѿрелїан ѿ Дѣкіа, аѣкѣ сѣ нѣ фї врѣт ѿ трѣче кѣ чѣа лѣлїї
прѣсте дѣнзрѣ дин колѣ; кѣ аневѣе се поаѣте крѣде, ачѣшѣ ѿтрѣ ѿ-
тѣта спѣрк де гїнте прїеѣѣе, оуѣѣлѣтѣаре ѿ сѣс шѣ ѿ жѣс, сѣ фї
стаѣт ка гїнтѣ ѿсебїтѣ, аѣкѣ, сѣ нѣ се фї местекѣт кѣ ѿлтѣ гїн-
тѣ прїн кѣсѣторїй, сѣ нѣ се фї рѣсїпїт, чї пѣрѣрѣ ѿ лѣкѣшрїле
сѣле сѣ фї рѣмѣс; шѣ зїче, кѣ ѣл кѣ ѿтѣта маї ѿртѣс нѣ крѣде
ачѣа, кѣ нїчї оун Скрїторїю врѣднїк де кредїнѣз нѣ се ѿфлѣ, кѣ-
реле сѣ фї лѣсѣт скрїс, кѣм кѣ Рѣмѣнї рѣмѣнїѣнѣ ѿ Дѣкіа, аѣ оу-
рѣмѣт ѿ стѣ гїнтѣ ѿсебїтѣ; нѣ сѣѣ местекѣт кѣ ѿлтѣ гїнтѣ прїн кѣ-
сѣторїй, нѣ сѣѣ рѣсїпїт, чї пѣрѣрѣ аѣ рѣмѣс ѿтрѣ лѣкѣшрїле сѣ-
ле. Да кѣре ѿлѣѣ Бнгал ѿдоѿлѣ рѣсїпїндем.

Дѣкѣ лѣшї ѿдѣтѣ, кѣ оуни Рѣмѣнї ѿ зїлеле лѣѣ ѿрелїан,
трежнда ѿлїї прѣсте дѣнзрѣ дин колѣ, аѣ рѣмѣс ѿ Дѣкіа, пре кѣм ѿм
шѣ ѿдеверїт маї сѣс кап г. кѣ пѣртѣ чѣ маї маѣре ѿ немѣрїнїтѣй
ачѣїа

а) Ex qua *Theophanis* narratione non operose colligitur, Bulgaros actis in Thracia praedis Istrum rursus trajecisse, atque istic intra munimenta Romanis praestolatos fuisse, quod, cum equites Constantini fuga ex errore corripenterent, eos trajecto Danubio ad Varnam Ponto Euxino adsitam urbem consequuti fuerint. *Pray Annalium Avarum. Lib. 2.*

ачѣѡ мѣлцими ѡв рзмѡс: липсѣще сз крѣзи ши ѡчѣѡ, кѣм кз ѡчѣѡ ѡв рзмѡс гинтз ѡсебитз, не ѡместекѡтз, ши статѡрникз ѡтрѡ лз-
 кашѡриле сѡле, прѣкѣм ѣрѡ ши май наинте, де нѡ се ва вздѡ кѡ мзр-
 тѡрисири де скрипторѡи вѣки врѣдничѡи де крединцз ѡпрѡтивз. Кз
 фзрз кздѡнцз пофтѣще ѡчи ѣнѣл мзртѡрисири де скрипторѡи врѣд-
 ничѡи де крединцз, кѡри сз фѡ лзсѡт скрис, кѣм кз Рѡмѡнѡи рзмѡ-
 нѡнд ѡ дѡкѡа, нѡ сѡв местекѡт кѡ ѡлтз гинтз прин кзсзторѡи, ши
 нѡ сѡв рзспнѡит, чѡ ѡв рзмѡс ѡтрѡ лзкѡшѡриле сѡле, фзрз кз-
 дѡнцз, зисѣи, пофтѣще ѣнѣл мзртѡрисириле ѡчѣле; пѣнтрѡ кз ѡсѡши
 ѡчѣла, кѡреле спѡне чѣва фѡптз нѡѡв, ѡчѣла ѣ дѣторѡю кѡ мзртѡри-
 сѡри врѣдничѣ де крединцз сз ѡдеверѣзе, кѣм кз ѡтрѡ ѡдевр сѡв ѡ-
 тѡмплат ѡчѣ фѡптз де ѣл спѡсз; ѡрз пре чѣла че ва тзгзѡвѡи ѡчѣ фѡ-
 птз невзѡитз, ни чѡи ѡдѡтз нѡл ѡдзторѣще фѡрѣ, ка сз вздѣскз,
 кѣм кз нѡ сѡв ѡтѡмплат ѡчѣ фѡптз спѡсз де ѡлтѡл; чѡ пѡрѡрѣ ѡи
 дѡ фѡрѣ вѡе ши кздѡнцз ѡ ѡ тзгзѡвѡи, пзниз кѡнд чѣла ѡлт кѡ
 статѡрниче дѡвѣде нѡ ва ѡдеверѡи зиса сѡ.

Дрѣпт ѡчѣѡ, де ѡрз че ѣнѣл спѡне фѡптз нѡѡв, ѡдекз, кѣм
 кз Рѡмѡнѡи чѣи рзмѡши ѡ дѡкѡа сѡв местекѡт кѡ ѡлте гинте прин
 кзсзторѡи; сѡв рзспнѡит, ши нѡ ѡв рзмѡс статѡрничѡи ѡтрѡ лзкѡшѡ-
 риле сѡле; нѡ се кѡде ѣл сз пофтѣскз мзртѡрѡи ѡпрѡтивз, чѡ ѡсѡши
 трѡвзе дин скрипторѡи вѣки сѡши ѡдеверѣзе зиса сѡ; ѡлтминтрѣ зѡ-
 са лѡи ѡчѣѡ рзмѡне рзсѡфлѡтз, ши фзрз де пѡтѣре. Дѡрз ѡде-
 шѣрт вѡм ѡшептѡ сѡв дела ѣнѣл, сѡв дела ѡлтѡл ѡчѣмене лѡи, ка
 сз не читѣскз ѡчѣи скрипторѡи вѣки: кз ни чѡи ѡунѡл нѡ се ѡфлз ѡ-
 трѡ тѡѡтз вѣкимѣ, кѡреле сз фѡ грѡит ѡчѣѡ: кз Рѡмѡнѡи чѣи че ѡв
 рзмѡс ѡ зилеле лѡи ѡвреѡѡн ѡ дѡкѡа ѡв сзсе фѡ местекѡт кѡ вѡв гин-
 тз прин кзсзторѡи, сѡв сзсе фѡ рзспнѡит де кзтрз ѡлѡлтз, ши сз
 нѡ фѡ рзмѡс ѡтрѡ лзкѡшѡриле сѡле.

Асз, мзкар кз нз сжнтем дѣторѣ а доведѣ, кѣм кз Рѡманѣи чѣй рзмашѣ а Дакїа, саз нз саз местекат кз алтз ѡаре каре гинтз прин кзсзторїи, саз кз нз саз рзсипїт, чї аз рзмас а локзриле сале, гинтз ѡсѣвїтз, адекз аз рзмас Рѡманѣи; тѡтѡшї ка май кїар сзсе вѣдз десвлпартѣ пзререй лзї Внгал; атрѡ асзмзнартѣ чѣлвр че ам кзвжнтат май сѣс, кап а. s. s. шї кап г. s. e. рзспѣндем, кз Рѡманѣи саз Рѡмжнїи, прѣсте тот грзїнд, пѣрѡртѣ пзнз астззї саз а грецошат асе кзсзторїи кз мѡерї де алт иѣм. Ачѣстз фїре а Рѡмжнїлвр де ар фї фѡст кзноскѡтз лзї Внгал, кред еѡ, кз нз ар фї взрсат аша лѣсне ѡраклз, кѣм кз аневѡе се поате крѣде атрѡ атжта спѣрк де гинте оумелзгоаре а сѣс шї а жѡс сз нз се фї местекат Рѡманѣи кз алте гинте прин кзсзторїи.

Шї рзвзржндзте авжрстате гинте варваре а Дакїа, пзнз ззковѣ аколѡ, шї де аколѡ пѡрта рзсѡѡ асѣпра алтвр цзрї, вкзжнд пре ачѣй Рѡманѣи дин Дакїа, кз сжнт вжнѡшї, шї їнїмѡшї; аз нз їсте а крѣде, кз пре мѡлци дин тржншїи аї ввр фї пофтїт, ба аї ввр фї шї рзгат, ба оунїи, а карїи май таре фїерѣѣ сжнцеле спре рзсѡѡ, се ввр фї шї аѣїат а фї лвр спре ажѡторїю ла рзсѡѡ? Че лѡкрѡ поате фї май фїрѣск де кжт ачѣста? Дѡпз че ешїа гинта ачѣа дин Дакїа, шї атра алта, асѣменѣ фзчѣ шї кз ачѣа, апрежѡрзриле тїмпѡрилвр сфзтѡїндзї сз лѡкре аша. Де ачїа Катанчїч а Картѣ, кзрїа аї дѣде нѡме, де Ыстро, кап и. s. d. мзкар кз лзї аї плаче а крѣде, кѣм кз мошѣнїи Дакїей аз фѡст Склавїи сзї; тѡтѡшї бїне афлз, кѣм кз ѡ оунїре ацелѣптз ка ачѣста кз гинтеле чѣле стрїне аї цїнѡ пре Рѡмжнїи статѡрнїчї а Дакїа. а) Аз апзрзцїск а кѣм Рѡмжнїи а Дакїа сѡпт стзпжнїртѣ аїстрїей? шї тѡтѡшї май мѡлци

а) Hodie quidem ulli praeter Valachos sunt Italici apud nos coloni; qui quod majori essent numero, juncta cum indigenis societate, persistere usque hodie. *Katantsich de Istro*. cap 8. §. 4.

мѣлци ѡсташи сѣнт ѿ Дакїа дїнтрѣ Рѡмѣни, де кѣт дїнтрѣ алте гїнте сѣпт стѣгѣриле вѣнзлѣи ѿпзрѣт ѿл ѿвѣтрїей. ѿша ѿсте ѿ крѣде, кѣ се фѣчѣ ши ѿврѣмїле варварїлѡр чѣле май сѣс зїсе: ши пѣнтрѣ прїчина ѿчѣл пѣтѣ сѣ ѿвѣз Рѡмѣнїи пѣче ѿ Дакїа деїкѣтрѣ варварїи ѿчѣл; ши кѣ ѿтѣта май вѣртѣс сѣи лѣсѣ варварїи несминтици дин лѣкѣшѣриле лѡр, кѣ фїїнд варварїи ѿчѣл гїнте номѣде, ѿдекѣ нестѣторнїче ѿ лѣк, ши кѣре май вѣртѣс се ѿбогѣцѣ кѣ рѣпїрїи ши кѣ прѣзїи де прин трѣлте цѣрїи, ѿрѣ нѣ кѣ ѿгонїсїрѣ пѣмѣнтѣлѣи, прѣкѣм ѿнѣме дѣспре Хѣнїи мѣртѣрїсѣще ѿмїѿнѣс Марчелїи нѣс Кѣртѣ ла. кап ѿ. кѣм ѿчѣл нїчїи нѣ ѿрѣ, нїчїи нѣ се ѿтїнг вѣре ѡдѣтѣ де кѣорнеле пѣгѣлѣи; а) ши лѡр ле ѣрѣ де фолѣс, [сѣ рѣмѣнѣз Рѡмѣнїи стѣторнїчїи ѿтрѣ лѣкѣшѣриле сѣле, ши сѣшїи лѣкре мошїїле, ка ши фамїлїїле варварїлѡр сѣсе ѿжѣтѣре. дин сѣдѣорѣ Рѡмѣнїлѡр.

Де ѿчїѿ ѿсте, кѣ ѿ сѣтѣ ѿ нѣѡѡ дела Хѣс, кѣнд ѿв венїт Оѿнгѣрїи кѣ ѡсте ѿ ѿрѣдѣл, ѿфлѣрѣ ѿколѡ пре Рѡмѣнїи сѣпт нѣме де влѣѣхїи, влѣсїи гїнтѣ ѡсѣбїтѣ, прѣкѣм скрїе Нѣтѣрїѣл лѣи Бѣла, кѣ Дѣмнѣл лѡр Цѣлѣ; лѣнѣз кѣрїи ѣрѣ лїпїци Склѣвїи. Дѣчїи ѿ сѣтѣ ѿ нѣѡѡ Рѡмѣнїи сѣл Рѡмѣнїи ѣрѣ гїнтѣ ѡсѣбїтѣ ѿ Дакїа: кѣнд рѣмѣсерѣ ѿ зїлеле лѣи ѿвѣрѣлїѿн ѿ Дакїа, ѿкѣ ѿв рѣмѣс гїнтѣ ѡсѣбїтѣ. Кѣнд дѣрѣ ѿв ѿчѣтѣт Рѡмѣнїи ѿ фїи гїнтѣ ѡсѣбїтѣ? Ши кѣнд ѿпѣи ѿрѣшїи се ѿлѣкерѣ дин сѣпѣркѣл варварїлѡр, ши се фѣчѣрѣ гїнтѣ ѡсѣ-

а) Hunnorum gens - - omnem modum feritatis excedit. - - [prodigiosae formae et pandi, ut bipedes existimes bestias, vel quales in commarginandis pontibus effigiati stipites dolantur incomte. - - Aedificiis nullis unquam tecti. - - Nec enim apud eos vel arundine fastigatum reperiri tugurium potest. - - Galeris incurvis capita tegunt; hirsuta crura coriis munientes hocdinis. - - Nemo apud eos arat, nec stivam aliquando contingit. - - Inconsultorum animalium ritu, quid honestum, inhonestumve sit penitus ignorant. - - Hoc expeditum indomitumque hominum genus, externa praedandi aviditate flagrans immani, per rapinas finitimorum grassatum etc. *Ammianus Marcellinus* Lib. 31. cap. 2.

ЎСЕБИТЪ? ДЪКРЪ НЕ АДОИТ ЇСТЕ, КЪ РОМАНИЙ ЧЕЙ РЪМАШИ А ДАКИА
 ДЪПЪ АЪРЕЛІАН ПЪРЪРЪКЪ АЪ ФОСТ ГИИТЪ ЎСЕБИТЪ.

К А П Ї.

ПЕНТРЪ ДЕСКЪЛЕКАРЪКЪ ОУНГЪРИЛЪР А АРДЪЛ.

§. 1.

НЕКЪМЪПЪТАТЪ ДРАГОСТЕ АЪ АЪДЪТ ПОТАРИДА АЪИ БЕЛА
 СПРЕ ОУНГЪРИЙ.

У БЕЛ ДИН ТЪЮ АТЪРЪ ТОЦЪ ИСТОРИЧІЙ, ЧЪЛЕ ЧЕ СЪНТ ПЕНТРЪ АТЪРАРЪКЪ
 АЪИ ТЪХЪТЪМ КЪ ѠАСТЪКЪ ОУНГЪРЪКЪКЪ А АРДЪЛ, ЛЕ СКРИСЕ ПРЕ ЛА КАПЕ-
 ТЪЛА СЪТЕЙ А ДОАЪ СПРЕЗЪЧЪКЪ ДЕЛА ХЪ ПОТАРИСЪ АЪИ БЕЛА КРАЮЛЪИ ОУН-
 ГЪРЪКЪ; КАРЕЛЕ ПЪНЪ АЪИ АЪ ФОСТ АНОНИМЪСЪ, АДЕКЪ, НЕ АНЪМИТЪ, А КЪ-
 РЪА НЪ ИСАЪ ЦИЪТЪ НЪМЕЛЕ; ЇРЪ АЪКЪМЪ, ПРЕКЪМЪ АЪВЪЦЪЪ ЁНГЕЛ А АПЕНДИ-
 ЧЪКЪ ЧЪ ДЕСПРЕ АЧЕПЪТЪЛА РОМЪНИЛЪР §. 1. НЪ Ё МАЙ МЪАТЪ АНОНИМЪСЪ,
 ДЪПЪ КЪМЪ АЪСЪШИ АЪ АРЪТАТЪ ЛА ВИНДИЧИЛЕ АНОНИМЪЛАИ АЛЕ АЪИ ДА-
 НИЕЛ КОРНИДЕСЪ, Ё ПАЪЛАСЪ ЕПИСКОПЪ АЛ ПАПИСТАШИЛЪР ОУНГЪРИЙ ДИН
 АРДЪЛ, КАРЕЛЕ АЪ КЪСТАТЪ АЪ ЗИЛЕЛЕ АЪИ БЕЛА АЛ ТРЕИЛЕ КРАЮЛЪИ ОУН-
 ГЪРИЛЪР, а) *)

ИЧЕСТ

а) Vellicant auctoritatem anonymi Belae notarii, quem tamen non Anonymum
 amplius, sed Paullum Episcopum Transylvanum sub Bela III-tio. vocan-
 dum esse. Engel in Appendice de origine Valachorum §. 4.

*) АЪ ЗИЛЕЛЕ АЧЪСЪГЕ ІЪСИФЪ КЕРЕСЪТЪРИЙ, ПРОФЕССОРЪЛА ИСТОРИЕЙ ОУНИВЕРСА-
 ЛЕ, ШИ АЧЕИЙ ПРАГМАТИКЪ АЪ КЪЗИМЕЙ ОУНГЪРЕЩИЙ, АЪ КЪЗАСКА ОУНИВЕР-
 СИТАТЕ ДЕЛА ПЕЦЪА, АЪ ДЪТЪ ЛА ТУПЪРЪЮ Ѡ ДИСЕРТАЦИЕ ДЕСПРЕ ВЪКЪЛА ПО-
 ТАРИСЪ-

Ичѣст Нотаріѹ атѣта фѸ лѣзтат де драгостѣ Оўнгѹрилѡр, кѣт нѸ нѣмай фѹрѸ кѣмпѣт мѣрѣще лѣздеде Оўнгѹрилѡр, шѣ микшорѣ-зѸ вѣртѣтѣ алѡр нѣмѹрѣ; чѣ анѸ фѣйна Оўнгѹрѣи пѣгѣнѣ, нѸ се стидѣще, асѹпра Канѡанелѡр Феологѣи, шѣ а Ѣрѡодоѣи, а скрѣе, кѣм кѸ ачѣле дѣрѹрѣ фѹрѸ дѣте де сѣс Оўнгѹрилѡр, кѣре арѣре ѡрѣ шѣ чѣлѡр май бѹнѣи крѣщѣнѣи, шѣ май ѡвѣицѣи лѣи дѣмнезѣс сѣс ѡвѣи-нѣит чѣрѡа а хѣрѣзѣи, ичѣстѣ а Нотарѣлѣи некѣмпѣтѣтѣ пѣтимѣ, шѣ несѣферѣтѣ скѣдѣре лѣсѹши лѣцѣлѣпѣцѣи Оўнгѹрилѡр ѡ вѣд а Истѡ-рѣа Нотарѣлѣи. Ичѣл некѣмпѣт ал Нотарѣлѣи, май наѣнте де тѡа-те, ѣѸ, дѣпѣ сокотѣла лѣсѣмнѣрилѡр, кѣре оўнгѹрѣл дѣнѣл Корнѣ-дѣс а Виндѣчѣиле Нотарѣлѣи, ла Сѣкѣцѣа ѣ. кап а. Ѣ. Ѣ. ле фѣче, ачѣи ал воѹ арѣтѣ.

Ишѣ, Нотарѣлѣ ла кап г. зѣче, кѸ мѣмѣи лѣи йлмѣс, кѣрѣде фѸ кѣпѣтѣнѣе Оўнгѹрилѡр, фѣйна лѣсѣрѣинѣтѣ кѸ йлмѣс ѣ сѣс фѣ-кѣт вѣдѣнѣе дѣмнезѣскѣ. а) Ла кап д зѣче, кѸ а йлмѣс, мѣкар кѸ ѣрѣ пѣгѣн, аѸ фѡст дѣрѣл дѣхѣлѣи сѣпѣт. б) Ла кап и. зѣче, кѸ лѣи

тарѣлѣи йнонѣм ал Краѡлѣи Бѣла, а кѣрѣ кѸ тарѣи дѡвѣде адеверѣ-зѣ, кѣм кѸ ачѣст Истѡрѣогрѣф аѸ фѡст Нотарѣѣс алѣи Бѣла чѣлѣи кѸ нѣмѣле ачѣста аѣѣѡ Краѡ ал Оўнгѣрѣи, кѣрѣле кѣм спѣне Праѣи а йннѣ-лѣле Краѣлѡр Оўнгѣрѣи Картѣ б. фѸ корѡнѣт Краѡ ла анѣл дѣмнѣлѣи 1060. шѣ мѣрѣи ла анѣл 1063. Шѣ ачѣл се вѣдѣще а лѣзѣдѣта Дис-сѣргѣцѣе, кѣм кѸ йнонѣмѣл Нотарѣѣ ал Краѡлѣи Бѣла чѣлѣи аѣѣѡ кѸ нѣмѣле ачѣста тѣрѣѣс дѣпѣ мѡартѣ лѣи Бѣла ачѣстѣа аѸ скрѣс Истѡ-рѣа сѣ, шѣ прѣкѣм прѣ асѣмѣнѣ адеверѣлѣи мѣте, тѡкма а зѣлѣле лѣи Коломанѣс Краѡлѣи Оўнгѣрилѡр, кѣрѣле, кѣм се вѣде ла Праѣи а Картѣ май сѣс лѣсѣмнѣтѣ, фѸ аѣлѣцѣат ла Крѣѣе а анѣл дѣмнѣлѣи 1096. лѣсѣмнѣрѣ а Тѹпогрѣфѣлѣи Рѡмѣнѣск дѣнтрѣ ачѣстѣ Тѹ-погрѣфѣе Крѣѣскѣ Никѡлаѣ Вѣзѣи.

- а) Ab eventu divino est nominatus Almus, quia matri ejus praegnanti per somnium apparuit divina visio. *Notarius Belae*, cap. 3.
 б) Donum Spiritus Sancti erat in eo, licet paganus. *Idem* cap. 4.

лѣи. ѿмѣс ера ажвторю дѣхѣл сѣнт. а) Да кап лг. зиче, кз ѿ Оўнгѣри ера харѣл чел дмнеззѣск. б) Да кап н. зиче, кз мила лѣи дмнеззѣск мерѣк ѿнаинтѣ Оўнгѣрилѣр, ши дмнеззѣск пре врзжмашилѣр ѿ дѣде лѣи ѿрпад кзпетентей, ши ѿрмашилѣр лѣи. в) ѿскменѣ ла кап ма. ши лз. зиче, кз харѣл чел дмнеззѣск мерѣк ѿнаинтѣ Оўнгѣрилѣр. г) Да кап н пророчѣл лѣи Моѣси чѣ пентрѣ фѣи лѣи ѿсраѣл фзкѣтѣ невѣнѣше ѿ ѿплѣкѣ спре Оўнгѣри, ши лѣтрѣ Оўнгѣри, зиче, кз ѿѣл ѿплинит дмнеззѣск. д) ѿскменѣ фзрѣ кѣмпѣт ѿсте, кжнд зиче ла кап з. кз Оўнгѣри пре тоате гинтеле ѿтрѣк кѣ хѣрничѣл вжнатѣлѣи. е) кжнд зиче ла кап нз. кз Оўнгѣри сжнт не ѿвѣнши ѿ ѿвѣншѣтеле ѿле рзсѣѣѣлѣи ѿстенѣле. ж) Кжнд ѿ Прѣлѣг пре ларг спѣне, кжм нѣмѣл Оўнгѣрѣск ѣ прѣстрѣлѣчѣт, прѣнцелѣпт, блжнд, фзрѣ нѣчи оўн пзкѣт, ши прѣвитѣз. Кжнд ла кап д. нг. нз. пре ѿмѣс, пре ѿлѣтѣнѣс, пре тоѣс, пре кѣри ѿскрѣнтѣри чѣи немѣѣи ѿ скрѣ ѿ фѣ фѣст ѿѣменѣ блзстѣмѣи, ѣл ѿ лѣѣдѣз кз ѿ фѣст милѣстѣви, дѣрничѣ, дрѣпѣи, ѿцелѣпѣи, ши кѣ ѿлѣ фѣпѣ бѣне ѿфрѣмсеѣѣи.

Джнгз ѿчѣсте се кѣде ѿ лѣ ѿмѣнѣте, кз, кѣте, рзсѣѣле ѿвѣрѣ Оўнгѣри кѣ нѣмѣри тѣри пзнз ѿ кѣпѣнѣ цѣра, кѣрѣ ѿкѣм се зиче Оўнгѣрѣскѣз, ши тот бжнатѣл, тоате ѿѣл ле скрѣе нѣтѣриѣл, кѣ кжнд пре фѣѣше кѣрѣле нѣм, кѣ кѣре се бзтѣрѣз, нѣ нѣмай ѿтрѣ зѣ,

а) Almus cujus adjutor erat Sanctus Spiritus. *Ibid.* cap. 8.

б) Quia divina gratia in eis erat. *Ibid.* cap. 33.

в) Deus enim, cujus misericordia praevia erat, tradidit Duci Arpad et suis militibus inimicos eorum. *Idem.* cap. 50.

г) Divina gratia erat eis praevia. Gratia Dei antecedebat eos. *Id.* cap. 44. 37.

д) Implevit Dominus, in Almo Duce et filio suo Arpad, prophetiam, quam cecinit Moyses propheta, de filiis Israel. *Idem.* cap. 20.

е) Hungari sunt prae caeteris gentibus meliores in venatu. *Idem.* cap. 7.

ж) Quia sciebant, quod Hungari essent insuperabiles in asuetis bellorum laboribus. *Idem.* cap. 56.

зи, ши кѡ ѡ вѣтѣліе сѣнѣрѣ ларѣи ѡвѣне Оуѣгѣрѣи; чи ка кѡна ѡкѣ нѣчи оуѣна дѣнѣрѣ дѣнѣи ѡѣрѣ ѡчѣле кѡмпліѣте вѣтѣліи нѣ ѡрѣ фи кѣзѣт; кѡрѣ, сокотѣна фѣрѣ рѣсѡюлѣи, ѣ токма кѣ непѣ-
тѣнѣѣ. вѣзи ла Нотѡрѣѣла кап. ѡѡ. ѡѡ. ѡѡ. Нѣмай кѡна май пре
оуѣрѣ се вѣтѣрѣ кѣ Менѣморѣт ла Бѣхѡр, скрѣе ла кап ѡѡ. кѣ ѡѣ
кѣзѣт доѡѡзѣчи де Оуѣгѣрѣи, ши чѣнчи спре зѣче Сѣкѣи.

Дѣнѣрѣ ѡчѣсте, ши дѣн мѣлѣте ѡлѣте кѡре се кѣпрѣна ѡ ѣсторѣа
Нотѡрѣѣлѣи, фѣѣѣ кѡрѣле пѡѣте вѣдѣ, кѣ, дѣпѣ канѡнѣле крѣѣѣѣ,
ѡѣрѣ ѡчѣле че скрѣе Нотѡрѣѣла спре мѡре лѡѣда Оуѣгѣрѣилѡр, сѡѣ
спре мѣкѣшорѡрѣ ѡлѣѡр нѣмѣрѣи, нѣ пѡѣте сѣ ѣ се крѣдѣ.

Дѣспре Нотѡрѣѣла ѡчѣстѣ жѣдекѡтѣ фѡѣѣ мѡрѣле ѡпѣрѣѣѣѣ ѡ ѡ
Нотѡрѣѣлѣи ѣнѣл ѡ лѡкѣла май сѣс ѡсѣмнѡт. Зѣѣѣ, кѣ Нотѡрѣѣла
ѡѣ кѣносѣѣт вѣне цѣнѣѣѣлѣ ѡрѣѣлѣлѣи, ши кѣ ѣсте дѣнѣрѣ чеи май
ѡлѣи ѣсторѣиѣи Оуѣгѣрѣѣи, ши кѣм кѣ трѣѣѣ сѣ ѣ се крѣдѣ ѡ-
ѣрѣ чѣле че повѣстѣѣѣ дѣспре вѣнѣрѣ Оуѣгѣрѣилѡр ѡ цѣра Оуѣгѣ-
рѣѣѣѣ, „ѡфѡрѣ де ѡчѣле, кѡре ѡсѣш ле ѡѣѣѣѣѣ.“ а)

§. Ѣ.

ѡѣрѣѣ Оуѣгѣрѣилѡр ѡ Пѡнѡнѣа.

ѡнѡнѣѣте де ѡ вѣнѣ Оуѣгѣрѣи ѡ Пѡнѡнѣа, кѡрѣ ѡкѣм се зѣѣѣ
Оуѣгѣрѣа сѡѣ цѣра Оуѣгѣрѣѣѣѣ, скрѣе Нотѡрѣѣла ла кап ѡ. кѣ лѡ-
вѣнѣѣѣѣ Оуѣгѣрѣи кѣ Рѣѣи, ѡѣѣѣ кѣ Мѣскѡлѣи, ѡѣ вѣтѣрѣ пре
Рѣѣи, ши ѡѣ ѡлѣнѣгѡрѣ пѣнѣ ла Кѣѣѣ, ши стѣнѣ ѡкѣм Оуѣгѣрѣи ѡ
рѣдѣ-

а) Temere vellicant auctoritatem anonymi Belae notarii, quem tamen non Anonymum amplius, sed Paullum episcopum Transsilvanum sub Bela IIIto vocandum, regionemque Transsilvanam recte novisse, inter melioris notae historicos Hungaros satis certe constat, et quem in omnibus, quae de adventu Hungarorum narrat (exceptis iis, quae ipse argutatur) fide dignum haberi, sanae criticae regulae suadent. Engel cit. loco.

рѣдникѣ окѣриле пре мѣрїи четвѣци, ка сѣ рѣсѣатѣ ѿ Кіевъ, се рѣ-
гѣрѣ рѣшїи де паче, ши ѿдемпнѣ пре Оуѣнгѣрїи, ка лѣсѣнд Галиціѣ,
сѣ мѣрѣѣ ѿ Панныѣ, кѣрѣ май наїнѣте фѣсѣсе ѿ лѣи ѿтила. Лѣсѣ-
дѣрѣле фѣарте цѣра ѿчѣста, ши ле спѣнѣ ши че фѣлю де нѣмѣрїи
лѣсѣсѣк ѿ Панныѣ, ѿдекѣ Склавїи, Бѣлгарїи, Блѣхїи, ши пѣсторїи
Рѣмѣнилѣрѣ, пѣнѣтрѣ кѣ дѣпѣ мѣартѣ лѣи ѿтила пѣмѣнтѣл Панны-
нѣи ѿл нѣмѣ Рѣмѣнїи пѣшѣне, пѣнѣтрѣ кѣ тѣрѣмеле лѣр се пѣшѣ
ѿ пѣмѣнтѣл Паннынѣи. а)

ѿжѣнгѣнд Оуѣнгѣрїи дела Кіевъ ла Галиціѣ, скрїе Нотѣрїѣл ла
кап ѿ. кѣм Дѣка Галиціи ѿ ѣшїт ѿнаїнѣтѣ Оуѣнгѣрилѣр десѣкѣлѣ
мѣлѣ дѣрѣрїи ѿдѣкѣнд, кѣрѣра лѣсѣдѣндѣле Панныѣ, пре рѣнд ле
спѣсе, че нѣмѣрїи цин ѿкѣм Панныѣ: ѿдекѣ пѣнѣѣ ѿ Дѣнѣре де ѿ
дѣрѣпта Дѣнѣрей кѣм кѣрѣѣ, рѣмѣнїи ѿ ѿшезѣт пѣсторїи сѣи. Іѣрѣ
цинѣтѣл, кѣреле ѣ ѿтрѣ Тїса ши ѿтрѣ Дѣнѣре, лѣѣ кѣпрїнс шїе
мѣреле рѣѣнѣс Дѣка Бѣлгарїи, мѣшѣл лѣи Дѣка Салѣнѣс, пѣнѣѣ ла
мѣрѣнїиѣ Рѣшилѣр, ши ѿ Дѣшилѣр, ши ѿ ѿшезѣт ѿколѣ сѣ лѣ-
кѣѣскѣ Склавїи ши Бѣлгарїи. Іѣрѣ цинѣтѣл, кѣреле ѣ ѿтрѣ Тїса ши
ѿтрѣ кодѣрѣл Іѣфон, кѣреле ѣ де кѣтрѣ Ярдѣл дела Мѣрѣш пѣнѣѣ ла
Сѣмеш, лѣѣ кѣпрїнс шїе Дѣка Морѣт, ѿл кѣрѣѣ непѣт сѣѣ зис де
Оуѣнгѣрїи Мѣнѣморѣт, пѣнѣтрѣ кѣ ѿвѣ мѣлѣте вѣрѣте, ши ѿ пѣмѣнтѣл
ѿчѣла лѣсѣсѣк гїнѣте кѣре се зик Кѣзар. Іѣрѣ цинѣтѣл, кѣреле ѣ
дела Мѣрѣш пѣнѣѣ ла четѣтѣ Оуѣрѣѣѣ, лѣѣ кѣпрїнс ѿаре кѣреле Дѣкѣ

Глад,

а) Rogaverunt *Almum* ducem ut dimissa terra *Galiciae*, ultra silvam *Hovos*,
versus occidentem in terram *Pannoniae* descenderent, quae *Athilae* regis
terra fuisset. Et laudabant eis terram *Pannoniae* ultra modum esse bo-
nam, dicebant enim, quod ibi confluerent nobilissimi fontes aquarum *Denu-*
biius et *Tiscia*, et alii nobilissimi fontes bonis piscibus abundantes, quam
terram habitarent *Sclavi*, *Bulgarii*, et *Blachii*, ac pastores *Romanorum*,
quia post mortem *Athilae* regis terram *Pannoniae* Romani dicebant *pascua*
esse, eo quod greges eorum in terra *Pannoniae* pascebantur. Et jure terra
Pannoniae pascua Romanorum esse dicebatur, nam et modo Romani pas-
cantur de bonis *Hungariae*. *Notarius Belae*, cap. 9.

Гладъ, ѣши́на дин четътѣ видѣнълазѣи кѣ ажв́торюа Кѣманиларъ. а) Ѡсз ла кап ма. Домнѣа лѣи Гладъ ѡ Ѡтинде Нотариѣа пѣнз ла Хоромъ в)

Де ѡчѣа Нотариѣа ла кап ѣт. скрѣе, кѣ трекѣна Оу́нгв́рѣи прѣсте мѣнѣте, ажв́нсерз де кѣтрз пѣрциле четъциѣ Оу́нг, ши се ѡди́хнѣрз ма. де зѣле ла Мѣнѣаъ, кѣре лок май Ѡтѣю лаз кѣпрѣнс Ѡ Панино́нѣа. Ѡколѡ ѣра лѣкхитѡри Склавѣи сѣпѣшиѣ лѣи Дѣка Саланѣс. Ѡчѣщѣ, темѣндѣсе фѡарте де Оу́нгв́рѣи, ле да тѡате чѣле де лиисз, повестѣндѣле, кѣм мѣрѣна Краюа Ѡтила, мѣреге Реанѣс стрзмо́шѣа лѣи Дѣка Саланѣс, ѣши́на дин Бѣлгарѣа, кѣ ажв́торюа ши кѣ свѣтѣа Ѡпзрѣтѣлазѣи Грѣчиларъ ѡз фост кѣпрѣнс цинѣтѣа ѡчѣла. Ши кѣм Ѡсѣши Склавѣи дин цѣра Бѣлгарѣеи фѣрз дѣши ла мѣрѣнѣ Рѣшиларъ, ши кѣм ѡкѣм Ѡи цѣне Дѣка Саланѣс. в)

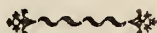
М 2

Оу́-

а) Ное dum *Galiciae* Dux audivisset obviam *Almo* duci cum omnibus suis nudis pedibus venit, et diversa munera ad usum *Almi* ducis praesentavit, et aperta porta civitatis *Galiciae*, quasi dominum suum proprium hospitio recepit. - - - Dicebant enim eis sic, quod terra illa nimis bona esset, et ibi confluerent nobilissimi fontes, quorum nomina haec essent, ut supra diximus, *Danubius, Tyscia, Wag, Morisius, Crisius, Temus* et caeteri, quae etiam primo fuisset terra *Athilae* regis, et mortuo illo praeoccupassent Romani principis terram *Pannoniae*, usque ad Danubium vero collocavissent pastores suos. Terram vero quae jacet inter *Tisciam* et *Danubium*, praeoccupavisset sibi *Reanus magnus dux Bulgariae*, avus *Salani* ducis, usque ad confinium *Ruthenorum* et *Polonorum*, et fecisset ibi habitare *Sclavos* et *Bulgaros*. Terram vero quae est inter *Thusciam* et *silvam Igfon*, quae jacet ad *Erdevelu* a fluvio *Morus* usque ad fluvium *Zomus*, praeoccupavisset sibi *Morout*, cujus nepos dictus est ab Hungaris *Menumorout*, eo quod plures habebat amicas, et terram illam habitarent gentes *Cozar* qui dicuntur. Terram vero, quae est a fluvio *Morus* usque ad castrum *Urscia*, praeoccupavisset quidam dux nomine *Gaad* de *Bundyn* castro egressus adiutorio *Cumanorum*. *Idem* cap. 11.

б) Et antequam hoc fieret, mitterent exercitum contra *Glad* Ducem, qui dominium habebat a fluvio *Morus* usque ad castrum *Horum*, ex cujus etiam progenie, longo post tempore descenderat *Ohtum*, quem *Sunad* interfecit. *Idem* cap. 41.

в) Narrabant, quomodo mortuo *Athila* rege, *magnus Reanus* proavus ducis *Salani* dux de *Bulgaria* egressus, auxilio et consilio *Imperatoris Graecorum* praeoccupaverat terram illam. Qualiter etiam ipsi *Slavi* de terra *Bulgariae*

Оу́нїй дин кѣвїнтеле лѣи Константїн Порфирогенитѣла, чѣле че ѿ картѣ чѣ дѣспре Кивернисїрѣ ѿпзрзціей, Партѣ ѿ кап м пентрѣ Оу́нгврий, пре кáрїи ѣл ѿи нѣмѣще Тѣрчїи, не лзсѣ скрїсе, врѣѣ се ѿфрѣнѣз крѣземѣнтѣла Нотáрїѣлаѣи лѣи Бѣла, ѿтрѣ чѣле че скрїе Нотáрїѣла пентрѣ ѿтрáрѣ Оу́нгврилѣр ѿ Пáннонїа. Кз врѣѣ ѣи дин зїселе кѣвїнте ѿлѣи Константїн Порфирогенитѣла сѣ кѣлѣѣз, кѣм кз Оу́нгврїи нѣ де кзтрѣ Мѣнкáч ѿѣ ѿтрáт ѿ Пáннонїа, чи прин цѣра Рѣмѣнѣскѣ де кзтрѣ Северїн, оу́нде се ѿфлз рѣзмѣшї-целе пóдѣлѣи лѣи Траїán.

Чи Константїн Порфирогенитѣла ла лóкѣла май сѣс ѿсѣмнáт не-мїка нѣ грѣѣще дѣспре ѿтрáрѣ Оу́нгврилѣр ѿ Пáннонїа, фзрѣ кѣт спѣне оу́нде сáѣ ѿшезáт Оу́нгврїи ѿ лзкѣи дѣпз че фѣрѣ ѿлѣнѣáцїи дин Молдóва де Пáцинáцїте. Ши дескрїи́нд цѣра, ѿдекѣ, Пáннонїа, кáрѣ Порфирогенитѣла ѿ нѣмѣще Тѣркїа, оу́нде сáѣ ѿшезáт Оу́нгврїи ѿ лзкѣи; ѿчѣпе ѿ спѣне ѿтѣю ѿчепѣтѣла цѣрїи ѿчѣшїѣ чѣл май ѿпроáпе де дѣнѣл. Де кзтрѣ ѿчепѣтѣла цѣрїи ѿчѣшїѣ, *κατά Της Τερκίας αρχην*, зїче, кз ѣсте пóдѣл лѣи Траїán, дѣпз ѿчѣѣ ѿпеле Тїмиш, Тѣтиш, Мѣрѣш, Крїш, Тїса, чѣле лáлте, пѣнѣ ла Фрѣнчїи. Кѣвїнтеле лѣи Константїн Порфирогенитѣла дѣспре ѿчѣсте май сѣс ла кап ѿ. ѣ. ѣ. сѣнт скрїсе Лзтинѣще.

§. 3.

Солїа лѣи Тѣхѣтѣм кзтрѣ ѿрпáд Дѣка Оу́нгврилѣр.

Кзпринзѣнд Оу́нгврїи пáртѣ чѣ дин сѣс ѿ ѿпзрзціей лѣи Сáлáнѣс, оу́нде лзкѣѣ Склáвїи, врѣ кѣѣва Кзпитáнїи мáрїи Оу́нгврїе-шїи, ѿтрѣ кáрїи ѣрá ши Тѣхѣтѣм, скрїе Нотáрїѣла ла кап ѿв. ѿг. кз

тре-

---

gariae conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum, et qualiter nunc Salanus dux eorum, se et suos teneret. Notarius cap. 12.

трекѣрз кѣ ѡастѣ Тиса, ши кѣпринсерз тот цинѣтѣла пѣнз ла поарта Мѣсешѣлѣи, оунде ши фѣпсерз мѣрѣини цѣрѣи Оунгѣрѣиши, ка ѡдекз пѣнз ла поарта Мѣсешѣлѣи тот пѣмѣнтѣла ѡчѣлѣс сѣ фѣе ѡ Оунгѣрилѣр. Оунде май мѣлатѣ зѣле рѣмѣсерз зѣишѣи Кѣпитѣни кѣ ѡастѣ, пѣнз че ѡѣ ѡтзрѣит бѣне мѣрѣинилѣ цѣрѣи Оунгѣрѣиши. а)

Имѣнѣнд, ѡдекз зѣковѣнд май лѣнгз вѣѣме ѡколѣ, Тѣхѣтѣм ѡѣзи дѣла лѣкѣитѣрѣи бѣнзтѣтѣ цѣрѣи Арѣѣлѣлѣи, оунде ѡаре кѣрѣле Цѣлѣс Рѣмѣн цинѣ Домнѣл. Дѣ оунде ѡчѣпѣ ѡ дѣрѣи, кѣ дѣ ѡр фѣи кѣ пѣтинѣцз, прин хѣрѣл лѣи Дѣка Арѣпад Дѣмнѣлѣи сѣлѣ, сѣлѣи кѣпѣте шѣе, ши рѣмѣшицѣлѣр сѣлѣ Арѣѣлѣлѣ. Нѣтѣрѣлѣ кап кѣ. б)

Дѣ оунде, кѣм скрѣе Нѣтѣрѣлѣ ла кап кѣ. тримѣсе пре ѡаре кѣрѣле ѡм вѣкѣлѣн, пре Ѣпаѣорѣкош, тѣтѣлѣ лѣи Ѣгмѣнд, ка пре фѣрѣиш оуѣмѣлѣнд, сѣ вѣѣдѣз бѣнзтѣтѣ Арѣѣлѣлѣи, ши че плѣсѣ дѣ ѡамѣни сѣнт лѣкѣитѣрѣи лѣи, кѣт дѣ сѣр пѣтѣѣ, сѣ дѣ рѣсѣѣѣю кѣ дѣншѣи, пѣнтрѣс кѣ воѡ Тѣхѣтѣм кѣ хѣрѣничѣлѣ сѣ шѣе нѣме ши пѣмѣнт сѣлѣи ѡгонѣсѣѣкѣс. Дѣчѣи тѣтѣлѣ лѣи Ѣгмѣнд, сѣпѣѣнѣлѣ лѣи Тѣхѣтѣм, ка вѣлѣпѣ оуѣмѣлѣнд ѡпрежѣр, ши вѣзѣнд бѣнз рѣдѣре ѡ пѣмѣнтѣлѣи ѡчѣлѣлѣ, ши лѣкѣитѣрѣи лѣи, ѡкѣт поѡте ѡмѣлѣ вѣдѣѣ, май сѣс дѣ кѣт сѣ поѡте ѡи пѣзкѣ Арѣѣлѣлѣ, ши кѣрѣнд ѡторѣкѣндѣсѣ ла Тѣхѣтѣм, мѣлатѣ ѡи сѣпѣсѣ дѣспре бѣнзтѣтѣ цѣрѣи ѡчѣлѣлѣ, кѣм ѡчѣлѣ ѣ рѣѣрѣтѣз дѣ прѣвѣне рѣѣрѣи, ѡ кѣрѣра нѣмѣлѣ ши фѣлѣѣсѣрилѣ ѡ шѣр ѣ лѣ повѣстѣи, ши, ши кѣм кѣ ѡ нѣсѣпѣлѣ ѡчѣлѣлѣра сѣ кѣлѣѣѣе ѡѣр, ши ѡѣрѣлѣ пѣмѣнтѣлѣи ѡчѣлѣлѣ ѣ фѣѣрѣте бѣн, ши кѣ ѡко-

---

а) Mane autem facto, *Zobolsu, Thosu et Tuhutum*, inito consilio constituerunt, ut meta Regni Ducis *Arpad* esset in *porta Mezsina*. *Notarius* cap. 22.
Plures dies ibi manserunt, donec confinia regni firmaverunt. *Idem* cap. 23.
б) Dum ibi diutius morarentur, tunc *Tuhutum* pater *Horca*, sicut erat vir astutus, dum caepisset audire ab incolis bonitatem *terrae ultra silvanae*, ubi *Gelou* quidam *Blacus* dominium tenebat, coepit ad hoc anhelare, quod si posse esset, per *Gratiam Ducis Arpad* domini sui, *terram ultra silvanam* sibi, et suis posteris acquireret. *Notarius* cap. 24.

АКОЛѢ СЕ ТАСЕ САРЕ, ШИ ЛЕКВИТОРИИ ЦЗРИИ АЧЕТА СЖНТ ЧЕЙ МАИ АПШ-
ШИ ШАМЕНИ А ТОАТЗ ЛШМТ, АЧЕТА СЖНТ АНШМЕ БЛАСИИ (РѢМАННИ), ШИ
СЛАВКИ, НИЧЕ НЗ АЗ АЛТЕ АРМЕ ФЗРЗ АРК ШИ СЗЦЕЦИ. ДЗКА ЛШР ЦЕЛЗ
НЗ Ё ПЗТЪРНИК, НИЧЕ НЗ АРЕ АРМАШИ ВЪНИ ПРЕ ЛАНГЗ СИНЕ, КАРИИ
СЗ КЗТЪЗЕ А СТА АСЪПРА АРЗЗНИРЕИ ОУНГЗРИЛШР, ВА ШИ ДЕЛА КЗМАНИ
ШИ ДЕЛА ПИЦЕНАТЕ МЪЛТЕ НЗКАЗЗРИ ПЗТИМЕСК. а)

АЗЗИНА АЧЕСТЕ ТЗХЗТЗМ ДЕЛА СПИОНЗА СЗЗ ОПАФОРКОШ, СКРЕ
МАИ АКОЛѢ НОТАРИЗА ЛА КАП. КС. ПЕТРЕКЗ СОЛИ ЛА ДЗКА АРПАД, КА
СЗА СЛОВОАДЗ А МЪРЦЕ А АРДЪЛА, СЗСЕ ШЦЪКЗЗ АСЪПРА ЛВИ ДЗКА
ЦЕЛЗ. ПРЕ КАРЕЛЕ АЛ ШИ СЛОВОЗИ АРПАД. б)

АСЗМНЗМ АЧИ ДИН ЧЪЛЕ МАИ СЗЕ ЧЕТИТЕ ДИН НОТАРИЗА ЛВИ БЕЛА,
КЗ ТЗХЗТЗМ НЗ ШИ ПЕНТРЗ ШТАШИИ ОУНГЗРЕШИ, КАРИИ ЕРА КЗ ДЖН-
СЗА, АЗ ДОРИТ СЗ КАПЕТЕ АРДЪЛАЗА, ЧИ ПЕНТРЗ СИНЕ, ШИ ПЕНТРЗ
ФИИИ ФИЛАШР СЗИ ЧЕ ВШР ОУРМА ДЗПЗ ДЖНСЗА. ДЕСПРЕ КАРЪ ШИ МАИ
ЖОС ВА ВЕНИ КОРЕЗ.

S. A.

- а) Praedictus vero *Tuhutum* vir prudentissimus, misit quemdam virum astu-
tatum, patrem *Opasorcus*, Ogmand, ut furtive ambulans praevideret sibi qua-
litatem et fertilitatem terrae ultra silvanae, et quales essent habitatores
ejus, quod si posse esset, bellum cum eis committeret, nam volebat *Tuhu-*
tum per se nomen sibi et terram acquirere, ut dicunt nostri joculatores:
omnes loca sibi acquirebant, et nomen bonum accipiebant. Quid plura?
dum pater *Ogmand*, speculator *Tuhutum*, per circuitum more vulpino,
bonitatem et fertilitatem terrae, et habitatores ejus inspexisset, quantum
humanus visus valet, ultra, quam dici potest, dilexit, et celerrimo cursu
ad dominum suum reversus est. Qui cum venisset, domino suo de bonitate
illius terrae multa dixit, quod terra illa irrigaretur optimis fluviiis, quorum
nomina et utilitates seriatim dixit, et quod in arenis eorum aurum colli-
geretur, et aurum terrae illius optimum esset, et ibi foderetur sal, et sal-
genia, et habitatores terrae illius viliores homines essent totius mundi,
quia essent *Blasii* et *Sclavi*, quia alia arma non haberent nisi arcum et
sagittas, dux eorum *Gelou* minus esset tenax, et non haberet circa se bo-
nos milites ut auderent stare contra audaciam Hungarorum, quia a Cuma-
nis et Picenatis multas injurias paterentur. *Notarius* cap. 25.
- б) Tunc *Tuhutum* audita bonitate terrae illius, misit legatos suos ad ducem
Arpad, ut sibi licentiam daret ultra silvas eundi, contra *Gelou* ducem pug-
nare. Dux vero *Arpad* inito consilio voluntatem *Tuhutum* laudavit, et
ei licentiam ultra silvas eundi, contra *Gelou* pugnare, concessit. *Idem* cap. 26.

§. 5.

РѢСКОЮА ОУНГВРИЛВР КЪ РВМЖНІИ А ДРАБЛ.

Скрие Нотариѡла ла ачелаш кап къ. кз аторкѡнаѡсе кз словозѣ-
нїа чѣ май сѡс арзтатъ дела Арпад солаз лѡи Тѣхѡтѡм, адатъш
Тѣхѡтѡм се гзтїи кз ѡсташии Оунгвреци, карїи ера сѡпт поваца
лѡи, ши атрѣ а Драбл асѡпра лѡи Цѣлѡ Дѣка рвмжнилвр. Идрз
Цѣлѡ аѡзїна де венїрѣ лѡи Тѣхѡтѡм, аши адѡнз ѡастѣ са, ши
кз припїт кѡрсѡ дѣде сзїи ѡсз аналнте, ка сзл апїедиче сз нѡ
атре пре поарта Мѣсешлѡи, чи Тѣхѡтѡм атрѡ зїи трекѡна кѡ-
дрѡл, аѡнсе ла рѡла Ялмаш, оунде амжндоаѡ ѡциле се атжлнїрз
мижлочїна атрѡ але рѡла. Идрз Дѣка Цѣлѡ воа аколѡ сзїи ѡ-
прѣскз пре Оунгври кз сзцетзторїи сзїи, ка сз нѡ трѣкз. а)

Адоаѡ зїи аналнте де зѡри де зїи, оурмѣзз Нотариѡла ла кап къ.
Тѣхѡтѡм аши апзриѡ ѡастѣ а доаѡ, ѡ парте ѡ цинѡ кз сїне
дин кѡче де рѡл; ѡ парте ѡ тримїсе кз пѡцин май сѡс, ка тре-
кѡна рѡла фзрз де а сжмци ѡсташии лѡи Цѣлѡ, сз оурзѣскз вѡ-
таа. Карѣ аша се ши фзкѡ, кз прелѣсне трекѡна ачѡпѣ рѡла; абе
ѡциле се апжкарз де вѡтае, ши се ѡцирз Оунгвриїи ши рвмжнїи
лаѡлаалтз кѡмплїт, чи фзрз авїншии армашїи лѡи Цѣлѡ, ши дїн-
трз еїи мѡлци фзрз ѡморѡци, идрз май мѡлци прїншии. Карѣ вѡ-
зѡна Дѣка Цѣлѡ, пѣнтѡс апзрарѣ вїециї кз пѡциннїи апжкѡ, фѡга,

ши

а) Hoc dum *Tuhutum* audivisset a legato, praeparavit se cum suis militibus, et dimissis ibi sociis suis, aggressus est ultra silvas, versus orientem contra *Gelou* ducem *Blacorum*. *Gelou* vero dux *ultrasilvanus* audiens adventum ejus, congregavit exercitum suum, et cepit velocissimo cursu equitare obviam ei, ut eum per *portas Mezesinas* prohiberet, sed *Tuhutum* uno die silvam pertransiens, ad fluvium *Almas* pervenit, tunc uterque exercitus ad invicem pervenerunt medio fluvio interjacente. Dux vero *Gelou* volebat, quod ibi eos prohiberet cum sagittariis suis. *Notarius* cap. 26.

ши грѣи́ндъ ѿ фѣи ла четѣтѣ са, че ѣра лѣнгъ Гомеш, армашій
лѣи Тѣхѣтѣм гонѣндѣл, лѣнгъ рѣл Копѣш ѿ ѿморѣрз. а)

Ятѣнчій лзквиторій цѣрїи възжндъ мѣартѣ Домнѣлѣи сѣз Цѣлѣ,
дин бѣнз вои́нца са, кѣ дѣртѣ де мѣнз, ѿши ѿлѣсерз лѣрѣши
Домн ѿ лѣкѣл лѣи Цѣлѣ пре Тѣхѣтѣм тѣтѣл лѣи Хѣрка, ши ѿ лѣ-
кѣл ѿчѣлѣ, кѣреле се зїче ѣшкѣлѣѣ, ѿи жѣрѣрз лѣи кредїнцѣ, де
оўнде дин зїѣѣ ѿчѣл лѣкѣл ѿчѣла сѣз нѣмїт ѣшкѣлѣѣ, кѣчи кѣ ѿ-
колѣ ѿжѣрат. Ши дин зїѣѣ ѿчѣл ѿ цинѣт цѣра ѿчѣл кѣ пѣче
ши кѣ феричїре. б)

Ячѣсте сѣнт, кѣре ни ле лзсѣ скрїсе Нѣтарїѣл лѣи Бѣла дѣспре
ѿтрѣртѣ лѣи Тѣхѣтѣм кѣ ѿстѣшїи Оўнгѣрѣщїи ѿ Арѣл, ши дѣспре
ѿшезѣртѣ лѣи ѿколѣ. Дин кѣре, дѣпз сокѣтѣла критикѣ де се ѣвр
лѣѣ, нїчїи ѿ микшѣрѣре нѣ оўрмѣзз ѿсѣпра рѣмѣнилѣр. Чи, фї-
їндъ кѣ оўнїи дїнтрѣ прѣтївнїчїи рѣмѣнилѣр кѣ оўнеле дїнтрѣ ѿ-
чѣсте рѣз ѿтрѣѣвинцѣндѣсе, фѣрз дрѣптѣте сѣ неѣѣск ѿ микшѣ-
рѣ, мѣрїртѣ рѣмѣнилѣр, ши ѿ ѿ ѿнегрї; се кѣвїне ѿчѣсте маї пре
ларг ѿ ле рѣспїкѣ, ши ѿ ле лзмѣрї.

Иѣрз ѿнаїнте се кѣде сѣ ѿсѣмнї, кѣ Нѣтарїѣл ла кап кѣз. мѣ-
кар кѣ спѣне, кѣ кѣмплїтѣ ѣзтѣе фѣ ѿтрѣ Оўнгѣрїи ши ѿтрѣ

Ром-

а) Mane autem facto, *Tuhutum* ante auroram divisit exercitum suum in duas partes, et partem alteram misit parum superius, ut transito fluvio, militibus *Gelou* nescientibus, pugnam ingrederentur, quod sic factum est. Et quia levem habuerunt transitum, utraque acies pariter ad pugnandum pervenerunt, et pugnatum est inter eos acriter, sed victi sunt milites ducis *Gelou*, et ex eis multi interfecti, plures vero capti. Cum *Gelou* dux eorum hoc vidisset, tunc pro defensione vitae cum paucis fugam cepit. Qui cum fugeret properans ad castrum suum, juxta fluvium *Zomus* positum, milites *Tuhutum* audaci cursu persequentes, ducem *Gelou*, juxta fluvium *Copus* interfecerunt. *Notar.* cap. 27.

б) Tunc habitatores terrae videntes mortem domini sui, sua propria voluntate dexteram dantes, dominum sibi elegerunt *Tuhutum* patrem Horca, et in loco illo, qui dicitur *Esculeu*, fidem cum juramento firmaverunt, et a die illo locus ille nuncupatus est *Esculeu*, eo, quod ibi juraverunt. *Tuhutum* vero, a die illo terram illam obtinuit pacifice et feliciter. *Idem* cap. 27.

Рѡмѣнїи а) кѣт мѣлци кззѣрз дїнтрз Рѡмѣнїи; тѡтѣшї дїнтрз Оу̀нгѣрїи нїчї оу̀нѣл нѣ скрїе сз фї перїт, саз сзсе фї плегѣйт, ѡдекз рзнїт. Чїне поате крѣде, оу̀нде се ѡтжлнѣск доав ѡщи протївнїче, шї се бат ѡтрз сїне кѣмплїт, де ѡ пѣрте сз кѡдз мѣлци, шї де чѣл пѣрте нїчї оу̀нѣл? Де оу̀нде маї лѣмїнат де кѣм стрз-дѣчѣще соареле кѣнд ѣ крѣче ѡмїѡзї се вѣде, кз чѣле че скрїе Нотѣрїѣл пѣнтрз рзсвоюл лѣшї Тѣхѣтѣм кѣ Цѣлѣ спре некѣмпзтѡтѣз лѣдѣз ѡ Оу̀нгѣрилѡр шї спре ѡпѣнерѣ Рѡмѣнилѡр, небзнїе їсте ѡ їле крѣде.

§. ѣ.

Кзрѣзцїа Рѡмѣнилѡр.

Кѣ гѣрїле плїне вестѣск протївнїчїи кѣвїнтеле ѡчѣле дїн їстѡрїа Нотѣрїѣлїи кап. кѣ. кѣ кѣре се зїче ѡколѡ, кз Рѡмѣнїи сѣнт чей маї ѡпѣшї ѡменї ѡтѡтѣз лѣмѣ, шї кѣ ѡчѣле кред ѣї, кз пот ѡрѣтѡ ѡ фѡца ѡ тѡтѣз лѣмѣ нѣ шїѣ че слзвнїчѣне стрїнз ѡ Рѡмѣнїи.

Чї ѡтрз ѡдевр бат ѡрѣл ѣї ѡтѣнчїи, кѣнд дїн кѣвїнтеле ѡчѣле се небоѣск ѡ мїкшорѡ пре Рѡмѣнїи. Пѣнтрз кз прѣкѣм маї сѣс (S. а.) ѡрѣтѡї, некѣмпзтѡтѡ драгосте, кѣрѣ ѡвѣ Нотѣрїѣл спре гїнта чѣ Оу̀нгѣрѣскз, шї оу̀ра спре ѡлте лїмѣї ла мѣлте склчїїтѣрїи ѡл ѡпїнсе пре ѣл. Де ѡколѡ ѣ, кз ѡшѡ ѡпѣс грѣѡще дѣспре Рѡмѣнїи скрїїнд рзсвоюл лѡр чел кѣ Оу̀нгѣрїи.

Кз, ѡфѡрз де ѡлтеле, кѣре дїнтрз ѡчѣї Оу̀нгѣрїи пѣтѣ сз ѡївз кѣношїнца тѣтѣрѡр нѣмѣрилѡр лѣмѣї ѡчѣшїѡ, ка, ѡлзтѣрїнд пре Рѡмѣнїи кѣ фїѣще кѣре нѣм ѡ лѣмѣї, сз фїе дѣстѡїннїк ѡ жѣдекѡ, ѡаре Рѡмѣнїи сѣнт чей маї мїшѣї ѡтрз ѡменїї ѡ тѡтѣз лѣмѣ?
ѡпѡї

а) Et pugnatum est inter eos acriter. *Notarius* cap. 27.

Ἀπόη ψήφτ λύκρῶ ἴστε, κτ Νοτάρηλα ἄσπρα нимзніи нѣ єра
 ἄσπλ μνηός, прекѣм ἄσπρα ἄчелора, кәрїи кәндѣа ἄѣ εзтѣт пре Оу̇н-
 гѣри. Ἀсѣши Корнидес Дάνιελ Ου̇нгѣρѣλ ὠ κηνόαще ἄчѣл ἄ Βινδι-
 чїиле Νοτάρηλαѣи, Сѣкція ѣ. кап д. ѣ. г. Ου̇нде дин кап ѱε. ἄ ἱστο-
 ρїей Νοτάρηλαѣи ἄράтѣ μνηία чѣ маре ἄ Νοτάρηлаѣи ἄсѣпра Тѣтѣони-
 лѣр, Баварилѣр, Ἰлемάνилѣр, кѣчи ἄѣ εзтѣт пре Ου̇нгѣρι, ши ἄѣ
 сплнхѣрат пре Квпитάνїи лѣр пре Δεέλѣ ши пре Εύλεѣ. α) Ἀсѣ дин
 Ἰωάνн Киннámѣ Νοτάρηла ἄпзрátѣлаѣи Μανγїл Κομνїн, кәреле скрїсе
 Ἰστορία Κομνїнлѣр ἄ λѣи Ἰωάνн ши ἄ φїюлаѣи λѣи Μανγїл, дела
 ἄнѣл Δμнѣлаѣи 1118 пзнѣ ла ἄнѣл 1176. ἄδεκѣ ἄ сѣта ἄ дόαω спрѣ
 зѣче, ла ἄкѣрїл сѣφршїт ἄѣ скрїс ши Πάλαѣс Νοτάρηла λѣи Βελα
 Ἰστορία са, се ψїе, зисеї, дин Βартѣ ѣ. ἄ λѣи Киннámѣ κѣм Δεών,
 Βατάци дин порѣнка ἄпзрátѣлаѣи φѣ тримїс κѣ ὠαсте маре, ши κѣ
 мѣлциме де Ρωμѣнїи дин цѣра ρωμѣнїѣскѣ, ка сѣ дѣ нѣвалѣ ἄсѣпра
 Ου̇нгѣрилѣр. Ἰчáстѣ ὠαсте ἄτρѣнд ἄ цѣра Ου̇нгѣрилѣр φѣκѣ прáдѣ
 маре, ὠморѣ ὠαменї мѣлци φόартѣ, пре ἄтѣца дѣсе ἄ ροβїе, τѣρме
 де ὠї, κοπїе де кай, ши ἄлте вїте μνηѣ дела Ου̇нгѣρι. β) Де сунде
 ἄσπз

α) Ob Leelum enim Bulsumque, Ducēs Hungarorum a Teutonicis in praelio captos, arborique infelici suspensos, ut stomachatur! ut odiosi ei Bavari et Alemanni, quorum nefandis fraudibus Leelum et Bulsum captos, residuos vero Hungaros malo dolo coarctatos, queritur; vide caput 55. *Daniel Kornides*, *Vindicize Anonymi Belae Regis Notarii*, Sect. 2. cap. 4. §. 3.

β) Λέοντα δὲ τινα, Βατάτζην ἐπίκλησιν, ἐτέρωθεν κράτειμα ἐπαγόμενον ἄλλοτε συχρὸν, καὶ δὴ καὶ Βλάχων πῶλόν ἔμιλον δι τῶν ἐξ Ἰταλίας ἀποικου πηλαί εἶναι λέγουτα, ἐκ τῶν πρὸς τῷ Ἐυξείνῳ καλεμένῳ πόντῳ Χαρίων ἐμβαλεῖν ἐκέλευεν εἰς τὴν Ουουκίην, ὅθεν εἰδὲς εἰδέποτε τῷ παντός αἰῶνος ἐπέδραμε τέτοις. -- ὁ Βατάτζης δὲ ὅθεν εἰρητε προσβαλὼν ἔκαρε τε ἀφειδῶς πάντα, καὶ ζυεπάτα τα παραπίπουτα. Ανθρώπων τε ἐν πολὺν ἐργάσο φόνον, καὶ ἀνδραποδισμόν ἐκ ἐλάτω τεποίητο. πρὸς δὲ καὶ ζῶων ἀγέλας, ἱππῶν τε καὶ ἄλλων παντοδαπῶν ἐκ ἄνω ἐλάτας, ἐπὶ Βασιλεῖ ἤλθεν. Leonem autem Batatzem nomine, aliunde cum exercitu perinde magno; maxime vero *Valachorum ingenti*

дѣпѣ трѣба са нѣ пѣтѣ сѣ нѣ фіе фѣарте мѣнїѣс Потарїѣла лѣи
Бѣла ѡсѣпра Рѣмѣниаѣр пѣнтрѣ ѡчѣ прѣаспѣтѣ мѣре пѣгѣвїре че фѣ-
кѣрѣ ѡтѣнчї Рѣмѣнїї Оуѣгѣриаѣр.

Нѣ мѣ ѡдоѣск, кѣ ши пе Солѣмѣн, кѣнд ѡвѣ ѣл вѣрѣмѣшїе ѡ-
сѣпра лѣи Ладїслаѣс чѣлѣи кѣ нѣмеле ѡчѣста ѡтѣю Країѣ ѡл Оуѣгѣри-
аѣр, лѣѣ ѡжѣтѣт Рѣмѣнїї, де ѡарѣ че, кѣм скрїе Анна Комнїна ѡ
Картѣ ѣ. ла Праї ѡ Анналеле Країаѣр Оуѣгѣрїей, Картѣ б. ла ѡнѣла
дела Хѣ 1085, ши кѣнд саѣ ѡпрежнат ѣл кѣ Цѣлѣѣ ка сѣ мѣрѣгѣ
ѡсѣпра Грѣчїаѣр, ѡстѣшїї, кѣрїї ѡѣ фѣст кѣ дѣнѣла, ши сѣпт по-
бѣца лѣи, ѣрѣ Дѣкї; а) ши ѡчѣка се шїе, кѣ ѡ Истѣрїа Вїзантїна
прїн Дѣкї се ѡцѣлѣг Рѣмѣнїї; нїче дѣпѣ дескѣлекѣрт Рѣмѣниаѣр
ѡ Дѣкїа пе вѣремїле лѣи Траїан фѣкѣтѣ, нѣ саѣ нїемѣт ѡлїї Дѣкї
фѣрѣ Рѣмѣнїї чѣї дїн Дѣкїа. Шї ѡ зїлеле сѣнтѣлѣи Стѣфан Бра-
їѣлї Оуѣгѣриаѣр рѣлеле чѣле мѣате, прѣзїле, оуѣндерїле, пѣстїї-
рїле, кѣре лѣѣ фѣкѣт ѡ цѣра Оуѣгѣрѣскѣ Гїла Дѣка саѣ Крїшѣрѣла
ѡрѣлѣлѣлї, кѣм ѡратѣ Праї ѡ Анналеле Країаѣр Оуѣгѣрїей, Картѣ
ѡ. ла ѡнѣла 1002. кѣ че ѡасте маї вѣртѣс ле фѣче фѣрѣ кѣ Рѣмѣнїї
дїн ѡрѣл, ѡ кѣрѣра ѣрѣ ѣл Крїшѣр, дїн сѣмѣнѣца лѣи Тѣхѣтѣлї,
(дѣпѣ мѣртѣрїсїртѣ Потарїѣлї лѣи Бѣла кап бѣ.) б) пре кѣреле Рѣ-

N 2

мѣ-

genti multitudine, qui Italarum coloni quondam fuisse perhibentur, ex locis Ponto Euxino vicinis irruptionem in Hungaros facere jubet, qua ex parte nemo adhuc a primis saeculis eos invasit, - - Batatzes autem, ab iis, quae diximus, locis irrumpens, omnia depopulatus, obvia quaeque prosternit, hominum ingentem caedem edit, nec pauciores captivos ducit. Ad haec pecorum equorumque, et aliorum inde animalium greges agens, ad Imperatorem revertitur. Joannes Cinnamus Lib. 6.

а) Vere primo Tzelgu dux supremus scythicae militiae, transgressus angustias montium, qui Danubio superjacent, cum mixto ex variis gentibus exercitu octoginta fere millium, partim Sauromatarum, ac Scytharum, partim etiam *Dacorum*, nam et hujus generis haud parva manus ductore Solomone - - Tzelga Sequebatur. *Anna Comnena Alexiados lib. 7. ap. Pray, Annalium Regum Hungariae. Lib. 2. ad ann. 1085.*

б) Nam terram ultra silvanam, posteritas Tuhutum usque ad tempus S. Regis Stephani habuerunt, et diutius habuissent, si minor Gyla cum duobus filiis

мѣнѣи чей дин Ардѣла, дѣже мѡартѣ Дѡмнѣлаши лѡр Цѣла, дин бѣнз
 бѡа лѡр ши лав фост алес Дѡмн, прекѣм май сѣс ам арятат. Оу-
 неле ка ачѣсте нѣ пѣтрѣ зисѣлаши Нотарѣс сѣи факз сѣнѣ бѣн асѣ-
 пра Рѡмѣнилѡр.

Ба пѡате ши ачѣа аѣ адѡве оура Нотарѣлаши асѣпра Рѡмѣнилѡр,
 кз ел ера епископ Паписташеск а Ардѣла, ши Рѡмѣнѣи ера де лѣѣе
 Гречаскз, прекѣм ши асѣзѣи сѣнт; ши лѣтрѣ ачѣсте доав лѣѣи де
 мѡлат стѣпѣнѣѣе де амѣндѡав пѣрциле лѣтрѣ чей фѣрѣ кѣмпѣт оура.
 Пѣнтрѣ ачѣсте причѣни, ши пѣнтрѣ пѣсма мзкар кз асѣзѣи рѣгемѣн-
 тѣрилѣ чѣле прѣвитѣѣе дин Дакѣа чѣ лѣндрѣлаши Аѣстрѣи сѣпѣсе
 май бѣртѡс стѣв дин Рѡмѣнѣи; мзкар кз лѣвѣцѣтѣрѣ, цѣиѣцѣ нѣ е
 май пѣциѣнѣ а Кларѣла Рѡмѣнилѡр, анѣме дин Ардѣла, де кѣт а Клар-
 ѣла Паписташилѡр Оуѣгѣри дин Ардѣла; ба ши лѣтрѣ Политѣи мѣла-
 цѣи вѣрѣацѣи Рѡмѣнѣи сѣнт лѣвѣцѣацѣи, оуѣнѣи ши лѣ дерѣгѣторѣилѣ чѣле
 май лѣналѣте пѣши, адекз Консилѣарѣи; ниѣе Кларѣла епископѣиѣ Оѣра-
 дѣи мѣри нѣ е май пѣциѣнѣ лѣвѣцѣат, прекѣм ши бѣнз пѣрте а Рѡмѣ-
 нилѡр дин Кларѣла Епископѣиѣ дела Мѣнѣкач, мзкар кз ачѣстѡра пѣнз
 акѣм лѣѣс фост мѣѣѣѣхѣ норочѣрѣѣ фѣиѣнд сѣпѣши ла епископ пѣрѣрѣѣ
 фѣсѣ, ба ши лѣ Бѣнѣат мзкар кз лѣи стѣпѣнѣеск епископѣиѣ чей Гѣрѣѣѣи,
 аѣкз се афлз прѣѣѣѣи Рѡмѣнѣи лѣтрѣ лѣвѣцѣтѣрѣ прокопѣѣиѣ; дѣнтрѣ
 карѣи лѣсте Прѣчинѣтѣтѣла Іѡаннѣ Оѡмѣнч Прѣѣѣѣтер ал Каранѣѣ-
 вѣшѣлаши, ши Ассѣсѣѣр Конзистѡрѣѣлаши Епископѣеск ал Вѣрѣѣѣѣлаши, вѣр-
 бѣат кѣ рѣѣнз ка ачѣла сѣпрѣ деплинѣрѣѣѣѣ нѣѣмѣлаши Рѡмѣнѣеск лѣвѣпѣ-
 ат, кѣт ниѣи ѡстенѣѣлаз ниѣи кѣѣлтѣѣлз нѣ е лѣвѣцѣат а крѣѣѣа, ши
 прѣ сѣнѣе лѣкз гѣта лѣсте а се жѣртѣѣи; кѣ тѡате ачѣсте зисѣи, ши
 асѣзѣи Пѣлаѣѣ епископѣла Паписташилѡр Оуѣгѣри дин Ардѣла лѣтрѣѣат
 де вѣрѣн стѣѣѣн, карѣле нѣ кѣнѡѡѣѣѣ прѣ Рѡмѣнѣи, нѣ крѣѣ еѣ, кз нѣ
 ар

---

filii suis *Bivia* et *Bucna Christiani* esse voluissent, et semper contrarie
 sancto Regi non fecissent. *Anonymus Notarius Belae Regis.* cap. 24.

Ѹр рзспѣнде, кѸм кѸ РѸмѸнїи сѸнт чей май апѸши ѸтрѸ тѸци Ѹа-
менїи лѸмей. Де оѸнде де ѸѸ вѸрѸт дин капѸла сѸѸ НотарїѸла кѸ-
вїнтеле ѸчѸле микшорѸтѸаре де мзрїрѸ РѸмѸнилѸр, дѸпѸ канѸанеле
крїтїке, нѸ се поате крѸде ПрѸсѸфїицией сале.

ѸсѸ, прекѸм четїрѸм май сѸс (с. г. ѸчѸле кѸвїнте нѸ ка Ѹле сѸ-
ле, чи, ка де ѸпафѸркош спїѸнѸла лѸи ТѸхѸтѸм зїсе ле скрїе НотарїѸ-
рїѸла, пре кареле ѸколѸши Ѹла зїсе НотарїѸла Ѹ фї фост Ѹм виклѸн,
ши Ѹла ѸсѸмзнѸ кѸ вѸапїле. ДрѸпт ѸчѸѸ де нѸ вом крѸде оѸнѸи
спїѸн, чїне пѸнтрѸ ѸчѸѸ не поате ѸсѸндї? Ба, кѸм кѸ ѸнѸме ѸѸ
минциѸ ѸтѸмча ѸпафѸркош, кѸнд зїсе, кѸ РѸмѸнїи сѸнт чей май
апѸши Ѹаменїи Ѹ тѸатѸ лѸмѸѸ, кїѸр се кѸлѸѸе дин ѸсторїѸ НотарїѸ-
лѸи кап кѸ. оѸнде скрїе, кѸ Ѹнаїнте де Ѹ ѸвїнѸе ОѸнѸгѸрїи пре
РѸмѸнїи, кѸмплїт се ѸщїрѸ РѸмѸнїи кѸ ОѸнѸгѸрїи. Де Ѹр фї фост
РѸмѸнїи ѸшѸ мишїей, прекѸм Ѹи ѸрѸтѸсе ѸпафѸркош лѸи ТѸхѸтѸм,
ѸѸ пѸтѸѸ єї сѸ цїнѸ рзсѸѸю кѸмплїт кѸ ОѸнѸгѸрїи ѸчїѸ, карїи, пре-
кѸм Ѹи скрїе НотарїѸла, єра не Ѹвїнши, ши ѸкѸтрѸѸ мерѸѸ пре
тѸци мзкар кѸт де тарї сѸ фї фост Ѹи вѸтѸѸ? Ба, кѸм ѸѸ вѸзѸѸт
пре ОѸнѸгѸрїи, ѸдѸтѸ, де Ѹр фї фост мишїей, Ѹр фї фѸциѸт мѸнкѸнд
пѸмѸнтѸ, дѸпѸ кѸм ши ѸкредициѸсе спїѸнѸла ѸпафѸркош ла Ѹчї-
лаш кап кѸ. пре ТѸхѸтѸм, кѸм кѸ РѸмѸнїи нѸ вѸр кѸтезѸ сѸ стѸѸ
фѸцѸ ѸсѸпра ѸдрѸзнірей ОѸнѸгѸрилѸр. МинциѸ дѸрѸ ѸпафѸркош тѸ-
тѸла лѸи ѸгмѸнд ѸтѸмчи, кѸнд зїсе кѸтрѸ ТѸхѸтѸм кѸ РѸмѸнїи
сѸнт чей май апѸши сѸѸ май мишїей ѸтрѸ Ѹаменїи Ѹ тѸатѸ лѸмѸѸ.
Ши ПрѸсѸфїициѸла НотарїѸ ѸкѸ нѸ плинї дѸрегѸторїѸ ѸдѸвѸратѸлѸи
Ѹсторїк, кѸнд спѸне, кѸ кѸмплїтѸ вѸтѸлїе ѸѸ фост ѸтрѸ ОѸнѸгѸрїи
ши ѸтрѸ РѸмѸнїи, ши тѸтѸши нѸ поменѸѸе мзкар оѸнѸла ѸтрѸ ѸчѸ
крѸнтѸ вѸтѸлїе сѸ фї кѸзѸѸт дїнтрѸ ОѸнѸгѸрїи, сѸѸ сѸсе фї пле-
гѸит, ѸпрѸтивѸ РѸмѸнїи, скрїе, кѸ ѸѸ кѸзѸѸт мѸлци. вѸзї май сѸс
с. д. ла сѸфѸршїт.

ДѸнѸѸ

Дѣньгъ ачѣсте липекѣще а ѡсѡмнѣ дѣнтрѡ ачѣлаш Нотарѣс, кз а-
тѣнчѣй ѣрѣ дѣтина ши стѣлаш Оуѣнгѣрилѡр, ка, кжнд ѡвѣ а ѡдемнѣ
пре ѡй сѡй сѡ дѣ рѡсѡбѡю; пре противничѣй, кѡ кѣрѣй ѣрѣ сѡсѡ бѣтѡ,
мзкар че нѣм ѡлѣс ши витѣз сѡ фѣ пост ачѣла, ѣрѣ, зисѣй, стѣ-
лаш сѡй дѣфѣйме кѡм се пѡате май оуѣрѣт, ши сѡй зогрѡфѣскѡз ѡна-
ѣнтѣ Оуѣнгѣрилѡр, кѡм кз сѡнт чеѣ май слабѣй, ши май шишѣй
ѡаменѣй. ѡшѣ ѡлмѡс, ѡвзрѡвтѣнд пре Оуѣнгѣрѣй сѡй ѡсѡпра Мѡска-
лилѡр, сѡз а Рѣшилѡр, кѡм скрѣе Нотарѣшл ла кап ѣ. Нѡ вѡ спѡй-
мантѣрѣцѣй, зисѣ, де мѡлѡцѣмѣ Рѣшилѡр, ши а Кѡманнилѡр, кѣрѣй ѡ-
сѣмѣне сѡнт кѣнилѡр нѡцѣри. Кѣчѣй кѣнѣй ѡдѣтѡ, кѡм ѡсѣ вѡрѡе
дѡмнилѡр сѡй, ѡз нѡ се ѡфрикошѣзѡ ? а) ѡшѣ кжнд Дѣка Салѡнѡс,
кѣрѣе ѡпзрѡцѣ ѡтрѡ Тѣса ши ѡтрѡ Дѣнѡре кѡ ѡжѡтѡрѡ дѡла Грѣчѣй
ши дѡла Бѡлагарѣ се скѡлѡ ѡсѡпра Оуѣнгѣрилѡр; ѡрѡд кѡ ачѣсте кѡ-
вѣнтѣ ѡвзрѡвтѣ пре Оуѣнгѣрѣй сѡй: вжртѡс сѡ не ѡцѣм ѡсѡпра Грѣ-
чилѡр, ши ѡсѡпра Бѡлагарилѡр, кѣрѣй ѡсѣмѣне сѡнт фѡмѣилѡр нѡа-
стрѣ, ши ѡшѣ сѡ не тѣмѡм де мѡлѡцѣмѣ Грѣчилѡр ка де мѡлѡцѣме де
фѡмѣй. Нотарѣшл кап ѡ. б) Дѣчѣй ши сѡтѡнѡл ѡшѣ Тѣхѡтѡм нѡ пѣн-
трѡ ачѣла дѣфѡймѡ пре Рѡмѡнѣй, кѡ дѡарѡз ѣл кредѣ кѡ Рѡмѡнѣй сѡнт
чеѣ май слабѣй ѡаменѣй а тѡатѡ лѡмѣ, чи нѡмай ка дѡпѡ стѣлаш
Оуѣнгѣрилѡр сѡ ѡдѣмѡе пре Тѣхѡтѡм, ка сѡ скѡлѡе рѡсѡбѡю ѡсѡпра
Рѡмѡнилѡр чѣлѡр дѣн ѡрѣла. Де оуѣнде тѡцѣй ачѣла, кѣрѣй кѡвѣнтѡе
ачѣле ѡле сѡтѡнѡлѡшѣ ѡѡпафѡркош ле ѡрѡнкѡз а ѡкѣ Рѡмѡнилѡр, нѡ
кжѡнѣгѡз ѡата, фѡрѡз кжт ѡшѣ дѡсѡвлѣск мѡлата са непричѣпере, ши
не ѡцѡлепѡѣе.

Нѣче

- а) Nolite turbari de multitudine Ruthenorum et Cumanorum, qui assimilantur nostris canibus. Nam canes statim, ut audiunt verba dominorum suorum, nonne in timorem vertuntur. *Notarius* cap. 8.
- б) Fortiter pugnemus contra Graecos et Bulgaros, qui assimilantur nostris faeminis, et sic timeamus multitudinem Graecorum sicut multitudinem faeminarum. *Notarius* cap. 39.

Ниче дѣнтрѣ ачѣа нѣ оуѣрмѣзз ничѣ ѿ микшораре Рѡмѣннлѡр,
кѣчѣ Нотариѣа скрѣе, кз аша кѣрѣндѣ фѣрѣз ѣвиншѣ Рѡмѣннѣ дѣ Оуѣн-
гѣрѣй. Пѣнтрѣ кз дин маѣ сѣс (ѣ. ѣ.) ѣрзтѣтѣ нѣвѣмпѣтѣтѣ дрѣго-
сте чѣ кѣтрѣ Оуѣнгѣрѣй, Нотариѣа дѣ тѡцѣй, кѣ чѣцѣй ѣѣ ѣвѣт Оуѣн-
гѣрѣй рѣсѡѡѣ ѣ Пѣннѡнѣа тѡатѣ, ѣшѣ скрѣе, кз кѣрѣндѣ нѣѣ ѣвинс
Оуѣнгѣрѣй. ѣшѣ скрѣе ла кап ѣа, кз ѣвинсѣрѣз кѣ ѿ кѣтѣлѣе пре Са-
лѣн, мѣкар кз ѣчѣстѣ мѣлатѣ вѣѣме се гѣтѣсе, ши довѣндѣсе ши де-
ла Грѣчѣй ши дела Бѣлгарѣй вѣртѡс ѣжѣтѡрѡю. Кѣ вѣтѣлѣа чѣ дин
тѣѡѣ ѣвинс, зѣче, кз ѣпѣкѣ фѣга Салѣн, ши кѣ фѣга ѣшѣй скѣпѣ
капѣл. Пѣрѣз Грѣчѣй ши Бѣлгарѣй, зѣче, кз дѣ фѣрка Оуѣнгѣрилѡр
оуѣйтѣсе кѣлѣѣ, пре оуѣнде ѣѣ венѣт, ши пѣрѣндѣвлѣсе Тѣса рѣѣ мик дѣ
фѣрка Оуѣнгѣрилѡр, дѣндѣ прин Тѣса, маѣ тѡцѣй сѣѣ ѣненѣт, кѣт ѣ-
вѣѣа оуѣннѣй ѣѣ рѣмѣс, кѣрѣй се дѣкѣз [вѣѣсте рѣѣ ѣпѣрѣѣтѣвлѣшѣ сѣѣ. а)
ѣшѣ ла кап ѣа. дѣспре Глад, кѣреле маѣ мѣлатѣ Гѣнѣте ѣвѣѣ кѣ сѣне ѣ-
трѣ ѣжѣтѡрѡю, скрѣе, кз ѣаменнѣй ѣшѣ Глад кѣдѣѣ ка снѡпѣй дѣпѣз
сѣчѣрѣтѡрѣй, ши ѣ рѣсѡѡѣл ѣчѣлѣѣ ѣѣ кѣзѣѣт дѡѣлѣ Кѣпѣтѣннѣй дѣ ѣ Кѣ-
мѣннлѡр, ши трѣй Кенѣзѣй дѣ ѣ Бѣлгарнлѡр, ши Глад кѣ фѣга ѣѣ скѣ-
пѣт, ѣа тѡатѣ ѣастѣѣ ѣшѣ Глад топѣнѣндѣсе ка чѣѣра дѣ фѣѣа фѡкѣвлѣшѣ,
фѣ дѣмикѣтѣтѣ дѣ Оуѣнгѣрѣй. б) Кѣ ѣчѣѣши лѣснѣре, скрѣе ла кап ѣа,
кз ѣѣ вѣтѣѣт преѣсте дѣнѣзѣре Оуѣнгѣрѣй пре Бѣлгарѣй, ѣкѣрѡра дѣѣѣа,
кѣ мѣре ѣастѣе, ши кѣ ѣжѣтѡрѡю дела Грѣчѣй ѣѣ фѡст ѣшѣт, ка оѣсѣ

ѣѣтѣ

- а) Plurimi interficiebantur de Graecis et Bulgaris. Praedictus vero dux Salanus, cum vidisset suos deficere in bello, fuga lapsus est, et pro salute vitae *Albam Bulgariae* properavit. *Graeci* vero et *Bulgari* timore *Hungarorum* percussi, viam qua venerant oblivioni tradiderunt, fuga lapsi pro salute vitae *Thysciam*, pro parvo fluviō reputantes, transnatare volebant, sed quia talis timor et terror irruerat super eos, ut propter timorem *Hungarorum*, fere omnes in fluviō *Thysciae* mortui sunt, ita, quod aliqui vix remanserunt, qui Imperatori eorum mala salutis nuntiarent. *Notarius* cap. 39.
- б) Inimici eorum cadebant ante eos, sicut manipuli post messorum, et in eodem bello mortui sunt duo duces *Cumanorum*, et tres *Kenezы Bulgarorum*, et ipse Glad dux eorum fuga lapsus evasit, sed omnis exercitus ejus liquefacti tanquam cera a facie ignis, in ore gladii consumti sunt. *Notarius* cap. 44.

кѣтъ кѣ Оу́нгѣрїи, ши кѣм Дѣка Бѣлгарилѣр кѣ фѣга ѡв скѣпат. а) Лѣскменѣ скрїе ла кап ѡ. ши дѣспре Рѣши сав Мѣскалї, кѣ карїи ѣра ѡпрезнаци Кѣманїи, ѡмжнѡѡв нѣмѣрїи витѣзе, кѣ кѣ ѡ вѣтѣлїе фѣрѣ ѡвїнши, ши мѣлци ѡморѣрѣ дїнтрѣ Рѣши ши дїнтрѣ Кѣманїи. Де оу́нде Кѣпетѣнїле Рѣшилѣр ши ѡ Кѣманїилѣр, вѣзжнѡ скѣдѣрѣ ѡрмашилѣр сѣи, ѡпѣкарѣ фѣга кѣтрѣ четѣтѣ Кїеѣлѣи. Ши ѡлмѣс кѣ ѡстѡшїи сѣи ѡкѣрржнѡ пре Рѣши ши пре Кѣманїи пѣнѣ ла Кїеѣ, кѣпетеле чѣле рѣсе ѡ ле Кѣманїилѣр ле тѣѡ ка нїце кѣркѣбѣте. б) Сїнѣгѣр кѣнѡ се ѡцїрѣ май пре оу́рмѣ ла Крїш ѡсѣпра лѣи Менѣморѣт, зїче ла кап ѡ. кѣ ѡв цинѣт вѣтѣлїѡ Оу́нгѣрилѣр кѣ ѡаменїи лѣи Менѣморѣт ѡѡѡв спрѣ зѣче зїле.

Де ѡарѣ че дѡрѣ Нѡтарїѣл скрїе, кѣ ѡтѣнчи Оу́нгѣрїи лѣсне ши кѣржнѡ ѡв вѣтѣт мѣлѣтѣ нѣмѣрїи мѡрїи ши тѡрїи, ши кѡре ѡвѣ ѡжѣторїѡ ши де пре ѡлїорѣ, ба ѡвѣ цїре, ши ѣра вїне гѣтїте де рѣсѣѡїѡ; нѣ ѣ мїрѡре, кѣ скрїе, кѣ ши пре Рѡмѣнїи ѡ Ярдѣл ѡшѡ кѣржнѡ ѡв ѡвїнс. Тѣхѣтѣм кѣ ѡстѣ Оу́нгѣрѣскѣ ѣра гѣтїт де рѣсѣѡїѡ, кѣм се кѡде; ѡв ѡтрѡт ѡ Ярдѣл пре фѣрїш, неѡвжнѡ Цѣлѣ Дѣка Рѡмѣнїилѣр нїчи оу́н препѣс дѣспре врѡ пѡрте де вѣржмѣшїе; кѣнѡ ѡв ѡвзїт Цѣлѣ, кѣ вѣкѣ Оу́нгѣрїи сѣ фѡкѣ нѣвѡлѣ ѡсѣпра Ярдѣлѣлѣи, ѣи трекѣсе кѣ ѡ зї ѡнаїнѣтѣ ѡ лѡнтрѣ прин лѡкѣрїле, оу́нде ѡи пѣтѣ Цѣлѣ ши кѣ пѣцинїи ѡстѡшїи ѡи ѡпрїи. Кѣ нїче нѣ ѡв пѣтѣт ѡтрѣн чѡс, ѡдекѣ ѡтрѡ прїпѣ ка ѡчѣѡ мѣлци ѡстѡшїи сѣ ѡдѣне, фѣрѣ кѣ ѡчѣи пѣцинїи, карїи ѡ тѡѡте зїлеле ѡи ѡвѣ пре лѣнѣгѣ

СїНЕ

- а) Interfecti sunt de Graecis et Bulgaris plurimi, et quidam capti sunt ex eis. Videns ergo dux *Bulgariae*, suos deficere in bello, fuga lapsus, pro defensione vitae *Albam* civitatem ingressus est. *Notar.* cap. 41.
- б) Interficiabantur plurimi de Ruthenis et Cumanis. Praedicti vero duces *Ruthenorum* et *Cumanorum*, videntes suos deficere in bello, in fugam versi sunt, et pro salute vitae properanter in Civitatem *Kyueu* intraverunt. *Almus* dux et sui milites persequentes *Ruthenos* et *Cumanos* usque ad Civitatem *Kyueu*, et tonsa capita *Cumanorum Almi* ducis milites, mactabant tanquam crudas cucurbitas. *Notarius* cap. 8.

СИНЕ А ВРЪМЕ ДЕ ПАЧЕ. КЪ АЧЕЙ ПЪЦИНИ, ЗИСЕЙ, ФЪ СИЛИТ СЪ СТЪ
 ФАЦЪ КЪ ОУНГЪРІЙ ЛА РЪСБОУЮ. ТОКМА ДАРЪ СЪ ФІЕ АДЕВЪРАТЪ ЧЪА ЧЕ
 СКРИЕ НОВАРИЛА, КЪМ КЪ АША КЪРЖНА АЪ ЛВИНС ОУНГЪРІЙ АТЪНЧИ ПРЕ
 РЪМЖНИЙ, НЪ Ё НИЧИ Ѡ МИРАРЕ, НИЧЕ НЪ ОУРМЪЗЪ ЧЕВА СПРЕ МИКШО-
 РАРЪ РЪМЖНИЛАРЪ, ДЕ ѠАРЪ ЧЕ РЪМЖНИЙ, КЪМ СТЪРИЛЕ АПРЕЖЪР НЕ
 ФАК А КРЪДЕ, ТОКМА ЁРА НЕГЪТИЦІЙ; КА ШИ НЕАЩІИНАЦІЙ ДЕ РЪСБОУЮ.
 МАЙ МИРАРЕ ІАСТЕ, КЪ МЪКАР АЪ ФОСТ АША ПЪЦИНИ, ШИ ФЪРЪ НИЧИ Ѡ
 ГЪТИРЕ АСЪПРА ВЪРЖМАШИЛАРЪ ЧЕЛАРЪ ПРЕ ФЪРИШ АТРАЦІЙ А ЦЪРЪ; ТО-
 ТЪШИ АЪ СТАТЪ ФАЦЪ КЪ ОУНГЪРІЙ ЧЕЙ ПРЪГЪТИЦІЙ, ШИ КЪМПИЛЪТЪ РЪС-
 БОЮ, КЪМ ШИ НОВАРИЛА МЪРТЪРИСЪЩЕ, ЦИНЪРЪ КЪ ДЪНШИЙ.

ДЕ КЪТЕ ѠРИ ШИ АЧЕА, КАРІЙ КЪ ДЕ АДИНС МАЙНАИНТЕ СЪ ГЪТЕСК
 ДЕ А СЕ РЪДИКА КЪ РЪСБОУЮ, ШИ КЪ ТОАТЪ АДЪМЖНАРЪ ПОРНЕСК ЛА РЪС-
 БОЮ, СЕ АТЪМПЛЪ, ДЕ КЪРЖНА ПІЕРА РЪСБОУЮА! ДЕ КАРЕ АЛЕ РЪСБОУЮАШІ
 ЖОКЪРИ ШИ ВЪКЪЛА НОСТЪРЪ АТЪРЪ НЪМЪРИ ПРЪРЪСБОУИНИЧЕ ШИ ПРЪВИ-
 ТЪЗЕ АЪ ВЪЗЪТЪ. АПОЙ СЪ ТЕ МИРИ, КЪ А ПЕРИСТАЪРИЛЕ МАЙ СЪС АРЪ-
 ТАТЕ ФЪРЪ АВИНШИ РЪМЖНИЙ?

ДЕ ОУНДЕ ДЕШЕРТЪ ІАСТЕ БЪДЕР, КЖНА ЁРЪ, ШИ ЁРЪ ПОФТОРЪЩЕ А
 НОТЕЛЕ САЛЕ ІСТОРИКО - КРИТИКЕ ЧЪЛЕ АСЪПРА СЪПЛИКЕЙ РЪМЖНИЛАРЪ, КЪ
 РЪМЖНИЙ АША ЛЕСНЕ ФЪРЪ АВИНШИ ДЕ ОУНГЪРИ, ШИ ДЕ АКОЛЪ НЪ НЪ-
 МАЙ ДЕФАЙМЪ ПРЕ РЪМЖНИЙ; ЧИ АЪКЪ ШИ ОУРМЪРИ ДЪПЪ БОА СА ТРАЦЕ
 СПРЕ МИКШОРАРЕ, ШИ СПРЕ АПЪНЕРЪ РЪМЖНИЛАРЪ. ТОКМА АЧЪА, КЪ
 РЪМЖНИЙ ДИН БЪНЪ БОА ЛАРЪ, ШИ КЪ ДАРЪ ДЕ МЖНЪ АЛЪСЕРЪ ПРЕ ТЪХЪ-
 ТЪМ, ДЪПЪ КЪМ МАЙ ПРЕ ЛАРЪ БОМ ВЕДЪ ДИН ЖОС, ВЪДЪЩЕ, КЪ ТЪ-
 ХЪТЪМ САЪ ЛЪАТЪ КЪ БЪНА ПРЕ ЛАНЪ РЪМЖНИЙ, КА, ФІИНА КЪ АЪ МЪ-
 РІТЪ ЦЕЛЪ ДОМНА ЛАРЪ, ПРЕ ДЪНСЪЛА СЪ ШИЛ АЛЪГЪ ЛОРЪШИ ДОМН,
 СЪМН ІАСТЕ, КЪ МЪКАР КЪ ВЕНИНА ОУНГЪРИЙ ПРЕ ФЪРИШИ АЪ БЪТЪТЪ ДЕ
 ѠДАТЪ ПРЕ РЪМЖНИЙ; ТОТЪШИ ЁРА АЪКЪ ЁИ А СТАТЪ ДЕ А СЕ МАЙ АПЪЛА
 АСЪПРА АШІ ТЪХЪТЪМ. ШИ ДЕ НЪ АРЪ ФІ КЪЗЪТЪ ЦЕЛЪ; НЪ КРЕДЪ ЁЪ, КЪ
 ВРЪ ОУРМА АЛЪЦЕРЪ АШІ ТЪХЪТЪМ СПРЕ ДОМНИЕ А АРАЪА. БА КАРЕЛЕ

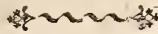
цїе фїрѣ рзсвободѣи, ши ѡи сжнт кѣноскѣте локѣриле Ардѣлѣлѣи,
 кѣре прѣпзртинитѣаре сжнт цзрѣнилѣр спре ѡ кончинѣ пре нзвзлї-
 торїи протївничї, ши дѣспре ѡлтз пѣрте нѣи їсте нецїїстз рѣвна
 Країлѣр ши ѡ тѣтѣрѣр Кзпетѣнїлѣр, кѣ кѣрѣ сжнт ѣї ѡпрїнши спре
 ѡши цинѣ домнїа са, лѣсне пѣате причѣпе, кѣ май де ѡкрѣде їсте,
 кѣм кѣ Тѣхѣтѣм кѣ тѣатз ѡастѣ Оуңгѣрѣскз, кѣрѣ ѡл ѡжѣтѣ, ѡр
 фї рзмѣс ѡтрз цѣнеле ѡдекз ѡтрз дѣлѣриле, ши ѡтрз рѣпеле Ардѣ-
 лѣлѣи прзпздїт, де кѣт сзл ѡлѣгз Рѣмѣнїи лѣрѣши Домн ѡ лѣ-
 кѣл ѣи Цѣлѣ. Дешѣрт, зисѣи, їсте Бдер, пѣнтрѣ кѣ де ѡр оуѣрмѣ
 микшорѣре дїнтрѣ ѡчѣл ѡсѣпра Рѣмѣнилѣр, кѣ Нотѣрїл скрїе, кѣ
 ѡшѣ лѣсне фѣрз ѡвїнїши де Оуңгѣрї; ѡтѣнчї ши Бѣлгарїи, ши Грѣчїи,
 ба ши Мѣскѣлїи, чѣи май мишѣи ѡр фї ѡ тѣатз лѣмѣ, пѣнтрѣ кѣ
 кѣ ѡчѣлши леснїре, скрїе Нотѣрїл, кѣ фѣрз ѡвїнсе тѣате ѡчѣсте
 вїтѣзе нѣмѣрї де Оуңгѣрїи ѡчѣл.

§. 5.

ѡчѣлши май ѡколѣ.

Щїѣт, ши ла лѣмѣ тѣатз кѣноскѣт лѣкрѣ їсте, кѣ Рѣмѣнїи
 кѣндѣ ѡѣ ѡвѣт цїре де венитѣарѣ ѡтѣмпїнарѣ ѡ протївничїлѣр, їѣ
 цїѣт кѣ взрѣвцїе ѡи ѡвїнцѣ. ѡшѣ, кѣм скрїе ла Тѣрѣци оуңгѣрѣс-
 кѣл скрїиторїю ѡтрѣ ѡдѣлѣ пѣрте ѡ Крѣнїкеи Оуңгѣрилѣр, кап чз. ѡ
 ѡнѣл 1330. скѣлѣндѣсе кѣ ѡастѣ мѣре Кѣрол Крѣюл Оуңгѣрилѣр ѡсѣ-
 пра лѣи Базѣрѣд сѣл Божѣрѣд вѣдз дїн цѣра рѣмѣнїѣскз, ѡтра тѣ-
 та ѡл вѣтѣрз Рѣмѣнїи, кѣт неѣмѣзрѣтз мѣлцїме де ѡрмѣши Оуң-
 гѣрѣцїи, де нѣмѣши, де болѣрї мѣрїи кѣзѣрз, ши пре мѣлцїи дїн
 трѣншїи рѣбїре: ѡрме, кѣи мѣлцїи, бѣнїи, вїстѣрїе мѣлтз лѣндѣ дела
 Оуңгѣрїи. Ба ши Крѣюл Кѣрол нѣ ѡлтмїнтрѣ ѡши пѣтѣ скзпѣ кѣ-
 пѣл, фѣрз лѣндѣ ѡлте вѣштмїнте пре сїне, ши кѣ ѡ ле сѣле чѣле

Крз.

Крзѣщїи ѿврзкѣна пре Дешѣс, пре кáреле ѿ ши ѿморѣрз ѿрмáшїи
 лѣи Бесарáд вóдз, сокотїна кз ѣл ѿсте Краюл Кáрол. Ши ѿшà Краюл
 Кáрол ѿвѣà се мжнтвїи кз пвцїнїи лѣнгз сїне. а) ѿшà оумвэлè кз Рв;

О 2

мж-

- а) In anno eodem - - videlicet anno Domini 1550. cum rex copiosum exercitum congregasset, - - per *Zenrin*, in mense Septembri, transtulit se in terram *Bazarad*, *Wayvodae Ulachorum*, ad inductionem *Thomae*, *Wayvodae Transilvani*, et *Dionysii filii Nicolai*, filii *Ancha*, quae terra est inhabitabilis genti ignotae: ut de ipsa terra, ipsum *Bazarad* rex expelleret, aut certe terram ipsius, uni ipsorum insultantium, traderet possidendam. - - Cum autem rex, *Zenrin*, et castrum ipsius recepisset, *Dionysio* tradidit memorato omnia, cum dignitate *Banatus*. Quo facto, *Bazarad*, regi mandavit, nuntios per honestos: *quia vos, domine mi rex! laborastis in convocatione exercitus, laborem vestrum recompensabo, 7. millibus marcarum argenti. Ipsam etiam Zenrin, cum suis attinentis, nunc habetis prae manibus, per potentiam, pacifice vobis tradam; - - tantummodo revertimini in pace vestra, et personarum periculis praecavete: quia, si veneritis ulterius, periculis minime evadetis.* Quo audito rex, elata mente, in tale verbum prorupit, nuntiis sic dicens: Sic dicite *Bazarad*: *ipse est pastor ovium mearum, de suis latibulis, per barbas suas extraham.* Tunc quidam fidelis *Baro*, *Donch* nomine, comes *de Zolio* et *de Lipto*, sic ait regi: *Domine, cum magna humilitate, vobis, et ad honorem vestrum, ipse Bazarad loquitur; ideo, regiae benignitatis favorem, et plenam dilectionem gratiae, ei velitis per vestras literas remandare.* Tunc rex, verbum superbiae et comminationis superius propositum, iteravit, et relicto consilio saniori, proximus ultra pugnaturus processit. Et cum sibi et suis, in terra ignota, et inter alpes, et montes silvarum, victualia invenire nequiret, famis inedia, ipse rex, milites et equi sui, laborare protinus coeperunt. Quo facto, treuga ordinata cum *Bazarad*, et data fide, ut ipse regi pareret, et securitatem, regi cum suis omnibus, redeundi praeberet, et iter rectum ostenderet. Rex revertebatur securus, et confidens in fide perfidi *Schismatici*, venit in quandam viam, cum toto exercitu; quae via erat in circuitu, et in utraque parte ripis prominentibus circumclusa, et ante, unde erat dicta via patentior, indaginibus, in pluribus locis, fortiter fuerat circumsepta, per *Ulachos*. Rex autem, et sui omnes, cum nihil tale quid penitus opinarentur, in ripis undique *Ulachorum* multitudo innumerablem, superius discurrendo, jacula jacentes super regis exercitum, qui erat in fundo depressae viae, quae nec via dici potest, sed quasi navis stricta, ubi propter pressuram, cadebant dextrarii fortissimi, cum militibus circumquaque; quia nec ad ripas utriusque lateris viae, propter praecipitium ascendere proterant contra *Ulachos*; nec ultra procedere; nec fugae locum habebant, propter indagines ibi factas: sed erant omnino sicut pisces, in gurgustio vel in reti comprehensi; cadebant juvenes et senes, principes et potentes, sine delectu. Duravit quippe sic iste miserabilis eventus, a sexta feria, usque ad secundam feriam. In quibus diebus, collidebantur invicem

mi-

мѣнѣи Краюа Кароа чел прѣвеститъ, де акѣрѣа пѣтѣре, кѣм скрѣе а-
колоши, нап чѣ. Далмація, Кроація, Рама, Сѣрвіа, Галиція, Лодо-
меріа, Куманіа, Българіа, ши тоатѣ Оунгаріа, ши Салерна, ши
Монс Сѣнкти Ангели, ши алте апазрциѣ, прекѣм а Лѣшилвр, а Бо-
хѣмилвр, а Австроїей, ши чѣле де прин прежѣр трзмврѣ де Фрикѣ. а)

Дрепт ачѣлаш Скрїторію Оунгврѣск аколоши зиче, кѣ ши дин
Рѣмѣнїи прин прежѣр кѣдѣ ка мѣщеле, кѣре аѣ пѣрдѣт дѣлачѣца ми-
рѣсмей. Чѣ дакѣ аѣ фост аша стржмторациѣ Оунгврїи а бале де Рѣ-
мѣнїи чей де асѣпра рѣпей, де оунде аї ѣморѣ пре Оунгврїи кѣ пѣ-
три, кѣм асѣши спѣне африкошата ачѣа ахѣнцѣрѣре; нѣ шѣ кѣм
сѣ фѣ пѣтѣт кѣдѣ Рѣмѣнїи ка мѣщеле. Дѣнѣз ачѣсте, Скрїторію
ачѣлаш де мѣнїе мѣре че аѣтѣ асѣпра Рѣмѣнилвр, аї нѣмѣще пре Рѣ-
мѣнїи, мѣлацїме кѣнѣскѣ, ши зиче, кѣ нѣмай дракѣ чел дин ѣд аѣ
нѣмерѣт, кѣци Рѣмѣнїи аѣ кѣзѣт аколѣ. б) Де оунде оунрѣзѣз, кѣ

Скрїи-

milites electi, sicut in cunis moventur et agitantur infantes, vel sicut arun-
dines; quae vento moventur.

Facta est autem ibi strages maxima, et cecidit militum et principum ac
nobilium incomputabilis multitudo. - - Cumanorum denique corruit inaesti-
mabilis multitudo. - - Tulerunt ergo Walachi multos captivos, tam vulne-
ratos, quam illaesos; et acceperunt plurima arma, vestesque pretiosas, om-
niumque elisorum pecuniam, in auro et argento, et vasa pretiosa, et bal-
theos. Multaque marsupia latorum grossorum et florenorum, ac equos mul-
tos, cum sellis et frenis, quae omnia portaverunt, et tradiderunt ipsi Ba-
zarad Wayvodae. Rex autem mutaverat armorum suorum insignia: quibus
induerat *Desco*, filium *Dionysii*, quem putantes esse regem, crudeliter oc-
ciderunt. Rex vero ipse, cum paucis, per tuitionem suorum aliquorum
fidelium, vix evasit. *Turocz*, Chronicae Hungarorum Parte 2. capite 97.

- а) Domini Caroli, Dei gratia regis Hungariae, cujus potentiam, altissimo taliter
disponente, *Dalmatia*, *Croatia*, *Rama*, *Servia*, *Gallicia*, *Lodomeria*,
Cumania, *Bulgaria*, totaque *Hungaria*, *Salernaque*, ac *Mons Sancti*
Angeli, аїа quoque regna, puta, *Poloniense*, *Bohemense*, *Austriense* ac
circumquaque adjacentia, trepitando abhorrebant. *Ibidem* cap. 99.
- б) Cadebant etiam in circuitu exercitus, de canina multitudine Walachorum,
quasi muscae, quae perdidit unguenti; cum christianum popu-
lum, et cunctos Christi Sacerdotes immisericorditer percusserunt. Quo-
rum Walachorum numerum, ibi per Ungaros occisorum, subtilis solum-
modo infernalis compotista collegit. *Ibidem* cap. 97.

Сирініторюлауи ачества, атра чкле че грзѣще асѣпра Рѡмѣниаур, ка чѣлауи че ѣсте интересат, нѣ се каде а и се крѣде.

Аскменѣ Лѣдовик Краюа Оуѣгѣриаур, фечорѣла май сѣс лѣвдѣатѣ- лѣи Кароа, прекѣм скрѣе ла Тѣроци Крѡника Оуѣгѣриаур, Партѣ а трѣа, кап. ли. тримицѣнд пре Николаѣс Вайвѡдѣа Ардѣлауауи кѣ ѡа- сте тарѣ, кѣ Нѣмешѣ, ши кѣ Сѣкѣи дин Ардѣа, прин Сѣкѣиѣме, ла цѣра мѣнтенѣскѣ, асѣпра лѣи Лѣик Вѡдѣ, зѣсѣа Николаѣс Вайвѡдѣа Ардѣлауауи кѣ тоатѣ ѡастѣ Оуѣгѣрѣскѣ че ѣра кѣ ѣл, фѣ вѣтѣт де Рѡмѣниѣ, ши оуѣчѣс кѣ фѡарте мѣлѣи вѣзрѣаѣи алаѣи, ши кѣ нѣмешѣ, ши кѣ Солдѣаѣи, кѣт тоѣма пѣциѣи кѣ мѣре примѣжѣѣе аѣ пѣтѣт скѣпа де мѣниле Рѡмѣниаур. а)

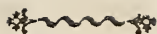
Нѣ аатминтѣрѣ ши ѡастѣ чѣ мѣре а лѣи Зигисмѣндѣс Краюауи Оуѣгѣриаур оуѣмѣлѣ, карѣ, прекѣм спѣне ла Тѣроци Крѡника Оуѣ- гѣриаур, Партѣ апатра, кап. зѣ. фѣсѣсе тримѣсѣ а цѣра Рѡмѣнѣскѣ асѣпра лѣи Дан вѡдѣ. Оуѣнде ши лѣшѣи Стѣфанѣс де Лѡшонѣ Арѣи- стратѣгѣа зѣсеѣ ѡасте перѣ. б)

Че сѣ зѣк де Стѣфан чѣл мѣре вѡда дин Молдѡва, кѣреле кѣнд аѣвѣ рѣсѣоуа чѣл дин тѣю кѣ Тѣрѣиѣ, кѣм скрѣе Мирѡн Лѡгофѣтѣа, ѡ сѣтѣ де мѣи де Тѣрѣиѣ атра зѣи кѣ ѡстаѣиѣ сѣи ѡморѣ. Ачѣста

фѣ-

а) Inter indagines et veprium densitates, ac passus striotissimos conclusus, per multitudinem Olachorum, de Silvis et montibus invasus, ibidem cum stre- nuo viro, *Petro*, suo *Vicewayvoda*, nec non *Deseu*, dicto *Wos*, et *Petro Russo*, *castellano de Kykyllevár*, *Petro* et *Ladislae* Siculis, viris bellico- sis, et aliis militibus quam pluribus, et nobilibus potioribus, extitit inter- fectus. Et cum gentes Hungarorum, de ipso exercitu, terga vertissent, et se in fugam convertissent, in locis lutosus, et paludosus, indaginosi, con- clusi, multi ex eis, per Olachos occisi extiterunt, et aliqui cum magno pe- riculo personarum, et rerum damno, evaserunt. *Turocz*, *Chronica Hunga- rorum*. Part. 3. cap. 38.

б) *Stephanus de Losoncz*, Banus, multis armatorum cum agminibus, per re- gem missus extitit. Qui tandem cruento commisso bello, dum hosti impar esset, post multam partis utriusque stragem, capitis sui damno, vitae pa- riter et bello, ibidem finem dedit. Nam post casum Ducis dicti, in fugam versi, magnam inimicis, rerum et personarum praedam dedere. *Turocz*. *Chronica Hungarorum*. Part. 4. cap. 17.

Фііна Домн Румѣнилѡр ѿ Молдѡва м де ани, пре тоѹи кѡци се скѡ-
ларѡ асѡпра лѡи, пре Тѡрчи, пре Лѡши, ши пре аѡциѡ ѡѡ вѡтѡт,
пѡнѡ пре ѡѡрмѡ мѡри ѿ кѡсѡ де подѡгрѡ. Дѡспре Стѡфан Вѡдѡ скрѡе
Фѡлиѡ Петѡнчиѡс ѿ Дисертѡциѡ чѡ пѡнтрѡ кѡиле пре кѡре се пѡлте дѡ
рѡскѡю асѡпра Тѡркѡлѡи, кѡ ла четѡтѡкѡ Вѡсѡллѡ, ѡтрѡ цѡра рѡмѡж-
нѡскѡ ши ѡтрѡ Молдѡва ѡшѡ ѡѡ вѡтѡт пре Бѡша Солеймѡн ши пре
Дѡка Рѡмѡнѡей, кѡт дин ѿ де мѡи де Тѡрчи фѡарте пѡцини, кѡриѡ
ѡвѡ кѡи май вѡни де фѡгѡ, ѡѡ скѡпѡт. а)

Че се зик де Влѡд Вѡдѡ дин цѡра Рѡмѡжнѡскѡ, кѡреле фѡ поре-
клѡт Дрѡкѡла. Ичѡста ѡм кѡ ачѡла вѡтѡтѡ, ши Повѡцѡвѡторѡю де ѡл-
сте ѡѡ фѡст, кѡт, прекѡм скрѡе Фѡлип Кѡлимѡх ѿ Кѡртѡкѡ г. чѡ дѡспре
фѡпгеле лѡи ѡѡладѡслѡѡс Крѡюлѡи Лѡшилѡр ши ѿ ѡѡнгѡрилѡр, ниѡи
ѡдѡтѡ фѡрѡ тѡтѡлѡ де мѡре ши прѡтѡре ѡпѡрѡт нѡ се кѡде ѿ се нѡ-
мѡ. Ичѡста, кѡм спѡне Мѡрѡн Лѡгѡфѡтѡл, ѡѡ фѡкѡт минѡни кѡ
пѡцини ѡстѡши ѡи сѡи асѡпра нѡнѡмѡратѡей мѡѡцимѡ ѿ Тѡрчилѡр. Ши
Петѡнчиѡс ѿ Дисертѡциѡ май сѡс зѡсѡ скрѡе, кѡ ачѡстѡш Вѡдѡ ла че-
тѡтѡкѡ Вѡсѡллѡ кѡ пѡцини ѡи сѡи, чи ѡлѡши ѡрмѡши ѡѡши пре Мѡ-
хѡмѡт кѡ тѡатѡ ѡстѡкѡ лѡи ѡл вѡтѡ, кѡт ѡи кѡѡтѡ сѡсе ѡтѡаркѡ ѿ
нѡпѡи ла Дѡнѡре, ши кѡ рѡшинѡе, пѡрѡжнѡ мѡлѡци ѡстѡши, сѡ фѡгѡ
дин кѡтрѡѡ ѡѡ фѡст вѡнѡт. в) Ниѡи ѡдѡтѡ нѡ ѡѡ фѡст рѡдикѡт ѡсте
ѡшѡ мѡре ши кѡмѡлѡтѡ Мѡхѡмѡт ѡсѡпра кѡѡѡѡ, прекѡм асѡпра лѡи
Дрѡкѡла ѿ цѡра рѡмѡжнѡскѡ, кѡрѡкѡ Хѡлѡкѡкѡндѡла кѡ нѡмеле чѡл вѡкѡ
ѡ

а) Hic denique Stephanus Moldaviae princeps Soleimanum Bassam et Ducem Ro-
maniae sic prostravit, ut ex XXX. Turcorum millibus pauci admodum, qui
forte velocioribus equis insederant, evaserint. *Felix Petancius*. Dissertat.
de itineribus aggradiendi Turcam.

в) Ubi saepe cum Turcis certatum est. Dracula enim cum paucis, sed delectis
militibus, Mahumetem Turcorum Imperatorem potitum jam majori Valachia,
et ad minorem occupandam maturantem, hic ad secundam vigiliam noctis
aggressus, conversum in fugam ad Danubium, cum magna suorum caede et
ignominia regredi coegit. *Felix Petancius*. Dissertatio de itineribus aggre-
diendi Turcam.

ὦ κίονα Δακία, φερζ κληδ ἄβ εβτῦτ Βιζάντβα, ἄδεκз Царигράδα, κβм мзртзрискѣце Лаѡникз Халкокондила ἂ Κάρτѣ δ. а) ши прекѣм ἄчѣлаш ѡрз ἄκολῶ не лзсз скрис, Маχомѣт ἄβ ἄβѣт ἄтῡнчй ἂ ῡασтѣ са ἄрмаши дѡῶ зѣчй ши чйнчй де мириῶде, ἄδεκз дѡῶ сῡте ши чйнчй зѣчй де мйй, ѡрз Влад май пвцини де зѣче мйй, ва κβм спвн οῡнйй шѣпте мйй, κῶрйй ἔра тѡци κλззрѣци; Μίρον Λογοφῶтβα ἄκз ἄшἂ скрйе, κβм ἄми ἄδѣк ἄμйнте, κз ἄм четйт ἂ трῶнсβα, κз нῡмай κз шѣпте мйй саз εβγἄт Влад βѡдз ἂ мзлцимѣ ἄчѣ κβмплῡтз де Тῡрчй нѡаптѣ, ши тот ἄβ тзἄт пзпз ἂ зῡрй де зйῡ; ἄтῡнчй ἄβ ἔшйт дин тἄβзра Тῡрчἄскз, пвцини пῡεрзжнд де ἄй сзй ἂ нѡаптѣ ἄчѣκ. в) ἄδεκз ἄчѣст Влад βѡдз κз пвцини ἄй сзй ἄрмаши Ϟωμῶнйй, φερз де ἄжῡтѡрйκλ нймзпнйй, κβм скрйе май сῡс лзβἄἄтβα Καλιμαῡ

λα

а) Ἐπεὶ τε δὴ τὰ στρατεύματα παρεσκευάσαστο τῷ Βασιλεῦ, ἐπὶ Δακίαν ἐστράτευετο ἦρος, εὐθὺς ἀρχομένω. Μέγιστον δὲ τῶτον στρατὸν γενέσθαι φασί, δεύτερον μετὰ τε τῆν εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπέλασιν τῆ Βασιλέως τῆ δε. Λέγεται δὲ τῶτο τὸ στρατόπεδον, κάλλιστον μὲν γενέσθαι τῶν ἄλλων στρατοπέδων, καὶ κόσμῳ πολλοῦν παρέχεσθαι εἰς τε τὰ ὄπλα φασί, καὶ εἰς τὴν σκευὴν. *Copiae universae regis cum instructae convenissent, primo vere profectus contra Daciam. Tradunt hunc exercitum regis fuisse maximum, et secundum magnitudine ei quem contra Byzantium ductarat iste rex. Verum constat hunc exercitum fuisse reliquis pulchriorem, et plurimum momenti tum in armis, tum in reliquo belli apparatu habuisse. Laonicus Chalcocondylas Atheniensis, Historiarum de origine ac rebus gestis Turcorum. Lib. 9.*

б) Γενέσθαι δὲ ἀμφὶ τὰς πέντε καὶ ἑκοσι μυριάδας στρατῶ. - - Ἐχων δὲ καὶ ἐλάττεз τῶν μυρίων ἰππέων. ἔνιοι δὲ φἄσιν, ὡз εἰ πλείεз τῶν ἑπτακισχι λίων παρῆσαν αὐτῷ ἰππέων. Σὺν τῆτοιз περὶ πρωτῆν φυλακῆν τῆз νυκτὸз, ἐπελάσας, εἰσέβαλεν εἰς τὸ Βασιλέωз στρατόπεδον. - - ὡз ἐγγυῶз ἦκεν ἡ ἡῶз, καὶ ἐπίφανεν, ἀπεχώρη ἀπὸ τῶ στρατοπέδε, ἀποβαλὼν μὲν ταύτης τῆз νυκτὸз, ὀλίγηз πἄνυ τινάз. *Eo autem tempore in armis habuit rex circiter viginti quinque myriades hominum. - - Bladus habebat equites pauciores quam decem mille. Sunt tamen, qui tradunt, eum non plures quam septem mille equites ductasse. His confisus, sub primam noctis vigiliam advenit, et in regis castra impetum dedit. - - Tandem quum aurora appropingvaret et lucesceret, egressi sunt castris, amissis paucis admodum ea nocte. Chalcocondylas. ibid.*

ла локъла май сѣгъ-арзгатъ, кѣ мзрѣмѣ йнимей сале, ши кѣ вѣртѣтѣ
 Гумѣниларъ сѣй мѣлтѣ вѣрѣме ѡв цинѣт кѣ Тѣрчѣй оуи рѣсвою, кѣ-
 реле тѣтѣрѣрѣ Врешинилларъ ла ѡлалтѣ сѣ фѣ фост ѡдѣнаци ѡкѣ лѣр
 фѣ фост несѣферѣт.

Чи, нѣ пот ѡчи сѣ нѣ поменѣск крешинтѣска, ши пѣина де ѡвѣре
 де ѡаменѣ йнимѣ ѡ лѣй Влад Бодѣ, сѣѣ Дрѣкѣла, кѣрѣ, кѣм скрѣе
 Филипѣсѣ Калѣймахѣсѣ ѡ Кѣртѣ г. дѣспре лѣкрѣрилѣ лѣй Оуладислѣсѣ
 Краюлѣй Дѣшилларъ ши ѡ. Оуи гѣрилларъ, арзгѣ ѣл кѣтрѣ Оуладислѣсѣ
 Краюл Оуи гѣрилларъ, ши кѣтрѣ тоатѣ ѡастѣ оуи гѣрѣскѣ ѡтѣнчи,
 канѣ фѣинѣ Краюл кѣ ѡастѣ са порнѣт ѡсѣпра Тѣрчилларъ, ѡй ѣши ѡ-
 найнѣ ла Никѡпол, ши прѣкѣм ѣра ѣл прѣ ѡвѣцѣт ѡ трѣвилѣ рѣсво-
 юлѣй, ши мѣлѣте пѣцисе кѣ Тѣрчѣй, де оуи де прѣкѣсноскѣтѣ ѡй ѣра
 лѣй пѣтѣрѣ Тѣрчилларъ; ѡшѡ вѣжѣндѣ нежѣнѣерѣ ѡастѣй Оуи гѣрѣши,
 сѣвѣтѣй пре Краюл Оуладислѣсѣ, ка сѣсѣ ѡтоарнѣ ѡнапѡй, сѣ нѣ мѣр-
 гѣ кѣ ѡастѣ ѡчѣ ѡсѣпра Тѣрчилларъ, де ѡарѣ че Тѣрчѣй ши ла вѣнат
 май кѣ май мѣлѣте слѣци ѣс, де кѣм вѣде ѣл кѣ сѣнт ѡ ѡастѣ ѡ-
 чѣ ѡ Краюлѣй. Чи токъма де ѡр ѡвѣ Краюл ѡастѣ де ѡжѣнс; ѡкѣ
 фѣинѣ кѣ сѣ ѡпрѡпѣ ѣрна, нѣ ѣ тимп де ѡ оуѣрѣи рѣсвою; чи ѡстѡ-
 ши ѡчѣ ѡ, кѣрѣй ѡй ѡре, сѣй пѣстрѣѣзе пре ѡлтѣ дѣтѣ.

ѡсѣ невѣрѣндѣ Краюл, ѡпрѡтивѣ сѣвѣтѣит де ѡлѣи; сѣ ѡскѣлѣте де
 сѣѡатѣла лѣй Дрѣкѣла; ѡтѣнчи Дрѣкѣла ѡторкѣндѣсѣ кѣтрѣ Краюл ѡй
 зѣсе: де ѡарѣ че сѣѣ норѡкѣла, кѣреле пре тѣне, лѣкрѣрѣй мѣрѣй ѡдрѣз-
 ниѣндѣ, ниѣи ѡдѣтѣ пѣнѣ ѡкѣм нѣ тѣѣ ѡшѣлат, сѣѣ нѣдѣтѣдѣтѣ, че
 ѡй де ѡжѣторѣюл ѡлѣора, кѣрѣ ѣѣ дѡрѣск сѣсѣ ѡплинтѣскѣ; сѣѣ нѣно-
 рѡчѣрѣтѣ та те траѣе ѡ лѣтѣрѣй дѣла сѣѡатѣла мѣсѣ: сѣѡатѣла тѣѣ, кѣреле
 кѣ минтѣ мѣ нѣ лам пѣтѣтѣ скимѣѡ, ѡкѣтѣ вѣрѣмѣтѣ, ши неѣиѣтѣ ѡ-
 тѣмпларѣ мѣ сѣѣфере, кѣ вѣртѣтѣ ѡл ѡсѣ ѡжѣтѣ. Ши ѡчѣсѣте зѣ-
 кѣндѣ, дѣде ѡнѣгѣ ѡастѣ Краюлѣй ши ѣл пѣтрѣ мѣй де кѣлѣрѣци,
 сѣѣнтѣ повѣца фѣюлѣй сѣѣ; рѣгѣндѣ пре дѣмнезѣсѣ, ка сѣ ѡжѣте Краю-
 лѣй,

ЛВЙ ШИ ѠАСТЕЙ АЧЕЇЖ. а) Пре оуѣрмъ, кжнд ѣрѧ сзсе деспѧртъ де Країю, адъсе ѧнаинте дой тїнерї фсарте харничї, кѧрїй шїѧ бїне тоате кѣиле, ѧпреѣнъ шї дой кѧй мїпѣне де юцї, шї май пѧнїгѧнд, зїсе кѣтръ Країю: ѧтъ, де цї сар ѧтѧмплѧ ѡ ненорочїре, кѧрѣ сз нѣ дѣ Дмнезѣѣ, ѧї ѧкѣтрѣѣ сз ѡкѧпї. Дрѣпт ѣѣ ѧшї дорї, ѧзѣдѧр сѣцї фї дѧт ѣѣ ѧчѣсте, де мз ва ѧѣзї Дмнезѣѣ: ѧсѣ де те ва стрѧмтора лїпса ѧ те ѧтребѣнїца, дар прѣ фолсїторїю ѧчѣста ѧл веї ѧфлѧ. Фолсїторїю сфѧт аздѣсе Дрѧкѣла Країюлѣї Оуладїслѧѣ, дѧкѣ ѧшѧ кѣ кредїнцѣ лар фї ѧѣзїт Країюл, шї лар фї цїнїѣт, пре кѣм Дрѧкѣла лѧѣ дѧт. Филип Калимѧх ѧколѣшї. Дѧпъ

- а) Ubi vero ventum est ad Nicopolim, Bulgarorum Metropolim, cujus urbis pars altera a Danubio abluitur, altera in collem erecta est, - - - occurrit, nunquam sine praefatione magni et fortissimi imperatoris nominandus, Uladislaus Dracula, Valachiae, quam montanam vocant, Princeps. Qui quum jam pridem pacem a Turco accepisset, factum suum in necessitatem rejecit: quod haud numerosissimae gentis princeps, nullaque externa ope adjutus, bellum, Christianis simul omnibus intolerabile, sustinuisset, *magnitudinis animi*, et *virtute suorum*, diutius quam sperari de tam imparibus viribus posset; plusque ase interim hominum amissum, quam agris suis frequentandis colendisque superesset, quum eventus quotidie admoneret, contra hostium multitudinem, paucorum suorum virtutem, magis admirandam esse, quam efficacem. Tandem eo perventum fuisse, non ut in servitutem venire oporteret, quae forsitan tolerabilis, modo aequa sit, et contigisset antea multis magnisque populis et nationibus: sed ut cum patria, et laribus familiaribus, cum altrice terra et coelo, relinquenda essent sacra, religiones, arae, degenerandumque in obscenos mores, ritusque impiarum superstitionum; nisi conditionem accepisset, per quam, citra profanationem divinorum humanorumque omnium, reliquias suorum servaret in occasionem dignam, in qua tanta virtus periclitaretur. Ad haec, cum eorum, qui regem sequebantur, paucitatem animadvertisset; rogare, obtestarique coepit, ut retro iter verteret; *se malis suis satis superque doctum, quanta esset Turci potentia, qui ad venationem, propemodum plures servos producere solitus esset, quam illic ad bellum armati convenissent. Abstinentum omnino a tam audaci periculoque incepto; comunicandaque consilia, et rationes, quo pacto aequis viribus geri posset. Interea nihil salubrius, quam in occasionem meliorem, eas copias conservare: quae, etiamsi sufficerent bello, quod tunc cum hostibus esset gerendum, caeteraque omnia votis responderent; tamen, eo tempore productae, instantis hiemis tempestati, et malis, omnino essent succubiturae.* Audiebantur ea, tanquam Dracula non ex animi sententia loqueretur, propter foedus, quod illi cum Turcis erat: tamen, re ipsa per se fidem faciente, moti sunt complures; nec

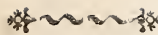

Дѣнь ачѣмъ кѣтъ де хѣрничѣ фечорѣи азъ фостъ ачѣи пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣнѣи армѣишѣи кѣлзрѣци, кѣрѣи аѣи дѣде владъ вѣдзъ ажъторѣю Краюлѣи Оуладислаѣвъ, де кѣтъ фолѣсъ азъ фостъ ла тѣатъ вѣстѣ Оунгѣрѣскъ, ши кѣтъ нздѣжде авѣ аѣтрѣ дѣншѣи Краюлъ Оуладислаѣвъ, ши чѣл май мѣре а тѣатъ вѣстѣ Оунгѣрѣскъ архистратѣгъ сѣвъ Ценерѣалъ, ла тѣатъ вѣрѣпа пѣтрѣ авѣселе лѣи витежѣи прѣкѣсноскѣтъ Іѣвѣннъ Корѣинъ де Хѣнѣадъ, кѣрѣи се вѣзъ. Пѣтрѣ кѣ кѣмъ ажънсерѣ ла лѣкѣрѣи примѣж-дѣвѣсе, оунде ерѣ фрѣикъ де нздѣлз прѣтивникъ фѣрѣ вѣсте, аѣатъ лѣздѣатъ архистратѣгъ Хѣнѣадъ, се лѣвѣ аѣнаинте кѣ ачѣле пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣнѣи, ши лѣнгъ дѣншѣи трѣи мѣи де Оунгѣрѣи, кѣмъ аколѣшѣи скрѣе Каллимѣахъ, ши чѣмъ лѣатъ вѣсте венѣа а оурма лѣр. а)

Іѣрѣ кѣндъ ажънсе мѣреле Ценерѣалъ Іѣвѣннъ де Хѣнѣадъ а аѣтокмѣи вѣстѣ спре асе лѣви кѣ Тѣркѣлъ, прѣ тѣци аѣи ашезѣ кѣ Кѣпетѣнѣиле лѣр ла лѣкѣрѣи аѣнѣмѣте, кѣре сѣ ле цѣнъ, ши де аколѣ сѣ дѣ рѣсѣоѣю, іѣрѣ а вѣртѣтѣ, а вѣрѣвѣциѣ, ши а витежѣи Рѣмѣнѣилѣр аѣѣта се аѣкрединѣа кѣсноскѣторѣа де витежѣе архистратѣгъ, кѣтъ шиѣ, ши чѣлѣр пѣтрѣ мѣи де Рѣмѣнѣи нѣчѣи оуѣ лѣк аѣнѣмѣтъ нѣ ле дѣде, чи аѣи цѣнѣ лѣнгъ сѣне, ка кѣ еѣи тѣатъ вѣстѣ сѣ вѣ ажѣте, ши ла ѣрѣи кѣре

tantum suspicio simulatae ab illo orationis, quantum rei veritas urgebat. Ceterum, rapiente regem fato, ad destinatum propinquumque jam finem; Juliaeque, ad superioris anni fortunam, identidem jactante etc. - - Conversus itaque rursus ad regem Dracula: quando, inquit, aut fortuna, quae audentem magna quaeque, nusquam hactenus te decepit; aut spes alienae opis, quam ratam velim; aut occulta fatorum necessitas, in diversum te trahit a sententia mea: consilium tuum, quod ratione immutare non potui, quantum tempus et improvisa res sinit, viribus adjuvabo. Et cum dicto quatuor millia equitum, duce filio suo, copiis regis adjecit; orans obtestansque immortalem Deum, ut quidquid rex, caeterique de belli totius successu, animis suis promitterent, felicissimo eventu confirmaret. *Philippus Callimachus* de Rebus Uladislai Lib. 3.

- а) Divisit copias, ut contra improvisos hostium incursus, firmior esset et parator. Hunniadiano igitur, cum auxiliariibus Valachis, et tribus Hungarorum millibus, praemisso; sequebatur ipse (Rex) magno intervallo, cum cruce signatis, reliquaue multitudine. *Callimachus Philippus* Lib. 3.

каре парте, оўнде ар фи липсз, кѣ джншій сз алѣрце а да джвторю.
Аколóшй Каллимáх. а)

Ачест Іоáннес Корвинс де Хуніада, Байводз Ярдѣлвлви, Губер-
натор Оўнгáрїей, ши Комис Бїстрицей, де акѣрва взрвцие ши ви-
тѣзе фапте лѣмѣ тоатз саз мират, ши ка кареле лѣвѣквл ачела л
тоатз ввропа нѣ ера витѣз, лѣкз аз фост Роман. Карѣ ши Тѣроци
лѣкз ѡ мзртврисѣще л Врónica Оўнгврилвр, Партѣ а патра, кап л.
кѣ апрїате кввинте. в) Ачѣлшй мзртврисѣще ши лпзратвл Рвмани-
лвр Фердинандс чел кѣ нѣмеле ачеста лтїю, л Диплома чѣ дин 25
Ноѣмврие а анвлви 1548. лви Нїколае Ёлáхс Архіепископвлви Стри-
гónвлви ши Канцелáрюлви сзз, де ачелашй лпзрат датз. в) Ачеста
пзнз ла аджнчй взтржнѣце ѡшїндссе асѣпра Тѣрчилвр, ши дѣпз ве-
стїта бирвинцз, карѣ пре оўрмз ла Бзлгзрáдз Тѣрчѣск ѡ фзкѣ, дин
мзлтеле ѡстенѣле болзвиндссе, ши мзрїнд; кѣм лтрз алций не лзсѣ
скрис Пѣтрс Ранзанс л Впїтоме, Індиче кѣ. ши Тѣроци л зїса
Карте, кап пс. фѣ желїт де тоатз Крецинзтатѣ г) Ба ши Махóмет
Р 2 лпз-

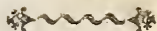
а) Sibi autem, cum Valachis, nullum certum locum designavit, ut minime tur-
batis ordinibus, quocunque res et periculum vocaret, accurreret, et nullum
destinatum locum tuendo, omnia tueretur. *Callimachus*, ibidem.

к) Erat tunc in regno miles magnanimus, nobili et clara transalpinae gentis de
gremio natus, *Ioannes de Hunyad*, homo bellicosus, et ad siccendum ar-
ma, dirigendasque res bellicas natus; et sicut piseibus aqua, cervis umbrosas
lustrare sylvas, sic illi, armorum bellicae expeditio vita erat. *Thurotz*
Chronica Hungarorum Part. 4. cap. 50.

в) Haec vero sunt omnes propemodum laudatissimarum gentium origines, inter
quas Valachi gentiles sui, minime postremas habent, ut pote quos ab ipsa
rerum Domina Urbe Roma oriundos constat: unde nunc quoque sua lingua
Romani vocantur, tua ista gens fortitudine praepollens fuit; multorum prae-
stantissimorum Ducum Genitrix, inter quos Ioannes Hunyades Inelyti Ma-
thiae Regis Pater, et illius aetati proximi majores Tui potissimum enituisse
feruntur. *Ferdinandus I.* in Diplomate Archi-Episcopo Strigoniensi Nico-
lao Olaho 23. Novembris 1548. collato.

г) Dominus Comes Bistriciensis, qui tot tantosque, suae juventutis primaevo a
tempore bellorum exegerat labores, nondum senectutis aetate demolitus;
sed continuo armorum gestamine, curarumque directione fatigatus, et viri-
bus exhaustus; ibidem aegrotavit: paucisque diebus ipsa aegritudine laborans,
tandem in oppidum *Zemplen* delatus, in recommendatione Fratris Ioannis de

Capi-

Апзрѣла Тѣрчилор ѡкъ азъ желѣт мѡартѣ лѣи Іѡанн Хвнѣад, мзкаръ кз ѡз фост врзжмаш, ши кз пѣцине зиле ѡнаинте де мѡартѣ са ла Бзлградъ Тѣрчѣск ѡл бзтѣсе ѡмар; ши зичѣ, кѣм се четѣще ла Тѣроц ѡ Картѣ май сѣс ѡнѣмитз, кап ѡс. кз де кѣнд ѣ лѣмѣ наѣ фост сѣпт стзпжнитѡрю ѡм ка Іѡанн Корвѣнѣ. а)

Ши ѡтрз тоѣи Краѣи Оѡнѣзрилор, кареле азъ фѡст ѡ тоатз плѣса де лѣкѣрѣи бестѣт, пре кѣм Краѡл Матѣас? Чи ѡчѣста ѡкъ нѣ нѣмай азъ фѡст фѣю май сѣс лзѣдѡтѣлѣи Іѡанн Корвѣнѣ: чи, пре кѣм скрѣс, Бонфѣнѣтѣ ши Лѣчѣсѣ, ѡкъ се лзѣдѡ, кз ѣ Рѡмѣн. Немзрѣинѣт ѡш фѣ, сз врѣс тоате фѡптеле Рѡмѣнилор ѡле скрѣе, дин каре се десвзлѣще фѣрѣ чѣсврѣатз, ши битѣзз ѡ нѣмѣлѣи Рѡмѣнѣск. Чи скѣртѣрѣ карѣ ѡ ѡм пѣсз ѡнаинте, ши перистѣсѣрилѣ нѣ мз сѣфѣре ѡмз ѡделѣнѣи ѡ трѣба ѡчѣста.

Дѣчи дин фѡптеле Рѡмѣнилор трѣбѣе ѡ жѣдекѡ дѣспре вѣртѣтѣ Рѡмѣнилор, нѣ дин кондѣюл некѣмпзтѣтѣлѣи Потѣрѣѣ ѡлѣи Бѣла, май пѣцин дин гѣра лѣи Сѡпафѡркош Спѣонѣлѣи лѣи Тѣхѣтѣм. Ба ши ѡкѣт ѣ пѣнтрѣ ѡлѣи скрѣитѡри ѡрѣи Грѣчѣѣи, ѡрѣи де ѡлте Гѣнте стрѣи-

НЕ,

Capistrano, viri Dei, suo salvatori restituit spiritum. Oritur ergo planctus magnus omnem per Hungariam, et quasi cuncta Christianitas, nimio dolore turbata est, dum suum propugnatorem vita functum esse audivit. *Thurocz* citato Libro, cap. 56.

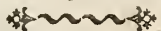
Ingenti, ob tanti viri obitum, dolore atque moestitia affecti sunt, non solum universi Hungari totius populi; sed omnes quoque orbis Christiani nationes. Luxit eum Nicolaus V. Pontifex Maximus, omnisque Romana Curia, quae tam fortem, tamque fortunatum ac pium Christianae Religionis defensorem, amisit. Pontificis jussu, Cardinalium Senatus, ei magnifice persolvit inferias. Ei solemnitati ipse interfui, *Petrus Ranzanus*, Epitome rerum Hungaricarum Indice, 27.

- а) Ipse etiam Caesar Mahumetes, quamvis per eundem Dominum Comitem prope suam ante mortem, de sub castro Nandoralbensi praedicto fugatus sit: cum tamen per Georgium, Rasciae despotam, eidem Caesari pro consolatione, mors ipsius Domini Comitis nunciata est; Caesarem eundem, defixo capite, longam per horam subticuisse, seque, quamvis ei inimicus esset, sublationem ejusdem condolere; et seculorum ab initio, hominem sub principe nunquam talem fuisse, ad nuntium dixisse perhibetur. *Thurocz* cit. Lib. cap. 56.

не, бине лисѣще! а лѣа аминте, ѡаре нѣ сѣнт де ачѣа, кáрѣй поáртѣ
оўрѣ асѣпра Рѡмáниаѡр. Кѣ оўнѡра ка ачѣщѣ, дѣпѣ лѣщѣ критикѣ,
кѣндá скрѣѣ чеба асѣпра Рѡмáниаѡр, ни́чѣй кѣм нѣ лисѣ поáте крѣде.

Пре оўрѡмѣ преѣ лѣкрѣаѣй соко́тѣск а фѣи, ка сѣ скрѣѣ ачѣи фá-
вѣла чѣ пѣнтрѣ лѣчѣпѣтѣла лѣй Іѡáнн Корвѣнѣ де Хѣвнѣа, шѣ сѣ ѡ
вздѣск а фѣи фѣрѣ де трѣѣвѣ. Оўнѣй адекѣ ка сѣ рѣлѣѣскѣ Рѡмáниаѡр
пре оўн ѡм ашá минѣнáт, а кáреле нѣ нѣмай а Оўнѣгѣриаѡр, шѣ а
Сѣрѣнлаѡр, чѣи шѣ а тоáтѣ Креѣинѣтáтѣ Еѡро́пей аи е́рá пѣсѣ нздѣѣж-
дѣ, шѣи кѣй асѣменѣ а тоáтѣ Еѡро́па нѣ се афлá витѣѣз а вѣѣвѣла а-
чѣла, аѣ стѣрнѣт, кѣ бине кѣ мѣма лѣй аѣ фост Рѡмáнѣ, дáрѣ Тá-
тѣ сѣв нѣ аѣ фост Рѡмáнѣла Еѣт, чѣи а́пѣрáтѣла Сигисѣмѣндѣвѣ, шѣи а-
шá Іѡáнн Корвѣнѣ иáсте фѣю де пáт нелеѣѣѣт. А́дáѡгѣ а́жнѣз ачѣста,
кѣ Сигисѣмѣндѣвѣ аѣ дáт фѣѣтѣй ачѣѣй Рѡмáнѣ, - Елисаѣетѣй оўн и́нѣл,
зпѣкѣндá: кѣ де ва нáѣѣе фѣчóр сѣв бѣнѣз кѣ фѣюл шѣи кѣ фрáтеле е́й ла
дѣнѣвѣла. Шѣи венѣндá а ка сѣ мѣ́ргѣ, дѣпѣ порѣнѣкѣ, ла Сигисѣмѣн-
дѣвѣ а́преѣнѣз кѣ фрáтеле е́й, шѣи кѣ прѣ́нѣвѣла, аѣ попосѣт ла ѡ пздѣ́ре,
оўнде дѣвѣкѣндѣвѣсе фрáтеле е́й, ка сѣ стѣрнѣгѣ лѣ́мне, пѣнтрѣ ка сѣ фá-
кѣ со́ра лѣй чеба де мѣнѣкáре, шѣи депѣртѣндѣвѣсе шѣи Елисаѣетá, поáте
пѣнтрѣ ка сѣ а́дѣкѣ а́пѣ, дѣ́де прѣ́нѣвѣлѣй мáй сѣ́с зѣнѣвѣла и́нѣл, ка
жѣвѣкѣндѣвѣсе кѣ е́л, сѣ нѣ пáжнѣгѣ, кѣндá и́тѣ, слѡвоѣзѣндѣвѣсе оўн кóре
а́пѣкѣ дѣла прѣ́нѣк и́нѣвѣла, шѣи зѣвѣрѣндá се пѣ́се пре оўн рáм де копáч:
прѣ́нѣвѣла пáжнѣгѣндá прѣ́нѣсе а стѣригá пре мѣ́мѣзѣ, кáрѣ кѣвѣрѣндá венѣндá
аи áрѣтá прѣ́нѣвѣла пре кóре че стá пре рáм кѣ и́нѣвѣла а гѣ́рѣ. А́тра-
чѣ́а а́жѣнѣгѣндá ачѣи шѣи фрáтеле Елисаѣетѣй, а аи сѣ́ѣсе а́тѣмплáрѣ,
и́рѣ фрáте сѣв а́пѣвѣкѣндá áрѣвѣла сѣѣѣтѣ́ кóревѣла, кѣт а́дáтѣ кѣзѣ кѣ
и́нѣвѣла жóс. А́чѣ́стѣ а́пенáре а фáвѣлѣй кѣ и́нѣвѣла нѣ де аи́рѣ аѣ лѣáт
и́зѣор, фѣрѣ кѣ фáмѣлиá лѣй Іѡáнн Корвѣнѣ, пре кѣм шѣи е́л аѣ а́вѣт
сѣмн де немѣшѣг, кóревѣла кѣ и́нѣвѣла а гѣ́рѣ. А́чѣ́стѣ фáвѣлѣз, кѣм
кѣ Іѡáнн Корвѣн аѣ фост фѣю лѣй Сигисѣмѣндѣвѣ, а́трѣ а́лѣѣй ѡ оўр-
мѣ́зѣ

мѣзъ Гаспаръс Хелтан, Михаел Неандер, Јакве Вейнгартнер, Слански, Христ. Манатъс, Іваннес Харвѣтъс, Івахимъс Кѣртъс, Браъмъс Францици.

Ачѣстъ фавелъ акѣм Оуѣнгврий чей ѿцелѣпци, ши ювиторй де ддевр ници кѣм нѣ ѿ кред, ши ѿ Оуниверситатѣ Оуѣнгврсѣкз дѣла Пѣца Даскалѣй Историѣй ѿ вздѣск де минчѣнз, ши мзртврсисѣск кз Іванн Корвинъ де Хвниад ѿс фост ши де Татъ ши де мамъ Рѣмѣн. Ге ѿ ргѣс Прай Анналиста Оуѣнгврсѣк ѿтрѣ ѿчѣста кѣп ѿдеверѣкз ѿ Аннале Крѣнлѣр Оуѣнгврсѣй, Партѣ г. Картѣ г. ла ѿнѣла 1456. кѣм кз Іванн Корвинъ нѣ ѿс фост фию ѿл ѿпзратѣлѣй Сигисмѣндѣс: Бонфинѣс ѿ Декадѣ г. Картѣ д. ши Тимон ѿ Нѣрпѣра Шаннонѣй фѣал ѿ. скрѣс кз Хвниад ѿс фост ѿ нѣмзрѣл слѣжитѣридаѣр чѣлѣр де кѣрте ла Димѣтрѣ Еписѣпѣла дѣла Загрѣвѣа: ѿрз Димѣтрѣ ѿс цинѣт скаѣнѣл Еписѣпѣй дѣла Загрѣвѣа дин ѿнѣла 1375. пзнѣ ла ѿнѣла 1379. пре кѣм бѣне вздѣще Керцелиѣ ѿ Истѣрѣа Загрѣвѣй ла фѣца 135. ѿшѣ дѣрз Хвниад ѿтрѣ ѿнѣи 1375 ши 1379. ка чѣла май пѣцин сз хѣк, ѿс фост де бѣ ѿнѣ, ши ѿшѣ ѿс фост нзскѣт ла ѿнѣла Дѣнѣлѣй 1368. саз кз пѣцин дѣпз ѿчѣл. Дѣспре ѿлтз пѣрте се щѣ дин Крѣоника ѿвѣ Бартѣсѣс ла Гелѣсѣс Дѣбнер, Скрѣиторѣ де пре ѿчѣлѣшѣ врѣме, кѣм кз Сигисмѣндѣс ѿтрѣ ѿчѣлѣшѣ ѿн 1368. саз нзскѣт: ѿшѣ дѣрз Хвниад ѿс де ѿ бѣретъ ѿс фост кз Сигисмѣндѣс, ѿс кз трѣй саз пѣтрѣ ѿнѣ май мѣк. а)

Дѣн-

а) Bonfinius loco cit. et Timon in purpura Pann. f. 11. scribunt Hunyiadem apud Demetrium Zagrabiensem Episcopum in epheborum numero fuisse, tenuit autem Demetrius Cathedram Zagrabiensem ab anno 1375 ad annum 79. ut Reverendis. et Cl. Kerezeliich in hist. Zagrab. pag. 135. ex instrumentis rite conficit. Itaque Hunyiaes intra annos 1375 et 79. ut minimum dicam fuerit annorum 12. proinde natus anno Christi 1363. aut paulum post. Constat autem ex Chronico Barthosii apud Cl. Gelasium Dobner auctoris supparis, Sigismundum eodem anno 1368. natum esse: igitur Hunyiaes aut aequalis Sigismundo fuit, aut 5. quatorve annis minor. *Georgius Pray*, Annales Regum Hungariae, Parte 3. Libro 3.

Дѣньгъ ачѣсте, де ар фѣ фѣст Іѡанн Корвѣнъ фѣю лѣи Сигисмѣндѣс, не авѣнд Сигисмѣндѣс алт фечѣр, шѣ фѣйна ѡм фѣарте дѣрникъ, ѣр фѣ дѣрѣит алте мошѣи мѣри, нѣ лар фѣ лѣсѣт кѣ ачѣ пѣцѣнѣ делѣ Хѣнѣад, кѣм зѣк ѡѣм Рѡмѣнѣи Хинедѣарѣ; ка ар фѣ стѣт сѣ ѡкапѣ дѣпѣ мѣартѣ лѣи Краѣ ѡ цѣра Оѡнгѣрѣскѣ. Шѣ апѣи се повѣстѣще, кѣ фѣйна Іѡанн Корвѣнъ ѡ цѣра немѣцѣскѣ кѣ Сигисмѣндѣс, ла оѡн ѡспѣцъ жѣкѣнд Іѡанн Корвѣн, тѣцѣ се оѡйтѣ ла дѣнѣсѣл, шѣ ѡл лѣвѣдѣ кѣм шѣ жѣкѣ де бѣне, ѣрѣ Сигисмѣндѣс писмѣйна пѣнтрѣ лѣвѣде ачѣле мѣри, зѣсе чѣлѣр че ѡл лѣвѣдѣ: сѣ нѣл май лѣвѣде атѣта. Дѣчѣ де ар фѣ фѣст фечѣр лѣи Сигисмѣндѣс, май ѡвѣртѣс сар фѣ ѣвѣрѣат, кѣ ар фечѣр ѡшѣ алѣс. Пре оѡрмѣ сѣмнѣл ачѣл де немѣшѣг: кѣрѣл кѣ ѣнѣл ѡ гѣрѣ, нѣ Іѡанн ѡѣ ѡчѣпѣт ѡтѣю ѡл ѡвѣ, чѣ шѣ май найнѣте де ѣл лѣл ѡвѣт фамѣлѣта лѣи, пре кѣм кѣар се спѣне ѡ Диплѣма, кѣрѣ ѡѣл дѣт Краѣл Ладислѣс кѣнд ѡѣ фѣкѣт пре Іѡанн Корвѣн де Хѣнѣад Кѣмис Бѣстрицѣи.

Ѣрѣнкѣ ѡпрѣтивѣ оѡнѣи, зѣкѣнд: кѣ де ар фѣ фѣст Іѡанн Корвѣнъ де ѡ вѣрѣтѣ кѣ Сигисмѣндѣс; кѣнд ѡѣ вѣтѣт май пре оѡрмѣ пре Тѣрчѣи ла Бѣлградѣ Тѣрчѣскѣ, ар фѣ фѣст де 89, де ѡнѣи. Чѣ нѣ се пѣате кѣрѣде, ѡм де вѣрѣтѣ ѡшѣ вѣкѣе сѣ фѣ пѣтѣт пѣртѣ рѣсѣѣю. Ла кѣрѣ рѣспѣндем, кѣ май сѣнт вѣрѣѣѣи ка ачѣл, кѣрѣи ла ѡдѣнчѣи вѣтрѣнѣще ѡѣ пѣртѣт рѣсѣѣю. Де оѡнде бѣне зѣче Праѣ ла лѣкѣл май сѣс ѡсѣмнѣт, кѣ май де ѡ кѣрѣде ѣсте, кѣ Іѡанн Корвѣнъ де Хѣнѣад сѣ фѣ пѣтѣт ѡ вѣрѣста ачѣл стѣ ѡпрѣтивѣ тѣрчѣлѣр, де кѣт сѣ фѣ фѣст фѣю дѣн цѣитѣаре ѡлѣи Сигисмѣндѣс чѣлѣи де вѣрѣтѣ ѡкѣ нѣ де тѣрѣи ѡнѣи.

S. 3;

a) Nec quidquam pro adversariorum sententia facit, quod Hunyadum, si conjectura nostra locum habet, cum diem extremum obiit, oportuit fuisse annorum 89. Veri enim est similis, virum ea aetate Turcis resistere potuisse, quam Sigismundi nondum triennis ex concubina filium fuisse. *Ibidem*.

§. 5.

ЦѢЛУ АЗ ФОСТ РѠМЖИ, ШИ ДОМНИ ВИТѢЗ.

ѢНГЕЛ, КЖНА Ё ВОРБЗ ДѢПРЕ РѠМЖНИ, КА СЗ ШИРЕКЪЗЕ МЗРІРѢ РѠ-
МЖНИЦѠ; ШИ А ПАПРЗ КАЗТЗ НОД. КЗ ЧЕ ЛЪКРЗ МАИ ЛЗМЗРІТ, ШИ
МАИ НѢТЕД ПОАТЕ ФИ, ДЕ КЖТ КЗ ЦѢЛУ, ДОМНУА САЗ ДЪКА РѠМЖНИ-
ЦѠ ЧѢЛУ ДИН АРДѢЛ, КАРЕЛЕ СЕ ВЗТЪ КЪ ОУНГЗРІИ, КЖНА АТРАРЗ ЁИ
АТЖЮ А АРДѢЛ, АЗ ФОСТ РѠМЖИ АНЪМЕ, ШИ НЗ ДЕ ААТЗ ВИЦЗ? ШИ
ТОТЪШИ ѢНГЕЛ А ДЕ МЪАТЕ ѠРІ ПОМЕНІТА ЛВИ АПЕНДИЧЕ §. А. ЗИЧЕ,
КЗ ЁА АРЕ АДОАЛЗ, ѠАРЕ ФОСТАЗ ЦѢЛУ ПРИНЦИП РѠМЖНЕСК, АЗ БЪАГЗ-
РЕСК. НИЧЕ НЗ АДЪЧЕ НИЧИ Ѡ ПРИЧИНЗ А АДОАЛЕИ САЛЕ МЗКАР НЗЛЪ-
ЧИТЗ ДАКЗ НЗ АДЕВЗРАТЗ. ДЪКРЗ КАРЕ Ё МАИ ДЕ НЕМІКА!

ЧИ СФЪТЪИМ ПРЕ ДЪМНѢЛВИ ѢНГЕЛ, КА СЗ МАИ ЧИТѢСКЗ ѠДАТЗ
ПРЕ МАИ СЪЕ ЛЗЪДАТЪА ПОТАРИЗ АЛВИ БЕЛА, КЪРЪА НИМЕНЕ ДОАРЗ НВИ
ДЪ АТЖТА КРЕЗМЖИТ, ПРЕ КЪМ ѢНГЕЛ. СЗ ЧИТѢСКЗ, ЗИСЕИ, КАПЛА КЪ
ОУНДЕ АЧѢСТЕ КЪВИНТЕ СЖИТ: „ ОУНДЕ ЦѢЛУ ѠАРЕ КАРЕЛЕ РѠМЖИ ЦИНѢ
ДОМНИА“. а) ШИ ЛА КАП КЪ. „ ѢШИ АСЪПРА ЛВИ ЦѢЛУ ДЪКА РѠМЖНИ-
ЦѠ“. б) ПОАТЕ ФИ ВРѠ ОУМВРЗ ДЕ ПРЕЪС, КЗ ЦѢЛУ САЗ СЗ НЗ ФИ
ФОСТ РѠМЖИ, САЗ СЗ ФИ ФОСТ ПРИНЦИП БЪАГЗРЕСК, ШИ НЗ РѠМЖНЕСК?

АТРЗ АЧЕЛАШИ §. А. ЗИЧЕ, КЗ ЦѢЛУ АЗ ФОСТ ѠМ БЕЧИСНИК. ЧИ ДО-
МНУА САЗ КРАЮА АЧЕЛА, КАРЕЛЕ АСВИИ КЪ КАПЛА СЗЪ ИСЕ АСЪПРА ПРО-
ТИВНИЧИЦѠ, ШИ АПРЕЪИЗ КЪ АРМАШИИ СЗИ СЕ ѠЩѢЩЕ ПЕНТРЪ ЧѢРЗ,
ШИ ПЕНТРЪ СЪПЪШИИ СЗИ ПЗНЗ ЛА Ѡ НИКЗТЪРЗ ДЕ СЖИЧЕ, ѠАРЕ КЪВИ-
НЕСЕ СЗСЕ ЗІКЪ ѠМ БЕЧИСНИК, ГОКМА ДЕ САР ШИ АТЖМПАА СЗ ПІАРДЪ
РЗСКОЮА, КАРѢ МЪАТѠР ХАРНИЧІ САЗ АТЖМПААТ А ЛЪМК АЧѢСТА? А-
ША ЦѢЛУ, ПЕНТРЪ КЗ НИЧИ ОУН ПРЕЪС НЗ АВЕ ДЕ НЗКЪЛІРЕ ПРОТИВ-
НИКЪ, НЕГЪТИТ, КЪ ПЪЦИНИ ѠСТАШИ АСЪПРА ПРѢГЪТИЦНАЦѠ, ШИ ПРЕ ФЪ-
РИШ

а) Ubi Gelou quidam Blachus dominium tenebat. *Notarius* cap. 24.

б) Egressus est contra Gelou Ducem Blacorum. *Idem* cap. 26.

риш ѿтрацилѡр ѿ ѿрдѣла противничїи, ѿсѡши кѡ капѡла сѡз ѡши ла
рзсѡѡѡ. Нице ѡлтимирѣ, фзрз битежѣще ѡциндѡсе ѡколѡ, оѡнде
ѡл ѡжѡнеерз противничїи ѡрмаши, ѡкоперїт де сѡцициле Оѡнгрїлѡр
чѣле ѡсѡпра лѡи дескзркате кззѡ мѡрт Цѣлѡ. ѡциндѡсе битежѣще,
зисѡи, кззѡ Цѣлѡ. Кз де лар фї принс вїз Оѡнгрїи ѿ фѡгз, нѡ ѡ
ѡдоѡлз, кз нѡ кѡ ѡлтз мѡарте май блѡндз ѡр фї пѡс сфжршиѡт,
чї лар фї спѡнзѡрат дѡпз дѡтина лѡр, прекѡм спѡнзѡрасе пре ѡл-
ѡѡрци дѡка Склѡвилѡр чел дин четѡтѣ Хѡнѡ, кѡнд фѡциндѡ дина-
ѡитѣ Оѡнгрїлѡр кзтрз четѡтѣ Зѣмлѡ ѡжѡнѡндѡл кѡ фѡга, ѡл
прїнсерз ѿ дрѡм, кѡм спѡне Нѡтѡриѡла ла капѡ гї. а) вѡзї май сѡс. ѡ. ѡ.

§. ѡ.

ѡлѣмерѣ лѡи Тѡхѡтѡм спре Домнїѡ Рѡмѡнилѡр
ѿ ѿрдѣла.

Ѣнѡел ѿ ѡпенѡичѣ са чѣ дѡспре ѡчепѡтѡл Рѡмѡнилѡр §. 9. зїче,
кз Рѡмѡнїи дин бѡнз бѡѡ са дѡнд мѡна, нѡ ѡсѣмене лзгзтѡрз фз-
кѡрз, чї пре Тѡхѡтѡм Оѡнгрѡл ѡрхїстратїѡ Домн-шїе шїл ѡлѣ-
серз. б) Ка кѡнд ѡдекз Рѡмѡнїи нѡ ѡшѡ сар фї сѡпѡс лѡи Тѡхѡтѡм,
прекѡм дѡарз сѡпѡши ѡрѡ Оѡнгрїи, ѡдекз ка нїще четзѡцїнї, шї
ѡи Пѡтрїей фїи, чї ка кѡнд сар фї дат кѡ тѡтѡлѡи тѡт рѡкї. Нѡ
ѡлѡ, ми се пѡре, ѡл фѣче пре Ѣнѡел ѿ се сѡрѡпѡ ла ѡчѡстз рзтз-
чїре, фзрз нѡдѡ, сѡѡ ѡкипѡирѣ, кѡрѣ ѡ ѡкѡм ѿ цѡрїле ѡчѣстѣ дѡс-

пре

- а) Tunc comes ejusdem castrı nomine *Loborcy*, qui in lingua eorum *Duca* vo-
cabatur, fuga lapsus, ad castrum *Zemlum* properabat, quem milites ducis
persequentes, juxta quemdam fluvium comprehendentes, laqueo suspende-
runt in eodem loco. Et a die illo, fluvium illum vocaverunt sub nomine e-
jusdem *Loborcy*. *Notarius Belae* cap. 13.
- б) Sponte sua dexteram dantes, non aequale foedus inierunt, sed *Tuhutum*
belli ductorem Hungarum, *dominium sibi elegerunt*. *Engel de Origine Va-*
lachorum Appendix §. 9.

пре нѹмеле, Домн. Иици тоци ачѣа, карїи аз ѿ мошиле сале сѹ-
нѹши сажитори, че се кїема майнаинте їѡбаѹи, ши ле даз лѡр зї-
ле де лѡкрѡ прѣсте анн, се нѹмек Домни сѹнѹшилѡр ачѣлѡра. Де
оунде атѣца Домни сажт ѿцѣрѡ, кѣци стѣпѣни се нѹмѡрѡ, карїи
аз ѡаменї де ачѣа ѿ мошиле сале, че ле лѡкрѡ лѡр спре пѡтїрѣ
кѣцигѡлаѹи, кѡ кареле се хрѡнек дин мошиле стѣпѣнилѡр ачѣлѡра.
Иѡрѡ ѿ зїлеле лѡи Тѣхѡтѡм Рѡмѣни пре нїмене ѡтѡла нѡл кїема
Домн; фѡрѡ сїнгѡр пре ачѣла, кареле ѣрѡ, ѡпѡрат, Країѡ, Принцип,
Дѡка, кѡ оун кѡвѣнт, кареле ѣрѡ Кѡпетѣнѣ цѡрїи, сѡл ѡпѡрѡцией.
Ачѣла ѡенчѣѡ пѡнѡ ѿ вѣкѡла нѡстрѡ аз рѡмас ла Рѡмѣни ѿ Молдѡва
ши ѿ цѣра Рѡмѣнѣкѡ, ка нїмене ѡтѡла сѡ нѡ се кїаме, Домн,
фѡрѡ вѡдѡ дин Бѡкѡрѣци, ши вѡдѡ дин Иѡши, ѡдекѡ Принципѡл цѡ-
рїи Рѡмѣнѣи, ши Принципѡл Молдѡвей. Атрѡ ачѣлаши кип ѣрѡ
ши Цѣлѡ ѿ Арѡдѡ Рѡмѣнилѡр Домн, пре кѡм се вѣде дин Потѡрїѡл,
кап кѡ. оунде зїче, кѡ атѣнчї Лѡкѡиторїи Цѡрїи вѡзѣнд мѡартѣ
Домнѡлаѹи сѡл ѿ лѡи Цѣлѡ, дин вѡнѡ вѡл лѡр, кѡ дѡрѣ де мѣнѡ,
шил ѡлѣсерѡ лѡрѡши Домн пре Тѣхѡтѡм. Нїче ѡлтмїнтрѣ шѡл ѡлѣс
Рѡмѣнїи лѡрѡши Домн пре Тѣхѡтѡм, де кѡм ѡвѡсе Домн пре Цѣлѡ,
ѡдекѡ, Кѡпетѣнѣ, сѡл Дѡка. Кѡ нїчї дїнтрѡ ѡлт ѡдѣмн се плекѡрѡ
Рѡмѣнїи ѡши ѡлѣѡе лѡр Домн пре Тѣхѡтѡм, фѡрѡ кѡ Цѣлѡ, пре-кѡ-
реле пѡнѡ ачї лѡл ѡвѡт Домн, мѡрїи. а) Дѡнѡз ѡчѣстѣ, аз нѡ ши
лѡи Тѣхѡтѡм ѡи ѣрѡ Домн Арѡдѡ дѡпѡ мѡртѡрїсїрѣ Потѡрїѡлаѹи,
кап кѡ? б) аз дѡрѡ пѣнтрѡ ачѣлѡ вей зїче, кѡ Тѣхѡтѡм фѡ рѡб лѡи
Арѡдѡ, сѡл ка оунѡл дїнтрѡ ачѣа, карїи даз зїле де лѡкрѡ ѿ цѡрїле
Домнилѡр, сѡл стѣпѣнилѡр сѡи?

Май

-
- а) Tunc habitatores terrae videntes mortem domini sui, sua propria voluntate dexteram dantes, dominum sibi elegerunt Tuhutum. *Notar.* cap. 27.
- б) Tuhutum - - coepit ad hoc anhelare, quod si posse esset, per gratiam Ducis Arpad domini sui, terram ultra silvanam sibi et suis posteris acquireret. *Notarius*, cap. 24.

Май кїар се лзмврѣще ачѣста дин алѣцѣрѣ лѣи йлмѣс спре стз-
пжнїрѣ Оўнгѣрилѣр, кѣрѣ ѿ спѣне Потѣрїѣла ла кап ѣ. оўнде скрїе,
кѣм Оўнгѣрїи дин бѣнз вѣа лѣр лїшї алѣсерѣ лѣрѣшї Дѣкѣ ши По-
рончїтѣрїю пре йлмѣс, ши лї жѣрѣрѣ лѣи крѣдїнѣцѣ. а) лїтрѣ ачѣлашї
кїп Рѣмїнїи дин бѣнз вѣа лѣр алѣсерѣ пре Тѣхѣтѣм фѣрѣ нїчї
ѿ ѿсекїре алѣта, де кѣм фѣкѣсе Оўнгѣрїи кѣ йлмѣс, фѣрѣ кѣ Рѣ-
мїнїи фїїнда Крѣшїнїи нѣ аѣ лїтрїт жѣрѣмїнтѣла кѣ вѣрѣсѣрѣ сїнѣю-
рилѣр сѣле дѣпѣ ѿбїчѣюл чѣл пѣгїнѣск ал Оўнгѣрилѣр, чї дѣпѣ дѣ-
тина са чѣ вѣкїе лїнѣгѣ жѣрѣмїнт дѣдѣрѣ мїна, ши, фѣрѣ кѣ Рѣ-
мїнїи дѣдѣрѣ лѣи Тѣхѣтѣм Тїтѣлѣз де Домн дѣпѣ ѿбїчѣюл чѣ аѣѣ
а кїемѣ пре Кѣпетѣнїа Цѣрїи, Домн, лїрѣ нѣ тїтѣлѣз де Дѣкѣ ши де
Порончїтѣрїю, кѣм фѣкѣсе Оўнгѣрїи кѣ йлмѣс дѣпѣ ѿбїчѣюл лѣр.

Йшѣ ши лѣи йрѣд, кїнд се фѣкѣ Кѣпетѣнїе Оўнгѣрилѣр, кѣм
скрїе Потѣрїѣла ла кап гї. лї жѣрѣрѣ крѣдїнѣцѣ Оўнгѣрїи тѣцї. в) Й-
сѣмѣнѣ лѣи Зѣлтѣс ѿнѣрѣлѣи лѣи Менѣморѣт Рѣмїнѣлѣи, кѣм ла
кап пѣ. скрїе Потѣрїѣла в) лї тѣкѣма ши лѣи Тѣкѣнї непѣтѣлѣи лѣи
Менѣморѣт, кѣм не лѣсѣ мѣртѣрїсїт ла кап нѣ. Потѣрїѣла. г)

Дѣла кѣре нѣм, кїѣте лїбїнсерѣ пре ачѣле времї Оўнгѣрїи, аѣ
пофтїт жѣрѣмїнт? сѣѣ пре кѣре нѣм аѣ сѣфѣрїт, ка дин бѣнз вѣа
са сѣшї алѣгѣ дїнтрѣ Кѣпїтанїи Оўнгѣрѣшї кѣ дѣрѣ де мїнѣ, Домн.

Q 2

сѣѣ

- а) Libera voluntate, et communi consensu VII. virorum elegerunt sibi ducem ac praeceptorem in filios filiorum suorum usque ad ultimam generationem, *Almum* filium *Ugeh*, et qui de ejus generatione descenderent. - - Pro *Almo* duce more paganismo fuis proprius Sangvinibus in unum vas, ratum fecerunt juramentum. *Notarius* cap. 5.
- в) Inito consilio, et accepto juramento omnium suorum, dux *Almus* ipso vivente, filium suum *Arpadium*, ducem ac praeceptorem constituit. Et vocatus est *Arpad Dux Hungariae*, et ab *Hungu* omnes sui milites vocati sunt *Hunguari* secundum linguam alienigenarum. *Notar.* cap. 15.
- г) Dux *Arpad* accepto juramento Primatum et Militum *Hungariae* filium suum *Zultam* Ducem, cum magno honore elevari fecit. *Notarius.* cap. 52.
- д) Dux *Zulta* duxit filio *Toesun* uxorem, de terra *Cumanorum*, et ipso vivente accepit juramentum suorum nobilium, et filium suum *Toesun* fecit Ducem ac Dominatorem super totum Regnum *Hungariae*. *Notarius* cap. 57.

САВ КВЪ ѡРЪИ ЧЕ ТИТЪЛЪЗ ДЕ РЕПЕТЕНІЕ? А МИЖЛОКЪЛ ЛЪМИНЕЙ ЧЕИ ДЕ
 АМІАЪЗЪ ЗИ ДАРЪЗ ВРЪКЪ СЪЗСЕ АТЪНЕЧЕ, ШИ ВРЪКЪ СЪЗ ѡРЪКЪСКЪЗ, ѡРЪИ КАРЕЛЕ
 НЪ ВЪДДЕ ДИН ПЕРИСТАЪВРИЛЕ ЧЪЛЕ СКРИСЕ ДЕ ПОТАРІЪЛ ЛЪИ БЕЛА, КЪМ КЪ
 РЪМЪНИЙ НЪ АЛТМІНТРЪКЪ ШАЪ АЛЕС ЛОРЪШИ ПРЕ ТЪХЪТЪМЪ, ДЕ КЪМ ОУН-
 ГЪРІЙ ШАЪ АЛЕС ЛОРЪШИ КЪПЕТЕНІЕ ПРЕ АЛМЪСЪ, САЪ ПРЕ АРПАДЪ, ШИ ЧЕА
 ЛАЦІЙ. ЧИ ОУНГЪРІЙ НЪ ІАЪ АЛЕС ПРЕ АЧЕЩЪКЪ, КА ЕЙ СЪЗ ЛЕ ФІЕ АЪР
 РОЪИ, КЪМ СЪЖНТ ѡАМЕНІЙ ЧЕИ ДИН МОШІКАЕ ДОМНИАЪР ЧЕЛЪР ДИН ЦЪ-
 РИЛЕ АЧЪСТЪКЪ. АФАРЪЗ ДЕ ЧОВАТЪЗ. АДОАЛА ДАРЪЗ ІАСТЕ, КЪЗ КЪ АЛЪЦЕРЪКЪ ЛЪИ
 ТЪХЪТЪМЪ НИЧИ ѡ СКИМЪАРЕ НЪ САЪ ФЪКЪТЪ АТЪРЪ КЪДИНЦЕЛЕ РЪМЪНИ-
 АЪР А АРДЪЛА, ЧИ НЪМАЙ А ЛОКЪЛА ДОМНЪЛЪИ ЧЕЛЪИ МОРТ ШАЪ АЛЕС ЛО-
 РЪШИ РЪМЪНИЙ ДОМНЪ, САЪ АЪКА ШИ КЪПЕТЕНІЕ ПРЕ ТЪХЪТЪМЪ, КАТЪ,
 ПРЕКЪМЪ ЦЕЛЪ ФЪСКЪСЕ РЪМЪНИАЪР ДОМНЪ, САЪ АЪКА, АША ДЕ АЧИ АНАИИ-
 ТЕ ЛЕ ФЪ РЪМЪНИАЪР ДОМНЪ, САЪ АЪКА, ТЪХЪТЪМЪ; ШИ ПРЕКЪМЪ ЛЪИ
 ЦЕЛЪ, АША ШИ ЛЪИ ТЪХЪТЪМЪ ФЪРЪЗ РЪМЪНИЙ СЪПЪШИ ПОЛИТИЧЕШИ, ІАРЪЗ
 НИЧЕ ДЕ КЪМ АЛТЪ ФЪЛЮ.

ДЕЧИ ТЪХЪТЪМЪ СЕ ФЪЧЕ ДОМНЪ; САЪ ПРИНЦИПЪ, АДЕКЪЗ КЪЗИШЪР РЪ-
 МЪНИАЪР А АРДЪЛА, ШИ ДЪПЪЗ ДЪНЪСА ЛЪНГЪЗ ФАМИЛІА ЛЪИ РЪМЪЗСЕ А-
 ЧАСТЪЗ ДОМНІЕ, КАТЪ ПРЕКЪМЪ ТЪХЪТЪМЪ, АША ШИ ЧЕА ЛАЦІЙ ДЪПЪЗ ДЪН-
 СА, ДИН СЪЖНЦЕЛЕ ЛЪИ ПРЕ РЪНДЪ ФЪРЪЗ ДОМНІЙ САЪ КЪЗИШЪРИ РЪМЪ-
 НИАЪР А АРДЪЛА, ПЪНЪЗ ЛА ЦЮЛА ЧЕЛЪ МИКЪ, ПРЕ КАРЕЛЕ АВИНГЪНДЪЛЪ СЪПЪ-
 ТЪЛЪ СТЕФАНЪ КЪАЮЛ ОУНГЪРИАЪР, КАРЕЛЕ АТЪЖЮ АШЕЪЗЪ АПЪРЪЦИА ОУН-
 ГЪРЪКЪСКЪЗ, АШИ СЪПЪСЕ ШІЕ АРДЪЛА, ШИ ПРЕ РЪМЪНИЙ ЧЕИ ДИН АРДЪЛА;
 ШИ АША АЛИПІНА ЛЪЗДАТЪЛЪ СТЕФАНЪ АРДЪЛА ЛЪНГЪЗ ЦЪРА ОУНГЪРЪКЪСКЪЗ,
 АТЪНЧИ АШИ ПЪРДАЪРЪЗ РЪМЪНИЙ А АРДЪЛА ДОМНІА. ПОТАРІЪЛЪ КАП.
 КЪ. КЪЗ. А)

ДЕ

а) *Terram ultra silvanam, posteritas Tuhutum usque ad tempus S. Regis Stephani habuerunt, et diutius habuissent, si minor Gyla cum duobus filiis suis Bivia et Bucna, Christiani esse voluissent, et semper contrarie Sancto Regi non fuissent, ut in sequentibus dicitur. Notar. cap. 24.*

Tuhu-

Де ѡарз че ѡсташиъ ачѣй Оуѣнгврѣщй алыи Ярпадъ, кѡ а кѣрора а-
жѡторю ахзпѡ Тѣхѡтѡм аа Ярдѣла, ка, дѣпз ахзавица аыи Ярпадъ,
сѡши кѡщине аыиши цѣрз, немика нѡ саз аместекат ла алыѣерѣ
аыи Тѣхѡтѡм, ка сз рзмѣнз ѣл Домнъ а Ярдѣла, нице нѣи жѡрарз
аыи крединцз, прекѣм аѡ фзкѡт лзкѡиторйи. мзкар кз дѡтинз ѣра
ла Оуѣнгврий, ка ши ѡсташиъ кѡ чѣа лѡлци сз жоаре нѡагыи Домн
саз дѣкз крединцз, прекѣм се вѣде дин Нотариѡла аыи Бѣла, кап ѣв.
ахѣрѡа кѡвинте скрйде сжнт май сѡс сѡпт слѡва, Б; нѡ фзрз врѣ-
ме атребаре се поате ачи фѡче, ѡаре ачѣй ѡсташи Оуѣнгврѣщй рзмѡ-
саз ачи а Ярдѣла кѡ Домнѡла Рѡмѡниаѡр Тѣхѡтѡм, аѡ саз аторс ла
Дѡмѡла сзѡ Ярпадъ дѣка Оуѣнгврилѡр.

Кѡ адеврѡт, де вом аѡ аминте, ла апрежѡрѣриле Оуѣнгврилѡр
чѣле де атѣнчи, нѡ се поате крѣде ачѣй ѡсташи витѣжи Оуѣнгврѣщй
сз фй рзмѡс кѡ Тѣхѡтѡм а Ярдѣла. Нѣмай атѣнчи а трасз Оуѣнгврий
а Паннонйа, кѡ кѡци Дѡмни, ши кѡ кѡте гинте тѡри, пѣнтрѡ ка сз
кѡприндз тоатз Паннонйе, ши кѡ статорничйе сзсе ашѣзе а а, аѡѣ
аѡе бѡте Оуѣнгврий? Кѡ дѣка Менѡморѡт, кѡ дѣка Салаѡѡ, кѡ Бѡл-
гарйи, кѡ Грѣчйи, кѡ Макидонѣнйи, кѡ дѣка Гладъ, ши кѡ алыи. Де
оуѣнде ацелепчѡнѣ, ши анайнте видѣрѣ аыи дѣка Ярпадъ аа Оуѣнгв-
рилѡр нѡ сѡферѣ, ка ачѣй витѣжи армашй, карйи фзѣѣсе сѡпт по-
ѡаца аыи Тѣхѡтѡм, сз фйе деспѡрцици, ши деспѡртѡци де чѣа лѡлтз
ѡасте Оуѣнгврѣскз, кѡ атѡта май вжртѡс, кѡ асѣменѣ ѣ адеврѡагыи,
кѡм кѡ ачѣа ѣра чей май витѣжи атрз тоци Оуѣнгврий. Вѣдесе ачѡста

ДЕ

Tuhutum vero, a die illo terram illam obtinuit. Tuhutum vero genuit
Horcam, *Horca* genuit *Geulam* et *Zubor*. *Geula* genuit duas filias, quarum
una vocabatur *Caroldu*, et altera *Saroltu*, et *Sarolt* fuit mater *S. Regis*
Stephani. *Zumbor* vero genuit *minorem Geulam* patrem *Buc* et *Bucne*,
tempore cujus *S. Rex Stephanus* subjugavit sibi *terram ultra silvanam*,
et ipsum *Geulam* vinctum in *Hungariam* duxit, et per omnes dies vitae
suae carceratum tenuit, eo, quod in fide esset vanus, et noluit esse *Christi-*
anus, et multa contraria faciebat *S. Regi Stephano*, quamvis fuisset ex cog-
nitione matris suae. *Notarius*, cap. 27.

де аколѡ, кз мерѣна ачѣа кз Тѣхѣтѣм ѿ Ардѣл, се испити чѣа
 лалтз ѡаствѣ Оуѣнгѣрѣскз свѣпт повѣца лѣи Тѡсѣ ши ѿ лѣи Зѡболѣсѣ
 сз бѣтз пре Менѣморѣт фѣрз де армашій чей кз Тѣхѣтѣм, чи фѣ
 вѣтѣтз ѿнапѡй дела Криш де армашій лѣи Менѣморѣт, кѣм ла кап
 ѣи. скрѣе Нотарѣла а)

Дѣнѣз ачѣствѣ, кѣна саз ѿтѣмплат оуѣндева кз вѣрѣн Кзпитѣн
 Оуѣнгѣрѣск сз рѣмѣнѣз ши ѡаменій, кѣрѣи мерѣкѣсе кз Кзпитѣнѣла, сз
 рѣмѣнѣз аколѡ, зисей, десѣзрѣици де глѡата Оуѣнгѣрѣскз чѣ мѣре,
 нѣ липѣѣще Нотарѣла лѣи Бѣла ѿ ѿсѣмнѣ, кѣм кз ачѣи ѡаменій ѿ
 рѣмѣс аколѡ, ши нѣ саз май ѿтѡре ла Оуѣнгѣрѣи сзѣи. ѿша скрѣе
 ла кап мѣ. кз ѡаменій, кѣрѣи мерѣкѣсе кз Зѣарѣс че се ѿсѣрѣ ѿ цѣра
 Грѣчѣскз, аколѡ ѿ рѣмѣс ши дѣнѣз мѡартѣ лѣи Зѣарѣс. в) Де ѡарз
 че дѣрз Нотарѣла нѣ скрѣе, ачѣи ѡсташи Оуѣнгѣрѣици, кѣрѣи свѣпт по
 вѣца лѣи Тѣхѣтѣм саз вѣтѣт кз Рѡмѣнѣи, сз фѣ рѣмѣс ѿ Ардѣл;
 ѿствѣ ѿ крѣде, кз, ѿшезѣндѣсе Тѣхѣтѣм Домн Рѡмѣнилѡр ѿ Ардѣл,
 ѣи саз ѿтѡре ла Домнѣла сзѣ ѿпад дѣка Оуѣнгѣрилѡр. Ба ши ачѣа
 нѣ де оуѣтѣт довадз ѿствѣ, кѣм кз ѡсташи ачѣа нѣ се ѿшезѣрз кз
 лѣкѣиѣца ѿ Ардѣл, кз Кзпетѣнѣа Оуѣнгѣрилѡр ѿвѣ ѡвѣчѣю ѿ дѣ ви
 тѣжилѡр сзѣи мошѣи стрѣлѣчѣте, кѣм ѿфѣрз де ѿлте лѡкѣрѣи, мѣр
 тѣрѣскѣще ла кап ѿв. Нотарѣла. в) Чи сз фѣ дат Тѣхѣтѣм вѣрѣнѣа
 дѣнѣтрѣ ачѣи вѣтѣжѣи оуѣндева ѿ Ардѣл мошѣе, никѣири нѣ скрѣе Но
 тарѣла, оуѣнде пре чей че ѿ довадѣит ѿ цѣра Оуѣнгѣрѣскз мошѣи,

платз

- a) Egressi venerunt usque *Zeguholmu*, et ibi volebant transire *Crisium*, ut
 contra *Menomorout* pugnarent, sed venientes milites *Menomorout*, eis tran
 situm prohibuerunt. *Notarius* cap. 28.
- b) Et *Zuardu* in eadem terra duxit sibi uxorem, et populus ille, qui nunc di
 citur *Solamogera*, mortuo Duce *Zuard*, in Graecia remansit, et dictus est
Soba secundum Graecos, idest *stultus populus*, quia mortuo Domino suo,
 viam non dilexit redire ad patriam suam. *Notarius*, cap. 45.
- в) Tunc Dux, *Usubinec* patri *Zoloucu*, per suo fidelissimo servitio, dedit ca
 strum *Bezprem*, cum omnibus appendicis suis, et *Veluquio* dedit *comita
 tum de Zaranu*, et sic caeteris nobilibus, honores et loca condonavit. *No
 tarius* cap. 52.

плѣтъ витежіей лѡр, нѡ липсѣще а ѡсзнѣ. Ниче нѡ не зъхзѣще пре ноѡ ачѣа че скріе Нотаріа ла кап кѣ. кз ѡконтѣриле процилѡр чѣле де пре вѣмѣ лѡи, ѡсте, кѡм кз Оу́нгѡрїи тоѡи ѡши кзпзгѣ лѡр лѡкѡри, ши лѡа нѡме кѡн. Пѣнтрѡ кз ѡтѡю, кантѣриле процилѡр пѡцинз крединцз ѡѡ, де ѡарз че май мѡлате минчѡи кѡпринд ѡ сїне, де кѡт ѡдеврѡри. ѡпоѡ ачѣле кантѣри нѡ се полате дове- ай, кз грзѣск дѣспре Оу́нгѡрїи чей венїи кѡ Тѡхѡтѡм ѡ Ардѣа; чи кѡм се вѣде, грзѣск дѣспре Оу́нгѡри прѣсте тот. ачѣа ѡ цѣра Оу́нгѡрѣскз саз ѡдеверїт дѣспре Оу́нгѡри, прекѡм ѡ мѡлате лѡкѡри ѡсѣминз Нотаріа. ачѣа саз ѡтѡмплѣт ши лѡи Тѡхѡтѡм дин дѡрѡа лѡи Арпад. а) Ши де вей стѡ морциѡи, кз де Оу́нгѡрїи чей дин Ардѣа грзѣск кантѣририле ачѣле; вою рзспѣнде, кз нѡ де Оу́нгѡрїи чей венїи ѡ Ардѣа кѡ Тѡхѡтѡм ѡѡ ѡ се ѡцелѣче, мзкар кз скріинд дѣспре Тѡхѡтѡм, ле поменѣще Нотаріа, чи дѣспре Оу́нгѡрїи, карїи ѡѡ венїт дѡпз че саз ѡпрезнѣт Ардѣаа кѡ цѣра Оу́нгѡрѣскз.

Дѡкз ѡаменїи ачѣа, карїи ѡѡ фосг ѡтрѣт кѡ Тѡхѡтѡм ѡ Ардѣа, нѡ ѡѡ рзмѡс ѡколѡ. Чи саз ѡторѣ ла цѣра Оу́нгѡрѣскз; кѡнд дѡрз ѡѡ венїт ѡ Ардѣа стрзмѡшїи Оу́нгѡрилѡр ачѣстѡра, карїи ѡкѡм се ѡфлз ѡ Ардѣа? ѡсте ѡ крѣде, кз дѡпз че ѡѡ ѡвинс Сѡнтѡа Стѣфан Краюа Оу́нгѡрилѡр пре Цюла Дѡка Рѡмѡнилѡр кзтрз ѡчепѣтѡа сѡтей ѡ оу́нспрззѣче дела Хѡ, кѡм скріе Тѡрѡци ѡ Крѡника Оу́нгѡрилѡр, Партѣ в. кап кѡ. ши ѡѡ ѡпрезнѣт Ардѣаа кѡ цѣра Оу́нгѡрѣскз, в) ѡпоѡ

а) Nam volebat *Tuhutum* per se nomen sibi et terram acquirere, ut dicunt nostri joculariter: *omnes sibi loca acquirebant, et nomen bonum accipiebant.* *Notarius*, cap. 25.

к) *Anno itaque Domini millesimo secundo, Beatus rex Stephanus cepit Gyulam* Ducem, cum uxore et duobus filiis ejus, et in Hungariam transmisit. Hoc autem ideo fecit, quia saepissime admonitus, a Beato rege Stephano, nec ad fidem Christi conversus, nec ab inferenda Hungariae injuria, conquievit; universum vero regnum ejus, latissimum et opulentissimum, Monarchiae Hungariae adjunxit. Dicitur autem regnum illud Hungarice *Erdeel*, quod irrigatur plurimis fluviis, in quorum arenis, aurum colligitur, et aurum terrae illius optimum est. *Thurocz*, Chronicum Hungarorum Part. 2. cap. 29.

а̀пои а̀з а̀чепѣт а̀ венѣ Оу̀нгѣри дин цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ а̀ Ардѣл,
 ши а̀ се а̀шезѣ кѣ лѣкашѣл а̀ичѣ. Кѣ динтрѣ а̀чѣле вре́ми а̀з а̀чепѣт
 а̀ а̀тра а̀ цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ мѣлте ши десклинѣте нѣмѣри, кѣрѣи прин
 кѣсѣторѣи местекѣндѣсе кѣ Оу̀нгѣриѣ, а̀ши пѣрдѣрѣ нѣмеле нѣмѣлѣи
 сѣз, ши се а̀нѣмѣрѣ Оу̀нгѣриѣ а̀презѣнѣ кѣ Оу̀нгѣриѣ чѣи а̀деѣзѣраѣи.
 Вѣзѣи май сѣсѣ, кап. а̀. s. s. ла сѣфѣрѣиѣт. Преѣм дѣрѣ а̀ цѣра Оу̀н-
 гѣрѣскѣ а̀тра а̀лте нѣмѣри а̀ лѣкѣи а̀колѣ, а̀ша ши Оу̀нгѣриѣ а̀че-
 пѣрѣ дин цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ а̀венѣ а̀ Ардѣл. Гѣрѣ фѣиѣндѣ кѣ ниѣи
 оу̀н скрѣиторѣю нѣ не лѣсѣ скрѣсѣ, ка Оу̀нгѣриѣ де ѣдѣтѣ сѣз фѣи ве-
 ниѣт глаѣтѣ мѣлѣтѣ дин цѣра Оу̀нгѣрѣскѣ а̀ Ардѣл; оу̀рѣмѣзѣ, кѣ
 а̀з венѣт пре рѣндѣ. Кѣрѣ ши де а̀колѣ се а̀тѣрѣѣсе, пѣнтрѣ кѣ Оу̀н-
 гѣриѣ чѣи дин Ардѣл сѣнт кѣ лѣкѣиѣца фѣарте рѣсѣпѣиѣи прин цѣрѣ,
 нѣ ка Рѣмѣнѣиѣ, ка Сѣкѣиѣ, саѣ ка Сѣсѣи чѣи венѣиѣ а̀ зѣлеле лѣи
 Гѣйса, мѣкар кѣ а̀тра чѣѣѣ сѣнт мѣлѣиѣ Рѣмѣнѣиѣ, кѣрѣи а̀наѣнѣте де
 венѣрѣ Сѣсилѣр лѣкѣл а̀колѣ.

а̀ша дѣрѣ Рѣмѣнѣиѣ а̀з цинѣт а̀пѣрѣѣиѣ са а̀ Ардѣл пѣнѣ ла а̀
 оу̀спрѣзѣѣе сѣтѣ дела Хѣ, ши а̀наѣнѣте де а̀ оу̀нспрѣзѣѣе сѣтѣ нѣ
 ѣсте а̀ крѣде, кѣ а̀з фѣст оу̀нгѣриѣ лѣкѣиторѣи а̀ Ардѣл. То пѣлѣтѣ-
 нѣсѣ а̀ Кѣртѣ са чѣ маѣ сѣсѣ нѣмѣтѣ, кап ѣ. зѣѣе, кѣ венѣндѣ Ардѣ-
 лѣ сѣпт стѣпѣнѣрѣ Краѣилѣр Оу̀нгѣриѣи; Краѣи а̀чѣѣѣ трѣмитѣ ла
 Ардѣл Воѣвѣда, кѣрѣле сѣз повѣцѣѣскѣ цѣра. Кѣ Воѣвѣда мерѣѣ нѣ
 пѣциѣиѣ Нѣмѣшиѣ Оу̀нгѣриѣ, кѣрѣи а̀дѣлѣиѣндѣсе де цѣра а̀чѣлѣ, тоѣи
 рѣмѣнѣиѣ а̀колѣ, ши се а̀тѣрѣ кѣ лѣкашѣл. а̀ша зѣѣе ѣл, кѣ се а̀-
 чепѣрѣ Оу̀нгѣриѣ а̀ Ардѣл. а)

Ниѣе де а̀колѣ, кѣ Дѣка Рѣмѣнѣилѣр а̀чѣстѣра дела Тѣхѣтѣм пѣнѣ
 ла Цѣола чѣл мѣк а̀з фѣст де сѣнѣе Оу̀нгѣрѣскѣ, нѣ оу̀рѣмѣзѣ а̀пѣ-
 рѣѣиѣ

a) Istis etiam Transylvania cessit, qui Provinciam per Praefectos Vayvodas ad-
 ministrare solebant. Vayvodas non pauci Nobiles comitabantur, ac omnes
 demum regionis amoenitate detenti, sedem figere in Dacia non dubitaverunt.
 Toppeltinus, Orig. et Occas. Traussylv. cap. 5.

рзциѧ ѧчѧста дин Ардѧл сз нз фѧ фост Рѡмѧнѧскз, прекѧм ши дѧн-
трѡ ѧчѧ, кз Оуѧгарѧей ѧ Краю дин сѧнцелѧ чел Немцѧск, ѧдекз ѧпз-
ратѧл Йвстриѧей, нз оуѧрмѧкзѧ ѧпзрзциѧ Оуѧгарѧей ѧ нз фѧ Оуѧнг-
рѧскз. Оуѧнѧй зик, кз Нотѧрѧѧ ѧз скрис истѡрѧ са дѧнз токмѧла
лѧкрѧрилѡр че ѧрѧ ѧ вѧкѧл лѧй, ѧрз нз дѧпз ѧдеврѧл времѧй ѧчѧѧ
кѧнд ѧз ѧтрѧт Оуѧнгрѧей ѧ Пѧннѡнѧа ши ѧ Ардѧл. Сз дзѡ, кз
ѧсте ѧшѧ, кѡм зик ѧй; тѡтѡшѧ нѧчѧ ѡ скзрѧре нз оуѧрмѧкзѧ де ѧко-
лѡ кз дѧнцѧлѡр Рѡмѧнилѡр чѧлѡр дин Ардѧл; пѧнтрѡ кз, де врѧме
че Нотѧрѧѧ мзртѡрѧскѧче, кз Рѡмѧнѧй дин бѡнз вѡѧ лѡр, кз дѧрѧѧ
де мѧнз, ѧшѧ ѧлѧсерз шѧе Домн сѧз Дѧкз пре Тѧхѡтѡм, ѧтѡкѡ
кѡм Оуѧнгрѧей шѧѡ фост ѧлѧс лѡрѡшѧ пе Йлѡсѧ, пе Йрѧд, ш. ч. кѧрѧѧ
ѧ чѧ мѧй стрзлѡчѧйтз кз дѧнцѧз ѧ сѡнѡшилѡр политѧчѧшѧ сѧз ѧ Че-
тзцѧѧнилѡр; оуѧрмѧкзѧ, кз Рѡмѧнѧй чѧй дин Ардѧл ѧ зѧлѧе Нотѧ-
рѧѧлѡшѧ тѡѧте кз дѧнцѧе че се кѡбѧн Четзцѧѧнилѡр чѧлѡр ѧдеврѧѧѧ
ле ѧвѧѧ.

§. ѧ.

Причѧна, пѧнтрѡ кѧрѧѧ Рѡмѧнѧй дин Ардѧл шѧѡ ѧлѧс лѡ-
рѡшѧ Домн, пре Тѧхѡтѡм.

Причѧна чѧ ѧдеврѧтз, кѧчѧ Рѡмѧнѧй дин Ардѧл ѧлѧсерз лѡрѡ-
шѧ Домн пре Тѧхѡтѡм, ѡ спѡне Нотѧрѧѧ ла кѧп кз. ѧдекз, пѧн-
трѡ кз Цѧлѡ, пре кѧрѧе пзнз ѧчѧ ѧл ѧврѧѧсе Домн, ѧз фост мѡрѧт,
ши ѧкѡм нз ѧвѧѧ Домн. Де оуѧнде се сокотѧрз сз ѧлѧгз пре Тѧ-
хѡтѡм ѧ лѡкѧл лѧй Цѧлѡ. Нз мз ѧдоѧск, кз ши Тѧхѡтѡм, прекѧм
фѡарте дѡрѧѧ сз ѧпѡче ла Домнѧ ѧчѧѧ, кз мѧре дрѧгѡсте, кз ѧрзтѧ-
те сѧѡмне де бѡнз вѡѧре, ши кз лингѡшѧре ѧз оуѡелѧт пре лѧнѧз
Рѡмѧнѧй, кѧ сзл ѧлѧгз пре ѧл Домн. Кѧрѧѧ кз ѧтѧѧа пѡтѧѧ мѧй
пре лѧсѧе сз лѧкрѧ, кз нз мз пот ѧдоѧ, кѡм кз ѧз шѧѧт лѧѡѡа Рѡ-
мѧнѧскз, де ѡѧрз че лзкѡѧсе ѧ Молдѡѡа ѧтрз Рѡмѧнѧй, ши нз де

мѣлат ѣшиѣ де ѡколѣ, прехѣм май жос вом ведѣ. Кіаре сѣнт ѡчѣ-
стѣ. Тотѣшй ѣнгал ла май сѣс поменѣтѣла §. 9. зиче, кѣ пѣнтрѣ ѡ
чѣа воирѣ рѣмѣнѣй ѡши ѡлѣце лѣрѣшй домн пре Тѣхѣтѣм, кѣ ѡвѣ
нѣдѣжде, кѣ Оунгѣрѣй ѡи вѣр ѡпѣра ѡсѣпра Кѣмѣнилѣр. ѡ грѣи
ѡчѣсте ѡи дѣдерѣ прилѣж ѡи ѣнгал кѣвинтеле ѡи ѣпаѣоркош Спѣ-
ѡнѣлѣй ѡи Тѣхѣтѣм, ла Нѣтарѣла кап кѣ. Оунде зичѣла Спѣѡн, ка
сѣ ѡдѣмне пре Тѣхѣтѣм ѡ се скѣла кѣ рѣскоѣ ѡсѣпра ѡи Цѣлѣ Дѣм-
нѣла рѣмѣнилѣр дин Арѣла, ши ѡчѣста скрѣ Нѣтарѣла, кѣ ѡв пѣс ѡ-
наинтѣ ѡи Тѣхѣтѣм, кѣм рѣмѣнѣй ѡчѣа мѣлате некѣзѣрѣ пѣтимѣск
дѣла Кѣмѣнѣй ши дѣла Пѣциѣѡи. а) Чи, ѡчѣсте кѣвинтѣ, де се вѣр
сокотѣ кѣ ѡцѣлѣпѣѣне, сѣнт нѣскѣте май вѣртѣс ѡ стрѣка пѣрѣрѣ
ѡи ѣнгал, де кѣт ѡ ѡ ѡжѣтѣ.

Оунгѣрѣй ѡнаинтѣ де ѡ венѣ ѡ Пѣннѣѡнѣа, прехѣм ѣнгал мѣртѣри-
сѣѣ ѡ Сѣпленѣнтѣле Виндѣѣѣилѣр Корнѣдѣштѣне, §. ѡ. ѡв ѡзкѣѣт ѡ
Оунѣраѣна де ѡтѣзѣй ши ѡ Молдѣѡѡа, кѣрѣ дѣпѣ зичѣа ѡи Конѣтан-
тѣн Порѣфѣрогѣнитѣ, сѣв нѣмѣт, ѡтелѣѣсѣ. б) Оунде, май сѣс зѣ-
тѣѣ кѣ Тѣхѣтѣм ѡв пѣтѣт сѣсе ѡвѣце ѡѣмѣа чѣ рѣмѣнѣскѣ. ѡко-
лѣшй мѣртѣрѣсѣѣ ѣнгал, ѡсѣмѣнтѣ дин Конѣтантѣн Порѣфѣрогѣнитѣ,
кѣм кѣ Оунгѣрѣй ѣширѣ де фрѣка ши де грѣѡѣѣ Пѣцинѣѡѣтелѣр, вѣ-
тѣѣѣ де дѣншѣй. в) ѡчѣле ѡ Пѣртѣ ѣ. дѣспрѣ Кѣвенѣрсѣрѣ ѡпѣрѣѣѣѣ,
кап ѡи. ле скрѣе Конѣтантѣн Порѣфѣрогѣнитѣ. г) ѡчѣстѣ фрѣкѣ де
Па-

-
- а) Quia a Cumanis et Picenacis multas injurias paterentur. *Notar.* cap. 25.
б) *Tertiam Sedem*, juxta Const. Porphyr. *Atelcusu* dictam, in hodierna Ucraina et Moldavia occupaverunt Hungari. *Engel*, in Supplementis ad Viindicias Anonymi Cornidessianas, §. 8.
в) *Tertiam migrationem Hungarorum ex Atelcusu in Pannoniam* Cons. Porphyr. vere et genuine impressioni Patzinacitarum, Anonymus accessorio tantum; forte in traditionibus ipsis ad laudem gentis apposito, motivo, *precibus* quippe *Russorum* tribuit. *Engel*, ibidem.
г) Post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitae eos cum Principe Arpade persecuti sunt. Turcae itaque profligati fugientes, et terram ad sedes collocandas quaerentes etc. *Constantinus Porphyrogenetus*, de Administ. Imperii, Parte 2. cap. 38.

Пацинаците мѣлатъ врѣме азъ рѣмасъ ѿ ѡселе Оуѣгъриларъ. Къ, прѣкъмъ аколѡшй кап. ѿ. не лѣзѣ мѣртѣрисиѣ Константиѣн Порфиροгѣнитѣ, тримицѣна ѿпзрѣтѣла Грѣчиларъ пре Гавриѣла Клирикѣла ла Тѣрчй, (ѡшѡ ѿ ѿ нѣмѣще Порфирогѣнитѣ пре Оуѣгъри) ка сѣи пофѣтѣскѣ къ нѣмеле ѿпзрѣтѣлашй, кѣт скѣлѣна ѡсѣте сѣ скѡатѣ пре Пацинаците дин лѣкѡшрй, ши сѣ кѣпрѣндѣ ѣй цѣра, пѣнтрѣ къ май де мѣлатъ аколѡ азъ фост лѣкѣитъ, ши дорѣ ѿпзрѣтѣла, ка сѣ фѣе Оуѣгъриѣ май ѿпрѡпе де ѿпзрѣциѡ лѣи; ѡтѣнчй воѡриѣ Оуѣгъриларъ къ ѡ гѣрѣ стригѣрѣ тѡци; нѡй къ рѣскѡѡ ѡсѣпра Пацинацителаръ нѣ не ком скѣла, нѣче нѣ сѡнтем хѣрничй ѡ не бѡте къ дѣншй; пѣнтрѣ къ цѣра лар ѣ мѣре фѡарте, нѣмѣрѣнитѣ мѣлѣимѣ норѡдѣлашй, ши сѡнт фѡарте бѣтѣчй а) ѡчѣлашй ѿрѣ аколѡ, кап г. зѣче, къ нѣмѣла Оуѣгъриларъ фѡарте ѡре фѣрикѣ де Пацинаците, пѣнтрѣ къ де мѣлатѣ ѡри ѿ рѣскѡе азъ фост де дѣншй ѡвѣнс, ши май де тотъ прѣпѣдѣитъ. б)

Р 2

Дѣ

а) Cum autem Patzinacitae Caesariano pro lege et consuetudine ipsorum sese iuramento obstrinxerint, tum ille ipse Imperatoria munera elargitur, et amicos ex illis quotquot voluerit accipit, atque ita revertitur. Sic vero cum illis ineunda foedera, ut ex pacto teneantur operam praebere ubicunque usus postulaverit, sive adversus Russos, sive contra Bulgaros vel Turcas. Siquidem hos omnes bello adoriri possunt, ac saepe contra illos profecti, jam ipsi sunt perquam formidabiles: quod vel hoc uno exemplo palam erit. Cum aliquando Gabriel Clericus jussu Imperatoris ad Turcas legatus esset, sicque ipsos compellaret: Vobis Imperator denuntiat, ut admoto exercitu Patzinacitas Sedibus pellatis, eorumque regionem obtineatis; nam istic olim habitastis, ut Imperio meo finitimi sitis, et mittere cum velim quam celeriter vos inveniam; omnes Turcarum principes uno ore clamaverunt: Nos Patzinacitas bellum non inferimus, neque enim illis oppugnandis pares sumus: siquidem illorum regio perampla, infinita populi multitudo, et admodum pugnaces sunt. Ne igitur nobis in posterum tam ingrata verba facias. *Constant. Porphyrog. de Administ. Imperii, Parte 2. cap.*

б) Ὅτι καὶ τὸ τῶν Τέρκων γένος μεγάλως πτοεῖται καὶ δὲ διὰ τὰς εἰρημένους Πατζινάκται, διὰ τὸ πολλακίς ἠττηθῆναι παρ' αὐτῶν, καὶ τελείως σχεδὸν παραδοθῆναι ἀφανισμῶ, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν φοβεροὶ τοῖς Τέρκοις οἱ Πατζινάκται νομίζονται, καὶ συσέλλονται ὑπ' αὐτῶν. Turcarum gens memoratos Patzinacitas magnopere reformidat, quia frequenter in praeliis ab iis devicti et ad internecionem fere caesi sunt. Ideoque Turcis Patzinacitae semper formidolosi sunt, ab iisque coercentur. *ibid. cap. 3.*

Де оунде аша квинтэз. Ши ѿпафорокош, ши Тэхутэм бине
 ціа, кз Оунгврий де фрика Пацинацітелур, ши апрешнз кз чѣа лал-
 цій Оунгврий ши лсзши єй ѿпафорокош ши Тэхутэм, фзцісе дин
 пзрциле Молдóвейъ втзцій амар нз вдатз де Пацинаціте, кжт де
 фрика Пацинацітелур ка пре сѿпт пзмжнт оумелà Оунгврий. Дѣчй
 де ар фй аззйт атрз адевзр ѿпафорокош, кз Пацинацітеле чей дин
 Молдóва ши л Ардѣл фак лкѣрсе, аз лдемнатарфй пре Тэхутэм,
 сзсе невоакз аши кзпзгà шіе Ардѣла? Саз, де лар фй ши лдем-
 нат, аз кзтезатарфи Тэхутэм а се ашезà л Ардѣл, де вараз че бине
 ціа, кз дакз нз аз пзгтѣт чоатз оунгвримѣ сз стѣ ла рзсвою
 кз Пацинацітеле, чи аз фзціт динантѣ лур, май пзцін ва пзтѣ
 єл деспзрціт де чѣа лалцй Оунгврий сзсе апере де нзвзлйрле лур?
 Дрепт ачѣа, де ар фй поменйт спіонзл де Пацинаціте, май вжр-
 тос сар фй авзтѣт кз квинтеле ачѣле дела дорірѣ са, карѣ авѣ
 сз кáпете стзпжнірѣ Ардѣлазлй, де кжт сар фй лдемнат. Не л-
 донт дараз лѣкрз псте, кз ачѣле квинте нйче кзм нз лѣз грзйт ѿ-
 пафорокош, чи сінгвр Нотарѣла пентрз неційнца перистасурилур лѣз
 адамс дин кáпзл сзз. Дѣчй ачѣсте квинте сжнт дінтрз ачѣле,
 кáре Нотарѣла дин кáпзл сзз ле амерѣше, ши пентрз ачѣа ши дѣпз
 критика лгй ѿнгеа нз се пот крѣде. Вѣчй май сзс s. а. кзтрз кáпет.

Лжнгз ачѣсте, Пиценáцій саз Пацинацітеле, прекѣм ши Кзмá-
 ній, дѣпз кзм май жос вом вздй, аз фост фомжнй адевзрацій, нз
 ллтз Гінтз стрейнз. Йз поатесе крѣде єй сз фй фзкѣт атжтѣ
 нзказврий фрацилур сзй л Ардѣл?

Кіар дараз се вѣде дінтрз ачѣсте, кз фомжнй чей дин Ардѣл нз
 пентрз ачѣа шаз алѣс лóрзши Домн пре Тэхутэм, кз дóарз сар фй
 лкрединціат вжртѣтей Оунгврилур чѣлур че венісе кз Тэхутэм, ка
 сзй апере асѣпра Кзмáнилур, прекѣм висѣзз ѿнгеа. Карій Оунгврий,
 прекѣм вкзѣм май сзс s. й. нйче нз аз рзмáс л Ардѣл, чи саз л-
 тóрс ла Домнзл сзз Арпад л Оунгаріа.

Уи,

Чи, то́кма сз зичем, кз аѣ прїимит а́тѣнчї Рѡмѣнїи пре Оу́н-
гѡри ѿ Бра́ѣа пѣнтрѡ а́чѣа ка оу́нїци ла ѡла́лтз маї лѣсне сз а́пѣре
цѣра; нїчї ѡ мнѣшораре де а́чї нѡ оу́рмѣзз мзрїрей Рѡмѣнилѡр,
чи маї вѡртѡс се вѣде а́целепчѣнѣ лѡр. Аѡ мнѣшораре оу́рмѣзз де
а́колѡ стрѡлчїтелѡр Гїнте а́ле вѡропей, кз маї мѡлте се оу́нїрз
ла ѡла́лтз, ка кѡ оу́нїтз вѡртѣте маї лѣсне сзсе по́лтз а́пзрѡ а́сѡпра
пзвѡлїрилѡр прѡтивнїче, прѣжѡм оу́нїтз ѣ прѣстрѡлчїнта Гїнтз
Оу́нгѡрѣскз кѡ Нѣмцїи?

К А П Ѣ.

Пѣнтрѡ стѡтѡл Рѡмѣнилѡр чѣлѡр днн Бра́ѣа дела а́чѣ-
перѣ Домнїей лѡи Тѡхѡтѡм а́колѡче.

§. а.

Стѡтѡл Рѡмѣнилѡр днн Бра́ѣа ѿ зїаеле лѡи Тѡхѡтѡм.

Е́нґел днн пзрѣрѣ а́чѣа, кз Рѡмѣнїи, кѡна а́шї а́лѣсерз лѡрѡшї
домн пре Тѡхѡтѡм, сз дѣдерз лѡи Тѡхѡтѡм рѡбї, шї нѡ сѡпѡшї
Полїтїчѣшї, кѡрѣ а́ лѡи пзрѣре ѡ рзсѡфлѡрѡм маї сѡс (кап. ѣ. ѡ. ѡ.)
зїче ла маї сѡс поменїтѡл ѡ. ѡ. кз Рѡмѣнїи дѡпз а́чѣа фѡрз, дѡпз
ѡвнїчѣюл Оу́нгѡрилѡр, рѡнѡшїци ла слѡжеѡ Четѡцилѡр. Четїсе а́-
декз Е́нґел ѿ ѡстѡрїа Нѡтѡрїѡлѡи кап ѡа, кѡм Зѡѡлѡсѡ оу́нѡл дннтрз
Кзпїтанїи чѣї ма́рї а́ї Оу́нгѡрилѡр, дѡпз че ѣшїнд дннтрз Склѡвї,
шї трѣкѡнд Тїса ѿ цннѡтѡл лѡи Менѡморѡт, фѣче кѡ а́жѡтѡрїюл лѡ-
кѡнїтѡрїлѡр Четѡцѣнїи ѡ четѡте тѡре де пзмѡнїт, кѡрїа а́ї пѡсе нѡ-

МЕЛЕ, ЗОБОЛСЪ. Да четатъ ачѣста мѣлци динтръ лѣквиторїи цѣрей рѣндѣи сѣлжиторїи, кѣрїи, зиче Нотарїѣл, кѣ акѣм се кїамз Чивїлес. а) Дин фѣпта ачѣста ѣ лѣи Зоболсѣ, мѣкар кѣ Нотарїѣл никзїрїи нѣ зиче, кѣ ѣскменѣ сѣ фї фѣкѣт Оунгѣрїи кѣ Рѣмѣнїи дин Ярдѣл; тѣтѣши лѣи ѣнгел ѣи плаче ѣ грѣи, кѣ пре Рѣмѣнїи Оунгѣрїи, дѣпз дескзлекѣрѣ са ѣ Ярдѣл, ѣи пѣсерѣ ла сѣлѣжа четѣцилѣр.

Чи, ѣфѣрѣ де ѣчѣѣ, кѣ Нотарїѣл никзїрїи нѣ ѣ спѣне ачѣста, нїче ѣчѣѣ нѣ ѣ ѣдеврѣт, Оунгѣрїи сѣ фї ѣвѣт дѣтинѣ претѣтиндинѣ ѣ пѣне динтръ лѣквиторїи Цѣрей сѣлжиторїи ла четѣци. ѣша ѣтрѣ Склѣви нѣ фѣкѣрѣ никзїрїи ѣчѣста. Ба ши ѣтрѣ ѣчѣлаш кап ѣ. скрїе Нотарїѣл, кѣ Тѣсѣ тѣтѣла лѣи Дѣлѣ, ѣдѣлѣна мѣлцимѣ норѣдѣлѣи, фѣче ѣ четѣте тѣре де пѣмѣнт, кѣрѣ ѣтѣнїи сѣл нѣмїт Тѣсѣ, ѣрѣ акѣм се кїамз Шарвар. ѣколѣ нѣ фѣрѣ рѣндѣици сѣлжиторїи динтръ лѣквиторїи Цѣрей, чи ѣ лѣсарѣ пѣинѣ де ѣтѣши. б) ѣскменѣ фѣкѣрѣ ла Сѣтмар, кѣм ѣтрѣ ѣчѣлаш кап ѣ. скрїе Нотарїѣл. в) Сїнгѣр дѣрѣ дин капѣл сѣл ѣскѣци ѣнгел ши ачѣста ѣсѣпра Рѣмѣнилѣр.

Мѣкар кѣ, тѣкма сѣ фїе ѣдеврѣт ѣчѣѣ че зиче ѣнгел; ѣчѣ сѣлѣжѣ нѣ ѣрѣ сѣмн де рѣбїе, нїче де нечїнсте. Кѣ, преѣм ѣдеверѣѣзѣ дѣнїел Корнїдес ѣ Биндїчїиле ѣнонїмѣлѣи, Сѣкѣѣ ѣ. кап. ѣ. §. 9. Сѣлжиторїи сѣнт десклинїци де сѣлѣи сѣл де рѣбї, де ѣарѣ че
сѣл-

-
- а) *Communi ergo consilio sociorum suorum congregatione facta Civium, fecit fossatam magnam, et castrum fortissimum aedificavit de terra, quod nunc castrum Zobolsu nuncupatur. Tum Zobolsu et socii sui, de incolis terrae, ad castrum illum multos ordinaverunt Servientes, qui nunc civiles vocantur. Notar. cap. 21.*
- б) *Thosu pater Lelu, congregata multitudine populi, fossatam magnam fecit, et castrum munitissimum de terra construxit, quod primum castrum Thosu nominatum fuit, nunc vero Sarvuar vocatur. Et acceptis filiis incolarum in obsides, castrum militibus plenum dimiserunt. Ibid.*
- в) *Hinc egressi, usque ad castrum Zotmar pervenerunt. - - et filios incolarum in obsides acceperunt, et castrum militibus plenum dimiserunt. Ibidem.*

Служиторѣи ѿ фост армашѣи, пазиторѣи де четѣцѣи, нѣ робѣи. а) ѿ частѣ пѣлсѣ де служиторѣи сѣх пазиторѣи ла четѣцѣи, ѿкъм се кѣамз, дързвѣнѣи, кѣрѣи сѣнт местекѣцѣи, ши Рѣмѣнѣи ши Оуѣнгѣрѣи. Нѣ дѣрз чѣва грѣштѣте десклинѣнѣтз, кѣрѣ сз нѣ ѿ фѣи пѣртѣт ѿтокма ши Оуѣнгѣрѣи, сѣр фѣи пѣс пре спинарѣ Рѣмѣнилѣр ѿ ѿрдѣл, токма сз фѣи фост ши рѣндѣнѣцѣи, дѣпз вѣѣ лѣи ѿнгел, Рѣмѣнѣи ла слѣжеѣ Четѣциѣлѣр.

Ба слѣжеѣ ѿчѣста ѿшѣ оушѣорз грѣштѣте ѿрѣ, кѣт дързвѣнѣи, ши Рѣмѣнѣи ши Оуѣнгѣрѣи, кѣрѣи се цинѣ де четѣтѣ Гѣргѣиѣлѣи ѿ ѿрдѣл, ѿ Вармѣгѣа Тѣрѣа, лѣнг процесѣ ѿвѣрз, ка сз нѣ пѣрдѣз грѣштѣтѣ ѿчѣста. Чи ѿкъм де пѣцинѣи ѿнѣи пре оуѣрмз кѣ мѣре дѣрѣре ѿ ѿнимѣи лѣр фѣрз липѣцѣи де чинѣтѣа ѿчѣ слѣжеѣ.

§. 6.

Стѣтѣл Рѣмѣнилѣр дин ѿрдѣл ѿ зѣлеле Сѣнтѣлѣи Стѣфан Кракѣлѣи Оуѣнгѣрѣи.

Мѣрѣе ѿкз май ѿколѣ ѿнгел ла лѣкѣл дин сѣс ѿсзмиѣт, ши зѣче, кѣ тотѣшѣи ѿрѣ де сѣферѣт сѣартѣ Рѣмѣнилѣр, де нѣ ѿар фѣи нзспрѣт сѣнтѣл Стѣфан Кракѣл Оуѣнгѣрилѣр, кѣреле пре тоѣцѣи ѿчѣѣ че кѣт де пѣцин се ѿпрѣтивѣ ѿ прѣимѣи крѣдинѣца крѣцинѣкѣкз чѣ Каѣоличѣскз, ла грѣ робѣе ѿи бзгѣ, дѣчѣи, фѣинѣ, кѣ Рѣмѣнѣи ши Бѣлгарѣи цинѣ лѣѣѣ чѣ Грѣчѣскз; нѣ ѿ ѿдоѣлз кѣм кз ѿи оуѣрѣсѣа

КРЕ-

а) Servientes a servis probe distingvunt vetustae Hungarorum leges. Servi in mancipiorum referebantur conditionem. Vide Steph. Decr. Lib. 1. c. 17. c. 4. L. II. c. 38. c. 27. S. Ladisl. L. II. c. 12. 14. Lib. III. c. 5. et 29. Hinc milites in castro praesidarios primis temporibus etiam Servientes dictos fuisse, ex adductis Anonymi verbis facile est ad colligendum. *Daniel Cornides* in *Vindiciis Anonymi Belae Regis Notarii*, sectione II. cap. 1. §. 9.

крединца чѣ Каколичаскз, пѣнтрѸ ачѣа ачѣлешй аѸ пзцйт, кѣре пз-
цѣ пзгжнй, де кзтрѸ СѳнтѸа Стѣфан. а)

Чи ачѣста, прехѸм ши алате, кѣте гззѣце ѳнгѣа асѸпра РѸмж-
нилѸр, адествалнѸдѸсе, кз ѡаѸ зис, нйчн кѸ ѡ мзртырйе нѸ ѡ рѣ-
зимз, ка кжнд гѸалелѸр зисѣ аде лѸй асѸпра РѸмѣнилѸр тѸцй ар фй
аѣтѸрй кѸ ѡнй акишй сз крѣдз.

АпѸй, чйне пѸате крѣде, СѳнтѸа Стѣфан Краюл СѸнгзрилѸр а-
тѣта оѸрѸе сз фй пзртѣт асѸпра лѣцй Гречѣшй, ка пре РѸмжнй пѣн-
трѸ кз цинѣ лѣцѣ гречѣаскз, атоѸма сзй фй батжокорйт ка ши пре
пзгжнй, де ѡарз че дин мѸлате довѣде ѳсте а крѣде, кз ши асѸшй
Стѣфан аѸ фѸст де лѣце гречѣаскз. Кѣрѣ ши оѸнй дйнтрѸ Скрйиторйй
чей ОѸнгзрѣшй ѡ мзртырйесѣк? Ачѣа ѳсте адеверйт, кз СѳнтѸа Стѣ-
фан-Краюл ОѸнгзрилѸр фѸ пзртиниторйю лѣцй Гречѣшй. Кѣрѣ ши де
аѸколѸ се адеверѣзз, пѣнтрѸ кз фѣче мзнзстйрй де лѣцѣ гречѣаскз
пѣнтрѸ сѸфлетѸа сзѸ, а Крзѣсей сѣле ши а фйилѸр сзй. АнѸме аѸ
фзкѣт мзнзстйрѣ чѣ дин валѣ Вѣспрем пѣнтрѸ Кзлзгзрйцѣле чѣле де
лѣце гречѣаскз, кѸм се четѣце а ДиплѸма лѸй а лимѣа гречѣаскз пѣн-
трѸ зисѣ мзнзстйре дѣтз. ОѸнде ачѣсте кзбйнте се афлз: „РжндѸ-
ѣск ѣѸ Стѣфан - - - пѣнтрѸ спзсѣнйа сѸфлетѸаѸй мйѣс, апреѸнз а со-
цйй мѣле, ши а фйилѸр мйей, ши а тѸатз ПаннѸнйа, чѣле лѣлате.“
Ачѣсте а Вйндйчйле мѣй сѸс асзмнѣте, Сѣкцйа г. кап а. §. 10. ле
четѣце Данйѣл Корнйдес. в) Ши а зйледе ачѣлашй Краю, сѣѸ фз-

кѣт

а) Addicti sunt postea more Hungarico servitiis castri, sorte sane tolerabili, nisi exasperata fuisset sub Stephano Sancto, sub quo religio Christiana Catholica vi et coactione tam subito introducta est, ut qui vel minimum resisterent, in turpissimam conjicerentur Servitutem. - - - Quoniam Valachi cum Bulgaris Orientalis ritus sacra amplexi erant: sine dubio Catholicam fidem spernentes, similem cum ethnicis sortem subierunt. Engel, in Appendice de origine Valachorum, §. 9.

в) Sanctus Stephanus plures filios se genuisse, ipsemet testatur in eo diplomate, quod lingua Graeca super membrana exaratum Monialibus Monasterii B. M. V. de Valle Veszprimiensi elargitus est, ubi in ceteris haec legas verba:

„Соп-

кѣт ѿ мѣнѣстїре нѡаѡ ѿ Бѣнѡт, кѡрѣ фѡ дѡтѣ Кѡлѡгѡрїаѡр чѣаѡр
Грѣчїи, дїн Мѡрїсїна (Чїнѡд) прѣ кѡм се четѣще ла фѡптѣле сѡн-
тѡаѡи Цѣрѡрѡѡс Ѣпїскѡпѡаѡи Чїнѡдѡаѡи, вѣзї маї жѡс кап ѡ. ѡ. ѡ.

Прѣ оѡрѡѡ, тѡкма кѡ непѡтїнїцѡ ѡфї чѣле че грѡѡще Ѣнѡел ѡтрѣ-
ѣа ѡчѣста, шї кѡм кѡ кѡмплїт грѡѡѣще Ѣл ѡчї ѡсѡпра-Исторїей Тссѣри-
чїи, се вѣдѣще. Пѣнтрѡ кѡ лѡѡдѡтѡл Крѡїѡ, кѡм се вѣдѣ ла Тѡрѡци,
Пѡртѣ ѡдѡаѡ ѡ Крѡнїкѣи Оѡнѡгѡрїаѡр, кап ѡд. ѡѡ мѡрїт ла ѡнѡла
Дмїнѡаѡи 1038. а) Тѡрѡ не оѡнїрѣ шї ѡпѡрѣкѡрѣ ѡтрѡ Грѣчї шї
ѡтрѡ ѡпѡсѣнїи, кѡрѣ пѡнѡ ѡтѡѡзї ѡтѡпѡнѣще, ѡѡ ѡчѣпѡт дѡнѡ мѡдѡр-
тѣ сѡнѡтѡаѡи Ѣтѣфан Крѡїѡаѡи Оѡнѡгѡрїаѡр ѡ зїлѣле ѡѡи Мїхѡїа Ке-
рѡлѡрїѣ Патрїѡрѡхѡаѡи дѣла Царїгрѡд, кѡрѣле фѡ фѡкѡт Патрїѡрѡх ѡ Ѣс.
Мѡртїѣ ѡ ѡнѡаѡи 1043. шї ѡ и. зїлѣ ѡѡи Тѡнїѣ 1059. фѡ лѡѡѡдѡт,
кѡм ѡ Нѡтїцїа фѡнѡдѡцїей ѡѡи Ѣѡдѡр Корїѡтѡвїчї дѣла Мѡнїкѡч, Пѡр-
тѣ ѡ пѡтра кап ѡ. ѡ. ѡ. ѡдѣверѣѡѡ Тѡнїкїѣ Басїлѡвїч Прѡтѡ-Ѣгѡѡе-
нѡа дїн мѡнѡтѣле Чѣрнѣк. б) Прѣкѡм дѡрѡ ѡ зїлѣле сѡнѡтѡаѡи Ѣтѣфан
Крѡїѡ.

„ Constituo ego Stephanus --- pro animae meae salute, una et Conthora-
lis et filiorum meorum, et Pannoniae universae etc. „ *Daniel Kornides*
Vindiciae Anonymi Belae Regis Notarii, Sect. 5. cap. 1. §. 10.

- а) *Beatus autem Rex Stephanus, sanctitate et gratia plenus, secundum quos-
dam, quadragesimo sexto, secundum autem historiae, in ejusdem laudem,
ab Ecclesia editae, veritatem, tricesimo septimo sui regni; Dominicae au-
tem Incarnationis, millesimo tricesimo octavo anno, in festo assumptio-
nis Beatissimae Mariae; semper Virginis, a praesenti saeculo nequam, eri-
pitur. Thurotz Chronica Hungarorum Parte secunda cap. 34.*
- б) *Michael quippe Cerularius - - anno 1043 post Alexii obitum, Bisantinus Pa-
triarcha inauguratus anno 1059. depositus fuit; vitamque cum morte com-
mutavit (vide Asseman, Tom. IV. pag. 75.) Proinde Pagius ad annum. 1058
num. XI. de Cerulario Schismatis auctore, deque recta Russorum fide vere
pronunciat : „ Is tamen (Michael scilicet Cerularius) Schismatis auctor,
quod post tot saecula perdurat. Neque enim Photius, vir in rebus Theolo-
gicis versatus Graecae et Latinae Ecclesiarum scissurae auctor dici potest;
quum Ioannis VIII. indulgentia Ecclesiae Romanae reconciliatus fuerit, et in
Romanis tabulis varia Graecorum nomina legantur, qui post Photii mor-
tem floruerunt, „ *Ioannicius Basilovits* in Monasterio de monte Csernek
Proto-Hegumenus, *Brevis notitia Foundationis Theodori Koriathovits. Partes*
*quarta cap. 6. §. 5.**

пѣла сѣсе май скóале прости́мѣ а́сѣпра Шѣмешилѡр, асѣмене Сасіѣ
сѣ а́жѣте пре Нѣмешѣ ѡ́трѣ а́пѣра́ре а́сѣпра прѡ́шилѡр. а)

Де а́чѣа зѣче Ёдер ла нѣмѣрѣла 15, кѣ нѣ гѣнта Оу́нгѣрѣскѣ, чѣ
сѣнгѣрѣ Нѣмешѣѣ дѣнтрѣ Оу́нгѣрѣ сѣнт прѣѣмѣѣѣ ѡ́трѣ Наѣѡ́анеле
чѣле оу́нѣте ѡ́ а́рдѣл. в)

Чѣ шѣ дѣн скрѣсѡ́арѣ лѣвѣдѣтѣлѣѣ Лѣпеш чѣ дѣн ѡ́нѣла 1437 пре
кѣм ши дѣн мѣртѣрѣсѣрѣ Капѣтѣлѣлѣѣ Бесѣрѣчѣѣ Бѣлѣгѣдѣтѣѣ чѣ
дѣспре оу́нѣрѣ а́чѣста ла ѡ́нѣла 1459 скрѣсѣ, а́рѣтѣ Ёдер ла нѣмѣрѣла
15. кѣм кѣ нѣ нѣмѣла Оу́нгѣрѣскѣ, чѣ Нѣмешѣѣ фѣрѣ сокѡтѣѣѣ ѡ́трѣ
Наѣѡ́анеле чѣле оу́нѣте сѣв прѣѣмѣте ѡ́ а́рдѣл. в) а́чѣлѣшѣ вѣдѣще

S 2

Ёдер

а) Nos Lorandus Lépes de Varaskezy Vice Vajvoda Transilvanus memoriae commendamus per praesentes, quod cum praeteritis diebus, videlicet circa festum sanctae crucis in possessione Capolna vocata una cum Baronibus et Nobilibus, nec non Saxonibus potioribus septem Sedium Saxonicalium et Sicularum dictae partis Transsilvaniae fuisset congregata, inter cetera tractantes, uti protervia et rebelliones nefandissimorum Rusticorum contritione et eradicatione - - sicuti contra insultus Turcorum Saevissimorum has defensare partes, eorum nobis et Baronibus universi Nobiles et Saxones - - inter se ipsos talem fecerant unionem et fraternitatem, quod dum et quando casu contingente praefati Turcii has invadere, subintrare conarentur - - partes, tunc praefati Nobiles in succursu - ante nominatorum Saxonum mutuaeque sincerae unionis fraternitate - venire et accellerare debent et tenerentur. Praedicti etiam Saxones contra aemulos seu inimicos Nobilium signanter autem ad conterendam praedictorum nefandissimorum rusticorum proterviam venire et accellerare deberent et tenerentur, ad quod se partes sponte obliga - - juramento coram nobis. Praescripti vero Nobiles et Saxones praeteritis diebus Thordae in generali congregatione nostra videlicet in festo Purificationis Virginis gloriosae nunc praeterito praemissam dispositionem et ordinationem ipsorum nec non unionem fraterniter confirmant coram nobis harum nostrarum testimonio litterarum. Datum Thordae - - in festo B. Dorotheae Virg. Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo octavo. Eder, in notis Critico - Historicis ad supplicem Libellum Valachorum, numero 16.

б) Itaque cum unio illa, ut vocant trium Nationum coalesceret, nequaquam Ungara Natio, servos utique etiam complexa, sed ejus loco absque addito atque quasi κατ' ἐξ' ἑαυτῆς Nobiles memorantur. Ibid. num. 15.

в) In vetustissimis hujus argumenti litteris Lorandi Lépes de Varaskezy Vice Vajvodae Transsilvani nomine anno 1457. - - - exaratis habetur; ipsum Vice Vajvodam cum regni Nobilibus, Saxonibus, Siculisque in Oppidum Capolna

Бѣдѣр ѿколомши дини. Аprobate Партѣ ꙗ. Титѣла ѿ. оунде зиче, кз мх-кар кз се фѣче поменире де тоатз Гинта Оунигѣрѣскз; тотѣши клнд винѣ ѿ грзи. дѣспре ѿсебителе лѣци ѿле Оунирей, нз Оунигѣрий, чи фѣцѣле Немешѣши, ши ѿрѣшеле Вармѣгилѣвр (дини кѣре фѣцѣле кѣреле дѣлз лѣциле Оунигѣрѣши ѿсте ѿтѣта кѣт ѿ персѣнз Немешѣскз) се помениск. а) ѿшѣ ши ѿ дѣтѣ чѣ дини ѿнѣл 1557. зѣ ѿ. ѿнѣ, ла Тѣр-да ѿдѣнѣтз, се зиче Оуниверситѣтѣ чѣлѣвр трѣи Нацѣѣанѣ, ѿ Нѣмешилѣвр, ѿ Сѣкѣилѣвр, ѿ Сѣснѣлѣвр. в)

Чи се пробѣте ведѣ мнѣрѣре, ѿколоши зиче Бѣдѣр, кѣм, де, непомениндѣсе ѿ монѣментѣрилѣ ѿчѣсте Оунигѣрий, фѣрз нѣмай ѿчѣлѣ, кѣрий сѣнт Нѣмешѣ; тотѣши Сѣкѣий ши Сѣснѣий тоци пѣрѣрѣ се помениск. Причина ѣ, зиче, кзчи кзтрз ѿчѣпѣтѣлѣ ѿ сѣтей чинчи спре зѣчѣ, ши дѣлз ѿчѣлѣ Сѣкѣий тоци ѿчѣлѣши кздинѣце ѿвѣ, кѣре ѿз Нѣмешѣий. Чи ѿ ѿнѣл 1562, фѣина кз оуниѣ динтрз Сѣкѣий ѿз лѣѣт ѿрме ѿсѣпра Принципѣлѣи Сигисмѣндѣсѣ, ѿ партѣ динтрз ѣи фѣрз дѣс-врѣкѣци де кздинѣцѣле чѣлѣ вѣки ѿле Сѣкѣилѣвр. в)

ѿчѣ-

polna convenisse, atque hic subditur: *inter praedictos Nobiles ac Saxonnes et Siculos talem fraternam disposuimus unionem* etc. in Testimonio Capituli Ecclesiae Albensis de inita unione anno 1459 feria secunda proxime ante festum B. Barbarae V. axarato nulla item Ungarorum memoria, atque tres unitae partes semper *Nobilium Siculorum, Saxonumque* adpellatione veniunt. *Eder* ibid.

- а) In promptu cuilibet sunt, Approbatae Constitutiones Transsilvaniae, quarum P. III. tit. I. de unione ista agitur, et quanquam haec etiam universae nationum fiat mentio: tamen ubi de singularibus unionis legibus sermo est, non *Ungari*, sed eorum loco *Nobiles personae* et *Civitates Comitatum* quarum utique singulae ex jure Hungarico singulas personas Nobiles valent) memorantur. *Eder* ibidem.
- б) Anno 1557. 1-ма Iunii Thordae. *Postquam fideles nostri, Universitatis trium Nationum Transsilvaniae, Nobilium, Siculorum, Saxonum* atque etiam delegati e singulis Comitatibus Regni nostri Hungariae ultra et cis Tisicum praestantes viri, una cum Proceribus et Magnatibus ad Mandatum nostrum (Isabelae) filiique nostri Serenissimi, huc in oppidum nostrum Thordense convenissent etc. *Eder* num. 15.
- в) Mirum jam videri possit, quid sit, quod cum Hungarorum Transsilvanorum non sit in his documentis explicata memoria, nisi qui eorum adpellatione *Nobi-*

АЧКАШЪ, ЗИЧЕ БДЕР САСЪА, СЕ КАДЕ АСЕ ЖУДЕКА ДЕСПРЕ САСЪ. ПЕН-
 ТРЪ КЪ ФІИНА САСІИ ЧЕИ ДИИ ПЪМЖИТЪА ЧЕА КРЪСЕК АТЪНЧИ СЛОБЪЗИ,
 АЪПЪ ВРЪМЕ ЕШИНА ОУНТИ ДИИ СКАЪНЕЛЕ ЧЪЛЕ СЪСЪЦИИ ЛА ВАРМЕГИИ ШИ
 ЛА СКАЪНЕЛЕ ЧЪЛЕ СЪХВЕИРИ ФЪРЪ АКОЛАЪ ФЪКЪЦИ ТЪКАЦИ. А КЪРИА А-
 ТЪМПАЪРИ МЪРТЪРИИ САНТ АРТИКЪАЛИИ ДІЕТИИ ДИИ АНЪА 1608. 21. СЕ-
 ПТЪМВРІЕ. ДИИ АНЪА 1616. 17 АПРИЛІЕ, ШИ ДИИ АНЪА 1618. 12 А-
 ПРИЛІЕ. а) ПЕНТРЪ АЧКА АКОЛОШИ ЛА НЪМЪРЪА 15. ЗИЧЕ БДЕР, КЪ ГІН-
 ТА ОУНГЪРЪСКИЗ НЪ А КЪТ Е ГІНТЪ ОУНГЪРЪСКИЗ АРЕ КЪДИИЦА ЧЕТЪЦЪК-
 НЪ А АРДЪА, НИЧЕ ПЕНТРЪ АЧКА КЪ ВЪАРЕ КЪРЕЛЕ. Е ДЕ ГІНТЪ ОУНГЪРЪ-
 СКЪ,

Nobilitium contineatur, Siculi tamen Saxonesque universe memorentur. Sed nempe sub initium seculi quinti decimi, ad quod prima illa in itae unionis instrumenta pertinent, atque adeo serius anno 1515. quo Decretum Tripartitum Iuris Consuetudinarii Hungariae editum, etiamque anno 1552 quo Relatio Commissariorum Pauli Bornemisza et Georgii Verner ad Ferdinandum I. scripta est, Siculi omnes liberi, iisque iuribus praediti fuere, quibus ii, qui solennibus Regum litteris nobilitate donati sunt, gaudent. Itaque Verbözius Siculos universe *Nobiles Privilegiatos* adpellat Trip. P. III. tit. 4. et in memorata Relatione Siculi omnes Nobiles esse perhibentur; (Benkö Milkov. t. 1. p. 50.) neque nisi decennio serius anno 1562. quum Siculi tertii ordinis adversus Principem Ioannem Sigismundum arma cepissent, atque a Ladislao Radák profligati essent, Comitibus in Civitate Segesvár habitis 29 Iunii, itemque Sigismundo Bathori Principe in Comitibus Albensibus anno 1595. III. Decembris celebratis decretum est, ut eorum pars aliqua pristinis Sicularum iuribus exuta, ad rusticorum statum redigeretur. Serius etiam Sicularum aliquos, ut se a militiae laboribus exemptos praestarent, sua se libertate exuisse, atque in potestatem Dominorum, ut vocantur, *terrestrium* concessisse testis est lex Comitiorum anni 1608 (Ap. Benkö Imago Sicul. p. 60.) *Eder* ibid.

а) Idem hoc respectu de Saxonum Natione iudicium esto. Nam homines quidem fundi, ut vocant, regii incolas, semper pro ingenuis hominibus fuisse habitos cum alia innumera documenta, tum duplices (ann. 1491. et 1510) Uladislai regis litterae mihi in autographo visae pervincunt, quibus Saxones, ut item Nobiles Tripartiti P. I. tit. 4. *Specialis ramus ac membrum sacrae Coronae et Regni Hungariae* adpellantur, itemque litterae Statuum et Ordinum Regni Hungariae anno 1454. Varadini congregatorum ad Saxones septem Sedium Saxonicalium scriptae. - - Sane autem serius item factum, ut Saxonum aliqui, seu sua inertia, seu temporum injuria ad incitas redacti, e regione sedium Saxonicalium egressi ad Comitatus atque etiam Sicularum sedes desciscerent, Dominisque illic terrestribus se Iobbagionatu, ut vocant, obligarent. Cujus rei testes habemus articulos Comitiorum anno 1608. XXI. Sept. 1616. XVII. Apr. et 1618. XII. Apr. celebratorum. *Eder* ibid.

сѣз , оўрмѣзз сѣ фіе четзцѣн де йрдѣл. Пѣнтрѣз кѣ дѣкѣ нѣ ѣ Нѣ-
меш Оўнгѣрѣл , нїчї кѣм нѣ ѣ четзцѣн ѣ йрдѣл. Йчѣлшї се кѣде
дѣпѣ ѣцелѣсѣл чѣл май сѣс дѣт , ѣ зїче шї де сѣкѣї , шї де сѣсї ;
кѣ нѣ тѣцї сѣкѣїї шї сѣсїї сѣнт четзцѣнї ѣ йрдѣл. а)

Дѣчї фїїнд трѣї Націѣане оўнїте ла ѣлѣлтѣ ѣ йрдѣл , ѣдекѣ ,
Нѣмешїї , сѣкѣїї шї сѣсїї ; шї Нѣмешїї фїїнд ѣ йрдѣл ѣпѣрте Оўн-
гѣрїї ѣлта Рѣмѣнїї , сѣз стѣнд ѣдѣнарѣ Нѣмешїлѣр дїн Оўнгѣрїї шї
дїн Рѣмѣнїї , фїеце кѣреле вѣде , кѣ Націѣнѣл чѣл дїн тѣїѣ дїнтрѣз
чѣле трѣї Націѣане ѣ ѣлѣтѣїт дїн Оўнгѣрїї , кѣрїї сѣнт Нѣмешїї ,
шї дїн Рѣмѣнїїї кѣрїї ѣсѣмене сѣнт Нѣмешїї. Йѣрѣ де нѣ се цїн де
чѣле трѣї Націѣане оўнїте Рѣмѣнїїї чѣї че нѣ сѣнт Нѣмешїї ; нїчї
Оўнгѣрїїї чѣї че нѣ сѣнт Нѣмешїї нѣ се нѣмѣрѣ ѣтрѣз чѣле трѣї
Націѣане оўнїте сѣз прїїмїте ѣ йрдѣл. Йсѣмене де нѣ се сокѣтѣсѣ
ѣфї четзцѣнїї , шї фїї Пѣтрїїї Рѣмѣнїїї ѣчѣл , кѣрїї нѣ сѣнт Нѣ-
мешїї : ѣтѣкѣма нїчї Оўнгѣрїїї ѣчѣл , кѣрїї нѣ сѣнт Нѣмешїї , нѣ се
сокѣтѣсѣ ѣфї четзцѣнїї шї фїї Пѣтрїїї ѣ йрдѣл. Шї пре оўрѣз ,
пре кѣм Рѣмѣнїїї кѣрїї нѣ сѣнт Нѣмешїї , нѣ пот довѣндї Дѣрегѣ-
торїїї пѣблїке Полїтїчѣїї : ѣшѣ шї Оўнгѣрїїї кѣрїї нѣ сѣнт Нѣмешїї ,
нѣ пот довѣндї ѣчѣлешїї дѣрегѣторїїї. Кѣ оўн кѣвѣнт , Рѣмѣнїїї
кѣрїї сѣнт Нѣмешїї ѣтѣкѣма сѣнт кѣ Оўнгѣрїїї чѣї че сѣнт Нѣмешїї ,
ѣтрѣз тѣѣте. Шї Оўнгѣрїїї кѣрїї нѣ сѣнт Нѣмешїї ѣтѣкѣма сѣнт кѣ
Рѣмѣнїїї ѣчѣл , кѣрїї нѣ сѣнт Нѣмешїї. Де оўнде , пре кѣї кїѣр ѣ-
сте , кѣ Гїнѣта Оўнгѣрѣсѣкѣ нїчї ѣ недѣрѣтѣте нѣ ѣз фѣкѣт Гїнѣтїї
чѣї Рѣмѣнїїїї , ѣшѣ кѣ мѣна сѣ пїпѣе дѣшѣртѣчѣнѣ вѣрѣелѣр лѣїї
ѣнѣл , кѣнд прѣсте тот зїче , кѣ Рѣмѣнїїї фѣрѣ ѣстрѣїнѣцїї де ѣпѣр-
тѣре Дѣрегѣторїїї Пѣблїке , шї кѣ ѣлцїї прѣцїї фѣрѣ лїпсїїїї де оў-
нїрѣ Націѣанелѣр ѣ йрдѣл. Нѣ

а) Ajo itaque Nationem Hungarum nequaquam Nationis suae respectu jure ci-
vilitatis Transsilvaniae gaudere, neque eo, quod si doceatur, esse quempiam
Natione Hungarum, eundem civem esse Transsilvanum continuo intelligi. Idem
quadam ratione de Sicularum Saxonumque natione adfirmo. Eder ibidem.

НѢ ФЪРЪЗЪ ВРѢМЕ ДАРЪЗЪ СКРИСЕРЪЗЪ РЪМАНЪИ ЧЕЙ ДИНЪ ИРДѢЛЪ А СЪПЛИ-
 КА СА ЧѢ КЪТЪРЪЗЪ ЛВ О П О Д ДЪ АЛ ДОНАѢ АПЪЗРАТЪЛЪ РЪМАНИЛЪРЪ ДАТЪЗЪ,
 КЪМЪКЪЗЪ МАЙ НАИНТЕ ЗИСА ОУНИРЕ А ЧЕЛЪРЪ ТРЕЙ НАЦІОНАНЕ А ИРДѢЛЪ НИЧИ
 Ѡ ВЪЗТЪМАРЕ НѢ ФЪКЪЗЪ НѢМЪЛЪИ РЪМАНЕСКЪ. БА АТЪРЪЗЪ АЧЕЛАШЪИ ВѢКЪ, КЖНА
 СЕ ФѢЧЕ АЧѢСТЪЗЪ ОУНИРЕ, А ПРѢ ФРЪМОАСЪЗЪ ФЛОАРЕ ЕРА НѢМЪЛЪ РЪМАНЕСКЪ,
 ПЕНТЪРЪЗЪ КЪ ДИНЪ СИНЪЛЪ НѢМЪЛЪИ АЧЕСТЪЛЪ ІѠААНЪ КОРВІНЪ ДЕ ХУНІАДЪ ФЪ
 ФЪКЪТЪ АТЪЮ ВАЙВОДЪЗЪ ЦЪРЕЙ ИРДѢЛЪЛЪИ, ДЪПЪЗЪ АЧѢА ФЪ АНЪЛЪЦАТЪ АФІ
 ГЪВЕРНАТОРЪ А ТОАТЪЗЪ АПЪЗРЪЦІА ОУНГЪРИЛЪРЪ, ШИ АПРЕЪНЪЗЪ МАЙ МАРЕ
 АРХИСТРАТИГЪ ѠФИЛЪРЪ А ТОАТЪЗЪ ОУНГЪРІА; ІАРЪЗЪ НЕМЪРИТОРИА ФІЮ АЛ АЧЕ-
 СТЪЛЪ, МАТІАСЪ ФЪ ФЪКЪТЪ КРАЮ АПЪЗРЪЦІЕЙ ОУНГЪРИЛЪРЪ, ШИ КА СЪЗЪ ТЪ-
 ЧЕМЪ ПРЕ АЦІЙ ВАЙВОДЕ АЙ ИРДѢЛЪЛЪИ, КАРІЙ ФЪРЪЗЪ ДИНТЪРЪЗЪ РЪМАНЪИ,
 ІѠААНЪ ГЕЦИ, ДИНТЪРЪЗЪ А КЪРЪЛЪ ФАМИЛІЕ ШИ АКЪМЪ СПЪНЪ КЪ МАЙ САНТЪ ПѢ-
 МЕШЪИ РЪМАНЪИ А ВАРМЕГІА ДОВЖКА, ФЪ ГЪВЕРНАТОРЪ А ИРДѢЛЪ, ІЪРЪЗЪ СТЕ-
 ФАНЪ ІѠОЖИКА АСѢМЕНЕ РЪМАНЪ ФЪ КАНЦЕЛАРІУСЪ А ЗІЛЕЛЕ ПРИНЦИПЪЛЪИ СИ-
 ГИСМУНДЪСЪ БАТОРИ КЪТЪРЪЗЪ КАПЕТЪЛЪ СЪТЕЙ СІ. ІАРЪЗЪ КЪТЪРЪЗЪ МІЖЛОКЪЛЪ СЪ-
 ТЕЙ АЧЕІАШЪИ НИКОЛАЕ ѠЛАХЪСЪ ДИНЪ НЪРІНЦІЙ РЪМАНЪИ НЪСКЪТЪ А СИВІЮ,
 ФЪ АРХІЕПИСКОПЪ АЛ СТРИГОНЪЛЪИ, ШИ АЛ ОУНГЪРІЕЙ КАНЦЕЛАРІУСЪ, ШИ
 ФРАТЕСЪЗЪ МАТАЕІЙ ЕРА ЖЪДЕ КЪЗЕСКЪ ДЕ МОШІЕ АА ИРДѢЛЪ А СКАѠНЪЛЪ
 САС-ВАРОШ. А)

ДИНЪ

а) Nec quidquam tamen obfuit illa juribus Nationis Valachicae regnicolaribus, imo sors hujus illo recte Seculo, quo unio membrata condita fuit, quam maxime florebat, etenim ex hujus Nationis sinu *Joannes Corvinus Hunyades*, ad summos in Transilvania honores primum promotus, deinde ad Supremi in Hungaria belli Ducis, ac Gubernatoris munus evectus; ejus vero immortalis filius *Matthias* ad ipsum Regni solium exaltatus fuit, atque ut alios Transsilvaniae Vajvodas hujus Nationis populares silentio praeterire liceat, *Joannes Cetz*, ex cujus familia adhucdum nonnulli nobiles Valachi in Comitatu Dobocensi superesse dicuntur, sublime Gubernatoris in Transsylvania, Stephanus vero Iosika (testante ipso Wolfgango Bethlen Historico) origine, ac natione Valachus eminens Cancellarii munus, sub Principe Sigismundo Bathori, circa finem seculi XVI. magna cum laude obierunt. Circa medium vero ejusdem seculi *Nicolaus Olahus* parentibus aequae Valachis natus Cibinii, Archiepiscopi in Hungaria Strigoniensis, et Regni Cancellarii digni-

Дин тоате ачѣсте лѣминат се еѣде аѣи кѣ тогѣла десвжнатѣ кѣ-
вжнтарѣ лѣи ѣдер, кареле а май сѣс поменителе Ноте Историико - Криги-
ке, кѣ ачѣла лѣдешерт се трѣдѣще а скзри пре Рѣмжнѣи чѣи дин йраѣла
кѣ никзирѣи нѣ се аѣлз Рѣмжнѣи сѣ фѣи фост аѣме кѣемаѣи ла сѣфатѣ-
риле чѣле де ѣѣще ала цзрей, адекз ла дѣтѣз, ниѣе нѣ се поменѣск
ниѣи ѣдатѣ аѣрѣ ачѣле сѣфатѣри Рѣмжнѣи ка аѣи Четѣцѣнѣи, ши фѣи
аѣи Пятрѣи ала чѣлѣр трѣи Наѣиѣане оѣниѣе.

Чѣи, де ѣарѣ че нѣмешѣи оѣнѣи сѣнт дин нѣмѣла чѣл Оѣнгѣрѣск,
оѣнѣи дин нѣмѣла чѣл Рѣмжнѣск, пѣрѣрѣ ѣри че сѣл лѣкрат кѣ нѣме-
меле нѣмешилѣр, аѣѣта се аѣелѣѣе а фѣи лѣкрат кѣ нѣмеле нѣмешил-
лѣр чѣлѣр дин нѣмѣла Рѣмжнѣск, пре кѣм кѣ нѣмеле нѣмешилѣр чѣлѣр
дин нѣмѣла Оѣнгѣрѣск. Дѣчѣи, кѣнд се кѣема ла дѣтѣз нѣмешѣи кѣ сѣ-
кѣиѣи ши кѣ сѣсѣи, аѣѣта се кѣема Рѣмжнѣи нѣмешѣи, пре кѣт ши
Оѣнгѣрѣи нѣмешѣи. Нѣ еѣра де липсѣ сѣсе аѣнѣмѣскѣз Рѣмжнѣи, пре кѣм
нѣ се аѣнѣмѣ ниѣи Оѣнгѣрѣи, фѣрѣ де ѣѣще нѣмешѣи. Кѣ пре кѣм
нѣмѣла Рѣмжнѣск ка нѣм Рѣмжнѣск нѣ еѣра аѣрѣ Наѣиѣанеле чѣле оѣ-
ниѣе сѣл прѣимѣе, аѣа ниѣи нѣмѣла Оѣнгѣрѣск ка нѣм оѣнгѣрѣск нѣ
еѣ аѣрѣ лѣдѣателе трѣи Наѣиѣане ала йраѣлаѣлѣи; фѣрѣ нѣмешѣи, кѣ-
рѣи сѣнт ши динѣрѣ Оѣнгѣрѣи, ши динѣрѣ Рѣмжнѣи аѣкѣтѣѣск оѣна
дин чѣле трѣи Наѣиѣане оѣниѣе сѣл прѣимѣе: карѣ аѣсѣи ѣдер ѣ
кѣноаѣе, ши ѣ мѣртѣриѣѣе. Де ѣарѣ че дѣрѣ Рѣмжнѣи карѣи сѣнт
нѣмешѣи, се нѣмѣрѣ аѣрѣ Наѣиѣане; оѣрѣмѣѣз, кѣ ши Рѣмжнѣи, а-
декз карѣи сѣнт нѣмешѣи тот де а оѣна аѣ фост кѣемаѣи ла сѣфатѣ-
риле цзрей чѣле де ѣѣще. Ниѣи аѣи ниѣи ѣ стрѣмѣѣѣѣе нѣ сѣл фѣ-
кѣт кѣндаѣа нѣмѣлаѣи Рѣмжнѣск де кѣтрѣ нѣмѣла Оѣнгѣрѣск. Тоатѣ
темеѣла дѣрѣ а кѣвжнтѣрѣи лѣи ѣдер чѣи аѣсѣпра Рѣмжнѣилѣр еѣ сѣрѣ-
патѣз.

dignitate eminebat, ejus vero frater Matheus haereditario Iudicis Regii se-
dis in Transsylvania Szász Város officio fungebatur. *Supplex Libellus Va-
lachorum.*

пѣтъ. Де оунде, нѣмѣла Рѡмѣнскѣ, пре кѣм нѣчи ѡдѣтъ нѣ ѡ пз-
тимаит нѣчи ѡ недрептѣте де кзтрѣ нѣмѣла Оунгѣрскѣ, ѡшѣ кѣ ѡчѣлаши
мзрѣит нѣм Оунгѣрскѣ трѣбѣе пѣрѣрѣ ѡдѣнѣз пѣче, дѣпѣ Конститѣцѣа
Пѣтрѣей, кѣ кѣчерѣе сѣ цѣнѣз, шѣ ѡ лѣнище, дела карѣ ѡтѣрѣз фѣри-
чѣрѣ, сѣ кѣсте, сѣпѣнѣндѣсе фѣеще кѣрѣле кѣ крѣдинѣѡасѣ ѡсѣлѣтѣре
Дѡмниѡѡр ши маѣ мѣрилѡѡр сѣи.

К А П Л Я.

Пѣнтѣѡ ѡпзрѣцѣа лѣи Менѡморѡт, шѣ ѡлѣи Глѣд.

§. ѡ.

Се сѣпѣн мѣрѣиниле шѣ кѣпрѣнѣсѣла ѡпзрѣцѣей лѣи Менѡ-
морѡт, шѣ ѡлѣи Глѣд дин Истѡрѣа Пѡтѣрѣѡлѣи лѣи Бѣла.

Мѣрѣиниле Пѣннѡнѣей, кѣм скрѣе Пѡтѣрѣѡла ла Кап ѡ. ши ѡи.
ла карѣ ѡдемнѣ Рѣшѣи, шѣ Дѣка Гѣлицѣей пре Оунгѣрѣи, ка сѣ мѣрѣз
ѡ ѡ ѡпѣкѣ, дѣспре ѡ пѣрте сѣнт дин колѡ де Тѣса, шѣ де Дѣнѣре;
де ѡлтѣ пѣрте, дела Кѡдрѣла Йѣфон, шѣ де кѣм ѣсе ѡмѣшѣла дин Йр-
дѣл, шѣ кѣрѣ ѡ Тѣса, пре лѣнѣз Йрдѣл прѣсте Мѣрѣш де кѣм се ѣ-
вѣще ѡчѣста дин Йрдѣл; ѡсѣмене де кѣм ѣсе Мѣрѣшѣла дин Йрдѣл, ѡ
стѣнга, прѣсте Тѣмиш, пѣнѣ ла четѣтѣ Оурѣѡѡка. ѡпзрѣцѣа дѣрѣ ѡ-
лѣи Менѡморѡт ѣрѣ дин ѡмѣш кѣм ѣсе ѡчѣла дин Йрдѣл, шѣ дѣ ѡ
Тѣса, ѡтрѣ Тѣса ши ѡтрѣ Йрдѣл пѣнѣ оунде се скѣрѣз Мѣрѣшѣла ѡ

Т

Тѣса

Тиса. Иѣрз а лѣи Глад а пѣрзциѣ аѣ фост дѣла ивѣрѣ Мѣрзшѣлаи аѣѣрз дѣла ной дин Ярдѣл, а стѣнга, пѣнз ла Оуѣршава. Аѣс ла кап мѣ. Нотарѣла зичѣ а фѣ фост атинѣсз а пѣрзциѣ лѣи Глад май аколѣ, адекз пѣнз ла четѣтѣ Хором. Динѣрз ачѣсте оуѣрмѣзз, кз, пре кѣм ни-че рѣшѣи, ниѣе Дѣва Галициѣи нѣ поменѣрз немѣка кѣтрз Оуѣнгѣрѣи дѣ Ярдѣл спѣнѣндѣлае кѣпрѣнѣсѣла Паниѣниѣи, ашѣ Ярдѣлаѣ ниѣи кѣм нѣ се сокотѣше аѣтрз цинѣѣѣрѣиѣ Паниѣниѣи, пре кѣм ниѣе Нотарѣла нѣла нѣмѣрз аѣтрз ачѣле. Кѣвѣнѣтеле Нотарѣлаѣи Латинѣше сѣнт май сѣс ла кап ѣ. Ѣ. Ѣ. Кѣре сѣ ле четѣщи.

Ѣ. Ѣ.

Чѣ фѣлѣю дѣ гинѣе сѣѣ нѣмѣрѣи ѣрѣ аѣѣнѣи а Паниѣниѣи
дин коѣче дѣ Дѣнѣре, кѣндѣ аѣ аѣѣнѣс Оуѣнгѣрѣи
а Паниѣниѣи.

Кѣндѣ аѣ аѣрѣт Оуѣнгѣрѣи а Паниѣниѣи, кѣрѣ аѣкѣм се зичѣ цѣра Оуѣнгѣрѣѣскз сѣѣ Оуѣнгѣрѣи, ашѣ се повѣстѣше а Иѣсторѣи Нотарѣлаѣи, кѣм четѣрѣзм май сѣс лѣтинѣше дин кѣпѣла ѣ. Кѣм кз а Паниѣниѣи лѣкѣиторѣи ѣрѣ Скѣлѣвиѣи, Бѣлѣгарѣи, Бѣлѣхѣи сѣѣ Рѣмѣниѣи, шѣ пѣсторѣи Рѣмѣниѣлѣр. Дѣрз кѣре нѣкѣм а кѣре пѣрте а Паниѣниѣи ѣрѣ? Ачѣста ѣ спѣне ачѣлаши Нотарѣс, кѣм четѣрѣзм май сѣс лѣтинѣше дин кѣпѣла ѣи. Адекз Паниѣниѣи чѣ дин колѣ дѣ Дѣнѣре ѣ цинѣ Рѣмѣниѣи, шѣ аколѣ пѣнз а Дѣнѣре ашѣзѣе пѣсторѣи сѣи. Иѣрз аѣтрз Дѣнѣре шѣ аѣтрз Тиса ѣрѣ Скѣлѣвиѣи, шѣ Бѣлѣгарѣи сѣпѣт стѣпѣниѣрѣ лѣи Сѣлѣн пѣнз а мѣрѣинѣ цѣрѣи Дѣшилѣр шѣ а Рѣшилѣр, кѣт а мѣрѣинѣ цѣрѣи Дѣшилѣр, дѣла Мѣнѣкѣч шѣ дѣла Оуѣнгѣвар ачѣпѣндѣ а жѣс ѣрѣ Скѣлѣвиѣи, пре кѣм май лѣмѣрѣит се вѣдѣ дин кѣпѣла ѣи. ла Нотарѣла, оуѣнде скѣрѣе, кз Скѣлѣвиѣи дин цѣра Бѣлѣгарѣиѣи фѣрз дѣши ла мѣрѣинѣилѣ Рѣшилѣр.

лвр. а) Иѣрз дела Склáвй ѿ жос пзнз оунде се дескаркз Тѣса ѿ Дѣнзре ѣра Бѣлгарй.

Де врѣме че дѣрз ѿ Пáннóнїа дин колò де Дѣнзре ѣра Рѡмáнїй, дин кóаче де Дѣнзре пзнз ѿ Тѣса ѣра Склáвїй шї Бѣлгарїй: кáре рзспикáт се спѣн ла Нотáрїѣл; Блáхїй сáѣ Рѡмáнїй оунде ввр фї? Оу́рмѣзз, кз Рѡмáнїй áѣ фост дин кóаче де Тѣса, дела Сóмеш пре лзнгз Ёрдѣл, шї дела Ёрдѣл. áфáрз ѿтрз Мѣрзш шї ѿтрз Тѣса, пáнз оунде се áфѣндз Мѣрзшѣл ѿ Тѣса, Ёрз ѿстáнга Мѣрзшѣлшї áфáрз де Ёрдѣл пзнз ла четáтѣ Оу́ршáѣѣ, ѣа пзнз ла четáтѣ Хóром. Шї áшá лзквїтóрїй ѿпзрзцїей лзї Менѣморѣт шї áй ѿпзрзцїей лзї Гáд сáѣ Гáд тóцї ѣра Рѡмáнїй.

Нїче сз нѣ те оуїцї ла áчѣл, кз Нотáрїѣл лзї Бѣла ла кап ѿ. зїче, кз лзквїтóрїй цзрїй лзї Менѣморѣт се зїк, Кóзар. Пѣнтрѣ кз де врѣме че Рѣшїй, вѣчїнїй Пáннóнїей, кїár спѣсерз Оу́нгѣрилвр, кз ѿ Пáннóнїа, áфáрз де Пзстóрїй Рѡмáнїлвр, кáрїй ѣра дин колò де Дѣнзре, сáнт Склáвїй, Бѣлгарїй, шї Блáхїй сáѣ Рѡмáнїй; шї Склáвїй кѣ Бѣлгарїй ѣра ѿтрз Дѣнзре шї ѿтрз Тѣса; пїчї ѡ áдоáлз нѣ пóате фї, кѣм кз áчѣл, пре кáрїй Нотáрїѣл áй кїáмз, Кóзар, áѣ фост Блáхїй, сáѣ Рѡмáнїй.

Нїчї сз нѣ гндѣщїй, кз Рѣшїй ла кап ѿ. зїкѣнд кз áфáрз де Склáвїй, де Бѣлгарїй, шї де Пзстóрїй Рѡмáнїлвр, сáнт лзквїтóрїй шї Блáхїй сáѣ Рѡмáнїй, áѣ áцелѣс дóарз пре Рѡмáнїй сáѣ Блáхїй чѣй дин Ёрдѣл, нѣ, кз, прекѣм мáй сѣс ѣ. á. áсзмнáрзѣм, Блáхїй дин Ёрдѣл нѣ се цинѣ де Пáннóнїа; шї Рѣшїй вóрѣск де лзквїтóрїй Пáннóнїей. Бá, де Блáхїй чѣй дин Ёрдѣл нїче нѣ áѣ щїѣт Оу́нгѣрїй не-

а) Mortuo Athila rege, magnus Reanus proavus ducis Salani, dux de Bulgaria egressus, auxilio et consilio Imperatoris Graecorum praecoepaverat terram illam. Qualiter etiam ipsi Sclavi de terra Bulgariae conducti fuerunt ad confinium Ruthenorum, et qualiter nunc Salanus dux eorum se et suos teneret. *Notar. cap. 12.*

мика, пзпз кжнд нз дескоперн ачкста лзи Тзхзтзм Сѡпафѡркош. Аша дърз, де вртме че ктар спше Нотартзла, кз Склабнн, шн Българнн ѡра атрз дзнзре шн атрз Тнса, оурмѣзз, кз чей дин коаче де Тнса тоци аз фѡст Румжнн.

Ниче нз ѡ лзкрз стрейн ачела атрз Румжнн, ка оуннн атрз джнштн дзпз десклннннте лѡкзрн сз анзз дѡсебннте нзме. Аша шн астззн пре чей че сжнт а мѡнцнн чей де кзтрз цѣра Оунгзрѣккз, шн лѡечннннцнн атрзцнн лзи Мензморѡт, ан нзмеск, Мѡканн саз Моцанн. Пре чей дин цѣра Румжннѣккз ан кнмз Мѡнтѣнн, шн чѣле лалте. Везн Префнцн прѣ лѡзцнтзлзшн, чн ненорочнт Геѡргге Шннканн, фѡстзлзшн ѡаре кжнд Школелѡр Нормалѣшн Днрѣктѡр а Ардѣл, чѣ аналнтѣ Влемеитѡр лнмезн Днко-Румжннѣшн чѣлѡр а Бзда ла англ 1805. типзрнте.

Атрз чей дннтрз атрзцнн лзи Мензморѡт Румжнн поате ѡра Колѡннѣ Руманз адзсз дин четатѣ Коца чѣ дин Калабрнла, саз дин чѣ дин ѡтрѡрнла а цѣра Италенѣккз. Дин Коца, се фѣче Косанн, (Cosani) адккз ѡаманн дин Коца, шн фнннд кз домѣстнк лзкрз ѡ Румжннлѡр а скнмеа н, а кзвннтѡлѡр чѣлѡр Дзтннншн, саз Италенншн а р. пре кзм шн р. а н. дин Косанн се фѣче Козарн. шн фнннд кз шн ла Дзтннн, шн ла Италанн, шн ла Румжнн де мззте ѡрн с, маи вкртѡс кжнд стз атрз дѡлѡ вокале, саз ѡвнчншнт асе рзспннде ка з. Нотартзла, дзпз сжнет ал скрнсе кз, з, Козар. (Cozar) Ачѣлнште адѡвзрат, кз а лѡкзрнле, оунде знче Нотартзла, кз ѡра Козарнн, се афларз дзпз ачѣл а фн лзквнтѡрн Влнхн саз Румжнн, шн пзпз астззн сжнт аколѡ. Де оунде нз ѡ лѡрѡлз, кз Козарнн Нотартзлзшн аз фѡст Румжнн.

Аша лзквнтѡрн чей дннтрз атрзцнн лзи Глад пзрѡрѣ саз помннт а фн Румжнн, пре кзм сжнт шн астззн, афларз де ннскарн ѡжрнн, карнн маи тжрзз аз атрат аколѡ. Румжнн дърз аз фѡст шн свпшнн лзи Глад. Знче

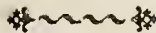
Зиче май Аколѡ Нотариѡла, ла кап ѡ. кз Менѡморѡт, непѡтѡла лѡи Морѡт, пѣнтрѡ ачѡа фѡ де Оу̀нгѡри ѡнѡмит Менѡморѡт, кѡчѡи ѡвѡ мѡлте вѡрте сѡѡ цѡнтоѡре. Ачѡста ѣ дин чѡле че Нотариѡла ле ѡ-чѡрѡще дин капѡла сѡѡ. Пѣнтрѡ кз Менѡморѡт нѡ ѣ ѡлта, фѡрѡ, мѡнѡр Морѡт (minor Morout), кѡрѡ ѡсемнѡхѡз, Морѡт чѡла май мѡк, ка сѡге дѡсѡсѡѡкѡз де вѡтрѡнѡла мѡшѡла лѡи, Морѡт. Де оу̀нде дѡпѡ дѡлѡкта чѡ де ѡкѡм ѡ рѡмѡнѡлѡр сѡр зѡче, Мѡкморѡт, сѡѡ Морѡт чѡла мѡк, кѡрѡле ѡтѡнѡи дѡпѡ кѡкѡнтѡла Итѡлѡнѡск, мѡно (meno) че вѡне дѡла лѡтинѡскѡла, мѡнѡр сѡѡ мѡнѡс (minor сѡѡ minus) се зѡ-чѡ Мѡноморѡт, шѡи Менѡморѡт; кз, о. ѡл кѡвѡнтѡлѡр чѡлѡр лѡти-нѡщи, шѡи Итѡлѡнѡщи, рѡмѡнѡи де мѡлте ѡри ѡл мѡтѡ ѡ ѡ. Иѡрѡ ѡ оу̀нѡле кѡвѡнте де ачѡсте, ѡкѡм пѡн о. ѡкѡм ѡ. пре кѡм дѡрмѡит шѡи дѡрмѡит. Ачѡста ѣ рѡичѡна, кѡчѡи Нотариѡла ѡкѡм сѡрѡе Мѡноморѡт, ѡкѡм Менѡморѡт. Вѡзи ла Нотариѡла кап ѡ. ѡ. шѡи ѡи.

ѡ. г.

Мѡнѡморѡт ѡѡ фѡст рѡмѡнѡ.

Ба, кѡм кз нѡ нѡмай сѡпѡшѡи лѡи, чѡи шѡи ѡсѡшѡи ѣл Менѡморѡт ѡѡ фѡст рѡмѡнѡ, нѡ ѡтѡнекѡт, ми се пѡре, се кѡлѡче дин кѡвѡнтѡле Нотариѡлѡи, кап ѡ. Кз черѡнд ѡрпѡд, дѡѡа Оу̀нгѡрилѡр, дѡла Менѡ-морѡт, ка сѡи дѡ лѡи цѡнѡтѡла дѡла ѡѡмѡш пѡнѡ ла хѡтѡрѡла Нѡр, шѡи пѡнѡ ла пѡарѡта Мѡсѡшѡлѡи, дѡнтрѡ ачѡа кѡдѡнѡз, кз лѡкѡла ѡ-чѡла ѡѡ фѡст ѡ Краѡлѡи Аѡтѡла. Де оу̀нде, фѡиѡд ѣл лѡи Аѡтѡла стрѡ-нѡпѡт, дѡпѡ дѡрѡтѡте трѡѡѡе Менѡморѡт стрѡмѡшѡѡска мѡшѡе сѡ ѡ ѡ ѡтѡаркѡ. Мѡнѡморѡт ѡи рѡсѡнѡсе, кз мѡкѡр ѡѡ фѡст ѡлѡи Аѡтѡ-ла лѡкѡла ѡчѡла, нѡ се кѡде ѣл сѡла ѡтѡаркѡз лѡи ѡрпѡд, де ѡарѡ че

Аѡтѡла

Атила кѣ недрептате лав цинѣт; пѣнтрѣ кѣ дела стрѣмошѣ лѣи Менѣморѣт кѣ пѣтѣрѣ лав фѣст лѣат Атила. а)

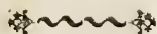
Де вѣрѣме че дѣрѣ Атила ѣв фѣст лѣат цинѣтѣв ѣчѣла дела стрѣмошѣ лѣи Менѣморѣт; липѣѣе сѣ вѣдѣм, де че нѣм ѣв фѣст стрѣмошѣ лѣи Менѣморѣт; кѣре лѣкрѣ кѣ пѣцинѣ гревтате, мисѣ пѣре, се поате мѣрѣини. Кѣ ѣчѣа се ѣе, кѣ дѣпѣ че ѣв лѣат ѣпѣратѣв ѣврейѣан Дѣкѣа де сѣпѣ стѣпаннѣрѣ ѣпѣрѣциѣй Рѣманнѣлѣр, Дѣкѣа ѣ домннѣрѣ Гѣтнѣ. ѣчѣа ѣв сѣ ѣе, кѣ пре Гѣтнѣ ѣв скѣс днн Дѣкѣа Хѣннѣ; ѣтрѣ кѣрѣи ѣв фѣст Атила. Пре оѣрмѣ шн ѣчѣа ѣм вѣднѣт маѣ сѣс (кап г.) кѣм Рѣманнѣ шн дѣпѣ знлѣе лѣи ѣврейѣан пѣрѣрѣ ѣв рѣмѣс ѣ Дѣкѣа. Де вѣрѣме че дѣрѣ Атила маѣ тѣрѣс дѣпѣ скѣатѣрѣ Гѣтилѣр днн Дѣкѣа сѣв фѣкѣт Кѣрѣо: оѣрмѣзѣ, кѣ стрѣмошѣ ѣчѣла ѣлѣи Менѣморѣт, дела кѣрѣе кѣ пѣтѣрѣ ѣв лѣат Атила знѣла цинѣт, нѣ ѣв фѣст де нѣмѣла Гѣтнѣчѣск. Кѣ че маѣнѣ тѣрѣбѣгѣ ѣвѣ Хѣннѣ ѣсѣпра Гѣтилѣр, чнне поате кѣдѣ, сѣл фн сѣфѣрнѣт ѣн пре Гѣт, пѣнѣ кѣнд сѣв рѣднѣкѣт Кѣрѣо Атила, сѣ ѣпѣрѣцѣѣскѣ ѣтрѣчѣе лѣк ѣл Дѣкѣей? Вѣзнѣ маѣ сѣс кап д. s. а. Чн, преѣм фнрѣ лѣкрѣрилѣр ѣмнѣнѣннѣ не ѣвѣцѣ, ѣчѣле гннѣе номѣде, кѣре венѣ ѣ Дѣкѣа, се невоѣ ѣ кѣпрнѣде шѣсѣрнѣе, нѣ мѣнѣннѣ, ка ннче шѣсѣрнѣе нѣ ѣжѣнѣѣ ѣле моѣеннѣ тѣате. Пѣнтрѣ ѣчѣа мѣкѣр кѣ шн ла шѣсѣрнѣ ѣрѣ Рѣманнѣ мѣлѣннѣ ѣгоннѣснѣтѣрѣ де пѣмѣнт ѣ чѣле маѣ мѣлѣе лѣкрѣннѣ ѣле шѣсѣрилѣр ѣчѣелѣрѣ, сѣпѣшннѣ венѣтнѣчѣелѣр гннѣе варѣаре: тѣтѣшннѣ ѣсте ѣ кѣдѣ, кѣ прнн мѣнѣннѣ Рѣманнѣннѣ ѣвѣ Кѣпетѣннѣлѣе сѣле днн нѣмѣла сѣс, кѣрѣи дѣпѣ ѣпрежѣрѣрѣлѣе тнмѣлѣлѣи преѣм ѣн пѣнтрѣ не ѣсемѣнѣрѣ пѣтѣрей неѣтѣежнѣа ѣковѣрѣ ла шѣсѣрнѣ кѣ рѣскѣоѣ ѣсѣпра венѣтнѣчнлѣр варѣарнѣ, лнпѣ сѣ цннѣ пѣче кѣ ѣчѣашннѣ варѣарнѣ; ѣшѣ варѣари-

а) Verba sua non conturbant animum nostrum, eo, quod mandaverit nobis se descendisse de genere Athilae Regis, qui flagellum Dei dicebatur, qui etiam violenta manu rapuerat terram hanc ab atavo meo, sed tamen modo per gratiam Domini mei Imperatoris Constantinopolitani, nemo potest auferre de manibus meis. *Notarius* cap. 20.

вѣриашр фѣрз фолоѡ, ва примежаѡѡс лѣкрѣ ѣрѡ ѡсе ѡкѡмѡтѡ сѣ дѣ
рксѡѡѡ ѡсѣпра Рѡмѡниашр чѣашр прин мѣнци. Дѣнтрѣ ѡчѣсте Кѣпе-
тѣнѣй сѡѣ дѣкѣй Рѡмѡнѣй ѡѣ фѡст стрѣмѡшѣла лѣй Менѣморѣт ѡ мѣнци
ла рѣѣла Кришѣлаѣи, пре кѡреле ѡпѡй ѡтила, кѡнд ѡѣ кѣпрѣне-Паннѡ-
нѣа, лѡѣ липсѣт де цинѣтѣла ѡчѣла ѡтрѣ Тѣса шѣй ѡтрѣ Ѣѡмеш пѣнѣ
ла хотѡрѣла Нѣр, шѣй ла пѡарта Мѣсешѣлаѣи. Де ѡѡнде ѡѡрмѣѣѣѣ, кѣ
Менѣморѣт, пре кѣм шѣй ѡсѣшѣ нѣмеле, кѡреле ѣ кѣ тѡтѣла Рѡмѡнѣск,
ѡл вѣдѣѣѣѣ, ѡѣ фѡст Рѡмѡн.

Ѣѣрѣ сѣ фѣй фѡст стрѣмѡшѣла ѡчѣла ѡлѣй Менѣморѣт, Бѣлгар, нѣ-
че кѣм нѣ се пѡате зѣче, де ѡарѣ че пре ѡчѣле вѣреѣй, кѡнд ѡѣ лѣѡт
ѡтила кѣ пѣтѣрѣѣ дела стрѣмѡшѣла лѣй Менѣморѣт зѣѣла цинѣт,
нѣчѣй помѣнѣре нѣ ѣрѡ де Бѣлгарѣй ѡ дѡкѣа. Дрѣпт ѡчѣѡ кѡнд зѣче
Нѡтѡрѣѣла ла кап нѡ. кѣ Менѣморѣт кѣ бѣлгарѣѣскѣ ѣнимѣ, шѣй кѣ
трѣѣѣѣ ѡѣ порѣнѣчѣт лѣй ѡрпѡд дѣкѣй Ѣѡнѣѣрилѡр, нѣ пѡѣѣ сѣ трѡѣѣ
дѣнтрѣ ѡчѣле кѣвѣнѣте ѡле Нѡтѡрѣѣлаѣи, кѣм кѣ Менѣморѣт ѡѣ фѡст Бѣл-
гар. Кѣ Нѡтѡрѣѣла нѣ пѣнтрѣ ѡлѡ зѣче, кѣ Менѣморѣт ѡѣ порѣнѣчѣт
лѣй ѡрпѡд кѣ Бѣлгарѣѣскѣ ѣнимѣ, фѣрѣ кѣ ѡ пѣрѣрѣѣѣ Ѣѡнѣѣрилѡр
Бѣлгарѣй ѣрѡ ѡамѣнѣй кѣ трѣѣѣѣ, сѣмѣѣѣй, шѣй кѡрѣй батѣѡкѡрѣѣ пре Ѣѡн-
ѣрѣй. Де ѡчѣй ѡѣсте, кѣ ѡрпѡд, кѣм скрѣѣ Нѡтѡрѣѣла ла кап ѡ. ѡвѣр-
вѣтѣнд пре Ѣѡнѣѣрѣй ла рѣскѡѡѡ ѡсѣпра Бѣлгарѣлѡр, зѣче: ѡ Ѣкѣѡдѣй!
кѡрѣй прин трѣѣѣѣ Бѣлгарѣлѡр, дела четѡтѣѣ Ѣѡнѣѣ фѣѣрѣѣѣѣ кѣмѡѣѣѣ
Ѣѡнѣѣрѣй. а) Де ѡѡнде Бѣлгарѣѣскѣ ѣнимѣ шѣй трѣѣѣѣ, ми се пѡре, ѡ
фѣй фѡст парѣмѣѣ ла Ѣѡнѣѣрѣй, кѣ кѡрѣѣ ѡсемнѡ ѣѣ ѡм фѡарте трѣѣѣѣѣ,
сѣмѣѣѣ шѣй кѣ ѣнимѣ рѣѣ спре Ѣѡнѣѣрѣй, пре кѣм ѡѣсте ла Лѣтѣнѣй ѡдѣѣм
ѣатѣнѣѣѡѣѣм (odium Vatinianum). ѡчѣѣѣѣѣ фѣѣ рѣнѣѣѣѣ, кѣчѣй Нѡтѡ-
рѣѣла вѣрѣѣ ѡчѣле кѣвѣнѣте. Чѣй шѣй дѣнтрѣ ѡчѣѣ се вѣѣде, кѣ Менѣ-
морѣт нѣ ѡѣ фѡст Бѣлгар, кѣ нѣчѣй ѡдѡтѣ нѣ сѡѣ лѣѣдѡт кѣ Бѣлгарѣ-
рѣй,

а) O Scythici! qui per superbiam Bulgarorum; a Castro Hungu vocati estis Hungarii. *Notarius.* cap. 59.

рїи, пре кѣм се лѣзда Бѣлгарѣла Саланѣ ла Нотарїѣла кап ѿ. Нїче нѣ
 ѿ пофтіт ажѣторю нїчї ѡлатѣ дела Бѣлгарї, нїчї нѣ дѣдере;
 нїчї ѣл нѣ ажѣтѣ пре Бѣлгарї ѡспра Оунгѣрилѣр. Де сунде оур-
 мѣзѣ ѿкѣ, кѣ нїчї прегешѣ нѣ ѿ фост ѿтрѣ Менѣморѣт, шї ѿ-
 трѣ Бѣлгарї.

Иѣрѣ ѡчѣле кѣвїнѣ ѡлѣї Менѣморѣт ла Нотарїѣла Кап к. „ Чї ѿ-
 кѣм прин хѣрѣла Дмнѣлѣї мїѣѣ ѿпрѣтѣлѣї дела Царїградѣ, нїмене
 нѣла полате лѣла мїне (цинѣтѣла ѡчѣла), нѣ ѿсемнѣзѣ ѡла, фѣ-
 рѣ кѣ вїцей сѡѣ фамїлїей лѣї Менѣморѣт цинѣтѣла ѡчѣла де кѣтрѣ
 Тїса, кѣре ѿтїла ѿл лѣсе кѣ пѣтѣрѣтѣ дела стѣзмѣшѣла лѣї Менѣ-
 морѣт, мїжлѣчїндѣ ѿпрѣтѣла дела Царїградѣ фѣ ѿтѣрнѣт, шї дїрїпт
 ѡчѣла цинѣндѣла ѣл кѣ дрептѣте, нїмене дѣпѣ дрептѣте нѣла полате лѣла
 дела дѣнѣла. Кѣ ѿрѣдѣ зїчѣ, кѣ дѣпѣ дрептѣте нїсе кѣвїне лѣї,
 пѣнѣтрѣ кѣ ѡлатѣ ѿл цинѣсе ѿтїла. ѿлтмїнѣтрѣ кѣм кѣ нїчї ѡ ле-
 гѣтѣвїнѣцѣ нѣ ѣрѣ ѿтрѣ Менѣморѣт шї ѿтрѣ ѿпрѣтѣла дела Царї-
 градѣ, ѡчѣла де ѡжѣнѣ ѡрѣтѣ, кѣ ѡспра комѣшилѣр, ѡдекѣ, чѣлѣр де
 ѡвѣще прѣтївнїчї Оунгѣрї, нїче Менѣморѣт нѣ черѣ, нїче нѣї фѣ
 трїмїе ажѣторю дела Грѣчї, прѣкѣм дѣдѣрѣ ѡчѣщѣ шї лѣї Саланѣ
 дїн коаче де Дѣнѣре, шї Бѣлгарїлѣр дїн колѣ де Дѣнѣре.

§. 5.

Гѣсѣкоѣла чѣл дїн тѣїю ѿл Оунгѣрилѣр кѣ Менѣморѣт.

Оунгѣрїї ѣшїндѣ дїн Галїцїа ѿ Паннѣнїа, ѡдекѣ ѿ цѣра Оунгѣ-
 рѣскѣ, маї ѿтѣїю дѣскѣлѣкарѣ ла Мѣвнѣчѣ ѿтрѣ Склѣвї. Де ѡколѣ
 дѣдѣрѣ ѡспра четѣцїї Оунгѣварѣлѣї, кѣрѣ кѣпрїнѣжнѣдѣѣ, пре Лѣкор-
 цї Дѣка четѣцїї ѡчѣла ѿл спѣнѣжѣрѣрѣ, шї сѣпѣсѣрѣ лѣрѣшї пре Склѣ-
 вїї ѡчѣла ѿ ѿпрѣцїей Бѣлгарѣлѣї Саланѣ. Нотарїѣсе кап вї. Дѣпѣ че ѡѣ

сѣпѣсѣ

сѣпѣ пре Складѣи лѣи Салѣиѣ, трекѣна Тѣса пре вѣдѣла Дѣдѣ, ѣс
 порнѣт ѣсѣпра лѣи Менѣморѣт, ши ѣжѣнгѣна ла Рѣла Кришѣлѣи,
 вѣрѣз сѣ трѣкѣ ка сѣ дѣ рѣсѣоѣ ѣсѣпра лѣи Менѣморѣт. Чи, мѣ-
 кар кѣ Нотѣрѣла ла кап ѣ. скрѣе, кѣ ѣша сѣл спѣимѣнтѣт Менѣморѣт
 де Оѣнгѣри, кѣт нѣл кѣтезѣт сѣ рѣдѣче мѣна ѣсѣпра Оѣнгѣрилѣлѣр;
 ши ла кап ѣи. зѣче, кѣ Менѣморѣт мѣи вѣртѣс се гѣтѣ сѣ фѣгѣ ѣ
 цѣра Грѣчѣскѣ, де кѣт сѣ вѣнѣз ѣсѣпра Оѣнгѣрилѣлѣр; тѣтѣши ѣтрѣ
 ѣчѣстѣши кап мѣртѣрѣсѣще, кѣ вѣнѣна ѣстѣши лѣи Менѣморѣт, ѣс
 ѣпрѣт трѣчерѣ Оѣнгѣрилѣлѣр прѣсте Криш. а) Де оѣнде, прѣкѣм ѣко-
 лѣши скрѣе Нотѣрѣла, Оѣнгѣриѣи, трекѣна Тѣса пре вѣдѣла Дѣдѣма, се
 ѣтоѣрѣсѣрѣ ѣрѣши ла ѣрѣпад Дѣка Оѣнгѣрилѣлѣр, карѣле дѣпѣз мѣртѣри-
 сѣрѣ Нотѣрѣлѣи, кап ѣ. кѣ мѣре мѣнѣе ѣл фѣст трѣмѣс ѣсѣпра лѣи
 Менѣморѣт. б)

Прѣкѣм, дѣпѣз мѣртѣрѣсѣрѣ Нотѣрѣлѣи, ѣра дѣтина Оѣнгѣрилѣлѣр
 ѣчѣлѣра ка нѣмѣка сѣ нѣ лѣсѣ неѣспѣтѣт спѣре ѣ ѣзѣнѣнѣи ѣсѣпра ѣчѣ-
 лѣра, ѣсѣпра кѣрѣра ѣдѣтѣ ѣс порнѣт; ши фѣнѣна кѣ нѣ ѣс мѣи кѣ-
 тежѣт Оѣнгѣриѣи ѣчѣл сѣкѣ ѣтоѣрѣсѣ кѣ рѣсѣоѣ ѣсѣпра лѣи Менѣморѣт,
 мѣкар кѣ мѣре мѣнѣе ѣвѣ ши ѣрѣпад ши тѣцѣи Нѣмѣшиѣи Оѣнгѣрѣцѣи ѣ-
 сѣпра лѣи Менѣморѣт, пѣнѣз че нѣ ѣс сѣпѣс лѣрѣши тѣатѣ Пѣннѣнѣа,
 ва ши прѣсте Дѣнѣре трекѣна ѣс вѣтѣт пре Рѣмѣнѣи, пре Бѣлѣгарѣи, пре
 Грѣчѣи; ѣ сѣмн, мѣкар ѣ тѣче Нотѣрѣла, кѣ ѣс фѣст вѣтѣлѣе кѣм-
 плѣтѣ ѣколѣ ла Криш. ѣтрѣ Оѣнгѣриѣи ши ѣтрѣ ѣрѣмѣшиѣи лѣи Менѣмо-
 рѣт, ши, кѣ вѣне пѣшѣѣцѣи де ѣстѣши лѣи Менѣморѣт се ѣтоѣрѣсѣрѣ
 де ѣколѣ Оѣнгѣриѣи.

§. ѣ.

- а) Egressi venerunt usque ad *Zeguholmu*, et ibi volebant transire *Crisium*, ut
 contra *Menomorout* pugnarent, sed venientes milites *Menomorout*, eis tran-
 situm prohibuerunt. *Notar.* cap. 28.
 б) Venientes mandata *Menomorout* domino suo duci *Arpad* retulerunt, *Arpad*
 vero dux, et sui robiles hoc audientes iracundia ducti sunt, et statim con-
 tra eum exercitum mittere ordinauerunt. *Notarius*, cap. 20.

D. E.

Ал донлѣ рзскоѹ ал Оуѣгѣриларь кѣ Менѣморѣт.

Дѣпз че мѣлате нѣмѣри ѡв ѡвѣнс Оуѣгѣриѣ, ши лѣс сѣпѣс шиѣ, пре оуѣрмз, венѣндаде ши сѣкѣиѣ тѣци ѡтрѣ ѡжѣторѣю, се ѡгѣарсѣрѣ ѡрѣши ѡсѣпра ѡи Менѣморѣт ла четѣтѣ лѣи, Бѣхѣр, кѣрѣ ѡкѣм се кѣамз ѡрѣдѣта мѣре. Ачи ѡрѣши фѣ вѣтѣлѣе кѣрѣнтѣ, ка кѣре ниѣи кѣ оуѣн нѣам, кѣ кѣте сѣв вѣтѣт пѣнз ачи Оуѣгѣриѣ, нѣ скрѣе Нѣтарѣл, сѣ фѣ лѣѣт ѣи. Кѣ зѣче, кѣ вѣ. зѣле ѡв цѣнѣт вѣтѣлѣа. а) Оуѣнде пре ѡлѣиѣ тот кѣ вѣтѣлѣе скѣртѣ скрѣе, кѣ ѡв ѡвѣнс Оуѣгѣриѣ.

ѡтрѣи сѣрѣзѣчѣ зѣ ѡстѣшиѣ лѣи Менѣморѣт дѣдерѣ четѣтѣ Оуѣгѣриларь. Пре оуѣрмз се фѣкѣ пѣче ѡтрѣ Менѣморѣт ши ѡтрѣ Оуѣгѣриѣ ѡшѣ, кѣ ѡвѣнд Менѣморѣт нѣмай ѡ фѣтѣ, ши ниѣи оуѣн фѣчѣр, кѣрѣле сѣ оуѣрмѣзе лѣи ѡтрѣ ѡпѣрѣциѣ, фѣгѣдѣи, кѣ ѡшиѣ ва дѣ фѣтѣ дѣпз ѡѣлтѣс, фѣчѣрѣл лѣи ѡрѣпад, ѡпѣрѣнз ѡи ва лѣсѣ Цѣнерѣлѣи сѣв ши ѡпѣрѣциѣа. Дѣ кѣрѣ сѣв фѣарте вѣкѣрѣт ѡрѣпад дѣка Оуѣгѣриларь, ши, кѣм скрѣе Нѣтарѣл ла кап ѡа. грѣѣи ѡ фѣче Нѣнта. Дѣ оуѣнде, пре ла ѡчѣпѣтѣѣ ѡзѣче сѣтѣ дѣла Хѣ, Рѣмѣнѣи кѣ мѣартѣ лѣи Менѣморѣт вѣзѣрѣ сѣжрѣшиѣтѣл ѡпѣрѣциѣи сѣле чѣиѣ дѣла Криш, кѣрѣ рѣмѣнѣнд лѣи ѡѣлтѣс цѣнерѣлѣи лѣи Менѣморѣт, фѣ ѡпѣрѣнѣтѣ кѣ ѡпѣрѣциѣа Оуѣнгѣриѣи. б) ѡшѣ Рѣмѣнѣи се ѡкѣскрѣрѣз кѣ Оуѣгѣриѣ, ши лѣи ѡѣлтѣс ѡ се нѣскѣ фѣчѣр Тѣксѣн, кѣрѣле дѣпз мѣартѣ тѣтѣне сѣв, рѣмѣсѣ ѡтѣпѣнитѣрѣю ѡтѣатѣ Оуѣнгѣриѣа. Нѣтарѣл ла кап ѡз.

Ge

а) Et pugnatum est inter eos duodecim dies. *Notarius* cap. 51.

б) Dux vero *Arpad*, inito consilio suorum nobilium, mandata *Menemorout* dilexit et laudavit. Et dum filiam *Menemorout* ejusdem aetatis, ut filius suus *Zultus*, jam esse audivisset, petitionem *Menemorout* differre noluit, et filiam in uxorem *Zultae* accepit. *Notar.* Ibidem.

Menemorout post istam causam in secundo anno, sine filio mortuus est, et regnum ejus, totaliter *Zultae* genero suo, dimisit in pace. Post hanc anno *Dominicae* Incarnationis 907 Dux *Arpad* migravit de hoc seculo. Ibidem cap. 52.

Се каде а љсзмна ачи, кз Нотариѡла ла зисѡла кап ѡа. скрѡе, кз ѡастѡ лѡи Менѡморѡт чѡ ѡсѡпра Оуѡгѡрилѡр ѡѡ фост дин май мѡлате нѡмѡри ѡдѡнатѡ; а) ши ѡѡа ла Биѡѡр нѡ синѡри Рѡмѡнѡи, ѡсташиѡ лѡи Менѡморѡт стѡтерѡ ѡ коантрѡ Оуѡгѡрилѡр ѡтрѡ ѡчѡст ѡлдоилѡ рѡскою. Чѡ, фѡиѡд кз Нотариѡла ачи прѡсте ѡвѡчѡюл сѡѡ нѡ ѡнѡмѡше нѡмѡриле ѡчѡле, кѡре венѡрѡ ѡтрѡ ѡжѡторю лѡи Менѡморѡт ѡсѡпра Оуѡгѡрилѡр, дѡспре ѡлтѡ пѡрте тѡлатѡ вѡчиѡиле нѡмѡри ле ѡвинѡсѡе Оуѡгѡриѡи, ши пѡнтрѡ ѡчѡа нѡ ѡра вѡлѡичѡ а да кѡиѡа ѡжѡторю ѡсѡпра Оуѡгѡрилѡр; оуѡриѡзѡ, кз ѡдѡнарѡ ѡчѡа а май мѡлате нѡмѡри ла Биѡѡр ѡсѡпра Оуѡгѡрилѡр, дин ѡѡѡла сѡѡ фѡрѡ нѡчи ѡсѡтаторѡичѡе ѡ ѡскоди Нотариѡла.

§. 5.

Глад Дѡка Бѡнѡтѡлѡи нѡ ѡѡ фост Бѡлѡар.

Нотариѡла лѡи Бѡла ла кап. ѡ. ѡѡа скрѡе, кз Глад дин четѡтѡ Виѡинѡлѡи де прѡсте Дѡнѡре ѡѡиѡд, кѡ ѡжѡторюл Кѡмѡнѡлѡр, кѡриѡ ѡра Рѡмѡнѡи, прѡѡм май ѡ жѡс вѡм ѡрѡтѡ, кѡпрѡнѡсѡе цѡра, кѡрѡ ѡкѡм се кѡѡмѡ Бѡнат. б) Ёѡрѡ кѡѡд сѡѡ вѡтѡт ѡл кѡ Оуѡгѡриѡи ѡвѡ ѡжѡторю, кѡм не лѡсѡ мѡртѡрѡсѡит Нотариѡла ла кап ѡд. дин Кѡмѡнѡи, дин Бѡлѡарѡи, дин Бѡѡки, ѡдѡкѡ дин Рѡмѡнѡи; в)

Ка сѡ зѡчи, кз Глад ѡѡ фост Бѡлѡар, нѡ пѡци ѡвѡ ѡлтѡ причѡнѡ, фѡрѡ, ѡѡ пѡнтрѡ кз дин Виѡин ѡѡ венѡит ѡ Бѡнат, ѡѡ пѡнтрѡ кз

-
- а) Sicut e converso, milites congregati ex diversis nationibus, contra *Usubium* et suos milites pugnare coeperunt. *Idem* cap. 51.
- б) Terram vero, quae est a fluvio *Morus* usque ad Castrum *Urscia*, praecoccupavit quidam dux nomine *Gaad*, de *Bundyn* castro egressus adjutorio *Cumanorum*. *Notarius* cap. 11.
- в) Cum vellent transire amnem *Temes*, venit obviam eis *Glad*, a cujus progenie *Ohtum* descendit, dux illius patriae cum magno exercitu equitum et peditem, adjutorio *Cumanorum*, et *Bulgarorum*, atque *Blaeorum*. *Notar.* cap. 44.

авѣ ажѣторю асѣпра Оуѣгѣриавр дела Бѣлагарѣ. Чи, пѣнтрѣ кѣ аѣ а-
 вѣт ажѣторю дела Бѣлагарѣ асѣпра Оуѣгѣриавр, адешѣрт траѣи оуѣр-
 марѣ, кѣ аѣ фост Бѣлагар; пѣнтрѣ кѣ асѣменѣ авѣ ел ажѣторю ши де-
 ла Кѣманѣи, ши дела Рѣмѣнѣи. Ниѣи дѣнтрѣ авѣа, кѣчи аѣ венѣит
 дин Видѣи ла Бѣнат, нѣ оуѣрмѣзѣз сѣ фѣи фост Бѣлагар. Пѣнтрѣ кѣ
 мѣкар кѣ прѣсте Дѣнѣре аѣ фост кѣпрѣис аѣкѣм Бѣлагарѣи, ши аѣпѣрѣ-
 цѣ; тѣтѣши пѣнтрѣ авѣа нѣ поѣи зѣче, аѣѣта сѣ фѣи фост ѣвѣиѣиѣи
 Рѣмѣнѣиѣи ѣи де прѣсте Дѣнѣре, кѣт сѣнѣеле ѣел Рѣман кѣ дѣрѣ при-
 лѣѣвѣаѣи сѣ нѣ фѣи сѣкѣнтѣлт, ши сѣ нѣ фѣи фѣлѣкѣзѣрат аѣ трѣнѣиѣи,
 мѣкар кѣ нѣ аѣ авѣт норѣѣре де Сѣрѣитѣриѣи аѣша зѣне вѣитѣриѣи, кѣрѣи
 аѣле авр фѣпѣте вѣтѣѣе кѣ аѣнѣмире де Рѣмѣнѣи сѣ ле фѣи аѣсѣмѣнат.
 Дѣнтрѣ авѣѣи Болѣриѣи Рѣмѣнѣи фѣрѣѣ ѣи дѣи фѣраѣиѣи Исѣан, ши Пѣтрѣ еѣи-
 ѣи де лѣнѣгѣ мѣнѣтеле ѣмѣс кѣ Рѣмѣнѣиѣи, кѣрѣи мѣи де мѣлѣте ѣри аѣвѣн-
 ѣнѣд пре Грѣѣи, нѣ нѣмай пре Рѣмѣнѣи, ѣи ши пре Бѣлагарѣи аѣи сѣкѣ-
 пѣрѣ де сѣпѣт сѣтѣпѣнѣирѣ Грѣѣиавр, ши аѣиѣи аѣгонѣсѣирѣ аѣпѣрѣзѣѣе аѣ
 Бѣлагарѣи. Дѣспре кѣре сѣтѣвѣлѣѣитѣ фѣпѣтѣ мѣи аѣколѣ вѣм кѣвѣнѣтѣ.
 Ба, прѣкѣм ла Нѣкѣита Хѣнѣат аѣ Исѣанѣи аѣнѣгѣл Кѣртѣ а. се сѣкрѣе, Рѣ-
 мѣнѣиѣи ѣи де прѣсте Дѣнѣре, зѣвѣитѣнѣдѣсе кѣ врѣме нѣмеле Дѣкѣѣи ѣѣи
 нѣоав, оуѣнде прѣи аѣвѣрѣлѣан аѣ мѣжѣлокѣла Мѣсѣиѣи, кѣрѣи аѣкѣм се зѣче
 Бѣлагарѣи ши Сѣрѣѣа, аѣ фост аѣшеѣаѣиѣи дѣпѣѣ ѣе дин Дѣкѣа ѣѣе вѣѣкѣе трѣ-
 кѣсе прѣсте Дѣнѣре, аѣ аѣчѣпѣт а се кѣѣмѣа дела аѣѣиѣи Мѣси, де пре
 нѣмеле Цѣрѣи Мѣсѣѣи. а кѣрѣи еѣра лѣкѣвѣитѣриѣи. а) Де оуѣнде ши Нѣкѣита
 пре Рѣмѣнѣиѣи аѣѣи де прѣсте Дѣнѣре аѣколѣиѣи, фѣрѣѣ ѣсѣѣѣре аѣкѣм аѣ
 кѣамѣз Влѣаѣи, кѣ нѣмеле ѣел де нѣѣмѣрѣиле ѣѣле Слѣоѣѣне дат Рѣмѣани-
 авр, аѣкѣм аѣи кѣамѣз Мѣси. Ши аѣколѣиѣи се сѣкрѣе, кѣ аѣпѣрѣзѣѣа Мѣ-
 сѣиавр аѣѣѣсторѣа, аѣдекѣ а Рѣмѣниавр ѣѣлавр де прѣсте Дѣнѣре кѣ аѣпѣ-
 рѣзѣѣа

a) Tum Haemi montis accolae, sibi et Romano Imperio infestissimos reddidit,
 qui olim Mysi, nunc Blachi nominantur. *Nicetas Choniates*, in *Isaacio*
Angelo, Lib. 1.

рѣцїа Бѣлгарилѡр ѿѡ фост май де мѡлт ѿпревнѡтъ, ши оуна. а) Де оунде, мѡкар кѡ Скрїпторїи чей вѣки, дѡпѡ че сѡѡ ѡшезѡт Бѣлгарїи ѿ Мїсїа, ши ѿѡ ѿпревнѡтъ ѡколѡ, Мїсїа ѡ нѡмѣск Бѣлгарїе, ши пре стѡплѡнїтѡрїи Мїсїен ѿи кїѡмѡ Бѣлгарї; тѡтъѡши сѡпѡт ѡчѣл нѡме се ѡцѣлѣг ши Рѡмѡнїи ѡчѣл. Ши ѡшѡ се кѡде ѡ зїче, кѡ Рѡмѡнїи чей де прѣсте дѡнѡвре тот де ѡ оуна ѿѡ ѿпревнѡтъ ѿпревнѡ кѡ Бѣлгарїи, пѡнѡ кѡнд ши чѣпѣ ши чѣл ѿпревнѡ ѿѡ ѡпѡкѡт сѡпѡт мѡна ѿпѡрѡтъ-лѡѡ Грѣчѣск. Грѣвнѡтѡѡ дѡрѡ, пѡнѡ ѿѡ вѣкѡт ѿпревнѡѡ Бѣлгарїлѡр, сѡ фїе ѿ Бѣлгарїа ши Рѡмѡнїи болѡри, кѡ ѡвѣре мѡлтѡ, ши ѡа-менїи ѡлѣши. Дїнѡтрѡ ѡчѣпѣ ѣрѡ Глѡд чѣл дїн вїдїн ѡ дѡкїен Рї-пѣнсе, ѡкѡрїѡ лѡкнїтѡрїи, ѡнѡнїте де ѡтрѡрѣ Бѣлгарїлѡр ѡколѡ, ѣрѡ тѡѡѡ Рѡмѡнїи.

Ши ѡтрѡ ѡдѡвѡр, де ѡр фїи фост Глѡд Бѣлгар; ѿѡ кѡ ѡжѡтѡрїѡл Кѡмѡнїлѡр, ши нѡ май вѡртѡс кѡ ѡ Бѣлгарїлѡр вѡрѣ кѡпрїнде Бѡнѡ-тѡл? Оуѡрѡѡѡѡ дѡрѡ сѡ зїчем, кѡ Глѡд ѿѡ фост де ѡчѣла нѣм, де кѡрѣлѣ ѣрѡ ѡаменїи, кѡрѡрѡ ѣл ѿѡ фост Кѡпѣгїнїе, сѡѡ Крѡнїѡр, ѡ-дѣкѡ кѡ ѿѡ фост Рѡмѡнїи.

ѡчѣст Глѡд, дѡпѡ кѡм скрїе Пѡтѡрїѡла ѡа кап мѡ. фїїна ѡвїне де Оуѡнѡрїи; ѿѡ черѡт дѣла ѣї пѡче. Тѡтъѡш ѿпревнѡѡ Рѡмѡнїлѡр, чѣ дїн Бѡнѡт нѡ сѡѡ кѡрѡмѡт пѡнѡ ѿ зїлѣлѣ Сѡфїтѡлѡѡ Стѣфан Крѡ-лѡлѡѡ Оуѡнѡрїлѡр, преѡм се вѣде дїн вїѡѡ Сѡфїтѡлѡѡ Герѡрѡдѡс Епїс-кѡпѡлѡѡѡ Чїнѡдѡлѡѡ де ѡнѡгѡ Мѡрѡш, чѣ прїн ѡстенѣла влїсѡкѡпѡ-лѡѡ Пѡпїстѡшїлѡр дїн Ярдѣл Ігнѡѡѡс Бѡтїѡнїи ѡ ѡнѡл 1790. ѿ Бѡл-гѡрѡд де нѡѡ тїпѡрїтѡ. Кѡ ѡколѡ ѡа фѡлѡ 318. зїче, кѡ ѿ зїлѣлѣ ѡчѣлѣ ѣрѡ ѿ ѡрѡшѡл Морїсїна (ѡкѡм Чїнѡд) оуѡ Прїнѡпї ѡнѡме ѡхѡѡм (Пѡтѡрїѡла ѡѡ Бѣла ѿл кїѡмѡ ѡхѡѡм) пѡтѣрнїк фѡрѡте, дѡпѡ

а) Καὶ τῆν τῶν Μυτῶν καὶ τῶν Βαλγάρων δυνασίαν εἰς ἓν συναγεῖν, ὡς πάλαι ποτὲ ἦν, ἐξδαμῶς ἠγάχοντο. Et Mysorum ac Bulgarorum dominatum, ut olim fuisset, omni contentione conjungendum esse censuit. *Ibidem*

дѣлз лѣцѣ Гречаскѣ вотежѣт ѿ Видин. Краюлаѣ Стѣфан ничи ѿ чин-
 ете нѣи да, нздзждѣндѣсе ѿ мѣлцимѣ ѿсташилор ши ѿ Нѣмешилор
 сзи. ѿвѣ мѣлциме пенемзрѣтз де кѣи, ши де ѿлте бѣте, ши ѿ-
 вѣре мѣлцз фѣарте, ши ѿпукѣ сѣрѣ Краюлаѣ Стѣфан, кѣрѣ се ко-
 борѣ пре Мѣрзш, тоате лѣѣ фост кѣприне пзнз ѿ Тѣса. Фѣкѣсе кѣ
 благословѣнѣа Патрѣархѣлаѣ дела Цариград ши мзнзстѣре де Кѣлѣгѣрѣ
 ѿ четѣтѣ Мѣорсѣна. Ши тот пзмѣнтѣа ѣра сѣпт стѣпжнѣрѣ лѣи
 дела Рѣла Криш пзнз ѿ пѣрцилаѣ Арѣѣлаѣлаѣ, ши пзнз ѿ Видин ши
 Зерин, кѣре тоате ле ѿвѣ сѣпт пѣтѣрѣ са. Де оѣнде, маи мѣлци
 ѣрмаши ѿвѣ де кѣт Краюл Стѣфан, ши ничи ѿтрѣ сѣмз нѣ вѣгѣ пре
 Стѣфан Краюл Оѣнгѣрилор. ѣра ѣаре кѣреле вѣрѣт ѿлѣс ѿнѣме Чана-
 дѣн ѿ Принципѣла ѿхѣтѣм, пре кѣреле ѿхѣтѣм ѿл пѣсѣсе маи маѣре
 прѣсте ѿцила сѣле. Чи фѣина пѣрѣт кѣ пѣрз грѣ, вѣрѣ ѿхѣтѣм сѣла
 ѿмѣарз, кѣрѣ сѣмѣина ѣл, ѿѣ фѣцит ѿ Стѣфан Краюл Оѣнгѣрилор,
 ши Стѣфан ѿторѣжнѣла ѿ кредѣнца лѣи Хѣ лѣѣ вотежѣт. дѣпз ѿ-
 чѣѣ, фѣина кѣ ѣл ѿѣ тоате трѣбиле Принципѣлаѣ сѣѣ ѿхѣтѣм, ѿл
 испитѣ Краюл Стѣфан дѣспре тѣинеле лѣи ѿхѣтѣм. Кѣре ѿцелѣгѣнѣлаѣ
 дела Чанадѣн, ѿдѣтз порѣнчи боѣрилор сзи, зикѣнд, гѣтѣцивѣ ѿ
 рѣсѣоѣ ѿсѣпра лѣи ѿхѣтѣм прѣтивнѣлаѣ мѣѣ, ши сѣ ѿпѣкѣм ѿпѣ-
 рѣциѣ лѣи. ѿшиждерѣ зѣсе Краюл Стѣфан Боѣрилор сзи, кѣ сѣ ѿ-
 лѣгз ѣи оѣнѣа дѣнтрѣ сѣнѣши маи маѣре прѣсте ѿасте, кѣреле сѣ
 вѣарте кѣшига рѣсѣоѣлаѣ ѿчѣстѣа ѿсѣпра лѣи ѿхѣтѣм Принципѣлаѣ
 Бѣнѣтѣлаѣ. Чи ѣи рѣспѣнсѣрз, зикѣнд, ши кѣре се пѣате ѿфлѣ маи
 ѿтокмѣт де кѣт Чанадѣн? Ши ѿѣа фѣ рѣндѣит ѿрѣстрѣтѣг Ромѣн-
 ѣла Чанадѣн прѣсте ѿастѣ Оѣнгѣрѣскѣ ѿсѣпра Ромѣнѣлаѣ ѿхѣтѣм Прин-
 ципѣлаѣ Бѣнѣтѣлаѣ. дѣчи трѣкѣнд Чанадѣн ши ѿастѣ Оѣнгѣрѣскѣ.
 Тѣса; прѣнсѣрз ѿ рѣсѣоѣ ѿсѣпра лѣи ѿхѣтѣм, ши ѿсѣпра ѿастѣи лѣи,
 ши фѣ вѣтѣлѣе кѣмпѣнтз ѿтрѣ ѿастѣ Оѣнгѣрѣскѣ ши ѿтрѣ ѿастѣ
 лѣи ѿхѣтѣм, кѣрѣ ѿѣ чѣнѣт пзнз ѿ ѿмѣѣз, пре оѣрмз ѿпѣкѣ фѣга

ѡастѣ оуиугрѣскз, ши се ѡскѣнсерз прии тѣфеле Рѣкипер, ши Зѣзрег, ши ѡ тоатз Каниша пзиз пре ла Тика, ѡрз Чанадин тзвзрѣ ѡ нѡаптѣ ѡчѣла ла оуи мѣнте, кѡреле дѣпз ѡчѣла лав нѣмит Ѣрослан, ши ѡхтѣм ѡши пѣсе ѡастѣ са ѡ кѣмпѣла че се кѣма Пагѣнз. Чанадин ѡдѣнѣнд нѡаптѣ дѣпз че саз децентат дин Сомн, ѡастѣ са, ле спѣсе оуи вис, кѣм дѣпз че саз рѣгат Мзченикѣлѣй Геѡргіе, ка сзѣ дозѣндѣскз дѣла Дѣнезѣв ѡжѣторю, ши ѡв фзгзѣвѣнт, кз, де ва ѡвѣице пре прѡтѣвник; ѡ лѡкѣл ѡчѣла, оунде саз рѣгат, ва фѣче ѡ мзизѣтире ѡ чинѣтѣ Сѡнтѣлѣй Геѡргіе; ѡв ѡдормит, ши пзрѣ, кз ѡв венит оуи лѣз ла дѣисѣла, ши ѡи зисе: Сѡмѣле! Че дѡрми! Сѡѡлаз кѣрѣнд, ѡдѣнз ѡастѣ та ѣши ѡсѣпра Врзжмѡшѣлѣй тзв, кѡреле ѡвѣм дѡарме, ши ѡл вѣи ѡвѣице. Кѡрѣ ѡвдѣнд Оуиугрѣй дин гѣра ѡи Чанадин, лзѣдѡрз пре Дѣнезѣв. Ши ѡш ѡширз фзрз зѣѣавз ла рзсѡѡю, ѡципѣнд пѣнтрѣ вредничиле Феричѣтѣлѣй Геѡргіе ѡжѣторю дин чѣрю, кѡреле ѡ форма лѣлѣй саз милѡстивѣнт ѡи черчѣта пре ѣй, ши ѡтрѣ ѡчѣлѣши нѡапте ѡдѡтз ѡастѣ ѡи ѡхтѣм, кѡрѣ зѣчѣ ѡ кѣмп, оуиѣл ѡсѣпра ѡлтѣл ѡв нѣвѣлѣнт, ши ѡпѣкарз фѣга, ѡрз ѡхтѣм фѣ ѡморѣт ѡ лѡкѣл ѣзтѣлѣй де ѡастѣ ѡи Чанадин, кѣрѣл ѡвѣндѣй кѡпз, ѡл три мѣсерз ла Краюл.

ѡтѣта вѣкѣрѣ ѡвѣ Стефан Краюл Оуиугрѣлѡр, кз ѡв кззѣт ѡхтѣм, кѣт пре Чанадин ѡдѡтз ѡл фзкѣ май мѡре прѣсте кѡса чѣ крз ѡскз, ши прѣсте кѡса ѡи ѡхтѣм, ва ши нѣмеле Чѣтзѣй Морисѣна, оунде фзѣѣсе скѡвнѣл ѡпзрзѣиѣй ѡи ѡхтѣм ѡл скимѣз де пре нѣмеле ѡи Чанадин, ши порѡнчи ка де ѡчи ѡнаинте сз нѣ се май кѣме Морисѣна, чи Чанадина, ши тот цинѣтѣл ѡл нѣми Чанадин, прѣсте кѡреле ѡл пѣсе пре Чанадин Кѡмис. а)

ДЕ

а) In diebus illis erat quidam Princeps in Urbe Morisena nomine Achtum, potens valde, qui secundum ritum Graecorum in civitate Budin fuerat baptizatus, qui nimium gloriabatur in virtute, et potentia sua, - - - Regi autem Ste-

ДЕ ВРѢМѢ ЧЕ ДѢХУМЪ, ПРЕВЪМЪ НЕ ЛЗСѢ СКРИТИ ПОТЪРПѢЛА ЛЪИ БѢЛА ЛА
КАП МЪ. ДЪ ФОСТ ДИН ВЪЦА ЛЪИ ГЛАД; Б) ШИ ДѢХУМЪ ДЪ ВРѢМѢ СФЪИ-

ТЪ-

Stephano honorem minime impendebat, confidens in multitudine militum, et nobilium suorum, supra quos dominium exercebat; equorum etiam indomitum multitudinem habebat innumerabilem, exceptis hys, quos pastores in domibus sub custodia servabant, erant ei et pecora infinita, quae omnia habebant pastores suos deputatos, insuper allodia, et curias, et usurpabat sibi potestatem super sales Regis descendentes in Morosio, constituens in portibus ejusdem fluminis usque ad Ticiam tributarios, et custodes, conclusitque omnia sub tributo. Accepit autem potestatem a Graecis, et construxit in praefata urbe Morisena monasterium in honore beati Joannis Baptiste, constituens in eodem abbatem cum monachis Graecis, juxta ordinem et ritum ipsorum. Serviebat namque eidem viro terra a fluvio Keres usque ad partes transilvanas, et usque in Budyn, et Zereu, quae omnia sub sua concluserat potestate: unde praecedebat in multitudine armatorum regem, ac minime reputabat et erat quidam miles valde honoratus nomine Chanadinus, qui ceteros dignitate precelebatur, quibus ipsum dominus preposuerat, hic accusatus est apud dominum suum ardua accusatione, pro qua ipsum dominus interdicere cogitabat, cumque observaret tempus, quo eum perderet, loquens secum in dolo, quod ipsum Chanadinum non latuit, unde fugiens occulte venit ad Regem, quem Rex ad Christum convertendo baptizavit; volens autem ipsum experiri, explorando secreta domini sui intellexit, quod non dolose ad ipsum confugisset, unde cognita ejus fidelitate, et perseverantia ait ad optimates suos, preparamini contra Achtum adversarium meum in prelium, et preoccupemus regnum ejus, in quo sermone adhuc examinabat Chanadinum, quatenus ejus fidelitas amplius probaretur, cumque hoc audisset Chanadinus, gavisus est valde, addidit quoque Rex dicens, eligite vobis talem virum, qui sit princeps noster in prelio, qui respondentes dixerunt, et quis aptior inveniri potest Chanadino, quem eis in principem constituerunt. Congregantes autem exercitum egressi sunt omnes in prelium, cumque transissent Ticiam, inierunt certamen contra Achtum, et exercitum ejus, factusque est fragor et sonitus magnus, et duravit bellum usque ad meridiem, et ceciderunt vulnerati multi hinc et inde ex utraque parte, unde exercitus Chanadini fugam iniens, latuit in vepribus Kykyner, et in Zewreg et in omni Canysa usque ad Ticiam, Chanadinus autem eadem nocte castra mentatus est ad quandam montem, quem postea Orozlanus nuncupavit, Achtum autem posuit castra sua in campo nomine Nagenz. - - - Igitur Chanadinus noctem illam ducens insomnem orabat ad Sanctum Georgium Martyrem, ut sibi a Domino Celi auxilium impetraret, votumque vovit, ut, si adversarii victor existeret in loco orationis, quo genua flexerat in terra, in honore ejus monasterium edificaret, cumque pre nimio labore, et fatigatione ipsum sopor invasisset, apparuit ei in sompnis forma leonis stans ad pedes ejus, dicensque ei, o homo! quid dormis? Surge velociter, cane tuba, egredere in prelium, et superabis tuum inimicum; cumque evigilasset, videbatur sibi, ac si duorum virorum vim recepisset, unde convocato exercitu sompnium, quod vide-

rat,

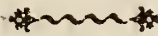
ТѢЛѢИ СТЕФАН КРАЮЛѢИ ОУНГВРИЛОР АЪ АБЪТЪ АТЪТА МУЦЪМЕ ДЕ УСТАШЪИ
 ШИ ДЕ НЕМЕШЪИ РОМЪНИИ А БЪНАТЪ, КЪМ СЕ СКРИЕ А ВЪАЦА СФЪИТЪЛЪИ
 ГЕРАРАДСЪ КЪТЪ НИЧЪИ АТРОУ САМЪ НЪ ВЪГА ПРЕ КРАЮЛ ОУНГВРИЛОР; КЪАР
 СЕ ВЪДЕ, КЪ АПЪРЪЦИА РОМЪНИЛОР А БЪНАТЪ ШИ ДИНЪ ЗЪЛЕЛЕ ЛЪИ

ГЛАД

rat, enarravit eis dicens, post orationem, quam prostratus coram Domino et Sancto Georgio Martyre effudi in hac nocte, invasit me sopor, vidique ad pedes meos quasi leonem stantem, trahentemque me unguis et dicentem, surge homo, quid dormis? congrega exercitum tuum, egredere in hostem tuum, qui nunc dormit, et vinces eum: quo audito, laudaverunt Deum dicentes, Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster. Egressi sunt ergo in prelium sine mora, exspectantes per merita beati Georgii Martyris auxilium de Celo, qui eos in forma leonis dignatus est visitare, et eadem nocte mox exercitus Achtum, qui jacebat in campo, alter ad alterum irruerunt, qui terga vertens inivit fugam, Achtum vero interfectus est in loco prelii ab exercitu Chanadini, cujus caput auferentes miserunt regi, et acceperunt in die illa spolia multa, repletique sunt gaudio magno, eo quod inimicus regis cecidisset: corpora vero Christianorum, qui ceciderunt in prelio, tollentes duxerunt in Moroswar, et sepelierunt in cimiterio S. Joannis Baptiste in Monasterio Grecorum, quia in eadem provincia aliud monasterium illis temporibus non erat, monachis autem ipsius loci ejusdem urbis tertia pars deserviebat, quos Chanadinus non repulit, sed in eodem statu, in quo inventi sunt, manere permisit: quo facto Chanadinus assumens abbatem dicti monasterii, cum aliquibus monasterii fratribus, venit ad locum, in quo ei leo apparuerat, ubi fecit signum quatenus votum, quod Sancto Georgio voverat, adimpleret, in ipso quoque die societati suae convivium magnum preparavit, deinde transeuntes Tyciam, venerunt ad regem. - Chanadinus a rege sublimatur, quem constituit principem domus regis, et domus Achtum, ait enim rex, ab hac die urbs illa non vocabitur Morisena, sed urbs Chanadina, pro eo, quod inimicum meum interfecisti de medio ejus, comes illius provinciae eris, ipsamque sub titulo nominis tui tytulabis, provincia Chanadiensis vocetur, usque in generacionem. Post haec veniens Chanadinus ad locum, ubi leonem viderat, in honorem beati Georgii martyris monasterium edificavit, introducens illuc memoratos Grecos monachos de monasterio beati Joannis Baptiste una cum abbate. - Inde proficiscentes venerunt in urbem Morisenam ubi erant Monachi Greci, qui divina secundum ritum et consuetudinem suam celebrabant, Episcopus autem inuito consilio cum comite Chanadino eundem Grecum abbatem cum monachis suis transtulit in Orozlanos, monasterium vero ipsorum Episcopo cum fratribus suis assignavit, qui in eodem habitaverunt, donec monasterium beati Georgii martiris perficeretur. *Acta S. Gerhardi Episcopi Chanadiensis*, opera Ignatii Comitis de Battyen Episcopi Transilvaniae A. Carolinae typo edita anno 1790.

б) Ex cujus etiam progenie, longo post tempore descenderat Ohtum, quem Sunad interfecit. *Notarius Belae*, cap. 44.

X

Глад аѣ рзмас некѣрматъ, ши стѣпжнѣрѣ еѣ пре лѣнгъ вѣца лѣи
Глад; Ба лѣпрѣцѣндѣ йхѣтѣм, се май лѣцѣсе, де кѣм еѣра лѣ зѣле
лѣи Глад, ши май пѣтѣрникъ се фѣкѣсе. Пѣнъ лѣтрѣ а оѣнспрѣзѣче
сѣтѣ дела Хѣ даръ аѣ лѣпрѣцѣнт Рѣмѣнѣи лѣ Бѣнат.

Нѣ фѣрѣ вѣрѣме се пѣате ачѣ фѣче лѣтрѣварѣ ачѣа, ѣаре Блахѣи,
адекъ Рѣмѣнѣи ачѣа, карѣи дѣдеръ аѣжѣторѣю лѣи Глад аѣсѣпра Оѣнгѣ-
рилѣр, де оѣнде еѣра? Дела Менѣморѣт нѣ аѣ фѣст, кѣ дѣпѣ стѣла
Нѣтарѣлаѣи лѣи Бѣла, Рѣмѣнѣи лѣи Менѣморѣт ачѣа се кѣма кѣ нѣ-
меле чел дѣсебѣт, Кѣзарѣи. Дѣн Йрдѣл де сѣпт стѣпжнѣрѣ лѣи Тѣ-
хѣтѣм лѣкѣ нѣаѣ фѣст; кѣ фѣиנדѣ ачѣста Оѣнгѣр, ши дѣвѣндѣндѣ еѣ
Йрдѣлаѣа кѣ харѣа лѣи Йрпад, ши кѣ аѣжѣторѣюл ѣстѣшилѣр чѣлѣр Оѣн-
гѣрѣиѣи, пре карѣи нѣаѣ лѣгѣдѣнт Йрпад а мѣрѣе, сѣ бѣтѣ пре Чѣлѣ
Дѣка Рѣмѣнилѣр дѣн Йрдѣл; нѣ се пѣате кѣрѣде, Тѣхѣтѣм сѣшѣи фѣ
словозѣнт Рѣмѣнѣи сѣи а дѣ аѣжѣторѣю аѣсѣпра Оѣнгѣрилѣр. Чѣи, нѣчѣи
дѣн цѣра Мѣнтѣнѣскѣ ши дѣн Молдѣва нѣаѣ фѣст, кѣ ачѣа Рѣмѣнѣи
ши Нѣтарѣлаѣи се кѣма аѣтѣнчѣи Кѣманѣи, ши Пѣценѣе сѣаѣ Пѣцина-
цѣте, нѣ Блахѣи. Лѣпѣѣе даръ лѣ Йрдѣл оѣндева, аѣнѣме лѣтрѣ мѣн-
цѣи чѣи де кѣтрѣ цѣра мѣнтѣнѣскѣ сѣ фѣи май фѣст вѣрѣн Кѣришѣр,
аѣкѣрѣа сѣпѣшѣи еѣра Рѣмѣнѣи, ши, пре кѣм чѣи дѣн лѣпрѣцѣа лѣи
Чѣлѣ, ашѣа ши ачѣѣѣ се кѣма Нѣтарѣлаѣи Блахѣи сѣаѣ Блахѣи. Ачѣста
дѣнтѣрѣ Рѣмѣнѣи сѣи аѣ трѣмиѣе спѣре аѣжѣторѣю Рѣмѣнѣлаѣи Глад.

§. 5.

Пѣнѣтрѣ Сѣкѣи.

Нѣтарѣла лѣи Бѣла ла кап ѣ. скѣе, кѣ трѣмицѣндѣ Йрпад Дѣка
Оѣнгѣрилѣр пре Кѣпитѣнѣи сѣи Оѣсѣвѣсѣ ши вѣлек кѣ ѣастѣ чѣ оѣн-
гѣрѣскѣ, ка аѣдѣаѣ ѣарѣ сѣ дѣ рѣсѣбѣю аѣсѣпра лѣи Менѣморѣт; карѣи
дѣпѣ чѣ аѣ трѣкѣт Тѣса кѣтрѣ Бѣхѣр чѣтѣтѣ лѣи Менѣморѣт, ши аѣ
аѣжѣнѣ

ажѹнс ла рѣга Кѣрѣг, тоци Сзкѣй, кáрїй майнаинте фѣсксе норóаде де де а лѣй йтила, аѣжнд вѣстѣ лѣй Оўсѣвѣѣ, венїрѣ айнаинтѣ Оўнгѣрилѣр ачелора, кѣрора лѣшї дѣдерѣ фїйї сзї крєдинчѣрї ши злòг, спре мѣртѣрїє адекѣ ши спре аѣзрїре, кѣм кѣ вѣр цинѣ пѣрѣрѣ пáче кѣ Оўнгѣрїй, ши вѣр фї лѣр крєдинчóшї. Ши ашà єй мѣрсерѣ айнаинте а се вáге кѣ Менѣморѣт. а)

Лѣкѣйтаѣ Сзкѣй ачѣштѣ, майнаинте де а венї єй айнаинтѣ Оўнгѣрилѣр ла Рѣга Кѣрѣг, аколò оўнде сжнт аѣзм а мѣнцїй чей де кѣтрѣ Молдóва ши де кѣтрѣ Цѣра мѣнтенѣскѣ, аѣ аїрѣ, дѣспре ачáста немїка нѣ аѣнцїе Нотáрїѣл а тоатѣ истóрїа са.

Ба, нїче де че нѣм аѣ фост єй, пѣнѣ аѣтѣзї нѣ се шїе кїар. Дрєпт Нотáрїѣл ла кап пá. зїче, кѣ Сзкѣй аѣ фост норóаде де а лѣй йтила Краюлѣй Хѣнилѣр ѣаре кнд. Чи де ачї нѣ пóци траѣе оўрмáре, кѣ Сзкѣй аѣ фост Хѣнї, де врѣме че ачѣл се шїе, кѣ Хѣнїй, кнд аѣ венїт а Дáкїа, де оўнде скóасерѣ пре Гóтї, аѣѣ дїнтрѣ май мѣате Гїнте Словенѣшї шїе асоцїте норóаде. Дрєпт ачѣл нѣ нѣмай Хѣнїй, чи ши алте норóаде сказѣшї саѣ Словенѣшї єрà а лѣй йтила.

Кѣ чїне пóате крѣде чѣл че фѣрѣ нїчї ѣ мѣртѣрїє се зїче ла Тѣрóци а Крòника Оўнгѣрилѣр, Пáртѣ а. кап кá. кѣ трей мїй де Хѣнї, дин кáрїй, се зїче, кѣ сжнт прѣсїцї Сзкѣй де аѣтѣзї, аѣ

X 2

рѣмáс

а) Dux Arpad et sui nobiles, communi consilio miserunt exercitum contra Menumorout Ducem Byhoriensem, cui exercitui principes et ductores facti sunt Usubuu et Velec, qui egressi sunt de insula equitantes per sabulum, et fluvium Thysciae in portu Beuldu transnavigaverunt. Et inde equitantes, juxta fluvium Couroug castra metati sunt, et omnes Siculi, qui primo erant populi Athylae Regis, audita fama Usubuu, obviam pacifici venerunt, et sua sponte filios suos cum diversis muneribus in obsides dederunt, et ante exercitum Usubuu, in prima acie contra Menumorout pugnaturi caeperunt, et statim filios Siculorum Duci Arpad transmiserunt, et ipsi praecedentibus Siculis, una contra Menumorout equitare coeperunt, fluvium Cris in Cerumo monte transnataverunt, et inde equitantes juxta fluvium Tekereu castra metati sunt. Notarius cap. 50.

рзмѣс ѿ Панино́нїа де Хаба, кареле ѿвїнс фвци кз єт. мїи де Хвнїи ѿ напѡи ѿ Скїаїа? Пѣнтрѡ кз де ѿр фї рзмѣс ѿчѣа Хвнїи, прекѣм єра тоате нѣмврїале Вврѡпей ѿтвржтате ѿсѡпра Хвнїилѡр пѣнтрѡ тїрз-нїїале ши варварїїале лѡр, нїчї оун час, Зїкїанд ѿша, нз ѿр фї сѡ-фѣрїт, чи пре тоци ѿр фї дѡмїкѡт, нѣкѡм сз ле дѣ рзгѡз ѿ лзкѡї кѡтзѡа врѣме ѿ Панино́нїа, ши ѡпѡи де ѡколѡ кз тоатз ѿдзѡмнѡрѣ лѡр сз мѣргз прѣсте Дрѣл ла мѡнцїи, ѿтрѡ кѡрїи сѡнт ѡкѡм Сзкѡїи.

Ѣнгал ѿ Сѡплемѣнтеле Вїндїчїилѡр Корнїдешїане. §. 9. мѡлт ѿс-дз ка сз ѡрѣте, кѡм кз Сзкѡїи сѡнт Оунгѡрїи. Зїче, дѡпз мзрѡг-рїсїрѣ лѡїи Константїн Порфїрогенїтѡ, кз фїїнд Оунгѡрїи ѡфѡрз де хотѡреле ѡпзрзцїей сѡле, оунде ѡвѣ рзсѡѡю, лѡвїнд прѡтївнїчїи прѣ-сте Оунгѡрїи чей че рзмзсѣсе ѡкасѡ пѣнтрѡ пѡзз; пре фамїлїїале Оун-гѡрїилѡр ле шѣрсѡрз де пре фѡца пзмѡнтѡлѡїи, ши пре чей че рзмз-сѣсе пѣнтрѡ пѡзз ѿї фѡгѡрїрѡз. Де оунде ѿша врѣ сз гѡлѡскз Ѣнгал, кз непѡтѡнд ѡчѣї пзхїтѡрїи Оунгѡрїи ѡкзтрѡз сѡкзпѡ ѿтрѡлте пѡрцїи, ѡв трзѡвїт сѡсе трѡтз ла мѡнцїи ѡчѣа, оунде ѡстзхї лзкѡїск. Дѣчї кѡрїандз врѣме, дѡпз ѿтѡмїлѡрѣ ѡчѣа, вѡнїнд Оунгѡрїи ѿ Панино́-нїа, Зїшїи Сзкѡїи дїи лѡкѡрїале оунде ши ѡкѡм лзкѡїск вѡнїрѡ, ши ѿрзшї се ѡпрїѡнѡрѡ кз фрѡцїи сѡїи. а)

Чи, тоатз гѡчїтѡра лѡїи Ѣнгал ѡ дѡспѡлѡтз мѡї сѡс чѣтїтеле ѡле Нѡтѡрїѡлѡїи кѡвїнѡте, ѿ кѡпѡл п. де дѡнѡса скрїсе. Кз, де ѡв фѡст
Сз-

а) Postquam autem iterum cum Romanorum Imperatore pacem Symeon fecisset, foedere cum Patzinacitis inito terram Turcorum, qui tunc extra Regni sui fines (an contra Russos; vel Svatoplucum) bellum gerebant, (in Ucraina et Moldavia - Ateleusu) invadens, familiis eorum deletis, et qui ad custodiam relicti erant pulsus, late vastavit. Haec sunt verba Porphyrogenetae.

Qui pulsi sunt, illi fugerunt in locum tutiorem. Jam ipsa montium nunc Transsilvaniam a Moldavia et Valachia dividantium natura ac vicinitas ad Ateleusu, admodum plausibili est indicio, montes hos Hungaris illis, qui a praepotentibus Patzinacitis et Bulgaris repressi sunt, desideratum Asylum praebuisse. Atque in his iisdem locis debebant Siculi, cum Hungari paullo post illam cladem reduces regionem Ateleusu desertam inveni-entes, novam suam Patriam in Pannonia stabilitum trent. Engel, Sup-plementa ad Vindicias Anonymi Cornidessianas, §. 9.

Сзкѣй ачѣа Оу́нгѣрїи, ши кѣ пѣции майнаи́нте де а венї Оу́нгѣрїи
 а Пани́онта фѣсѣсе а Молдо́ва ши а Оу́крайна лаша́лтѣ кѣ ачѣѣши
 Оу́нгѣрїи, фра́ци ай лѣр; пѣнтрѣ че се темѣрѣ Сзкѣй, ѣши́нда ла
 Рѣжа Кѣрѣт анайнтѣ Оу́нгѣрилѣр, кѣ нѣ ле вѣр кѣде лѣр Оу́нгѣ-
 рїи де нѣши вѣр пѣне фїи́и зѣлог ла Оу́нгѣрїи? Де ар фїи фост аша́
 лѣкрѣ, прекѣм ай пла́че лѣи ѣнѣа ал зогрѣфїи; аѣ нѣ вѣр кѣноа́ѣе
 ши Сзкѣй пре Оу́нгѣрїи, ши Оу́нгѣрїи пре Сзкѣй, ши се вѣр кѣма́
 пре нѣме Оу́нїи пре а́ѣи: Оу́нда! Ёте! Тѣрѣол! Оу́тѣвѣѣ! Зо́лѣкѣ!
 Ёле́к! То́сѣ! Де́лѣ! Зо́воа́сѣ! Ёле́д! Ёѣа́сѣ! Ёа вѣр кѣ пла́ѣе де вѣкѣрѣе,
 кѣ ѣрѣши́ саѣ а́тѣланїт; нѣ ар фїи стат а прїимї деа Сзкѣй пре
 фїи́и лѣр зѣлог спре а́тѣрїрѣ крѣдїи́ѣи а́то́кма, прекѣм пѣнѣ а́ѣи
 прїимїсе деа то́ате гїнѣеае, пре ла кѣре аѣ а́ѣе, ши лѣѣ сѣпѣс.

Ёѣрѣ, кѣѣи пре Сзкѣй нѣ пѣс анайнтѣ Оу́нгѣрїи а ѣа́сте а́сѣпра
 лѣи Менѣморѣт, не фѣкѣнда пѣнѣ а́ѣи Оу́нгѣрїи а́ѣстѣ ѣнѣсте а́лѣр
 Нѣкѣмѣрїи, нѣ ѣ нїѣи ѣ ми́ра́ре; пѣнтрѣ кѣ ши ачѣа ѣ а́девѣрѣт кѣ
 нїѣи оу́н нѣм пѣнѣ а́ѣи нѣ саѣ фост а́фа́лт, кѣрїи́ дин вѣнѣ во́а
 лѣр кѣ то́ѣи сѣ вїнѣ ла Оу́нгѣрїи а се а́ѣиѣа, ка сѣ фїе ѣста́ши
 сѣѣт сѣтѣгѣрїла Оу́нгѣрїи́и. А́сѣ прїѣина ѣѣ а́девѣрѣтѣ кѣѣи Оу́н-
 гѣрїи пѣсѣрѣ пре Сзкѣй анайнтѣ а́сѣпра лѣи Менѣморѣт, нѣ ачѣа, ми
 се па́ре, сѣ фїи фост, ка сѣ ле фѣкѣ Сзкѣилѣр ѣнѣсте, ѣи а́ѣнда
 Оу́нгѣрїи нѣ пѣцинѣ грїѣе де кѣтрѣ Менѣморѣт, ка нѣ кѣмба сѣ
 оу́мѣе вѣтѣѣи ка а рѣсѣо́а ѣл дин тѣю, лїпѣ кѣ ѣсебїтѣ а́ѣелеп-
 ѣе сѣ по́арте рѣсѣо́а а́ѣста. Де оу́нде, фїи́нда Сзкѣилѣр май кѣ-
 носкѣте ло́ѣрїла ачѣле, де кѣт Оу́нгѣрилѣр, пре Сзкѣй се кѣдѣ
 сѣи пѣнѣ анайнтѣ, ши Оу́нгѣрїи сѣ оу́рмѣѣе.

А́ко́ло́ши ѣнѣа жѣде́кѣ, кѣ нѣмѣе ѣл оу́нгѣрїе́кѣ ал Сзкѣилѣр,
 Сѣкѣай (Székely) бїне деа бѣкѣа кѣвѣнт, Székely, а́де́кѣ фѣгѣтѣо́рїю,
 кѣрѣле а́стѣѣи се зїѣе, Szökevény. Де оу́нде, пѣнтрѣ кѣ аѣ фѣѣнт,
 а́лѣнѣа́ѣи де Пѣцинѣѣи, а мѣнѣи́и, а кѣрїи́ сѣѣнт а́стѣѣи, се зїѣ

Сзкѣй, (Székelyek). Чи фїи́нда кз ѿм ѿрзтѣт, ѿ фї нестаторникз гж-
читѣра лѣи Ёнгел чѣ дѣспре фѣга Сзкѣилѣр дин Молдѣва ши дин Оу-
крайна; оу́рмѣзз, кз нѣ пѣнтрѣ ѿ ѿтжмплѣре ка ѿчѣа се зик Сз-
кѣй, Székelyek.

Ёѣ, ка сзѣмй дѣсвлѣск пзрѣрѣ мѣ, сокотїнда кз ѿмзрѣнтѣл кї-
пѣл граюлѣи ѿл Нотѣрїѣлѣи, кѣм ворѣѣще дѣспре Сзкѣй; жѣдек, кз
лѣкѣл, де оу́нде ѿѣ венїт Сзкѣй ѿнаїнтѣ Оу́нгѣрилѣр ла Рѣѣл Кѣрѣг,
нѣ се кѣде сзл черкѣм прин мѣнцїи ѿчѣа, оу́нде лзкѣск ѣи ѿкѣм де
кзтрѣ Молдѣва ши де кзтрѣ цѣра Рѣмжнѣскз, чи маї ѿпрѣпе де
цѣра Оу́нгѣрѣскз, ши де Рѣѣл Кѣрѣг. Нотѣрїѣл ла кап ѱ. скрїи́нда,
кѣм Сзкѣй ѿѣ ѣшїт ѿнаїнтѣ Оу́нгѣрилѣр; нѣ грѣѣще де ѣи, ка де
ѿ рїнтѣ кѣрѣ сз фї венїт депѣрте, прѣкѣм сжнт депѣрте зїшїи мѣн-
цїи де Рѣѣл Кѣрѣг; чи зїче, кз Сзкѣй, ѿѣзїнда вѣстѣ лѣи Оу́сѣѣѣ,
ѿдекз, ѿѣзїнда, кз Оу́сѣѣѣ вїне кз ѿастѣ Оу́нгѣрѣскз ѿсѣпра лѣи
Мѣнѣморѣт, кжнд ѿѣ сосїт ѿастѣ ѿѣста ла Рѣѣл Кѣрѣг, ши ѣи ѣ-
шїрѣ ѿнаїнтѣ Оу́нгѣрилѣр ѿколѣ. Рѣмегѣнда вїне ѿчѣсте, лїпѣѣще
сз крѣдем, кз лзкѣшѣл Сзкѣилѣр, де оу́нде ѿѣ венїт тѣцї ла Рѣѣл
Кѣрѣг, нѣ ѣрѣ прѣ депѣрте де рѣѣл ѿѣста. Маї ѿпрѣпе ѣрѣ ѿпзрѣ-
цїѣ Рѣмжнїлѣр чѣлѣр че дѣпз мѣартѣ лѣи Цѣлѣ ѿкѣм ѿвѣ дѣкз прѣ
Тѣхѣтѣм. Ши фїи́нда кз ѿколѣ ѿфѣрѣ де Блѣхї сѣѣ Рѣмжнїи нѣ ѣрѣ
ѿлцїи, фзрѣ Склѣвї, кѣрїи пѣате лзкѣл ѿ лѣкѣрїле чѣле ѿвѣчїнѣте
ѿпзрѣцїей лѣи Мѣнѣморѣт; оу́рмѣзз, кз Сзкѣй ѿчѣа ѿѣ фост ѿсѣшїи
Склѣвїи чѣи дїнтрѣ ѿпзрѣцїѣ лѣи Цѣлѣ Дѣмнѣлѣи Блѣхїлѣр. ѿчѣшѣ,
ѿѣзїнда, кз вїне Оу́сѣѣѣ кз ѿастѣ оу́нгѣрѣскз ѿсѣпра Рѣмжнѣлѣи Мѣ-
нѣморѣт, дїнтрѣ ѿчѣле лѣкѣрїи ѿвѣчїнѣте прѣ лѣене ѿѣ пѣтѣт тѣцї сз
ѿсз ѿнаїнтѣ Оу́нгѣрилѣр ла Рѣѣл Кѣрѣг, ши сзсе оу́нѣскз кз Оу́н-
ѣрїи ѿсѣпра лѣи Мѣнѣморѣт.

Се кѣде ѿчї ѿ ѿсзмнѣ ши ѿчѣа, кз Нотѣрїѣл лѣи Бѣла прѣ Сзкѣй
ѿи скрїе фзрѣ де ѿсѣвїре ши Сїкѣлї (Siculi), ши Сїклї (Sycli). Кѣре

нѣме, ми се пारे, кз нѣ де айрѣ аѣ иѣворѣт, фзрз дин Склавн (Scclavi) адекз, повестина лѣи ѿпафѣркош спѣонѣла лѣи Тѣхѣтѣм, ши чѣлора лалци Оуѣгѣри, кз а Ирѣла афѣрз де Рѣмѣни сѣнт Лзквн-торн ши Склавн; несѣферина фѣрѣ лимбей Оуѣгѣрѣши, скл, а се оуѣни атрѣ силлѣз; пѣсерз апаинтѣ консонантей чѣи дин тѣю ѿнокалз, ши аша дѣпз фѣрѣ лимбей сале а лок де Склавн зисерз Оуѣгѣрѣи ачѣа Сѣклек (Sicluек). дѣпз ачѣа скимѣжндѣсе ѿртографѣа ла Оуѣгѣрѣи атрѣ ачѣла кип, прекѣм ѣсте акѣм атрѣитз, а лок де Сѣклек, аѣ зис, Сѣкѣлѣек (Székelyek), ши азтинѣще Сѣкли, (Sycli) Сѣкли (Siculi). Ялтминтѣрѣ дин Каталѣгѣа Кремифаненсе не адеверѣм, кз май де мѣлт Склавн сѣз зис Сѣклавн: де оуѣде лѣсне аѣ фост сѣзе насѣз Сѣкѣлѣ (Székely) а)

Дѣарз ла квѣинтеле лѣи ѿпафѣркош чѣле дела Нотѣрѣла кап кѣ. бѣте адоаш пѣрте а Кроѣникей Оуѣгѣрилар ла Тѣрѣци кап ѣе. оуѣнде скрѣе, кз, вѣтѣндѣсе Краюл Гѣйса ала дѣилѣ кѣ Нѣмѣцѣи, пре Сѣкѣи. кѣрѣи ѣра ѿбичѣю сѣ мѣргз апаинте ла ѿаѣте, аѣ нѣмѣще мишѣи, пѣнтрѣ кз, кѣм сѣз ачѣпѣт рѣсѣоюл кѣ Нѣмѣцѣи; Сѣкѣи ааатз рѣпсерз фѣга тѣци. в)

Вѣи атреба: дакз нѣ сѣнт Оуѣгѣрѣи Сѣкѣи; де оуѣнде ѣсте, кз лимба Сѣклилар ѣ Оуѣгѣрѣскз? Лѣсне ѣ рѣспѣнѣла. Кз, дѣпз кѣм скрѣе Нотѣрѣла, тѣци Сѣкѣи, кѣна аѣѣрз а се бѣте Оуѣгѣрѣи кѣ Мѣнѣморѣт, венѣрз ла Оуѣгѣри. дѣчн нѣ пѣцинз вѣѣме фѣина ѣи кѣ Оуѣгѣрѣи, пре лѣсне аѣ фост ка тѣци сѣзе аѣѣще лимба Оуѣгѣрѣскз, ши аша лимба чѣ Сѣкзѣѣскз, а адинѣ небоиндѣсе спре ачѣа, сѣ ѿоуѣите, прекѣм ши аѣтззи нѣ липсѣск атрѣз Словѣни де ачѣле порѣаде,

кѣре

а) Hic Lauriacensem Ecclesiam pressit, volens provinciam dividere, et auxilio Swentibaldi Regis Moravorum in Seclavia Metropolim suscitare. *Catalogus Cremifanensis*, apud *Hansizium* Germ. Sacr. Tom. 1. pag. 166.

в) *Siculi* vilissimi, omnes pariter fugerunt, sicut oves a lupis, qui more solito, praeibant agmina Hungarorum. *Turocz*, *Chronica Hungarorum*, Parte secunda, cap. 65.

каре аши оуруисек лимба са чк рсаскз апрехнз кз нэмеле нэмвлэй сзз, кжт пре алокврѣ кз тотга аз оуитат лимба гинтей сале чк рсаскз, ши сингвр оунгврѣще гзхеск. Май мэлте пилде де ачкле сжнт, кжт нѣм атрег, примина алтз лимез, шаз оуитат лимба са. Ба, токма ши а цѣра Оунгврѣскз авем прѣсжмциѣтз пилдз а оуней атжмпазри ка ачаста. Аз лимба Кзманилвр, мзкар кжт Гевр-гис Прай се некоаще апротивз, аз фост Оунгврѣскз: ши ятз акэм де мэлте вѣкзри кз тотга е Оунгврѣскз. Ши асши лзвддтга Прай а Дисертациа з. мзртврискѣ, кз ачей нз пзцини Фржнчй, кари аз венит а цѣра Оунгврѣскз, ши саз ашезат а балѣ чк агртей авечинатз, кз тотга оуитжндзши лимба са, акэм ворбеск нѣмай оунгврѣще. а)

Ши ачкле марй, ши пзтѣрнице нѣмзри, Лонгокардй ши Фржнчй, кзм аскминз Салагис, аз нѣши пѣрадзрз кз тотга лимба са, дѣпз че саз аместекат кз Италианй ши кз Галлй, мзкар кз фйнд мзлциме мэлтз фоарте, нз аз пзтѣт сз нз ле рзмжнз ши де але лвр кзвинте, ши сз ле апзртзшаскз кз Италианй. б)

Чи, Енгел ла локга май сзс анзмит зиче, кз фйнд Кзманий ла шее, адекз а Кзманиа чк маре, ши а Кзманиа чк микз акзнузрაცი де Оунгзри, лѣсне саз пзтѣт аша асоци кз Оунгзри, кжт сз авѣце лимба чк оунгврѣскз, ши а лвр сз ѡ оуйте. Идрз Сзксйй акзнузрაცი де Сасй ши де Рзмжнй, де оунде ар фи авзцат лимба чк Оун-

гз-

а) Olim ex Leodiensi tractu bonam Gallorum manum in vallem Agriae vicinam venisse, Olahus testis est, qui quamquam illius tempore Gallicam adhuc linguam sonabant, hodie tamen in Hungaricum sanguinem, et linguam penitus commigrarunt. *Georgius Pray*, Dissertatio 7 in Annales veteres Hunnorum Avarum et Hungarorum.

б) Luculentum rei istius exemplum praebent Longobardi et Franci; quorum vetus idioma penitus obsolevit, postquam ipsi populis Italiae, et Galliae, quorum sermo fuit Latinus vulgaris, commixti, linguam eorum adoptarunt, sed ita ut non paucas et voces, et loquendi modos in eandem intulerint. *Stephanus Salagius*, de Statu Ecclesiae Pannonicae Lib. 1. cap. 1. Num. 19.

гүрҕэскэ? Чӣ де ҫарз чѣ Сзкҕҕй тоҕй, кҕм не лзсҕ скрҕс Котарҕа
лҕй Бѣла, аҕ венит атрз Оуңгҕрй, шӣ аҕ петрекѣт атрз ѣй, а-
дешерт фаче ѣнгел ачѣ атребаре.

Бѣй атреба ҕрзшй. Дакз Сзкҕҕй нҕ аҕ фост Оуңгҕрй, чѣ при-
чинз нҕ пҕтҕт апинц, ка кҕ тоҕй сз винз шӣ сзсе акинѣ сҕпт
стҕҕҕриле Оуңгҕрилвр? Нздѣждѣ кзщҕҕлҕй, картѣ аҕ фост апинѣ
шӣ пре стрзмошй лвр асе асоци ҫрй кҕ Хҕнй, ҫрй кҕ алтз гинтз
номадз, шӣ а венй а пзрциле ачѣсте. Кз, аҕзҕнд, кҕм Оуңгҕрйй
аҕсҕра тҕтҕрҕр се скоалз кҕ ҫасте, шӣ фак авинцери мари, соко-
тѣ кз шӣ ѣй, оуңнндҕсе кҕ Оуңгҕрйй, се ввр абогзци.

Динтрз ачѣстз стрҕнсз а Оуңгҕрилвр кҕ Сзкҕҕй асоцире, май
вжртос де кжт дин кзстарѣ лвр атрз алте цинте сказвѣщй, шӣ рҕ-
сѣщй, ми се паре асе фй атжмплат, де лимба чѣ Оуңгҕрҕскз май
атреа а ѣй парте ѣ акигатз дин кзвинте сказвѣщй, кҕм мзртҕрисѣще
шӣ Петрз Катанчич а картѣ чѣ дѣспре Істрз, кап й. кзрҕа дин
прҕнчйе амҕндоав лимбиле, шӣ чѣ оуңгҕрҕскз шӣ чѣ сказвѣскз
нҕ фост кҕноскҕте. - а)

Гѣвргҕс Прай аналҕста Оуңгҕрҕск а тоате пзрциле се сзчѣще шӣ
се рзсчѣще, ка дорз дорз ва пҕтѣ вздай, кҕм кз Сзкҕҕй дин ар-
дѣл сҕнт Пацинациѣте, шӣ, кз Пацинациѣтеле аҕ фост дин вица Оуң-
гҕрилвр. Чӣ, де ар фн фост Пацинациѣтеле Оуңгҕрй; чине поате крѣде
кҕ атҕта оуҕриѣ шӣ врзжмзшйе де морте сз фй фост аҕсҕра вицей
сале Пацинациѣтеле, кжт дин тоате цзриле сзй алҕнцѣ пре Оуңгҕрй;
пзнз кҕнд ачѣщѣ се ашезарз а Паннонҕа, дҕпз кҕм мзртҕрисѣт не
лзсҕ Константин Порфирогенитҕл, дин кареле шӣ ѣнгел а локзл май
сҕс арзтат ҫ кҕноаще ачѣста? Апой, кҕм не лзсҕ скрҕс ачѣлашй

Пор-

а) Cum idioma Hungarorum tertia pene sui parte Slaviceis. constet vocabu-
lis: - - - ut equidem, qui a puero utramque norim. Petrus Catantsich,
de Istro. cap. 8.

Порфирогѣнитѣ, Пацинацітеле авѣ цѣрз фобарте маре, шѣ ѣй ѣра мѣла-
 цѣме немзрцинитѣ, де карій тоци де прин прежѣр, Рѣшѣн, Бѣлгарій,
 Оуѣнгѣрїи авѣ фрѣнк маре фобарте. Яѣ авѣстѣ дескрипцие се поате кѣ-
 венѣ авѣлѣр пѣциѣннѣ Сѣкѣї дин Ярдѣл, токма де веѣ авѣлѣ
 лѣр шѣ пре Оуѣнгѣрїи дин Ярдѣл? Кѣте нѣмѣрїи сѣнт дин Тѣ-
 са пѣнѣ авѣ марѣ нѣгрѣ, де кѣт фѣеце кареле нѣм де авѣстѣ фѣрѣ авѣ-
 мѣнарѣ сѣнт май мѣлѣннѣ Рѣмѣннѣ; ба тоате нѣмѣрїилѣ кѣте сѣнт дин
 Тѣса пѣнѣ авѣ марѣ нѣгрѣ, сѣ ле сокотѣннѣ ла ѣлѣлѣтѣ; лѣкѣ кѣ мѣлѣт
 май мѣлѣннѣ сѣнт Рѣмѣннѣ авѣ прѣлѣлѣргѣл авѣла цѣнѣт. Де оуѣнде нѣчѣ ла
 оуѣн нѣм, кѣте сѣнт дин Тѣса, пѣнѣ авѣ марѣ нѣгрѣ, нѣ се кѣвин авѣле
 че не лѣсарѣ скрѣсе вѣкѣї Скрѣитѣрїи Грѣчѣннѣ пѣнѣтрѣ Пацинаціте фѣрѣ
 сѣнѣгрѣ Рѣмѣннѣлѣр, ѣрѣ веѣ сокотѣ лѣцѣмѣ лѣкѣлѣннѣ лѣкѣннѣннѣ, ѣрѣ
 мѣлѣннѣ нѣмѣрѣлѣннѣ лѣр. Нѣ Оуѣнгѣрїи дѣрѣ авѣ фост Пацинацітеле, нѣчѣ
 Сѣкѣї Пацинаціте. Вѣннѣ май сѣс кап ѣ. ѣ. авѣ слѣвеле а. шѣ б,
 четѣще авѣколѣшѣ ѣ. ѣ. оуѣнде авѣ арѣтѣт, кѣ Склѣвѣї, пре карій авѣ
 авѣлѣт лѣкѣннѣннѣ кѣ Рѣмѣннѣ, кѣнд венѣрѣ Оуѣнгѣрїи авѣ Ярдѣл кѣ Тѣ-
 хѣтѣм авѣспра лѣннѣ Цѣлѣ, сѣнт рѣмѣннѣннѣ дин Склѣвѣї авѣлѣ, че ѣра авѣ
 ѣастѣ Яварилѣр, шѣ прѣпѣдѣннѣ Пѣпѣннѣ пре Яварїи авѣ рѣсѣою, ѣї
 кѣ фѣга авѣ скѣпѣт авѣ коаче прѣсте Тѣса, де сѣкѣї лѣннѣ Пѣпѣннѣ. Де
 оуѣнде оуѣрѣмѣннѣ, кѣ Сѣкѣї нѣ сѣнт дин норѣаделе авѣлѣ, карѣ авѣ ве-
 ннѣт авѣ пѣрѣннѣ авѣстѣ кѣ Хѣннѣ лѣннѣ Ятѣла, чѣ дин гѣнтеле чѣле
 че авѣ фост кѣ Яварїи, мѣкар кѣ шѣ пре авѣннѣ оуѣннѣ Скрѣитѣрїи де
 веѣ вѣкѣ сѣлѣ ѣвѣннѣннѣ авѣ нѣмнѣ Хѣннѣ.

§. ѣ.

Пѣнѣтрѣ Сѣсїи дин Ярдѣл.

Лѣпѣще сѣ авѣннѣннѣ авѣ шѣ дѣспре Сѣсїи чѣва, карїи, прѣкѣм
 Сѣкѣї, авѣ шѣ ѣї сѣнт лѣтрѣ чѣле трѣї Націѣанѣ прѣимнѣте авѣ Яр-
 дѣл. Лѣвѣрѣннѣннѣ Тѣвелѣннѣннѣ Сѣс дин Мѣдѣїш авѣ Карѣтѣ са, карѣтѣ ѣ
 авѣннѣ-

днѹмъ, ѿрицинес ѣт ѡкасѣс Трансилванорѹмъ, кап г. адѹче пзрѣрѣ
 лѹи Ятанасѣс Кириѣрѣс, дѹпз кареле ѿрихѣс, ши алцѣи мѹлци фѹрѣ
 де ачаствз пзрѣре дѣспре ѹчепѹтѹл Сасилѹр ѹ Ардѣл: кз ла аѹл дела
 ѹтрѹпартѣ дмнѹлѹи 1284. пзсѣндѹсе шобаречѣи мѹлци фобартѣ ѹ ѡра-
 шѹл Хамленсилѹр ѹ цѣрл Немцѣскз, кѹт ѹ маре примѣждѣе ѣрѹ ѡрѣ-
 шѣнѣи пѣнтрѹ шобаречѣи ачѣа, се арѣтѣ сатана ѡрѣшѣнилѹр ѹ кѣп де
 четераш сав ѹлѹтѹш, кареле фѣгѣдѹи, кз де ѹи вѹр пазтѣи вѣне, ѣл
 ѹи ва мѹнтѹи де шобаречѣи. Де оѹнде токминѹсе кз ѣи; кз сѹнетѹл
 чѣтерей, ши кз кѹнтартѣ скоѹлнд шобаречѣи ѹи ѹненѣ ѹ рѣл чѣл ѹ-
 пропѣ де ѡраш. ѹи ѡрѣшѣнѣи нѹ вѣрѣс сз пазтѣскз дѹпз ачѣа сз-
 танѣи токмѣта платѣ. Пѣнтрѹ ачѣа ачѣлаши сзтанѣс, ка сз ѹзѣжн-
 дѣскз ачѣствз недрептѣте, фѣинд ѡрѣшѣнѣи ѹ Бесѣрикз, кз сѹнетѹл
 лѹѣтей сале амѹци мѹлци прѣнчѣи кзтрѣ сѣне, ши ѹчѣт ѹчѣт трѣгѣн-
 дѣсе кзтрѣ апрѡпѣле дѣл Кѡппен, ѹи адѣмѣжнѣ пре Прѣнчѣи пѣнѣ ла
 Кѡппен. Де ѹколѹ перѣрѣс, нѹ се май вѣзѣрѣс прѣнчѣи Хамленсилѹр.
 Дѣчѣи ачѣи прѣнчѣи дѣши де сзтана пре сѹпт пѣмѣнт ѹ Ардѣл, дѣде-
 рѣ ѹчепѹт Сасилѹр ѹ Ардѣл, ши дѣнтрѹ ачѣи стрѣмошѣи, адѣкз,
 дѣн прѣнчѣи, карѣи ѹл дѣс сзтана пре сѹпт пѣмѣнт, сѣнт прѣсѣциѣ
 Сасѣи, карѣи се ѹфлз ѹствѣжѣи ѹ Ардѣл.

ѹчѣл ѹчепѹт ѹл Сасилѹр ѹ Ардѣл, кз ачѣа се невоѹше, зѣче То-
 пелтинѣс, ѹл ѹтрѣи Кириѣрѣс, кз Крѡника Ардѣлаѹлѹи мѣртѣрисѣше,
 кѹм ла аѹл 1184. ѹ зѣва лѹи Іѹанн ши Павел, фѣрѣ вѣсте се вѣ-
 зѣрѣс ѹ Ардѣл прѣнчѣи де неѣѹвосѣѣтѣ лимѣс. Карѣи ѹшеѣндѹсе ѹколѹ
 кз лѣкашѹл ѹши цинѣрѣс лимѣа са, кѹт пѣнѣ ѹствѣжѣи Сасѣи стрѣне-
 пѡциѣи ачѣлѹра вѡрѣск лимѣа Герѣанико-Саѣзоничѣскз.

ѹчѣсте пѣнтрѹ ѹчепѹтѹл Сасилѹр чѣлѹр дѣн Ардѣл, ѹколѡшѣи зѣ-
 че Топелтинѣс, май тоатѣ ѡрѣпа ле кредѣ, пѣнѣ кѣнд Мартинѣс
 Шоѡкиѣс, ѹ кѣрѣл кѣвинте ѹколѡшѣи ле скрѣ Топелтинѣс а) кз скри-
 соартѣ

У 2

а) Ne vero censeatur hostis generis humani hosce pueros secum abripuisse ad
 sedes infernales, nova fabula pro statumiaanda principali fabula est excogi-
 tata.

содарѣ са ле лзпздѣ, ꙗко чѣле че скрїе ꙗколовъ Топелтинѣс дѣспре ꙗче-
пѣтѣла Сасилѣр чѣлѣр дин ꙗрдѣл, кѣм кз ꙗчѣщѣ сѣнт стрзненпѣцї
Дакїлѣр чѣлѣр вѣкї, сѣнт рѣсѣрї.

Гѣрз дѣспре ꙗчѣл, кѣм кз Сасїй ꙗ зїлеле лѣй Гейса ꙗл дѣлѣл мѣ-
шѣлѣй лѣй ꙗндрѣас ꙗл дѣлѣл Краюлѣй Оунгѣрїлѣр де ꙗчѣлашї Гейса кїе-
мꙗцї ꙗѣ дескзлекꙗт ꙗ ꙗрдѣл, нѣ не лꙗсз сз не ꙗдоїм Дїплѣма лзѣдꙗтѣлѣй
Краю ꙗндрѣас чѣ дин ꙗнѣл 1224. кѣ картѣ се ꙗтзрѣск Привїлѣцїле Саси-
лѣр. а) Франкїѣс дѣпз мзртѣрїсїрѣ лѣй Праї ꙗ май сѣс поменїта Дїсер-
тꙗцїе ꙗ шѣптѣ, мзрцїнѣще врѣмѣ, ꙗтѣ картѣ ꙗѣ дескзлекꙗт Сасїй ꙗ
ꙗрдѣл дин Інскрїпцїа Бесѣрїчѣй чѣй дела Брашѣв, ꙗ фї ꙗнѣл 1143.
б) шї венїрѣ ꙗчѣсторашї ꙗ ꙗрдѣл, ꙗтѣ ꙗчѣлшї Дїсертꙗцїе ꙗ 3. вѣ-
дѣще Праї дин Картѣ лѣй Грегѣрїѣс де Сꙗнкто ꙗпѣстолѣ, солѣ-
лѣй Пꙗпей, чѣ ꙗ ꙗпїстолїа лѣй Пꙗпа Інокѣнтїе вѣгꙗтѣ, кѣм кз нѣ
ꙗѣ фѣст дин Сꙗжѣнѣта, чї дин Флꙗндрїа, шї ꙗшꙗ мзкар кз се кїꙗмз
ꙗкѣм Сасї, ꙗтѣ ꙗдѣвѣр нѣ сѣнт Сасї, чї Флꙗндрѣнї. Де ꙗколовъ пѣ-
те ꙗре ꙗчѣпѣт ла рѣмѣнї кѣвѣнтѣл ꙗчѣла: флꙗндрѣ де Сꙗс. в) Фѣрз,
Сасїй чѣй дела Бїсѣрїцѣ сѣнт Сасї венїцї дїнтѣрз Сасїй чѣй дела Сѣ-
пѣс,

tata, quasi scilicet fidem facientibus annalibus Transylvanicis, pueri hi in
extremum Europae angulum, sint abducti, quod ibidem circa hoc tempus
de repente ignotae linguae pueri apparuerint. *Schookius* apud *Toppeltinum*,
Libro cit. cap. 3.

- а) Accedentes itaque fideles nostri hospites Teutonici ultrasilvani universi ad
pedes nostrae Majestatis, humiliter nobis conquerentes, sua querimonia sup-
pliciter nobis monstraverunt, quod penitus sua libertate, qua vocati fuerant
a piissimo rege Geysa, avo nostro, excidissent. *Diploma Andreae secun-
di Regis Hungarorum* Anni 1224.
- б) Franciꝯ ex Coronensis templi inscriptione annum 1143. statuit, qui cum
Geysae secundi aetate non male videtur congruere. *Pray. Dissertatio* 7.
supra citata.
- в) Illud ex epistola Innocentii Papae - anno Pontificatus primo data, cui Grego-
rii de S. Apostolo Legati Apostolici litteras inseruit, conficitur, eos, quos
nunc Saxones vocamus, Geysae regis tempore, a quo in Transsilvaniam vo-
catos Andreas rex testatur, *Flandrenses* dictos fuisse. - - Primas Teutonum
in Transsilvaniam colonias, ex Flandria advenisse. Cnr enim a Geysa Flan-
drenses vocarentur, nisi ex ea ditone fuissent profecti, non video. *Ibidem*.

пѣс, прекѣм скрїе Тїмон ѿ Імаціне нѡве Оуңгарїе, кап і. кареле шї
 ѿчѣа спѣне, кз ѡрашѣа Бїстрицей ѡз ѿчепѣт Сасїй ал фѣче ѿ ѡнѣа
 1206. шї кз врѣме дѣпз ѿчѣа шї ѿчѣшѣ саз ѿпрезнат кз чѣа лѡлцї
 Сасїй. а) Шї кѣм кз Сасїй дела Бїстрицѣ ѡнѣме ѡз фост Сасїй, дин Ди-
 плѡма лѣї Стефанѣ ал чїнчилѣ Краюлѣї Оуңгарїилѡр вздѣще Прѡї
 ѿ Дисертѡціа лѣї чѣмай сѣс лѣздатѣ, шї траѣе оуѣмарѣ, кѣм кз де-
 ла Сасїй ѿчѣшѣ саз лѣат шї чѣа лѡлцї Сасїй. ѡдекз Флѣндрѣнїѣ, ѡсе
 кїема Сасїй. б)

К А П І Т У Л

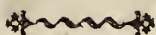
ПЕНТРѢ СКИМЕАРѢ НѢМЕЛѢї РѢМАНИЛѢР ЧѢЛѢР ДИН ДѢКІА

§. ѡ.

ѿ РѢМАНИ, РѢМѢНИ, шї РѢМѢНИ.

Дѣпз мзртѣрїскѣ лѣї Томѡсо ѡчѣти ѿ Сѡрографїа са кап
 ѡї. Плініѣс скрїе, кз оуѣеле четѣцї ѡле Італїей, май вѣртѡс ѿ Оуѣм-
 брїа

- а) Postremam vero Bistriciensem (Sedem) ortam esse e Saxonibus, qui ex Sce-
 pusio in Transsilvaniam demigravissent, hosque non multo post concessu re-
 gis Emerici, vel Andreae, eversa arce vicina, excussisse jugum quorundam
 nobilium, constituisseque civitatem inchoato Bistricio oppido, anno 1206.
 progrediente tempore ceteris Saxonibus consociatos esse. *Timon*, Imag. nov-
 Hungar. cap. 10.
- б) Saxones fuisse Stephani quinti diploma anno 1271. octavo Calendas Decembris
 datum in haec verba declarat: *Placuit nobis, ita isthic habetur, inter ce-
 tera libertatem fidelium hospitem nostrorum Saxonum de Scepus, gra-
 tiosius reformare.* - - - Hinc opinor Saxonum nomen ad ceteros in Trans-
 silvania Germanos manasse. Alioquin a Geysa Secundo Flandrenses, ab An-
 drea Secundo Teutones universe dici monstratum est. *Pray Dissert.* 7. in
 annales veteres Hunnorum Avarum et Hungarorum.

бріа, шї ѿ Тошкана нѣ авѣ слова о. шї ѿ локѣ ѣ се ѿтревѣнцѣ
 вѣ слова и. чї шї ѿстѣзї мѣре ѿжѣгаре ѿре о. ла Італіанї кѣ и. шї
 ѿ мѣлате кѣвїнте се ѿтревѣнцѣзз: прекѣм Istromento (ѿстромѣн-
 то) шї Istrumento (ѿстрѣмѣнто); coltivare (колтивѣре) шї
 cultivare (кѣлтивѣре). Fosse (фѣссе); шї Fusse (фѣссе).
 Чѣле лѣлате. Ба шї Латїнїи, прекѣм се вѣде дин вѣкиле Інскрїпцїи,
 зичѣ, Epistula (ѣпїстѣла), маї вѣртѣс де кѣт Epistola (ѣпї-
 стола). Чѣле лѣлате. Іскѣмене зїк Латїнїи robigo (робїго), шї
 rubigo (рѣвїго). Де оўнде нѣ ѣ мїрѣре, кѣ рѣмѣнїи о. ѿл кѣ-
 вїнтелар чѣлар Латїнїи шї Італїенїи фѣарте ѿдѣсе ѿрї ѿ лїмба
 са ѿл мѣтѣ ѿ и. (ѣ). Іѿрѣ ѿмѣндѣла ѿчѣсте слѣве ка шї Іта-
 лїанїи ле ѿтревѣнцѣзз: прекѣм ѿдормїт, шї ѿдѣрмїт, чѣле лѣлате.

Дїнтрѣ ѿчѣсте оўрмѣзз, кѣ рѣмѣнїи чѣи венїи ѿ Дѣкїа, оў-
 нїи, пре кѣм нѣ авѣ слова о, кѣнд ѣрѣ ѿ Італїа, ѿ лок де рѣмѣнїи
 зичѣ рѣмѣнїи, ѿша ѿѣ оўрмѣт ѿ грѣи шї ѿ Дѣкїа. Шї фїннд кѣ шї
 ла чѣл лѣлцїи рѣмѣнїи ѣрѣ дѣтїнѣз лѣсне ѿ скнмѣа о ѿ и ѿѣ прїнс ѿ
 зїче маї вѣртѣс рѣмѣнїи, де кѣт рѣмѣнїи. Ічѣста мї се пѣре ѿфї ѿ
 чѣпѣтѣла скїмѣзрїи слѣвей о ѿ и. ѿ кѣвѣнтѣла рѣмѣнїи, нѣ де ѿїрѣ
 фѣрѣ дела ѿсѣшї рѣмѣнїи.

Ла Італїанї слѣва а ѿре дѣла сѣнѣрї, оўнѣл кїѣр; шї дескїе,
 пре кѣм ѿ кѣвїнтеле, Salto (сѣлто), Rapido (рѣпїдо): Sale
 (сѣле), шї чѣле лѣлате; ѿлѣла тѣмпїт, ѿпѣс, маї жѣс, прекѣм ѿ
 кѣвїнтеле cane (кане), canto (канто), mano (мѣно), шї
 ѿ тѣлате, ѿ кѣре дѣпѣ а ѿдѣтѣ оўрмѣзз консѣнѣнта п, рѣмѣнїи
 ѿтрѣ ѿчѣст фѣлѣю де кѣвїнте а. ѿл зїк кѣ оўн сѣнет пре нѣс, кѣ-
 рѣле ѣ маї кѣ тѣтѣла десклїнїт де сѣнѣла лѣи а, чѣл фїрѣск; шї
 чѣи дин кѣаче де дѣнѣре рѣмѣнїи ѿл ѿскѣмнѣз ѿкѣм кѣ слѣва, ж. Фѣстѣл
 ѿтрѣ Італїанїи чѣи де дѣмѣлат ѿ слѣва а нѣмаї ѿчѣ десклїнїре,
 вѣрѣ ѣ ѿтрѣ Італїанїи чѣи де ѿкѣм, ка нѣ нѣмаї кѣ сѣнет дескїе.

чѣи ши кѣ сѣнет тѣмпнит сѣсе рѣспѣндѣз, аѣ дѣарѣ сѣнетѣла чѣла тѣм-
 пѣнт се рѣспѣндѣ пре нас, кѣ тѣтѣла десклинѣнт де сѣнетѣла лѣи, а,
 чѣла фѣрѣск, прекѣм пѣзнѣ аѣтѣзѣи ѣсте ла рѣмѣнѣи, нѣ лѣдѣшѣрт се пѣа-
 те лѣтрекѣ. Ши, де ѣарѣ чѣ сѣнетѣла чѣла пре нас ши лѣ лимѣа чѣ
 Фрѣнчѣскѣ, кѣрѣ лѣкѣ ѣ сѣрѣ лимѣей чѣи Италѣенѣиши, се аѣфлѣз, мѣ-
 кѣр кѣ Фрѣнчѣи нѣла рѣспѣндѣ кѣ аѣтѣта сѣлѣз, пре кѣм рѣмѣнѣи
 маѣ алѣс чѣи дѣн кѣачѣ де дѣнѣре, ѣсте а кѣрѣде кѣ сѣнетѣла ачѣла нѣ
 дѣла барѣарѣи фѣ вѣрѣт лѣ лимѣа чѣ рѣмѣнѣскѣ, чѣи кѣ сѣне дѣн И-
 тѣлѣа лѣ адѣсерѣ рѣманѣиши лѣ Дѣкѣа. Иѣтѣмене се пѣа те лѣтрекѣ, ѣаре
 сѣнетѣла ачѣла пре нас нѣмаѣи кѣ слѣва а. лѣ рѣспѣндѣ Италѣанѣиши чѣи
 де дѣмѣлат, аѣ дѣарѣ ши кѣ алѣте вокѣле, пре кѣм фѣак аѣтѣзѣи рѣмѣ-
 нѣи. Иѣчѣа ѣсте кѣар, кѣ лимѣа рѣманѣилѣр чѣлѣр лѣвѣцаѣи, прекѣм
 алѣи Тѣлѣис, Иѣлѣис Кѣсар, Салѣетѣис, ши ачѣлѣра лѣаѣи кѣ иѣкѣсѣртѣ
 ѣра мѣлат десклинѣнтѣ де лимѣа цѣрѣнилѣр, ши а ѣстѣшилѣр, кѣрѣ ѣ
 лѣвѣца ѣи дѣла мѣмѣ са, пре кѣм ши Салѣагѣис аѣ лѣсемнѣат. а) Чѣе пѣ
 лѣпѣдѣкѣ дѣарѣ а кѣрѣде, кѣ ши сѣнетѣла оѣнѣр слѣве нѣ аѣа иѣкѣсѣит
 ѣра лѣ гѣра цѣрѣнилѣр ши а ѣстѣшилѣр прекѣм лѣ гѣра чѣлѣр лѣвѣ-
 цаѣи. Дѣ оѣнде сѣнетѣла чѣла пре нас ѣсте а кѣрѣде, кѣ де нѣ лѣа ши
 лѣвѣт кѣмѣа чѣи лѣвѣцаѣи аѣ рѣманѣилѣр, тѣтѣши мѣлѣцѣимѣ рѣманѣи-
 лѣр нѣ нѣмаѣи кѣ а. чѣи лѣ оѣнѣле кѣвѣинѣте ши кѣ алѣте вокѣле лѣ рѣ-
 спѣндѣ, а кѣрѣла ѣвѣичѣю оѣрѣме дѣсѣре ѣ пѣрте ши ла Фрѣнчѣи вѣдѣм.

Кѣ

а) Nolim attamen quis sibi persvadeat, sermonem Latinum ea puritate fuisse in Illyrico, qua in medio Latio: hanc sortem nequidem in omni Italia lingua Latina habuit, ubi praeter Romanam, nobiles atque cultioribus hominibus propriam, alia fuit dialectus vulgaris, qua usi sunt rustici, milites, aliique infimae conditionis homines; hancque dialectum existimant viri eruditi fuisse moderno sermoni italico persimilem, atque a veteribus linguam *militarem* vocitatum. De vernaculo Italarum sermone haud dubie loquitur Hieronymus cum ait de viris Illustr. cap. 97. „ Fortunatianus Aquilejensis „ Episcopus imperante Constantio in Evangelia *rustico sermone* scripsit commentarios. „ Et iterum cum monet: Lib. 2. contra Ruff. num. 2. „ parentes *militari vulgarique sermone* cognatos et affines nominari. „ Ita sane hodieum lingua Italica parentes nominantur cognati. *Stephanus Salaggius*, de statu Ecclesiae Paemoniae Lib. 1. cap. 1. Num. 19.

Къ май кадесъ а жѣдкѣ дѣспре лимба попорѣлѣ Рѣман чѣ вѣкѣ дин лимба Рѣмѣнилѣр де ѡбще грѣина, де кѣт дин лимба Италианилѣр чѣ де акѣм; де ѡарз че Италианій а адине шаѣ скимбѣт лимба, ба пѣнз ѣстѣзи, май вѣртѣс ла Тоскана се невоѣск спре ѣчѣа. Ичѣста ши Ковачѣсе, кѣм скрѣе Топелтин а картѣ чѣ май сѣсе ѣрѣтѣтѣ кап а. ѡаѣ асемнат, а)

Дин чѣле зѣсе оѣрмѣзѣ, кѣ скимбѣрѣ нѣмелѣи Рѣманій а Рѣмѣннѣ, саѣ Рѣмѣннѣ, нѣ се кѣде ѣсе ѣпѣтѣ асоциреи Рѣманилѣр чѣи кѣ Варварій а Дакѣа, чѣ дин лимба Рѣманилѣр, кѣ картѣ аѣ венит ѣи дин Италиа, ѣсте оѣрѣитѣ.

Иѣрѣ непѣтѣнд оѣнеле нѣмѣри а рѣспѣнде сонѣа, ж. принсерѣ а лок де ж а зѣче сонѣа и. (ѣ) ши ѣша дин Рѣмѣннѣ фѣкѣрѣ Рѣмѣннѣ. Ичѣстѣ скимбѣре пѣнз ши ѣтрѣ ѣшѣса сѣтѣ дела Хѣ ѡ а-флѣм. Кѣ Иѣрнандес дин нѣмѣа Гѣтилѣр, ши Епископ ла Равена а Италиа, кѣреле пре ла жѣмѣтѣте сѣта ѣшѣсе скрѣа Истѣриа са, ѣпѣрѣ-циѣа, картѣ ѡ ѣвѣ Рѣмѣннѣ а ѡаре кѣре лок ѣпреѣнз кѣ Склѣвѣи, ѡ кѣамѣ Склѣвинѣ-Рѣмѣненсе. в) Пѣнтрѣ ѣчѣ причинѣ Оѣнгѣриѣ, ши ѣл-циѣ ѣстѣзи ѣкѣ, непѣтѣнд рѣспѣнде сонѣа ж. нѣ зѣк Рѣмѣннѣ, чѣ Рѣмѣннѣ.

Де картѣ немѣка нѣ мѣ мѣр; чѣ мѣ мѣр де минтѣ оѣнѣра, кѣриѣ дин стрѣкѣтѣа кѣ лимба лѣр нѣме, Рѣмѣннѣ, се силѣск а мѣкшѣра а найнтѣ ѣлтѣра вѣца Рѣмѣнилѣр. ѣша Сѣсѣа ѣдер вѣрѣ нѣмеле Рѣмѣнилѣр (а гѣра ѣи Рѣмѣннѣ) нѣ дела Рѣманнѣ чѣи дин Италиа сѣа ѣраѣз, чѣ май ѣлѣс дела Грѣчѣи, кѣриѣ ѣкѣ саѣ зѣсе Рѣманнѣ, пѣнтрѣ кѣ Рѣмѣннѣ, зѣче, пре Рѣманнѣ чѣи дела ѣпѣс ѣи кѣамѣ нѣ Рѣмѣннѣ: чѣ
Рѣ-

а) Covaccius quoque in *Dial. de administr. Regn. Transsylv.* observavit, vernaculum istorum Valachorum sermonem - plus fere in se habere Romani et Latini sermonis, quam praesens Italarum lingua. *Toppeltinus*. Lib. cit. cap. 9.

в) Sclavini a Civitate nova, et Sclavino *Rumunense*, et lacu, qui appellatur Musianus, usque ad Danastrum, et in boream Vistla tenus commorantur. *Jornandes de Origine Sclavorum Parte 3. sectione 32.*

Рѡмáнѣй. а) Рѡмáнѣй пре Грѣчѣй нѣчѣй ѡдáтѣ нѣ нѣз кѣмáт Рѡмáнѣй, нѣчѣй Рѡмáнѣй, чѣ Грѣчѣй. Апóй Грѣчѣй дрѣпт ѡ лѣмба аѡр се зѣк Рѡмѣй (Ρωμαίοι); чѣ тóкма кáнд сар кѣмá Рѡмáнѣй, Рѡмáнѣй; шѣ оўн прѣнк ѡкз пóате причѣпе, кз нѣмеле Рѡмáнѣй, май вжртóс се траѡе дела Рѡмáнѣй, де кáт дела Ρωμαίοι, (Ромѣй) Грѣчѣй.

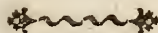
§. Б.

ѡ Влáхѣй, шѣ Вáлáхѣй.

Пѣтрѡ Катáнчѣй Словѣнѡл, сáз Ёллирѡл, ѡ Кáртѣ чѣ де Ёстрѡ кап ѣ. §. 4. зѣче, кз нѣмеле Влáхѣй аѡр, пре кѡм се грзáше, ѡнаинте де времиле лѡй Киннáмѡл, кáреле ѡз трзѣнт ѡсѡта ѡдóаѡ спре зѣче, нѣ фѡ ѡзѣнт; ѡсз сѡ нѣ сокотѣшѣй, зѣче, кз дóарѡ ѡтѡнчѣй сáз ѡчепѡт ѡтѡю нѣмеле ѡчѣста. Пѣнтрѡ кз Лѡтѣнѣй, де кáнд фѡрѡ кѡноскѡщѣй, Словѣнилѡр, сáз Ёллирилѡр дин времиле чѣле де демáлт, се кѣмá Влáсси, кá кáнд, ѡй зѣче: Лáсси (дела Latium), пѡнжнд ѡнаинте Консонáнтѡ, в, кáртѣ ѣ домѣстикѡ Ёллирилѡр, пре кѡм шѣ пѡнз ѡтѡзѣй лá Ёллирѣ Лáтѣнѣй се кѣáмз Влáсси. в) ѡчѣста ѡсте ѡзѡрѡл чѣл ѡдеврáт ѡл нѣмелѡй, Влáхѣй, мзкáр кáт се скрѣм оўнѣй, шѣ ѡцѣй вонтóрѣй де рѡз ѡй Рѡмáнилѡр, де пре ѡйрѣ сѡ трáгз ѡчепѡтѡл нѣмелѡй ѡчѣстѡл.

Стѣфанѡс Замóсѣс ѡ Кáртѣ чѣ дѣспре пѣтрѣиле чѣле вѣкѣ ѡле Дáкѣй, кап ѣ. зѣче, кз Влáхѣй, нѣ дела Флáкѡс, пре кѡм Бонфѣнѣс шѣ ѡцѣй

- а) A Graecis, quos item Romanos adpellatos fuisse constat, unde et vulgatae apud Valachos adpellationis *Rumuny* origo peti explicarique e nostra sententia eo commodius potest, quod occidentales Romani, Valachorum idioma non *Rumuny* sed *Romany* audiant. Eder in Notis Num. 9.
- в) Nomen *Vlachorum* ante Cinnami tempora, qui XII. floruit saeculo, auditum non esse, ajunt: neque tum primo exortum censeas. *Latini* quippe, ex quo Illyris cogniti sunt, ab antiquissima inde aetate *Vlassi* compellabantur, tanquam *Lassi* dicas, V. Consona Illyriis familiari praefixa, uti et compellantur hodie. *Petrus Katuntsich*, de Istro, cap. 8. §. 4.

алцій искодѣск, чї пѣнтрѣ кз пре стрзмошїй Рѡмѣнилѡр, ѡдекз пре Італїанї, дела карїи се траг Рѡмѣнїи, ѡи кїамз Паннонїи Сѡлаз, де ачїа Сѡлахи, ши ѡдзѡгѣнд слѡве, пре оурмз саѣ зис валахї. Ши де мѡлте ѡрї се ѡтѣмплаз, кѡт ѡ лимба са ѡаменїи чей че нѣ шїѣ лимбей сѣ ѣскѣзе иѣвѡрѣрї стрейне. а)

ѡ кѡт ѣ пѣнтрѣ оуничѣнѣ кїемѣрей Рѡмѣнилѡр кѣ ѡ Італїаниѡр ѡ нѣмеле влѡхї, бїне грѣдше Замосїс; ѡрз ѡ кѡт зїче, кз нѣмеле влѡхї саѣ валахї ѡѣ лѣат ѡчепѣтѣл сѣѣ дела Паннонїчѣскѣл, ѡдекз Оунгѣрѣскѣл кѣвѣнт, ѡлаз, рѣѣ грѣшѣще. Кз ѡшѡ ѡр оурмѡ, кз нѣмѣрилѣ Словѣне дела кѣвѣнтѣл оунгѣрѣск, Сѡлаз, ѡѣ лѣат ѡ кїемѡ саѣ пре Італїанї, саѣ пре Рѡмѣнї, влѡсен, оунде ѡсшї Оунгѣрїи ѡѣ лѣат дела Словѣнїи ѡ кїемѡ пре Італїанї, Сѡлаз. Карѣ ши ѡсшї ѣнгеѡ ѡ Ипендїчѣ са чѣ де мѡлте ѡрї поменїтѣ, §. 8. ѡ мѣртѣрїсѣще. б)

Лѣчїс, де Рѣгно Далмѡціе, Карѣѣ §. кап. ѣ. Оурмѣѣзѣ дарѣ, зїче, кѣм кз Грѣнїи кѣвѣнтѣл ачѣста дела Словѣнїи чей май де ѡпрѡпѣ лѣѣ лѣат; кз ла Бѣлгарї, ла Сѣрѣнї, ши ла Хорѣвѡнї, влѡх, ѡсѣмнѣѣзѣ Рѡмѡн, Латїн, ши Італїан, ѡрз ла ѡѣшї, ши ла чѣле лѡлте гїнѣте дѣѣпѣ мїѡзѣ нѡпѣте, влѡх, прѣкѣм мѣртѣрїсѣще Кромѣрѣс, ла лѡкѣл май сѣс зис, оунде оурмѣѣзѣ: „Иѡрз де оунде, ши кѣнд, ѡѣ ѡчепѣт ѡ се зїче влѡхї, нѣ ѡфлѣ. Дрѣпт пѣрѣре де ѡбще иѣсте, дѡрз нѣрз-зимѡтѣ кѣ врѣн Скрїпѣторїю вѣкїю, кѣм кз дела ѡаре карѣле Флѡкѣс, ѡрї

-
- а) Dicti Vlachi, non a Flacco, ut Boasinius, et alii comminiscuntur, sed quia aborigines eorum a Pannonibus Olaz vocantur, hinc Olachi ac additis litteris tandem Valachi sunt dicti. Fit autem saepe, ut in vernaculo indigenarum idiomate peregrinas originationes imperiti linguarum consingant. *Stephanus Zamosius*, lapidum antiquorum Daciae cap. 5.
- б) Exoluit nomē Bulgarorum; Valachieum superfuit; idem a Slavis in Hungaria degentibus mature ipsi Hungari acceperunt. Ceterum idiomate Hungarico et Slavico Itali eodem fere modo compellantur, quam Valachi, ob linguae et Originis similitudinem. (Oláh. i. e. Valachus. Olasz i. e. Italus. *Engel* in saepe cit. Appendice. §. 8.

ѡрїи Прѣфектѹ, ѡрїи Домнѹ, азъ азѣтъ ѣи нѣмеле азѣста, кѣтъ азѣтѣю Флакчи, кѣрѣна прин вечинїи варварїи сминтиндѣсе нѣмеле, влѣссїи, ши валѣхїи фѣрѣз кїемацїи. Дрепт аз лимба дѣшилѣр, ши аз словѣнилѣр, нѣ нѣмай азѣсте норѣаде, чи ши чѣле че сѣнт де нѣмѣла Італїенѣск, се зик влѣссїи, ши влѣссїи, кѣрѣт ѣ довадз, кѣм кѣ нѣмѣла рѣмѣнилѣр ѣ Італїенѣск, а)

Адекз, шїинд гїнтеле чѣле де лимбѣз Словенѣскѣз, де кѣре ѣра азкѣнѣрацїи, ши кѣ кѣре ѣра местѣкацїи азѣм рѣмѣнїи, кѣм кѣ рѣмѣнїи сѣнт рѣмѣнїи, Латинїи, саз Італїанїи; прѣкѣм азѣт ѣи ѡвїчѣю аз лимба са чѣ Словенѣскѣз аз кїема пре рѣмѣнїи саз пре Латинїи, влѣссїи; азѣ аз азѣпѣтъ ши пре рѣмѣнїи аз нѣмїи влѣссїи. Дела Гїнтеле чѣле де лимбѣз Словенѣскѣз азѣрѣз азѣой ши Грѣчїи аз кїема пре рѣмѣнїи, влѣхїи. Кѣ, мѣкар кѣ кїне шїаз Грѣчїи дїнтрѣ азѣоцїрѣт кѣ рѣмѣнїи, кѣ, рѣмѣнїи се кїамѣз пре сїне рѣмѣнїи, аздекз, рѣмѣнїи; тѣтѣши фїинд кѣ пѣнтрѣ пїсма че азѣт азѣпра рѣмѣнилѣр, нїчїи пре азѣши рѣмѣнїи чѣи азкѣнѣторїи аз рѣма вѣкїе нѣ врѣ сѣи кїаме рѣмѣнїи, чи нѣмай Латинїи, ши нѣмеле де рѣмѣнїи сїнѣрїи шїе шил да, прѣкѣм ши азѣзѣи фак Грѣчїи, пѣнтрѣ азѣт аз кѣрѣцїле сѣле пре рѣмѣнїи аз нѣмѣск кѣ нѣмеле чѣ азѣрѣмѣтѣт дела нѣмѣрїле Словѣне, влѣхїи.

Де азїа ши Оунѣрїи пре рѣмѣнїи аз лимба са аз кїамѣз, Oláh (Ѣлах), кѣ пѣцїнѣз десклїнїре де нѣмеле Італїанѣлѣхїи, пре кѣрѣле аз нѣмѣск, Olasz (Ѣлас).

Z 2

Ла

- а) Restat igitur, ut hoc vocabulum Graeci a Slavis proximioribus sumserint; apud Bulgaros etenim, Serblos et Croatas, *Vlah*, Romanum, Latinum, et Italum significat, apud Polonos vero, cacterosque Septentrionales, *Vloh*, ut Cromerus testatur, loco supra relato, ubi sequitur: „Unde vero, et quando, Valachi dici ceperint, non comperio. Vulgaris quidem est opinio, sed nullo veteri auctore nixa, a Flacco quopiam, sive Praefecto, sive Domino, eos nomen hoc accepisse, ut primum Flacci, mox corrupto a finitimis Barbaris vocabulo Wlassi, et Valachi appellarentur. Polonorum quidem atque Slavorum Lingua, non modo hi populi, verum etiam omnes, qui sunt Italici generis, Wlassi et Wlossi dicuntur, quod ipsum etiam argumentum est, Italicam hanc gentem esse“. *Lucius de Regno Dalmatiae, Lib. 6. cap. 5.*

Ла Нѣмци ѡкз ѡтѣта ѣ ѡпрѡпане нѣмеле Рѡмѣнилѡр кѡ ѡл Італіа-
нилѡр ши кѡ ѡ Фрѣнчилѡр, кѡрїи ѡ лїмеа Немцѡскѡ се кїѡмѡ, вѡлї,
вѡлѡхї, ши вѡлїши, кѡт Девнѡлѡвїѡс, кѡм ѡсамнѡ Дѡчїѡс ѡ маї сѡс
ѡрѡтѡтѡл кап ѣ. Кѡртѣ ѡ. ѣ де пѡрѣре, кѡм кѡ нѣмеле, вѡлѡхї, дела
ѡчѣле кѡвїнте ла Нѣмци ѡеичнѡїте їсте нѡворѡт. а) Дѡѡтѡѡ Нѣмциї
дела Гїнтеле Словѣне ѡ нѡмї ѡшѡ пре Італїанї, ши дѡпѡ ѡчѣл пре
Рѡмѣнї, ѡѡ Словѣнїї дела Нѣмциї, нѡ ѣ де лїпѡѡ ѡ мѡрѡнї.

Дїнтѡѡ ѡчѣсте, кѡре маї кїѡре сѡнт де кѡт ѡвїна чѣ де ѡмї-
ѡѡѡ зї пѣнтѡѡ ѡчепѡтѡл нѣмелѡї, вѡлѡхї, сѡѡ вѡлѡхї, се рѡсѡфлѡ
пѡрѣрѣ лѡї внѡс Сїлѡвїѡс сѡѡ Папа Пїѡс ѡлѡїлѣ, кѡрѣ ла Кѡрѡ
Дѡ Фрѣне ѡ Нѡтеле їстѡрїче ши фїлѡлѡгїче ла Ыстѡрїѡ лѡї Кїннѡ-
мѡ ѡдѡѡгѡте, се снѡне; в) преѡм ши ѡ лѡї Геѡргїѡс Рѣїхѡршѡрф
ѡрделѣнѡлѡї ѡ Хѡрографїѡ ѡрѡлѡлѡї, скрїѡѡ, в) ши ѡ ѡлѡрѡ, кѡ
ѡтѣта маї вѡртѡс, кѡ ѡчѣл Флѡкѡс, пре кѡреле ѡл ѡфѡѡ ѣї лѡѡдѡт ла
ѡвїдїѡс, де Пѡнтѡ Кѡртѣ. д. ѣлеѡїѡ. д. ѡпреѡнѡ кѡ ѡвїдїѡс, де
ѡїнде лѡѡрѡ прилѡѡ ѡ скрїѡ ѡчѣле стрѡмѡѡтѡрї, кѡм ѡсамнѡ Тѡпел-
тї-

-
- а) Leunclavius in *Paedectis Turcicis* num. 71. Vlachorum nomen a vocibus Germanis *Walli*, *Walchi*, et *Valischi* promanasse, quibus Italos et Gallos significari affirmat, et enunciatione molliori mutatum in *Vlachij*. *Lucius* cit. Lib. cap. 5.
- б) Vetus ea fuit, et fere constans opinio; Blachos, seu Ulachos, a Romanis genus duxisse, et a nescio quo ejusdem gentis Flacco sumsisse originem et appellationem. Pius II. PP. de Valachis: *postremo Romanis armis subacti ac deleti sunt, et Colonia Romanorum, quae Duces coerceret, coeducta Duce quodam Flacco, a quo Flaccia nuncupata. Exin longo temporis tractu corrupto, ut fit, vocabulo, Valachia dicta, et pro Flaccis Valachij appellati. Carolus Du Fresne* in *Notis Historicis et Philologicis* ad *Historiam Cinnami*.
- в) Hujus nationis genus ex Italis profectum esse, lingua arguit; nomen ex Sarmatis, quibus alicubi etiam contermini sunt, adepti videntur: ipsamque quam inhabitant, provinciam, *Flacciam*, a Flacco quodam Romano cive, quo duce eo sit deducta colonia, ad tuendas Moesias contra Dacos, quos Romanis nunquam fides fuisse Tacitus auctor est; verum, ut fit, longa temporum serie, quae nihil non vitiat, pro *Flaccia Valachiam*, proque *Flaccis Valachij* etei caeptos. *Georgius Beychersdorff*, in *Chorographia Transilvaniae*.

тінце, а) кз мѣлат аѣ фост майнаинте ла дѣнзре, де кѣт фѣ адѣсз ла дакта, а зилеле лѣи Траіан, Колоніа Рѣманз. Ші ачѣа тоці, кѣци, фзкѣнд сілз адѣвѣрѣлѣи, ѡри дела че алт нзвѣр се невоѣск сз трагз нѣмеле влѣхилѣр, пѣнзз де пѣанжин цѣс, ші кз ачѣа ші писма са, кѣрѣ ѡ аѣ аѣкѣивѣатз а йнима са асѣпра Рѣмѣнилѣр, ши нещійнца шіѡ аратз.

Пре оѣрмз, дин чѣле май сѣс спѣсе, оѣрмѣзз, кз, мзкар кз Грѣчій Окрїиторї анайнте де времиле лѣи Киннѣамѣ, адекз анайнте де сѣта адѣоаѣ спрз зѣчѣ дела ХС, а кѣрѣ ши йнна Комнїна анайнте де Киннѣамѣ поменѣше нѣмеле, влѣхї, нѣ се афлз пре Рѣмѣнїи сзї фї анумит влѣхї; тотѣши нѣмеле ачѣста, кзм ацелепцѣше аѣ асзманѣт Каганчич, нѣ а зилеле Окрїиторїалѣр ачѣстора аѣ ачѣпѣт, чи кз мѣлат май найнте аѣ фост, май вѣртѣс атрз Словѣнїи.

Де оѣнде липѣше сз крѣдем, кз Нотарїѣл лѣи Бѣла, кѣнд ану-мѣше пре Рѣмѣнїи, влѣхї, кѣреле атѣта фѣче, кѣт ши влѣхї; кз Латїнїи, в. дѣпз ѡртографїа са ал агѣорѣ а, В, (в), кѣвѣнтѣл ачѣста нѣла адѣче ка кѣвѣнт нѣѣ, ши а зилеле лѣи ачѣпѣт а се ѡбичнїи, чи ка кѣвѣнт аѣз а зилеле ачѣле, адекз пре ла сѣжршїтѣл сѣтей а нѣоаѣ дела ХС, кѣнд атрѣрз Оѣнгѣрїи а Паннѣнїа, а вѣзле гїнте-лѣр словенѣшїи сѣз рѣсѣшїи рѣсѣнзторїю. Кз атѣта май вѣртѣс мз а-тѣрѣск ѣѣ атрѣ пѣрѣрѣ ачѣста; кз Нотарїѣл нѣ нѣмай скрїе кѣвѣнтѣл ачѣста, преѣм дѣпз фїрѣ Грѣчилѣр а нѣмѣрѣл мѣлциторїю се зїче, влѣхї: (влѣхї), чи ши тоѣма кзм сїнгѣре гїнтеле Словенѣшїи, де кѣре ѣ оѣрзїт ачѣст кѣвѣнт, ал зїк. влѣссї, сѣз дѣпз Ѣртографїа

Лзти-

а) Valachos a Duce Flacco nominatos quidam asseverant, praeunte Aenea Syl-
vio, ac post ipsum, aliis non paucis adstipulantibus. Id potissimum ex O-
vidii Nasonis versiculis probant. *Epist. Pont. Lib. 4. Eleg. 9.*

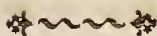
Praefuit his, Graecinae, locis modo Flaccus, et illo

Ripa ferox Istri sub Duce tuta fuit.

Hic tenuit Mysas gentes in pace fideli;

Hic arcu fisos terruit ense Getas.

Laurentius Toppeltinus, *Origines et Occasus Transylvaeorum*, cap. 6.

Лзтинѣскз чѣ де Нотаріѣл цинѣтѣ, Бласій (Blasii). Кз аша скрпе
 ѣла ла кап ѣ. кз аторжандѣсе дин Ардѣл Ѣпафѣркош епѣонѣл лѣи
 Тѣхѣтѣм, аи спѣсе лѣи Тѣхѣтѣм, кз а Ардѣл доав гинте сѣнт:
 Бласій, ши Склавіи. а) Нице нѣмз адоѣск, кз Ѣпафѣркош, искодинд
 а Ардѣл, сав атжаниѣт кѣ Склавіи, каріи ѣра май апрѣпе де лѣкѣл,
 де оунде лав фост триміе Тѣхѣтѣм кзтрѣ Ардѣл, ши фѣинд кз ѣл
 а кз дин лзкѣинца чѣ а Оукраина, ши дин асоцирѣ кѣ Рѣштіи, шѣл
 лимѣа чѣ Рѣсѣскз, сав склзвѣскз; Словенѣце аѣ грѣит кѣ Склавіи,
 динтрѣ каріи кред ѣѣ, кз аѣ авѣт ши кзлзѣѣ, кареле лав пѣртат
 прин Ардѣл пре аскѣнс. Дѣчи дин лимѣа Склавилѣр аѣ аѣзѣит Ѣпа-
 фѣркош кѣвѣнтѣл ачѣла, Бласій, кареле асѣмнѣѣѣ, Рѣмѣннѣи. Де оун-
 де, Нотаріѣл, мѣкар кз де ѣѣще атрѣвѣинцаѣѣ кѣвѣнтѣл, Блахіи;
 тѣтѣши афлѣнд а скрисѣрилѣ Оунгѣрилѣр чѣлѣр вѣкнѣ скрис, кѣм
 кз Ѣпафѣркош аѣ спѣс лѣи Тѣхѣтѣм кѣ гѣра са, кз а Ардѣл аѣсте
 гинтѣ де ѣамени, каріи се кѣамз, Бласій; повѣстинд атѣарчѣрѣ лѣи
 Ѣпафѣркош дела Ардѣл, ши кѣвѣнтѣле лѣи чѣле кзтрѣ Тѣхѣтѣм
 грѣите, кѣм аѣ афлѣт кѣвѣнтѣл ачѣста дин гѣра лѣи Ѣпафѣркош ѣ-
 шит, аша ала скрпе ши ѣл ачи.

Де оунде, кѣ кѣт май аѣсте а крѣде, кз Рѣмѣннѣи чѣи дин Ардѣл,
 кѣнд атрѣрѣ Оунгѣрѣи аколѣ, се кѣма де гинтеле Склаѣѣ, Бласій, а-
 декз Рѣманнѣи, Латиннѣи, Италианнѣи; кѣ атѣта мз мир де трѣѣа Сѣсѣ-
 лѣи Ѣдер дин Ардѣл, кареле а Нѣтеле истѣорико-критике чѣле асѣпра
 Ѣпликеи Рѣмѣнилѣр, нѣмѣрѣл лѣ. кѣ атѣарчѣрѣ парентнѣѣлѣи, кѣ-
 вѣнтѣл, Бласій, ка нѣ шѣѣ че кѣвѣнт стреин, ши спре батѣѣкѣра
 Рѣмѣнилѣр нзскѣт ала аѣѣче. б) атрѣ карѣ кѣ оурѣиѣ атрѣвѣнѣ не-
 шѣинѣѣ.

S. Г.

а) Quia essent Blasii et Sclavi. *Notarius* cap. 25.

б) Si Blasios illos (sic enim c. 25. nominat). *Eder* in *Notis Historico-Criticis*
 ad *Supplicem Libellum Valachorum*. num. 52.

§. 6.

Стрѣмѣа пзрѣре а лѣи Дѣчѣс, пѣнтрѣ ѿпзртзширѣ нѣ-
мелѣи Влѣхилѣр кѣ Бѣлгаріи.

Дѣчѣс, пѣнтрѣ ка сѣ адѣѣгѣ нѣмзрѣл Словѣнилѣр, ши фѣптеле
чѣле витѣзе, ши стрѣлѣчѣте аѣле Рѣмѣнилѣр чѣлѣр дин колѣ де Дѣ-
нзре сѣ ле аѣпѣче, ши сѣ ле аѣипѣскѣ кѣтрѣ ачѣлши Словѣнѣи аѣи
сѣи, аѣнѣме кѣтрѣ Бѣлгаріи, ѣскѣ а Кѣртѣ маи сѣс поменѣтѣ, кап ѣ.
кѣм кѣ кѣпринзѣна Словѣнѣи Іѣлѣрикѣл; пре Рѣмѣнѣи чѣи че ѣрѣ аѣколѣ
лѣкѣнтѣри, аѣѣ фѣкѣт рѣби, ши аѣшѣ слѣвѣтѣл ачѣла нѣме де Рѣмѣн
ла Словѣнѣи, се фѣче нѣме де рѣб; ши Влѣх мѣкар кѣ а сѣне аѣсѣм-
нѣзѣ ла Словѣнѣи Рѣмѣн, Латѣн, Італіѣн, ши сѣпт нѣмеле, Влѣх,
се аѣцелѣг Рѣмѣнѣи, тѣтѣши аѣѣ ачѣпѣт а аѣсѣмнѣ рѣб, ши пѣсторіѣ.
Кѣ Рѣмѣнѣи ла аѣшѣ ѣвилѣт стат аѣѣ фѣст аѣжѣс, аѣдекѣ дин колѣ де
Дѣнзре, кѣт нѣмаи кѣ пѣсторіѣ се хрѣнѣ. Де оѣнде нѣмеле Влѣхи-
лѣр ла Словѣнѣи дѣѣѣ лѣкрѣри аѣсѣлнѣзѣ; аѣтѣѣ Рѣмѣнѣи, аѣдѣѣѣ пѣс-
тѣри, ши ѣаменѣи де жѣс. Дрѣпт ачѣѣ сѣѣ лѣѣт ѣвѣчѣѣѣ кѣ врѣме
ши Бѣлгаріи, кѣртѣи ѣрѣ пѣсторіѣ аѣмѣнѣи, ши ѣаменѣи де жѣс, а се
кѣѣма Влѣхи.

Кѣм кѣ Бѣлгаріи, гѣнтѣ Словѣнѣскѣ, аѣѣ кѣпрѣнс кѣндѣѣ дин ко-
лѣ де Дѣнзре цинѣтѣрилѣ ачѣле, оѣнде лѣкѣл Рѣмѣнѣи, ши ѣѣ ѣ
кред. Іѣрѣ сѣи фѣи фѣкѣт Бѣлгаріи аѣтрѣ ачѣла кип пре Рѣмѣнѣи рѣби,
кѣт нѣмеле, Влѣх, сѣѣ Рѣмѣн сѣ фѣи аѣжѣс ла аѣтѣѣ, кѣт ачѣла сѣ
аѣсѣмнѣзѣ рѣб, сѣѣ слѣгѣ, сѣѣ пѣсторіѣ; сѣѣ ѣм де жѣс, ниѣи ѣ
дѣѣѣѣ нѣ аѣратѣ Дѣчѣс. Дин прѣтивѣѣ маи сѣс, кап ѣ. §. ѣ. аѣм аѣрѣ-
тѣт, кѣ Рѣмѣнѣи аѣпрѣѣнѣ кѣ Бѣлгаріи аѣѣ аѣпзрѣѣнт дѣпз че аѣ дес-
кѣлѣкѣт Бѣлгаріи аѣ Мѣсѣа, кѣртѣ дѣпз ачѣѣ аѣ лѣѣт нѣме де Бѣлгѣ-
ѣѣ. аѣсѣменѣ нѣ пѣѣте вѣдѣи Дѣчѣс, нѣмеле Влѣхилѣр сѣ фѣи фѣст

кѣндва ѿпзртзшиѣт Бѣлгарилѡр, ѡдекз, кѡрѣи дѣнтрз Бѣлгарѣ ѣрѡ
пзсторѣи прин мѣнциѣ, сѡз ѡмениѣ де жос сзсе фѣи кѣмѡт кѣндва блѡ-
хи. ѡчѣѡ цѣс, кз нѣмеле Склѡвилѡр ши ѡстззѣ ѡсзмиѣзз ла Ѣта-
лѡни рѡви (Shiavi); ѡчѣѡшиѣ ѡсзмиѣзз ла Рѡмѡниѣи чей де прѣсте
Дѡнзрѣ, ва ши ла Грѣчи; прекѡм ши нѣмеле Сѡрвилѡр, нѣме де рѡви
ѣсте пзиж ѡзи ла Дзтѣниѣ (Servi); ши ла Рѡмѡниѣи нѣмеле Сѡрвилѡр
ѡсзмиѣзз слѡциѣ, нѣмай кѡт слѡва чѣ дин тѡю ѡ зик май грѡс
(Шѣрви). Ѣрз нѣмеле Блѡхилѡр ниѣи ѡдѡтз нѡз ѡсзмиѡт ѡлта фзрз
Рѡмѡниѣи, ѡдекз Рѡмѡниѣи, Латѣниѣи, Ѣталѡниѣи.

Чи, сз ведѣм рѡзимѡл лѡи Дѡчѣс, кѡ кѡреле се невѡдѡѡ ѡ ѡдѡ-
перѡ зѣса са. Дѡѡѡ лѡкѡриѣ дин Скрѣиторѣи чей Грѣчѣиѣи ѡдѡѡ ѣл
спре цѣнѡта са, ѡѡнѡ дин Ѣнна Комниѣна, Кѡртѣ ѡ. ѡлтѡл дин Ни-
киѡта Хѡниѡт, ѡ Ѣсаѡкиѣ ѡнѡел. а) Чи, четѣнд лѡкѡл Ѣнней Комниѣ-
ней Грѣчѣиѣе, б) ниѣи кѡт ѣ нѣгрѡ сѡпт ѡѡнѡѣи нѡ вей ѡфлѡ ѡколѡѡ,
де ѡѡнде сзсе кѡлѣгз, кѡ Бѣлгарѣи кѣндва сѡз кѣмѡт Блѡхиѣи.

Из порѡнѡниѣнд ѡпзрѡтѡл, ка ѡѡсте нѡѡѡ сзсе стрѣнѡгз; кѡ ѡмз-
рѡнтѡл, ши рзспикѡт ѡрѡтз фѣлѡриле ѡменилѡр, кѡрѣи липсѣѡе сз

СЕ

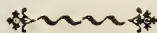
а) Patzinacas ergo, eosdem fuisse cum Vlachis, ex dictis constat. Sed Patzina-
carum nomen in desuetudinem abiit. Vlachorumque denominatio invaluit,
et ad ipsos quoque Bulgares extensa est: Nam Anna Comnena delectum Ty-
ronum a Patre Alexio factum, de quo Zonaras, referens, ait lib. 8. „Nempe
Bulgaros et pastoritiae duratos vitae laboribus, agrestes juvenes, incertis se-
dibus vagos, quos communis dialectus Vlahos vocare consuevit etc. Et Ni-
caetas de Isaacio Angelo: „Haemi montis accolae, sibi et Romano Imperio
infensissimos reddidit, qui olim Mysi, nunc Vlahi nominantur. Lucius de
Regno Dalmatiae lib. 6. cap. 5.

б) Ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτες καταλέγων ὅποσοι τε ἐκ Βυλγαρων, καὶ ὅποσοι
τὸν νομάδα βίον εἶλοντο (Βλάχος τέτες ἢ κοινὴ καλῶν εἰς διάλεκτος)
καὶ τὲς ἄλλοθεν ἐξ ἀπάστων τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἰκπίας καὶ πεζῆς. Sed ge-
nera ipsa subtiliter explicans ex quibus hos fieri delectus tyronum mallet,
nempe et ex Bulgaris, et eos qui vitam nomadicam ducunt (Vlahos com-
munis dialectus hos vocare consuevit) et quoscumque advenas undecunque
venirent, ad equestrem et pedestrem militiam etc. *Anna Comnena*, Alexi-
ados cap. 8.

се ꙗ ла ачаствъ шасте нѡдѡ, ꙗдекъ тρει фѣлорѣ ѡсевиѣ анѡмѣще :
 ꙗтѣю шамени динѣрѡ Бѡлгарѣ, сѡв дин нѣмѡл Бѡлгарѣскъ ; ꙗдѡлѡ пре
 чей че мѡнѡ вѣацѡ номѡдѡ ; ꙗтрѣѡ пре чей че шрѣ де оунде ѣрѡ ꙗколѡ
 венициѣ. Пре чей де ꙗдѡнѡлѣ, зиче, кѡ вѡрѣѡ чѣ де шѣще, ꙗи кѣамѡ,
 Влѡхѣи. Тѡѡте ꙗчѣсте тρει нѣмѡрѣ се ѡсевиѣск прии пѡртѣчѣѡл, ꙗѡ
 (ши), ꙗѡт преиѡм пре чей де шрѣ оунде венициѣ, дѡпѡ вѡрѣѡ ꙗнней
 Комниней, нѣи пѡци зиче, ꙗ фѣ фѡст Бѡлгарѣ, ꙗшѡ ници пре чей че
 мѡнѡ вѣацѡ номѡдѡ. Кѡ ꙗдеврѡт ѡсетѣрѡ вѡрѣѡ вѣлициѣ ници кѡм
 нѡ сѡфере сѡ мѣстечѣи ꙗчи пре Влѡхѣи кѡ Бѡлгарѣи. Ши ꙗцѣлѣѡл ꙗ-
 сте, кѡ ла ачаствъ шасте сѡсе ꙗ оуниѣ дин Бѡлгарѣ, шрѡ динѣрѡ Влѡхѣи
 сѡв динѣрѡ рѡмѡниѣ тѡци ꙗчѣѡ, ꙗѡци мѡнѡ вѣацѡ номѡдѡ ; ꙗсѣменѣ
 тѡци чей че ѣрѡ де пре ꙗирѣ шрѣ де оунде венициѣ, мѡкар де че нѣм
 сѡ фѣе. Дрѣпт ꙗчѣѡ кѡ кѡвинѣтеле ꙗчѣле ꙗле ꙗнней Комниней нице
 кѡм нѡ се рѡзимѡ зѣѡ ꙗѡи дѡчѣѡс, кѡ карѣ врѣ ѣл сѡ не фѡкѡ ꙗ
 крѣде, кѡм кѡ ши Бѡлгарѣи шѡре кѡнѡ сѡв зѣѡ, Влѡхѣи. Нице оу-
 врѡ де ꙗчѣле че грѡѡще дѡчѣѡс, нѡ се ꙗфѡл ꙗ кѡвинѣтеле ꙗнней Ком-
 ниней. Дѣспре ꙗчѣсте ꙗ ꙗнней Комниней кѡвинѣте ши маѣ жѡс вѡм
 ꙗвѣ вѡрѣѡ.

Маѣ пѡциѣ се пѡѡте рѡзимѡ дѡчѣѡс кѡ кѡвинѣтеле ꙗѡи Нѣкѣѡтѡ спре
 ꙗне фѡче сѡ крѣдем, кѡм кѡ ши Бѡлгарѣи шѡре кѡнѡ сѡв кѣмѡт Влѡхѣи.
 Кѡ лѡмѣ тѡѡтѡ цѣе, кѡм кѡ лѡкѡвѣтѡрѣи ꙗчѣѡ дѣѡл мѡнѣтеле ѣмѡ, кѡ-
 рѣи се скѡларѡ ꙗсѣпра Грѣчилѡр, вѡтѣрѡ пре ꙗпѡрѡтѡл Грѣчилѡр ꙗсѡ-
 нѣ ꙗнѣл, ши се скѡасѣрѡ де сѡпт стѡпѡнирѣ ꙗѡи, пѡнѡнѡдѡши
 шѣе, ши Бѡлгарѣилѡр ꙗпѡрѡт пре ꙗсѡн дин нѣмѡл сѡв, ꙗѡ фѡст рѡ-
 мѡниѣ, ши нѡ Бѡлгарѣи. Вѡрѣ ши ꙗсѡши ѣнѣл ꙗ ꙗпѣидѣчѣ чѣ дѣспре
 ꙗчѣпѡтѡл рѡмѡнилѡр, §. 8. ѡ мѡртѡхриѣѡще. а) Чѣи, ши лѡвѡдѡтѡл Нѣ-
 кѣѡтѡ,

а) Eluctati sunt successu temporis e servitute sua Romanorum posteri, Bulgarisque ipsis e sua prosapia dominum dederunt *Asanem*, a. 1186. qui se regem Bulgarorum et Blacorum nominari voluit. *Engel*, de Origine Valachorum Appendix, §. 8.

кѣта, кареле аз фост фѣцз кз апзратѣла Исѣакѣ Ангел ка Потарѣв
 апзрзтѣск ѿ рзсвоюла ачѣла ал Грѣчилѣвр кз Рѣмѣнѣи чѣи дела мѣнтеле
 ѣмз, де ажѣне рзспѣкз лѣкрѣла, де ѡарз че ѿтоатз исторѣа са пре
 Бѣлгарѣи ѿи кѣамз нѣмай Бѣлгарѣи; ѿрз пре Рѣмѣнѣи ачѣла акѣм ѿи
 кѣамз Влѣхѣи, акѣм Мѣисѣи; ши доѡѡ нѣмѣврѣи декаринѣите ѿ фѣи Мѣисѣи
 ши Бѣлгарѣи арѣтз. Вѣзѣи май сѣс, кап. з. с. с. Ши Никѣта
 ла Картѣ. ѿ. адѣкѣна кѣвинтеле лѣи Исѣан, скрѣе, кз дѣмне-
 зѣв аша вѣт, ка нѣмѣла Бѣлгарѣилѣвр ши ѿ Влѣхѣилѣвр лѣпзѣдѣна жѣгѣла
 чел делѣнгѣт, сз доѡѣндѣскз слѡвозѣе. а) Че липѣѣше май кѣар,
 кѣм кз алѣиѣи аз фост Бѣлгарѣи, алѣиѣи Влѣхѣи, адѣкз Рѣмѣнѣи? Де
 оѣнде оѣрмѣзз, дѣпз кѣпѣла вѡрѡеѣи лѣи Никѣта, кз нз Бѣлгарѣи,
 чѣи Рѣмѣнѣи саз зис май де мѣлѣт Мѣисѣи, ѿрз акѣм Влѣхѣи.

Дѣшѣрт ѣ дѣрз ши Отрѣитѣтѣрзс, кареле лѣсзмѣнѣна ла кѣвинтеле ѿ-
 чѣле дин Картѣ ѣ ѿ анѣиѣи Комнѣиѣи: Χωρίον δὲ τῆτο Βλαχικόν, кз
 ачѣи бѣне ѿтѣю анѣинѣте нѣмеле Влѣхѣилѣвр; зѣче, кз кз нѣмеле ачѣла
 адѣкз ѿ Влѣхѣилѣвр, Отрѣитѣтѣрѣи чѣи Грѣчѣиѣи, оѣнде ѣ вѡрѡз дѣспре Влѣ-
 хѣи чѣи дин кѡаче де дѣнзѣре (дела нѡи дин колѡ де дѣнзѣре), ѿце-
 лѣг пре Бѣлгарѣи, преѣм, зѣче, дин лѡкѣрилѣе чѣле май жѡс адѣсе,
 пре ларг се арѣтз. б) Дѣрз кареле сѣнт лѡкѣрилѣе ачѣле май жѡс адѣ-
 се? Сѣнт ачѣле, каре повестѣск, кѣм Исѣан ши Пѣтрѡ фѣрѣи кз Влѣ-
 хѣи сзѣи чѣи дела мѣнтеле ѣмз, сз скѣларз асѣпра Грѣчилѣвр, вѣтѣрз
 пре апзратѣла Грѣчилѣвр Исѣакѣе Ангел, ши пре чѣла алѣиѣи, ши ашезѣрз
 апзрзѣиѣе, карѣ аз вѣкѣит пзнз ла венѣртѣ Тѣрчилѣвр. Чѣи Влѣхѣи ачѣла
 дела мѣнтеле ѣмз, нз аз фост Бѣлгарѣи, чѣи Рѣмѣнѣи, деосѣбѣиѣи де
 Бѣл-

а) Ὡς ὁ Θεὸς τῆ τῶν Βαλγάρων καὶ Βλάχων γένεσι ἐλευθερίαν ἰσοδοκῆσε, καὶ τῆ
 Χρονίῃ ζυγῆ ἐπέλευσεν ἀπαυχένισιν. Deo visum esse, ut gens Bulgarorum
 et Blachorum diuturno iugo excusso, libertatem consequatur. Nicetas in
 Isaacio Angelo Lib. 1.

б) Hoc leco primum occurrit Blacorum nomen, quo, ubi quidem de Blachis Cis-
 Istrianis sermo est, Bulgaros intelligunt Scriptores Byzantini, ut ex locis in-
 fra allatis, abunde patet. Stritterus Bulgaricorum cap. 14.

Българй, прекъм май сѣс ам арзтат. Нѣ пре Българй дърз ѡцелэг Скрїторїй гречешї кѣ нѣмеле Влэхилѡр, чи пре Рѡмжнїй, пре карїй ши пзнз астазїй Гречїй ѡй ѡнѡмек Влэхї. Нѣ пре Българй, се кѣдѣ, сѣ зїкѣ Отрїтерѣс, кѣ ѡй ѡцелэг Скрїторїй Гречешїй кѣ нѣмеле Влэхилѡр, чи май бїне, кѣ пре Влэхї, ѡдекѣ пре Рѡмжнїй ѡй ѡцелэг Скрїторїй чей Гречешїй, кѣ нѣмеле Българилѡр, кжд скрїѣ дѣспре Българй, дин зїлеле лѣй Исакїе ѡнгал ѡпзрѣтѣлѣй Гречек ѡ коаче. Вѣ Нїкїта Хонїат, кареле ѡѣ фост фѡцѣ ла Рѣскоѡ кѣ ѡпзрѣтѣл Исакїе ѡнгал, ши ѡѣ цїѣт тоате лѣкрѣрїле ѡчепѣтѣлѣй, ши чѣле лѣлте ѡ ле скѣлѣрей Влэхилѡр, ши ѡле рѣскоѡлѣй чѣлѣй ѡвѣт кѣ ѡпзрѣтѣл Исакїе ѡнгал, рѣспїкат дѣсѣѣѣѣ пре Влэхї де Българй, ши прѣкїар спѣне, кѣ Влэхїй сѣѣ скѣлат ѡѣпра Гречилѡр, ши ѡѣ вѣтѣт, ши шѣѣ ѡтемеѣт ѡпзрѣцїе, ѡрѣ нѣ Българїй. Де оѡнде ѡчѣѣ Скрїторїй Гречешїй, дїнтрѣ карїй ѡсте ѡрополїта, карїй дѣпз Нїкїта, тѣрзїѣ ѡѣ скрїс пѣнтрѣ рѣскоѡл лѣй Исакїе ѡнгал кѣ лѣкзїторїй чей дѣла мѣнтеле ѣмѣ, ши дин неплїнїта кѣпошїнцѣ ѡ лѣкрѣрїлѡр чѣлѡр ѡнѡнте де дѣншїй ѡтѣмплате спѣнї, кѣ кѣ Българїй ѡѣ ѡвѣт рѣскоѡ ѡпзрѣтѣл Исакїе ѡнгал, ши де Влэхї нѣ поменек немїка, ѡчѣѣ, зїсїй, трѣѣѣ сѣсѣ тѣлѣѣѣкѣ прин Нїкїта, ѡдекѣ кѣм кѣ прин нѣмеле Българилѡр ѡцелэг ѡѣшїй пре Рѡмжнїй чей де прѣсте дѣнѣре.

ѡдѣче ши ѡтрѣѣ доѣѣѣѣ ѡѣчїѣ ѡ зїса Картѣ ѣ. кап ѣ. спре ѡчѣѣ кѣ Българїй сѣѣ зїс ѡарекїнд Влэхї, ѡѣѣменѣ де немїка. Зїче, кѣ Гречїй, нѣ нѣмай пре ѡчѣѣ карїй вѡрѣѣ лїмба Рѡмжнїѣкѣ, чи ши пре Българй ѡѣ кїемѣт, Влэхї: пѣнтрѣ кѣ Лабнїкѣ Халкокондїла, дѣпз че ѡѣ повестїт рѣспїндїрѣѣ ѡлѡѣнїлѡр прин ѣѣропа, ѡѣѣѣѣѣ: (Картѣ. ѡ.) „Дѣла дѣкїа пзнз ла мѣнтеле Пїндѣ, че се ѡтїнде ѡ Тѣсѣлїа, ѡлѣѣ ѡаре кареле норѡд, ѡмжндѣрѡра лѣѣ фост нѣмеле, Влэхї“. ѡчї ѡ лѡк де, Влэхї, зїче ѡѣчїѣѣ, ѡѣѣѣ ѡсте, кѣ трѣѣѣ сѣсѣ чѣтѣѣкѣ, Влэхї, фїїнд кѣ ши пре Българй ѡтрѣ Влэхїй чей дин колѣ

де Дѣнзре, ши дѣтрѣ Влахїи чей дин Тесалїа, аѣ врѣт Лаонїкѣа кѣ нѣмеле Влахїаѣѣ сѣи кѣпрїндѣ; ши дѣтрѣ ачѣста кїп Влахїи сѣѣ зїс ши Бѣлгарїи, кѣрїи трѣѣ кѣ прѣсторїа. а) ачѣста ачѣте кѣвѣнтѣрѣ лѣи Дѣчѣс.

Де аѣр адеверїи Дѣчѣс кѣ врѣ довадѣ статѣрнїкѣ, кѣм кѣ а лѣо-кѣа маї сѣс зїс а лѣи Халкокондїла а лок де, Влахїи, трѣѣѣ сѣсѣ четѣскѣ, Влахїи; поате, кѣ аѣр аѣжѣнѣе чѣѣѣ кѣвѣнтѣрѣ лѣи. Чи, фї-їнд кѣ нѣмаї кѣ вѣрѣе гѣале ѡ аратѣ ачѣѣ; прѣкѣм нѣлѣчїре ачѣте, кѣм кѣ Бѣлгарїи ѡаре кѣнд сѣѣ кїемѣт Влахїи, ашѣ нѣлѣчїре ачѣте ши ачѣѣ. кѣ ла зїсѣа лок а лѣи Халкокондїла а лок де, Влахїи, трѣѣѣ сѣсѣ четѣскѣ, Влахїи.

Чи, де вѣм лѣѣ пѣцїи амїнте ла чѣле че скрїе лѣѣдѣтѣла Халкокондїла дѣспре Влахїи; кїѣр вѣм вѣдѣѣ, кѣ Халкокондїла нїче кѣм прїн Влахїи нѣ аѣ ачѣлѣс прѣ Рѣмѣнїи, ши пѣнтрѣ ачѣѣ кѣвѣнтѣла ачѣла ашѣ трѣѣѣ сѣсѣ четѣскѣ прѣкѣм кѣѣдем, кѣ лѣѣ скрїс Халкокондїла, Влахїи, аѣрѣ нѣ Влахїи. Пѣнтрѣ кѣ дѣжїѣ, Халкокондїла грѣѣѣе де нѣрѣдѣла ачѣла, че аѣл аѣнѣлѣѣѣѣ Влахїи, ка де ѡн нѣрѣдѣ шїе нѣкѣѣноскѣѣт, зїкѣнд: „аѣлѣѣ ѡаре кѣрѣле нѣрѣдѣ“. в) аѣрѣ Рѣмѣнїи ши чей дин Тесалїа, прѣ кѣрїи аѣ нѣлѣѣѣѣѣ, Влахїи, ши чей дин Дѣкїа, аѣдекѣ дин коаче де Дѣнзре, прѣ кѣрїи аѣ кїамѣ, Дѣкїи, аѣ ѣрѣ лѣи прѣкѣѣноскѣѣѣѣѣ, прѣкѣм се вѣде дин чѣле че скрїе аѣ Кѣртѣѣ. — в. ши аѣ Кѣртѣѣ ѣ.

дѣс-

а) *Vlahi ergo a Graccis dicti fuere, non solum qui Vlahica lingua loquebantur, sed etiam ipsi Bulgari: Laonicus etenim, relata Illyriorum per Europam dispersione, subdit: (lib. 1.) „A Dacia ad Pindum usque montem, in Thessaliam se projicientem, alius quidam populus, utriusque nomen fuit *Bacchi*“. Hic loco *Bacchi*, *Vlahi* legendum esse constat, cum Bulgaros quoque inter *Vlahos* trans-Istrianos, et *Vlahos* Thessalicos sitos, comprehendere voluerit Laonicus nomine *Vlahorum*; hocque modo *Vlahi* dicti fuere etiam Bulgari, qui pastoritiam et agrestem vitam, prout ipsi *Vlahi* ducebant. *Lucius*, de Regno Dalmatiae, Lib. 6. cap. 5.*

в) *Ubi etiam habitavit a Dacia ad Pindum usque montem, in Thessaliam se projicientem, alius quidam populus; utrisque nomen fuit *Bacchi*. *Chalcondylas*, Lib. 1.*

дѣспре, лимба, ши дѣспре аате трѣбѣй але Рѡмѣниаѡр ши ачѣлор дин
 вѡдче, ши ачѣлор дин колѡ де Дѣнзре. Карѣ алаѣи кѡвинте май жос
 ле вом четѣ гречѣце. Де оунде, де ар фѣи фост кѡчетѡла лѡи, прин
 норѡдѡла ачѣла сѡ асѡминѣзѣ пре Рѡмѣниѣи; нѡ ар фѣи зис кѡ неадѡверѣн-
 цѣ: „Аатѡла ѡаре кареле норѡд“ Чи ар фѣи зис адѡверѣит, ши мѡрѡи-
 мѣит: Влѡхѣи, сѡѡ Дакѣи ачѣѡѣ, адѡкѡ Рѡмѣниѣи, дела Дакѣа пѡнѡ ла
 лѡнтелѣ Пѣндѡ аѡ шеѡѡт; кѡ карѣи апреѡнѡ ши Бѡлгарѣи ачѣнча се
 кѣмѡ Влѡхѣи.

Адоѡѡ, Халкоконѡдила зѣче, кѡ норѡдѡла ачѣла, кѡ кареле апреѡнѡ
 Бѡлгарѣи се кѣмѡ Влѡхѣи, аѡ лѡкѡѣит, адѡкѡ ѡаре кѡнѡ, а Пѣндѡ де
 кѡтрѡ Тесѡлѣа. Пѣрѡ Рѡмѣниѣи нѡ нѡмай майнаѣнѣте, чи ши а зѣлеле
 лѡи Халкоконѡдила лѡкѡѡ а Пѣндѡ, преѡѡм асѡѡи Халкоконѡдила мѡр-
 тѡрѣскѣце а Карѣѡ ашѣса. а) Де оунде, норѡд дѡѡсеѡѣит де Рѡмѣниѣи
 аѡ ачѣлѣс Халкоконѡдила прин норѡдѡла ачѣла. Пѡтѣрѡѡ доѡѡдеѣи ачѣ-
 ѡѣа бѣне сѡнѡнѡнѡѡѡ Дѡѡѡѡс, нѡ фѡрѡ астрѡкарѡ адѡѡѡрѡлѡи лѡсѡ а-
 фѡрѡ кѡѡнѡтѡла ачѣла алаѣи Халкоконѡдила: „аѡ лѡкѡѣит“.

Атрѣѡ, Халкоконѡдила зѣче, кѡ преѡѡм норѡдѡла ачѣла тот, ашѡ
 ши норѡдѡла Бѡлѡгрѣск тот сѡѡ нѡмѣит, Влѡхѣи. Пѣрѡ лѡи Дѡѡѡѡс нѡи
 плаѡе, ка тѡѡѣ Бѡлгарѣи сѡсе фѣи кѣмѡѡт кѡнѡѡа Влѡхѣи, чи нѡмай а-
 чѣѡ, карѣи ѣрѡ пѡстѡри. Оѡрѡѡѡзѡ дѡрѡ, кѡ Дѡѡѡѡс кѡ ѣскоѡѣрѡѡ ачѣѡ
 асѡѡи пре сѣне се конѡнѣи.

Ба, де вом соѡтѣи лѡкрѡла фѡрѡ преѡѡдекарѣ, тѡѡма дин кѡѡнѡ-
 тѡла ачѣла, Влѡхѣи, прѣлѣсне, ми се пѡре, пѡтѣм кѡлѣѡе, кѡм кѡ пре-
 кѡм Бѡлгарѣи, ашѡ ши норѡдѡла ачѣла аѡ фост Рѡсѣск. Кѡ кѡнѡскѡт
 лѡкрѡ.

III

- а) Κωνσταντῖνος ὁ ἐπίκλην Δράγατις, ἀφικόμενος ἐς Πελοπόννησον. - - - καὶ τὸ
 τε Πίνδου ὄρος. Βλᾶκοι δ' ἐνοικῶσιν, αὐτοὶ τῶν Δακῶν ὁμοῦλωται, τοῖς
 παρὰ τὸν Ἴστρον, Δαξίν ὁμοίωντο. Constantinus cognomento Dragosis in
 Peloponnesum adveniens, - - - Pindum quoque (quem hodie Mezzono appel-
 lant) occupavit. Hunc montem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est
 lingua: nec quicquam ab Dacis, qui Istrum accolunt, differre cognoscuntur.
Chalcocondylas Lib. 6.

лѣкрѣ ѿсте, кз, Бог, ꙗ лимба Словенѣскѣ ѿсзмиѣзз дѣмнезѣ; кз-
 носкѣт лѣкрѣ ѿсте, кз дѣпз дѣлѣкта чѣ рѣсѣскѣ, кѣрѣ атѣнчѣ, ѿсте
 ѿкрѣде, кз ѿ цинѣ ꙗкз Бѣлгарій, ши ла рѣши ши ѿкѣм стзпѣнѣ-
 ше, г, се рѣспѣнде ка, х; ѿскѣментѣ кзноскѣт лѣкрѣ ѿсте, кз Грѣчій
 сонѣла слѣвей, в, ꙗ кзвѣнтѣла ѿлтѣр нѣкѣмѣри, ꙗл окрѣс, ши л рѣс-
 пѣнд пѣрѣрѣ кз, в; кзноскѣт пре оѣрмз ѿсте тѣтѣрѣр чѣлѣр че ѿз че-
 тѣт кѣрциле Грѣчѣшилѣр Окрѣитѣри, кѣм кз ла Грѣчѣ де ѿще дѣтинз
 ѣрѣ ꙗ стзрзмѣтѣ кзвѣнтѣле нѣкѣмѣрилѣр чѣлѣр варѣаре, пѣнтрѣ ка сз
 ле фѣе лѣрѣши кз ѿдзмѣнз дѣпз фѣрѣ лимбей сѣле ѿле рѣспѣнде.
 Дѣчѣ, ѿзѣинд Грѣчѣ ѿдѣсе ѿри дин гѣра Бѣлгарилѣр, ши дѣнтрѣ ѿчѣ-
 лѣла лѣлт норѣд, Бох; прѣнсерз ши пре чѣщѣ, ши пре чѣл ѿтѣкма
 ѿи нѣми, вѣхѣи; ши венѣндѣле май ѿдзмѣнз ꙗ кзвѣнтѣла ѿчѣста, а,
 де кѣт, о; ле зѣсерз, вѣхѣи. Чѣла че ва четѣ май пре лѣрг лѣкѣла
 ѿчѣла ла Халкокѣндѣла, ѿтрѣ нѣмѣнка нѣ се ва ѿдои, кз ѿмѣндѣла
 гѣнтѣле ѿчѣле, че се кѣамз, вѣхѣи, ѿз фост рѣсѣщѣи. Кз дѣспре гѣн-
 тѣле Словенѣщѣи фѣче вѣрѣз ѿколѣ Халкокѣндѣла, ши ꙗ май мѣлте
 пѣрци ле ѿпѣрте.

§. 5.

Пѣрѣрѣ лѣи Тѣнмѣнн, пѣнтрѣ ѿчѣпѣтѣла нѣмѣлѣи вѣлахи.

Тѣнмѣнн, сѣз нѣлѣжнд ѿмѣнте ла лѣкрѣри прѣкѣм сѣнт, сѣз
 врѣнд ꙗ се ѿрѣтѣ ѿфлзтѣрию де лѣкрѣри нѣла, сѣз пѣнтрѣ ѿлтѣ ѿаре
 кѣре причѣнз ѿскѣнз, зѣче, кз нѣмѣле, вѣлахи, вѣне дела кзвѣнтѣла
 Словенѣскѣ, влѣкѣ, кѣреле ѿсзмиѣзз: оѣмѣлѣ фѣзѣ лзкѣш стзтѣтѣрию.
 Ка кѣнд рѣмѣнѣи ѿр фѣи фост кѣндѣла гѣнтѣ нестѣтѣтѣларе ꙗ лок, чи
 оѣмѣлѣтѣларѣ фѣрз де ꙗ ѿвѣ лзкѣшрѣле сѣле, прѣкѣм ѣрѣ мѣлте гѣн-
 те варѣаре, кѣре ѿз нѣвѣлѣит ꙗ цѣрѣле ѿпѣрѣцией рѣмѣнилѣр. Се ѿ-
 жѣтѣ пѣрѣрѣ лѣи Тѣнмѣнн, зѣче ѣнгѣл ꙗ ѿпѣндѣчѣ чѣ дѣспре ѿчѣ-
 пѣ-

пѣтѣла вѣлахилѣр, §. 6. кѣ ачѣа, кѣ Тѣрчій, ши Арвѣнашій кіамѣ пре Рѣмѣннїи, Чѣвѣннїи; кѣре кѣвѣнт ѿсѣмнѣзѣ, пѣзтѣрїи, ши Анна Комнїна пре Рѣмѣннїи чей дїнтрѣ Бѣлгарїи ѿ нѣмѣще номѣде.

ѿтѣта ѿжѣнѣ ачѣстѣ вѣрѣз ѿ лѣи Тѣнмѣнн, кѣт ши ѿ оѣнѣр Оѣнѣрїи, кѣрїи, кїемѣндѣсе Нѣмѣцѣл оѣнѣрѣще, Нѣмѣт, (Német), ѿм ѿзѣт зикѣнд, кѣ Иѣмеле Нѣмѣцлѣр вїне дела, Nem ett, (нѣмѣт), ѿдекѣ, нѣ ѿ мѣнкѣт; сѣл дѣкѣ ѡаре кѣреле дїнтрѣ Нѣмѣцїи, кїемѣндѣсе оѣнѣрѣл нѣмѣцѣще, Хѣнгар, сѣл Оѣнгар; ѿр вѣт де пре нѣмѣще сѣ трѣгѣ изѣвѣрѣл нѣмелѣи Оѣнѣрѣск дела, Хѣнгер, кѣреле нѣмѣцѣще ѿсѣмнѣзѣ, фѣаме, сѣл дела Хѣнгерїг, флѣзмѣнд.

Кѣвїнтеле ѿннїи Комнїнїи, кѣре ле ѿдѣче ѿннїнѣе ѿнѣел ѿтрѣба ачѣста, сѣнт скрїсе май сѣс, §. г. Гїнтѣ Номѣдѣ ла Грѣчїи ѿсте ачѣа, кѣрѣ нѣ ѿре лѣкѣш стѣтѣтѣрїю, чи оѣмелѣз дин лок ѿ лок, пре кѣм ѣрѣ Скїѣїи, ши ѿлѣте гїнѣте вѣрѣаре. Чи, Анна Комнїна нїче кѣм нѣ ѿсте ѿ крѣде, кѣ дѣарѣ ѿз вѣрт ачѣа сѣ зїкѣ, кѣ Рѣмѣннїи чей де прѣсте дѣнѣре сѣнт гїнтѣ номѣдѣ, нѣмѣрнїкѣ, фѣрѣз лѣкѣшѣрїи. Пѣнтрѣ кѣ, кѣспрїнѣжѣнд Бѣлгарїи цїнѣтѣрїле ачѣле, оѣнде ѣрѣ лѣкѣвїтѣрїи Рѣмѣннїи ѿ Мїсїа; нїкѣїрїи нѣ се чегѣще сѣїи фї мїшкѣт Бѣлгарїи пре Рѣмѣннїи дин лѣкѣшѣрїле, ши дин лѣкѣшѣрїле лѣр. Ба, пре кѣм май сѣс ѿрѣтѣїи, ла кап §. §. Рѣмѣннїи тот де ѿ оѣна ѿз ѿпѣрѣцїт ѿ Мїсїа ѿпреѣнѣз кѣ Бѣлгарїи, дѣпѣз че ѿз десѣзлѣкѣт Бѣлгарїи ѿколѣ. Де оѣнде Рѣмѣннїи, рѣзмѣнѣнд ѿ лѣкѣшѣрїле сѣле, ѣрѣ сѣпѣшїи Крѣѣлѣи Бѣлѣрѣск полїтїчѣшїи, пре кѣм ѣрѣ сѣпѣшїи ши Бѣлгарїи, ши тѣѣте слѣжѣбеле цѣрїей, ши ѿле ѡастей ѿтѣкѣма ле пѣртѣ кѣ Бѣлгарїи; пре кѣм ши Бѣлгарїи, дела ѿдѣѣл спрѣзѣче сѣтѣ, дин зїлеле ѿпѣрѣтѣлѣи Иѣѣлїе ѿнѣел, пре кѣреле ѿл ѿвїнсѣрѣз Рѣмѣннїи, ѣрѣ сѣпѣшїи ѿпѣрѣтѣлѣи Рѣмѣнѣск ѿсѣн, ши чѣлѣра лѣлїи оѣрмѣтѣрїи, ѿпреѣнѣз кѣ Рѣмѣннїи полїтїчѣшїи. Дѣчїи Рѣмѣннїи ши ѿ зїлеле ѿннїи Комнїнїи ѿвѣ сѣтеле сѣле, ши ѡрѣшеле сѣле, дин кѣре ши ѿсѣ-

ШІ Анна Комнина ꙗ Картк ѿ. джидзисе прилѣж, поменѣше о҃н ѿраш
 Рѡмѣнск, а҃нѡме ѿѿева, кѣреле кѣр зиче, кз ѡсте ѿраш влзхѣск. а) ШИ
 Атрѡ ачѣашй сѡтѡ бѣ. ꙗкарѣ аѡ скрис Анна Комнина Иѡторѣ,
 Рѡмѣнѣи чей прѣсте дѡнзре ла Мѡнтеле ѡмѡ, кѡм скрѣе Иикѣта Хонѣат
 ꙗ Исаакѣе Ангел Картк ѿ. ѡвѣ фѡарте мѡате четѣци, в) шѣ цинѡт
 мѡре, кѣреле сѡв кѣмѡт влзхѣа, кѡм се вѣде дин кѣрциле аѡи Іѡн-
 никѣе ꙗпзрѡтѡлѡи Рѡмѣнилѡр чѣле кзтрѡ Папа Инокѣнтѣе, шѣ дин
 кѣрциле Папѣи Инокѣнтѣе чѣле кзтрѡ Іѡнникѣе ш. ч. Дѣчи, дѡкз ѡвѣ
 Рѡмѣнѣи чей прѣсте дѡнзре ѡтѡнчѣи ѿрашеле сѡле; ѡшѡ дѡрѡ нѡ ѡрѡ
 гѣнтѡ номѡдѡ. Дѡнз ачѣсте, кѡвѣнтѡ ачѣла номѡда нѡ ѡсѡмнѣзѡ
 нѣмай пре ачѣа, кѡрѣи сѡнт фзрѡ кѣси, прекѡм ѡрѡ Скѣѡтѣи, шѣ ѡл-
 те гѣнте варѡаре; чѣи шѣ пре ачѣа, кѡрѣи ѡвѣнд лзкѡшѡриле сѡле, кѡ-
 силе сѡле, ѡшевѡмѣнтѡриле сѡле, се хрѡнѣск кѡ вѣте де пзшѡне.
 Тѡкѡ дѡспре Рѡмѣнѣи не ѡсте нѡлѡ ꙗ лѡкѡлѡ ачѣста мзртѡрѣе Халко-
 кѡндѣла, кѣреле, грѡинд ꙗ Картк ѿ. дѡспре Дѡкѣи, ѡдекз дѡспре Рѡ-
 мѣнѣи чей дин цѣра мѡнтѡнѣскз шѣ дин Мѡлдѡѡ; зиче, кз ачѣшѣ
 май вѡртѡс лзкѡѣск ꙗ сѡте, кзпрѣнзѡндѡсе кѡ пѡщѡрѣ. в) О҃урѡтѣзѡ
 дѡрѡ, кз Анна Комнина, прѣн чей че мѡнѡ вѣѡцѡ номѡдѡ, нѡ ѡѡ
 вѡрт сѡ ѡсѡмнѣзѡ фзрѡ пре Рѡмѣнѣи ачѣа, кѡрѡра ле ѡрѡ мѡщѡшѡгѡл
 ѡ се хрѡнѣи кѡ ѡи, кѡ кѡи, шѣ чѣле лѡлте. Нѣче пѣнтрѡ ачѣа ле
 зѣсе ачѣѡтора, кз мѡнѡ вѣѡцѡ номѡдѡ, пѣнтрѡ кз дѡарѡ нѡ ѡвѣ лз-
 кѡшѡ-

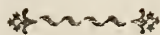
а) Κατῆλθεν εἰς Ἐξεβάν (Χαρίων δὲ τὸτο Βλαχικῶν τῆς Ἀνδρονίας ἐγγυῖα διακί-
 μενον) Exeban descendit (Oppidum id Blachicum est proxime Androniam
 situm), *Anna Comnena Alexiados* Lib. 5.

в) Haemi montis accolas, sibi et Romano imperio infestissimos reddidit, qui o-
 lim Mysi, nunc Blachi nominantur. Hi enim angustiis et castellis freti quae
plurima habent praeruptis saxis inaedificata: cum prius etiam Romanos pa-
 rum curarent, tum per causam abacti pecoris et vexationum quas tolerassent,
 aperte defecerunt. Ejus defectionis principes et auctores fuere duo ex illa
 gente fratres, Petrus et Asan. *Nicetas Choniates* in Isaacio Angelo Lib. 1.

в) Κατὰ κάμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον τετραμένον. Vicos plerumque
 incolunt, sequentes pascu. *Chalcocondyla* Lib. 2.

кашуриле сале, чи пентрѸ кз черкѸнд ѿ пзшѸне вѸтелеѸ сале, оум-
 блà мѸлате локѸри афарѸ де лзкашуриле сале. Каре мещешѸг ши а-
 стѸзи ал цѸн оунѸй дѸнтрѸ рѸмѸнѸй. А ардѸл, дин чѸй де лѸнгз
 СибиѸ оунѸй тоатѸ вѸаца лѸр ѿ петрѸк амблѸнд прин локѸри стрѸй-
 не кѸ шиле сале, ши кѸ кѸй сѸй пентрѸ пзшѸнѸѸ; мѸлѸцѸ дѸнтрѸ ѿ
 вѸѸра вѸн ла мѸнѸцѸй чѸй де кѸтрѸ МолдѸва кѸ тѸрмеле сале, пре ѿр-
 нѸ трѸк ла МолдѸва, ниѸе нѸ се атѸрк ла кѸсиле сале, фѸрѸ кѸнд
 ши кѸнд пре рѸнд, ши аша вѸнѸжѸнд лѸнѸ ши брѸнѸз, аши кивер-
 нисѸк кѸсиле сале. АтрѸ ачѸста ацелѸс дѸрѸ скрисѸ йнна Комни-
 на, кз оунѸй дѸнтрѸ рѸмѸнѸй мѸнѸ вѸацѸ номѸдѸ, ши пре ачѸшѸ ѿрѸ
 кѸцѸ ѿра тѸнерѸ, ши хѸрничѸ де ѿасте, порѸничѸ апзрѸтѸл КесѸрю-
 лѸй НикѸфѸр МелисѸнѸ прин скрисѸаре, ка сѸй фѸкѸ армашѸй.

АтрѸ де кѸамѸ ТѸрчѸй пре оунѸй дѸнтрѸ рѸмѸнѸй, чѸбѸнѸй, адекѸ
 пзсторѸй; аѸ пентрѸ ачѸа сѸнт ачѸа адевѸрацѸй номѸде, де врѸме че
 ачѸашѸ аѸ кѸсиле сале, ши лзкашуриле сале статѸрничѸ аколѸ атрѸ
 ТѸрчѸй? Ши пентрѸ ачѸа ачѸа рѸмѸнѸй дѸнтрѸ ачѸашѸ тѸрчѸй, ачѸа,
 зисѸй рѸмѸнѸй, карѸй акѸм поартѸ флѸарѸ НегоцитѸриѸй а тоате цѸ-
 риле ОунѸгрѸй; ши пре ла БѸчѸ, пре ла ВенѸцѸа, пре ла йнглѸа, ши
 пре аѸюрѸ, пѸнѸ ши а ймерѸка ла ФиладѸлфѸа, аѸ се нѸмѸск чѸбѸнѸй?
 НѸ, чи прекѸм пре пзсторѸй ТѸрчѸй аѸ нѸмѸск а лимѸ са, чѸбѸнѸй,
 аша пре рѸмѸнѸ а сѸне ал кѸамѸ ОулаѸх. Ши пре ОунѸгр, ши пре НѸмѸц
 ши пре ѿрѸ кареле ѿ пзсторѸй ал кѸамѸ ТѸрчѸй, чѸбѸнѸй. Ши ниѸи
 оунѸ нѸмѸ нѸ ѿсте, кареле се нѸ аѸвѸ дин сѸнѸл сѸѸ пре оунѸй пз-
 сторѸй сѸѸ чѸбѸнѸй. ЧѸне пентрѸ ачѸа ва фѸ аша липсѸт де симѸцѸ-
 ре, кѸт сѸ зѸкѸ, кз тоцѸй ОунѸгрѸй, тоцѸй НѸмѸцѸй сѸнт чѸбѸнѸй?
 ОунѸ локѸ аѸкѸ май афлѸзм, адекѸ ла ГеѸрѸге ПаѸимѸр а ѸсторѸа лѸй
 андронѸк, кѸртѸ а. капѸ ли. оунде се зѸк рѸмѸнѸй чѸй че ѿра де лѸн-
 гз ЦарѸград пѸнѸ ла БѸзѸа ши май аколѸ, кз сѸнт фѸлаѸ де ѿа-
 менѸй привѸцѸй, оумблѸзторѸй фѸрѸ де лзкаш стѸтѸзторѸй. АсѸ кѸ-

ВѢНТЕЛЕ АЧКЪСТЕ ПРЕФЪКЪТОРЮА ПЕТРОВЪ ПОСѢИВЪСЪ НЪМАЙ ДИН КРІЕРІИ
 СВЪИ ЛЕ АДАВЪСЕ А ДЪТНИЕ; А ГРЕЧІЕ НИЧІ ДЕ КЪМ НЪ СЕ АФЛЪЗ. СѢИВЪР
 АЧКЪ ІАСТЕ А ГРЕЧІЕ, КЪ РЪМЪНІИ АЧЕЩКЪ ЕРА А ЛОКЪРИ ГРЪКЛЕ (δυσχα-
 ρίας), АДЕКЪ А ЛОКЪРИ МЪНТЪКНЕ. ЧІ ДЕ АКОЛЪ НЪ ОУРМЪКЪЗЪ, КЪ АЪ
 ФЪСТ ФЪРЪ ДЕ ЛЪКАШ СЪТЪТЪТОРЮ. ІАЪ НЪ ШІ АСАН ШІ ЧЕА ЛАЦІИ РЪ-
 МЪНІИ КЪ ЕЛ, КАРІИ СЕ СКЪЛАРЪ АСЪПРА ГРЕЧИЛЪР, ШІ АШІ ФЪКЪРЪ А-
 ПЪРЪЦІЕ НОВА, ЕРА А ЛОКЪРИ ГРЪКЛЕ (δυσχαρίας) КЪМ СКРІЕ НИКІТА А
 ІСААКІЕ АНГЕЛЪ ТЪТЪШІ ПЕНТРЪ АЧКЪ НЪ ЕРА ФЪЛІЮ ДЕ ШАМЕНИ ПРИ-
 БЪЦІИ, ОУМЪЛЪТОРИ ФЪРЪ ДЕ ЛЪКАШ СЪТЪТЪТОРЮ; БА АВЕЪ НЪ НЪМАЙ КЪ-
 СИЛЕ ШІ МОШІИЛЕ САЛЕ, ЧІ ШІ ЧЕТЪЦІИ ТАРІИ ФЪАРТЕ, ПРЕКЪМ ДІНТРЪ
 АЧЕЛАШ НИКІТА НЕ АЪЦЪМ.

АЪСЪМНЪМ ШІ АЧКЪ, КЪ МЪЛЪТЪ МЪЛЪЦІМЕ ДЕ РЪМЪНІИ ЕРА ДИН
 КОЛЪ ДЕ ДЪНЪРЕ. КЪ, ПРЕ КЪМ СКРІЕ ПАХІМЕР ЛА ЛОКЪА МАИ СВЪ АРЪ-
 ТАТЪ, ДЕ ЛЪНГЪ ЦЪРИГРАД ПЪНЪ ЛА ВІЗІА ШІ МАИ АКОЛЪ ЕРА ФЪАРТЕ
 МЪЛЪЦІИ РЪМЪНІИ, КЪТ НЪ ПЪЦІИ АВЕЪ АСЕ ТЪКМЕ ГРЕЧІИ ДЕ ЕИ. А БЪЛАГЪ-
 РІА ЕРА АТЪЦІИ КЪТ НЪ СЕ СТИДІРЪ А СЕ СКЪЛА АСЪПРА АТЪАТЪ АПЪРЪ-
 ЦІА ГРЕЧЪСКЪ, КАРІИ ТОТ ДЕ А ОУНА ВЪТЪНДЪ ПРЕ ГРЕЧІИ АШІ ФЪЧЕРЪ
 АПЪРЪЦІЕ А ВЪТЪ ГРЕЧИЛЪР: ДЕСПРЕ КАРЪ МАИ ПРЕ ЛАРГЪ ВОМ КЪ-
 ВЪНТА АКОЛЪ. А ТЪССАЛІА АТЪТА МЪЛЪЦІМЕ ЕРА ДЕ РЪМЪНІИ, КЪТ СКРИ-
 ТОРИИ ГРЕЧЕЦІИ КІАМЪ ЦИНЪТЪА АЧЕЛА *μεγάλη Βλαχία*, АДЕКЪ ЦЪРА РЪ-
 МЪНЪСКЪ ЧЪ МАРЕ.

§. Г.

ПЪРЪРЪ АЪИ БЪНГЕЛЪ АТЪРЪ АЧКЪШІ ТРЪКЪЗ.

МЪКАРЪ КЪ КІАРЪ ІАСТЕ АЧЕПЪТЪА НЪМЕЛЪИ, ВАЛАХИ, ПРЕКЪМ АМ АРЪ-
 ТАТЪ МАИ СВЪ §. В. ТЪТЪШІ БЪНГЕЛЪ, ВЪЖНДЪ ДИН ВЪНЪ ВЪА АЪИ А ШЪРЪКЪ; -
 ЛА ЛОКЪА МАИ СВЪ АЪСЪМНАТЪ §. И. АТЪРЪ СЪТЪЛЪЧІРЪ СЪАРЕЛЪИ ЧЪ ДЕ
 АМІА-

аміазъ зи афлѣ лтѣнѣрек. Ядекъ зи́че, кз фїйна лтѣнекат лѣрѣла
 лчепѣтѣлави нѣмелѣи вѣлахи, анна́леле рѣсеѣи л лимба рѣсаскъ де Не-
 стѣр лтрѣ а оу́нспрежѣчѣ сѣтѣ дела Хѣ скрїсе, апрїна лѣминъ л-
 тѣнѣрекѣлави ачѣстѣла. Де оу́нде лѣвцѣм; зи́че, кз Бѣлгарїи асїати-
 чѣи аѣ фост лпзрѣици дѣпз рѣѣри, дин каре се а́дзпѣ, л Воло-
 хѣи ла рѣла Вѣлга, ши л Камичѣи ла рѣла Ка́ма. Бѣлгарїи Ка-
 мичѣи рѣмасерѣ л Я́ста, чѣи Волохѣи аѣ еши́т л вѣропа. Ши пре
 ачѣи де пре оу́рмъ рѣшїи ши Словѣнїи, ши кѣ ачѣрѣ Нѣстѣр аѣ
 кїемат Воло́хи. Дѣчи кѣ врѣме фїйна Рѣмѣнїи шѣрѣи ла Бѣлгарїи, нѣ-
 меле стѣпѣнилѣр се лпзртѣши шѣрѣилѣр. Ши пѣнтрѣ ачѣла скрїи-
 то́рїи Грѣчиѣи, де кѣте ѣри е́ вѣрѣз дѣспре Рѣмѣнїи чѣи дин дрѣпта
 дѣнзрѣи, фѣрѣ ѣсеѣире лїи кїамъ ши вѣлахи, ши Бѣлгарїи. ачѣста
 е́ вїсѣла лѣи вѣнгал.

Кѣм кѣ рѣшїи ши Словѣнїи сѣ фїи кїемат кѣнда пре Бѣлгарїи,
 Воло́хи, никѣри нѣ се а́флѣ скрїс. Чи ачѣла, пре кѣм мѣлте а́лте,
 пѣнтрѣ ка се поатѣ оу́рѣи чѣва микшорѣре асѣпра Рѣмѣнилѣр, нѣ-
 май дин кѣпѣци́на са ѣ стѣрнѣѣе вѣнгал. Чи ши лтѣю, ши апо́и сїн-
 гѣр Нѣстѣр аѣ кїемат пре Бѣлгарїи кѣ нѣмеле ачѣла. Асѣ, ши Нѣстѣр,
 нѣ пѣнтрѣ ачѣла лїи кїамъ пре Бѣлгарїи кѣ нѣмеле ачѣла, пѣнтрѣ кѣ
 доарѣ ачѣла аѣ крѣзѣт а фїи нѣмеле Гїнтей Бѣлгарилѣр ачѣстѣра, чи
 грѣина е́л пѣнтрѣ Бѣлгарїи чѣи дела Вѣлга, пѣнтрѣ скѣртѣрѣ вѣрѣи,
 нѣи нѣмѣѣе тот дѣѣна Бѣлгарїи дела Вѣлга; чи ле зи́че, де ѣсте а́крѣ-
 де префѣчерѣи Немѣиѣи чѣи дин рѣсеѣиле анна́ле фѣкѣтѣ, Воло́хи, а́-
 декъ-Волганїи, карѣ лсемнѣѣз ѣаменїи, саѣ Бѣлгарїи чѣи дела Вѣл-
 га. Де врѣме че дарѣ ни́и а́лте нѣмѣри нѣ лѣѣ дат Бѣлгарилѣр ни-
 че ѣда́тѣ нѣме де Воло́хи, ни́че лѣѣши Бѣлгарїи нѣ саѣ а́нѣмит пре
 сїне Воло́хи; кѣм аѣ пѣтѣт нѣмеле де Воло́хи сѣсе а́ѣатѣ дела Бѣл-
 гарїи ла Рѣмѣнїи, кѣнда дин немїка, немїка кѣѣтѣ сѣ фїе. Ни́че Грѣчїи
 нѣ аѣ лѣат дин анна́леле чѣле Рѣсеѣи а́лѣи Нѣстѣр, каре то́кма некѣ-

поскѣте лѣвъ фост, а кіема пре Рѡмѣни, Влѣхѣи, дѣпз нѣмеле чѣл дела Нѣстѡр Болѡхѣи, чѣи ѡв лѣват дин нѣзѡрѡл, кѣре май сѣс С. Б. лам дескоперѣт.

Чѣи сѡз дѣм лѣви Бѣнгеа, кѣм кѡз Бѣлгарѣи кѣндѡа сѡз кѣмѡт Болѡхѣи. Оуѣнде пѡлате ѣл ѡрѡтѡ мѡкар ѡ сѡпѡцѣре оуѡмерѡ, дѡкѡ нѡ ѡде-вѡр, кѣм кѡз нѣмеле ѡчѣла ѡ Бѣлгарѣилѡр лѡв ѡпѡрѡтѡшѣт, шѣи кѡ до-нѡцѣе ка ѡчѣл лѡв чинѣтѣт Бѣлгарѣи Рѡмѣнилѡр, кѡт пре ѣи нѣме нѡ ѡв фост слѡѡѡд нѣчѣи ѡнаѣнте де Нѣстѡр, нѣче дѣпз Нѣстѡр сѡзи май кѣме Болѡхѣи,

Иѡрѡ де сѡз кѣмѡт кѣмѡѡ ѡарекѣнд Рѡмѣнѣи Бѣлгарѣи, ѡчѣста пѣнтрѡ ѡчѣл ѡв фост, кѡ Рѡмѣнѣи ѣра оуѣнѣцѣи кѡ Бѣлгарѣи сѡпт ѡчѣлаши Краѡ, преѡм гѣнтеле чѣле де сѡпт стѡпѡнѣрѣ ѡпѡрѡтѡлѡви ѡстрѣи, мѡкар кѡ мѡлате нѡ сѡнт нѣмѡри Немѡцѣи; тѡтѡшѣи, пѣнтрѡ кѡ сѡпт оуѣнѣте кѡ Немѡцѣи сѡпт ѡчѣлаши ѡпѡрѡт, стрѣинѣи ши пре ѡаменѣи Гѣнтелѡр ѡчѣлѡра де мѡлате ѡри ѡи кѣмѡз Немѡцѣи. ѡсѡ ѡтрѡ ѡдеѡр Рѡмѣнѣи нѣчѣи ѡдѡтѡз нѡв фост кѣмѡцѣи Бѣлгарѣи, фѡрѡ оуѣнѣи динтрѡ скрѣитѡрѣи чѣи Грѣчѣи, дин некѡноѡнѡца лѡ-крѡрилѡр, чѣле че ѡв фѡкѡт Рѡмѣнѣи чѣи де прѣсте дѡнѡ-ре, ле ѡлипѣск Бѣлгарѣилѡр, ши ѡлок де ѡ зѣче Влѣхѣи, ѡдекѡ Рѡ-мѣнѣи, зѣк Бѣлгарѣи, ка кѣнд Бѣлгарѣи ѡр фѣи фѡкѡт ѡчѣле вѣтѣзе лѡ-крѡри. ѡчѣл нѡ ѣсте ѡнѡмѣ пре Рѡмѣнѣи ѡкѡм Влѣхѣи, ѡкѡм Бѣлгарѣи, чѣи ѣсте ѡнѡ шѣи лѡкрѡриле ѡшѡ, пре кѡм сѡз ѡтѡмплат. Вѣзи май сѣс С. Г. Ба май ѡкѣмене ѡдеѡрѡлѡви ѣсте, кѡ дѣпз нѣмеле ѡзрѣи Бѣлгарѣи, фѣинд Рѡмѣнѣи лѡкѡитѡри ѡ Бѣлгарѣи, оуѣнѣи скрѣитѡри грѣчѣи ѡв нѡ-мѣт Бѣлгарѣи, преѡм ѡстѡзи Рѡмѣнѣи чѣи дин ѡѣра Мѡнтѣнѣскѡз ши дин Молѡѡѡа, пре Рѡмѣнѣи чѣи дин Оуѣнгѡрѣи ѡи нѡмѣск Оуѣнгѡрѣнѣи, нѡ пѣнтрѡ кѡ нѣмеле нѣмѡлѡви ѡр фѣи ѡчѣла, чи ѡѣра оуѣнде лѡкѡѣск се кѣмѡз Оуѣнгѡрѣи. ѡлтѡнѣтрѣ ѡчѣл ѣсте ѡкрѣде, кѡ мѡлѡцѣи динтрѡ Рѡ-мѣнѣи

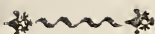
мѣннѣи мѣстекѣи кѣ Бѣлгарѣи, шѣ пѣрдѣт лѣмѣа са чѣ Рѣмѣнѣскѣ, ши пре кѣм ѣкѣм грѣск нѣмай Бѣлгрѣѣ, саѣ сѣрѣѣ, ѣшѣ тѣци ѣчѣа вѣн сѣпт нѣме де Бѣлгарѣи, пре кѣм ши чѣле лѣате нѣмѣри, кѣре лѣѣ ѣплѣт Бѣлгарѣи кѣ вѣнѣрѣ лѣр ѣ Мѣсѣа, тѣате, пѣрѣжѣндѣши лѣмѣа са, ѣкѣм се сокотѣск ѣтрѣ Бѣлгарѣи, ши ѣшѣ саѣ ѣмѣаѣит нѣмѣрѣа Бѣлгарѣилѣр.

Пре оѣрѣмѣ, ѣчѣѣ ѣсте ѣдеверѣт, ши ѣнѣел ѣкѣ ѣ мѣртѣрѣѣѣѣ ѣколѣши §. ѣ. кѣм кѣ пре ѣталѣанѣи ѣкѣ кѣ ѣчѣлаши нѣме, кѣ кѣрѣле пре Рѣмѣнѣи, пѣцин сѣкимѣѣндѣ, ѣи кѣамѣ Гѣнтѣле Словѣнѣѣи, ши Оѣнѣгрѣѣи. а) ѣкѣм, дѣкѣ Рѣмѣнѣи пѣнтрѣ ѣчѣѣ се кѣамѣ Валѣѣѣи, пѣнтрѣ из Рѣмѣнѣи ѣѣ фѣст шѣрѣи Бѣлгарѣилѣр, дѣпѣ кѣм вѣнѣѣѣѣ ѣнѣел; ши нѣмѣле стѣпѣнѣилѣр ѣѣ трѣкѣт ла шѣрѣи, ѣшѣ дѣрѣ ѣѣ ши ѣталѣанѣи дѣарѣ ѣѣ фѣст шѣрѣи Бѣлгарѣилѣр, де ши ѣѣ се кѣамѣ кѣ нѣмѣле, кѣ кѣрѣле се кѣамѣ Рѣмѣнѣи? ѣѣтѣ оѣнде ѣжѣнѣѣ вѣнѣа лѣѣи ѣнѣел. ѣѣ дѣарѣ дѣла Рѣмѣнѣи, пѣнтрѣ кѣ ѣскѣмене ѣ лѣмѣа Рѣмѣнѣилѣр кѣ ѣ ѣталѣанѣилѣр, ши Рѣмѣнѣи ѣкѣ дѣн ѣталѣа ѣши трѣг вѣѣа, ѣѣ пѣтрѣкѣт гѣнтѣле Словѣнѣѣи нѣмѣле дѣла Рѣмѣнѣи ла ѣталѣанѣи, ши пре кѣм се ѣвѣнѣнѣѣѣ ѣ кѣмѣ пре Рѣмѣнѣи, ѣшѣ ѣпѣѣ ѣѣ ѣчѣпѣт ѣ кѣмѣ ши пре ѣталѣанѣи? ѣшѣ дѣрѣ ѣтѣѣ фѣрѣ кѣносѣѣѣѣ гѣнтѣлѣр кѣре ѣкѣм ле кѣмѣм Словѣнѣѣи, Рѣмѣнѣи, кѣндѣ стѣпѣнѣѣ Бѣлгарѣи, ѣпѣѣ ѣталѣанѣи, кѣрѣи пѣнѣ ши ѣнѣанѣнте де ѣтрѣпѣрѣ лѣѣи Хѣ кѣ май мѣлѣте вѣкѣри ѣрѣ прѣкѣносѣѣѣ ла тѣатѣ лѣмѣ? ѣѣтѣ ѣче сѣрѣпѣтѣри кѣде, чѣла че ѣ ѣдѣнѣ вѣѣ сѣ рѣтѣчѣскѣ,

Де вѣѣ сокотѣи ѣнѣел лѣкрѣрилѣ фѣрѣ прежѣдѣкѣре; кѣлѣ ѣчѣ нѣтѣдѣ пѣтѣ сѣ ѣ ѣфле, кѣрѣ нѣѣ ѣ рѣтѣрѣм май сѣѣ §. ѣ. ши май мѣре чѣнѣте ѣши вѣѣ фѣѣѣ ѣнѣанѣнтѣ чѣлѣр ѣцѣлѣпѣи, де кѣт кѣ вѣнѣа сѣѣ. Дрѣпт ѣнѣел вѣзѣндѣ ѣ фѣи сѣкѣлѣѣтѣ ѣчѣстѣ ѣлѣи пѣрѣ-

рѣ,

а) Ceterum idiomate Hungarico et Sclavico Itali eodem fere modo compellantur, quam Valachi, ob linguae et originis similitudinem. Engel, Appendix de origine Valachorum §. 8.

ре; се темѣ, кѣ нѣ ѿ вѣр крѣде ѡдѣтѣ четиторїи. Пентрѣ ачѣа кѣ
сѣпцире тѣхнѣ май ѡ мѣлте локѣри прии кѣрциле сале кѣ сила вѣрѣ-
це ачѣа, кѣм кѣ рѣмѣнїи саз зїс вѣлахи, дела нѣмеле Бѣлагарилѣр
вѣлахи, чѣл дела Нѣстѣр. Ка де нѣ се вѣр ши ѡвїнѣ четиторїи кѣ
довѣделе лѣи; ѡкѣши кѣ дѣса ѡдоїре, саз пофторїре сѣсе дедѣ ѡкрѣ-
де, кѣм кѣ ѡсѣмене ѡдѣвѣрѣлѣи ѡсте зїса лѣи. Чї ѡмѣл чѣл ѡцелѣпт
вѣзѣнд ѡдѣтѣ минчѣна; де мїи де ѡри ши кѣ жѣрѣмѣнт де ѡ бѣи ѡ-
дої, нѣ ѡ крѣде.

§. 5.

Нѣмеле, вѣлахи, ѡдѣверѣзѣ, кѣ рѣмѣнїи сѣнт рѣмѣнїи.

Рѣмѣнїи кѣ лимѣа, ши ѡ кѣт ѣ дѣспре кѣвїнѣте, ши ѡ кѣт ѣ
дѣспре ѡлѣкѣтѣрѣ лимѣей чѣ дин лѣнтрѣ, се лѣбѣк кѣ рѣмѣнїи ши
кѣ тѣци Италїанїи; ѡвнчѣюрнле рѣмѣнїилѣр, нѣрѣвѣрїле лѣр,
тѣатѣ фїрѣ, ка ши фѣптѣра чѣ динафѣрѣ ѡлѣр ѡтѣкма ѣ кѣ ѡ Ита-
лїанїилѣр, кѣт ѡри кѣре ѡцелѣпт, кѣрѣа ѡ сѣнт вїне кѣносѣѣци Ита-
лїанїи, петрѣкѣнд ѡтрѣ рѣмѣнїи, ѡдѣверїт пѣате кѣнѣѣце, кѣ рѣмѣ-
нїи де ѡун нѣм сѣнт ши де ѡун сѣнѣ кѣ рѣмѣнїи ши кѣ Италїанїи.
Чї, сѣ пѣнем, кѣ ѡтрѣ ѡтѣтѣ вѣкѣри кѣте кѣрѣсѣрѣ дела ѡнѣл Дѣнѣ-
лѣи 105. де кѣнд ѡв венїт стрѣмѣшїи рѣмѣнїилѣр дин Италїа ѡ Дѣ-
кїа, пѣнѣ ѡкѣм, ѡтрѣ ѡтѣта мѣлциме де ѡсѣвїте нѣмѣри варѣре,
ши ѡтрѣ ѡтѣтѣ вѣлѣри де кѣмплїте ѡтѣмплѣзѣри, кѣре ѡ лѣнга ачѣа
вѣрѣме ѡвѣрѣ ѡсѣфери, ѡтѣта лѣѣ кѣѣтѣт ѡсе ѡвѣте дела май мѣрїи
лѣр, кѣт ѡкѣм ѡ немїка дин чѣле, че нѣмѣрѣѣ май сѣс, нѣ се ѡпѣр-
тѣшѣк кѣ рѣмѣнїи ши кѣ Италїанїи; тѣтѣши нѣмеле, вѣлахи, ѡжѣн-
ѣ ѡ ѡдѣверї пре рѣмѣнїи, кѣ сѣнт рѣмѣнїи. Пентрѣ кѣ вѣдїрѣм дин
сѣс, кѣм кѣ тѣате гїнтеле словенїци ѡпѣрѣцией рѣмѣнїилѣр ѡвѣчи-
нѣте, де кѣнд ле фѣрѣ лѣр кѣносѣѣци рѣмѣнїи, ѡ лимѣа са ѡѣ кїемѣт
вѣлѣси, ши ѡшѣ ши пѣнѣ ѡтѣзїи ѡ кїамѣ, кѣт ла тѣате гїнтеле

СЛОВЕНІЙ, КЪТ СЪНТ ДЕ МЪЛТЕ, ВЛАСИ, АСЕМНѢЗЪ РОМАНІ, ЛАТИНІ, ІТАЛІАНІ. КЪ АЧЕЛШИ НЪМЕ, КЪРЕЛЕ ГРЕЧІЙ КЪ ПЪЦІНЪ СКИМБЪРЕ АЛЪ ЗІК ВЛАХІ, ШІ ДЕ АКОЛЪ АКЪМ АЗТИНѢЩЕ, ВЛАХІ, ГІИТЕЛЕ СЛОВѢНЕ АНЪМЕСК ШІ ПРЕ РОМЪНІ; ВА ШІ НЕМЦИМЪКЪ ТЪОАТЪ, КЪТ Ё ДЕ МЪРЕ, МАЙ КЪ АЧЕЛ НЪМЕ, КЪ КЪРЕЛЕ КІАМЪ ПРЕ ІТАЛІАНІ, ШІ ІСТЕ АПРОАПЕ ДЕ НЪМЕЛЕ, ВЛАХІ, АНЪМЕСК ШІ ПРЕ РОМЪНІ. АША ДЪРЪ ШІ РОМЪНІ СЪНТ РОМАНІ. ПЕНТРЪ КЪ ТОТЪ ДЕ А ОУНА ОУНИЧЪНѢ НЪМЕЛЪШІ НЪМЪРИЛЪР АДЕВЕРѢЗЪ ОУНИЧЪНѢ СЪНЦЕЛЪШІ, ДЕ НЪ СЕ ВА ДОВЕДИ КЪ СТАТОРНІЧЕ ДОВѢДЕ АПРОТІВЪ. ЧІ АНЪ ФІ ДЕ ОУН СЪНЦЕ РОМЪНІ КЪ РОМАНІ ШІ КЪ ІТАЛІАНІ, НІМЕНЕ ПЪНЪ АКЪМ НЪ АЪ АДЕВЕРІТ, НІЧЕ НЪ ВА АДЕВЕРІ АВЕЧІ. АША ДЪРЪ РОМЪНІ, ДАКЪ СЪ КІАМЪ ВЛАХІ; СЪНТ РОМАНІ.

§. 3.

СКИМБАРѢ НЪМЕЛЪШІ РОМЪНИЛЪР ЧЕЛЪР ДИН ДАКІА, А ДАКІ.

ФІИНА КЪ ДЪПЪ ЧЕ АЪ СТИНС ТРАІАН ПРЕ ТЪЦІ ДАКІЙ ДИН ДАКІА, КЪМ АМ АРЪТАТ МАЙ СЪС КАП В. ШІ АЪ ФЪКЪТ ДАКІА ПРОВІНЧІЕ РОМАНЪ, РОМАНІ, КЪРІЙ ДЕСКЪЛЕКАСЕ А ДАКІА, СТЪЗМОШІЙ РОМЪНИЛЪР, АЪ АЧЕПЪТ А Ѡ МОЩЕНІ, ДІРИПТ АЧЕА РОМАНІ АЧЕА, ДЕЛА НЪМЕЛЕ ЦЪРЕЙ, САЪ ЗИС ДАКІ. АША ІВЛІХЪ КАПИТОЛІНЪС, А АНТОНИНЪС ПІХЪ, КАП. Ё ШІ ВЛІХЪ ЛАМПРИДІХЪ, А КОММОДЪС АНТОНИНЪС. КАП. ГІ. ПРЕ ЛЪКЪИТОРІЙ ДАКІЕЙ, КЪРІЙ АТЪНЧІ ЕРА РОМАНІ, ШІ ФЪКЪСЕ РЕКЕЛІЕ АСЪПРА АПЪРАТЪЛЪШІ, АИ АНЪМЕЩЕ, ДАКІ. а) АЧЕСТ НЪМЕ ПЪНЪ ШІ А СЪТА АЧІНЧІ СПРЕХѢЧѢ, МЪКАР КЪ А ТЪОАТЕ ПЪРЦИЛЕ ЕРА АКЪМ ЛЪЦИТ АСЕ КІЕМА РОМЪНІ, ВЛАХІ, ШІ ВАЛАХІ, АЪКЪ ОУНІЙ ДИН СКРІИТОРІ ПРЕ РОМЪНІ ЧЕИ

а) Dacos et multas gentes atque Iudaeos rebellantes contudit per praesides et legatos. *Iulius Capitolinus* cap. 5.

Victi Daci; Pannoniae quoque compositae, in Britannia, in Germania et in Dacia imperium ejus recusantibus provincialibus. Quae omnia ista per duces sedata sunt. *AELIUS Lampridius*. cap. 13.

ЧѢЙ ДИИ ДАКІА, АДЕКЗ ПРЕ ЧѢЙ ДИИ КОАЧЕ ДЕ ДЪНЗРЕ, АИ АНЗМѢ, ДАКІИ.
 АША ХАЛКОΚΟΝΔΙΛΑ Α ΚΑΡΤΕ Β. ΟΥΝΔΕ ПРЕ ΛΑΡΓ ΓΡΖΑΠРЕ ДЕ ΡΩΜΗΝΗ,
 ШИ ДЕ АСЕМЗНАРѢ ЛІМБЕИ ЛΩΡ ΚΖ ЧѢ ІТАΛΙЕНѢСКЗ, ШИ ААТЕ ΤΡΕΒИ Α
 ΛΩΡ, ПРЕ ΡΩΜΗΝΗΙ ЧѢЙ ДИИ ΚΟΛΩ ДЕ ДЪНЗРЕ АИ ΝΖΜѢЩЕ ВЛАΧИ, АРЗ
 ПРЕ ЧѢЙ ДИИ КОАЧЕ ДЕ ДЪНЗРЕ ПЪРЪРѢ АИ ΚΙΑΜΖ ДАКІИ. Α)

S. E.

α) Εστὶ δὲ γένος τῆτο (Δάκες) ἀλκιμὸν τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον, καὶ ἑ πάνυ τοι
 εὐνομέμενον, κατὰ κάμας οἰκοῦν, πρὸς τὸ νομαδικώτερον τρεταμμένον διή-
 κει δ' αὐτῶν ἡ Χώρα, ἀπὸ Αρδελίε τῆς Παϊόνων Δακίας ἀρχομένη ἐς τε ἐπὶ
 "Βυξίνου πόντου. Ἐχει δὲ ἐπὶ δεξιᾷ μὲν καθήκασα ἐπὶ βάλασσαν τὸν Ἴστρον
 ποταμὸν, ἐπ' ἀριστερᾷ δὲ Βογδανίαν χώραν ἔτω καλεμένην, διώργα δὲ αὐτὴς
 ἐπὶ Παιονοδακίας ὄρος, ἐπὶ πολὺ διήκον, Πρασοβὸς καλέμενον. - - - Δάκες δὲ
 χρῶνται φωνῇ παραπλησίᾳ τῇ Ἰταλῶν, διεφθαρμένη δὲ ἐς τοσῶτον, καὶ διενεγ-
 κέση, ὡς τε χαλεπῶς ἐπαίειν τὰς Ἰταλὰς, ἐτιῶν ὅτι μὴ τὰς λέξεις δεισισημασι-
 μῶν ἐπιγινώσκων, ὃ, τὸ ἄν λέγοιτο. - - - συμφέρεται δὲ Ἰταλοῖς, τάτε ἄλλα, καὶ
 τῇ ἐς διαίταν καταστάσει, καὶ ὄπλοις τοῖς αὐτοῖς, καὶ σκευῇ ἔτι, καὶ ἰὺν τῇ
 αὐτῇ Ρωμαίων διαχράμενοι, ἐς δύο μὲν τοι διηρημένον ἀρχὰς, ἐς τε τὴν Βογ-
 δανίαν, καὶ τὴν παρ' Ἴστρον χώραν, ἑ πάνυ τοι εὐνομεῖται. νομίζουσι δὲ ἡγεμό-
 σιν ἑ τοῖς αὐτοῖς διαμένουσες ἄλλ' ἐπὶ τὸ εἰ σφίσι πρόσφορον συρμεταβά-
 λουτες, καθήκασιν ἄλλο τε ἄλλας σφίσι Τυράννης. Dacorum (sive Valacho-
 rum, in quibus et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec tamen ad-
 modum bonis gubernatur legibus. Vicos plerumque incolunt, sequentes pas-
 sua. Extenditur horum regio ab Pannonum Erdelio, a Pannonum Da-
 cia (quae et Transsylvania) initium summens, usque ad Pontum euxi-
 num. A dextra, qua vergit ad mare, Istro fluvio alluitur: a sinistra Regi-
 onem Bogdaniam (Moldaviam) appellatam habet. Distinguit ipsorum regi-
 onem mons longe se porrigens, cui Prasobo nomen incolae dixerunt. - - -
 Dacorum lingua similis est Italorum linguae: adeo tamen corrupta et diffe-
 rens, ut difficulter Itali queant intelligere, quae istorum verbis pronuncian-
 tur. - - - Nihil differunt ab Italis caetera etiam victus ratione, armorumque
 et suppellectilis apparatu eodem Romanorum utentes. Quamvis ea gens in
 duos discreta sit principatus, in Bogdaniam videlicet, et Istriam regionem
 (Valachiam Transalpinam): haud tamen aequo inter se jure vivunt. Con-
 sveverunt non semper eosdem habere duces: verum prout ipsis videtur com-
 modum, principes mutant, nunc hunc, nunc illum sibi principem ordinantes,
Chalcocondylas. Lib. 2.

Καὶ τότε Πίνδου ὄρος. Βλάκοι δ' εὐνομεῖσιν, αὐτοὶ τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι,
 τοῖς παρὰ τὸν Ἴστρον, Δαξίν ὁμοίωντο. Pindum quoque. - - Hunc mon-
 tem

§. II.

Λ Μισι.

Прекъм май сѣс кап г. с. з. ам арзтат, апзратѣл аѣреліан пре
Рѡманій чей дѣши дин Дакіа лѣи Траіан прѣсте Дѣнзре, аи ашезѣ
а мижлокѣл Мисіей, ши ачѣла цинѣт, оунде фѣрз ашезѣци Рѡманій
ачѣл, ал нѣми аѣреліан Дакіа са. Пзрзѣндѣсе кѣ време ачѣл ци-
нѣт асе нѣми Дакіа, йсе атоарсе ши лѣи нѣмеле чѣл вѣкю ши де ѡб-
ще а Мисіей. Де оунде прекъм цинѣтѣл ачѣла аѣ ачепѣт ѣрзши асе
кѣма кѣ нѣмеле чѣл вѣкю, Мисіа; аша ши Рѡманій ал ачѣлѣши ци-
нѣт, кѣ нѣмеле чѣл де ѡбще ачепѣрз де стрѣини асе кѣма, Мисі.
Де оунде Никіта Хоніат, Скріиторію Гречѣск, а Исаакіе аγγελ, зѣ-
че; кѣ Рѡмѣнїи, карїи се кѣамз акѣм, Влахи, май де мѣлт саѣ нѣ-
мит Мисі. а)

§. III.

Λ Παцинаците.

Майнаинте де асе нѣви а Кѣрциле Скріиторилѡр чѣлѡр Гречѣши нѣ-
меле, Влахи, ачѣлши Скріиторіи пре Рѡмѣнїи чей дин коаче де Дѣнз-
ре, прѣсте Арѣл, ши май аколѡ прин цѣра Рѡмѣнѣскз ши прин
Молдѡва, пзнз а марѣ нѣгрз, аѣ кѣмаѣт Пацинаците. Таре се нѣкѣ-
жѣще Геѡргіе Праї аналїста Оунгрѣск пре аѣчѣс Дѣлмата а Дис-
сертація а шѣптѣ, кѣчи аѣчѣс Дѣлмата аѣ скріс, кѣм кѣ Пацинаци-
теле аѣтрѣ адеѣр аѣ фост Рѡмѣнїи, ши кѣ ачѣлши Пацинаците, пе-
рїна

tem Blaci incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua; nec quidquam ab
Dacis qui Istrum incolunt, differre cognoscuntur. *Chalcocondilas* Lib. 6.

а) Τῆς κατὰ τὸν αἶρον τὸ ὄρος, οἱ Μῦσοι πρότερον ὀνομάζονται, νυνὶ δὲ Βλάχοι κικλήσκονται. Naemi montis accolae, qui olim Mysi, nunc Blachi nominantur. *Nicaetas Choniata*, in *Isaacio Angelo*, Lib. 1.

рѣна нѣмеле чѣл де Пацинаците саз кѣмат дѣпз ачѣа Влѣхѣ. Май
 ѿколѣ ачѣлаши Праѣ зѣче, кз Пацинаците аѣ фѣст сѣнѣ Оуѣгѣ-
 рѣск. Дин прѣтивз Оуѣгѣрѣа Данѣа Корнидес ѿ Виндѣчѣиле Анѣни-
 мѣлѣи Потарѣа ѿлѣи Бѣла, Сѣкѣѣа в. 5. ѿ. мѣртѣрѣистѣѣе, кз Лѣчѣге
 фѣарте вѣне дѣпз ѡвѣчѣюа сѣз ѿратз кз Рѡмѣнѣи ѿнаѣнте де Кин-
 намѣ саз зѣс Пацинаците. а) Ши ѿтрѣ адевѣр, ѿчетѣна нѣмеле чѣл
 де Пацинаците, ши апѣкѣна ѿ Истѣрѣиле Грѣчилѡр скрѣиторѣи нѣмеле
 чѣл де Влѣхѣ; ѿ кѣре лѣкѣри май наѣнте се ѿфлѣ Пацинаците, ѿдѣ-
 тз ѿколѣши ачѣлаши скрѣиторѣи нѣсерз прѣ Влѣхѣ. Де ѡарз че дѣрз
 нѣче Пацинаците, нѣ се четѣѣе ѿ Истѣрѣи, сѣши фѣѣмѣтат лѣкѣшѣри-
 ле сѣле дин лѣкѣриле ачѣле, нѣче чѣва гѣнтз нѣаѡ сѣ фѣ ѿтрѣт асе
 ѿшезѣ ѿ лѣкѣриле Пацинацитеѡр; оуѣрмѣзз, кз ачѣа, кѣрѣи дѣпз вѣѣе
 ме саз зѣс ѿ Истѣрѣиле Грѣчилѡр Влѣхѣ, ачѣлаши майнаѣнте се зѣчѣ
 Пацинаците, ѿдекз оуѣнѣа ши ачѣлаши нѣм сѣнт Пацинаците ши
 Влѣхѣи, сѣнѣгѣр ѿ нѣме се фѣѣе скимѣаре.

Праѣ ѿтрѣ ачѣлаши Диссертѣѣе зѣче, кз пѣате кз ачѣа саз ѿ-
 шелѣт Лѣчѣге ѿ скрѣе кз Пацинаците аѣ фѣст Рѡмѣнѣи, пѣнтрѣ кз
 дѣпз че аѣ ѿлѣнгѣт Пацинаците прѣ Оуѣгѣрѣи дин Молдѣва ши дин
 цѣра Рѡмѣнѣскз, шѣѣ сѣпѣс шѣе прѣ Рѡмѣнѣи че ѣра ѿколѣ лѣкѣиторѣи,
 ши ѿсоѣнѣѣи кз сѣне ѿтрѣ арме, де мѣлте ѡрѣи ѿ порнѣт рѣсѣѣѣѣ ѿ-
 сѣпра Грѣчилѡр, кѣре лѣкѣрѣ ши прѣ Грѣчѣи ѣчѣи май дин кѣлче ѿтрѣ ѿ-
 чѣлаши грѣшѣлз, ѿ кѣрѣ кззѣ Лѣчѣге, ѿз трѣс. Чѣи ачѣста Праѣ кз
 вѣрке гѣале нѣмай, фѣрз нѣчѣи ѡ довадз, ѡ грѣѣѣе, пѣнтрѣ ачѣа кз
 чѣнѣтѣ дѣмѣсѣле не ва фѣ слѣѣѣѣѣ а нѣ ѡ вѣгѣ нѣчѣи ѿтрѣ сѣмз. Дрѣпт
 ачѣа ѡ крѣд ѣз, кз ѿтѣнчѣи, кѣна аѣ немерѣт Оуѣгѣрѣи ѿ Молдѣва,
 ѣра Рѡмѣнѣи ѿ лѣкѣл ачѣла, оуѣнде аѣ дескѣлекѣт Оуѣгѣрѣи; ши ачѣа
 ѿкз

а) Ante Cinnamum vero Blachos dictos fuisse Pátzinacas Lucius de Regno Dal-
 matiae Lib. 6. cap. 5. more suo ostendit egregie. Daniel Kornides, Vin-
 ditiae Anonymi Belae Regis Notarii, Sect. 2. §. 9.

ἄλλοις ὡς κρέδ κз Рωμῆνῆй ἀχέα ἀδ οὔρματ ἂ λзквн ἀβολῶ ἀπρεβнз κз Οὔнгвρῆй, пзвнз κжнд венннд φράцῆй лωρ Пацннацῆтеле май κз мзл-цῆме ши май κз пзтѣре, ἢ ἀλвнгάρз пре Οὔнгвρῆй де ἀβολῶ. Ὑῆ Рω-мῆнῆй ἀчέα се нз се фῆ κῆмаτ ши εῖ Пацннацῆте атѣнчῆй ἀпρεβнз κз чέα лалцῆй дин тῶатз Пацннацῆа, саз сзй фῆ сзпѣе шῆе Пацнна-цῆтеле чей че ἀδ взтѣт пре Οὔнгвρῆй, нῆмене нз ба вздῆй.

Κῆм κз фῶарте мᾶре ἀδ фост цѣра Пацннацῆтелωρ, немзрцннῆтз мзлцῆмѣ лωρ, ши вῆтежῆа лωρ тѣтвэрῶρ вechнелωρ нѣмвρῆй, Рѣши-лωρ, Бѣлгарилωρ, Οὔнгврилωρ ἀφρικοшᾶтз, май сѣс кап ε. δ. а. ам арзгᾶт дин Константῆн Порфнрогеннтз. Ἰчέαши Κωνстантῆн ἂ Кᾶртѣ чѣ деспре киверннсῆрѣ ἀпзрзцῆей, кап ἄз. спѣне ши мᾶрцн-ннле ἀпзрзцῆей Пацннацῆтелωρ, ши шῆй ἂ κжте Домнῆй, саз нѣмвρῆй εῖρᾶ εῖй ἀпзрзцῆей. Пацннацῆа тῶатз се ἀпᾶрте, зῆче, ἂ ὦпт нѣмвρῆй, ἀδεκз Домнῆй, кᾶртѣ ἀсѣмене ὦпт Дῶмнῆй саз Пῆнцнпῆй ἄре. Ὑѣ дин тжῶ ἡсте Ἰртῆм; ἀδῶαω Цѣр; атῖέα Цῆла; ἂ пᾶтра Κвλпῆй; ἀчῆнчѣ Харовῶй; ἀшѣса Талмᾶт; ἀшѣптѣ Хῶпῶн; ἂ ὦпта Цῶпῶн, а) Ἰᾶрз κжнд фѣрз Пацннацῆтеле скῶшῆй дин лзкᾶшвρнле сᾶле, εῖρᾶ Пῆн-цῆпῆй, ἂ нѣмвρᾶ Ἰртῆм Маицᾶн, ἂ Цѣр Кѣел, ἂ Цῆла Кврквтан, ἂ Κвλпῆй Ἰпаῶн, ἂ Харовῶй Кандῆм, ἂ Талмᾶт Косῖᾶн, ἂ Хῶпῶн Γῆ-зῆ, ἂ Цῶпῶн Βατᾶн. б) Ἰчѣсте ὦпт нѣмвρῆй саз Домнῆй ἂ Пацнна-цῆте-

С С 2

цῆте-

а) Πᾶσα ἡ Πατζινακῆα εἰς θέματα ὀκτᾶ διαιρεῖται, ἔχουσα καὶ μεγάλας ἀρχοντας τοσού-τες. Τα δὲ θέματα ἐπὶ ταῦτα, ὄνομα τῶ πρώτῳ θέματος Ἡρτήμ. τῶ δευτέρῳ Τζερ. τῶ τρίτῳ Γύλα. Τῶ τετάρτῳ Κελπέη. Τῶ πέμπτῳ Харовῶй. Τῶ ἕκτῳ Талмᾶт. Τῶ ἑυδῶм Хῶпῶн. Τῶ ὀγδῶс Τζῶпῶн. Patzinatia universa in Themata octo dividitur; quae magnos quoque principes totidem habet: Themata au-tem isthaec sunt. Primum est Ertem: secundum Tzur: tertium Gyla: quar- tum Culpee: quintum Charoboe: sextum Talmat: Septimum Chopon: octa- vum Tzoron. Const. Porphyrog. de Adm. Imp. cap. 37.

б) Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐν ἀπὸ τῶν ἰδῶν τόπων οἱ Πατζινακῆται ἐξεδιωχθησαν, ἔχον ἀρχόντες εἰς μὲν τὸ θέμα Ἡρτήμ τὸν Μαῖτζαν; εἰς δὲ τῶ Τζερ τὸν Кѣел,
εἰς

цѣтелωρ се ѱпарт, зѣче, ѱ пѣтрѡ зѣчѣ де пѣрцѣ, кѣре τόατε ѱв Πρѣν-
 цѣпѣ май мѣчѣ. Ши пѣтрѡ нѣмѡрѣ, ѱδεκѡ Вѡарциѡѡр, Сирѡκααπѣѣ,
 Βοροταλμѣт, ши Βυλαѡοσπѡν, сѡнт дѣн колѡ де рѡѡл Данапρѡβλѡѣ,
 де кѡтрѡ ρѡсѡрѣт, ши де кѡтрѡ мѣѡзѡ нѡапте кѡтрѡ Οϋζѣα, Χαζάρѣα,
 Ἰλάνѣα, Χερσѡνα, ши кѡтрѡ чѣле лѡлте цѣнѡѡтѡрѣ. Ἰѡρѡ чѣле лѡлте
 нѣмѡрѣ сѡнт дѣн кѡаче де ѱпа Данапρѡβλѡѣ кѡтрѡ ѱпѡс ши кѡтрѡ
 мѣѡзѡ нѡапте, ѱδεκѡ нѣмѡл Γѣαζѣχοπѡн се χοτѡρѣѡε кѡ Βυλγάρѣα,
 май ѱ жѡс нѣмѡл Цѣла, ѣ ѱпρѡαπε де Τѡρκѣα (цѣра Οϋνηγѡρѣсѡсѡ)
 нѣмѡл Χαροβѡѣ ѣ де кѡтрѡ Ρѡсѣα: нѣмѡл Ἰαβδѣερτѣм, ѣ χοτѡρѡш кѡ
 сѡтеле чѣле сѡнѡсѡ Ρѡсѣѣ: ѱδεκѡ Οϋλτѣнѣнѣлωρ, Δερβленѣнѣлωρ ши
 Λενζενѣнѣлωρ, ши кѡ чѣл лѡлцѣ Сκλѡβѣ. α)

Μαῖ

εἰς δὲ τὸ Γύλα τὸν Κερκῆταν, εἰς τὸ Κελπέη τὸν Ἰπαὸν, εἰς τὸ Χαροβόη τὸν
 Καῖδερ, εἰς δὲ τὸ Θέμα ταλμάτ τὸν Κώσαν, εἰς τὸ Χοπὸν τὸν Γεαζή, εἰς δὲ
 τὸ Θέμα Τζοπὸν τὸν Βατὰν. Quo autem suis ejecti sedibus Patzinacitae
 fuerunt, principes erant in Themate quidem Ertem Maitzans, in Tzur Cu-
 el, in Gyla Curcutan, in Culpee Ipaon, in Charaboe Caidum, in Talmat
 Costan, in Chopon Giaze, in Tzopon Batan. *Ibidem.*

- α) Τὰ δὲ ὀκτῶ Θέματα διαιρῶνται εἰς τεσσαράκοντα μέρη, καὶ ἔχει καὶ ἑξάτονας
 ἄρχοντας, ἰσέου ὅτι αἱ τέσσαρες τῶν Πατζινακῆων γενεαὶ, ἦγον τὸ Θέμα Κε-
 αρτζιτζερ, καὶ τὸ Θέμα Συρκαλπέη, καὶ τὸ Θέμα Βοροταλμάτ, καὶ τὸ Θέ-
 μα Βελατζοσπὸν κῆνται πέρα τῆ Δανάπρως ποταμῆ, πρὸς τὰ ἀνατολικώτε-
 ρα καὶ Βορειότερα μέρη ἐναποβλέποντα πρὸς τε Οϋζίαν, καὶ Χαζαρίαν, καὶ
 Αλανίαν, καὶ τὴν Χερσῶνα, καὶ τὰ λοιπὰ κλήματα. αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρε γε-
 νεαὶ κῆνται ἐνθεν τῆ Δανάπρως ποταμῆ, πρὸς τὰ δυτικώτερα καὶ ἀρκτικώτερα
 μέρη, τετέρι τὸ Θέμα Γεαζιχοπὸν πλησιάζει τῇ Βελγάρѣα, τὸ δὲ Θέμα τῆ κῆ-
 τω Γύλα πλησιάζει τῇ Τερκѣα, τὸ δὲ Θέμα Χαροβόη πλησιάζει τῇ Ρωσѣα, τὸ
 δὲ Θέμα Ἰαβδερτѣμ πλησιάζει τοῖς ὑποφόροις Χορѣοις Χάρѡς τῆς Ρωσѣας,
 τοῖς τε Οϋλτѣνοις, καὶ Δερβλενѣνοις, καὶ Λενζενѣνοις Σκλѡβοις. Haec por-
 ro octo Themata in partes distribuuntur quadraginta, quae singula habent
 principes minores, Et quatuor quidem Patzinacitarum nationes, sive Thema-
 ta, nimirum Cuartzitzur, Syrucalpee, Borotalmat, et Bulatzopon, ultra
 Danaprim flumen sitae sunt, Orientem, Septentrionemque spectantes ver-
 sus

Μαί Ἀκολὼ σπῆνε Κονσταντίν ρεσπικάτ шὶ δεπзртάρѣ Пацина-
 цией де цзрили чѣле вечине, ши зиче, кз Пацинація де Оυζία ши
 де Χαζαρία, ἔ депάρτε κάλε де чинчий зילה, де Ἀλάνια κάλε де шѣсе
 зילה, де Μορδία κάλε де зѣче зילה, де Ρύσια κάλε де ω̄ зι, де Τυρκία,
 ἄδεκз де цѣра Οῡнгзρѣскз κάλε де πάτρз зילה, де Βυλγαρία κάλε де ω̄
 жзмзтате де зι; де Χερσόνα ἴαсте ἀπρόαπε, чи ἄкз май ἀπρόαπε де Βό-
 спорз. а) Пре οῡρмз ἀκολόши ἄ кап ἄз. Ἀσѣмнз Κονσταντίν Πορ-
 φιρογένитз ши каре нѣмзри динтз Пацинаците ἄтз тоци сжнт
 май ἄлѣсе ши май битѣзе, ши зиче, кз ἄчѣле ἄнѣме сжнт нѣмзл
 Ιαβδιρτι, нѣмзл Κварцицзρ, ши нѣмзл Χαβξжинυλλα. б) Ἰчѣши де-
 пре οῡρмз сжнт Ρωμжний дин Ἰрдѣл, лжнгз карӣ се Ἰцелѣг ши Ρω-
 μжний чѣй дин Бзнат. Ἰчѣле трѣй нѣмзри се κίамз, зиче Κωνσταντίν,
 ши Κανкар, каре кзвжнт Ἰсемнѣзз ω̄м στρзлзжит, ἄлес, битѣз. Дин-
 тз

sus Uziam, Chazariam, Alaniam, Chersonem et caeteras regiones: reliquae vero quatuor nationes positae sunt cis Danaprim flumen, ad partes Occidentis Septentrionisque; nimirum Thema Giachopon Bulgariae finitimum est; inferius Thema Gylae Turciae proximum est: Charaboe Thema Russiae adjacent: Iabdiertim vero Thema conterminum est tributariis pagis Russiae regionis, puta Ultinis, Derbleninis, Lenzeninis, reliquisque Sclavis. *Ibidem.*

а) Ἀπόκται δε ἡ Πατζινακία ἐκ μὲν Ουζίας καὶ Χαζαρίας ὁδὸν ἡμερῶν πέντε, ἐκ δὲ Ἀλανίας ἡμερῶν ἕξ, ἀπὸ δὲ Μορδίας ὁδὸν ἡμερῶν δέκα, ἀπὸ δὲ Ρωσίας ὁδὸν ἡμέρας μίας, ἀπὸ δὲ Τυρκίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσάρων, ἀπὸ δὲ Βελγαρίας ὁδὸν ἡμέρας ἡμισυ καὶ εἰς Χερσῶνα μὲν ἡσιν ἕγχις, εἰς δὲ τοῦ Βόσπορου πλησιέστερον. Distat autem Patzinacia ab Uzia et Chazaria itinere dierum quinque, ab Alania dierum sex, a Mordia dierum decem, a Russia unius diei, a Turcia dierum quatuor, a Bulgaria dimidii unius diei: propinqua est Chersoni, sed magis etiam Bosporo. *Ibid.*

б) Ἰστέον ὅτι Κάγγαρ ὀνομάζονται οἱ Πατζινακίται, ἀλλ' ἐχὶ πάντες, πλὴν ὁ τῶν τριῶν Θεμάτων λαός, τῆ Ιαβδιρτι, καὶ τῆ Κwartzitser, καὶ τῆ Χαβξζινυλλα, ὡς ἀνδρείοτεροι καὶ εὐγενέστεροι τῶν λοιπῶν. τῆτο γὰρ διηλοῖ ἡ Κάγγαρ προσηγορία. Porro Kancar quoque appellantur Patzinacitae, non omnes quidem, sed trium tantum Thematum incolae, nimirum Thematis Iabdierti, Cuartzitzur, et Chabuxingyla: tanquam qui caeteris fortiores nobilioresque sunt; nam hoc vox ipsa Kancar significat. *Ibidem.*

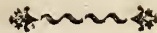
тръ ѡчѣст кѡвѣнт; ми се пѣре, ѡ фѣ и зворѡтъ ла Рѡмѣнѣи тѣтъла де Кокѡн.

Кѡ прилѣжѡ чѣлѡр мѡлате вѡтъѣи ѡсѡпра Грѣчилѡр, нѣмѡриле Рѡмѣнѣи чѣле че ѡрѡ дин колѡ де ѡпа Данѡпрѡвѡи, кѡре кѡ нѣме де Пацинациѣ, кѡре кѡ нѣме де Кѡмѡни, ш. ч. ѡв вѣнит дин кѡаче де ѡпа ѡчѣа, кѡтрѡ Дѡнѡре, ши ѡв рѡмѡс ѡпѡи ѡчи кѡ чѣле лѡлате нѣмѡри Рѡмѣнѣи.

Нѡ фѡрѡ прѣц лѡкрѡ ва фѣ сѡ ѡсѡмнѣм ши ѡчѣа, кѡ чѣле че скрѣе ѡнна Комнѣна ла кап ѣ. кѡм кѡ тѡтъсѡв ѡлѣѣте ѡпѡрѡтъла Грѣчѣск кѡ ѡастѣ са тот нѣмѡла Пацинациѣтелѡр ѡтрѡ зѣ лаѡ стѣнс; ши кѡ ла фѣше кѡреле ѡстѡш ѡпѡрѡтѣск ѡрѡ кѡте трѣи зѣчи де рѡви де Пацинациѣте, нѡ ѡсте де ѡсе крѣде. Пѣнтрѡв кѡ дѡпѡ кѡт нѣмѡр ѡ Пацинациѣтелѡр ѡ ѡемнѡт де Константѣн Порѡфѣрогѣнитѡла, пре кѡм кѡ непѡтѣицѡ ѡрѡ тѡци сѡ мѣргѡ ши сѡ ѡкѡпѡ ѡтрѡн рѡскѡю, ѡшѡ кѡ непѡтѣицѡ ѡв фѡст ѡтрѡ зѣ сѡи прѡпѡдѣскѡ пре тѡци ѡастѣ лѡи ѡлѣѣте. Ши, ѡи сѡ фѣ принс кѡте ѡ. фѣше кѡреле ѡстѡш грѣчѣск, ши сѡ ле цѣнѡ кѡ сѣне ѡ тѡвѡрѡ, ѡкѡ ѡрѡ мѡлат; де прѣвѣнтѣжѣи Пацинациѣте дѡрѡ, кѡрѣи тѡтѡрѡр ѡвѣчинѡтелѡр гѣнте ѡрѡ ѡфрикошѡциѣ, чѣне пѡате сѡ крѣдѡ? ѡчѡста нѡ ѡ ѡлта, фѡрѡ оѡн Грѣкѡлѣц ѡстѡш лѡвѡзтѡрю лингѡшѣндѡсе ѡнѣи Комнѣнѣи, ѡи повѣсти ѡчѣа; ѡ ка ѡ мѡаре, ши фѣндѡ фѣкѡ ѡпѡрѡтълѡи ѡлѣѣте, ши фѡарте рѡвнѣндѡ ѡ лѡдѡ пре Тѡтъсѡв, кѡ ѡкѣи ѡкѣиши прѣимѣи ѡшѡлѡтѡрѣ фѡвѡлѡ, ши ни ѡ лѡсѡ скрѣсѡ.

Прѡи, спре ѡдѡверѣре, кѡм кѡ Пацинациѣтеле ѡв фѡст Оѡнгѡриѣ, дин Константѣн Порѡфѣрогѣнитѡ ѡдѡче ѡ Дѣсѣртѡциѡ ѡ шѣса трѣи нѣме де ѡ Пацинациѣтелѡр, кѡре зѣче, кѡ сѡнт Оѡнгѡрѣиши, ѡнѣме: ѡрѣтем, Цѣла (Gyla), Борѡталѡт. Дрѣпт кѡвѣнтѡла, ѡрѣтем, де лар фѣ скрѣс Кѡнстантѣн ѡшѡ; прѣкѡм прѣфѡкѡтѡрюл лаѡ ѡтѡрс пре Дѡтѣниѣ, сар пѡтѣ зѣче кѡвѣнт Оѡнгѡрѣскѡ, дѡрѡ Константѣн нѡл скрѣе ѡрѣтем,

чи Иртим. Ичѣста ни́чи ѿ ѡсемзнаре нѣ аре кѣ лимба Оу́нгврилѡр ,
 ѡпѡй Боротаалмѡт, Константѡн ѡл скрѡе, Боротаалмѡт, кѡреле ѣ ѡл-
 кѣтѣйт дин дѡѡѡ кѣвѡнте: вѡро, ши талмѡт. Ишѡ сокотѡндагле,
 прекѣм се ши кѣвѡне ѡсе сокотѡ; че ѡсемзнаре пот ѡвѣ кѣ лимба Оу́н-
 гврѣскѣз? Ба, вѡро ѣ кѡр кѣвѡнт лѣтинѣск; талмѡт сѣ вѣде ѡ фѡ иѣ-
 ворѣт дин Италиѣнѣскѣл tal matto. Ци́ла (Gyla) нѣ ѡсемнѣзѣз немѡ-
 ка ѡ Оу́нгврие, чи се вѣде ѡ фѡ нѣскѣт дин Италиѣнѣскѣл Ци́лио (Giu-
 lio), лѣтинѣше, Иѣлиѣс. Дин прѡтивѣз, чѣле май мѣлте нѣме ѡле
 Пацинациѣтелѡр, мѣкар кѣ оу́неле дин ѡвѣчинѡрѣ ши ѡсоциѣрѣ кѣ гѡн-
 те стрѡине, ѡѣ пѣтѣт ѡле прѡимѡ дела стрѡинѡ; сѡжршиѣрѣ лѡр дѣпѣ
 кѣм ле скрѡе Константѡн, ѣ дѣпѣ фѡрѣ лимбѡй чѣй Рѡмѣнѣшѡй. Ишѡ
 Кѣлпѡй, Харѡвѡй, Хѡпѡн, Кѣркѣтан, Цѡпѡн, Кѡстан; ши чѣле ѡлѡ-
 те. Иѣ нѣ ши ѡкѣм се ѡфлѣз дин ѡсоциѣре кѣ стрѡинѡй, мѣлте
 порѣкле ѡтрѣз Рѡмѣнѡй, кѡре дела Оу́нгврий, кѡре дела Сѣрѣй, кѡре де-
 ла Нѣмѣшѡй, кѡре дела Грѣчѡй, кѡре пѣнѣз ши дела Тѣрѣчѡй, ш. ч. Иѣ пѣн-
 трѣ ѡчѣѡ ѡй вѡй зѡче пре ѡчѡѡ ѡ фѡ Оу́нгврий, сѡѣ Сѣрѣй, сѡѣ Нѣм-
 цѡй, сѡѣ Грѣчѡй, сѡѣ Тѣрѣчѡй? Ба пѣцин де вѡм сокотѡ нѣмеле ѡчѣле
 ѡ Пацинациѣтелѡр, кѡре ле скрѡе Константѡн Порѣфѡрогѣнитѣл Грѣчѣше,
 вѡм ѡфлѡ, кѣ нѣ де ѡирѣ сѡнт иѣворѣте фѣрѣз дин лимба Рѡмѡнѣз.
 Ишѡ. Μαίτζαν, ѡсемнѣзѣз: майѣѡн; Кѡел, кѣ ѣл; Κερκετάν, Cirqquot-
 annis: Ἰπαδον, ѡ раѡѡ, ѡлтмѡнтрѣ пре оу́неле ѡкѣрѡй Пѣѣн
 ши ѡстѣзѡй ѡ Рѡмѣнѡй ѡсемнѣзѣз Пѡвѡл; Καίδεμ, дѣмѡ ! кѡй,
 Κοσαν, ши ѡстѣзѡй ѡсте ѡ Рѡмѣнѡй Кѡстан] сѡѣ Кѡстѡн],
 кѡреле ѡсемнѣзѣз Константѡн; ши ѡ Ирѣѡ ѡтрѣз Рѡмѣнѡй ѡ видѡкѣл
 Кѡѡарѣлѡй ѡсте фѡмѡлѡе немѡшѣскѣ ѡ Кѡстинѣшилѡр (рѡм дин фѡмѡлѡѡ
 Кѡстинѣшилѡр Бѡѡрѡй дин Молѡѡѡ) дин кѡрѣ ѣ прѣ ѡвѣѣѡтѣл ши
 кѣ фѡѣрѣвѡнте рѣвѡнѣ спре полѡрѣ нѣмѣлѡй Рѡмѣнѣскѣ Ѧѡма Кѡстѡн;
 кѡреле ѡсте нѣдѣѣде се ѡѡѡгѡѣскѣ пре Рѡмѣнѡй кѣ скрѡсѡрѡй, кѣ
 ши пѣнѣз ѡкѣм иѣскѡите ѡкѣрѡй ѡ пѡртѣ Рѡмѣнѡилѡр ѡѣ дат ѡ ѡ-
 мѡнѣз.

мѣнз. Граци, Грацз; саз ꙗ зѣ, саз Гѣца, ѡдекз Гевѣргѣ; Ватав, взтѡв. Нѣтѣм, ѣртѡм; Тѣер, чѣр; Гѡла, Giulio Італіенѣще; Лзти-нѣще Julius, ла оўнѣй Рѡмѣнѣй ѡстѡзѣ ѡемнѣзз, Григоріе. Келпѣи, colpire Італіенѣск; Харовоѣ, cari voi. Італіенѣск; Талмат, tal mat-to Італіенѣск; Хопов; полон; Тѣоов, Zorro Італіенѣск. Фамиліа Цѡпа ши ѡстѡзѣ ꙗсте ѡтрз Рѡмѣнѣй ѡ Ярдѣл; дѣнтрз ѡчѡста фѣдрѣптѣл Кѡрѣл Цѡпа Викарѣѡ ѡл Хаѣегѣлѡѣй ѡ Ярдѣл, кареле дѣпз кѣмплѣте гоане, че ѡвѣ ѡ пѣтѣмѣ дела май мѡрѣй Клерѣлѡѣй; ѡторкѣндѡсе вѣрѣнтѡрѣю ла Хаѣег, ѡстенѣт де некаѡзѣрѣй ѡ ѡнѣл трекѣт 1811 ѡ ѡвѣна ѡѣй Декѣмвріе скѣмѣз вѣѡца кѣ мѡартѣ. Яшиждѣрѣ ѡ вѣкѣл ѡострз нѣзѣжѣнѣцѣй, ѡнаѣнтѣ де вѣрѣм мѣрѣрѣ ѡ Клерѣл ѡўнѣт дѣн Ярдѣл, ѡстѣфан Ѣалман десѣзѣтарѣ нѣѣмѣлѡѣй ѡменѣск, кареле каѡза чѣ де кѣзѣтѣнѣе фѣ, ка Іѡанн Бѡвѣ дѣн Прѡтопѡпѣтѣл Мѣрзѡшѣлѡѣй сѡзе ѡнаѡце ла Влѡдѣчѣл Фѣзѣрѡшѣлѡѣй; вѣрѣѡтѣл Алѣксѡндрѣ Фѣскѣтѣ Викарѣѡл Хаѣегѣлѡѣй. Прѡтопѡп Пѣтрѣ Оўнѣгѣр ѡл Ѣантѣлѡѣй; Ёа, ши Мѣхѡѣл Тѣмар Викарѣѡл Хаѣегѣлѡѣй дѣпз Фѣскѣтѣ, ши ѡнаѣнтѣ де Цѡпа фѣрз мѡнѣзѣѡре се ѡфѣрѣшѣ. Оўнѣй дѣн чѣй ѡлѣ харѣнѣчѣй, пѣрѣсѣнд Клерѣл ѡчѣла, ѣширѣ дѣн цѣрз: дѣнтрз ѡчѣштѣ ꙗсте Симѣѡн Брѡн прѣвѣрѣѣдѣнѣк Канѡнѣк ла Ѣрѡдѣа мѡре. Оўнѣй ѡшѣ май траѣ ѡкз ѡѣфлѣтѣл ѡколѡ; дѣнтрз карѣй ꙗсте Васѣлѣ Нѣмѣш Прѡтопѡп ѡл Тѣшнѡдѣлѡѣй. Ялѣѣй ѡскѣсѣнѣцѣй вѣрѣѡцѣй сѡзѣврѣшѣнд ѡвѣцѣтѣѣрѣлѣ чѣле Ѣеѡлѡнѣчѣшѣй, нѣче нѣ воѣрз ѡ прѣѣмѣ Прѡѡцѣска Хѣротѡнѣе; дѣнтрз ѡчѣштѣ Іѡанн Бѡдан Консѣлѣѡрѣю ла Дѣѡв. Ѣ де кѣте ѡрѣ се ѡвѣверѣзѣ ѡчѣл ѡтрз Рѡмѣнѣй: Перѣрѣтѣ ѡ дѣн тѣне Ісрѡѣлѣ! Чѣ сѣ ѡтѡарчѣм ла фѣрѣл лѣсѡт.

Ясѣменѣ чѣл че зѣче ѡчѣлаш ѡвѣцѣт ѡнѡлѣстѣз оўнѣгѣрѣск, кѣ Сѣкѣѣй дѣн Ярдѣл сѡнт Пѡцѣнѡцѣте, тѡкма нѣ ѣ де ѡѣфѣрѣт. Кѣм пѡѡте прѣлѡрѣга Пѡцѣнѡцѣе, ши немѣрѣнѣнѣта мѣлѣѣме ѡ Пѡцѣнѡцѣтелѡр сѣ се стрѣнѣгѣ ѡтрз ѡчѣй пѣцѣнѣй Сѣкѣѣй, тѡкма де вѣй ѡдѣѡгѣ ши прѣ Оўнѣгѣрѣй дѣн Ярдѣл, кѣм вѣрѣ лѣѣдѡтѣл Янѣлѣстѣа?

Дѣн

Динпротѣвъ, Пацинація ши аѣтѣзѣи ѣсте пайнз де Рѡмѣни, ши Рѡмѣни кѡ нѣмѣрѡла аѣтрѣк пре тоате нѣкѣмѣриле ла ѡлаалѣз сокотѣте, кѣте сѣнт дин Тѣса пѣнз а марѣ нѣгрѣ. Нѡ аѣлѣи нѣм дѡрѣ се ловѣск чѣле че скрѣе Константѣн Порфирогѣнитѣ дѣспре Пацинація ши дѣспре Пацинаціте, фѣрѣ нѣкѣмѣрѡла Рѡмѣнѣск. Де оѡнде ниѣи ѡ аѣдо-
 алѣз нѡ пѣтѣм аѣѣ дѣспре аѣѣа, кѡ Пацинацітеле аѣ фост Рѡмѣни. Аѣтминѣтрѣ дин сѣнѣгрѣ Оѡидас аѣкѣ се рѣмпе прѣчѣ аѣаѣта. Аѣѣла,
 ла слѡва, Δ, зѣче, кѡ аѣѣа че се зѣк аѣкѣм Пацинаціте, май дѣмѣлѣт
 саѣ кѣмѣт Дѡки. а) Чѣне поате сѣ зѣкѣ, кѡ Оѡкѣи, саѣ вре оѡниѣ
 дѣнѣтрѣ Оѡнѣгрѣ а зѣлеае чѣле бѣки сѣсе фѣ зѣс Дѡки? Гѣрѣ дѣспре
 Рѡмѣни ѣ аѣдеверѣт, кѡ май де дѣмѣлѣт саѣ зѣс Дѡки. Бѣзѣи май
 сѣс s. ѣ.

Гѣрѣ де оѡнде саѣ лѣат аѣѣѣѣ аѣе нѣми Пацинаціте, Пацинаѣе,
 Пацинѣгѣи нѡ ѣ лѣкрѣ аѣдеверѣт. Оѡниѣ зѣк, кѡ саѣ кѣмѣт дѣла ѣсола
 Пѣоки чѣ дѣла Дѣнѣре. Аѣсѣмѣнарѣ аѣдеѣрѣлѣи де аѣколѡ кѣрѣ кѡ ѡѣи-
 чѣѣ ѣрѡ ла Грѣчи де мѣате ѡрѣи а нѣми пре гѣнтеле чѣле аѣфѡрѣ де аѣ-
 пѣрѣциѡ Рѡмѡнилѡр, дѣла аѣе, ши дѣла лѡкѣрѣи вѣстѣте, кѡре ле мо-
 ѡѣѣ гѣнтеле аѣѣѣѣ. Кѣчи ка сѣ нѡ мѣрѣѣм дѣпѡрте; дѣла аѣѣѣѣши
 ѣсолѣ саѣ ѡѣтрѡв, кѣм аѣсемнѣѣзѣ Оѣраѣо а Геѡграфѣа са Кѡртѣ ѣ-
 ѡаре кѣнд Бѡѣтарѣеле, кѡрѣи цинѣ ѣсола аѣѣѣа, саѣ нѣмѣт Пѣѣѣниѣ. а)

Аѣлаѣѣѣѣс, ши дин ѣл Дѣѣѣѣс, кѣм аѣсѡмнѣз Прѡи а Аѣннѡлеае Хѣ-
 нилѡр, пѡртѣ г. Кѡртѣ а. зѣк, кѡ дѣла Рѣши, саѣ дѣла Дѣши, ла кѡ-
 рѣи Пацинацітеле се зѣк, Пѣѣѣниѣгѣи, аѣ ѣѣѣѣѣѣ нѣмеле аѣѣѣѣѣѣ, пѣн-
 трѣ

а) Δάκες, οἱ νῦν Πατζινάκται λεγόμενοι. Daci qui nunc Patzinacitae dicuntur. Suidas Littera D.

κ) Πρὸς δὲ ταῖς ἀκβολαῖς μεγάλη νῆσος ἐστὶν Πέουκι. Κατασχόντες δ' αὐτὴν Βασάρ-
 ναι Πευκίνοι προσηγορέυθησαν. Ad ostia Istri magna est insula Peuce, quam
 tenentes Bastarnae, Peucini sunt cognominati. Strabo Geograph. Lib. 7.

трѣ кѣм зиче Кѣлшински Кѣлѣгѣрѣла . ѿ картѣ чѣ пѣнтрѣ Бесѣрика
Рѣшилѣр скрѣсѣ , Пѣцинацѣтеле пѣоте ѿ жѣртѣа йдолилѣр ѿрдѣ ѡ-
мени вѣй . Йѣрѣ лѣй Пѣрѣй йсе пѣре , кѣ дрепт дела Рѣшѣй ѿ нѣмеле
Пѣцинацѣтеле , нѣ пѣнтрѣ жѣртѣе , чѣ пѣнтрѣ кѣ де мѣлѣте ѡрѣй нѣвѣ-
лѣ ѿ цѣра Рѣшилѣр , оѣнде ѿприндѣлѣ , пѣстѣлѣ .

Оѣна май ѿм ѿчѣ ѿ оѣрма чѣлѣр дин сѣсѣ зиче ѿ ѿсемнѣа . Вѣзѣм
май сѣсѣ , кѣ оѣна дин Домнѣиле сѣсѣ нѣмѣрилѣ Рѣмѣнилѣр ; кѣнд се
кѣмѣа Пѣцинацѣте , ѿсѣ фост Цѣла (Gyla) , картѣ ѣра ѿ Йрдѣл . Й-
чѣлѣ ѿкѣз ѣсте ѿсѣменѣлѣ ѿдеврѣлѣлѣй , кѣ нѣмеле ѿчѣлѣ ѿ чѣлѣр ѡпт до-
мнѣй сѣсѣ нѣмѣрѣй ѿле Рѣмѣнилѣр , сѣсѣ нѣскѣт дин нѣмеле ѿчѣлѣр ѡпт
Домнѣй сѣсѣ Пѣрѣнцѣпѣй , картѣй ѿсѣ фост ѿтѣжнѣй ѿлѣшѣй пѣрѣсте ѿчѣлѣ ѡпт
нѣмѣрѣй . Йчѣлѣ ѿкѣз ѿфлѣм ла Нотѣрѣлѣ лѣй Бѣла , кѣ Домнѣла Рѣмѣ-
нилѣр ѿ Йрдѣл кѣнд ѿсѣ ѿтрѣт Тѣхѣтѣм кѣ Оѣнгѣрѣй ѿколѣ , сѣсѣ
кѣмѣат Цѣлѣ (Gelou) . Йѣрѣ ѿчѣла че ѿсѣ фост май пѣре оѣрмѣ Домнѣ
ѿ Йрдѣл , ши фѣлѣ ѿвѣнс де сѣнтѣлѣ ѣтѣфан Краѣол Оѣнгѣрилѣр , сѣсѣ
кѣмѣат Цѣла (Gyla) кѣ пѣцѣнѣз десклѣнѣре де нѣмеле лѣй Цѣлѣ . Де
оѣнде ѿм пѣрѣпѣсѣ , кѣ ши нѣмеле лѣй Цѣлѣ ши ѿлѣй Цѣла нѣ ѿсѣ фост
нѣме пѣрѣпѣрѣсѣ , чѣ тоѣцѣ Пѣрѣнцѣпѣй Йрдѣлѣлѣлѣй сѣсѣ кѣмѣат Цѣла , пѣре
кѣм фѣеѣше кѣреле ѿпѣрѣат дела ѿпѣрѣатѣлѣ чѣл дин тѣжѣ Йсѣгѣстѣсѣ , се
ѿнѣмѣѣше Йсѣгѣстѣсѣ . Деѣчѣ нѣмеле Цѣла ѣра нѣмеле вреднѣчѣй Пѣрѣнцѣ-
пѣшѣй , йѣрѣ нѣ пѣрѣпѣрѣсѣ ; мѣкар кѣ ѿ Цѣлѣ нѣ лаѣ цѣѣт Нотѣрѣлѣ скрѣе ,
кѣм се кѣдѣлѣ , Цѣла , ши мѣкар кѣ дѣнтрѣ ѿчѣлѣшѣй нѣцѣнѣцѣ пѣре Цѣ-
ла чѣл де пѣре оѣрмѣ ѿлѣ нѣмѣѣше , Цѣла чѣл май мѣк , пѣре кѣм пѣре
Йѣсѣф ѿлѣ дѣилѣ ѿпѣрѣатѣлѣ Рѣмѣнилѣр фѣрѣз кѣвѣнѣцѣ лѣр фѣй нѣ-
мѣт нѣцѣнѣе Йсѣгѣстѣсѣ чѣл мѣк пѣнтрѣ ѿчѣлѣ , кѣ ѿсѣ май фост оѣн
Йѣсѣф ѿнайнѣте ѿпѣрѣат ѿлѣ Рѣмѣнилѣр .

Ба ши ѿчѣлѣ ѿсемнѣм , кѣ пѣртѣ ѿчѣлѣ де Рѣмѣнѣй , кѣрѣра се вѣде
ѿ ли се фѣй дат ѿтѣжѣ нѣмеле чѣл де Пѣцинацѣте , ѿтѣнчѣй сѣсѣ ѿторѣ
ла Молдѣва сѣсѣ ла Йтелѣкѣсѣсѣ , кѣнд ѿвѣншѣй де Хѣзѣрѣй , кѣм скрѣе

Константи́н Порфи́роге́нитъ ꙗ́ Кѣртѣ чѣ́ дѣспре кивернисирѣ ꙗ́пзрзціей,
кап љи. фѣцѣрз, ши нзвзліна́ асѣпра Оу́нгѣриаѡр, ꙗ́и ѡлѣгѣрз пре
ѡчѣщѣ́ дин Молдо́ва кзтрз Панаони́а.

§. 7.

ꙗ́ Кѡма́нїи.

ꙗ́нна Кома́нїна ла Кѣртѣ ѡ. скрїе́, кз ѡтѣнчїи кжнд ѡл ѡвѣт Та-
тзл ѣї ѡлѣѣ́те рзсѡбѡ́ кѡ Пацинацїтеле́, ѡдзвзнжнд ꙗ́пзрѡтѣлши пре
Кѡма́нїи, ка́рїи ѡтѣнчїи ѣра́ фѡарте мзнїѡши́ асѣпра Пацинацїтелеѡр,
кѣчїи нѡ-ле фѣкѣсе́ па́рте дин прѣзїле́ че кзпзтѣ́се дела кзтѣцїи́ Грѣчїи.
ѡдзвзнжндѡи́ зисѣи́, ка сѣ стѣ́ Грѣчиаѡр ꙗ́трѡ ѡжѡторїѡ́ асѣпра Па-
цинацїтелеѡр; оу́н Пацинацїтѣ́ дин чѣи́ маи ѡлѣши́ ꙗ́и Пацинацїте-
леѡр Кзпитанїи́, вззжнд кѡ Пацинацїтеле́ сжнт ꙗ́кѡнцїѡрацїи́ де Грѣчїи
ши де Кѡма́нїи, ши нѡ ѡдѣше́рт соко́тїнд, кз нѡ ѡл кѡм сѣ нѡ рѣ-
мѡнз Пацинацїтеле́ ѡвїнши́, ши сѣ нѡ се прзпзѡѣ́ккз; ѡлжнд пѡ-
цїи́ ѡлцїи́ Пацинацїте́ ѡлнѣз сїне́, пѣнтрѡ́ ка сѣѡши́ ска́пе вїѡца́ де
кѡ вѣнз врѣ́ме, ѡл фѣцїѡ́т ла Кома́нїи, ка́рїи ѣра́ де ѡ́ лїмез кѡ Па-
цинацїтеле́. а) Кз мзкар кѡ ѡтѣнчїи Кѡма́нїи ѣра́ фѡарте мзнїѡши́ пе
Пацинацїте́; то́тѡши́ пѣнтрѡ́ кѡ Кѡма́нїи́ сжнт де ѡ́ лїмез кѡ Па-
цинацїтеле́, ѡл соко́тїт, кз маи́ мѡлт по́ате нздзждѡи́ дела Кѡма́нїи
де кѡт дела Грѣчїи. (пре Грѣчїи ꙗ́нна Кома́нїна, ши ѡлцїи́ Скрїѡторїи́
грѣчїи ꙗ́и кїѡмз Рѡма́нїи), ши кз прин Кѡма́нїи ва пѣтѣ́ добжндїи́,
вѣнз вои́рѣ ꙗ́пзрѡтѣлѡи́ Грѣчїеск. Дѣчїи, да́кз Кѡма́нїи ѡл фѡст де ѡ́
лїмез кѡ Пацинацїтеле́; ши Пацинацїтеле́, кѡм вздїрзѡ маи́ сѣѣ
§. ѡ. ѡл фѡст Рѡмѡнїи́, ѡшѡ́ да́рз ши Кѡма́нїи ѡл фѡст Рѡмѡнїи́. Кз
ѡчѣ́ла ꙗ́сте ѡдеверїт, кз нѣ́мѡрїле ка́ре ѡл ѡчѣ́лши́ лїмез, де оу́н

D d 2

сжнѣ

а) Καὶ ὀλίγας συμπαραλαβὼν πρότεσι τοῖς Κομανοῖς ὡς ὁμογλωττοῖς. Sumtis
que secum paucis, Comanis accessit, communis linguae fiducia. *Anna Com-
nena*. Alexiados Lib. 8.

Сѣице сѣице, де нѣ се ва адеверѣ апрогѣвѣ кѣ статѣрниче довѣде. Уи а нѣ фѣ фѣст Кѣманѣи де оуи сѣице кѣ Пацинациѣтеле нѣмене нѣ поате вѣди, ва де вѣще крѣд аѣвѣцѣи, кѣ аѣѣсте доав нѣмѣри аѣ фѣст де оуи сѣице. Фѣиѣд дѣрѣ Пацинациѣтеле Рѣмѣни, ши Кѣманѣи трѣвѣе сѣ крѣдем, кѣ аѣ фѣст Рѣмѣни. Нѣче нѣ аѣциѣ, фѣрѣ оуиѣ дѣнтрѣ нѣмѣриѣе Пацинациѣтелѣр аѣ фѣст Кѣманѣи. Пре кѣрѣи дела ѣ вѣрѣме аѣлок де Пацинациѣте аѣ аѣчѣѣт аѣи кѣема Кѣманѣи.

Де аѣиѣ фѣ, кѣ Рѣмѣниѣи чѣи де прѣсте дѣнѣрѣ аѣѣнѣи, кѣна сѣѣ скѣлат Кѣманѣи кѣ вѣсте аѣѣпра Грѣчилѣр, ѣи аѣи повѣцѣѣрѣ пре Кѣманѣи, ка пре аѣи сѣиѣ фѣрѣи, ши кѣ кѣрѣи се аѣцелеѣѣ аѣ лимѣа чѣ Рѣмѣнѣскѣ, ка кѣрѣна ши фѣрѣ примѣждѣе сѣ трѣкѣ стѣрѣмѣѣриѣе мѣнциѣлѣр, кѣм скрѣе аѣнна Комѣина Кѣртѣ Г. а)

Дѣрѣ де оуиѣде фѣ нѣскѣѣт нѣмеле аѣѣла Кѣманѣи? Нѣ ѣ аѣдоѣлѣ, кѣ Рѣмѣниѣи прѣкѣм аѣѣѣѣи, аѣиѣ ши май де мѣѣт сѣѣ кѣемаѣт пре сѣне, Рѣмѣниѣи, аѣѣкѣ Рѣманѣи. Дѣн нѣмеле Рѣманѣи, ка сѣсе фѣкѣ Кѣманѣи, нѣ аѣ фѣст аѣѣа де лѣпѣсѣ, фѣрѣ слѣѣѣа дѣѣтинѣскѣ R. сѣ се мѣѣте аѣ слѣѣѣа Грѣѣѣскѣ R. кѣре фѣѣрте мѣре аѣсемѣѣѣѣре аѣ аѣтрѣ сѣне. Де аѣиѣи ѣѣсте, кѣ прѣкѣм ши аѣѣѣѣи Рѣмѣниѣи се зѣис ши Рѣмѣниѣи ши Рѣмѣниѣи, ши май де мѣѣт сѣѣ зѣис ши Рѣманѣи ши Рѣманѣи (S. a.); аѣиѣи ши Кѣманѣи се аѣфѣлѣ ла скрѣитѣѣриѣи кѣемаѣѣи ши Комѣани ши Кѣманѣи. Де оуиѣде прѣѣ аѣѣѣмене аѣѣѣѣѣѣѣѣи ѣѣсте, кѣ нѣмеле Кѣманѣи ѣѣсте нѣскѣѣт дѣн нѣмеле Рѣмѣниѣи, аѣѣкѣ Рѣманѣи. Ши аѣѣѣа сѣѣ ѣѣе, кѣ Грѣѣѣи дѣн мѣниѣа, кѣ ла аѣѣѣ сѣѣ фѣкѣѣт аѣѣѣрѣѣт прѣсте аѣѣѣрѣѣѣѣѣѣ чѣл дела Цѣриград (кѣртѣ сѣѣ аѣѣѣмѣлѣѣѣт кѣ мѣѣт май нѣиѣѣте де аѣе аѣѣѣи нѣмеле Кѣманѣилѣр нѣѣѣри аѣ кѣѣѣѣѣе скрѣитѣѣѣѣѣѣѣѣ Грѣѣѣѣи)

НИЧЕ

б) Τῶν γὰρ Κομῶων διὰ Βλάχων τὰς τῶν Κλησερῶν ἀτραπὰς μεμβριχότων καὶ ἔτω τὸν ζυγὸν ῥαδίως διεληλυθότων. Caeterum Comani ducibus usi Blachis ad angustiorum perplexorumque callium flexus explicandos facile jugum transgressi. *Anna Comnena* Lib. 10.

ниче пре Рѡманїи азвигиторїи Рѡмей кѣки кѡ дешартъ ши кѡ непѡ-
тинѡасъ маждарїе нѡ крѣс сѡи кїаме Рѡманїи, нѡмай шїе ѡшї даѡ
ачѣл стрѡавчїт нѡме фѡржїаѡла дела Рѡманїи. Дѣчї, ѡзїна ѣї пре
Команїи, кѡ се кїамъ пре сїне Рѡманїи, скїмежнѡ ѡ слѡвѡ, кѡм ѡм
ѡсѡмнѡт маї сѡс, ни ѡѡ азсѡт скрїшї ѡ кѡрциле лѡр, Команїи, ши
дела Грѣчїи ѡпѡй ѡѡ азѡт ши ѡлте нѣмѡрїи ѡй нѡмї Команїи, ши кѡ-
манїи; ба ши ѡсѡшїи кѡманїи, вѡзїна ѡкѡма, кѡ азѡмѣ тѡатъ ѡй кїа-
мъ кѡманїи; маї тѡрѡїѡ ѡѡ азѡт ши ѣї ѡшѡ ѡсе кїемѡ.

Пѡѡте ши де ѡколѡ сѡ фї ѡзѡрѡт нѡмеле Команїилѡр, кѡ дѡарѡ
Прїнцїпѡла чѣл дїн тѡю кѡнѡ сѡѡ ѡпѡрѡїт Гїнѡта Рѡмѡнїилѡр ѡ
маї мѡлте Домнїи сѡѡ нѣмѡрїи, сѡѡ кѡ прїлѣжѡла ѡлтеї ѡпѡрѡїрїи дѡ-
пѡ чѣ дїн тѡю ѡтѡмплатъ, сѡѡ кїемѡт Кѡман, прѣкѡм ши ѡсѡзї
сѡнѡт ѡтрѡ Рѡмѡнїи, кѡрїи се кїамъ Кѡман, ши Комзнѣл. Ши прѣкѡм
Прїнцїпѡла чѣл дїн тѡю ѡл лѡр-сѡѡ кїемѡт Кѡман, ѡшѡ ши ѣї дѡпѡ
ѡчѣл сѡѡ нѡмїт Команїи, спре ѡсе десканиї де ѡлте нѣмѡрїи Рѡмѡнїїшїи.

ѡфѡрѡ де ѡчѣл, ла Плінїѡсѡ ѡ Истѡрїа фїреї, Кѡртѣ г. Нѣмѡрѡла
ѡ. се поменѣѡе ѡѡн ѡрѡш дїн Кампанїа ѡ ѡѣра Італїенѣскѡ, ѡнѡме,
кѡме (Cumae). Азвигиторїи ѡрѡшѡлѡшїи ѡчѣлѡла дела нѡмеле ѡрѡшѡлѡшїи
се зїчѣ, кѡм се вѣде ла Дївїѡсѡ, Кѡртѣ ѡ. кѡманїи. а) Дѣспре ѡчѣ-
лшїи ѡрѡш Дївїѡсѡ ши ѡ Кѡртѣ ѡ. кап мѡ. ши ѡ Кѡртѣ б. кап кѡ.
грѡѡѡе. б) Дѣчї пѡѡте нѣмѡла ѡчѣла дїнѡтрѡ Рѡмѡнїи, кѡреле сѡѡ зїс
кѡманїи, ѡѡ фѡст Колѡнїе ѡѡѡѡѡ ѡ Дѡкїа дїн маї сѡс зїсѡла ѡрѡш кѡ-
ме, пре кѡм ши Неѡпѡѡла, дѡпѡ кѡм ѡсѡмнѡз Іѡаннѡс Дѡѡѡѡѡѡ ѡ нѡте
ла кап кѡ. ѡ кѡрѡїей ѡ. ѡлшї Дївїѡсѡ, ѡѡ фѡст Колѡнїе де ѡкѡманилѡр. в)

де

-
- а) Cumani ab Chalcide Euboica originem trahunt. *T. Livius. Lib. 8.*
Cumanos, Suessulanosque ejusdem juris conditionisque cujus Capuam esse
placuit. *T. Livius. Lib. 8. cap. 14.*
- б) Eodem anno a Campanis Cumae, quam Graeci tum urbem tenebant, capiuntur. *Idem Lib. 4. cap. 44.*
Insignis hic annus est nuncio Tarquinii mortis. Mortuus est Cumis. *Idem*
Lib. 2. cap. 21.
- в) Cumanorum colonia Neapolis fuit, a qua nunc sinus Neapolitanus, qui olim
Cumanus. *Ioannes Dujatius, in Notis ad cap. 21. Lib. 2. Titi Livii.*

Де оунде ши дѣпз че аѣ венит ꙗ Дакїа, ли саз поменит нѣмеле ꙗтрз
 Рѡмѣнїи, кз сѣнт Кѡманїи: ꙗдекз венїци дела Кѡме. Ши ꙗстззи ꙗсте
 ѡбичѣю ꙗтрз Рѡмѣнїи, ка лзквїторїи чѣи вѣки сз кїаме пре лзквїто-
 рїи чѣи пои дѣпз ꙗпе, ши дѣпз локврилє ꙗчѣле де оунде аѣ венит:
 Тѡрновѣн, Кѡмпѣн, Мѡрзшѣн, Мѡрцинѣн, кѡт, дѣпз мѡартѣ чѣ-
 лѡр че аѣ венит ꙗтѣю, пре оурмз непѡциї лѡр пѡрзсѣнд порѣкла, кѡ
 кѡртѣ аѣ венит мѡшїи лѡр, ꙗсѡшї ꙗкз пре сїне се кїамз дѣпз нѣ-
 меле чѣл нѡѡ ꙗчїа дат мѡшилѡр сзї. Ши пѡате ꙗчѣа аѣ фост при-
 чина де саз ꙗпзрциѣ Рѡмѣнїи, прѣкѡм скрїе Константїн Порфирѡ-
 гѣнитѡл де Рѡмѣнїи сѡпт нѣмеле Пѡцинѡциѣлѡр, ꙗмай мѡлате рѡмѡри
 саз нѣмѡри, дин кѡре фїеце кѡреле иѣм ѡвѣ Принципѡл сзѡ. ꙗдекз,
 чѣи че ѣра динтрѡнѡл ши ꙗчѣлаши цинѡт ꙗл Італїей май тѡре трзѡтѣ
 ла ѡлѡлтз, ши се ювѣ ꙗтрз сїне пѣнтрѡ помѣнїрѣ кз стрзмѡшїи
 лѡр динтрѡ ꙗчѣлаши цинѡт аѣ венит ꙗ Дакїа, де кѡм ювѣ пре чѣл
 лѡлци, мзкар кз тѡци де оун сѡнце ши де ѡ лимѡз ѣра. Де ꙗколѡ
 кѡ врѣме саз ꙗпзрциѣ Рѡмѣнїи ꙗ Дакїа ꙗтрѡ ꙗтѡтѣ пѡрци, ши [До-
 мнїи, кѡте цинѡтѡри аѣ фост ꙗчѣле ꙗле Італїей, де оунде венїсе
 стрзмѡшїи лѡр. Ши ꙗчѣстз ꙗпзрциѣ ꙗ мѡлате домнїи, кѡртѣ аѣ
 фзкѡт ка сз нѡ фїе Рѡмѣнїи тѡци сѡпт оун кап, аѣ причинѡт пре
 оурмз Рѡмѣнїилѡр сазѡбичѡнѣ чѣ мѡре. Сз фї фост Рѡмѣнїи тѡци
 оунїци сѡпт оун кап, нѡ крѣд. ѣѡ, кз ꙗр фї венит врѣме сзсе дѣ
 ѣи ꙗвїнши Тѡрчилѡр, де ѡарз че ши ꙗшѡ ꙗпзрциѣ ꙗкз мѡлтз врѣ-
 ме аѣ ꙗдрзѡнїт ꙗ цинѣ рзсѡѡю кѡ Тѡрчїи, ка фѡарте пѡцинїи Рѡ-
 мѣнїи ꙗсѡпра ꙗ нѣнѡмзрѡте глѡате де Тѡрчїи, ꙗсѣменѣ минѡней вїрѡ-
 инце аѣ фзкѡт. Вѣзи май сѡс кап ѣ. ѡ. ѣ. ши ѡ. ѡ.

Рѡгерїѡс ꙗ Истѡрїа пѣнтрѡ пѡстїїрѣ чѣ прин Тзтѡри ꙗ цѣра Оун-
 гѡрѣскз фзкѡтз, кап дї. скрїе, кз Оунгѡрїи се пѡнцѣ, зикѡнд,
 кѡм кз кѡтѣн Краюл Кѡманїилѡр, пѣнтрѡ ꙗчѣа аѣ венит кѡ Кѡманїи
 сзї, ши саз ꙗшезѡт ꙗ цѣра Оунгѡрѣскз, ка сз ꙗвѣце токмѣлеле
 цзрей.

цзрей, ши сзши факз ши кѳноскѳтз лимба, ка апой кѳ Рѳшій сзсе скѳале асѳпра Оѳнгѳрилѳр. а) ѳѳри аѳ ацелес ачи Рѳгерѳс прин лимбз нѳмѳла Оѳнгѳрѳск (кз де мѳлте ѳри нѳмѳриле се зик лимби), ѳри лимба лѳр, ачѳа оѳрмѳзз кѳар, кз кѳтѳн майнаинте де а венѳи а цѳра Оѳнгѳрѳскз нѳ аѳ цѳшт лимба Оѳнгѳрѳскз. йпз кѳ чѳрѳ дѳрз кѳрз Прай, кжнд а Дисертѳциѳ ѳ. а анналеге Хѳнилѳр, йварилѳр ши а Оѳнгѳрилѳр се неволѳе а арзтѳ, кз аши фѳче кѳноскѳтз лимба Оѳнгѳрѳскз, асзминѳзз, кз кѳтѳн аѳ цѳшт Оѳнгѳрѳѳе, пѳнтрѳ кз ши лимба Кѳманѳлѳр ѳрѳ Оѳнгѳрѳскз, нѳмай кѳ дѳлѳекта се десклинѳ, ши ашѳ нѳмай дѳлѳекта, а кжт се десклинѳ де лимба Кѳманѳлѳр чѳ атоќма Оѳнгѳрѳскз, трзвѳл сзши факз кѳноскѳтз. й фѳче оѳнеле тѳлкѳри ка ачѳсте, йсте а акиде ѳкѳи де бѳнз воѳ та, ка сз нѳ бѳзѳ лѳмина соарелѳи чѳ де амѳзз зѳ.

Май аколѳ се сѳрѳѳѳе лѳвдѳтѳл Прай а арзтѳ, кз лимба Кѳманѳлѳр аѳ фѳст Оѳнгѳрѳскз, кѳ ачѳа аѳжѳ, кз кѳтѳн, аѳѳѳ тре кжнд оѳн ан дела венѳрѳ Кѳманѳлѳр а цѳра Оѳнгѳрѳскз кѳ мѳлци ай сзи фѳ бѳтезѳт; ши нѳ йсте а крѳде сзсе фѳ бѳтезѳт анайнте де а лѳвца тѳйнеге крѳдинцей: йрз дѳла чѳне лѳр фѳ лѳвцаѳ атѳнчѳ фзрз дела Оѳнгѳри? Кѳрѳ неѳйнд кѳтѳн, ши чѳл лѳлци Кѳманѳ че сѳл бѳтезѳт, нѳ се пѳтѳ аплинѳ. йдѳѳѳ, Бѳла а пѳтра Краѳл Оѳнгѳрилѳр де ѳѳѳе прѳимѳ ла сине пре Кѳманѳ, корѳѳ кѳ дѳншѳи прѳтенѳѳе, кжт дѳнтрѳ ачѳа май ѳртѳс аѳ лѳѳт Оѳнгѳриѳ прѳчинз де оѳрѳѳе асѳпра Краѳлѳи. Рѳгерѳс нѳ спѳне немѳка де ачѳа, кз дѳлрз сѳр фѳ атрзѳѳинѳѳт Краѳл кѳ тзлѳѳч спре аге ацелѳѳе кѳ

Кѳмѳ-

а) Quod *Cumani* societatem contraxissent cum *Rhutenis*, ut simul contra *Hungaros*, a quibus multa mala perceperant, et saepius destructi fuissent, dimicarent: et propter hoc, plus quam per annum, eos praedictus *Kuthen* cum suis praevenerat, ut conditiones terrae addisceret, et linguam faceret sibi notam; et cum introitum illorum perciperet, pugnam inciperet contra Regem etc. *Rogerijs*, de Destructione *Hungariae* per *Tartaros* facta. cap 14.

ва фї оун ан атрѣн регемѣнт де Оунгврий, нѣмай дин азѣит, фврз де аатз невоинцз, лѣвацз атѣта Оунгврѣще, кжт лѣцзлѣце пре Оунгврий, шї ѣл грзїнд оунгврѣще ѣсте — лѣцзлѣс де Оунгврий? Кжте пїл де абѣм шї акѣм, кжт де алте нѣмврий взрѣацї лѣвацз атрѣн ан кїнишор оунгврѣще. Дѣчї шї Кзманїй ачѣа аз пѣтѣт сз лѣвѣце атрѣн ан атѣта дин лїмѣа Оунгврѣскз, кжт л лїмѣа Оунгврѣскз сз азѣз лѣвцзтѣра чѣ де лїпсз спре апрїмї вотѣзла; л лїмѣа Оунгврѣскз сз грзѣскз л сфат, шї кѣ Країол, фврз де тзламѣч, фврз доррз оунѣ ѡрї дѣспре оунеле кѣвїнте аз абѣт лїпсз де тзламѣч. Шї пѣнтрѣ ачѣа Рогерїѣс нѣ поменѣще де тзламѣч, кѣ де ѡарз че Кзманїй грзѣ акѣм Оунгврѣще, пѣнтрѣ оунеле нѣмай кѣвїнте, кѣре се тѣлкѣл прин тзламѣч, нѣ ѣрѣ де лїпсз сз скрїе Рогерїѣс, кѣ Кзманїй аз грзїт прин тзламѣч. Пѣрз кѣтѣн кжнд ѣрѣ л принсѣаре, тѣкма немїка сз нѣ фї шїѣт оунгврѣще, аз, азѣжнд ѣл стрїгарѣк норѣдѣлѣї афѣрз нѣ пѣтѣ сз атрѣкѣ Кзмзнѣще пре оунѣл кѣреле шїл шї лїмѣа чѣ Оунгврѣскз, шї чѣ Кзмзнѣскз, че ѣсте ачѣа? шї тѣлкѣїндѣсе, кѣ норѣдѣл пофѣѣще оунїдерѣк лѣї, сз рзспѣндѣ ѣрзшї прин тзламѣч, кѣ ѣл нѣ ва мѣрѣе ла Країю, де нѣ ва трїмїте Країол ѡаменї де ашѣ, кѣрїй сзл ѣпере де тѣрѣарѣк норѣдѣлѣї? Кѣ ачѣа че зїче Праї, кѣ нѣ ѣрѣ атрѣ Оунгврий, кѣрїй сз фї лѣвцѣт лїмѣа Кзмзнѣскз, ѣсте прѣ апѣс агжндї де Оунгврїй де атѣнчї. Ёѣ кред кѣ шї атѣнчї ѣрѣ атрѣ Оунгврий де ачѣа, кѣрїй шїл лїмѣа вѣчїнелѣр нѣмврий. Іпѣї, ка сзсе лѣвѣце Кзманїй тѣїнеле кредїнцѣї спре л прїмї Сфїтѣл Ботѣз, аз лїпсѣк атѣїю сз лѣвѣце лїмѣа чѣ Оунгврѣскз? аз нѣ пѣтѣ ѣї сз лѣвѣце ачѣле л лїмѣа Рѣмжнѣскз кѣрѣ ѣрѣ шї л лѣр лїмѣз, сзсе лѣвѣце, зїсѣї, саз прин Рѣмжнїй, кѣрїй шї атѣнчї ѣрѣ мѣлцїй фѣарте л цѣра Оунгврѣскз, саз шї прин Оунгврий л лїмѣа Рѣмжнѣскз? Кѣ, прѣкѣм ѣстззї нѣнѣмврѣацї сжнт Оунгврїй кѣрїй шїл лїмѣа чѣ Рѣмжнѣскз, ашѣ шї атѣнчї нѣ пѣцїнїй, кред ѣѣ, кѣ аз

фост Атрз Оунгври, карий грзà Рѡмжнѣце. Акат ẽ пѣтрѡ Пагалѣ
кзалѣгрѣла, тѡма оз нѡ фѣ шѣт ẽ: Квмжнѣце, адемз Рѡмжнѣце
немѣка, прѣкм нѡ оунѣл нѣмай аѡ фост ацѣра Оунгвртѣскз ẽпископ,
кареле нещѣнд лимѣа оунгвртѣскз кѡ тзалиац проповѣда Оунгврилѡр
квѣжнтѣла лѣи Дѣнезѣс; шѣ а зѣледе нѡастрѣ аѣз саѡ афлат кѣте оун
Кзалѣгр Прѣфѣкт ала Мисѡнарѣлѡр Папистзшѣщѣ дин Молдѡва, кѣ
реле саѡ немѣка, саѡ прѣпѣцин аѡ шѣт Рѡмжнѣце, ба кѣнд мерг а
тѣю ла Молдѡва де ѡкѣце немѣка нѡ шѣт Рѡмжнѣце, тѡма оз нѡ
фѣ шѣт, зисѣи, Пагалѣ немѣка Квмжнѣце, аѣз пѣтѣ оз атоаркз
ла квѣдицѣз пре зѣшѣи Принципѣи кѡ аѡвтѡрюл чѣлѡр че аѡ мерг кѡ дѣн
ѣла ла Молдѡва. Дѣитрз карий, чѣне поате оз зѣкз, кѡ нѣчи оун
нѣла нѡ аѡ шѣт Рѡмжнѣце, ба ẽѡ кред, кѡ оунѣи вѡр фѣ фост шѣ
Рѡмжнѣи де нѣл. Рѡмжнѣ аѣлат, кѡ Квманѣи нѡ сѣнт Оунгври, чѣ
Рѡмжнѣи.

Дѣитрѡ аѣкѣте лимѣеде се вѣде нестаторничѣа довѣдеи лѣи Вѣер,
кареле а Нѡтеле Истѡрико - Бритѣке ла Сѡплика Рѡмжнѣлѡр, нѣмзрѡ,
а, пѣтрѡ ка оз адеверѣзе, кѡ Рѡмжнѣи а Сѡта атрѣи спрззѣчѣ аѡ
вѣшт де прѣсте дѣнзрѣ а Дѣкѣа, зѣче, кѡ а зѣледе лѣи Пѣтрѡ шѣ
Асан Фрацилѡр принципѣи а Рѡмжнѣлѡр чѣлѡр дела Мѣнтеле Вмѡ, кѣнд
аѣкз аѣщѣ кѡ чѣа лѣлци Рѡмжнѣи де аколѡши саѡ скѡлат асѡпра а
пзратѣлашѣ Грѣчѣск Исаакѣ Ангѣла ка озсе скѡатз шѣ пре сѣне, шѣ пре
Бѣлгарѣи десѡпт стзпжнѣртѣ грѣчѣскз, де аѡ фѣ фост Рѡмжнѣи стз
пжнѣи а Дѣкѣа; азѡдѣцѣи принципѣи Рѡмжнѣи нѡ аѡ фѣ фзкѣт легз
тѡрз кѡ Бѣлгарѣи, шѣ нѡ Квманѣи лзкѡитѡрѣи Цзрѣи Рѡмжнѣщѣи шѣ а
Молдѡвѣи спрѣ аѡате пре Грѣчѣи, чѣ май вѣртѡс кѡ нѣмѣла озѡ, аѣкз
кѡ Рѡмжнѣи чѣи дин Дѣкѣа саѡ фѣ асоцѣит асѡпра Грѣчилѡр.

Оз фѣ фзкѣт азѡдѣцѣи фраци Принципѣи лзгзтѡрз кѡ Бѣлгарѣи,
нѡ четѣм шѣкѡрѣи, фзрз дѡпз че аѡ аѡинс Рѡмжнѣи пре Грѣчѣи, шѣ
шѣѡ фзкѣт аѡвззѣце шѣ дин колѡ де дѣнзрѣ, карѣ аѡ вѣкѣит пзнз

ла венитѣ Тѹрчилѡр, Бѹагарїи фѹрѡ свѣщїи ѡпзратѹащїи Исѡн, шїи ка нїще свѣщїи бїоте ѡ крѣде, кз ѡѡ дат ѡжѹторїю ѡпзратѹащїи лѡр. Кѡ Рѹманїи де ѡѡ фѡкѹт ѡчѣ легѹтѹрѡ, ка дѡншїи Рѹманїи сѡ ле дѣ ѡжѹторїю ѡсѹпра Грѣчилѡр; ѡѡ фѡкѹт легѹтѹрѡ кѡ фрѡцїи сѡнї, де ѡарѡ че Рѹманїи, кѡм вѡдїи май сѡс, ѡѡ фѡст Рѡмѡнїи. Дрѡпт Рѡмѡнїи чѡи дїи ѡрдѣл шїи чѡи дїи Бѹнат, нѡ сѡрїе Нїкїта сѡ фїи дат ѡжѹторїю Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дѡла мѹнтѡле Ёмѡ ѡсѹпра Грѣчилѡр. Чїи; прїчина, кзчїи ѡчѣщѣ нѡ ѡѡ дат ѡрѡтѡтѹа ѡжѹторїю, сѡ кз ѡпзратѹа Грѣчилѡр Исѡакїе ѡнгѡл ѡѡ фѡст цїнѡре лѡшї Бѡла ѡлтрѡнѣ Крѡкѡлѡшї Оѹнѡрїилѡр; шїи Рѡмѡнїи, ѡтѡта чѡи дїи ѡрдѣл, прѡкѡм шїи чѡи дїи Бѹнат сѡрѡ свѣщїи Крѡкѡлѡшї Оѹнѡрїей, нѡрѡле нѡкѡм сѡшї лѡсѡ прѡзїшїи Рѡмѡнїи ѡ дѡ ѡжѹторїю ѡсѹпра Грѣчилѡр, чїи шїи сѡл ѡѡ трїамїс ѡастѡ де ѡжѹторїю Грѣчилѡр ѡсѹпра Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дѡла мѹнтѡле Ёмѡ, дѡпз кѡм Нїкїта Хѡнїѡт ѡ Исѡакїе ѡнгѡл Нѡртѣ ѡ сѡрїе, а) мѡкар кз шїи ѡтѡнча фѡ вїрѡнїца ѡ Рѡмѡнїилѡр.

ѡсѡмнїзм шїи ѡчѣл ѡчїи, кз оѹнїи вѡрѡ, кз дїнтрѡ ѡчѣл, кз оѹнїи дїи Сѡрїнторїи Грѡчїи ѡшї нѡмїск пѡ Рѹманїи шїи прѡ Пѡцїнацїте Сѡнїѡшї, дѡпз лѡче сѡ пѡѡте трѡче оѹрмѡре, кз ѡчѣл ѡѡ фѡст Хѹнїи; шїи де ѡколѡ, кз ѡѡ фѡст Тѹрчїи, ѡдѡкѡ, Оѹнѡрїи. Чїи ѡчѣл нїче вѡм нѡ оѹрмѡрѡз; пѡнтрѡ кз, кѡм ѡѡ ѡсѡмнїѡт шїи Сѡрїтїѡрѡсѡ ѡ Тѡмѡ Г. Пѡртѣ. Ё. ѡ Сѡммѡрїѡл чѡл де Пѡцїнацїте, Сѡрїнторїи чѡи Грѡчїи май прѡ тѡѡте нѣмѡрїле, чѣле де кзтрѡ мїѡзѡ вѡѡпте де Грѡчїи, ле кїѡмѡ Сѡнїѡшї. в) Де оѹнде, фїнїѡ кз де кзтрѡ мїѡзѡ нѡ-

Е е 2

АПТЕ

а) Περὶ τῆς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκεῖνος Πευθερὸν τὸν Ρήγα τῶν Οὐννων, δι' ἐπικλήρων ἤτατο σὺναρσιν. Ὁ δὲ ἀσμεύως ἐπαρῆξεν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ διὰ τῆς Βιδύνης ἐκπόρψαν ἴλας συνέβητο στρατιωτίδας. Implorat et soceri sui Hungariae Regis opem: et facile impetrat, ut is se per Bidynam auxiliares turnias missurum polliceatur. *Nicaetas Choniates* in *Isaacio Angelo*, Lib. 1.

б) Caeterum ut omnibus fere gentibus barbaris, quae Graecis a septentrionibus oppositae fuerunt, ita his etiam Patzinacis *Scytharum* nomen ab a. C. 970. inde

апте ёра май мѣлте десклинѣте нѣмѣри; де скрѣ лѣвдѣцѣй Скрѣи-
торѣй де ѡаре кареле нѣм, кѣ ѡ фост Скиѣй, нѣ лѣдѣтѣ оуѣрмѣзѣ,
кѣ ѡ фост Хѣни, сѣтѣ Тѣрчи.

Шѣ ачѣа ѣсѣмнѣм, кѣ ла Стритѣрѣс ѣ Тѣмѣа г. Партѣ в. с.
лѣ. ла ѣнѣа 1327. се ѣфлѣ мѣртѣрѣсѣт, кѣм кѣ ѣпѣратѣа ѣндрѣник
чѣа вѣтрѣн ѡ тримѣс май дѣаѣ мѣй де кѣманѣ ѣ ѣзгонѣре ла ѣсолеле
(ѡстрѣбеле) Лѣмнѣ, Ѣѣсѣ, шѣ Лѣсѣсѣ.

§. ѣѣ.

Ѡ Б И С С Е Н И .

Гѣѡргѣс Праѣ ѣ Дисертѣцѣа ѣ шѣптѣ ѣ ѣннѣлеле Хѣнилѣр, ѣва-
рилѣр шѣ ѣ Оуѣнгѣрилѣр, с. ѣ. ѣдѣче ѣмѣнѣте де Биссѣнѣ, карѣй кѣм се
ѣратѣ дин скрѣѣорѣле Крѣанѣр Оуѣнгѣрѣей, ѣ май мѣлте цинѣтѣрѣй ѣ
цѣрѣй Оуѣнгѣрѣей де дѣмѣлѣт ѡ лѣкѣѣт. ѣчѣей Биссѣнѣ, пре карѣй
Скрѣитѣорѣй Оуѣнгѣрѣей ѣй кѣамѣ шѣ Бѣсѣи, ѣй дѣѣсѣѣѣще Праѣ де
Бѣсѣей, шѣ де Бѣссѣнѣцѣей лѣй Лѣдовѣкѣс Тѣберѣ шѣ ѣлѣй Бѣнѣѣнѣсѣ.
Пѣнѣтрѣ кѣ ѣчѣей ѡ фост де виѣцѣ Словѣнѣскѣс, ѣрѣ дин прѣтѣвѣ пре
чѣа, вѣртѣс вѣдѣѣще Праѣ, ѣ фѣ фост де ѡ виѣцѣ кѣ Пѣцинѣцѣѣтеле.
ѣрѣ ѣчѣейтѣа нѣмѣлѣй лѣр ѣшѣ ѣл дѣскѣпере. Пре Пѣцинѣцѣѣте рѣшѣй
ѣѣ кѣемѣт Пѣчѣнѣнѣй, Лѣитпрѣндѣс Пѣцинѣцѣе, Дѣитмѣрѣс Мѣрѣсѣѣрѣнѣсѣс
кѣ Вѣгѣѣрдѣс Пѣцинѣнѣй, шѣ Пѣчѣнѣѣте, ѣрѣ ѣлѣей ѣй нѣмѣск Пѣцѣнѣй,
дин ѣчѣст нѣме де пре оуѣрмѣ ѡ пѣтѣт лѣснѣ сѣсѣ нѣскѣ нѣмѣле Бис-
сѣнѣ. Карѣ лѣкрѣ дин Лѣмѣа чѣ Нѣмѣѣскѣс, шѣ дин чѣ фѣрѣнѣѣскѣс се
вѣде ѣ се фѣ оуѣрѣѣт. Пѣнѣтрѣ кѣ Нѣмѣцѣей П. сѣтѣ Р. лѣтинѣск ѣл
рѣсѣѣ-

passim tribuunt Scriptores Byzantini, et Anna Comuena quidem, ubi de
Scythiis loquitur, fere semper Patzinacas in mente habuit; sed apud alios
quosdam vagum istud nomen fecit, ut locis nonnullis, Patzinacae, aut alia
gens, - - intelligi debeant, plane incertum sit. *Stritterus* Tom. 5. Parte 2.
in Summario de Patzinacis.

рзспѣнд, Б. ѿрз фрѣнчій, се, лзтинѣск ꙗл рзспѣнд се (se); ꙗшꙗ дин Пицѣни рзмѣне Бисѣни.

Лзвдꙗтꙗл Прай дѣнтрꙗ ꙗчѣ пѣрѣре, кз Пацинациѣтеле шѣ Квмꙗнїй ꙗв фост Оўнгꙗрїй, шѣ пре Бисѣни ꙗй фꙗче ꙗ фѣ фост Оўнгꙗрїй. Чѣ кꙗ ꙗдестꙗлате довѣде ꙗдеверѣнд ной май сꙗс, кꙗм кз шѣ Пацинациѣтеле, шѣ Квмꙗнїй ꙗв фост Рѡмѣнїй; оўрмѣзз, кз шѣ Бисѣнїй, нꙗ Оўнгꙗрїй, чѣ Рѡмѣнїй сꙗпт нꙗме де Бисѣни ꙗв фост. ꙗче локꙗрї ꙗв фост ꙗшезꙗци кꙗ лзкꙗнца Рѡмѣнїй ꙗчѣщѣ, шѣ че ꙗаменїй стрꙗлꙗчїи ꙗв фост дѣнтрꙗ дѣншїй, ꙗ цѣра Оўнгꙗрѣскꙗ, везї Прай ла локꙗл май сꙗс ꙗсꙗмнꙗт.

ꙗсꙗмнꙗм шѣ ꙗчѣꙗ, кз дѣла Рѡмѣнїй ꙗчѣꙗ че се кѣмꙗ Бисѣни, шѣ ꙗй ꙗшезꙗзе Зꙗлта, кꙗм скрїе Нотꙗрїꙗл лꙗй Бѣла, кап нꙗ. дин колꙗ де Мꙗшꙗн пѣнтрꙗ ꙗпꙗрꙗрѣ ꙗпꙗрꙗциѣй Оўнгꙗрѣциѣ а) дѣла ꙗчѣꙗ Рѡмѣнїй, зисѣй, ꙗсте, де Словꙗкїй пꙗнꙗ ꙗстꙗзї ꙗв ꙗчѣла порт, кꙗре ꙗл цин Рѡмѣнїй чѣй прѡшї дин Ярдѣл, ка шѣ кꙗнтꙗрїле лꙗр май ꙗсѣменѣ сꙗнт кꙗ ꙗ Рѡмѣнїлꙗр чѣлꙗр прѡшї дин Ярдѣл, шѣ ꙗлте мꙗлте ꙗбнчѣюрї ꙗв ꙗтꙗкма. ꙗсꙗ Рѡмѣнїй ꙗчѣꙗ, прѣкꙗм шѣ пре ꙗїрѣ сꙗꙗ ꙗтꙗмплат оўнꙗр Рѡмѣнїй, шꙗꙗ оўїтꙗт лїмꙗ са, шѣ ꙗкꙗм грꙗѣск ка Словꙗкїй, нїче нꙗ се пот десклїнї де Словꙗкїй.

Прай ꙗколꙗшї грꙗꙗще, кз пѣнтрꙗ ꙗчѣꙗ Бѣла ꙗл пꙗтрꙗлѣ ꙗꙗ ꙗшезꙗт пре Квмꙗнї сꙗ лзкꙗꙗскꙗ де кꙗтрꙗ Тїса, пѣнтрꙗ кз ꙗколꙗ лꙗкꙗ шѣ Бисѣнїй, де кꙗрїй скрїе Нотꙗрїꙗл лꙗй Бѣла ла кап нꙗ. кз ꙗ зїлеле лꙗй Тꙗꙗꙗн венїнд, фꙗрꙗ ꙗшезꙗци пꙗнꙗ ꙗ Тїса. ꙗдекꙗ вꙗꙗ Кꙗꙗꙗл Бѣла пре Квмꙗнї ꙗтрꙗ чѣй де оўн сꙗнꙗе кꙗ дѣншїй Бисѣни сꙗꙗ ꙗшѣꙗе. Вꙗ ꙗдꙗꙗг шѣ ꙗчѣꙗ, кз де ꙗсте ꙗдеврꙗт, кз Бисѣнїй ꙗчѣꙗ ꙗв венїт дѣнтрꙗ ꙗлт цинꙗт ла локꙗрїле чѣле де кꙗтрꙗ Тїса; шѣ

ѣй

а) Et in eodem confinio ultra lutum *Musun*, collocavit etiam *Bissenos* non paucos habitare, pro defensione regni sui, ut ne aliquando in posterum furibundi *Teutonici*, propter injuriam sibi illatam, fines Hungarorum devastare possent. *Notarius Belae*, cap. 57.

Ѣи пѣнтрѣ ачѣа фѣрѣ ашезаци аколѡ; пѣнтрѣ кѣ аколѡши ѣра азквитѡри вѣи Рѡмѣнѣи атрѣ апѣрѣциа чѣ ѡаре кѣнд а лѣи Менѣморѣт дела Биѡѡр. Аѣз дѣпѣ време, тоѡи Рѡмѣнѣи ачѣи кѣ треи пѣлѣе де нѣме аѣмѣици, адекѣ Рѡмѣнѣи, Бисѣнѣи, Кѣмѣнѣи, оуѣтѣнѣдѣши аѣмѣа са чѣ Рѡмѣнѣскѣ, аѣм гѣрѣск оуѣнѣрѣѣе.

§. ѢѢ

А Морлѣки, саѣ Маѣрѡвѣлѣхи.

Аѣѣѣе, де рѣгно Далмѣѣе, Кѣртѣ Ѣ. кап. Ѣ. зѣѣе, кѣ Вѣлѣхи ачѣа, кѣри азкѣск прии мѣнѣи Циѣрей Ѣѣрѣѣи, а Бѡснѣи ши а Кроѣѣѣи, азкар кѣ мѣлѣи кѣ прѣѡтѣа Дѡклаѣа, кѣрѣе аѣаѣнѣе де аѣа 1200. аѣ скѣс, аѣ сокѡтѣск а фѣи прѣѣилѣз Рѡмѣнѣ; тоѡѣши нѣ сѣнт Рѡмѣнѣи. Ши спре адеверѣѣе, кѣм кѣ ачѣа нѣ сѣнт Рѡмѣнѣи, дѡаѡ доѡѣде аѣѣѣе аѣаѣнѣе: оуѣа, кѣ а Вѣлѣхи ачѣѣѣѣ ниѣи ѡ оуѣрѣнѣ нѣ се афѣз дѣи аѣмѣа чѣ Рѡмѣнѣскѣ, адекѣ гѣрѣск нѣмай Ѣѣрѣѣѣе; аѣа нѣмѣе де вѣлѣх атѣнѣи саѣ кѣносѣѣт а азквитѡриѣи ачѣѣѣѣ, аде кѣ атѣнѣи аѣ ачѣѣѣѣт а се кѣмѣа Вѣлѣхи, кѣнд нѣмѣе Вѣлѣхилѡр ѣра аместѣѣат кѣ Слѡѣѣнѣи, адекѣ кѣ Бѣлѣгарѣи, ши кѣнд нѣмѣе ачѣѣѣѣа аѣвѣнѣа пѣѣтѡриѡ. Де оуѣде аѣѣмѣнѣѣ адеѣѣрѣѣѣи ѣѣѣе, кѣ ачѣа нѣ пѣнтрѣ аѣа саѣ нѣмѣт Вѣлѣхи, фѣрѣ кѣ ѣра пѣѣтѡриѣи, прѣѣѣм ши аѣѣѣѣ; ши аѣа а се зѣѣѣе ѢѢ Вѣлѣхи, нѣ Ѣ а се зѣѣѣе Рѡмѣнѣи де нѣѣѣѣѣѣѣѣ пѣѣтѡриѣи. а)

ѢѢ

а) Vlahos autem per montes Rasciae, Bosniae, et Croatiae degentes, etiamsi multi Romanorum esse progeniem arbitrantur, et tempore occupatae a Slavibus Dalmatiae in montes secessisse, cum presbytero Diocleate autumant; tamen cum nihilum Romanae linguae retineant, nomenque ipsorum innotuit eo tempore, quo Vlahorum nomen cum ipsis Slavibus iam confusum reperiebatur, et pastorem significabat: ideo pastorum nomine censitos fuisse, prout et nunc, vero simile est. Hos Itali *Morlaccos* dicunt, de cuius nominis significatu Presbyter Diocleas, qui ante annum MCC. scripsit, Bulgarorum

Уи кз нѣмеле Влахи сз фѣ лѣзмнатѣ бжидва пзеторѣ, саз Бѣл-
гарѣи сзсе-фѣ кѣмат Влахи, май сзс ам аржтат, кз ннчѣ кзм нѣ с
адеврѣат. Дрепт Анна Комнина ла лѣкѣа май сзс адеѣ зиче, кз
пре нѣше номѣде адекк пзеторѣ нѣ кѣмат Влахи; чѣ пѣнтрѣ ачѣа сзѣ
фѣ кѣмат пре ачѣа Влахи, кз сра пзеторѣ, шѣ нѣ май вартѣс пѣн-
трѣ ачѣа кз сра дин нѣмѣа Влахилѣр, нѣмене нѣ ва бзди. Гѣрз де
нѣ кѣноскѣт оуниѣ пре лзквиторѣи ачѣи дин мѣнцѣи Цзрей Сзрбѣиѣ,
а Бѣсней, шѣ а Кроацѣи лѣста адоѣа спрззѣче, кз се кѣамз Влахи,
немѣка нѣ ажѣтз пзрѣрѣ лѣи Дѣчѣс. Пѣнтрѣ кз мзкар кз кѣ ачѣ-
ста нѣме кѣмѣ шѣ майнаинте Словѣниѣ пре Рѣмѣни де кжнд фѣрз
кѣноскѣци Рѣмѣниѣ Словѣнилѣр; тѣтѣшѣ а Скрисѣориле Грѣчилѣр а
май сзс зѣса вреѣме аѣ лѣчѣт а се ѣви нѣмеле, Влахи. Ашѣ дѣрз
нѣмеле, Влахи, а лзквиторилѣр ачѣлѣра де ѣдѣтз фѣ кѣноскѣт кѣ
нѣмеле, Влахи, ал Рѣмѣнилѣр; Шѣ прекѣм пзѣнз асѣзѣ Рѣмѣниѣ нѣ
се кѣамз пре сѣне, Влахи, чѣ Рѣмѣни, ашѣ шѣ ачѣа анайинте де а се
вѣстѣ норѣаделѣр чѣлѣр афѣрз де гѣнта Словѣнѣскз сѣпт нѣме де Вла-
хи, дѣпз мзртѣрисѣрѣ лѣи Дѣоклеа се кѣмѣ Рѣмѣниѣ саз Рѣмѣни.
Де ѣарз че дѣрз де ѣдѣтз шѣ Рѣмѣниѣ, шѣ лзквиторѣи ачѣа фѣрз ла
чѣи афѣрз де Словѣниѣ кѣноскѣци сѣпт нѣме де Влахи, шѣ майнаин-
те шѣ сѣ се кѣмѣ Рѣмѣниѣ саз Рѣмѣни; афѣрз де тѣатз адоѣла ѣ-
сте, кз лзквиторѣи ачѣа сѣпт Рѣмѣниѣ, кѣрѣи дѣпз лѣмѣа Слове-
нѣск се зик, Влахи. Сѣнгѣрз ачѣ ѣсеѣре ѣсте аѣрз Рѣмѣниѣ нѣ-
циѣ, шѣ аѣрз лзквиторѣи ачѣа, кз сѣ; пѣрзѣнд кѣ тѣтѣа лѣмѣа
чѣ Рѣмѣнѣскз лѣзнѣзрѣци де Сѣрѣи, шѣ ворѣнд сѣнгѣрз лѣмѣа чѣ
Словѣнѣскз, аѣ лѣчѣтат а се май кѣмѣ пре сѣне Рѣмѣниѣ, чѣ прекѣм
аѣ нѣмѣск, Словѣниѣ пре Рѣмѣниѣ, Влахи саз Влѣси, ашѣ шѣ сѣ се
кѣамз пре сѣне Влѣси.

Аде-

---

rum gesta describens, ait: „Igitur impugnantes Sylloduxiam, expugnaverunt eam, inde debellando ceperunt totam Macedoniam, post hac totam Provinciam Latinorum, qui illo tempore *Romani* vocabantur, modo vero *Mauroulachi*, hoc est nigri Latini.“ *Lucius*, de Regno Dalmatiae Lib. 6. cap. 5.

Идеверитъ ѿсте, кз лзквиторій, карій се кіамз кз нѣме де ѿ гинтз вѣкіе, де ачѣаши гинтз вѣкіе липѣше сзсе крѣзз а фѣ, де нз се ва адеверіи ѿпротівз кз статѣрниче довѣде. Аша крманти ѿ цѣра Оунгвртѣскз, неміка нз аз дин лімба са, чѣ нѣмай Оунгвртѣше грзѣск; тотѣши пѣнтрѣ ачѣа нз сжнт Оунгвртѣ, чѣ рзмѣн крманні. Аша ѿрзши ѿ цѣра Оунгвртѣскз сжнт ѿ оунеле сате рѣши, карій де тот шѣз оунтат лімба са чѣ рзсаскз, шѣ лимпедѣ оунгвртѣше ворвѣск, ба лкз ѣй пре сѣне сз зик а фѣ Оунгвртѣ, тотѣши пѣнтрѣ ачѣа нѣмене нѣи скоате дин нѣмзрѣа рѣшилор, шѣ сз ле зѣкз а фѣ Оунгвртѣ. Аша ѿ Ярдѣа сжнт Склавѣ, пре карій Рѣмжнїи ѿ анзмѣск Скїаї, ачѣѣк грзѣск лимпедѣ Рѣмжнѣше шѣ дин лімба чѣ Склавѣскз нѣчї ѿ оурмз нз аз ѿ гѣра са, ба шѣ портѣа ѿ аз ѿ токма кз Рѣмжнїи; тотѣши пѣнтрѣ ачѣа нѣмене нз зѣче сз фѣе ачѣа Рѣмжнїи; чѣ Склавѣ, пре кѣм аз фост шѣ стрзмошїи лор, рзмѣн. Дѣчї шѣ лзквиторїи ачѣа Влахїи, саз Морлакїи, шѣ Магровлахїи, мзкар кз шаз пѣрдѣт лімба са чѣ Рѣмжнѣскз; тотѣши Рѣмжнїи сжнт адеврѣацїи. Кз ачѣсте се рзсѣфлз довада лѣи Лѣчѣс, кареле кз ачѣа рѣзимз, кз лзквиторїи ачѣа нз сжнт Рѣмжнїи, пѣнтрѣ кз нѣчї ѿ оурмз нз се афлз ла ѣй де лімба чѣ Рѣмжнѣскз.

Ирз кзчї ѿ кіамз Морлакїи, саз Магровлахїи, адекз Рѣмжнїи нѣгри, нз ми се вѣде афѣ алта причїна, фзрз пѣнтрѣ кз шаз пѣрдѣт лімба са чѣ Рѣмжнѣскз, шѣ пѣнтрѣ ачѣа се сокотѣск неферичїи, шѣ тикзлѣшїи ка чѣи че сжнт аевтѣцїи, шѣ ѿстреинацїи де фрѣацїи сзї Рѣмжнїи. Кз ѿвѣчѣю ѿсте шѣ акѣм пре чѣи че сжнт ѿ чѣва ненорочїре ѿ кїемà нѣгри. ѿвѣчѣю ѿрзши ѿсте а кїемà нѣгри шѣ пре ачѣа, карїи ззхвѣск пре алцїи, шѣ ѿ пзгвѣск. Поате дѣрз шѣ пѣнтрѣ ачѣа ѿз анзмїт Рѣмжнїи нѣгри, пѣнтрѣ кз кѣм скрїе Лѣчѣс ла май сзс зѣсѣа кап, Влахїи чѣи дин Мѣнцїи Бѣсней ѿжвѣтѣнд пре Младїн, Банѣа Далмацїи, а Кроацїи шѣ а Бѣсней кз армеле сале,

ла Макидонїа шї ѿ цинѣтѣла Латїнїлѡр, кѣре кѡвїнѣте лѣм скрїе
май сѡс, нѡ де Бѡлгарї, чї де ѿварї трѣвѣе сѡсѣ ѡузлѣгѣ. а)

Шї ѡчѣѡ оѡрмѣзѣ дїн чѣле май сѡс ѡрѣтѣте, кѡ ѡдешѣрт се
сѡпѡрѣз Пѣтрѡс Катѡнчїч, де Їстро кап ѿ. ѡ. ѡ. ѡсѡпра ѡчѣлора, кѡрїї
ѡфлѡз ѿ цинѣтѣла Пошѣгей, шї ѿ Кроѡцїа Рѡмѡнїї. в)

Мѡ мїрѡм майнѡїнѣте ѡаре де оѡнде сѡз лѡѡт цинѣтѣла Пошѣгей
ѡ се зїче, Валѡхїа чѣ мїкѣ (Valachia parva), шї гѡндѣм де ѡ-
дѡтѣ, кѡ ѡсѡмѡнѡнѡвѣсе кѡ цѣра мѡнѣтенѣскѣ, кѡрѣ се зїче, Валѡ-
хїа, цинѣтѣла Пошѣгей, ка чѣл май мїк де кѡт цѣра Рѡмѡнїѣскѣ, сѡз
нѡмїт Валѡхїа чѣ мїкѣ. Чї ѡфлѡз ла Скрїиторї, кѡ цѣра мѡнѣ-
нѣскѣ сѡз зїс, Валѡхїа чѣ май мїкѣ, шї Молдѡва, Валѡхїа чѣ май
мѡре в). Де оѡнде оѡрмѣзѣ, кѡ цинѣтѣла Пошѣгей, кѡреле ѣ дїн колѡ
де Дѡнѡрѣ, нѡ дѡпѡз ѡлѡтѡрѡрѣ кѡ цѣра мѡнѣтенѣскѣ, кѡрѣ ѣ дїн кѡлѡ
де Дѡнѡре, сѡз ѡбїчнѡїт ѡ се кїема, Валѡхїа чѣ мїкѣ. Де ѡколѡ
ѡмї венї прѣпѣс, кѡ дїн колѡ де Дѡнѡре трѣвѣе сѡ черкѣм Валѡхїа
чѣ мѡре, пе лѡнѡгѣ кѡрѣ чѣ дїн цинѣтѣла Пошѣгей сѡсѣ зїкѣ мїкѣ.
Шї ѡтрѡ ѡдѣвѣр ѡфлѡї ла Скрїиторїї Грѣчѣцїї, дїнѡтрѡ кѡрїї Нїкїта
Хѡнїѡта ѿ Балѡвїнѡ Флѡнѡрѡ, прѣкѣм шї ѡкрополїта, цинѣтѣрїле

Рѡ-

а) Quae de *Bulgaris* tradit, de *Avaribus* intelligenda essent, si aliqua tempo-
rum adaptatio, in relatis ab hoc auctore, reperiri posset. *Lucius* in *Notis*
ad *Dioeleatem*.

в) Quanquam nonnulli nostrum hoc vocabulo non recte utuntur, cum omnes Il-
lyrios, qui graeca non unitorum sacra colunt. *Vlahos* nuncupant.

Si *Valachiam parvam* demas in agro Poshegano, et *Morlachiam* in Cro-
atia, quarum utramque Illyrii, perperam *Valachi* ab exteris nuncupati, co-
lunt. *Petrus Katantsich*, de *Istro*, cap. 8. §. 4.

в) Ambae *Valachiae*, Major ad *Euxinum* mare se porrigit, et nostris *Moldavia*,
Turcis *Carabogdania*. Minor propter *Danubii* ripas extenditur, et plerumque
Transalpina, *Bonsinio* *Montana* quoque sicut et aliis nominatur. *Ulachiam*
vocavere *Graeci*: pro quibus interpretes *Zonarae*, *Cedrini*, et aliorum histo-
ricorum reddidere *Blachiam* et *Blachos*. *Turci* non *Iblach*, sed *Iflach* di-
cunt. *Joannes Leunclavius* in *Pandectis Historiae Turcicae*.

Рѡмѣннѡр чѣле дин Тесалїа ле кїамз, Влѣхїа чѣ мѣре, а) пе лѣнгз кѣрѣ чѣ дин цинѣтѣл Пошѣгей се зїче, Влѣхїа мїккз. Де оўнде оўр мѣзз, кз прекѣм бѣкїю нѣме їсте ѧ Влѣхїей чѣїй мѣрїй дин Тесалїа, ѧшѧ шї нѣмеле Влѣхїей чѣїй мїчїй дин цинѣтѣл Пошѣгей їсте бѣкїю, де врѣме че де кѣнд сѧз зїс ѧ Тесалїа Влѣхїа мѣре, де ѧтѣнча ѧз трз-вѣїт сзсе зїкз шї ѧ цинѣтѣл Пошѣгей, Влѣхїа мїккз. Де ѧчї се ѧтзрѣще шї чѣѧ че ѧм зїс маї сѣс, кз Рѡмѣнїй нѣ ѧ зїлеле лѣї Младїн ѧз доеждїт лѣкѣрїй ла шес, чї кѣ мѣлт маїнаїнте ѧз фост ѧколѡ Лзкѣїтѡрїй.

ѧчї ѧмїй вїн ѧмїнте шї кѣвїнте ле лѣї Топелтїнзс, кѣреле ѧ Кѣртѣ че се кїамз, Ѣрїцїнєс ѣт ѡкѣсѣс Трансїлванѡрѣм, кап. 5. де ѧколѡ врѣ сз ѧрѣте, кз Рѡмѣнїй ѡаре кѣнд сѧз зїс, Бѣлгарїй, пѣн-трѣ кз тѣргѣл дела Брашѡв, ѧ кѣре лзкѣск Рѡмѣнїй, се кїамз дѣл-герѣїй (d'Belgerey). б) Чї тѣргѣл ѧчѣла Рѡмѣнїй ѧ лїмѣа са ѧл кїамз, Скїаїй, пѣнтрѣ кз ѧколѡ ѡаре кѣнд пѡате ѧз лзкѣїт Скїаїй (Sclavi). Дѣчї дела Скїаїї їсте нѣмеле ѧчѣла нзкѣт, нѣ де ѧколѡ кз дѡарз Рѡмѣнїй ѡаре кѣнд сѧз кїемѣт Бѣлгарїй. Рѣз дѡрз де ѧко-лѡ вздѣще Топелтїнзс, кз Рѡмѣнїй ѡаре кѣнд сѧз зїс Бѣлгарїй, пѣнтрѣ кз ѧкѣм Рѡмѣнїй лзкѣск ѧ тѣргѣл маї сѣс нѣмїт. Кѣте сѧте сѣнт ѧ Ардѣл, кѣре ѧз фост Ѣзѣїї, ѧнѣме ѧ вѣчїнзтѣтѣ Сѧс-Рѣгї-нѣлѣї, Сѧс-Хѣрѣстѣш, Сѧс-Оўїфѣлѣ, Сѧс-Бѣнїца, Сѧс-Пѣнтер, шї

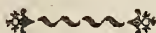
F f 2

чѣле

а) Ἐπὶ δὲ τοῖσι καὶ ἄλλοις τῖς τὰ Θεσσαλίας κατέχων μετέωρα, ἃ νῦν μεγάλη Βλαχία κικλήσκειται τοπάρχης ἦν τῶν ἐκεί. Praeter hos Iulius Toparcha Thessaliae Montana, quae nunc magna Blachia dicitur, tenebat. Nicetas Choniates in Balduino Flandro.

Κατέδραμε δὲ καὶ τῆς μεγάλης Βλαχίας. Magnam item Blachiam excurrit. Georgius Acropolita. p. 18. Edit. Venet.

б) Valachos istos etiam non raro Triballos vocant, Leuncl. rer. Turc. l. 1. saepe etiam *Bulgaros*, Zon. in Constant. Pog. et Copr. unde *Brassovia* (ut Laonicus loquitur) seu *Coronenses* etiam num hodie suburbia a Valachis habitata vocant, d'Belgerey. *Toppeltinus*, *Origines* et *occasus Transsylvaniae*, cap. 6.

чѣле лалте. а) каре ши ѡстѣзи ѡши цин нѡмеле де сѣсѣи, мѣкар кѣ ници оун Сас ѡстѣзи нѣ ѡсте ѡтрѣнседе, чи ле лѣвѣск Рѡмѣниѣ, ѡс пѣнтрѡ ѡчѣа вей зиче, кѣ Рѡмѣниѣ ѡаре кѣнд сас кѣмѡт Сѡси?

ѡсѣмнѣм ши ѡчѣа, кѣ Рѡмѣниѣ ѡчѣи дин Кроѡѣа, ши динтрѣ чѣа лѡлѣи Сѡрѣи, фѣиндѡле грѣѣцѣ де нѣмеле, Морѡлѣи, сас Маѡрѡвѡлѡхи, ѡдекѣ Рѡмѣниѣ нѣгри, вѣнѡд ѡ ѡтѡрѣе рѣѣина ѡчѣа де пре сине ѡсѣпра Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин кѡаче де Дѣнѣре; ѡи нѣмѣск пре ѡчѣѡтѣ, Карѡвѡлѡхи, пѣнѣнд, Карѡ, кѣвѣнт Тѡрчѣскѣ ѡ лѡкѡл кѣвѣнтѡлѡи чѣлѡи Грѣчѣскѣ, Маѡро; ши ѡшѡ пре Рѡмѣниѣ чѣи дин кѡаче де Дѣнѣре ѡи кѣамѣ ѣи ши Сѡрѣи чѣи дин колѡ де Дѣнѣре, нѣгри Рѡмѣниѣ. Чи, пѣнтрѡ ѡчѣа тѡтѡши Маѡрѡвѡлѡхиѣ рѣмѣн фрѡѣи Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин кѡаче де Дѣнѣре, ши Рѡмѡниѣ ѡдеѡрѡѣи, ѡрѣ нѣ Сѡрѣи.

Ши ѡчѣа ѡсѣмнѣм, кѣ динтрѣ Рѡмѣниѣ ѡчѣѡтѣ, преѣм тѡѣи де мѣлт шѡс пѣрѡѡт лѣмѡа чѣ Рѡмѣнѣскѣ, ѡшѡ оуниѣ ѡкѣм ѡчѣп ѡ се лѣпѡдѡ ши де нѣмеле вѡлѡхи сас вѡлѣи, кѣ кареле май де мѣлт се лѣѡдѡ. Ши нѣши траг де сѡмѣ, кѣ де сѡлѡѡит нѣме се лѣпѡдѡ, ши дин прѣстрѡлѡѣитѣ вѣѣѣ ѡ Рѡмѡнилѡр доминѡриѡлѡр Дѣмеи кѣ мижлѡѣирѣ ѡчѣа се неѡѣск ѡ се преѡѣче ѡ вѡрѡриѣ.

§. Гі.

Пѣнтрѡ нѣмеле Кѡѡѡвѡлѡхи, ши Цинѣѡриѣ.

Кѣносѣѡт лѣкрѡ ѡсте, кѣ Грѣѣи де ѡкѣм пре Рѡмѣниѣ чѣи дин колѡ де Дѣнѣре, неѡѣнд ѡминте ла мѡшѡлѡѡтѡтѣ са, ѡ карѣ сѡнт ѡсѡши, ѡ батѡѡкѡрѣ ѡи кѣамѣ, Кѡѡѡвѡлѡхи; карѣ ѡ сѣмнѣѣѣ, Рѡмѣниѣ сѣѡпѣ. Дѣѣѣс, де Рѣгно Далмѡѣе, Карѣѣ ѣ. кап ѣ. вѣѣ сѣ гѣѣѣскѣ причина, де оунде Рѡмѣниѣ ѡчѣа ѡс ѡчѣѡт ѡ се зиче ла Грѣѣи, Кѡѡѡвѡлѡхи. Зиче, кѣ, дѣпѣ мѣртѡрѣисѣрѣ лѡи Кедрѣнѣ, Зѡи

МАМА

а) Szász - Harasztas, Szász - Ujfalu, Szász - Banyitza, Szász - Péntek, etc.

мама лѣи Константин Порфирогенитѣ ѿпързтѣса дела Цариград, фѣкѣнд легзтѣрз кѣ Пацинацѣтеле ѡсѣпра Бѣлгарилѣр; Пацинацѣтеле дѣпрз ѡчѣа се фѣчерз врзжмашѣи, кѣрѣи де мѣлате ѡрѣи трекѣнд Дѣнзрѣ, прздѡ Фрѣкѣи. Дѣпрз ѡчѣа ѿвингѣндѣи Ялѣзѣе Комнинѣ, мѣлци дин дѣншѣи ѡв перѣт, дин чѣа лѣлци, пре оуниѣи ѡв вѣндѣт, пре мѣлци ѡв ѡшезѣт ѿцинѣтѣл Моглѣней, шѣи ѡв фѣкѣт оуѣн легѣион де ѡсташи ѡлѣс дин дѣншѣи, кѣм скрѣе Зѡнара. Якѣрора оуѣрмзтѣри шѣи ѡстзѣи сѣнт, шѣи дѣла лѣкѣл, оуѣнде фѣрз ѡшезѣци, сѣа пореклѣт, Пацинаѣе Могленичѣни. Яскѣменѣ Никѣита скрѣе, кѣ Кѣло Иоѣнн ѿпзрѣтѣл Цариградѣлѣи. ѿвингѣнд пре Пацинацѣте, дин чѣи приншѣи ѿ рзсѣоѣи ѡв фѣкѣт сѣте ѿтрѣа пѣрте дела ѿпѣс, ѡкѣрора рзмзшиѣе шѣи ѡкѣм май сѣнт ѡколѣ. Шѣи прекѣм ѡчѣщѣѣ ѿши траг вѣица дела ѡчѣа, кѣрѣи ѡв фѣст приншѣи ѿ рзсѣоѣи, кѣрѣи мѣлци, сѣа ѡвѣичѣнѣт ѡ фѣи кѣлави, ѡшѡ Грѣчѣи пре ѡчѣаши ѡв нѣмѣт Кѣцовлѣхѣи, кѣрѣѣ ѿ лимѣа чѣѣ прѣостз ѡ Грѣчилѣр ѿсзминѣзз Рѣмѣнѣи скѣиопѣи.

Ядѣвзрѣт ѡсте, кѣ Кѣдрѣнѣ скрѣе, кѣм кѣ ѿ зѣлеле ѿпзрзтѣсѣи Зѡи мѣмѣи лѣи Константин Порфирогенитѣ Пацинацѣтеле, мѣжлѣчѣнд Иоѣнн ѡѣга Патрѣкѣл, ѡв фѣкѣт легзтѣрз кѣ Грѣчѣи ѡсѣпра лѣи Симѣѡн Крѣюлѣи Бѣлгарилѣр, кѣреле прздѡ Фрѣкѣи кѣ Бѣлгарѣи сѣи. Шѣи ѡчѣа ѡсте ѡдѣвзрѣт, кѣ Иоѣнн Зѡнара ѿ Яннѣле, Тѣмѣ в. Кѣртѣ иѣ. скрѣе, кѣм кѣ ѿ зѣлеле ѿпзрѣтѣлѣи Грѣчилѣр Ялѣзѣе Комнинѣ чѣлѣи ѿтѣю кѣ нѣмеле ѡчѣста, ѿтрѣнд Пацинацѣтеле ѿтрѣ ѿпзрзѣи Грѣчилѣр ѡв прздѡт тѣатз Фрѣкѣи шѣи Макидѣнѣи, шѣи скѣлѣндѣсе ѿпзрѣтѣл кѣ рзсѣоѣи ѡсѣпра лѣр, ѡмѣр фѣв вѣтѣт де дѣншѣи. Чѣи пре оуѣрмз ѿпзрѣтѣл ѿвингѣндѣи кѣ ѡжтѣорѣл Кѣмѣнилѣр, кѣрѣи рзѣ се мѣнѣѣсе ѡсѣпра Пацинацѣтелѣр пѣнтрѣ кѣ нѣ лѣѣв фѣкѣт пѣрте дин прѣзѣиле чѣе дѣѡвѣндѣсе дела Грѣчѣи, фѣѡрте мѣлци оуѣчѣсе ѿ вѣтзлѣе, пре чѣа лѣлци ѡв принс, шѣи ѡв вѣндѣт; ѡрз дин чѣи тѣнерѣи шѣи тѣри, мѣре нѣмзр ѿпреѣнз кѣ мѣѣрѣиле шѣи кѣ фѣиѣи лѣр ѿи ѡшезѣ сѣз лзкѣ-

Аскз ѿ цѣра Могаѣна, фзкѣнд оун прѣ аѣс Легіѡн дин трѣншій, аѣзрора оурмзторї шї асгззї, зїче, рзмѣн, шї дела лѡквл, оунде се ашезасе ѿ лзквї, кзпзтарз нѣме, ка сзсе зїкз Пацинаѣе Могаѣнїте. Аша скрїе Зѡнара.

Мѣлте ам пѣтѣ ачї асѣпра креззмѣнтвлѣи Скрїпторїлѡр Византїнї арзта ѿ лѣкрѣл ачѣста. Чї пѣнтрѣ сквртѣрѣ, сїнгѣр ачѣл рзспѣндем: кз, дѣкз пѣнтрѣ ачѣл сар зїче Квцовлѣхї; нѣ їсте ѿ доѡлз, кз нѣмеле ачѣста лѣр фї дат Грѣчїї ачѣл, кѣрїї ашѣме ѣл вззѣт пре прїншїї ачѣл скїопї, шї кїлави. Лѣкрѣ фїреск їсте ачѣста. Шї де сар фї нѣмїт де аѣгнча Квцовлѣхї, аѣ нѣ Скрїторїї Грѣчїї чей дин врѣмїле ачѣле, шї дѣпз ачѣл, ѣр фї кїемѣт ѿ Кѣрциле сѣле пре Рѡмѣнїи Квцовлѣхї, маї вѣртѡс кѣнд скрїс кѣ мзнїе тѣреѣтз асѣпра лѡр, шї ле дѣл нѣме кѣ мѣлт маї оурѣте де кѣт Квцовлѣхї. Аша ачѣлашї Нїкїта нїчї ѡдѣтз нѣї нѣмѣще Квцовлѣхї, чї, влѣхї; аша шї аѣцї Скрїторї дѣпз Нїкїта; аша шї Халкѡнѣїла, кѣреле кзтрз Сѣжршїтѣл Сѣтей ѿ чїнчї спрззѣчѣ аѣ скрїс, кѣрѣт ѿї нѣмѣще влѣхї. Скїѡпз дѣрз, ба шї де мѣнї, шї де пїчѡаре лїпсїтз, шї фзрз кап їсте пзрѣрѣ лѣї Лѣчїс, кѣреле зїче, кз пѣнтрѣ ачѣл влѣхїї ачѣщѣ сар зїс Квцовлѣхї, пѣнтрѣ кз ѿшї траг бїца дин чей прїншїї ѿ рзсѡїѡ, аѣтрз кѣрїї мѣлцїї сѣрѣ кїлави, дѣпз кѣм се аѣтѣмплз ѿ рзсѡїѡ.

Дин чѣле маї сѣс зїсе апрїѣт се вѣде, кз нѣмеле Квцовлѣхї нѣ є нѣме вѣкїѡ. Нїче пѣнтрѣ аѣтз прїчїнз нѣ є дат дела Грѣчїї чѣщї нѡї Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дин колѡ де Дѣнзре, фзрз кз ѿ врѣмїле чѣсте де пре оурмз стѣрнїндѣсе пїсмз аѣтрз Грѣчїї шї аѣтрз Рѡмѣнїї ачѣл, маї вѣртѡс аѣтрз негѡцїторї; шї мѣлцїї дїнтрз Грѣчїї лѣвзцїнд лїмѣа Рѡмѣнїлѡр чѣстѡр дин кѡаче де Дѣнзре аѣцѣра мѣнтѣскз; лѣарз амїнте, кз лїмѣа Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дин колѡ де Дѣнзре нѣ се лѡвѣще аѣтрз тѡате кѣ лїмѣа Рѡмѣнїлѡр чѣстѡр дин кѡаче де Дѣ-

нзре пѣнтрѸ мѡлцимѣ ѡдекз ѡ кѡвѣнтелѡр чѣлѡр Гречѣши, каре сѡнт
впрѣте ѡ лимба Рѡмѡнилѡр чѣлѡр дин колѡ де Дѡнзре дин лѡнга пе-
трѣчере кѡ Гречїи, пѣнтрѸ ѡчѣѡ неавѡнд кѡ че сѡи батжокорѣскз кѡ
ѡлта, ле зисерз; Кѡцовлахи, ѡдекз, Рѡмѡнїи Скїопїи, карѣ ѡсѡмнѣзз,
кѡ нѡ ѡѡ лимба ѡгрѣгз ка Рѡмѡнїи чѣши дин кѡаче де Дѡнзре. Де
оѡнде нѡмеле ѡчѣла, Кѡцовлахи нїчїи кѡм нѡ ѡтѡнекз вїца Рѡмѡни-
лѡр ѡчѣлора. Кѡ мзкар кѡ лимба лѡр ѡѡ пѡтимїт ѡчѣ скимбаре;
тѡтѡши сѡнцеле лѡр ѣ кѡрат Рѡмѡнѣск, шїи сѡнт ѡдеврѡци Рѡмѡнїи,
ѡнѡрора стрѡмѡши ѡ зїлеле лѡи Галлїен ѡѡ трекѡт дїнтрѸ Рѡмѡнїи
чѣи дин кѡаче де Дѡнзре ѡ Мїсїа прѣсте Дѡнзре, шїи се лѡцирз ѡпѡи
пѡнз ѡ Фессалїа. Май ѡтѡнекзїи пре ѣи ѡчѣѡ, кѡ, мзкар кѡ се
кѡнѡск пре сїне ѡ фї Рѡмѡнїи; тѡтѡши мѡлци май дѣдѡци сѡнт спре
лимба чѣ гречѣскз, де кѡт сѡсе неѡѡскз ѡши прокопсїи лимба са чѣ
Рѡмѡнѣскз, шїи ѡ ѡ кѡрзци де Гречїе.

ѡсз, прѣкѡм нїче кѡм нѡ се рѡзимз де ѡдевр пѡрѣрѣ лѡи Дѡ-
чїе, кареле зїче, кѡ дела Пѡцинѡцїтеле чѣи прїнши ѡ рѡсѡѡю сѡѡ
зїс Рѡмѡнїи чѣи прѣсте Дѡнзре, Кѡцовлахи; ѡшѡ нѡ мз ѡдѡѣск, кѡ
кѡ прилѣжѡ рѡсѡѡѡлѡи чѣлѡи де пре оѡрмз ѡ Пѡцинѡцїтелѡр кѡ Грѣ-
чїи, ѡтрѸ кареле ла ѡнѡл, 1096. фѡрз ѡвїнши Пѡцинѡцїтеле де ѡ-
пѡратѡл Гречїилѡр ѡлѣжїе Комнїнѡл, ѡчетѡрз Гречїи пре Пѡцинѡцїте
ѡи май нѡмї Пѡцинѡцїте, шїи ѡчѣпѡрз ѡле зїче влѡхи. Кѡ ѡток-
мїндѡсе де ѡчїѡ пѡче стѡтѡрникз ѡтрѸ Пѡцинѡцїте шїи ѡтрѸ Гречїи;
мѡлци дїнтрѸ Пѡцинѡцїте се фѣчерз ѡстѡши ла ѡпѡратѡл Гречѣск, ка
сѡл ѡжѡте ѡѡпра вѡжмѡшилѡр сѡи. Дѣчїи дин петрѣчере ла ѡлѡл-
тѡ лѡнѡд ѡмїнте Гречїи, кѡ Пѡцинѡцїтеле ѡ лимбз ѡѡ, шїи де ѡ вїцз
сѡнт кѡ Рѡмѡнїи ѡчѣѡ, карїи дин вѣкїи зїле ѣрѡ прѣсте Дѡнзре, лѡ-
кѡвїтѡри, шїи се кїѣмѡ влѡхи; ѡчѣлаши нѡме, дѡпѡз кѡм се кѡдѣ, ле
дѣдерз шїи Пѡцинѡцїтелѡр: вѣзїи пре ѡтрїтерѡс ѡ Пѡцинѡцїка кап ї.
Чѣл дин тѡїю, ѡ скрїсѡри пре Пѡцинѡцїте ѡдекз пре Рѡмѡнїи чѣи дин

кѡаче де Дѣнзре ѿѣ нѣмѣт Влѡхѣ Киннѡмѣ ѿ ѡнѣл 1160: ла Кѡртѣ ѣ.
вѣзѣ кѣвѣнтеле лѣи Киннѡмѣ май сѣс кап. ѣ. ѣ. ѣ.

Ѣчѣмѣи Рѡмѡнѣи де прѣсте Дѣнзре, пре кѡрѣи Грѣчѣи ѿ батжѡкѣрѣ
ѡи нѣмѣск Кѣцовлѡхѣи, се кѣмѣз шѣи Цинциѡрѣи. Ѣчѣст нѣме нѣ де
ѡирѣ, крѣд ѣѣ; ѡши траѣе ѡчепѣтѣл сѣз, фѣрѣ дела Фамѣлѣа чѣ
прѣстрѣлѣчѣтѣ дин Рѡма, Цинциѡ, ѡдекѣ дела оѣн Кѣпитѡн вѣстѣт
ѡ Рѡмѡнилѡр ѡчѣстѡра, кѡреле дѣпѣз фамѣлѣа са сѣз кѣмѡт Цинциѣс
(Cincius); дела ѡчѣста сѣз зис Цинциѡнѣи (Cinciani); шѣи фѣина
кѣ нѣ ѡдѡтѣ сѣз ѡвѣчнѣит Рѡмѡнѣи п, ѡл Латинѣшилѡр шѣи ѡл Ита-
ланѣшилѡр кѣвѣнте ѡл мѣтѡ ѿ, р, (r), дин Цинциѡнѣи се фѣче, Цин-
циѡрѣи, (Cinciari) кѣм май сѣс кап ѣ. ѣ. ѣ. вѣзѣм, кѣ дин Кѡсѡнѣи се
фѣчѣрѣ Кѡсѡрѣи сѣз Кѡзѡрѣи. Ѣшѡ май сѣс ѣ. ѣ. ѡсѣмѡрѣм, кѣ пѡ-
ѡте нѣмеле, Кѡмѡнѣи сѣз Кѣмѡнѣи ѡ оѣней пѣрѣи ѡи Рѡмѡнилѡр сѣз
нѣскѣт дела оѣн Кѣпитѡн вѣстѣт че сѣз кѣмѡт, Кѡман.

К А П ѡ.

Пѣнтрѣ ѡчепѣтѣл нѣмелѣи ѡлтѡр оѣнѡр гѣнѣте, кѣ кѡрѣ
ѡѣ вѣецѣит, сѣз ѡстѣзѣи вѣецѣѣск Рѡмѡнѣи.

ѣ. ѡ.

Ѣ Г К Л ѡ В И Л ѡ р.

Ѣвѣкѣврилѣ чѣле де дѣмѣлт ѡтрѣ Дѣнзре шѣи ѡтрѣ Тѣса ѿ пѡртѣ
чѣ дин жѡс лѣкѣѡ, шѣи стѣпѣнѣ ѡмѣнѣи де нѣмѣл Ѣѡрмѡтелѡр. Пре
ѡчѣщѣ Птоломѣю ѿ Кѡртѣ ѣ. кап. ѣ. ѡи кѣмѣз Ѣѡзигѣс Мѣтанѡсте (Ja-

zyges Metanastae); Τάβλαλε Πευτινγερϊάνε λε ζύχε, Σάρματε βάψι (Sarmatae Vagi); Страбо ἠ Κάρτκ. ζ. ἤϊ νῆμῆψε Σάρματε κῶ πορέκλα Ἰάζιγες. (Sarmatae cognomento Jazyges); Аммиανс Марчелинс ἠ Κάρτκ. α. ἤϊ ζύχε, Ἰάζιγес пάρτε ἠ Саυρομάτελωρ (Jazyges Sauromatarum pars); Πλινίηс ἠ Ἱστορία пατῶрале Κάρτк. α. ἤϊ ἀνῆμῆψε Ἰάζιγес Σάρματε (Jazyges Sarmatae.) Ἰφάρз де τό атз Ἰаооλλз дәрз ἵαсте, кῶм кῶ лῶкῶиторίη ἄчῆй дῆптрз дῶнзρε шῆ дῆптрз Тῆса, саῶ Ἰάζιгес ἄῶ пост де нῆм Σάρмаτε.

Ἰῶрз, кῶчῆй Ἰάζιгес ἄчῆψῆ саῶ зис Μετанаῆсте не ἄβῆψз кῶβῆптῶла ἄчῆл Гречῆск, Μετанаῆстос, кῶреλε Ἰсзμнῆзз Ῥзгонῆт дῆп Πατῶре, при- бῆг; пῆптрῶ ἄчῆл Таβῶлале Πευτιнгерϊάνе ἤϊ ἀнῆμῆψε Σάρмаτε βάψи, Ἰаекῶ, Σάρмаτε приβῆψи. Кῶ Ἰάζιгес лῶкῶиῆд маῆпнаῆпте ла рῶла Меотис, кῶм спῶне Птоломῆс, приβῆψиῆд де ἄколῶ, ἄῶ венῆт ἄῆчῆй ἄтрз дῶнзρε шῆ ἄтрз Тῆса. Дῆспре ἄчῆл грῶлаψε шῆ Ὠβῆдῆс ἠ Вле- ψῆа. г. Кάρтк. α. де Понтῶ. а)

Ἰчῆψи Σάρмаτε дῆп Ἰазῆгῆа, саῶ дῆптрз дῶнзρε шῆ Тῆса, де мῶлате ῶрῆ φῶчῆ Ἰкῶрес ἠ цинῆтῶриле Ἰпῶрзψῆй Рῶмῆпнлῶр, пῆпз кῶиῆд Μάρкῶс Ἰврῆлῆс Ἰптонῆнῶс Φιλόσοфῶс Ἰпῶрῶтῶла Рῶмῆпнлῶр ἄῶ Ἰчῆпῶт, кῶм скῶре Дῆῶ Кῆссῆс ἠ Кάρтк. оа. кап. г. ἠ Ἰфῶрῆпце пῶтῆ- рῆ лῶр ἄдῆсе ῶрῆ скῶлаиῆд ῶасте Ἰсῶпра лῶр. в) Шῆ ла Ἰнῶла дῆпнῶ- лῶй 175. кῶм скῶре ἄчῆлаш Дῆῶ ἄтрῶ ἄчῆлшῆй Кῶрте, кап. ζ. φῶарте рῶз ἵῶз вῶтῶт, кῶт ла ἄл доῆлῆ ἄп кῶ мῶре плекῶчῶне се рῶгῶрῶ лῶз- дῆтῶлῶй Ἰпῶрῶт де пῶчῆ, кῶрῆ мῶкар кῶ маῆпнаῆпте пῆптрῶ некр- ἄиῆца лῶр ли ῶῶз тῶгῶдῶит; в) тῶтῶшῆй Ἰкῶм ли ῶ дῆде, Ἰсῶз кῶ ἄчῆ.

а) Aut quid Sauromatae faciant, quid Jazyges acres? Ovidius Lib. 1. de Ponto, elegia 3.

б) Ipse barbaris, qui circum Istrum sunt, Jazygibus et Marcomannis, nunc his, nunc illis, continenter, fere quamdiu vixit, bella intulit; in quibus Pannoniam pro arce belli habebat. Dio Cassius, seu Xyphilinus, Lib. 71. cap. 3.

в) Miserunt et Jazyges ad Marcum legatos, pacem postulatum; qui tamen nihil impetrarunt. Quippe quum Marcus infidum hoc hominum genus esse nosset,

ачѣ токмала, ка не де дола ѡрй май де пѣрте де дѣнзре сзсе стрѣ-
 мѣте кѣ лзкѣша, де кѣт Квѣдѣи шй Маркоманѣи. а) Ез ачѣшѣ тѣз-
 еѣа кѣ ѡи. де Стѣдѣи сзсе депзртѣзе де дѣнзре ѡ лѣтѣрѣ; б) ѡрѣ Іа-
 зигеаѡр лѣѣ порончѣт кѣ оѣ. де Стѣдѣи, кѣре фѣа май мѣлат де дола
 мѣлѣрѣ немѣѣи, май де пѣрте де дѣнзре сз лзкѣскѣ, пѣнтрѣ кѣ
 вѣа ѡпзрѣтѣлѣи ѣрѣ, ка кѣ тѣтѣа сзѣ депзрѣчѣнѣзе. ѡсз, пре-
 кѣм ѡтрѣ ачѣшѣи Кѣрте ѡа. кап. ѡѣ. скрѣе Дѣо Кѣсѣсѣ, май тѣате чѣле
 дѣн токмала пѣчѣи ачѣшѣа дѣпз ачѣа ѡрѣшѣ ле ѣртѣ ѡпзрѣтѣа. в)
 де оѣнде оѣрмѣзѣ, кѣ Іазигеѣ ѡрѣшѣи шѣа цѣнѣт мошѣлае чѣле де
 лѣнзѣ дѣнзре.

ѡсзмнѣм ачѣи, кѣ де вѣѣме че дѣн Рѣманѣи май мѣлат де кѣт де
 ѡсѣтѣ де мѣи ѡѡрѣ, шй кѣм ѣсте ѡ крѣде, нѣ ѡ скѣртѣ вѣѣме, ѣрѣ
 рѣѣи ла Рѣшѣи сѣа Словѣнѣи ачѣшѣ че се кѣма Іазигеѣ; нѣ пѣтѣ сз
 нѣ ѡвѣѣе мѣлат Рѣманѣи дѣн лѣмеа чѣ Словенѣскѣ. де оѣнде, пре-
 кѣм

---

et a Quadis praeterea deceptus esset; omnino prodire ad bellum voluit. Dio
 Cassius ibidem cap. 15.

- а) Adflicti tandem et Jazyges, ad ineundas pacis leges venerunt, quum ipse Zan-
 ticus Antoninum suppliciter rogasset. Nam antea quidem Banadaspum, al-
 terum regem suum, in vincula conjecerant, quod de pace legatos ad ipsum
 misisset: tunc vero cum Zantico proceres omnes accesserunt, et eisdem con-
 ditionibus, quibus Quadi ac Marcomanni, pacti sunt: nisi quod duplo spa-
 tio ab Istro eos removeri Marcus volebat. Quippe mens Imperatoris haec
 erat, ut penitus excinderentur. Nam quod tunc etiam vires haberent, quod-
 que magnis Romanos detrimentis adficere possent, vel ex eo patuit; quod
 centum millia captivorum restituerunt, quorum adeo plures habuerant, par-
 tim venditos, partim mortuos, partim fuga elapsos. Praeterea statim ei no-
 mine societatis octo equitum millia concedebant, ex quibus ad quinque millia
 quingentos in Britanniam misit. *Dio Cassius Lib. 71. cap. 16.*
- б) Marcomannis denique, quum legatos misissent, atque omnia imperata, aegre
 illa quidem, ac vix, sed praestitissent tamen; dimidiam finitimae ipsis regio-
 nis partem concessit, ea conditione, ut ad trigesimum et octavum usque
 stadium ab Istro habitantes abessent. *Dio Cassius Lib. 71. cap. 15.*
- в) Et quoniam Jazyges erant ii, quos utilissimos sibi experiebatur; multa de
 illis etiam, quae ipsis imperata fuerant, vel omnia potius, remisit: exceptis
 iis pactis, quae ad-conventus eorum, et commercia spectarent; utque navibus
 propriis non uterentur, et ab insulis, quae in Istro sunt, abstinerent. Con-
 cessit etiam ipsis, ut per Daciam commerciorum causa Roxolanos adirent,
 quoties id praefectus provinciae permetteret. *Ibid. cap. 19.*

кѸм ла Словѣннѣи мѣате кѸвѣнтѣ РѸманѣщѣи сазъ азтинѣщѣи, кѣре шѣи азгъдѣи вѣвѣскъ ѿ лѣмѣа Словѣнѣскъ азса, ѡша шѣи ѣи скъпѣндъ дин рѸбіе, дѸчѣ кѸ ѡиже дин кѸвѣнтѣде чѣле Словѣнѣщѣи. Шѣи, фѣиנדъ кѸ РѸманѣщѣи чѣи дин Дѣкѣа ѣра май ѡпрѸпе де Словѣннѣи ѡчѣщѣ; нѸ мѸ ѡдоѣскъ, нѸ пѣртѣ чѣ мѣре ѿ РѸманѣилѸр чѣ ѣра прѣишѣи ла Словѣннѣи ѡчѣщѣ, ѡѸ фѸстъ дин РѸманѣщѣи чѣи дин Дѣкѣа. Де ѡчѣи дѣрѸѣ ѡкѸ се прѣчѣпе, кѸ лѣмѣа РѸманѣилѸр чѣлѸр дин Дѣкѣа ѡкѸ дин зѣлѣле чѣле вѣкѣи ѡѸ ѡчѣпѣт ѿ се пѣнтъзрѣи кѸ кѸвѣнтѣ Словѣнѣщѣи. Вѣзѣи май Ѹвѣ кап. г. §. ѣ.

ѿ сѸта ѿ пѣтра дела ХѸ, кѸм повѣстѣше' ѸвѣвѣѸсѣ ПѣмѸфѣлѸсѣ ѿ вѣѡца лѸи Константѣин ѡпѣратъ, Кѣртѣ д. кап. ѣ. скъпѣндѸсѣ Скѣѡдѣи кѸ рѸзѣѸѸѣ ѡсѣпра ѸрматѣлѸр ѡчѣѸтѸра; ѣи ѡтрармѣрѸ прѣ рѸбіи сѸи, шѣи ѡи мѣнарѸ ѡнаинтѣ СкѣѡнѣлѸр, ка сѸсѣ вѣтѸ кѸ дѣишѣи. РѸбіи Ѹрматѣ ѡвинѣндъ прѣ Скѣѡдѣи; ѡтѸѡрсѣрѸ ѡрмѣле ѡсѣпра стѸпѣнѣилѸр сѸи, шѣи прѣ тѸѡѣи ѡи ѡзгонѣрѸ дин пѣринтѣѡилѣ мошѣи. Пѣзгонѣнѣщѣи, не ѡвѣндъ ѡлтѸ скъпѣре, ѡжѸнсѣрѸ ла ѡпѣратѸла Константѣин, кѣрѣле прѣ тѸѡѣи ѡи прѣимѣи ѿ лѸнтѣрѸ ѡтрѸ ѡпѣрѸѡѣа РѸманѣилѸр. а) Кѣре ѡтѸмѣлѣре прѣ скѸрт ѡша Ѹ скрѣе Іѣронѣм ѿ КрѸѡникѸ ла ѡнѸла дѣиѸлѸѣи 334. Ѹ Ѹрматѣле мѸрѸинѣннѣи прѣ ДѸмнѣи сѸи — ѡѸ скоѣи ѿ пѣмѣнтѸла РѸманѣилѸр. б) ѡпѣратѸла Константѣе, фѣѸл лѸи Константѣин ла ѡнѸла дѣиѸлѸѣи 358. кѸм скрѣе Іммѣѡнѣсѣ Марчѣлѣинѣсѣ ѿ Кѣртѣ ѣи. кап. гѣ. скъпѣндъ ѡѡсте ѡсѣпра вѣкаѣнѣилѸр рѸбіи Ѹрматѣ, кѣрѣи нѸ се Ѹтѣдѣсе ѿ пѣши прѣѣте ХѸтѣр ѡтрѸ ѡпѣрѸѡѣа РѸманѣилѸр,

G g 2

ѿи

а) Quum Scythae bellum eis intulissent; Sarmatae servos suos, ut hostibus resisterent, armaverunt. Servi, parta de hostibus victoria, arma in dominos vertere coeperunt, cunctosque patriis sedibus, expulerunt. Hi vero nullum alium salutis portum, quam Constantinum, reperere. Qui servare homines asvetus, universos intra fines imperii Romani recepit. *Eusebius Pamphilus*, in vita Constantini Magni Lib. 4. cap. 6.

б) Sarmatae limigantes dominos suos - in Romanum solum expulerunt. *Hieronymus* in Chronico.

АИ СИЛѢ АШИ ПЛЕКА КАПЛА, ШИ А ЕШИ, ДИН КЪ НЕДРЕПТЪЛА КЪПРИНСЕ
 АЛЕ СЪЗПЪНИЛЪР СЪИ МОШИИ, ШИ А СЕ АШЪЗЪЛА КЪ ЛЪКЪВИНЦА АЛЮРЪ.
 ШИ АША КОНСТАНЦІЕ ПРЕ СЪЗПЪНИИ СЪРМАТЕ, ЧЕ ФЪСЪКЪСЕ АНАИНТЕ ДЕ 24.
 ДЕ АНИ ИЪЗГОНИЦИ, МЪКАР КЪ ЕРА ШЪМЕНИ КЪ ПРЕПЪС, АИ АТЪРЪНЪ ИЪРЪ-
 ШИ ЛА СЪРЪМОШЕШИЛЕ ЛЪР МОШИИ. а)

ОУНДЕ ІЪЪ МЪНАТ АПЪЗРАТЪЛА КОНСТАНЦІЕ ПРЕ РОБИИ СЪРМАТЕ, СЪ ЛЪ-
 КЪАКЪСЪ, АММИАН НЪ ШЪ СПЪНЕ. АСЪ, ДИН ЧЪЛЕ ЧЕ СКРИЕ ЕЛ А КАРТЪ
 АИ. КАП. АИ. СЕ КЪЛЪЦЕ, КЪ АЧЕШЪ АТЪРЪ ДЪНЪРЕ ШИ АТЪРЪ ТИСА, А
 ПАРТЪ ЧЪ ДИН СЪС ДЕ ІАЗИГІА ЕРА. КЪ ПОВЕСТЪЦЕ АММИАН, КЪМ ЕРНЪНА
 АКЪ АПЪЗРАТЪЛА КОНСТАНЦІЕ А СІРМИЪМ КЪ ШЪСТЪ РЪМАНЪ, И СЕ ФЪКЪ
 ДЕ ШІРЕ: КЪ ЗИШИИ РОБИ СЪРМАТЕ ИЪРЪШИ ФАК ТЪРЪВЪРАРЕ, ШИ БАТ МЪР-

ЦИ-

- а) His secundo finitis eventu, ad Limigantes Sarmatas servos ocius signa trans-
 ferri utilitas publica flagitabat, quos erat admodum nefas impune multa, et
 nefaria perpetrasse. Nam, velut obliti priorum, tunc erumpentibus Liberis,
 ipsi quoque tempus aptissimum nacti, limitem perurpere Romanum, ad hanc
 solam fraudem dominis suis hostibusque concedes. Deliberatum est tamen,
 id quoque lenius vindicari, quam criminum magnitudo posebat, hactenus
 ultione porrecta, ut ad longinqua translati, amitterent copiam nostra vexan-
 di: quos pericula formidare monebat scelerum conscientia, diutius commis-
 sorum. Ideoque in se pugnae molem suspicati vertendam, dolos parabant,
 et ferrum, et preces. Verum adspectu primo exercitus, tanquam fulminis
 ictu, percussi, ultimaque cogitantes, vitam peccati, tributum annuum, de-
 lectumque validae juventutis et servitium sponponderunt: abnuere parati, si
 juberentur aliorsum migrare, ut gestibus indicabant et vultibus, locorum
 confisi praesidio, ubi lares, post exactos dominos, fixere securi. Has enim
 terras Parthiscus (*Plinio Partissus, aliis Pathissus, nobis Tibiscus*) irruens,
 obliquatis meatibus, Istro miscetur. Sed dum solus licentius fluit, spatia
 longa et lata sensim praeterlabens, et ea coarctans prope exitum in angus-
 tias, accolas ab impetu Romanorum alveo Danubii defendit, a barbaricis
 vero excursionibus suo tutos praestat obstaculo: ubi pleraque humidioris soli
 natura et incrementis fluminum redundantia, stagnosa et referta salicibus,
 ideoque invia, nisi perquam gnaris: et super his insulare anfractum aditu
 Parthisci paene contiguum, amnis potior ambiens, terrae consortio separa-
 vit. — Limigantes, territi recentibus subactorum exemplis et prostrato-
 rum, — inclinavere Cervices. — Et qui animas amittere potius, quam cogi
 solum vertere, putabantur, — sedes alias suscipere sunt adsensi tranquillas
 et fidas. — Exsules populos (*Liberos Sarmatas*) licet mobilitate suspectos,
 acturos tamen paulo verecundius, tandem reductos in avitis sedibus collo-
 cavit. *Ammianus Marcellinus* Lib. 17. cap. 15.

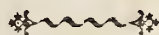
циниле ѿпзрциѣи Рѡманилѡр. Де оунде тримциѣна доѣ ѡфицирѣи ѡстаѣи ѿпзрѣтѣла ла Сѣрмате, ка сѣи ѿтрѣбе дѣспре прѣчина неѡдиѣнирѣи лѡр; ѣи пофтирѣ, ка сѣи сѣфере ѿпзрѣтѣла сѣ трѣкѣз ла дѣксѣла прѣсте дѣнзрѣ, шѣ сѣи спѣнз неѡнале сѣле; шѣ кѣм кѣ ѣи сѣнт гѣта, де ва врѣ ѿпзрѣтѣла, ѡ прѣими лок де лѣкаш ѿ лѡнтрѣ ѿтрѣ ѿпзрциѣа Рѡманилѡр, оунде вѡр сѣ фѣе кѣ линице, шѣ вѡр дѣ дѣжде ѿпзрѣтѣлѣи. Дѣчи ѿпзрѣтѣла ѿи слобѡзи пре тѡци сѣ бѣнз прѣсте дѣнзрѣ ла дѣксѣла лѣнзѣ четѣтѣ Ичимѣнкѣм, кѣрѣ ѡкѣм се кѣамѣ Петроварадинѣм. Дѣнтрѣ ѡчѣстѣ повѣстирѣ ѡлѣи Аммиѣн се вѣ-

де,

- 2) Inter haec ita ambigua Constantium, Sirmii etiam tum hiberna quiete curantem, permovebant nuntii metuendi et graves, indicantes id, quod tunc magnopere formidabat, Limigantes Sarmatas, quos expulisse paternis avertisque sedibus dominos suos ante monstravimus, paulatim posthabitis locis, quae eis anno praeterito utiliter sunt destinata, ne, ut sunt versabiles, aliquid molirentur inimicum, regiones confines limitibus occupasse: vagarique licentius genuino more, ni pellerentur, omnia turbaturos. Quae superbius incitanda propediem Imperator dilato negotio credens, coacta undique multitudine militis ad bella promptissimi, nec dum adulto vere ad procinetum egressus est, - sub pellibusque exercitu diffuso per Istri fluminis margines, barbaros observabat. — Confestim itaque missis ad Limigantes duobus tribunis cum interpretibus singulis, explorabat modestius percontando, quam ob rem, relictis laribus, post pacem et foedera petentibus attributis ita palarentur varii, limitesque contra interdicta pulsarent. Qui vana quaedam causantes et irrita, pavore adigente mentiri, Principem exorabant in veniam, obsecrantes, ut similitate abolita, transmisso flumine ad eum venire permitterentur, docturi, quae sustinerent incommoda: paratuique intra spatia orbis Romani, si id placuerit, terras suscipere longe discretas, ut diuturno otio involuti, et quietem colentes tanquam salutarem Deam, tributariorum onera et nomen. His post reditum tribunorum compertis, Imperator exsultans, ut negotio, quod rebatur inexplicabile, sine ullo pulvere consummando, cunctos admisit, aviditate plus habendi incensus. — Proinde vallo prope Acimincum locato, celsoque aggere in speciem tribunalis erecto, naves vehentes quosdam legionarios expeditos, alveum fluminis proximum ripis observare sunt iussae, cum Innocentio quodam agrimensore hujus auctore consilii: ut si barbaros tumultuare sensissent, aliorum intentos post terga pervaderent improvisi. Quae Limigantes licet properari sentirent, nihil tamen praeter preces fingentes stabant incurvi, longe alia, quam quae gestu praeferebant et verbis, altis mentibus perpensantes. Visoque Imperatore ex alto suggestu jam sermonem parante lenissimum, meditanteque alloqui velut morigeros jam futuros: quidam ex illis furore percitus truci, caleco suo in tribu-

Дин чѣле дин сѣс зѣсе арзтат лѣкрѣ ѣсте, кѣ ѣ Іазігіа, ѣдекѣ
 ѣтрѣ Дѣнзре шѣ ѣтрѣ Тѣса, дела шанцѣриле, кѣре се кіамѣ Рѣмане,
 ѣ жос, пѣнѣ оунде се мѣстекѣ Тѣса кѣ Дѣнзрѣ, ѣтрѣ лѣкѣвиторіѣ
 Сѣрмате оунѣй ѣра слѣбожѣ саѣ Нѣмешѣ, ѣдекѣ Боѣрѣ; оунѣй рѣбѣ
 Боѣрѣлаѣр ѣчѣлора. Шѣ, прекѣм май сѣс вѣзѣм, рѣбѣй Сѣрмате, ско-
 цѣа дин цѣрѣ пре Стѣпѣнѣй сѣѣ, ѣсѣшѣ моѣенѣрѣ цѣра кѣ. де
 ѣнѣ, пѣнѣ кѣнд вѣтѣндѣѣ ѣпѣратѣла Конѣтанѣѣ, ѣѣ ѣзгонѣ де ѣко-
 лѣ, шѣ ѣтѣрнѣ пре лѣпѣдѣцѣй Боѣрѣ. Фѣпта Рѣвилѣр ѣчѣстора, кѣ
 кѣрѣ лѣпѣдѣрѣ пре Стѣпѣнѣй сѣѣ дин цѣрѣ, шѣ ѣ моѣенѣрѣ ѣшѣй,
 ва ѣ фѣптѣ нѣоѣ, кѣ рѣсѣнет, шѣ прѣстрѣйнѣ нѣ пѣтѣ сѣ нѣ фѣ
 мѣлатѣр цѣрѣ кѣносѣѣтѣ, дѣрѣ май вѣртѣс вѣчѣнѣлаѣр Рѣмѣнѣй чѣлаѣр
 дин Мѣсѣа, шѣ ѣѣилѣр Рѣмане, кѣре мѣлатѣ трѣкѣз ѣвѣрѣ кѣ ѣй пѣнѣ
 че ѣѣз конѣенѣт. Нѣ мѣ ѣдоѣск, кѣ рѣсѣоѣл, кѣреле лѣѣ ѣвѣт Рѣ-
 мѣнѣй кѣ рѣбѣй ѣчѣѣѣ саѣ кѣемѣт рѣсѣоѣ ѣсѣпра рѣбилѣр, шѣ стѣпѣ-
 нѣрѣѣ ѣчѣ де кѣ. де ѣнѣ ѣ рѣбилѣр ѣчѣстора саѣ кѣемѣт стѣпѣнѣрѣѣ
 рѣвилѣр. Дѣчѣй, фѣйнѣ кѣ ла Італіѣнѣй, шѣ ла Рѣмѣнѣй чѣй дин Мѣ-
 сѣа, дин кѣрѣй май вѣртѣс стѣа ѣастѣ Рѣманѣз ѣчѣѣ, рѣбѣй се кѣемѣ
 склѣвѣй (Sclavi); де оунде шѣ ѣстѣзѣй ла Італіѣнѣй рѣбѣй се зѣк, Скѣвѣй
 (schiavi); ѣрѣ ла зѣшѣй Рѣмѣнѣй ѣстѣзѣй ѣкѣ се зѣк лѣмпѣде ка
 май дѣмѣлат., Склѣвѣй: ѣстѣшѣй Рѣмѣнѣй, шѣ тѣоѣй Рѣмѣнѣй вѣчѣнѣй
 дин Мѣсѣа пре рѣбѣй ѣчѣѣѣ, склѣвѣй (Sclavi), шѣ рѣсѣоѣл ѣчѣста лѣѣ
 нѣмѣт рѣсѣоѣ ѣсѣпра Склѣвилѣр, шѣ ѣчѣ скѣѣртѣ ѣ лѣр стѣпѣнѣре.
 стѣпѣнѣрѣѣ Склѣвилѣр. Кѣ оунѣ кѣвѣнѣт, прекѣм ѣра ѣчѣѣѣ рѣбѣй,
 ѣшѣ нѣ ѣѣ пѣтѣѣт сѣ фѣ ѣлтмѣнѣтрѣ кѣносѣѣѣѣй Італіѣнѣилѣр, фѣрѣ
 сѣпѣт нѣме де Склѣвѣй, ѣдекѣ рѣбѣй. Рѣбѣй дѣрѣ ѣ Сѣрматѣлѣр, кѣрѣй
 ѣѣ фѣст ѣтрѣ Дѣнзре шѣ ѣтрѣ Тѣса, ѣѣ дѣт прѣчѣнѣз ѣчѣпѣѣтѣлѣѣѣ
 нѣмѣлѣѣй Склѣвилѣр, шѣ пре ѣѣ ѣѣз кѣемѣт ѣтѣѣѣ, шѣ ѣтѣѣѣ, Склѣвѣй.
 Кѣм кѣ рѣбѣй ѣчѣѣѣ ѣѣ фѣст Рѣшѣй, нѣ не лѣсѣ ѣ не ѣдоѣй, шѣ кѣвѣнѣтѣлѣ
 ѣчѣла: Мѣрѣѣа, кѣреле шѣ ѣстѣзѣй ѣсте ѣ лѣмѣба Словѣнѣѣскѣз, Мѣрѣѣа.
 шѣ

Љсзмиѣзз мѡарте. Кз, прекѣм Рѡмѣнїи, ѡдемнѣндѡсе оуѣнїи пре ѡл-
цїи ла рзсѡю, стрїгз: Дѣ пе мѡарте; ѡшѡ Склавїи ѡчѣѡ стрїгѡ:
„ Мѡрха! “ сѡз Мрха

Кѡноскѣт лѡкрѡ ѡсте, кз нѣмеле Склавїилѡр ѡ Кѣрци чѣи дин тѣю
лаѡ поменїт Їорнѡндес дѣспре пѡртѣ Латїнїилѡр, дѣспре пѡртѣ Грѣчи-
лѡр Прокѡпїѡс, кѡрїи ѡмѣндой ѡз кѡстѡт ѡ сѡта ѡшѣса дела Хѡ Їор-
нѡндес скрїїнд ѡсторїѡ са ѡ Італїѡ; дѡпз вѡрѡѡ Італїѡнїилѡр ѡи ѡнѡ-
мї Склавїи. Дѡпз ѡчѣѡшїи вѡрѡѡ ѡ Італїѡнїилѡр, шї ѡ Рѡмѣнїилѡр
чѣлѡр дин Мїсїѡ прїїмїндѡсе ѡчѣст кѡвѣнт шї ѡ лїмеѡ Грѣчилѡр:
ѡи кїемѡ шї Прокѡпїѡ, Склавїи, сѡз Склавїїнїи. Дѡпз ѡчѣѡ тѡтѡрѡѡ
фѡрз кѡноскѣци сѡпт нѣме де Склавїи.

Љсз, мзкар кз нѣмеле ѡчѣста нѡ се ѡфѡз ѡ скрїсѡрїи пзїнз ла
сѡта ѡшѣса; тѡтѡшїи вїне ѡсзмиѣзз Катѡнчїч, кз нѡ ѡтѣнчїи ѡтѣю
сѡз нзскѣт. а) Нѡ; чї, прекѣм маї сѡс вѡзѣм, дин сѡта ѡ пѡтра, ѡ
зїлеле лѡи Констѡнцїѡ сѡз дат нѣмеле ѡчѣста рѡвїлѡр чѣлѡр дїнтрз
Дѡнзрѡ шї Тїса. Кѡре нѣме лѡцѣндѡсе, се дѣде дѡпз ѡчѣѡ тѡтѡрѡѡ
Гїнтелѡр ѡчѣлѡра, кѡре ѡчѣѡшїи лїмеѡз ѡпреѡнз кѡ Склавїїи ѡ грѡѡ,
шї де оуѣн нѣм ѡрѡ кѡ Склавїїи, мзкар кз ѡчѣст нѣме ѡтрѡ ѡдеѡѡр нѡ
се кѡвїне ѡлѡра, фѡрз ѡчѣлѡшїи рѡм, кѡрїи ѡз фѡст рѡвїи.

Тѡрзїѡ ѡкѡѡче вїне прїчѡпѣнд ѡчѣи че се ѡнѡмѣ де ѡлцїи Склавїи,
кз нѣмеле ѡчѣста ѡсзмиѣзз рѡвїи; кѡ сѡ оуѡрѣкскз дела сїне ѡчѡстз
нѡнїнсте; прїнсерз ѡ лѡсѡ дин нѣмеле ѡчѣѡѡ, к. шї ѡ се кїемѡ Славїи,
сѡз Славїїнїи. Кѡре нѣме, кѡ кѡт чѣл дин тѣю ѡрѡ маї ѡпѡс, шї
вздѣ оуѣн ѡчѡпѣт ѡтѡнѡкѡт ѡ Склавїилѡр, ѡшѡ ѡ фї гїнтеле Склавѡ-
нѡшїи нзскѣте дела мзрїци стрѡмѡшїи, ѡсзмиѣзз; шї ѡшѡ ѡз ѡчѡпѣт
ѡ се зїче, Славїи, Славїїнїи. ѡлцїи ѡз ѡчѡпѣт ѡ се кїемѡ, Словѡнїи,
шї лїмеѡ са ѡ ѡ нѡмї Словѡнѣкскз. Љсз ѡдеѡѡрѡл нѡ дин тѡкѡѡрїїле
чѣле

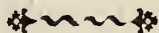
а) Nomen Slavorum apud Jornandem, Seculi sexti Scriptorem, primum occur-
rere, notum eruditis est; nemo tamen prudens id tum primo enatum adse-
ruerit. Petrus Katantsich, de Istro cap. 6. num. 6.

ЧѢЛЕ ВОЛНИЧЕ СЕ КАДЕ АСЕ КВАЉЦЕ, ЧИ ДИН СКРИСОРИАЕ ЧѢЛЕ ВЕКЪ. АЧѢА
 ЇСТЕ АДЕБЕРИТ, КЗ НЪМЕЛЕ АЧѢСТА ДИНТЪВ АЧЕПЪТ НЪ САВ ЗИС НИЧЕ
 СЛАВЪ САВ СЛАВЕНЪ, НИЧЕ СЛОВЕНЪ, ПРЕ КЪМ МАЙ СЪС ВЪЗЪМЪ, ЧИ СКЛА-
 ВЪ ШИ СКЛАВЕНЪ. ДРЕПТ АЧѢА, КАРЪИ КЪБЕСК АШИ КЪМА ЛЪМБА СА СЛО-
 ВЕНѢСКЪ, ТОТ АТЪТА ФАЧЕ, КА КЪНД ЎАР ЗЪЧЕ СКЛЪВѢСКЪ, САВ СКАЛО-
 ВЕНѢСКЪ. ДРЕПТ АЧѢА, ДЕ ВОМ ВРѢ А ГРЪИ ДЪПЪ ВЕКЪМЕ, СЪНГЪРЪИ
 АЧѢА, КАРЪИ СЪНТ ЇСТЪВНЕПЪЦИ СКАВИАЛЪР, СЕ КАДЕ ДЪАЛЕКТА ЛЪМБЕИ
 САЛЕ СЪ Ѡ НЪМѢСКЪ СКЛЪВѢСКЪ, САВ, ФЪИНДЪЛЕ ГРѢЦЪ ДЕ АЧЕПЪТЪЛ ЛЪРЪ,
 СЪ Ѡ ЗЪКЪ СЛОВЕНѢСКЪ. ГЪРЪ АТЕ ДЪАЛЕКТЕ АЛЕ АЧѢШЪИ ЛЪМБЕИ ЛЪЦИТЕ
 АСЪПРА АДЕВЪРЪЛЪИ ЇСТЕ АСЕ НЪМИ СЛОВЕНЪШЪИ САВ СЛАВЕНЪШЪИ. ЇЪ ДРЕПТ
 ПЕНТЪВ ПРИЧѢПЕРѢ РЪМЪНИЛЪР, ЛА КАРЪИ ЇСТЕ ПРЪИМИТ НЪМЕЛЕ АЧѢСТА,
 ТЪАТЕ ДЪАЛЕКТЕЛЕ ЛЪМБЕИ РЪСЪШЪИ МАЙ АДЪСЕ ѠРЪИ ЛЕ АНЪМЕСК СЛОВЕНЪШЪИ,
 ШИ ПРЕ НЪМ АЪИ КЪМ СЛОВЕНЪИ.

АсЪМНЪМ АЧЪИ, КЗ ГРЕГОРЪС ПАПА АЛ ШѢПТЕЛЕ, СКРЪИНД КАРТЕ ЛЪИ МЪИ-
 ХАИЛ ПРЪИНЦИПЪЛЪИ СЪРВЕИИ ЛА АНЪЛ 1078. ПЪНЕ ТИТЪЛА: ЛЪИ МЪИХАИЛ
 КРАЮЛЪИ СКАВИАЛЪР, КЪМ АСЪМНЪ ЛЪЧЪС ЛА НЪМЪРЪЛ МЪ. АЛЪИ ДЪО-
 КЛЕАС. а) ДЕ ОУНДЕ ОУРМЪКЪЗ, КЗ АТЪВ АЧѢЛА ВЪК АЪКЪ НЪ ЕРА МЪТАТ
 НЪМЕЛЕ СКАВЪИ А СЛАВЪИ, САВ А СЛАВЕНЪИ.

ПРЕ АЧѢАШЪИ САРМАТЕ ДИНТЪВ ДЪНЪРЕ ШИ ТЪСА СКРЪИТОРЪИ ЧЪИ ВЕКЪИ
 АЪИ КЪАМЪ ЛЪЗТИНѢЦЕ, ЛИМИГАНТЕС (Limigantes), АДЕКЪ; МЪРЪИ-
 НѢНИ, ДЕЛА КЪВЪНТЪЛ ЛЪМЕС (Limes), МАРЪИНЕ, ПЕНТЪВ КЗ ЕРА ХО-
 ТЪЗРЪШЪИ КЪ АПЪРЪЦИА РЪМАНИЛЪР, ШИ АША ЦЪРА ЛЪРЪ ЕРА ЛА МАРЪИ-
 НИАЕ АПЪРЪЦИЕИ РЪМАНИЛЪР. МАРЪИНѢ, САВ ЛЪТИНѢЦЕ ЛЪМЕС, (Limes)
 ГРЕЧѢЦЕ СЕ ЗЪЧЕ, Ѡрос. НЪ ПЪАТЕ ФЪИ АДОАЛЪ, КЗ ОУНГЪРЪИ ДЕЛА ГРЕ-
 ЧѢСКЪЛ Ѡрос АЛ КЪАМЪ ПРЕ РЪСЪ, Ѡрос (Orosz). ШИ АША ѠРОСОК
 (Oroszok) АСЕМНѢКЪЗ АЧѢА ЧЕ АСЪМНЪ ЛА ЛАТИНИИ, ЛИМИГАНТЕС (Li-
 migan-

а) Gregorius Septimus, summus Pontifex, eidem Michaëli Serviae Principi scri-
 bens, Ep. 12. ait: *Michaëli Sclavorum Regi*, salutem et Apostolicam benec-
 dictionem. Dat. Romae 1078. *Nota Lucii* ad num. 42. Diocleatis.

migantes), адекъ Сармате саз Рѣшій динтръ Дѣнзре ши Тіса. Асз Оунгврий акѣм пре тоци Рѣшій ай кіамз ѡросок (Oroszok).

Іѣсте а Ардѣл оун нѣм, чи дин фѡарте пѣцини ѡаменій стѣ, карій рѡмжнѣше се кіамз Скїай, дела квѣжнтѣл Італіенѣск Скїави (Schiavi); лимбз нѣ ворѣск ѡлта, фзрз лимпедѣ чѣ рѡмжнѣскз, пѡртѣл ѡкз ѡл аѣ ѡл рѡмжнилѡр чѣлѡр де прин сѡте; кредінца ле ѣсте Лѣтерзнѣскз, ши Пѡпій аѣ динтръ Сѡсн. Іѡсѣфс Бѣнкеѡ, а Сѡплементеле чѣле ла Тѡмѣл ѡтѣю а Трансилваніей ѡдѡсѣ, Карѣѣ д. S. рѣгзичѣ, кз Рѣшій саз Рѣтѣнїй а сѣта а ѡпта ѣшінд дин Рѣсїа ѡлѣз, ши черкѣндѣшїй лок де лзкѣнцз, оунїй саз ѡшезѣт а Бѣлгарїа, ѡлїїй а Сѣрвїа, ши чѣле лѡлте. Кѣ прилѣжѣл ѡчѣла ѡ пѡрте динтръ дѣншїй аѣ ѡтрѣт а Ардѣл, динтръ карїй ши акѣм май сѣнт аїчїй. Май ѡколѡ зїче, кз кѣ ѡтрѣрѣѣ ѡчѣста саз ѡшезѣт а лзкѣї а сѡтеле Бѣнгард, Раїшдерфлѣин ши а Чергѣз. Чи пре ѡчѣї дин зїселе сѡте рѡмжнїй ай кіамз Скїай, кѣм ѡсемнѣї май сѣс; ѡрз пре Рѣшїй чѣї дин Рѣсїа ѡлѣз нїчї ѡдѡтз нѣ ѡз кіемѡт рѡмжнїй Скїай. Май кредѣ ѣѣ дѡрз, кз Скїай ѡчѣшѣ сѣнт динтръ Склавїї чѣї дин пѣрциле Сѣпѣсѣлѣї а цѣра оунгврѣскз, ши пѡате де ѡдѡтз аѣ венїт кѣ Моравїї а зїлеле Принципѣлѣї Ардѣлѣлѣї Бѣтлен Гѡлѡр, де ѡколѡ ѡдѣкѣнд кѣ сїне ши кредінца чѣ Лѣтерзнѣскз. Чи, фїїнд ѣї пѣцини, ши ѡкѣнѣрѣцї де рѡмжнїй, квѣжнд ѡшї пѣрдѣрз лимѣа нѣмѣлѣї сѣз, ши ѡвзѡрз чѣ рѡмжнѣскз, кѣт акѣм нѣмай кѣ нѣмеле ши кѣ кредінца сѣнт десклїнїцї де рѡмжнїй.

ѡколѡшїй зїче Бѣнкеѡ, кз Дѣкїї, пре карїй ѡз ѡвїнс Траїан нѣ нѣмай аѣ грзїт Сарматичѣше саз словенѣше, чи ши де сѣнѣ аѣ фост Сармате. Ічѡста де ѡколѡ вѣѣ сѣ ѡ ѡрѣте, кз мѣлте сѡте а Ардѣл аѣ нѣме словенѣї, бѣнз ѡрз: Дѡбра, Бранїчка, Хѡри, Чїстїю, Корѡнка, ши ѡлтеле.

Дарз, дакз ѿсте адеврѣт, кз рѣшїи дин рѣсїа ѡлвз саз ѡше-
зѣт ѿ сѣта ѿ ѡпта ѿ мзквїи ѿ Ардѣл, кѣм врѣ Бенкеѡ, ѡв нѣ пѣтѣ
дела рѣшїи ѡчѣшѣ сзсе пѣнз нѣмеле ѡчѣсте, сз нѣ рзжннз тѡкма
дела Дакїи? Ши ѡв нѣ пѣтѣ сзсе дѣ нѣмеле ѡчѣсте дела Словенїи чѣи
че ѣрѣ ѡпревнѣцїи кз ѡварїи ѡгѣнчїи, кжнд стзпжнѣ ѡварїи Дакїа?

Де ѡколѡ ѡкз врѣ Бенкеѡ сз ѡрѣте, кз ѡлмва Дакїаѡр ѡв фѡст
Словенѣскз, пѣнтрѡ кз ѿ ѡлмва Рѡмжнїлѡр мѣлте кѣвїнте се ѡфлз
Словенїи, кѣрѣ нѣ де ѡврѣ саз пѣтѣт ѡтжмплѣ, фзрз кз Рѡмжнїи
ѡв трзїт ѡпревнз кз Дакїи ѿ Дакїа. Кз, дѣпз кѣм зїче Стефан
Вапрїнѣн, Рѡмѣнїи нїчїи ѡдѡтз нѣ ѡр фї сѡфѣрїт ѡшѡ сзсе стрїче
ѡлмва ѡр кз кѣвїнте Сарматїчѣшїи, дакз Дакїи кз кѣрїи ѡв вїецвїт
Рѡмѣнїи местекѡцїи, нѣ ѡр фї фѡст де нѣм Сармате.

Чи маї сѣс ѡрзтѡн, кз кѣвїнтеле чѣле Словенїи Рѡмѣнїи ѡчѣѡ, кѣ-
рїи фзсѣсе прїншїи ѡ Сармате, ле ѡдѣсерз ѿ Дакїа. Ба ѿ сѣта ѿ
нѡѡѡ ѣрѣ ѿ Ардѣл ѡпревнз кз Рѡмжнїи ѡзквїтѡрїи Скѡлѡвїи, кѣм не
ѡвѣцз Нѡтѡрїѡл ѡвї Бѣла, ши маїнѡнїнте нѣ пѣцїне гїнте Слове-
нїи венїнд кз ѡварїи, пѣнз ѡв цїнѣт ѡварїи Дакїа, ѿ тѡатз Дакїа
ѡв ѡзквїт. Кз ѡчѣст прїлѣж маї мѣлте кѣвїнте Словенїи се вж-
рѣрз ѿ ѡлмва Рѡмжнѣскз, ши мѣлте ѡкѡрїи нѣмеле дела Словенїи ѡ-
чѣѡ дѡте пѣнз ѡстззїи ле цїн ѿ тѡатз Дакїа, ѡдекз ѿ Бзнѡт, ѿ Ар-
дѣл, ѿ цѣра Мѡнтенѣскз, ѿ Молдѡва, чѣле ѡлте. Вѣзї маї сѣс
кап г. ѡ. з̄.

§. ѡ.

ѡ Бѡлгарїлѡр.

Нѣ фзрз прїчинз се мѣнїе Катѡнчїи, де ѡстро кап з̄. ѡсѣпра ѡ-
чѣлѡра, кѣрїи ѡчѣпѣтѡл нѣмелѡвїи Бѡлгарїлѡр ѡл траг дела рѣѡл Вѡл-
га; ши мзртѡрїсѣше, кз Бѡлгарїи ши ѡстззїи се зїк пре сїне, Бо-
ѡѡрїи, ши пре тѡцїи ѡаменїи чѣи маї де фрѣнте ѡлїрїи ѡнї кїѡмз кз

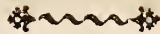

ачѣлаши кѣвѣнтъ. а) кареле ши рѣмѣнїи ѿ цїи, нѣмїна Боѡри пре ачѣа, карїи ѿ Оунгарїа се кїамз нѣмешї. Нѣ де айрѣ, фзрз дин пѣртѣ чѣ дин жос ѿтрз Дѣнзре ши ѿтрз Тїса сз кѡде сз крѣдем ѿ фї нзскѣт нѣмеле ачѣста.

Кз, прекѣм нѣмеле Склавї, рѣмѣнїи чѣй де прѣсте Дѣнзре ѿ дѣдерз Рѡбнлѡр Сѡрмате, ѡшѡ ши нѣмеле Бѣлгарї, дела ачѣлаши рѣмѣнїи, ми се пѣре, ѿ фї дзрѣнт. Кз стзпѣнїи ачѣа Сѡрмате, карїи ѣрѡ ѿтрз Дѣнзре ши Тїса, ла скрїторїи чѣй вѣкї Лзтїнѣрї се зїк лїберї (liberi). Вѣзї Амміан Марчелїн Картѣ зї. кап. ѣ. Ла Італїанї ѡсте кѣвѣнтъ, вѡлїа (Voglia, саз дѣпз Ѣртографїа Лзтїнѣскз Volja), кареле ла рѣмѣнїи чѣй дин кѡаче де Дѣнзре, фїїнд кз ачѣшѣ л, (1) ѿтрз доаш вокале, кареле ла Італїанї се зїче мѡале, де тот ѿ лѡсз ѡфарз, се зїче, вѡа (Voja), ѡрз рѣмѣнїи чѣй дин колѡ де Дѣнзре, л, (1) мѡале пѣрѣрѣ ѿ цїи ѿтѡма кѣ Італїанїи. Кѣвѣнтѣл, вѡа, ѡсемнѣзз ла рѣмѣнїи ши воїнцз ши волнїче (лзтїнѣще libertas), кѣнз ѡарз, ѡре вѡе сз мѣргз, ѡтѡта фѡче, ка ѡре волнїче, саз ѣ вѡлнїк (лзтїнѣще liber) сз мѣргз. Дин кѣвѣнтѣл, вѡлїа, саз зїс волїарї (Voljari), ѡдекз, кѣм зїк Латїнїи, лїберї (liberi), ши ѡшѡ, пре кѣм пре Сѡрмателе рѡбї ѡз зїс, склавї, рѣмѣнїи чѣй де прѣсте Дѣнзре, карїи ѣрѡ маї вѣнїи, ши мѡре пѣрте ѡвѣрз ѿ рзскѡї ѡсѣпра ачѣлѡр Сѡрмате; ѡшѡ пре Сѡрмателе стзпѣнїи, карїи лзтїнѣще се кїема, лїберї (liberi), дѣпз дїалѣкта са ѡз зїс волїарї (Voljari); мѣтѣндѡсе дѣпз ачѣа, в, (V) ѿ Б; (B), ши і, мѡале (j) ѿ г, (g), ба ши о, ѿ з; (u) карѣ де мѡате ѡрї се ѡтѣмплз; ѿ лок де волїарї (Voljari), саз зїс

а) Bulgari se et hodie Bolyarios nuncupant, quod *optimates* vult significare; sed et nos *melioris notae* seu cives, seu alios quoscumque, sic nominare solemus. Eadem appellatione prioribus quoque seculis usi fuere Bulgari. O. Iáho teste, qui Bulgaros bene novit, Valachorum etiam optimates *Bojarones* (*Boljarones*) dicebantur. *Petrus Katantsich* de Istro, cap. 7.

зис Българий (Bulgari). Рѡмѣнїи чѣй дин коаче де дѣнзре сїнгѡр
Б. метѣндаѡ ѿ Б. ши лѡпѡдѣнд л, мѡале дѡпѡ дѡтина са, пре
Кѣмешїи (Nobiles) ши ѡстѡзїи ѿ кїамѡ, Боїрїи.

Българїи ѡчѣщѣ, преѡм пѡрѡрѣ ѡѡ фост кѡ мѡнїе, ѿ тѡкма ка ши
Оклѡвїи, ѡсѡпра Рѡмѡнилѡр, дѡпѡ кѡм ѡтрѡ ѡлцїи не лѡсѡ скрїс Ам-
мїанѡс Марчелїнѡс ѿ Кѡрциле май сѡс ѡнѡмїте; ѡшѡ, дѡежндїнд
тїмп, ѡѡ нѡвѡлїт ѡтрѡ ѡпѡрѡцїѡ Рѡмѡнилѡр; ши цѡреї, ѡтрѡ кѡ-
ре саѡ ѡшеѡѡт, де пре нѡмеле лѡр ѡсе дѣде нѡме, Българїѡ, кѡрѣ пѡ-
нѡ ѡстѡзїи ѡшѡ се кїамѡ. Българїи ѡчѣщѣ ши ѡнѡнїте де ѡсе ѡшеѡѡ
ѡтрѡ ѡпѡрѡцїѡ Рѡмѡнилѡр, ѡкѡс ѡрѡ ѡменї пѡтѣрїнїи, дѡпѡ кѡм
ла Кѡртѣ ѡ. кап ѿ. мѡртѡрїсѣще Аммїан Марчелїн. а) Пѡнтрѡ ѡ-
чѣѡ нѡ ѡ де ѡсе мїрѡре, кѡ ѿ вѡемїле чѣле тѡрѡѡрѡте, ши ѡ слѡвн-
чѡнїи ѡпѡрѡцїї Рѡмѡнилѡр ѡѡ пѡтѡт ѡї сѡ рѡсѡѡтѡ ѡтрѡ ѡпѡрѡ-
цїѡ Рѡмѡнилѡр, де ѡѡрѡ че ши кѡнд ѡрѡ ѡтрѡ вѡртѡтѣ са стѡрѡл-
чїѡ ѡчѣѡ ѡпѡрѡцїе, нѡ пѡцїнѡ грїѡе дѡ ѡчѣщѣ ѡпѡрѡцїлѡр Рѡ-
мѡнїи.

§. 7.

ѿ Сѡрѡилѡр.

Сѡрѡїи лѡтїнїѣсе се ѡїк, Сѡрѡи (Servi) саѡ Сѡрѡїани (Servi-
ani), кѡре кѡвѡнт ѡсѡмнїѡзѡ слѡцїи, саѡ рѡбї. Рѡѡ се мѡнїе Ка-
тѡнчїи ѡсѡпра лѡї Константїн Порѡфїрогѡнїтѡ, кѡчїи ѿ Кѡртѣ лѡ.
ѡїѡе, кѡ Сѡрѡїи пѡнтрѡ ѡчѣѡ се ѡїк сѡрѡи (Servi), пѡнтрѡ кѡ ѡѡ
слѡжїт ѡпѡрѡтѡлѡї Рѡмѡнилѡр; ши ѿ тѡѡте пѡрциле, ѿ кѡртѣ де І-
стѡѡ, кап ѡ. се сѡчѣще, ка де ѡїрѣ сѡ тѡгѡ ѡѡѡѡлѡ нѡмелѡї ѡчѣ-
стѡѡ, ѡѡрѡ нѡ дѡла кѡвѡнтѡл лѡтїнїсѡ, сѡрѡи (Servi). Ши фїїнд кѡ

Кон-

а) Potentes olim ac Nobiles erant hujus indigenae regni; sed conjuratio clande-
stina servos armavit in facinus. Atque ut Barbaris esse omne jus in viri-
bus assuevit, vicerunt dominos ferocia pares, sed numero praecinentes.
Ammianus Marcellinus Lib. 17. cap. 12.

мѣнѣй чѣй дин колѡ де Дѣнзре се цѣне ѿтрѣг Ли, (ли), ка ши ла Италиѣи. Де ачѣа ѿсте, кз дѣпз діалѣкта Рѡмѣнилар чѣлар дин колѣче де Дѣнзре, кзвѣнтѣл сѣрбѣй (serbi), кз артікала дефинитѣ се зѣче, сѣрбѣй, (serbii); ѿрз дѣпз діалѣкта Рѡмѣнилар чѣлар дин колѣче де Дѣнзре, сѣрбли, (serbli). Асѣменѣ, шѣрбѣй (serbi), шѣрбѣй (Serbii), Шѣрбли (serbli).

Иѣрз де тѡатѣ ѿдѡла дѣрз, ми се пѣре, а фѣ, кѣм кз нѣмеле Serbli (сѣрбли), нѣ де ѡлѡрѣ фѣрз дин гѣра Рѡмѣнилар чѣлар де прѣсте Дѣнзре, кѣрѣй ѣра ѡмѣстекаѣи кз сѣрбѣй, ѿсте ѣшѣт, ши ла Рѡмѣнѣи дела дѣзтинѣсѣла, servi (сѣрви) ѡзворѣт; нѣче Константѣн Порфирогѣнитѣ де ѡлѡрѣ, чи дин гѣра ѡчѣларѣшѣ Рѡмѣнѣи лѣз лѣат. ѿсз мзкар кз ѡчѣста ѿсте ѡчѣпѣтѣл нѣмелѣшѣ сѣрбѣилар, тѡтѣшѣ пѣнтрѣ ѡчѣла пот сѣрбѣй сз фѣе ѡаменѣ ѡлѣшѣ, прѣкѣм ши сѣнт прѣ ѡлѣшѣ вѣрѣаѣи.

Маѣ оѡрѣт ѡѣ скрѣе пре сѣрбѣй Гѣилѣлмѣс Тѣрѣс, кѣреле ѡ Карѣтѣ к. кап д. зѣче, кз трѣданѣиле чѣле вѣкѣ ѡшѡ ѡѣ, кз тот норѡдѣл сѣрбѣск ѡшѣ траѣе вѣца ѡпрѣвѣнѣз кз нѣмеле чѣла де робѣе дела ѡаменѣ ѡзгонѣиѣ, кѣрѣй фѣрз ѡсѣндѣиѣ, ка ѡ пѣрциде сѣрбѣеѣ сз тѣе мѣрмѣре, шѣ сз сѣпе мѣтѡлѣрѣи. Ши маѣ ѡколѡ зѣче, кз сѣрбѣй сѣнт оѡн норѡд прѡст, не ѡдрѣптѣт, лзкѣиторѣю ѡмѣнѣи ши ѡ кѡдри, нѣ цѣе ѡгонѣси пзмѣнтѣла, бѣте ѡѣ мѣлате; ѡсѣменѣ лѡпте, кѡш, оѡнт, кѣрне, мѣере, чѣрз мѣлатѣ. ѡѣ кзпѣтѣнѣи, пре кѣре ле кѣѡмѣз Жѣпѣнѣи, ши Дѡмнѣлѣшѣ ѡпзрѣт оѡне ѡрѣи ѡѣ сѡзѣеск, оѡне ѡрѣи ѣшѣнд дин мѣнѣи, ши дин кѡдри, тот цѣнѣтѣла де прин прѣжѣр, прѣкѣм сѣнт ѡдрѣзнѣиѣ, ши вѣрѣаѣи рѣсѡѡнѣиѣ, ѡл прѣдѣзз. а)

К И П

- а) Detinebatur porro eo temporis articulo Imperator in Servia, quae regio montuosa, et nemoribus obsita, difficiles habens aditus, inter Dalmatiam et Ungariam, et Illyricum media jacet, rebellantibus Serviis, et confidentibus de introituum ad se angustiis, et de impervia eorum regione. Habent vetustae traditiones, hunc omnem populum, ex deportatis, et deputatis exilio, qui

К А П І.

Дѣспре Фавѣла, карѣ спѣне, кз Рѡмѣнїи ѿсѣта ѿ трѣй-
спрезѣчѣѣ де прѣсте Дѡнзре ѿз венїт ѿ Дакїа.

§. 1.

Оуѣрзиторїа Фавѣлей ѿчѣїїа ѿз Фост Іѡсѣфѣс Гѣлцѣр.

ГНГЕЛ ѿ де мѣате ѡрї поменїта ѿпендїче, §. 1. зїче, кз оуїїи
трашї де врѣрѣ са, карѣ ѡ ѿз спре ѿскзрї пре Рѡмѣнїи, сокотѣск
кз Рѡмѣнїи нѣмай дѣпз прѣда че ѡ фзкѣрз Монгѡлїи тзтарї ѿ Оуїн-
гѣрїа ши ѿ Ардѣла ла ѿнѣла 1241. дин хѣрѣл Оуїнгѣрилѡр, ши ѿкз ток-
мѣлз, ка пѣрѣрѣ сз слзжѣскз, дин Фрѣкїа венїцї, фѣрз прїмїцїи
ѿ лзкѣїи ѿ Ардѣла. ѿ тикзїтеї ѿчѣїїи пзрѣрї се фѣче оуѣрзиторїю Гѣл-
цѣрѣс де ѿколѡ, кз рзѣ ѿз ѿцѣлѣс лѡкѣл оуїней дипломѣ ла Праїи ѿ
ѿннѣле типзрїтз, прѣкѣм ши лѡкѣл Логофѣтѣлѣї Грѣчѣн, нѡѣлѣїи
їсторїк ѿл Рѡмѣнїлѡр. а)

ѿчѣ-

---

qui in partibus illis ad secunda marmora, et effodienda metalla damnati fue-
runt, originem habuisse, et inde etiam nomen traxisse servitutis. Est au-
tem populus incultus, absque disciplina, montium et sylvarum habitator,
agriculturae ignarus; gregibus et armentis copiosis, lacte, casco, butyro,
carnibus, melle, et cera uberius abundantes. Hi magistratus habent, quos
Zuppanos vocant, et Domino Imperatori aliquando serviunt, aliquando de mon-
tibus et sylvis egredientes, omnem circa se regionem, ut sunt audaces, et
bellicosi viri, depopulantur. *Guilielmus Tyrius* Lib. 20. cap. 4.

а Тапѡпере абтунтур Скрїпѡрес ноннлї прѣконсѣпѡ Валѣчїс дѣтрахендї
студїо дукѡ, уѡ - Валѡчѡс ноннїсї пост дѣпопулатїонѣм Хунгарїѣе еѡ
- Трансїлванїѣе пер Монгѡлес 1241. факѡм еѡ грѣтїѣ Хунгарѡрѡм ın консѡр-
тїум дѡмїцїлїї адсѡтос, еѡ суб кондїтїонѣ перѡпетуѣе сервїтнтїс еѡ Тѡрѡцїѣ
їллѡ дѣдукѡтос фїссѣ аутѡмент. ınфѣлїцїс хунгѡрїс опїонїс аукѡр еѡ *Salzerus*
ѡб малѣ ınтеллѡкѡтѡ дипломѡтїс куїусдѡм апуд Праїум ın аннѡлїбус едїтї,
еѡ рецентїорїс куїусдѡм Логѡтетѣе, Валѡчѡрѡм хїсторїкї, номїне *Gretsau*
locum. *Engel* de origine Valachorum, Appendix. §. 4.

АЧКСТЪ ФАБУЛЪ ДЕ СЪЛЦЕРЪ ЕСКІТЪ КАРЛОВЪ ЕДЕРЪ АНАИТЕ ДЕ ТОЦИ АЛЦІИ АБЪРЦОШИНАШЪ, А НОТЕЛЕ САЛЕ ИСТОРИКО - КРИТИКЕ ЧЪЛЕ АСЪПРА СЪПЛИКЕЙ РОМЪНАШОРЪ ЛА НЪМЪРЪЛА Д. ДЪПЪЗ ЧЕ АЪ ПОВЕСТИТЪ, КЪМ РОМЪНІИ ЧЕИ ДЕ ПРЪСТЕ ДЪНЪРЕ КЪ ПРИНЦИПИИ СЪИ ПЕТРОВЪ ШИ АСАНЪ ЛА МЪНТЕЛЕ ЁМЪ САЪ ДЕСВИНАТЪ ДЕ КЪТЪРЪ АПЪРЪЦИА ГРЕЧИАШОРЪ; КАРКЪ ЛА БЪТЪРЪНЪЦЕЛЕ СЪГЪИ АДОАШЕПРЕЗЪЧЪКЪ САЪ АТЪМПАЛЪТЪ; ЗИЧЕ; КЪ ДЪПЪЗ ДЕСВИНАРЪКЪ АЧКСТА РОМЪНІИ ДЕ ПРЪСТЕ ДЪНЪРЕ АЪ ВЕНИТЪ А ЦЪРА МЪНТЕНЪКЪКЪ ШИ ДЕ АКОЛЪ А АРДЪКЪ, КАРЕ АЪКЪРЪ ЗИЧЕ КЪ Е АРЪТЪТЪ ДИИ ГРЕЧАИ ЛА СЪЛЦЕРЪ А КАРТЪКЪ ЧЕ СЕ КЪАМЪЗ ГЕШИХЪТЕ ДЕС ТРАНСАЛПИНИШЕН ДАЦИЕНС. Том. Ё. ФАЦА КИ. А)

§. Ё.

ПЪРЪРЪКЪ АЛТЪРА ДЪСПРЕ СЪЛЦЕРЪ.

ЁНГЕЛЪ А СЪПЛЕМЕНТЕ ЛА ВИДИЧИЛЕ АНОНИМЪЛАШЪ КОРНИДЕШИАНЕ §. Ё. ЗИЧЕ, КЪ СЪЛЦЕРЪ ДЪСПРЕ МЕЩЕШЪГЪЛА КРИТИКЕЙ НЪ Е ЛЪЗДАТЪ, АДЕКЪ: СЪЛЦЕРЪ НЪ АЪ ЦЪТЪ СЪ ИСПИТЪКЪКЪ АЪКЪРЪРИЛЕ ДЪПЪЗ КЪМ СЕ КЪДЪКЪ. В) АЧЕЛАШИИ А КОМЕНТАЦИА ДЕ ЦЕСТИС ТРАЈАНИ АЪ ДАНЪБЕИЪМЪ, КАПЪ А. §. Г. ЗИЧЕ, КЪ АЪИ СЪЛЦЕРЪ НЪ АТЪРЪ ТЪОАТЕ ЗИСЕЛЕ АЪИ АТЪОКМА СЕ КАДЕ А ИСЕ КРЪДЕ. В) ВАСИЛАТЕ КОЛОССИ, ПРЪТОПЪПЪ АЪ БОБЪЛНЕИ А АРДЪКЪ А ПРЪФАЦИА ЛЕЖИКОНЪЛАШЪ СЪЪ ЧЕЛАШЪ РОМЪНЪЕКЪ, КАРЛЕ АЪКЪ НЪ Е ТИПЪРИТЪ, НЕ СПЪНЕ КЪЦЕТЪЛА ЧЕЛЪ РЪЪ АЪИ СЪЛЦЕРЪ КЪТЪРЪ РОМЪНИИ, ШИ

А

-
- а) Iam vero ea, quam commemoravi avulsione a Graecis — consecuta Valachos in modernam Valachiam atque inde in Transilvaniam venisse ex manu exaratis Valachorum Chronicis, quae Valachiae Cancellarius (Logothetam dicunt) *Gretsan* ex tabulariis popularibus suorum conscripsit, apertum est. (Ap. Sulzer Geschichte des Transalp. DAC. Vol. 2. p. 28.). I. Carolus Eder in notis Historico - Criticis ad Supplicem Libellum Valachorum num. 9.
  - б) Ab arte critica haud laudabilis Franc. Ios. *Sulzerus. Engel*, Supplementa ad Vindicias Anonymi Cornidessianae, §. 5.
  - в) Plura reperiantur apud *Sulzerum* Geschichte des Transalpinischen Daziens, cujus tamen assertis non omnibus eadem fides adhibenda est. *Engel* de Gestis Trajani ad Danubium Commentatio cap. 1. §. 3.

Адрѣптз пре четиторѣ ла Гѣдеѡн Сѡлга, де оунде сз кѡноаскз нз-
рѡвѡла ши крѣззмѡнтѡла лѡи Сѡлцер, прекѡм ши ла Мартинсѣ Геѡргѣ-
ѡс Ковачич, кѡреле. А Бѡѡграфѣа лѡи Гѡвріел Колѣнович, че ѣ пѣсѣз ѡ-
наинтѣ Крѡникеѣ Темплѡриѡлѡр, ѡл мѣстрз пре Сѡлцер, кз ѡѡ фѡст
ѡм ѡкзрѡтѡрѡ, минчинѡс, ши кз фѡрте пѡцин ѡѡ ѡѡт дѣспре лѡ-
крѡриле де кѡре ѡѡ скрѣс. а)

ѡѡ пре Францискѡс Іѡсѣфѡс Сѡлцер лам кѡноскѡт фѡрте бѣне,
трѡинд кз дѡнѡла трѣѣ ѡни ѡ ѡрѡшѡла ѡас - Регин, оунде ѣл ѣрѡ ѡѡ-
дѣтор ла Регемѣнтѡла Драгѡниѡлѡр Сѡѡѡниѣ, ши ѡм ѡѡѡт дѣсе ѡтѡл-
ниѣрѣ ла ѡлѡлтз ши ѡ корѣѡла лѡи, ши ла мине ѡ кѡса Парѡхіѣѣ. ѡрѡ

ѡм

- а) Franc. Ios. Sulzer (cum imperitis quibusdam suis asseclis) in sua Daciae Transalpinae historia tom. 2. pag. 154. et sequ. hallucinatur: linguam Valachicam literis latinis scribi haud posse ob quasdam Valachis proprias, aliis autem nationibus prorsus inusitatas pronunciationes; quales etsi non diffitear linguae Valachicae inesse, futilis nihilominus est viri tot linguarum notitia gloriantis animadversio, proponat namque Sulzerus homini v. g. alemanno latinos characteres legendi perito, linguarum autem Gallicae, Italicae, Ungaricae ignarus, librum aliqua ex adductis linguis scriptum, ut talem librum primo obtutu rite, ac expedite legat, arguet ne Sulzerus ex hiulca hominis illius enunciatione memoratas linguas literis latinis scribi non posse? aut vero eas propriis, et deinceps effingendis Characteribus opus habere? mavolet procul dubio dicere: esse his linguis suas legendi regulas, et multas pronunciationes orali magistro esse addiscendas; atqui quid vetat id ipsum dicere de lingua Valachica Latinae perinde, atque Italica et Gallica, filia? Sed latet anguis in herba; sentit nimirum Sulzerus thesim de Valachorum origine tanta dicacitate, et pluribus conjecturis, quam argumentis comprobata, si Valachi suam linguam avitis Characteribus scripserint, non parum roboris amissuram. Verum ego argumento hoc ut pote historico-critico, et a mea provincia alieno hic loci supersedeo, satque mihi (munere Philologi grammatici defungenti) esse puto asserere, et, ubi opus fuerit, etiam docere, Sulzerum linguae Valachicae notitia, quantumvis ea gloriatur, leviter admodum tinctum fuisse; de hominis autem indole et sinceritate quid sit tenendum, docuit nos olim D. Gedeon Szolga (Anmerkungen über Franz. Joseph. Sulzer literarische Reise 1783.) praeprimis pag: 68. haud secus Mart. Georgius Kovatsits, dum in Biographia Gabrielis Kolinovits Chronico Templariorum praefixa, Sulzerum Calumniae, mendaciorum et Crassae rerum, de quibus scripsit, ignorantiae arguit. Praefatio ad Lexicon Valachico-Latino-Ungarico-Germanicum locuples opera Basilii Colossi Parochi Graeco-Catholici Nagy-Agensis, et Vice-Archidiaconi Babolnensis accuratum. pag. 7.

ѡм не ѡдестваат кѡ соартѣ са, крѣзѣндѡсе ѡ фѣи брѣдник де май ма-
 ре пѣне; ши фѣинѡ кѡ мѡарѣ ши чѣле доѡѡ фѣте че ѡвѣ нѡ ле пѣтѣ
 цинѣ кѡ ѡчѣ помпѡ кѡ карѣ дорѣ, се нѡкѡжѣ; де оѡнѡл нѡскѡт ѡл
 сѡѡ фечѡр ѡтрѡ ѡчѣлаш Регемѣнт Кадѣт ѡкѡ ѣра ѡгрижат. Сѡм ѣра
 де преждѣдѣнѣи кѡпрѣнс ши ѡпѡсѡт, карѣ ѡл фѡчѣ, ка нѡ ѡтѡта сѡ
 чѣрче ѡдеврѡл ѡкрѡрилѡр, пре кѡм ка сѡ ѡфле довѣде ѡрѣ кѡт де
 сѡпѣирѣи, ши фѡрѡ пѣтѣре спре ѡдеверѣрѣ чѣлѡр че шѡѡ вѡгѡт ѡдѡ-
 тѡ ѡ кѡп, ши спре ѡши рѡсѡѡгѡ пѡтѣма са. Дин ,Характѣрѡриле
 оѡнѡи ѡм ѡвѣ ѡвѣнѣѡ ѡ жѡдека ѡсѣмене де тѡатѡ гѣнта, дин карѣ
 ѣра ѡмѡл ѡчѣла. Дрѣпт скрѣе ѣнѣел дѣспре дѡнѡл, кѡ дѣспре мѣрѣшѡ-
 гѡл Крѣтикѣи нѡ ѣ лѡѡдѡт. ѣѡ ѡдѡтѡ ѣм сѡѡс ѡѡи ѡѡлѡер оѡн ѡѡ-
 крѡ, ѡкѡ ѡ прѡнѣѡ мѣ дин вѣшѣи пѣстѣи ѡѡѡит. Кѡнд мѡ дѡсѡѡи ѡл-
 тѡ дѡтѡ ла дѡнѡл, вѡд кѡ ѣл ѡѡ ѡсѡмнѡт ѡѡрѡл ѡчѣла ка оѡн ѡде-
 вѡр ѡ Истѡриѡ Ираѣлѡѡѡи, карѣ ѡтѣнѣи ѡ ѡкѡтѡл. Дѣстѡл мам не.
 боѡт ѡи ѡрѡтѡ, кѡ нѣчѣи ѡ доѡѡѡ нѡ ѡсте ѡ ѡкрѡѡѡи ѡчѣлѡл; ши
 ѡлѡмѣнѡтрѣ фѡ ѡтѡмплѡрѣ; чи фѣинѡ кѡ сѡѡсѡ чѣ дин тѡѡ фѡсѣѣсе
 дѡпѡ гѣстѡл ѡѡи: нѣче нѡ врѣ сѡ ѡѡѡ кѡвѡнѡтѡрѣ мѣ, кѡ карѣ врѣм
 сѡѡи ѡрѡт ѡдеврѡл. Чѣле че зѣче Васѡлѣе Колѡсси дѣспре ѡѡлѡер ѡ кѡт ѣ
 пѣнѡтрѡ ѡѡнѡца ѡмѡѣи Рѡмѡнѣѡи, ѡкѡ ле крѣд ѡ фѣи ѡдеврѡте; пѣн-
 трѡ кѡ ѣѡ де мѡлѡте ѡрѣ грѡнѡд кѡ мѡарѣ ѡѡи, ѡѡскѡ нѡскѡтѡ ѡ
 Брашѡв, ѡнѡинѡтѣ ѡѡи Рѡмѡнѣѡѡе; нѣчѣи ѡдѡтѡ нѡл ѡѡѡѡ мѡкар оѡн
 кѡвѡнѡт сѡ слѡѡѡѡѡѡ дин гѡра са Рѡмѡнѣѡск, чи пѡрѡрѣѣ ворѣѣ кѡ мѣ-
 не ѡѡ Лѡтинѣѡѡе, ѡѡ Италѣнѣѡѡе ши ѡнѡинѡтѣ мѡѣрѣи сѡле, мѡкар кѡ
 дѡнѡсѡ нѣчѣи ѡ ѡмѡѡ дѡнѡтрѡ ѡчѣсте доѡѡ нѡ ѡвѣ кѡнѡскѡтѡтѡ. Иѡрѡ
 мѡарѣ ѡѡи, ка ѡ мѡарѣ ѡѡскѡ, ѡѡѡ бѣне грѡи Рѡмѡнѣѡѡе. Де оѡн-
 де ѡм прѣѡѡс, кѡ мѡлѡте дин чѣле че ѡѡ скрѣе ѣл пѣнѡтрѡ ѡмѡѡ Рѡмѡн-
 нѣѡскѡ, дела мѡарѣ са лѣѡ ѡпрѡѡѡѡтѡт. Кѡнд ѡѡ порнѣт ѡѡлѡер кѡ
 май сѡѡ лѡѡѡѡѡѡ Регемѣнт ѡдоѡѡ ѡѡрѡ, дѡпѡ фѡкѡтѡ пѡче кѡ Тѡр-
 чѣи, кѡтрѡ цѣра Рѡмѡнѣѡскѡ, оѡнде ѡѡ ши мѡрѣт ѡтѣнѣи де ѡнѡѡѡ-

Рѡмѣниларь, кѣтъ се ѡфлаз дин Тѣа пѣнз ѡ марк нѣгрз. Ачѣа ѣ-
сте ѡпрѣат дин чѣле май сѣс (S. E.) ѡрзтате, кз лѣи Сѣлцер ѡтрѣ
ѡчѣле, ѡ каре нѣ ѡдѣче довѣде дин Скринторѣи кѣносѣцѣи, ши вѣд-
ничѣи де Кредѣницз, нѣ ѣсе поате вѣде.

§. ѡ.

Се рзспѣнде ѡтрѣ ѡчѣлшии трѣвз лѣи Ёдер.

Ёдер, чѣа дин тѣю, ши крѣдинчѣс Оученик лѣи Сѣлцер ѡсѣпра Рѡ-
мѣниларь ѡ лѣкѣла ѡчѣста доѡв довѣде ѡдѣче ѡнаѣнте спре ѡдеверѣре,
кѣм кз Рѡмѣниѣи ѡ сѣта ѡ трѣи спре зѣчѣ де прѣсте Дѣнзре ѡв венѣт
ѡ Дѣкѣа, оуна ѡ де мѣлате ѡри поменѣтеле Нѣте, Нѣмзрѣа ѡ. оунде
зѣче, кз де ѡр фѣи фост Рѡмѣниѣи ѡ Дѣкѣа Дѣмни, Рѡмѣниѣи чѣи дела мѣнте-
ле Ёмѣ, кѣнд пре ла ѡнѣа 1186. сѡз скѣлат ѡсѣпра Грѣчиларь, нѣ
сар фѣи ѡсоѣит кз Бѣлагарѣи, ши кз Кѣманѣи, чи май вѣртѣс ѡр фѣи
фѣкѣт ѡчѣста кз Рѡмѣниѣи чѣи дин Дѣкѣа, фрѣциѣи сѣи: ѡдоѡв дова-
дз ѡколѣши, ла Нѣмзрѣа ѡ. оунде ѡшѡ кѣвѣнтз: Халкокѣндилас мзр-
тѣрѣскѣе, кз лѣмба Рѡмѣниларь чѣларь дела мѣнтеле Пѣндѣ ѡ Пѣло-
понѣс оуна ѣсте кз лѣмба Дѣкиларь, ѡдекз кз ѡ Рѡмѣниларь чѣларь дин
Дѣкѣа. де оунде оуѣрмѣзз; кз Рѡмѣниѣи ѡчѣа кз ѡчѣрѣ ѡаре кѣнд ѡв
фост ла ѡлѣлтз. Чи липскѣе сз зѣчем, кз ѡв фост ла ѡлѣлтз
дин колѡ де Дѣнзре, ши де ѡколѡ ѡв венѣт Рѡмѣниѣи ѡчѣрѣ ѡ Дѣкѣа;
кз де вом пѣне, кз ѡв фост ла ѡлѣлтз ѡичѣи ѡ Дѣкѣа;
кз непѣтинцз ѣсте ѡ причѣпе, кѣм сѡз ѡтѣмплат ѡчѣа, де лѣмба
Рѡмѣнѣскз майничѣи ѡ кѣскрѣ нѣ ѡре кз лѣмба Гѣтиларь ши кз ѡ Оу-
гѣриларь, стзпѣниларь Дѣкѣи, ѡрз кз лѣмба чѣ слобѣнѣскз ѡ лзкѣк-
ториларь Фрѣкѣи фѣарте мѣре кѣскрѣ ѡре.

Рзспѣнсѣла ла довада чѣ дин тѣю ѡлѣи Ёдер вѣзил май сѣс кап
ѡ. S. E. оунде ши ѡчѣа ѡм ѡдеверѣт, кз Кѣманѣи ѡв фост Рѡмѣниѣи,
ши пѣнтрѣ ѡчѣа кѣнд фѣчерз Рѡмѣниѣи чѣи дела мѣнтеле Ёмѣ лѣгз-

тѣрз

тѣрз кѣ Кзмѣнїи, нѣ кѣ стрейнїи, чїи кѣ Рѡмѣнїи ѿѣ ѿплїнїт ѿчѣста; ши пѣнтрѣ че Рѡмѣнїи чѣи дїи Ардѣла ши дїи Бзнат нѣ ѿѣ дат ѿжѣторїю Рѡмѣнїилѡр чѣлѡр дела мѣнтеле ѿмѣ, ѿкѣ ѿм ѿрѣтѣт; кѣ Рѡмѣнїи ѿчѣштѣ ѿтѣнчїи ѣрѣ ѡѣпѣши кѣ цѣрїале лѡр Краюлѣи Оу̀нгѣрѣїи, кѣреле, фїїндѣи ѿпзрѣтѣла Грѣчилѡр чѣл де ѿтѣнчїи, Исаакїе ѿн҃гел, ѣїнере; нѣкѣм ѡѣ словѣдѣз пре Рѡмѣнїи чѣи дїи Ардѣла ши дїи Бзнат ка ѡѣѣ ѿѡѣѣскѣ кѣ Рѡмѣнїи чѣи дела мѣнтеле ѿмѣ ѿѣпра Грѣчилѡр; чїи ѿкѣ ѣл рѣдїкѣ ѡѣсте спре ѿжѣторїю Грѣчилѡр, мѣкар кѣ ши ѿтѣнчїи фѣрз кѣтѣцїи Грѣчїи де Рѡмѣнїи ѿчѣл.

Да ѿѡѡѡ доѡѡѡ ѿлѣи ѿѡер, ѿши фїи пофѣтїт ѡѣмї рѣспѣндѣз ѣл, кѣче дела жѣмѣтѣте ѡѣта ѿ треїспреѣѣчѣ, кѣнд крѣде ѣл кѣ ѿѣ ве нїт Рѡмѣнїи де прѣсте Дѣнзре ѿ Дѣкїа, пѣнз ла ѿн҃гел 1791. кѣнд дѣде ѣл Нѡтеле Иѣторїко-Крїтїке ѿѣпра ѡѣпликеї Рѡмѣнїилѡр, маї нїчїи ѡ кѣскрїе нѣ се фѣче лїмбеї Рѡмѣнїеїи кѣ лїмбе Оу̀нгѣрѣскѣ, ши че прїчїнѣ мїар фїи дат ѣл пѣнтрѣ зїса врѣме, ѿчѣлши ѿи врѣ да ши ѣѣ, кѣчїи дела ѡѣжршїтѣла ѡѣтеї ѿ нѡѡѡ, кѣнд ѿѣ венїт оу̀нгѣрїи ѿ пѣрциале ѿчѣсте, пѣнз ѿкѣм нѣсе ѿкїе зїса кѣскрїе ѿтрѣ лїмбе Рѡмѣнїскѣ ши ѿтрѣ чѣ Оу̀нгѣрѣскѣ. ѿѣз прїчїна чѣ ѿдеѣзрѣтѣз, кѣчїи маї нїчїи ѡ кѣскрїе нѣ ѿсте лїмбеї чѣи Рѡмѣнїеїи кѣ лїмбе Оу̀нгѣрѣскѣ, ѣ, кѣ лїмбе Оу̀нгѣрѣскѣ фїїнд лїмбе де ѿѣїа, нїче кѣм нѣ се лѡѣѣше кѣ лїмбе чѣ Рѡмѣнїскѣ, кѣрѣ ѣ лїмбе де ѿѣрѡпа, ши ѡѣрѣ де кѣт тѡѣте маї ѿпрѡѡпе лїмбеї чѣи Италїенїи, кѣрѣ ѣ чѣ маї дѣлче ѿтрѣ тѡѣте лїмбеїле ѿѣрѡпей.

Иѣрз кѣчїи лїмбе Рѡмѣнїскѣ нїчїи ѡ кѣскрїе нѣ ѡре кѣ лїмбе Гѡтилѡр ѡтѣпѣнїилѡр ѡѡре кѣнд ѿ Дѣкїеїи, нѣ ѣ нїчїи ѡ мїрѡре. Пѣнтрѣ кѣ де ѿѣ фѡгт лїмбе Гѡтилѡр ѿшѣ, пре кѣм ѣ ѿ ѡѣнїлѡр дїи Ардѣла, дѣпз кѣм оу̀нїи дїтрѣз ѡѣїи врѣѣ, ка ѡѣїи ѡѣ фїе ѡтрѣнѡпѡцїи Гѡтилѡр ѿчѣлѡра; тѡкма кѣ непѣтїнцѣз ѣрѣ ѡѣѣ фѣкѣ зїса кѣскрїе, де врѣме че нїчїи оу̀н ѡѣнѣт нѣ крѣд ѣѣ ѡѣ ѡу̀рѣкїлѡр Рѡмѣнїѡлѣи ѿшѣ

âșă ăспрѡ ши неплакѡт прекъм лимба чѣ Свѣаскѡ дин Йрдѣл. Їѡрѡ пѣнтрѡ че ă лимба Рѡмѡнѣскѡ се ăфлѡз кѡвинте словенѣши, вѣзи май сѡс кап а. ѡ. ă ши кап г. ѡ. з. Чи ăсѣмнѡ мѡртѣ мѡзѡчѣе ă довѣдеи лѡи Ѳдер, дин кѡртѣ оѡрмѣзѡ, кѡ нѣчи дѡпѡ ă трейспрезѣчѣ сѡтѡ нѡ ăѡ фост Рѡмѡнѣи ă Йрдѣл пѡнѡ ăстѡзи: де ѡѡрѡ че ши ăстѡзи векѡѡце ăчѣ некѡскрѣре ăтрѡ лимба Рѡмѡнѣскѡ ши ăтрѡ чѣ Оѡнгѡрѣскѡ: кѡртѣ ăѡши Ѳдер ѡ кѡнѡце.

§. 5.

Се вздѣще де минчиѡнѡ Фѡвѡла лѡи Сѡлѡер.

Йчѣл, кѡ Рѡмѡнѣи чѣи май мѡлѡи ă зѣле лѡи Йѡреѡиан нѡ ăѡ трейспрезѣчѣ прѣсте дѡнѡрѡ ă Мѣста, чи пѡрѡртѣ ăѡ рѡмѡс ă дѡкѡи, ăм ăдеверѣт май сѡс кап г. ѡ. ѣ. ѡ. ши чѣле лѡлте. Де оѡнде оѡрмѣзѡ ă фѣ минчиѡнѡсѡ Фѡвѡла лѡи Сѡлѡер, кѡртѣ зѣче, кѡ Рѡмѡнѣи пре ла жѡмѡтѡтѣ сѡтей ă трейспрезѣчѣ де прѣсте дѡнѡре ăѡ венѣт ă дѡкѡи. Тѡтѡши ăчи ăлте довѣде воѡ сѡ ăѡѡк, кѡре синѡре ăжѡнѡ ă вздѣ фѡвѡла лѡи Сѡлѡер де минчиѡнѡ.

Нѡтѡрѣл лѡи Бѣл, кѡреле дѡпѡ кѡм ăдеверѣзѡ Ѳнѡел, ăѡ скрѣи Истѡрѣи са кѡтрѡ кѡпетѡл сѡтей ѡдѡѡспрезѣчѣ, мѡртѡрѣѣще, кѡ пре ла кѡпетѡл сѡтей ăнѡѡѡ, кѡнд ăѡ венѣт Оѡнгѡрѣи ă цѣриле ăчѣсте, ѣрѡ ă Йрдѣл Рѡмѡнѣи. Кѡвинтеле лѡи вѣзѣле май сѡс ла кап г. ѡ. г. ши ă. Чи фѣинд кѡ Сѡлѡер пре Нѡтѡрѣл нѡ вртѣ сѡл крѣдѡз; Їѡѡнн Кѣнѡмѡ ѡрѡ скрѣиторѡ де ă дѡѡѡ спре зѣче сѡтѡ не лѡсѡ скрѣи, кѡ ла ăнѡл 1160. мѡлѡѣме де Рѡмѡнѣи дин цѣра Рѡмѡнѣскѡ сѡѡ скѡлѡт кѡ Грѣчѣи ăсѡпра Оѡнгѡрѡлѡр, вѣзи кѡвинтеле лѡи май сѡс ла кап ѣ. ѡ., ѣ. Ши Йндрѣас ăл дѡилѣ Крѡѡл Оѡнгѡрѣи ă Дѣплѡма чѣ дин Йнѡл 1124. Сѡсилѡр чѣлѡр дин Йрдѣл дѡтѡ ăнѡме ворѣще де

РѡМѢНІЙ ЧЕЙ ДИН ЯРАКА. а) ДИИТРОС АИКСТЕ КІАР СЕ ВЪДЕ; КЗ АСЪТА
 АДЪАШПРЕЗЪЧЪКЪ ЕРА РѡМѢНІЙ А ДАКІА, ШИ ЦЪРА РѡМѢНІСКИЗ ДЕ ПРЕ
 НЪМЕЛЕ АШР, КЗ КАРЕЛЕ АИ НЪАМЪ СЛОВЕНІЙ, ГРЕЧІЙ, ШИ АЦІЙ, СЕ КТЕ-
 МА ВЛАХІА (Blachia), АДЕКЗ ЦЪРА РѡМѢНІСКИЗ. ДИИЧЪНЗ ДАРЗ
 КА АЧКА КЪПРИНДЕ АСИИГА СЗВ ФАБЗАА ЛВИ СВЪЦЕР, КЪТ Ѡ ПОЦИ ПИ-
 ПЗИ КЪ МЪНА.

К А П Д.

ПЕНТРОС ПЗРЪРЪКЪ ЛВИ БИГЕЛ, КАРЕЛЕ ЗИЧЕ, КЗ РѡМѢНІЙ
 КЗТРОЗ АЧЕПЪТЪА СВЪТЕЙ А НОВАШ АД ВЕНИТ ДЕ ПРЕСТЕ
 ДЪНЗРЕ А ДАКІА.

§. А.

2) СЕ СПЪНЕ ПЗРЪРЪКЪ ЛВИ БИГЕЛ КЪ ДОВЪДЕЛЕ ЕИ.

БИГЕЛ А МАИ СЪС ПОМЕНИТЕЛЕ СВЪПЛЕМЕНТЕ, §. Е. НЪМЗРЪА Г- ПЕНТРОС
 АЧКА ЛАПЗАЗ ФАБЗАА ЛВИ СВЪЦЕР, КЗ, СЪЖНА АЧКА А ПИЧЪАРЕ, МЪАТ
 САР СКЗРИ-КРЕЗЪМЪНТЪА ПОТАРИЪЛВИ ЛВИ БЕЛА, ПРЕ КАРЕЛЕ ЕЛ КЪ МЪНИ
 КЪ ПИЧЪАРЕ АЛ АПЗРЗ ШИ АЛ СКЪТЪЩЕ. в) ШИ А ЛЪКЪА ФАБЗАЕЙ ЛВИ
 СВЪЦЕР А АПЕНДИЧЪКЪ ДЕСПРЕ АЧЕПЪТЪА РѡМѢНИАШР §. Е, АДЪЧЕ А МИЖЛОК
 ПЗРЪРЪКЪ СА, КЗ КАРЪКЪ ШИ КРЕЗЪМЪНТЪА ПОТАРИЪЛВИ СЪА ЦИИЗ СКЪ-
 ТИТ;

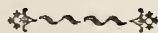
- а) Praeter supra dicta, Silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, eisdem contulimus, ut praefata gaudentes libertate, nulli inde servire teneantur. *Diploma Regis Andreae II. Saxonibus Transsilvaniae anno 1124 concessum.*
- б) Hic est lapis offensionis pro illis, qui Valachos in Transsilvaniam serius tantum advenisse, et hinc tantum qua advenas arbitrarie tractandos esse, tam pertinaciter credunt; ut Anonymo bellum indicere, quam errori suo renunciare malint. *Engel in cit. Supplement.*

тѣт; ши пре Рѡмѣнѣи ѿкз кѡ тоатѡ вѡртѡтѣ сѡи микшорѣзе. Кѡ
 ѡтѣта май несѡферѣт ѣсте Ѣнѡел ѿ лѡкрѡл ѡчѣста де кѡт Сѡлѡер, кѡ
 мѡртѡрѣсѣрѣле Скрѣнтѡрилѡр, пре кѡм вѡм ведѣт май жѡс, ѡтѡр ѡчѣла
 кѣп ле ѡдѡче ѡнаинте, кѡт пѡре кѡ ѡс крѡзѡт, кѡ нѣмене ѡлтѡл
 ѡчѣле нѡ ле ва май четѣ ѿ ѡзѡарѡле лѡр. Дѣчѣи, зѣче ѿ май сѡс ѿ-
 сѡмнѡтѡл лок ѡл ѡпендѣчей, дѡпѡ мѡртѡрѣсѣрѣ чѣ ла Стрѣтерѡс ѿ-
 сѡмнѡтѡтѡ, кѡ пре ла ѡнѡл 813. Крѡмѡс Краѡл Бѡлѡарилѡр лѡжнѡ че-
 тѡтѣ ѡдрѣанѡполѡлѡи, ѡс дѡс дѣн колѡ (кѡм стѡм нѡи, дѣн кѡ-
 че) де-Дѡнѡре Бѡѡрѣи кѡ немѡсѡрѡт норѡд, ши ѡколѡ лѣс порѡнѡит
 сѡ лѡкѡскѡ. Дѣѡ Грамѡтикѡс нѡмѡрѡт ѡ. мѣи, несѡкотѣнѡ фѡмѣилѡс;
 Геѡргѣе Кѡлѡгѡрѡл ѣ. мѣи. Ши дѣнтѡр ѡчѣщѣи, зѣче, дѡшѣ ѡ Бѡлѡа-
 рилѡр прѣнѡшѣ ши рѡвѣи, де Рѡмѡн, мѡкар кѡ, корѡит сѡнѡе ѡшѣ трѡг
 вѣца Рѡмѡнѣи чѣи де ѡкѡм ѿ ѡрѡѣл ши ѿ цѣра Рѡмѡнѣскѡ, пре кѡ-
 рѣи Оѡнѡгѡрѣи, кѡпрѣнѡжнѡ Оѡнѡгѡрѣа, ѡс ѡфлат ѡколѡ. а)

Рѡвѣи Бѡлѡарилѡр, пре кѡрѣи ѡчѣи ѡи фѣче Ѣнѡел Рѡмѡнѣи, ѿ Сѡ-
 племѣнтѡле май наинте зѣсе §. 5. спѡне, кѡ ѡс фѡст нѡ нѡмай Рѡ-
 мѡнѣи, чи ши Слѡвѣи, ши ѿ ѡпендѣче зѣче, кѡ рѡвѣи ѡчѣл ѡс фѡст
 ѡдѡшѣ дѣн Тѡрѡкѣа, ѡрѡ ѿ Сѡплемѣнте зѣче, кѡ ѡс фѡст ѡдѡшѣ дѣн
 Мѣнѣа ши дѣн Тѡрѡкѣа, ши кѡ ѡчѣлѡра лѣс дат лок де лѡкѡит дѣн
 кѡаче де Дѡнѡре, ва ѿкз кѡ дѡх прѡрѡчѣск ши ѡрѡтѡ кѡ ѡнѡме ѿ цѣ-

ра

б) Alii Bulgarorum devicto a. 678. Constantino Pogonato, in Dacia ripensi, suc-
 ce: suque temporis etiam in Dacia mediterranea consederunt, multosque in-
 colas Thraciae ad partes trans Danubium sitas captivos deportarunt. Sic
 egr. circa a. 813. sequens expressum apud Stritterum in Bulgaricis habe-
 mus testimonium: „Crumus capta Adrianopoli, nobiles cum immensa ple-
 be trans Danubium flavium transportavit et ibi habitare jussit „. Leo Gram-
 maticus XII. millia numerat, non computatis femi is; Georgius monachus
 autem X. millia. Atque ex his transportatis Bulgarorum captivis et servis,
 Romano, ctiamsi impuro, sanguine cretis, ortum ducunt hodierni Transsil-
 vaniae et partium Transalpinarum Valachi, quos Hungari ibidem degentes,
 occasione occupationis Hungariae, invenerunt. Engel, de origine Valacho-
 rum Appendix, §. 5.

ра Мѣнтенѣскъ ши ѿ ѿрдѣла лѣѡ дат локъ, ши дѣнтрѡ ѡчѣштѣ, не ѿ-
доитъ, ши ка лѣкрѡ дин Окритѡрїи Гречѣши вздѣт цѣне ѣл, кз сжнт
прзшици Рѡмѣнїи чѣи дин Дакїа. Рѡвїи, пре карїи ѿѡ ѡдѣс Бѣлгарїи,
зїче, кз ѡѡ фѡст ѡдѣтѡ доѡспрезѣче, ѡлтѡ дѡтѡ чїнчї зѣчї де мїи. а)

§. в.

Се рзскѡт довтѣделе ѡѡи Ёнгле.

Дрепт ѡре Ёнгле, кз Бѣлгарїи, кзпринзѣнд ѡдрїанѡполѡ, мѣлтѡ
мѡлциме де ѡаменї ѡѡ ѡдѣс ѿ коаче де Дѣнзре рѡвїи. Ши ѡчѣл ѡсте
ѡдеверїт, кѣм се ѡсѣмнѡ ла Отритѣрѡс Тѡмѡ в. Пѡртѣ в. кап в.
§. ѡи. фѡца 160. кз Бѣлгарїи трежѣнд пнзѡ ла ѡркадїѡпол, ѡѡ ѡдѣс
рѡвїи взрѡци кѡ мѡерїи, ши кѡ прѡнчїи кѡ тот чїнчї зѣчї де мїи. Ба
ши ѡчѣл пѡтѣ сѡ ѡдѡѡгѡ Ёнгле дин Отритѣрѡс, кз Бѣлгарїи, дѡпѡ
кѣм ѡтрѡ ѡчѣлаши кап ла Отритѣрѡс се ѡсѣмнѡ, ѡѡ ѡтрѡт ѿ мѡи-
теле Гѡнѡ, ши неѡзмѡрѡт норѡд ѡфѡжѣнд ѡколѡ ѡскѡнѡ, ши тѡате вї-
теле Отрѡкїей, пре ѡаменї ѡѡ ѡморѡт, вїтеле, ши прѡнчїи ши мѡерї-
ле ѿ мѡлциме мѡре фѡрте ѿѡ тримїс рѡвїи ѿ Бѣлгарїа.

Тѡате ѡшѡ сжнт ѡчѣсте; чї нїчї ѡѡн скрїтѡрїѡ вѣкїѡ нѡ не ѡз-
сѡ скрїс, кз рѡвїи ѡчѣл сѡ фї фѡст Рѡмѣнїи; ѡрѡ дѡѡѡлѡи прѡро-
чѣскї

а) *Largiamur ultro, tempore Aureliani omnes Romanorum colonias e Dacia edu-
ctas et in Moesiam atque Thraciam translatas fuisse: ast satis superque tam
in diss. de expeditionibus Trajani ad Danubium, quam in Hist. Pannoniae
pag. 278. e Scriptoribus Bizantinis docuimus: Crumum Bulgarorum ad Ti-
biscum Dominum, anno 815. seq. 12000. familias, et iterum 50000 homines,
scilicet Vlachos et Slavos (qui scilicet Slavi anno 678 cum Bulgaris in
Moesiam transiverant, Histor. Pannoniae p. 265 e Moesia et Thracia capti-
vos abduxisse, ac iis sedes cis Danubium h. e. in Valachia, Transsilvaniaque
assignasse. Horum itaque posteros per Tuhutum belli ducem Hungarum,
in hodierna Transilvania deprehendi potuisse, quis est, qui in dubium vo-
cet? Hoc autem qui ita jubentibus Scriptoribus Byzantinis concedit, salvam
etiam Anonymi, vel potius veterum traditionum ab eo relatarum, esse hac
in parte fidem agnoscat, oportet. Engel, Supplementa ad Vindicias Anno-
nymi Cornidessianas, §. 5. num. 3.*

чѣскъ ѡлѣи Ѣнгелъ, кареле вѣрѣ ка ѡчѣа сѣ фѣ фост Рѡмѣннѣи, сѡз Рѡмѣннѣи мѣстекаци кѡ Глави, нѡ сѣнтѣм дѣторѣи сѣ крѣдем. Кѡ ѡчѣст сѣнгер рѣспѣнс тоате довѣделе ѡи Ѣнгел се рѣспѣск ѡ вѣнт. Пѣнтрѡ кѡ пе де зѣче ѡрѣи сѣ фѣ фост рѡбѣи ѡчѣа маи мѡлци, дакѡ нѡ се поате вѣдѣи кѡ ѡз фост Рѡмѣннѣи; ѡпѣ кѡ чѡрѡ карѣ дѡмнѣлѡи Ѣнгел.

ѡфарѣ де ѡчѣа Ѣнгелъ, ка сѣ ѡшѣле пре четиторѣи чѣи фѣрѣ де гриже, ши сѣи крѣдѡ ѡи, лѣсѣ ѡфарѣ кѡ вѣнтѣла Макидонѣннѣи, кареле ѡторкѣндѡсе ла лѡкѡ ѡи, прекѡм ѡсте ла Стритѣрѣс кап 5. 8. 55. фѡца 556. де оѡнде ѡз скѡс Ѣнгел кѡ вѣнтѣле ѡчѣле пѣнтрѡ рѡбѣи чѣи дела ѡдрианопола; нѡ нѡмай ѡфарѣ де тоатѣ ѡдоѡла ѡсте, кѡ рѡбѣи ѡчѣа нѡ ѡз фост Рѡмѣннѣи; чи ши ѡчѣа кѡ дѣѣтѣла цѣсе ѡратѣ, кѡ ѡз фост Макидонѣннѣи. а)

Пре оѡрмѣ, кѡм ѡсте ѡсемнѡт ла Стритѣрѣс ѡколѡши кап 5. фѡца 563. Мѡрѣнда Крѡмѣс, ѡз оѡрмѡт ѡ скаѡн Критагѡн, кареле сѡз зѣс ши Мортагѡн. ѡчѣста, прекѡм ѣра кѡ мѡлт маи тѣран де кѡт Крѡмѣс, вѣзѣндѡ, кѡ гѣнта Бѡлгѣрѣскѡз прин Крѣшинѣи ѡчѣи ѡдѡши де прѣсте дѡнѣре ѡчѣт, ѡчѣт се дѣ спре крѣдинѣа чѣ крѣшинѣскѡз, ѡпрѣнс де мѡнѣе, кѣмѣ ѡнаинѣтѣ са пре Манѡил ѣпискѡпа дин ѡдрианопола, кареле ши ѣл ѣра ѡдѣс рѡб ѡпреѡнѣз кѡ ѡлѣи, кѣмѣ, зѣсѣи, пре ѡчѣста, ши пре ѡлѣи оѡнѣи маи ѡлѣши ѡи ѡи соѣи, ши ѡтѡю кѡ кѡ вѣнте вѡнѣде ѡи сѡзѣлѣце, ка сѣ пѣрѣсѡскѡз крѣдинѣа чѣ Крѣшинѣскѡз; дѡпѣ ѡчѣа, вѣзѣндѡи, кѡ ниѣи кѡ фѣгѣдѡинѣе ниѣи кѡ ѡменинѣѣи нѡ се пѡѣкѣ, ѡмѡр мѡнѣинѡдѡи ѡи ѡморѣ.

Пре оѡрмѣ чѣлѡра лѡлѣи рѡбѣи ле гѣтѣ дѡнѣзѣѡз прилѣж де ѡсе ѡтоарѣ ѡнапѡи ла цѣра са, де оѡнде фѡсѣсе ѡдѡши рѡбѣи. Кѡ маи мѡреле Бѡлгарѣлѡр де мѡлте ѡрѣи пѣрѣзѣндѡ рѣскоѡла, ши непѣтѣндѡ ѡкѡм маи мѡлт ѡ стѡ ѡсѡпра пѣтѣрей Рѡмѡнилѡр, фѣкѡ пѡче, ши пре

К к 2

рѡбѣи

а) Ea capta Macedonia nobilitum quam plurimos, cum immensa populi multitudinem trans Danubium fluvium deportatos ad ejus regiones habitare jussit. Apud Stritterum Tom. 2. Parte 2. cap. 66. pag. 556.

§. Г.

Май ѿколѡ се конченѣще пзрѣрѣ лѡи ѿнгел.

Пре Пацинаците ѿм арзтат май сѡс кап ѿ. §. ѿ. кз ѡс фост
 ѿсѡши Рѡмѡнїи. Кѡм скрїа ѿпрежѡр Константїн Порфирогенитѡ ѿ
 Картѣ чѣ дѡспре кивернисирѣ ѿпзрцией, картѣ ѡ скрїа пре ла ѡнѡл
 дѡнѡлѡи 949. Пацинація, ѡдекз цинѡтѡл Пацинацителѡр, ѡтѡта де лѡргѡ,
 ши ѡтѡта мѡлциме де Пацинаците, ѡдекз де Рѡмѡнїи ѡра ѡтрѡ ѡчѡла,
 кѡт пре кѡнд скрїа Константїн Порфирогенитѡ май сѡс лѡздѡта Картѣ,
 тоате нѣмѡриле ле ѡтрѡчѣ Пацинацителе кѡ нѡмѡрѡл, ши кѡ вѡр
 тѡтѣ; тоате нѣмѡриле де прин прежѡр, Рѡшїи, Оуѡнѡри, Бѡлгарїи,
 тремѡра де Фрїка лѡр. Вѡзи май сѡс §. ѡ. кап ѿ. Чи кѡ непѡтїнцѡ
 ѡра дин нїще рѡбїи ѡдѡши прин Бѡлгарїи де прѡсте дѡнѡре дела ѡнѡл
 813. кѡм врѣ ѿнгел, пзнѡ ла ѡнѡл 949. кѡнд скрїа Константїн
 Порфирогенитѡ Картѣ чѣ дѡспре ѿпзрцией, ѡ ѿпзрцией ѡшѡ кѡмплїтѡ
 преѡм ѡра Пацинація, ѡшѡ сѡсе оуѡпѡлѡ, кѡт се ѡтрѣкѡ кѡ нѡмѡр
 ѡл тоате гїнтеле ѿпзрциилѡр чѡлѡр де прин прежѡр. Де оуѡде оуѡр
 мѣзѡ, кз кѡ мѡлт май вѡкїи сѡнт Рѡмѡнїи ѿ Дѡкїа, де кѡт сѡ ле
 пѡнїи ѿчепѡтѡл лѡр пре ла ѡнѡл 813. кѡм врѣ ѿнгел.

Дѡнѡз ѡчѣсте кѡносѡт ѡкрѡ ѡсте, кз прѣдесклїнїтѡ ѡсте дїалѡкта
 Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дин колѡ де дѡнѡре де дїалѡкта лїмбаей Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр
 дин кѡаче де дѡнѡре. Кз лїмба ѡчѡлѡра, дѡпѡ че ѿ зїлеле лѡи Галлїенѡс
 ѡс трекѡт дин колѡ де дѡнѡре, трѡїнд ѡтрѡ Грѡчїи, се ѡкоперї де
 кѡвїнѡте Грѡчїи, ѡрѡ ѿ лїмба Рѡмѡнїилѡр чѡлѡр дин кѡаче де дѡнѡр
 ре, ѡфѡрѡ де оуѡнеле кѡвїнѡте Бисерѡчїи, кѡре ши Рѡшїи пентрѡ ѿпзр
 тѡшїрѣ лѡцїи Грѡчїи май тоате ѡтѡкма ле ѡс, ши ѡфѡрѡ де ѡчѡле
 че Рѡмѡнїи сѡл Лѡтїнїи чѡи вѡкїи ле прїимїсе дела Грѡчїи, ши дин Іта
 лїа ле ѡдѡсерѡ кѡ сїне ѿ Дѡкїа Рѡмѡнїи стрѡмѡшїи Рѡмѡнїилѡр, не
 мїка

мѣка нѣ се ѿфаз Гречѣск. Дрѣпт ѿ цѣра Рѡмѣнѣскз ши ѿ Молдѡва ѡкѡм, май вѣртѡс ѿтрз Боѡрїи чѣй май прокопсїи се ѡсѡ кѡвїнте Гречѣщїи нѣ пѣцине. Чи ѡчѣст ѡвїчїю де ѡместекѡ ѿ вѡркз кѡвїнте Гречѣщїи нѣ де мѡлт ѿ лѡарз Боѡрїи, фѡрз де кѡнд ѿ врѣмїле чѣсте май де пре оѡрмз, ѿчепѡрз (кѡ мѡрї дѡнїи дѡвѣндѡнд ѡчѣста дела Тѡрчї) дїнтрз Грѣчїи ѡ фї вѡдз ла Бѡкрѣщїи ѿ цѣра Мѡнтенѣскз, ши ла Іѡшїи ѿ Молдѡва. Кѡ кѡ вѡдз ши ѡдѡтз ши ѡлтз дѡтз вѣнїнд прїѣтнїи ѡй лѡр дїнтрѡ вїцз кѡ дѡншїи Грѣчїи, ши оѡнїи сѡз вѡрѡцїи сѡз мѡѣрїи прин кѡсѡторїи рѡмѣнѡнд ѡчї, лїпсѣ се ѡвѣце лїмѡа цѡрїи чѣ Рѡмѣнѣскз; дѣспре ѡлтз пѡрте ѿчепѡрз ѡ лѡвѡѡ ши Рѡмѣнїи Боѡрїи лїмѡа чѣ Гречѣскз; ѡчѣѡ фѣле ѡсе ѡместекѡ ѡколѡ, дѡрз нѣ ѿ ѡрдѣла, нїчїи ѿ Бѡнѡт, сѡз ѡнѣк пѡнз ѿ Тїса кѡвїнте Гречѣщїи ѿ вѡрѡа чѣ Рѡмѣнѣскз. Чи ѡчѣста фїнд лѡкрѡ тѡкѡ нѡз: нѣ мїкшорѣзз вѣкїлѡѣ Рѡмѣнїлѡр ѿ Дѡкїа.

Дѣчїи ѡшѡ кѡвїнтѣз: де ѡр фїи вѣнїт Рѡмѣнїи ѿ Дѡкїа де прѣсте Дѡнѡре, дѡпз чѣ стрѡмѡшїи лѡр ѿ зїлеле лѡї Гѡллїѣнѡс ѡз трѣкѡт ѿ Мїсїа, де ѡр фїи вѣнїт зисїи, ѡрїи ѿ вѡрѣмѣ, кѡрѣ ѡ вѡрѣ Бнѣгел, ѡрїи май нѡнїте, дѡпз кѡм Дѡчїѡс; де Рѣгно Дѡлѡмѡцїе Кѡртѣ ѡ. кѡп ѣ. фѡрз нїчїи ѡ дѡвѡдз грѡѡце, ши дїн кѡреле пѡрѣрѣ лѡї Бнѣгел лѡѡ прїлѣж; прѣкѡм сѡнт ѿ лїмѡа Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дїн колѡ де Дѡнѡре, ѡшѡ ши ѿ лїмѡа Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дїн кѡаче де Дѡнѡре ѡр фїи кѡвїнте, дїн ѡсоцїрѣ чѣ май нѡнїте кѡ Грѣчїи дїн колѡ де Дѡнѡре вѡрѡте. Чи ѿ лїмѡа Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дїн кѡаче де Дѡнѡре нѣ сѡнт кѡвїнте Гречѣщїи. Оѡрѡѣзз дѡрз, кѡ стрѡмѡшїи Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр дїн кѡаче де Дѡнѡре нѣ ѡз трѣкѡт ѿ зїлеле лѡї Гѡллїѣнѡс дїн колѡ де Дѡнѡре, ши ѡшѡ Рѡмѣнїи кѡрїи сѡнт ѡстѡзїи ѿ Дѡкїа, нѣ сѡнт нѣпѡцїи дїн Рѡмѣнїи вѣнїцїи дїн Мїсїа ши Фрѡкїа, чи сѡнт стрѡнѣпѡцїи Рѡмѡнїлѡр ѡчѣлѡра, кѡрїи дѡпз вѣнїрѣ лѡр дїн Ітѡлїа ѡчїи ѿ Дѡкїа, нїчїи ѡдѡтз нѣ сѡз стрѡмѡтѡт де ѡчїи; чи пѡрѡрѣ вїцз

де ви́ца лѡр некѡрматъ азъ лѡкѡитъ ꙗ́ Дакїа. Ши ѡлте мари десканири ꙗ́ Диалекта чѣлѡр дин коаче ши ѡчѣлѡр дин колѡ де Дѡнзре Рѡмѡни сѡнт; кѡре ѡдеврѡтъ вѡдѣскъ пре Рѡмѡни чѣши дин коаче де Дѡнзре, а нѡ фѡ венитъ динтрѡ Рѡмѡни чѣи дин колѡ де Дѡнзре.

Сѡ нѡ фѡе ни́чи ѡ довадѡ ѡлта, сѡнгрѡ азѡкта ѡжѡнѡе а рѡетѡр-на ши фѡбѡла лѡи Сѡлѡцер, ши пѡрѡрѡ лѡи ѡнгеа ши ѡлѡи Дѡчѡе, сѡв ѡри ѡкѡрѡра ѡлтѡра, кѡри ѡрѡѡ ка Рѡмѡни сѡ фѡе непѡци де ѡчѣлѡра Рѡмѡни, пре кѡри варѡари ѡв ѡдѡс дин колѡ де Дѡнзре ѡни́чи ꙗ́ Дакїа. Рѡмѡне дѡрѡ ѡкѡитъ, кѡ Рѡмѡни, кѡри сѡнт ѡстѡзи дин Тѡса пѡнѡ ꙗ́ мѡрѡ нѡгрѡ, сѡнт Рѡмѡни ѡдеврѡци, ши непѡци Рѡмѡнилѡр ѡчѣлѡра, кѡри ꙗ́ зѡлеа лѡи Траїан, дѡпѡ конченѡрѡ Дакѡилѡр, дескѡлекѡрѡ ꙗ́ Дакїа, ши ви́цѡ де ви́ца лѡр некѡрматъ азъ лѡкѡитъ ѡколѡ.

Мѡкаръ кѡ нѡ пѡци́не ꙗ́ кѡпѡтеле чѡле маѡ сѡс ѡм грѡитъ дѡспре Рѡмѡни чѣи дин колѡ де Дѡнзре; тѡтѡши ѡсеѡитъ кѡ оѡрѡмѡтѡреле кѡпѡте воѡ сѡ кѡпрѡна ѡтѡмпѡлѡриле, кѡре лѡѡ венитъ лѡр, дѡпѡ че ꙗ́ зѡлеа лѡи Гѡлѡе ши ѡлѡи ѡврѡлїан деспѡрѡциндаѡсе ѡи де Рѡмѡни чѣи дин коаче де Дѡнзре, ѡв трѡкѡт дин колѡ де Дѡнзре, ши ѡколѡ сѡв ѡшезѡтъ кѡ лѡкѡшѡла

~~~~~

К А П Ъ.

ѡтѡмпѡлѡриле Рѡмѡнилѡр чѣлѡр дин колѡ де Дѡнзре, дин зѡлеа лѡи ѡврѡлїан пѡнѡ ла дескѡлекѡрѡ Бѡлгарилѡр ꙗ́ Мѡсїа.

§. ѡ.

Динтрѡ Рѡмѡни чѣи прѡсѡте Дѡнзре ѡв фѡст ѡпѡрѡци ла Рѡма ши ла Цѡриград. ѡл

Ала шѣптеле, дѣпз Ивреліан ла Рѡма ѡпзрѣт ѡв фост Галеріѣс Арментаріѣс, кѡм скріе Сѣѣтѣс Ивреліѣс Ріктор, дінтрѣ Рѡмжнїи чѣй де прѣсте дѣнзре нзскѣт ѡ Дакіа Ріпенсе, дрѣпт, дин Пзрїнци прѡщїи, ши ѣл ѡкж май наїнте ѡв фост пзсторїю де вїте, пѣнтрѣ карѣ саѣ ши ~~позекліт~~ Арментаріѣс, дѣрз ѡм фрѣмос ѡ трѣп, вестїт ши норокѡс ѡстѡш. Оўнде се нзскѣсе, ѡколѡ фѣ ши ѡгропѣт: кѣрѣ ѡлок ѣл ѡї пѣскѣсе нѣмеле Рѡмѣлїан де пре нѣмеле мѣмей сѡле Рѡмѣла. а)

Дѣпз Галеріѣс Арментаріѣс оўрмѣ ѡтрѣ ѡпзрѣціѡ Рѡманїлѡр Галеріѣс Максимїнѣс ѡскѣмене дінтрѣ Рѡмжнїи чѣй прѣсте дѣнзре, ка чѣл че ѣрѡ непѡт де сѡрз ѡв Арментаріѣс. Ячѣста ѡнаїнте де ѡсе фѡче ѡпзрѣт се кіема, Дѡра. Ши ѡчѣста ѡв фост нзскѣт дин Пзрїнци пзсторї, ши крескѣт ѡтрѣ пзсторї, тѡтѣши кжртѡс чинстѣ пре ѡамениї чѣй прѣнцелѣпци ши кжртѣрѣи, ши ѡв фост кѣ ліне нзрѡвѣрї. б)

Дин сѡнцеле ѡчѣстѣи ѡпзрѣт рѣмзсѣ ѡтрѣ Рѡмжнїи чѣй де прѣсте дѣнзре фамїліе стрѣлѣчїтѣ Дѡра, карѣ пзнѣ ѡсѣта ѡшѣптѣ спре зѣче дела Хѡ ѡши цїнѣ нѣмеле ѡчѣлѣ ѡтрѣг; ѡрз ѡтѣнчї ѡсѣпра оўнѣ дин фамїліѡ ѡчѣста, ѡнѣме ѡсѣпра ѡв Нїколѡе Дѡра, фїїнд лѣквїторїю ѡ ѡрѡшѣл Москѡпол, венирѣ ѡсѣпра ѡв бї. Тѣрчї, ка сѣл прѣдѣзе; ѣл ѡшѡ кѣ взрѣціе се пѣртѣ, кѡт ѡморѣ динтрѣ ѣї шѣсе. Чѣл ѡлци шѣсе Тѣрчї скѣпѣнд, ѡдѣнѡрѣ май мѣлци Тѣрчї, ка де нос сѣ вїнѣ ѡсѣпра зїсѣлѣ Нїколѡе Дѡра. Явѣїнд Нїколѡе де спре ѡдѣнѡрѣ ши кѣцѣтѣл Тѣрчїлѡр: ши ѣл ѡдѣнѣ взрѣци дин фѡра

ши

- а) Galerius autem fuit, licet inculta, agrestique justitia, satis laudabilis, pulcher corpore, eximius et felix bellator, ortus parentibus agrariis, pastor armentorum. Unde ei cognomen Armentarius fuit. Ortus Dacia ripensi. Ibi sepultus est: quem locum Romulianum vocabulo Romulae matris appellarat. *Sextus Aurelius Victor*, in Galerio Armentario.
- б) Galerius Maximinus sorore Armentarii progenitus, veroque nomine ante imperium *Dara* dictus, - - ortu quidem, atque instituto pastorali, verum sapientissimi ejusque ac literatorum cultor, ingenio quieto. *Idem*, in Galerio Maximino.

ши дин прѣлѣтѣній сзѣи. Къ карѣи ѿрзши ѿвинсе пре Тѣрчѣи, ши де ѿчѣа сз лѣвѣ ѿи гонѣи; ба пре кѣцѣи Тѣрчѣи ѿтѣмпина, пре тѣци ѿи оуѣидѣѣ; пре оуѣни де вѣи фѣрз мѣлз ѿи белѣѣ. Ба ши оуѣнѣр Грѣчѣи, карѣи ѿи грзѣ ѿпрѣтивз, ѿсѣменѣ ле фѣчѣѣ. Пѣнтрѣ ѿчѣсте грѣле тѣрзѣниѣ, че фѣче Николаѣе ѿчѣста Дѣра, ѿи мѣтѣрз порѣкла Дѣра ѿ Дѣра дела кѣвѣнтѣла Грѣчѣск Дѣрѣѣ, кареле ѿсѣмѣнѣзз бат, оуѣидѣ, белѣск, ши ѿшѣ Фамѣлѣи Дѣра де ѿчѣи ѿнаинте ѿи рѣмзсѣ порѣкла Дѣра, пѣнз ѿи зѣѣа де ѿсѣзѣи, кѣт ѿкѣм ши ѿсѣши ѣи ѿчѣи дин Фамѣлѣа ѿчѣѣ се кѣамз Дѣра.

ѿсѣменѣ дѣнтрѣ Рѣмѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнзре нзскѣт ѿ Дѣкѣа ѿчѣ де прѣсте Дѣнзре Личѣнѣсѣ фѣ ѿпзрѣт ла Рѣма. ѿчѣста ѣрѣ кѣсѣзѣтѣ рѣит къ Констанѣиѣ сѣра мѣрелѣи Констанѣин, ши къ мѣреле Констанѣтин ѿпрѣзѣнз ѿѣ ѿпзрѣцѣит. Сѣм Хѣрник, ши де трѣѣзз, към скрѣе вѣтрѣпѣсѣ а)

Ба ши прѣвѣстѣтѣла ѿпзрѣт ѿѣстинѣан дела Царѣградѣ дѣнтрѣ, Рѣмѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнзре ѿѣ фѣст, нзскѣт ѿ Дѣкѣа Медѣтерѣнеа. Кѣм къ ѿчѣста сѣѣ нзскѣт ѿ Дѣкѣа Медѣтерѣнеа, дѣтѣл де кѣѣр се кѣлѣѣѣе дин Неарѣѣѣа, ѿи. къ карѣѣ пре Еписѣпѣѣлѣ ѣѣрѣшѣлѣи ѿѣстинѣана прѣма ѿ Пѣтрѣи сѣле ѿл фѣче ѿрѣхѣеписѣпѣ сѣѣ вѣѣрѣ ѿѣстинѣан. Оуѣнде ѿшѣ грзѣѣѣе: „ѿм сокотѣт ѿ фѣи де лѣпсѣ, ка прѣсѣлѣвѣѣта Прѣфектѣрѣѣ, карѣѣ ѣрѣ ѿ Пѣннѣнѣа, ѿ прѣѣѣрѣнѣѣтѣ Пѣтрѣа нѣѣстрѣѣ сѣ ѣ ѿшезѣѣм; фѣинѣд къ Пѣннѣнѣа ѿдѣѣѣѣ нѣ ѣ прѣѣѣпѣрѣѣѣе де Дѣкѣа Медѣтерѣнеа“. Дин кѣвѣнтѣле ѿчѣле ѿле лѣѣи ѿѣстинѣан нѣ нѣѣѣѣѣ фѣи ѿдѣѣѣлз, към къ прѣфектѣрѣа дин Пѣннѣнѣа ѣѣѣѣ трѣѣѣѣѣѣ ѿѣстинѣан ѿ Дѣкѣа Медѣтерѣнеа; ѿчѣѣѣ ѿкѣѣ ѣѣѣѣ ѿдѣѣѣрѣѣт, къ Прѣфектѣрѣа ѿчѣѣѣ ѣѣѣѣ ѿшезѣѣт ѿѣстинѣан ѿ Пѣтрѣа сѣ; ѿшѣ дѣрз Пѣтрѣа лѣѣи ѿѣстинѣан, сѣѣѣ

лѣ-

a) Per haec tempora a Galerio Licinius imperator est factus, Dacia oriundus, notus ei antiqua consuetudine, et in bello, quod adversum Narseum gesserat: laboribus strenuus, et Officiis acceptus. *Eutropius* Lib. 10.

ΛΟΚΒΛ ΝΑΨΕΡΕΪ ΛΨΪ ΔΨ ΦΟΥΤ Α ΔΑΚΙΑ ΜΕΔΙΤΕΡΑΝΕΑ, ΑΚΖΡΙΑ ΑΖΚΒΗΤΟΡΪ
 ΕΡΑ ΡΩΜΑΪΝΪΗ ΧΕΪ Α ΖΪΛΕΛΕ ΛΨΪ ΓΑΛΑΤΕΝ ΨΪ Α ΛΨΪ ΔΨΡΕΛΑΪΤ ΕΨΪΨΪ ΔΙΝ
 ΔΑΚΙΑ ΛΨΪ ΤΡΑΪΑΝ, ΧΕ ΣΕ ΖΪΧΕ ΔΑΚΙΑ ΒΪΚΪΕ. ΑΤΡΨ ΑΨΕΛΑΨ ΚΪΠ ΚΒΨΑΪΝΤΨ
 ΨΪ ΣΤΕΦΑΝΨΣ ΓΑΛΑΓΓΪΣΣ ΔΕ ΣΤΑΤΨ ΒΚΛΕΪΣΙΕ ΠΑΝΝΟΝΪΨΣ ΚΑΡΤΨ Ε. ΚΑΠ.
 Α. ΔΕ ΟΥΝΔΕ ΟΚΡΪΣΕΜ ΚΒΨΒΪΝΤΕΛΕ ΑΖΨΔΑΪΤΕΪ ΝΕΑΡΑΨ. α)

ΟΪΝΤΨΡΨ Ψ ΑΔΟΛΑΨ ΪΣΤΕ, ΚΨ ΠΡΟΚΟΠΪΕ, ΟΚΡΪΤΟΡΪΟ ΤΡΕΨΕΣΚ ΔΙΝ-
 ΤΡΨ ΑΨΕΛΑΨ ΒΪΚ ΚΨ ΪΨΤΙΝΪΑΝ, Α ΚΑΡΤΨ Δ. ΔΕΨΡΕ ΖΪΔΨΪΡΪΛΕ ΛΨΪ ΪΨΤΙ-
 ΝΪΑΝ ΚΑΠ. Α. ΟΚΡΪΕ, ΚΨ ΛΟΚΒΛ, ΟΥΝΔΕ ΣΑΨ ΝΖΚΨΤ ΪΨΤΙΝΪΑΝ, ΪΣΤΕ ΛΑ
 ΔΑΡΔΑΪΝΪ. β) ΪΨΤΙΝΪΑΝΑ ΠΡΪΜΑ ΔΑΡΨ, ΠΑΤΡΪΑ ΛΨΪ ΪΨΤΙΝΪΑΝ ΪΣΤΕ Α
 ΔΑΡΔΑΪΝΪΑ, ΝΨ Α ΔΑΚΙΑ ΜΕΔΙΤΕΡΑΝΕΑ. ΔΕ ΟΥΝΔΕ ΟΥΡΜΨΞΨ, ΚΨ ΪΨΤΙΝΪΑΝ
 ΝΨ ΔΨ ΠΨΤΨΤ ΟΨ ΦΪΕ ΡΩΜΑΪΝ.

ΡΕΨΨΪΝΔ, ΚΨ ΔΕ ΪΣΤΕ ΛΪΠΟΨ Α ΚΡΨΔΕ, ΚΨ ΣΑΨ Ψ ΠΑΡΤΕ, ΣΑΨ ΔΛΤΑ
 ΔΨ ΜΪΝΨΪΤ; ΜΑΪ ΔΕ Α ΚΡΨΔΕ ΪΣΤΕ, ΚΨ ΔΨ ΜΪΝΨΪΤ ΠΡΟΚΟΠΪΕ ΨΜ ΠΡΪΒΑΤ
 ΔΕ ΚΑΤ ΑΠΖΡΑΤΨΑ ΪΨΤΙΝΪΑΝ ΚΨ ΠΨΒΛΙΚΑ ΝΕΑΡΑΨ; ΨΪ ΪΣΤΕ Α ΚΡΨΔΕ, ΚΨ

ΜΑΪ

- α) „Necessarium duximus, ipsam Gloriosissimam Praefecturam, quae in Pannonia erat, in nostra felicissima patria collocare; cum nihil quidem magni distat a Dacia mediterranea secunda Pannonia“. Apertissime hic dicitur translata Praefectura, quae in Pannonia erat, in Daciam mediterraneam: et quia collocata in patria Justiniani, nimirum Justinianae primae, haec urbs manifeste locatur in eadem Dacia. Hic enim sensus illius orationis esse debet: quia Dacia mediterranea satis propingua est Pannoniae secundae, in qua olim fuit Praefectura; ideo in hac Dacia, ac nominatim in patria nostra, eandem Praefecturam duximus collocandam. Nisi hic sensus sit, erit quispiam, cujus mysterium ne Oedipus quidem intelligat. *Stephanus Salagius* de Statu Ecclesiae Pannonicae, Lib. 5. cap. 4. num. 26.
- β) Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant, castello, cui nomen Bederiana, vicinum erat Tauresium; ubi natus orbis reparator Justinianus Augustus. Brevi spatio locum hunc moenibus quadratis circumdedit, singulisque angulis turri imposita effecit, ut Tetrapyrugia, seu Quadraturrita reipsa esset, ac diceretur. Juxta eundem locum urbem condidit nobilissimam, ac Justinianam *Primam* Latino vocabulo appellavit, nomenclationis mercedem altrici solvens. - - - Ut paucis absolvam, urbs est magna, frequens, rebus omnibus beata, jure metropolis universae provinciae. Praeterea sedes est Archi-Episcopi Illyriorum, cacteris Civitatibus ipsi, utpote omnium maximae, concedentibus, adeo ut honorem Principi et gloriam referat. Nam illa quidem se jactat alumno Imperatore: hic vero, grata vice, urbe condita gloriatur. *Procopius Caesariensis*, De aedif. Justinian. Lib. 4. cap. 1.

май вѣне шаг шѣт локъа нѣщери сѣле Іѣстиніан, де кжт Прокѣпѣ. Де вѣме че дѣрз Іѣстиніан локъа нѣщери сѣле зиче ѿ фѣ ѿ Дѣкіа медитеранеа; оуѣмѣзз, кз грешѣще Прокѣпѣ, кжнд скрѣе, кз Іѣстиніан ѿ фост нзкѣт ла Дарданіа. Нѣче нз поѣи, зиче, кз кѣвѣнтеле ѿ чѣле: „Дѣкіа медитеранеа“ ѿ ѿтрѣт поѣте ѿчи прии не грѣжа скрѣитѣорилѣр, ши пѣнтрѣ ѿчѣа ѿ локъа ѿчелора трѣѣѣе сѣсе пѣнз: „Дарданіа“ прекѣм вѣѣ Салѣгѣс ла канъа май сѣс нѣмѣт. а) Нз поѣи зиче ѿчѣа, пѣнтрѣ кз ѿтѣѣ, нѣчи оуѣн сѣмн де ѿ грешѣлз ка ѿчѣа нз поѣи ѿрѣтѣ. ѿпоѣ, ши ѿлте локъри сжнт ѿ лѣѣдѣта Нѣарѣѣ, де оуѣнде лѣмпѣде се кѣлѣѣе, пѣтрѣа лѣи Іѣстиніан ѿ фѣ фост ѿ Дѣкіа. Кз нѣмзрѣна Вѣпѣрѣхѣиле, кѣре сѣ фѣе сѣпт стѣпжнѣрѣ Арѣтепѣскѣпѣѣлѣѣ лѣи дѣла Іѣстиніана прѣма, пѣне ѿ фрѣнте Дѣкіа медитеранеа, кз ѿчѣѣте кѣвѣнтѣе: „ѿтѣт ѿѣа Дѣкіа медитеранеа, прекѣм Дѣкіа рѣпѣнсе. Чѣле лѣлте“. б) Оуѣнде кѣм кз дѣн кѣвѣнтѣѣ „ѿѣа“ оуѣмѣзз, кз Іѣстиніана прѣма ѿ фост ѿ Дѣкіа медитеранеа, ѿѣѣши Салѣгѣс ѿкз ѿ кѣнѣѣѣѣе. в) Ши кз че кѣѣерѣе ѣрѣ Іѣстиніан кѣтрѣѣ ѣѣѣра са, ши кѣм вѣѣ сѣ ѿ чѣнстѣѣкѣѣ; де ѿр фѣи фост Іѣстиніана прѣма ѿ Дарданіа; ѿ вѣѣ нѣмѣ ѿ нѣмзрѣѣ Вѣпѣрѣхѣилѣр ѿ фрѣнте: кѣрѣ ши рѣнѣѣѣѣ чѣл вѣн ѿкз ѿ поѣтѣѣ. Чѣ ѿ фрѣнте нѣмзрѣѣ Дѣкіа Медитеранеа, ѿрѣѣ Дарданіа дѣпѣ ѿлте Вѣпѣрѣхѣи. Не ѿдоѣт ѿѣѣѣѣ дѣрз ѣѣѣѣ, кз Пѣтрѣа лѣи Іѣстиніан ѿ фост нз ѿ Дарданіа, чѣ ѿ Дѣкіа Медитеранеа.

L 1.2

ѿѣѣ

- а) Vel igitur *Daciam mediterraneam* hic non scripserunt, quod malim, vel falsum scripserunt, quod est incredibile. Si *Daciae mediterraneae* Sufficiatur *Dardania*, salva erit et veritas, et existimatio Justiniani. *Salagius* cit. loc.
- б) Multis et variis modis nostram patriam augere cupientes, in qua primo Deus praestitit nobis ad hunc mundum, quem ipse condidit, venire, et circa Sacerdotalem censuram eam volumus maximis incrementis ampliare, ut primae Justinianae patriae nostrae, pro tempore Sacro-Sanctus Antistes non solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fiat: et ceterae provinciae sub ejus sint auctoritate, idest, *tam ipsa mediterranea Dacia*, quam *Dacia ripensis* etc. cit. Novella 11.
- в) Deinde quid est illud: *tam ipsa mediterranea Dacia*? Pronomen *ipsa* vel superfluum hic est, vel, si non est, tacite significat, Justinianam esse in *Dacia mediterranea*. *Salagius* cit. Lib. cap. 4.

Асз ши Прокóпѣ се поате оуни кз лзвдѣта Неарѡв, де ком зиче,
 кз Прокóпѣ грзѣше дѡпз мзсѡра Дардѡнѣй чѣ ѡнаинте де Йзрелѡн,
 ѡрз нз дѡпз чѣѡ че ѡи рзмзсѣ сѣи дѡпз че саз фзкѡт Дѡкѣа медите-
 рѡнеа. Ка сзсе причѣпз чѣѡ че зик сѣ, липсѣше сз не дѡвчем ѡ-
 мѣинте де кзвѣнтеле лѡи Сѣзтѡс рѡфѡс, кѡре лѣм скрис май сзс кап т.
 §. ѡ. кз кѡре ѡрѣтѡ сѣ, кз дзкѡндѡсе Рѡмѡнѣй дин Дѡкѣа лѡи Траѡн
 прѣсте дѡпзре; дѡѡв Дѡкѣй се фѣчерз ѡ цинѡтѡриле Мѣсѣй ши ѡ
 Дардѡнѣй. Дѣчи пѡртѣ ѡчѣѡ ѡ Дѡкѣй, ѡ кѡрѣ сѣрѡ Йзстинѣана При-
 ма, фѣина тзѡтѡ дин Дардѡнѣа чѣ вѣкѣе, пѡтѣ Прокóпѣ дѡпз стѣ-
 лѡа чѣл вѣкѣю, се зикз, кз лѡкѡл нѡщереѣ лѡи Йзстинѣан ѡв фост ла
 Дардѡнѣй. Гѡрз дѡпз мѡрѡиниле Дардѡнѣй чѣле нѡѡв нз поате сзсе
 зикз, ѡ фѣи Йзстинѣана Прѣма ѡ Дардѡнѣа, де ѡѡрз че лѡкѡл ѡчѣла де
 мѡлт саз кзпрѣнс ѡтрз хотѡреле Дѡкѣй медите-
 рѡнѣй.

К А П ТІ.

ѡтѡмпѡзѡриле Рѡмѡнѣилѡр чѣлѡр прѣсте дѡпзре дела де-
 скзлекѡрѣ Бѡлгарѣилѡр ѡ Мѣсѣа пзпз ѡ зѣлеле лѡи
 Йсаѡкѣе ѡнѣа ѡпзрѡтѡлѡи Грѣчилѡр.

§. ѡ.

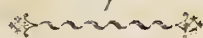
Рѡмѡнѣй ѡв ѡпзрѡцѣт кз Бѡлгарѣй ѡпреѡнз.

Пре Рѡмѡнѣй нз нѡмай нз ѡв пзгѡвѣит ѡтрѡ немѣка Бѡлгарѣй дѡпз
 че ѡв дескзлекѡт ѡ Мѣсѣа; чи ѡкз саз ѡфрѡцѣт ла ѡлѡлтѡ, дѡекз
 ѡпзрѡцѣѡ Рѡмѡнѣилѡр, пре кѡрѣй оуни ѡв кѣемѡт Мѣсѣй, дѡпз кѡм
 ѡм

ἄμ σπυς май сус кап ѱ. ѱ. ѱ. се ἄπρεβнѣ кѣ ἄпзрзцїа Бѣлгарилѡр.
 Де ἄчїа скрїе Никїта Хонїат ἄ Исакїе Ангел, Картк. ἄ. кз Исѧн ἄ-
 пзрѧтѣл Рѡмѧнїлѡр чѣлѡр дела Мѣнтеле Ёмѣ, ἄторкѧндѣсе ла Пѧтрїа
 са Мїсїа кѣ ἄжѣторїѡ де ѡстѧшї ἄδѣшї де прѣсте Дѣнзре, ἄдекѣ днн
 цѣфра Рѡмѧнѣккѣ, шї възжнд кз Пѧтрїа са Мїсїа ἄ кѣрзцїѡтѣ шї
 дешертѧтѣ де ѡасте гречѧккѣ; нѣ се ἄдестѣлѣ кѣ стзпжнїрѣ Мїсїей,
 чї сокотї де нѡѣ сѣсе скѡале ἄсѣпра Грѣчилѡр, ка сѣ ἄ дела дѧн-
 шїй Бѣлгарїа, шї ἄшѧ ἄпзрзцїа Мїсїлѡр, ἄдекѣ ἄ Рѡмѧнїлѡр, шї
 ἄпзрзцїа Бѣлгарилѡр, прекѣм ἄмжндѡѡ ἄчѣсте де демѧлт ἄѣ фост-
 лѡлѧлѧтѣ, ѡрзшї сѣ ле ἄпреѣне. а) Прѣкїѧр лѣкѣрѣ дѧрѣ ἄсте, кз ἄ-
 пзрзцїа Рѡмѧнїлѡр чѣлѡр прѣсте Дѣнзре, дѣпѣ дескзлекѧрѣ Бѣлга-
 рилѡр ἄ Мїсїа, днн бѣнѣ ἄцзлѣѣѣре лѡлѧлѧтѣ ἄтрѣ ἄчѣсте дѡѡ
 нѣмѣрї, се ἄпреβнѣ кѣ ἄ Бѣлгарилѡр. Де оḽнде оḽрмѣкѣз, кз ἄчѣ-
 сте дѡѡ нѣмѣрї, Рѡмѧнїй шї Бѣлгарїй ἄѣ ἄпзрзцїѡт ἄпреβнѣ ἄ
 Мїсїа, кѧрѣ дѣпѣ ἄчѣл сѧѣ зис Бѣлгарїа. Де оḽнде сѣ зїчем, кз
 тот де ἄ оḽна ἄ Бѣлгарїа сѣ фї фост Крѧїѡ днн вїца Бѣлгарилѡр,
 кѧрѣ нїмене нѣ пѡате вздї; тѡтѣшї нїчї ѡ скѣдѣре де ἄколѡ нѣ
 пѣтѣ сѣ вїнѣ Рѡмѧнїлѡр, прекѣм де ἄколѡ кз ἄпзрзцїа Оḽнгарїей
 ἄ ἄпреβнѧтѣ кѣ ἄпзрзцїа ἄѣстрїей, мзкѧр кз Крѧїѡл нїчї ѡдѧтѣ
 нѣ ἄ днн вїца Оḽнгарилѡр, тѡтѣшї кз дннцелѣ Оḽнгарилѡр прекѣм
 ἄрѧ ἄнѧннѣ де ἄ се фѧче ἄпреβнѧрѣ ἄчѣстѡр ἄпзрзцїй, ἄшѧ шї
 дѣпѣ фзкѣтѧ ἄпреβнѧре рзмѧсерѣ, шї рзмѧн ἄтрѣ ἄтрѣнїмѣ са пзнѣ
 ἄстѣзї. ἄшѧ дѧрѣ Рѡмѧнїй шї дѣпѣ дескзлекѧрѣ Бѣлгарилѡр ἄ Мї-
 сїа,

а) Οὐδ' ἡγάπων, εἰ τὰ ἑαυτῶν ἔχεσι σώζειν ἢ τὴν τῆς Μυσίας μόνον περιβαλῆνται
 τοπαρχίην, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ τὰ Ῥωμαίων μέγιστα βλάβεσι, καὶ τὴν τῶν Μυ-
 σῶν καὶ τῶν Βελγάρων δυναστείαν εἰς ἓν συνάψουσιν, ὡς πάλαι ποτὲ ἦν.
 ἑδαμῶς ἠνείχοντο. Mysiae incolumitate et dominatu non contentus, ma-
 xima Romanis detrimenta inferenda, et Mysorum ac Bulgarorum dominatum,
 ut olim fuisset, omni contentione conjungendum esse censuit. *Nicetas Cho-*
niates in *Isaacio*, Lib. 1.

ста, рѣшасѣрѣ ѿ мошѣнаѣ оѿла не сминѣици; ши прѣвѣм дин Бѣлгарѣ,
 ѿша ши дин-Рѣмѣни се ѿлеѣ пѣрѣрѣк вѣрѣици вѣрѣници спре пѣрѣтѣ-
 рѣк дѣрегѣторѣилѣр ши ѿчѣлѣр Политечѣи, ши ѿчѣлѣр де ѿаѣте.

Дѣшѣрт ѿѣте дѣрѣ Дѣчѣс, кѣнд ѿ Бѣртѣк ѿ де рѣгно Далмѣѣе,
 кап ѿ. фѣрѣ де ниѣи ѿ дѣваѣз, нѣмай кѣ бѣрѣе гѣлле, ка сѣ мѣ-
 рѣкѣ пре Словѣни сѣи, зѣче, кѣ Словѣни, ѿнѣме Бѣлгарѣи кѣ-
 принѣндѣ Илѣрикѣл, пре Рѣмѣни, кѣрѣи ѿрѣ ѿколѣ лѣкѣитѣрѣи, нѣ ро-
 вѣнт, ши ѿша сѣлѣвѣтѣл ѿчѣла нѣме Рѣмѣн лѣ Словѣни се фѣче нѣме
 де роѣ, ши Влах ѿѣ ѿчѣпѣт ѿ ѿсѣмнѣ роѣ, сѣлѣ шерѣ. ѿсѣмѣнѣ дѣ-
 шѣрт ѿѣте кѣнд ѿколѣши нѣрѣши нѣмай кѣ бѣрѣе гѣлле зѣче, кѣ ви-
 рѣитѣрѣи Бѣлгарѣи норѣде ѿтрѣи де Рѣмѣни дин цинѣтѣрилѣ чѣле
 дин колѣ де Дѣнѣре ѿѣ ѿдѣс роѣи прѣѣте Дѣнѣре ѿколѣче ѿпрѣвѣнѣ кѣ
 ѿймѣа. Вѣзи май сѣс кап. ѿ.

§. Б.

ѿпрѣциѣ Бѣлгарѣилѣр ѿѣ стѣрикѣтѣ Вѣсилѣѣ ѿпрѣтѣлѣ Грѣчилѣр.

Бѣлгарѣи фѣина ѿпрѣвнѣици кѣ Рѣмѣниѣ чѣи прѣѣте Дѣнѣре, кѣм
 май сѣс §. ѿ. сѣвѣсѣи, мѣлѣте рѣлѣ ѿ мѣлѣи ѿни фѣчѣрѣ Грѣчилѣр,
 де кѣре пѣине сѣнт ѿѣтѣрѣилѣ Грѣчѣиѣи, пѣнѣ че пре оѣрѣмѣ Вѣсилѣѣѣ
 ѿпрѣтѣлѣ дѣла Цѣриград ѿвинѣндѣи лѣ стѣрикѣ ѿпрѣциѣ, кѣм сѣрѣѣ
 Гѣѣргѣѣ ѿкрополѣта ѿ ѿѣтѣрѣиѣ са кап. ѿ. ши пѣнѣ ѿ зѣлѣле ѿѣи
 ѿсаѣкѣѣ ѿнѣлѣ ѿѣ пѣзѣтѣ Грѣчилѣр дѣре. а)

Н8

а) Ὑστα παρὰ τῆ Βασιλέως Βασιλῆος Χερῆται, ὅν διὰ ταῦτα Βουλγαροκτόνον
 ἢ Φίμν ἐκάλεσε Μέχρι γὰρ τῆ Βασιλέως Ἰσακίῃς ὑπόφορον τὸ γένος ἔτε-
 λαί Ρωμαίοις. Tandem ab Imperatore Basilio, quem non aliam ob cau-
 sam *Bulgarocotonum* dictum, fama atque auditione accepimus, debellati ad
 Imperatoris usque Isaacii tempora Romanis tributa pendebant. *Georgius*
Acropolitae Historiae cap. 11.

ИЗ ПОАТЕ ФИ АДОМЪ, КЪ КЪ КОПЧЕНИРЪ БЪЛГАРИА, ШИ РЪМЪЖНИИ
 ЧИИ ПРЪСТЕ ДЪИЗРЕ КЪ АПЪРЪЦИА АПР ФЪРЪ СЪПЪШИ АПЪРЪТЪЛЪИ ДЕЛА
 ЦАРИГРАДЪ. ДЪРЪ АЧЪА АЪКЪ Е АДЕКЪРЪТЪ, КЪ РЪМЪЖНИИ АЧЪРЪ ПЪМАИ
 АЧЪАЕ ПОРЪИЧИ АЛЕ АПЪРЪТЪЛЪИ ГРЕЧИА ПРЪИМЪ ШИ АЛЕ АПЛИНЪ,
 КЪРЕ АЕ ВРЪ; КЪРЕ ИЪ КОЛЪ, ИЪ АЕ ПРЪИМЪ. КЪ АША АЕ АЗЪ МЪРЪТЪРИ-
 СИТЪ НИКИТА ХОИЪТЪ А ИСААКИЕ АНГЕЛЪ, КЪРЪТЪ. А. КЪ РЪМЪЖНИИ АЧЪРЪ.
 АЪЖИДЪ МЪАТЕ ЧЕТЪЦИИ КЪ ФИРЪ ЛОКЪРИА ПРЪОАРТЕ АТЪРЪИТЕ, ШИ МЪАТЕ
 СЪРЪАМЪТЪРИИ, НИЧИ АДАТЪ ИЪ АЧЪ ПЪСАТЪ АЕ ГРЕЧИИ. ПЪИЪ КЪИДЪ ПРЪ ОУРЪ-
 МЪ АЗЪПЪДЪИДЪСЕ КЪ ТЪТЪА АЕ СЪТЪПЪИРЪ ГРЕЧИА; А) АРЪ АШИ ПЪ-
 СЕРЪ АПЪРЪЦИА СА А ПИЧЪОРЕ, КЪРЪА АПОИ АЪИЪГЪРЪ ШИ АПЪРЪЦИА
 БЪЛГАРИА. ВЪДЕСЕ ДИИ АЗЪДАТА МЪРЪТЪРИИРЕ АЪИИ НИКИТА ХОИЪТЪ,
 КЪ РЪМЪЖНИИ ШИ А ВРЕМИАЕ, КЪИДЪ АЪ ФОСТЪ СЪПЪШИ АПЪРЪЦИИ ГРЕЧИ-
 А, АЧЪ МОШИАЕ СААЕ, АРЪАШЕАЕ, ЧЕТЪЦИАЕ СААЕ, МЪРЕ ПЪРТЕ АЕ ЦЪРЪ
 А СА, СЪИДЕ ПЪМАИ РЪМЪЖНИИ ЕРА АЗЪКЪИТОРИИ: КЪРЪ ПЪРТЕ АЕ ЦЪРЪ АЗЪ-
 ДЪТЪА НИКИТА ХОИЪТЪ А ИСААКИЕ АНГЕЛЪ ДЪИВЕБИТЪ А КИАМЪ АИИИА. ЧИИЕ
 СЕ ПОАТЕ АДОИ КЪ АЧЪКЪТЪ АСЪМЕНЪ АЧЪ ЦИИЪТЪ РЪМЪЖНИИ ШИ А ЗИЛЕАЕ
 БЪЛГАРИА, АДЕКЪ АНАИИТЕ АЕ А АЪКЪПЪ ШИ БЪЛГАРИИ ШИ РЪМЪЖНИИ
 СЪПЪ СЪТЪПЪИРЪ АПЪРЪТЪЛЪИ ГРЕЧЕСКЪ? АЕ АИЧИ СЕ АТЪРЪЕСКЪ ЧЪАЕ АЕ
 АМЪ ЗИСЪ МАИ СЪСЪ КАПЪ И. С. А. КЪМЪ КЪ РЪМЪЖНИИ ЧИИ ПРЪСТЕ ДЪИЗРЕ ИЪ АЪ
 ФОСТЪ ГИИТЪ ПОМАДЪ, АДЕКЪ АМАНИИ ФЪРЪ АЗЪКАШЪ СЪТЪТЪТЪТОРИИ; НИЧЕ
 ИЪ АЪ ФОСТЪ ТЪЦИИ ПЪСЪТОРИИ, ПРЪКЪМЪ АИ ДЕФЪИМЪ АЪЧЪИ.

К А П. АИ.

- а) Ἐαυτῶ δὲ μαλιζα καὶ Ρωμαίοις ἐκπολεμώτας, τὲς κατὰ τὸν Αἴμιον τὸ ὄρος
 Βαρβάρως, οἱ Μυσοὶ πρότερον ἀνομάζοντο, νυνὶ δὲ Βλάχοι κικλήσκονται.
 Οὗτοι γὰρ ταῖς δυσχωρίαις πεποιθότες, καὶ τοῖς φρερίοις Θρασυόμενοι, ἅ
 πλῆσι τὰ ἴσι καὶ ὄρθα κατ' ἀποτόμας κείμενα πέτρας, καὶ ἄλλα τε μὲν κατὰ
 Ρωμαίων ἐμεγαλάνυχταν, τότε δὲ πρόφατιν εὐρικότες τὴν τῶν οἰκίων Θρα-
 μάτων ἀπαγωγὴν καὶ κάκωσιν ἑαυτῶν, ἐς ἀποσιάν λαμπρὰν ἀνεκίχτηταν.
 Ἦταν δὲ οἱ τῶ κακῶ προτεργοί, καὶ τὸ ἔθνος ὅλον ἀνατάσαντες, Πέτρος τις
 καὶ Αἰάν, ὁμογενεῖς καὶ ταυτόσποροι. Tum barbaros, Haemi montis ac-
 colas,

К А П. Ді.

ΑΤΤΑΜΠΛΑΪΡΙΛΕ ΡΩΜΑΝΙΛΩΡ ЧѢΛΩΡ ΠΡΕΣΤΕ ΔΩΝΖΡΕ Α ΖΙΛΕΛΕ
ΛΒΗ Ισαάκιε Άγγελ ΑΠΖΡΑΤΒΛΒΗ ΓΡΕЧИΛΩΡ.

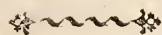
§. Α.

СЕ СПДНЕ ПРИЧИНА, ПЕНТΡΩ ЧЕ ΡΩΜΑΝΗΙ ЧЕΙ ΠΡΕΣΤΕ ΔΩΝΖΡΕ
ΑΒ ΦΖΚΩΤ ΡΕΒΕΛΙΕ ΑΣΠΡΑ ΑΠΖΡΑΤΒΛΒΗ ΓΡΕЧЕСК.

Εκρίε Νικίτα Χονιάτ Α Ισαάκιε Άγγελ, Βάρτκ Α. кап. Д. кз ΑΠΖΡΑ-
ΤΒΛ Ισαάκιε Άγγελ, ΜΥΡΙΝΔΒΗ ΜΒΑΡΚ, ΒΡΩ СЗ Α ΦΑΤΑ ΛΒΗ ΒΕΛΑ ΚΡΑЮ-
ΛΒΗ ΟΥΝΓВРИΛΩΡ, КАРК НВ ΕΡΑ ΑΚΖ ΔΕ ΖΚЧЕ ΑΝΗ. ШИ НЕВРЖИΔ ΕΛ
СПРЕ ΚΕΛΤΒΑΛΑ ΗΝΤΕΙ Α ΔΑ ΒΑΝΗ ΔΙΝ ΚΖΜΑΡΑ ЧК ΑΠΖΡΖΤΕСКЗ; СИΛΗ
ΤΟΑΤΖ ΚΕΛΤΒΑΛΑ ΑЧЕА СЗ Ω ДК ВРАШЕЛЕ ШИ ЦЪРИЛЕ: КВ КАРК ШИ ΑΛ-
ТЕ ВРАШЕ, МАИ ВЖТΟΣ ЧѢЛЕ АНΧΙΤΑΛΒΛΒΗ ΑΒΕЧИНАТЕ ΦΟΑΡТЕ ΛΕ ΝΖΚΖ-
ЖИ: ШИ ПРЕ ΡΩΜΑΝΗΙ ЧЕΙ ΔΕΛΑ ΜΩΝΤΕΛΕ ΕΜΒ ΑΣΠΡΑ СА, ШИ ΑΣΠΡΑ Α-
ΠΖΡΖЦΙΕΙ ΡΩΜΑΝΙΛΩΡ ΑИ ΑΤΖΡЖТЪ. ГѢРШИ ΑСЗМНЪМ АЧИ, КЗ НН-
КІТА ΧΟΝІАТ, ШИ ΑЦИ СΚΡІТОРІ ΓΡΕЧЕШИ, ПРИН ΑΠΖΡΖЦІА ΡΩΜΑΝИ-
ΛΩΡ, ΑЦЕΛΕГ ΑΠΖΡΖЦІА ΓΡΕЧИΛΩΡ, ШИ ПРИН Ρωмаѿи, КΑΡΕ ΛΖΤΙΝѢЩЕ СЕ
ΑΤΟΑΡЧЕ, ΡΩΜΑΝИ, ΑЦЕΛΕГ ПРЕ ΓΡΕЧИ.

ФІИИΔ ΔΑΡΖ ΑΤΖΡЖТΑЦІ ΡΩΜΑΝΗΙ ΑЧЕА, ПЕНТΡΩ КЗ ΜΒΛТЕ ВІТЕ ΛΕ
ΛΒΑСЕ ΩΑΜΕΝΗΙ ЧЕΙ ΑΠΖΡΖТΕШИ, ШИ ΔΕΛΑ ΑЧЕАШИ ПЪТІМІСЕ НЕКАЗВРІ;
ΑΤΡΖ

colas, sibi et Romano Imperio infestissimos reddidit, qui olim Mysi, nunc
Blachi nominantur. Hi enim angustiis et castellis freti quae plurima habent
praeruptis saxis inaedificata: cum prius etiam Romanos parum curarent, tum
per causam abacti pecoris et vexationum quas tolerassent, aperte defece-
runt. Ejus defectionis principes et auctores fuere duo ex illa gente fratres,
Petrus et Asan. *Nicetas Choniates* in *Isaacio Angelo* Lib. 1.

А́трѡзъ а́чкѣте до́й Фра́циѣ Рѡмѡ́ннѣи дѣи́трѡзъ а́чѣашѣи Рѡмѡ́ннѣи Пѣ́трѡзъ ши
 Исѡ́нъ, Фѣ́и́ндѣ а́пзрѡ́тѡзѡла ла Ки́псѣ́лѣ, се дѡ́к ла дѡ́нѡзѡла, ши че́р, ка-
 сѡ́и прѣи́мѣ́скѡзъ солдѡ́ци а́трѡзъ Лѣ́гѣо́анѣлѣ чѣ́лѣ грѣ́чѣиѣи, ши сѡ́з ле дѣ́
 ѡ́ пѡ́ци́нѡзъ мо́шѣе че́рѣ а́ мѡ́нѣлѣ ѡ́мѡзъ. Ка́рѣ́ недѡ́вѡ́нѣи́ндѣ дѣла а́-
 пзрѡ́тѡзѡла, ши вѡ́зѡ́ндѣ, кѡ́з сѡ́нѣт а́шѡ́ недѡ́вѡ́нѣи́ндѣ а́ сѡ́мѡзъ а́нѡ́нѣи́нѣ́тѣ а́пз-
 рѡ́тѡзѡлаѣи; а́чѣпѡ́рѡзъ а́ кѡ́рѣи, ши а́ се лѡ́зѡ́дѡ́, кѡ́з а́торѡ́кѡ́нѣндѡ́сѣ а́ка́сѡзъ
 вѡ́рѡ́ фѡ́чѣ рѣкѣ́лѣѣ. Пѣ́нѣтрѡ́зъ ка́рѣе вѡ́рѡ́зъ дѣи́нѣи порѡ́нѣкѡ́ лѡ́и́ Иѡ́аннъ Сѣва-
 стѡ́крѡ́тѡрѡзъ фѡ́зъ дѡ́тѡзъ ѡ́ пѡ́лѡ́мѡзъ прѣ́стѣѣ ѡ́вѣрѡ́зъ лѡ́и́ Исѡ́нъ: ка́рѣ́ пѡ́лѡ́мѡзъ
 скѡ́мѡ́нѡзъ фѡ́арѣ́тѣ кѡ́зѡ́зъ а́пзрѡ́тѡзѡлаѣи Исѡ́анѣ́тѣи а́нѣ́лѣ, ши ла тѡ́атѡзъ а́пзрѡ́-
 ци́ѡла Грѣ́чѣи́лѡ́рѡ, прѣ́кѡ́м де а́чѣи а́нѡ́нѣи́нѣ́тѣ вѡ́м а́рѡ́тѡ́дѡ́. Кѡ́з а́торѡ́кѡ́нѣндѡ́сѣ
 а́ка́сѡзъ а́чѣи́ до́й Фра́циѣи Пѣ́трѡзъ ши Исѡ́нъ, прѣ́нѣсѣрѡ́зъ а́ а́вѣи́тѡ́ прѣ́ Рѡмѡ́ннѣи,
 ши а́и а́вѣ́рѡ́зѡ́тѡ́, ка́ тѡ́ѡ́ци сѡ́зѣе скѡ́лѣе кѡ́з а́рѡ́мѣ а́сѡ́пра; а́пзрѡ́тѡзѡлаѣи
 Исѡ́анѣ́тѣи а́нѣ́лѣ, ши а́сѡ́пра Грѣ́чѣи́лѡ́рѡ-

Д. В.

Мѡ́щѣшѡ́вѡ́зѡла, кѡ́з ка́рѣе зѣи́шѣи́ Фра́циѣи а́вѡ́ фѡ́кѡ́дѣ́т прѣ́ Рѡмѡ́ннѣи
 сѡ́зѣе скѡ́лѣе кѡ́з рѡ́зѡ́вѡ́ю а́сѡ́пра Грѣ́чѣи́лѡ́рѡ, ши а́чѣпѡ́вѡ́тѡ́зѡла
 рѡ́зѡ́вѡ́юлаѣи.

Рѡмѡ́ннѣи, прѣ́вѣи́ндѣ ла а́чѣ́кѡ́, кѡ́з Грѣ́чѣи́и а́вѡ́ ѡ́щи́ де а́жѡ́нѣе, вѣ́нѣе
 а́трѡ́рѡ́мѡ́тѣе, а́вѡ́зѡ́атѣ ла рѡ́зѡ́вѡ́ю, ши кѡ́з тѡ́атѣ мѡ́зѡ́нѣи́лѣ че́ сѡ́нѣт де
 а́нѣ́псѡ́з ла рѡ́зѡ́вѡ́ю а́тѡ́зрѣ́тѣе; а́вѣ́ сѡ́фѣ́ѡ́лѡ́з а́ прѣ́и́мѣи́ а́дѣ́мѣнѡ́зѡла лѡ́и́ Пѣ́трѡзъ
 ши а́лѡ́и́ Исѡ́нъ, ка́ сѡ́зѣе скѡ́лѣе кѡ́з рѡ́зѡ́вѡ́ю а́сѡ́пра Грѣ́чѣи́лѡ́рѡ. Дѣ́чѣи́ зѣи́-
 шѣи́ до́й Фра́циѣи а́чѡ́стѡ́зъ тѣ́хнѡ́зъ, сѡ́з мѡ́щѣшѡ́вѡ́ а́флѡ́рѡ́зъ. Кѡ́з, прѣ́кѡ́м а́ко-
 лѡ́шѣи́ ка́п ѣ́. скрѣ́ѣе Нѣ́кѣ́тѡ́ Хѡ́нѣ́ѡ́тѡ́, фѣ́чѣ́рѡ́зъ ѡ́ вѣсѣ́рѣ́кѡ́зъ прѣ́ нѡ́мѣлѣе
 сѡ́фѣ́нѣтѡ́зѡлаѣи Дѣ́мѣ́трѣе; ла а́чѣ́кѣ́ вѣсѣ́рѣ́кѡ́зъ мѡ́лѡ́ци а́дрѡ́зѡ́чѣи́циѣи ши вѡ́рѡ́вѡ́циѣи
 ши мѡ́вѣ́рѣи́ а́дѡ́нѡ́рѡ́зъ, прѣ́ ка́рѣи́и а́и а́вѡ́зѡ́дѡ́, ка́ кѡ́нѣндѣ а́и ва а́пѡ́кѡ́ не-
 вѡ́мѡ́, ши вѡ́рѡ́ фѣ́и́ кѡ́з ѡ́кѣи́и крѡ́нѡ́циѣи а́торѡ́шѣи, ши кѡ́з пѡ́рѡ́зѡла рѡ́зѡ́нѣи́ндѣи́т,
 а́трѡ́зъ а́чѣ́кѣ́ тѡ́рѡ́вѡ́тѡ́зъ стѡ́рѡ́пѡ́лѡ́зѡ́ дѣ́и́ндѣ сѡ́з стѡ́рѣ́ѣѣ а́ гѡ́рѡ́зѡ́ мѡ́рѣе: кѡ́з дѣ́мѣ́-

се ѿдестѣларѣ нѣмаи кѣ словозѣнїа, чи се рѣвзрѣсарѣ прин сѣте ши прин ѿраше, кѣре ѣра депѣрте де мѣнтеле ѣмѣ. Оу̀нѣа динѣрѣ чей дои ѿраши, Пѣтрѣ ѿши пѣсе корѣнѣ де ѿр пре кап, ши ѿкѣлацѣ пѣпѣчи рѣшїи. ѿша дѣна ѣи нѣвѣалѣ ѿсѣпра ѿрашеаѣр чѣлаѣр Грѣчїи, мѣлаци ѿаменїи де чїнсте, мѣлаци вѣи, ши вїте, ши де ѿте довитѣаче нѣмѣр мѣре фѣарте дѣсерѣ де пре ѿколѣ. Госѣна ѿпѣратѣла Ісаѣкѣ кѣ ѿастѣ са ла дѣншїи; ѣи ѿрѣши се тѣсерѣ ла лѣкѣри стѣрѣмѣте, ши нерѣсѣвѣтѣте, оу̀нде мѣлат ѿмѣнарѣ, пѣнѣтрѣ кѣ ѿвѣна ѣи ѿасте пѣцинѣ нѣ кѣтеѣа сѣ ѿсѣ ла лѣргѣ. ѿтѣнчи дѣде дѣмѣнѣѣ ѿ нѣгѣрѣ мѣре фѣарте, кѣ кѣрѣ се ѿвѣркѣ тот мѣнтеле, оу̀нде ѣра Рѣмѣнїи, ши нерѣнѣа ѣи немѣка, ѿтѣ фѣрѣ вѣсте Грѣчїи дѣѣ нѣвѣалѣ ѿсѣпра лѣр. Кѣ кѣре ѿтѣмѣларѣ неаѣепѣтѣтѣ рѣсипїндѣсе Рѣмѣнїи, Кѣпетѣнїиле ши повѣцѣнѣтѣрїи ѿастей Рѣмѣнїи кѣ чѣта прѣтенилаѣр сѣи тѣрѣѣрѣ прѣсте дѣнѣре ѿ цѣра Рѣмѣнїѣскѣ, оу̀нде фѣкѣна легѣтѣрѣ кѣ Кѣмѣнїи, пре кѣрїи маи сѣс, кап ѿ. ѣ. ѿ. ѿм ѿдеверїт ѿ фї фост Рѣмѣнїи, оу̀нїи ла ѿлѣлтѣ Рѣмѣнїи чей прѣсте дѣнѣре кѣ Рѣмѣнїи чей дин кѣаче де дѣнѣре се ѿтѣарсерѣ кѣ ѿпѣратѣла Ісѣн де нѣѣ ѿсѣпра Грѣчилѣр. дѣчи Ісѣн ѿжѣнѣнѣ ла Пѣтрїа са Мїсїа, кѣрѣ ѣра дешѣртѣ де ѿасте Грѣчѣскѣ, ши не ѿдестѣлїндѣсе кѣ Домнїа Мїсїей, се сокотї сѣ фѣкѣ мѣлат рѣѣ Грѣчилѣр, ши ѿпѣрѣциѣ Мїсїилѣр ши ѿ Бѣлгарилѣр ѿрѣши, прѣкѣм ѿѣ фост маи демѣлат, сѣ ѿ ѿпреѣне.

§. 7.

Рѣмѣнїи бат пре Іѣѣнн Канѣакѣѣѣн Кесѣрюл ши тѣлтѣ ѿастѣ Грѣчѣскѣ.

Канѣакѣѣѣн Кесѣрюл, кѣреле ѿвѣ мѣре пре сѣра ѿпѣратѣлаѣи Ісаѣкѣ ѿнѣел, фѣ тримїс кѣ ѿасте Грѣчѣскѣ ѿсѣпра Рѣмѣнїилѣр. ѿчѣст ѿ

§. 5.

Ἀπζράτβα Γρεχίλωρ Ἰσαάκιε ἄγγελ ἰαζши се сколаз ἄσπρα
Рωμѣниλωρ кѣ ѡастѣ Гречѣскз, шѣ рзмѣне езт ѣт.

Ἀпζράтβα Ἰσαάκιε ἄγγελ σφзтвѣндѣсе кѣ кѣпѣл сѣз, кѣ рзсвѣѡѡа
чѣл дин тѣѡ нѣ лѣз пѣртѣт ἄсπρα Рωμѣниλωρ кѣм се кѣдѣ, ἰаζ-
ши се мѣрѣинѣи, ἄсши кѣ кѣпѣл сѣз сѣсе сколае ἄсπρα ἄчѣлораши
Рωμѣни. Дѣчи порѣинд ѣл кѣ ѡастѣ Гречѣскз, шѣ ἄжѣнгѣнд ла Таѣ-
роком, ѣ се фѣкѣ де шѣре, кѣ Рωμѣнѣи прѣдѣзз лѡкѣриле чѣле ἄ-
вѣчинѣте Дѣрдѣи, шѣ кѣм кѣ мѣлѣи Гречѣи ἄколѡ ἄѣ ѡморѣт, шѣ нѣ
май пѣцини ἄѣ принѣ, шѣ ἄкѣм кѣ прѣзѣи фѣорте мѣри ἄкѣрѣѣи
ерѣѣ сѣсе ἄтѣорне ἄкѣсз; се сѣе кѣларе, шѣ нѣаптѣ порнѣѣе кѣ
ѡастѣ са, кѣ кѣрѣ ἄжѣнгѣнд ла лѡкѣл, чѣ се кѣамз вѣстѣрне, шѣ
нѣвзѣндѣсе ἄколѡ нѣчѣи оѡн Рωμѣн, кѣ лѣниѣе ἄши ѡдиѣни ѡастѣ.
Дѣпѣ треѣи зѣле порнѣнд де ἄколѡ, диминѣѣѣа пѣшѣѣе кѣтрѣ вѣрѣе,
нѣ мерѣѣе кѣле ἄкѣ де пѣтрѣ парѣанге, (ѡ парѣангз ἄсте лок ка
де треѣи зѣчи де Ѣтѣдѣи) кѣнд ἄжѣнѣе ла дѣнѣѣла оѡн ѡм спрѣнтен,
кѣрѣле ἄвѣл ἄши трѣѣѣ сѣфлетѣла де ѡстенѣт, ἄчѣла спѣне, кѣ Рωμѣ-
нѣи нѣ депѣрте де ἄколѣ се ἄтѣрк кѣтрѣ кѣсз кѣ прѣзѣиле, шѣ мерѣ
кѣтинѣл, фѣинд кѣ нѣчѣи оѡн вѣрѣмѣаши нѣ ἄѣ вѣзѣт пре ἄколѡ, шѣ

СЖНТ

εἰσαυ καὶ κατετκήρωσεν. Et in ejus locum Joannes Cantacuzenus Caesar,
qui Imperatoris sororem in matrimonio habebat, sufficitur. - - Cum autem
barbaros vitata planicie in montibus se tenere audivisset, non cogitavit illos
resciendarum virium causa, et quo tutiores sint ibi commorari: sed id fac-
tum timiditatem interpretatus, in medio campo castra posuit, neque custo-
diis neque excubiis accuratioribus usus, neque vallo communito. Itaque
noctu a barbaris oppressus, vix evadit, exercitu variis modis afflicto. Nam
alii jacentes in tentoriis occidebantur, alii inermes in fuga capiebantur. - -
Romanis ita victis et fugientibus, omnia tabernacula sunt direpta, et vexilla
capta, et aureae Caesaris vestes ferrugineo colore interpunctae: quas Petrus
et Asan induerunt, ante exercitum incedentes, et tabernacula sua in planicie
fixerunt. *Nicetas Choniates in Isaacio Angelo Lib. 1. cap. 6.*

сжнт шї ѿсврчинѧщї кѡ прѣзїле кѧре ѧѡ кѡщїгѧт. Де оũнде ѧдѧтѡ ѧшї рѣндѡї ѡстѣ ѧпзрѧтѡл, шї пѡрчѣсе ѧтра колѡ, пре оũнде ѧї фѡ спѡс кѡ мерг Рѡмѧнїї. Пре кѧрїї възѧндѡї ной, зїче Нїкїта Хонїѧт, шї ѧсѣменѣ възѧндѡвне ѣї пре ной (кѡ шї ѣѡ, зїче, ѣрам кѡ ѧпзрѧтѡл ка Скрїпторїѡ лѡї) Скїдѧї, ѧдекѡ Вѡмѧнїї сѧѡ Рѡмѧнїї чей дїн цѣра Рѡмѧнѣскѡ, (кѡ Нїкїта пре Рѡмѧнїї чей дїн цѣра Рѡмѧнѣскѡ ѧї нѡмѣще Скїдѧї) Скїдѧї, зїсѣї, шї Рѡмѧнїї дѧнд прѣзїле ла вѡв кѡтѡва компѧнїї де ѧї лѡр, шї порѡнчїндѡлѡ, ка пре кѧле сѡѡртѡ, шї кѡ грѧвѡ сѡ мѣргѡ, пѡнѡ вѡр ѧжѡнѡ ла мѡн-те, чѡ лѧлцї ѧдѡнѧндѡсе ла ѡлѧлтѡ, фѡрѡ фрїкѡ стѣтерѡ ѧнѧїн-тѣ кѡлзрїмѡї Грѡчїшї, дѡпѡ ѡбїчѣѡл лѡр ѡшїндѡсе. ѧдекѡ, кѧнд се ѧпропїѧ де Грѡчї, слѡвѡзѣ сѡѡѡцї, шї се лѡптѧ кѡ сѡлїце. Кѡ-рѧнд дѡпѡ ѧчѣл се ѡпїнтѣ ла фѡгѡ, ка сѡ ѧдѡмѡнѣскѡ пре Грѡчї ѧ фѡ-цїшї дѡпѡ ѣї, шї ѡрѡшї ка пѧсѡрїле кѡрѧнд ѧторкѧндѡсе ѧнѧпѡї, фѡ-цїшї кѡ мѡлт мѧї вѡртѡс дѧ рѡскѡїѡ. Кѧрѣ де мѡлте ѡрї фѡкѧнд, шї фїїнд ѧкѡм вїрѡвїтѡрї, лѡсѡрѡ ѧвѡртїтѡрїле ѧчѣлѡ, шї ѧпѡкѧрѡ ѧмѧнѡ сѧвїлѡ. ѧтѡнчї кѡмплїтѡ стрїгѡрѡ ѧнѡлцїкѧнд, мѧї кѡрѧнд де кѡм ѧї грѡї нѡкѡлїрѡ ѧсѡпра Грѡчїлѡр, пре кѧрїї шї пре чей че се ѡшїѣ шї пре чей че фѡѡѣ ѧтѡкѡм ѧї ѡмѡрѡрѡ. а)

Дѡпѡ

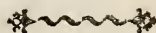
- а) Κάτις ἑυζωνος ἐφίσταται ἀνὴρ, τὸ τῆς ἀγγελίας ἔχων ἐπὶ τῷ προσώπῳ κακῶν, καὶ ἔλεγε τὸ πνεῦμα συχνακίς ἀναλαβόμενος, ἀγχε πῶς μετ' ἀκμολωσίας τὸ ἀντίπαλον ὑποσρέφειν, ἀνεμένειν τὰ πλεῖστα τὴν πορείαν κατ' ἄμφω ποιέμενον, ὅτι τε εὐδὲνα ἐάρακεν ἀντίμαχον, καὶ ὡς ἔμφορτον παμπόλλων λήϊσμων. αὐτίκα γένε ἐς ἡγεμόνας τὸ συνόν ἐκείνῳ διελὼν ζράτευμα, καὶ σχῆμα παρᾶταχος θέμενος, ὠδευεν ἐκείνῳ ἢν ὁδοιπορεῖν ἐλέγετο τὸ πολέμιον. ἐπεὶ δὲ ἴδομεν τε καὶ ἐβᾶθημεν (συνασόμεν γὰρ καὶ αὐτὸς Βασιλεῖ ὑπογραμματεύσαν) οἱ μὲν Σκύθαι καὶ Βλάχοι τὴν λείαν παραδόντες-τισὶν ἐξ αὐτῶν μοίραις, ἐκέλευσαν τὰς ἐπιτομωτέρας ἐναλέγεσθαι τῶν ὁδῶν, καὶ τὴν πορείαν ἐπιτίθειν; ἕως ἂν ἐφάφωνται τῶν ὀρειῶν. οἱ δ' ἄλλοι συσραφέντες, ἐδέχοντο εὐφραταῖς τὰς κατ'

Δύοι ἀρχαὶ Ἀπορκίνδασε Ἀπζράτσα Ἰσαάκιε λα Цариград, πρεκѣм ἀ-
 κολόши Картѣ ѿ. кап ἄ. σκρίε Никита; рзсзрѣнд примзвѣра ѿрзши се
 Ἀτόαρсе ἀσѣпра Рωμѣнилωρ, пре кἀрѣи Никита саз ѡβичнѣйт ἄй κίεμά
 шѣ Мисѣ, βѣзѣ май сзс кап ѱ. ѱ. ѱ. шѣ трей лѣни Ἀтрѣѣи Ἀдешѣрт
 ши кз мѣлтз ѡстѣнѣлаз Ἀκζнμзрѣнд шѣ βзтѣнд ла Чѣтѣтѣ, че се κί-
 ἄμз Ловицз, немѣка ѱспрзвѣнд, се Ἀτόαρсе кз βззελε οὔνφλάτε Ἀκἀсз. α)

Δύοι

κατ' αὐτῶν ἱππαζομένοις Ῥωμαίοις, καὶ τὸν πάτριον αὐτοῖς καὶ ἡγάδα τρό-
 πων μαχόμενοι, ἐπίοντες ἠφίσταν ἔειλεννα, καὶ δόρασι προσεπλέκοντο, μετὰ
 βραχὺ δὲ μεταβαλόντες τὴν ὁρμὴν εἰς φυγὴν, καὶ καταδιώκειν ὀπίσω σφῶν ὡς
 φυγάδων τὸ ἀνθ' ἀμέμενον ἐρεθίζοντες αὐτοῖς ὡς ἐδὲ πτηνὰ τὸν ἄερα τέμνοντα,
 τὰ νῶτα εἰς τὴν τῶν ὄψεων μετατιθέμενοι χώραν ἐνώπιον τοῖς ἐπιῶσιν ἐμά-
 χουτο, καὶ πολλῶν γενναϊότερον συνεπλέκοντο καὶ τῆτο πολλὰκις πεποικότες,
 ὡς ἤδη τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἐπικρατέστεροι, ἕκεί' ἐμμένητο τῶν ἐλίξεων, ἀλ-
 λά τὰ ξίφη γυμνίσαντες, καὶ τινα βοῶν ἐκπληκτικωτάτην ἐκρήξαντες, μικρῶ
 καὶ ἐνοήματος τᾶχιον Ῥωμαίοις ἐπέπεσον, καὶ τὸν μαχόμενον ὁμοίως καὶ τὸν
 δαλαινόμενον καταλαμβάνοντες ἐξεβέριζον. *Mali nuncius adest, homo qui-
 dam expeditus, qui spiritu ex festinatione subinde interrupto, narrat, hostes
 non procul inde cum praeda reverti, ac pedetentim fere incedere, quod et
 nullum hostem invenissent, et manubiis onusti essent. Quare statim exer-
 citu inter duces distributo, et acie instructa, eam viam institit, qua in-
 cedere hostes ferebantur. Quos ubi vidimus, et vicissim conspecti sumus
 (nam et ego Imperatorem pro scriba comitabar) Scythae et Blachi, praeda
 cohortibus aliquot suorum tradita, eos compendia itinerum sectari, et acce-
 lerare, dum montana attingerent, jusserunt. Reliqui conglobati, Romanum
 equitatum intrepide exceperunt, patrio ritu pugnantes. Nam cum accede-
 rent, sagittas conjiciebant, et hastis congredebantur. Paulo vero post im-
 petu in fugam converso, hostibus ad persequendum irritatis, rursus instar
 volucrum subito reversi adversa fronte multo fortius dimicabant. Quo saepe
 facto, cum jam superiores essent, omissis illis anfractibus, gladios strinxer-
 unt, et horribili clamore sublato, dicto citius in Romanos irruerunt, et pu-
 gnantes et fugientes ex aequo occiderunt. *Nicetas Choniates in Isaacio
 Angelo Lib. 2. cap. 1.**

α) Ἦρι φαίνετι ἔξεισιν αὐτοῖς, καὶ μετῆσι τὲς Μυτῆς. Οὐλας ἔν μῆνας τρεῖς ἐξη-
 νυκάς, καὶ περὶ τῆ φρερίε κατασχεσιν, ὃ Λοβιτζὸς ἐπικέκληται, πλεῖσα πεπο-
 νηκῶς, ἀτελες τὸ ἐγχεῖρημα καὶ πάλιν ἀπολιπὼν, ἰκᾶθεν μεδίεσται, καὶ τὴν
 Βασιλίδα τῶν πόλεων ἕσοισιν. *Veris initio rursus contra Mysos egres-
 sus,*

Дѣпз ачѣж, кѣм скрѣе аколѡшй ѿ Картѣ г. кап. г. Никѣта, фѣ-
 инд кѣ Рѡмѣнѣй кѣ Кѣманѣй, адекѣ кѣ Рѡмѣнѣй чей дин цѣра Рѡ-
 мѣнѣскѣ цѣрѣле грѣчилѡр кѣ фок шй кѣ фѣер ле пѣстѣа: ѿпзрѣтѣла
 Ісаакѣе ѿрѡшй ѣшй кѣ ѡастѣ асѣпра Рѡмѣнилѡр, шй мѣрсе пѣпз ѿ
 мѣнтеле ѣмѣ. Чѣ непѣтѣнд фѣче немѣка лѣкрѣ врѣдник де фѣцошѣрѣ
 чѣ ѿпзрѣтѣскѣ дѣпз доѡѡ лѣнѣ де зѣле порнѣ кѣ ѡастѣ а се ѿтѣр-
 нѣ кѣтрѣ кѣсѣ. Чѣ ѿ дрѣмѣла ачѣла пѣртѣ чѣ май мѣре а ѡастей
 сѣле ѡ пѣрдѣ, ка шй ѣл аѣ фост гѣта сѣ пѣрѣ. Пѣнтрѣ кѣ ѿкѣн-
 цѣрѣндѣла пре ѣл шй май тѡатѣ ѡастѣ лѣй Рѡмѣнѣй ла нѣче стрѣм-
 тѣрѣй; ѿчепѣрѣ Рѡмѣнѣй а мѣнѣ сѣмѣцѣй де асѣпра, шй а слѡвѡзѣй
 пѣтѣри асѣпра лѡр, непѣтѣнд сѣа Грѣчѣй ѿ кѡантрѣ, рѣпсѣрѣ фѣга,
 фѣеце кѣреле грѣжѣндѣсе нѣмай де вѣаца са, шй ашѣ пре Грѣчѣ ка пре
 нѣче вѣте ѿкѣсе ѿ сѣаѣла, неѡпзрѣндѣшй нѣмене ѿ ѡѣчѣдѣ Рѡмѣнѣй.
 ѿпзрѣтѣла шй кѡѣфѣла де пре кап ѿл пѣрдѣ аколѡ, шй нѣче нѣ пѣтѣ
 скѣпѣ ѿтмѣнтрѣ, фѣрѣ мѣлѣцѣй вѣрѣвѣцѣй вѣтѣжѣй аѣнѣндѣсе ѿпре-
 жѣрѣла лѣй; мѣлате вѣте, шй шй пре ѡѣнѣй дѣнтрѣ Грѣчѣй сѣй, кѣрѣй
 ѣрѣ ѿнѣнѣте, ѿ ѡморѣрѣ, шй ашѣ ѿ фѣкѣрѣ кѣле, ка сѣ пѡатѣ
 фѣцѣй. ѿшѣ мѣлѣцѣй Грѣчѣ перѣндѣ аколѡ, сѣнѣгрѣ ѿпзрѣтѣла скѣпѣ не-
 пѣгѣйт. а)

Иичи

sus, et tribus integris mensibus in obsidione Lobizi castelli frustra cum ma-
 ximo labore consumtis, infecta re domum rediit. *Nicetas Choniates* in *Isaacio*
Angelo Lib. 2. cap. 1.

- а) Ὡς δὲ κατὰ δύοσι χειρόνος ἔχον ἀεὶ, καὶ οἱ Βλάχοι λιγίζομενοι μετὰ Κομά-
 ρων, καὶ δήμετες τὴν ὑπὸ Ρωμαίους, ὑπέσαν συνεχῶς, ἔξεισιν ἄυθις ὁ Βασι-
 λέως κατ' αὐτῶν. καὶ δὴ τὴν Αἰχμάλων παραλάξας, ἐκπεριέλευσε ὡς τὸν Αἴ-
 μου ἔπεισι. Μυδέν τι δὲ ἔχων παρεστίας Βασιλέως ἄξιον διαπράξασθαι, δυσί-
 μισί τὴν ἐκκρατίαν ἀφόρισε. — — — Τὰ μὲν ἐν προπορευθέντι παρήλθοσαν
 ἀμαχοί, μὴ πῶ τῶν Βλάχων ἀπηντηκότων κατὰ τὰ σενα τῆς ὁδοῦ, καὶ ἄλ-
 λως δὲ κριάντων ἐπιεικῶς ὠφελίμων, τὲς πρῶτες παρίσυντας σφῆς τῆς Φάλαγγ-
 γος, καθὸ πάρεσι Βασιλέως, καὶ ἢ τέτε θεραπεία, καὶ ὅπως αὐτῶ κατὰ γέ-
 209

Иичи, прекѣм шѣ ѿтрѣ ѡлге вѣтѣи, че ѡвѣрѣ Рωμѣнѣи чеи прѣ-
 сте Дѣнзре кѣ Грѣчѣи, се вѣзѣ, кѣ Рωμѣнѣи ѡчѣпѣ нѣ сѣнт Рѣцо-
 влѣхѣи,

υς επίσημον προσφέπεται, και εκ ἐφευθισαν τῶν κατὰ σκοπόν. Επαδὴ γὰρ πρὸς ἄρῃσεν εἰς πολὺ τῆ χαλεπῆ, ἐκίνε τότε, και μηδαμῆ διάφενξιν ἔχον-
 τος ὁ Αυτοκράτωρ, οἱ Βάρβαροι τῆνικαῦτα μετὰ πλῆξε ὁμάδε ἐπέθεντο ἄλλ' ἔδ' οἱ τῆ περικῆ κρατίματος Ρωμαικῆ ἐπὶ τέτοις ἡμίλει, ἄλλὰ και αὐτοὶ μὴ ἐγκυκλαθῆναι σπυτοντος, πρὸς τὸ ἀναντες ἐφορμῶντες τῆ χώρῃ ἀνέσελλον, εἰ και ποιήρως μάλα και ἐπικινδύνως τῆς ὑποκατιόντας τῶν ἀκρωρειῶν βαρβά-
 ρες, ὡς δ' ἐβι ἄζοντο τῶ πλῆθει, και τοῖς ἐπικυλιομένοις λίθοις κακῶς οἱ Ρω-
 μαῖοι ἔπαχον, ἐνεδίδοσαν εἰς τροπήν, πλὴν ὑφεμένος ηὲ τότε, ἔδ' ὑπεράγαν, ηὲ τῆτο ἐκ ἐπὶ πολὺ. τὸ γὰρ αὐτὶ τῆς ἀλλοθρόες πλεονεκτῶν, ἐπικρίθοντας τε και κατὰ πλείονας ἐγκυκμῆς, ἐπικατέβαλε σφῆς ἀκόσμως τῆ κρατῆ. τὸ δ' ἀπὸ τῆ δε συγχύσεως γενομένοις, ηὲ πάντω σῶζειν ἑαυτῆς προθεμένων, ὡς θρῆματα κατακλεισθέντα σῆκῶ κατήκίζον οἱ πολέμιοι τὸν ἐπικαταλαμβανόμε-
 νον, ηὲ ἄ ἂ τῆς ἐν χέρσιν ἔκτανον, ἀμύνων δὲ ἐδοῖς ἦν, ἔδ' ἡδύνατο. Βασιλεὺς δὲ αὐτὸς ὡς ἐν ἄρῃσι μέσος ληθῆς, πολλακῆς μὲν ἀπώσασθαι τὸ κατ' αὐ-
 τὸν ἐπὶν ἀπεπειράσατο βαρβαρον, σὺν δὲ τῶ μηδὲν ἀύαν και τὸν τῆς κεφαλῆς ἀπεβάλετο Κῆσιν. Πολλῶν δὲ και κρατίσων συναλεγμένων περὶ αὐτῶν, ηὲ πολλα μὲν ἀνηγκότων ὑποζύγια. ὡς δὲ φῆσι και κρατίωτας Ρωμαι-
 ες, ὅποσοι τῆ παρόδῃ διὰ τῆν συμπίλησιν παρίζαντο, ἔτως αὐτῶν ἕξοδος διηυ-
 μάριζο, ηὲ σέσωσο μόνος ἄτρωτος ἀπολωλότων πολλῶν. Ut autem res Occidentis subinde in pejus ruebant, et Blachi cum Comanis Romanas provincias ferro et igni vastabant: Imperator iterum egressus, Anchialo praeterita, per ambages Haemum montem adit. Sed cum nihil sua praesentia dignum gerere posset, bimestri tempore eam expeditionem circumscripsit, — — Ac antegressae Legiones citra dimicationem e faucibus illis evaserunt, quod Blachi nondum eo pervenerant: et e re quoque sua esse judicarunt, ut primis neglectis, mediam phalangem, in qua esset imperator, ejusque ministri, et reliqua nobilitas, aggredierentur, nec opinione sua sunt decepti. Nam ut in faucibus illis, fugae nullum spatium relinquentibus longe processerat, tumultuosissimam pugnam eient. Neque Romanus peditatus segnior, ne circumveniretur, in arduum tendens, barbaros cum labore et periculo e cacuminibus descendentes reprimebat. Sed cum multitudine telorum et devolutis saxis urgerentur, fugae se paulatim et quasi dissimulanter initio mandarunt, donec barbaris majori subinde successu et impetu irruentibus perturbati, effuse fugerunt de sua quisque tantum salute sollicitus, et velut pecudes in stabulo conclusae, defendente nemine caeduntur. Imperator vero tanquam

владѣхъ, адекъ Рѡмѣннѣ скіопнѣ, прѣкъмъ ѿ ватжокорѣскъ Грѣчнѣ; чнѣ къ
 пичѡре ознзтѡасѣ шнѣ къ браце вжртѡасѣ; ннѣ нѣ сжнтъ цнцнѡарнѣ, чнѣ
 лѣнѣ, врѣдннчнѣ де нѣмелѣ прѣстрзлзчнтѣнѣ фамнлѣнѣ цнцнѡанѣ дела Рѡ-
 ма, де оунде сазъ знсъ Цнцнѡарнѣ, адекъ Цнцнѡаннѣ. Ннѣ нѣ сжнтъ
 барбарнѣ, прѣкъмъ ѿ анѣмѣше Ннкнѣта Хоннѡатъ Грѣкѣлъ ѿ нѣсторнѣ са-
 чнѣ Рѡманнѣ адеврѡнцнѣ шнѣ къ нѣмелѣ, шнѣ къ сѡнцелѣ, прѣкъмъ шнѣ къ
 внтѣжнѣ. Мнѣнѣ къвннѣсѣ, Грѣчнѣ сзсѣ знѣкъ Катзо-Рѡманѡнѣ, адекъ Рѡ-
 маннѣ скіопнѣ, шнѣ пѣнтрѣ къ нѣмелѣ де Рѡманнѣ ѿ цннѣ фѣратъ дела
 Рѡманнѣ нѣфнѣндѣ ѣнѣ ѿгрѣ адеврѣ Рѡманнѣ, чнѣ Грѣчнѣ, шнѣ пѣнтрѣ къ
 мнѣнѣ дннѣ тѡатѣ вжтѣвлѣ кѣтѣ авѣрѣ къ Рѡмѣннѣ чѣнѣ прѣстѣ Дѣнзрѣ,
 сазъ ѿтѡре ѡкасъ скіопнѣ, шнѣ кнѣлабнѣ. Шнѣ фѣцѣ де ѿнаннѣтѣ армелѡр
 Рѡмѣннѣлѡр ка цнцнѡарнѣ, де оунде шнѣ нѣмелѣ де цнцнѡарнѣ (ѡцзлѣсѣ
 дѣпз дѣалѣкта Рѡмѣннѣлѡр чѣлѡр дннѣ кѡачѣ де Дѣнзрѣ) мнѣнѣ къвннѣсѣ
 Грѣчнѣлѡр де кѣтъ Рѡмѣннѣлѡр.

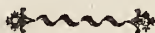
§. 6.

Исаакіе Ангелъ шнѣ ѿ рзсѡюлъ чѣлѣ де прѣ оурмѣ ѡлѣнѣ ѡсѣпра
 Рѡмѣннѣлѡр чѣлѡр де прѣстѣ Дѣнзрѣ рзмѣнѣ ѡвннѣсѣ,

Скрнѣ Ннкнѣта Хоннѡатъ ѿ Исаакіѣ Ангелъ, Картѣ г. кап. д. къ Рѡ-
 мѣннѣнѣ ѡгжнѣфѡнцнѣ къ внрѣннѣцелѣ чѣлѣ мѣлатѣ, шнѣ фѡартѣ ѡвогзцнѣнцнѣ
 къ прѣзлѣ, шнѣ къ тотъ фѣлюлъ де армѣ, кѣрѣ лѣ лѣасѣ дела Грѣчнѣ, де
 ѡчнѣ ѿнаннѣтѣ ннѣчнѣ ѿгрѣнѣ кнѣпъ нѣ сѣ мнѣнѣ пѣтѣрѣ ѡпрнѣ, ннѣ нѣ прѣ-
 да нѣмѣ мнѣ сѡтѣ шнѣ кѣмпѣрнѣ прѣстѣ тотъ лѡкѣлъ, чнѣ шнѣ ла четѣцнѣлѣ
 чѣлѣ ѿтѣрнѣтѣ ѡкъ рзсѡзтѣ. Дѣчнѣ ѿнѣхнѣлѣлъ ѿ пѣстнѣрѣ, вѣрна ѡ
 сѣпѣ-

in mediis cassibus irretitus, saepe quidem irruentes in se barbaros propul-
 sare conatus, praeterquam quod nihil profecit, etiam tegumen capitis, quam
 Casin vocant, amisit. Sed cum multi fortissimi viri circa eum conglobati,
 multa jumenta, et nonnullos etiam, ut ferunt Romanos milites progressioni
 obstantes occidissent, evadendi facultatem habuit: et multis interfectis so-
 lus vulnere expers conservatus. *Nicetas Choniates* in *Isaacio Angelo*
 Lib. 5. cap. 5.

Цариградъ нѣ ѿнимъ асѣпра Рωμѣνικων цинтѣтъ шѣ ѿ вѣртошѣтъ ,
 кѣт нѣ ѡлѣтмѣнтрѣ, фѣрѣ дѣнѣ че ба конченѣ пре Рωμѣνѣ, сѣсѣ ѿ-
 тѣларкѣ ѡκѣсѣ ла Цариградѣ. Чѣ шѣ ѡтѣнчѣ пѣртѣрѣ вѣрѣνѣνѣ Рωμѣ-
 нѣнѣ асѣпра Грѣчилωρ. а)

Κ Α Π

- α) Συλλογαὶ ἐν καὶ ἀπογραφαὶ τῶν Ρωμαϊκῶν ἐγίνοντο στρατευμάτων, ἐκ ἀχρε-
 ῶν δὲ καὶ τὸ μισθοφορικὸν συνελέγετο. πέμψας δὲ καὶ πρὸς ἐκείνους πειθεζόν
 τὸν ρήγα τῶν Οὐννων, δι' ἐπικέρων ἤτατο σύναρτιν. Ο δὲ ἀσμένως ἐπαρή-
 ξην ἐπένευσε, καὶ διὰ τῆς Βιδύνης ἐκπέμφαν ἴλας συνεβέτο στρατιώτιδας. Α-
 ποχωρῶσαν ἐν τῆν τῆ στρατοπέδῃ ξυλλογὴν ἐργατάμενος, ἢ πάντε μὲν πρὸς
 τοῖς δέκα Χρυσίῃ ἐνσκευασάμενος κεντημάρια, ἀργυρίῃ δ' ἄδεν θέμενος ὑπερ
 τὰ ἐξήκοντα, καὶ ἑτεράττῃ τῆ στρατιῇ ἐφοδιατάμενος χρήτιμα, κατὰ τὰς Μαρ-
 τῆς ἡμέρας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων ἕξατιν, ἀφῆς ἑαυτὸν Θεῶν, καὶ κατὰ
 τῶν βαρβάρων σιρῆζας τὸ ἴδιον πρόσωπον, καὶ θῆς ὡσπὶ πέτραν αὐτὸ σερεάν,
 καὶ ὄρον τῆς ἐπαναζροφῆς θέμενος, τὸ πέρασ τῶν ἔργων ὦν χίριν κατὰ τῶν ἀ-
 ποστατῶν ἐξεζράτευεν. — — Καὶ ὁ μὲν ἀπαίρει τοῖστων τρέφων τὸ πρόθυ-
 μον, καὶ ὁμόστε τῆ ἀκμῇ τῆ κινδύνη χωρῶν ἢ δὲ ὑπερκειμένη πάντων χίρ καὶ
 ῥοπή ἔτι ἦν ὑψηλῇ, ἔδ' ὁ τῆ κρείττους ἀπεσράφῃ θυμὸς, ἃς ἔδαξεν, ἐπὶ πά-
 σιν οἷς Βλάχοι κραταιωθέντες προηγωνίσαντο. Colliguntur et conscribun-
 tur ubique Romanae legiones, neque parva auxilia conducuntur. Implorat et
 soceri sui Hungariae regis opem, et facile impetrat, ut is se per Bidynam
 auxiliares turmas missurum polliceatur. Igitur justo exercitu munitus de-
 promptis auri XV. et argenti amplius LX. centenariis, caeterisque rebus ido-
 neis instructus, omnibus negotiis suis Deo permissis, mense Martio urbe e-
 greditur, animo contra barbaros intento et obfirmato: reditus vero non alio
 termino praefixo, nisi ubi ea confecisset, propter quae expeditionem institu-
 isset. — — Quo animo et consilio cum ad summum discrimen pergeret, Dei
 manus et potestas adhuc excelsa erat, neque numinis ira placata: ut even-
 tus docuit, Blachis victoriam contra nos adeptis. *Ibidem.*

К А П І Т У Л О У М.

СТАТЪЛ РѠМЖНИЛѠР ЧЕЛѠР ДЕ ПРЕСТЕ ДЪНЗРЕ ДЪПЗ ІСАА-
КІЕ АНГЕЛ.

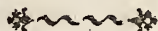
§. 1.

А ЗІЛЗЛЕ ЛЪИ АЛЕΞІЕ КОМΝΙΝΟΛ ΑΠΖΡΑΤЪΛЪИ ГРЕЧЕСК.

АЛЕΞІЕ КОМΝΙΝΟУ, ФРАТЕЛЕ ЛЪИ ІСААКІЕ АНГЕЛ, ДЪПЗ ЧЕ АЪ СКОС ѠКІИ
ФРАТЕЛЪИ СВЪ ІСААКІЕ, ШИ АЪ АПЪКАТ СΚΙΠΤΡЪ ΑΠΖΡΖЦІЕЙ ГРЕЧЕШИ,
ВЪЗЖАД, КЪ НИЧИ Ѡ ПЪТЪРЕ НЪ ІСТЕ АСЪПРА РѠМЖНИЛѠР, ТРИМИЦІИД
КЪМ СКРІЕ НИКИТА ХОΝΙΑТ Α ΑΛΕΞІЕ КОМΝΙΝ ΚΑΡΤΕ Α. ΚΑΠ. Δ. ΣΟΛΙ ΛΑ
ΠΕΤΡЪ ШИ ΛΑ ΑΣΑΝ, ІАЪ ПОФΤΙΤ ДЕ ПАЧЕ. ΎИ, ФІИИД КЪ РѠМЖНИЛѠР
НЪ ΛΕ ΠΖCΑ ΝΕΜΙΚΑ ΔΕ ГРЕЧИ, ΡΖСПЪНС ΑША ΤΡΕΦΑШ ШИ ΚЪΜΠΛΙΤ ΔΕ-
ΔΕΡΖ ΑΠΖΡΑΤЪΛЪИ ГРЕЧИЛѠР, ШИ ΤΟΚΜΑΛΖ ΚΑ ΑЧЪА ΔΕ ПАЧЕ ПОФΤІРЪ,
ΚΑΡΚЪ ΕΡΑ ΔΕ ΝΕЧИИСТЕ ГРЕЧИЛѠР ШИ ΝΕCЪΦΕΡΙΤΖ. ΠΕΝΤΡЪ ΑЧЪА ΔΕШЪР-
ΤЪ ФЪ СОΛΙΑ ΑΠΖΡΑΤЪΛЪИ ΑΛΕΞІЕ КОМΝΙΝΟУ, КЪ ΚΑΡΚЪ ΔΟΡЪ ΚΑ СВ ΦΑΚЪ
ПАЧЕ ΚЪ РѠМЖНИИ. α)

Ба АЪКЪ, ЗЪБОВІИДАCЕ ΑΠΖΡΑΤЪΛΑ ΛΑ ΡΖCΖΡΙТ, РѠМЖНИИ НЪВЪЛІРЪ
Α ΧΟΤΑΡЪΛ ΒЪΛΓΑΡΙЕЙ, ДЕ ΚЪΤΡЪ CΕΡРЕ, ШИ ΑΒΙИΓЖИД ѠCТЪ ГРЕЧЪ-
CКЪ,

α) Επὶ πάντι δ' οὗς Αλέξιος ἐπαράσκατω Βασιλεύσας, εἴ πως σπάσαιτο Βλάχοις,
ἢ πρέσβεις πέπομφε πρὸς τὸν Πέτρον ἢ τὸν Ἀσαν. Επέρανε δὲ ἐδ' ὅπως
τὴν εἰρήνην καὶ τὰς σπουδάς, δια τῶν ἀνδρῶν τέτων ὑπερόγκες τὰς ἀποκρί-
σεις πονισαμένων, καὶ κῆνα προσθεμένων ὑπὲρ εἰρήνης, ἃ Ρωμαίοις ἀδυνατά
τε καὶ ἄτμα δέπασθεν ἦν. Caeterum Alexius potitus Imperio, missis ad
Petrum et Asanem legatis, pacem cum Blachis facere studuit, sed frustra
is conatus fuit, ob superbum et ferox horum virorum responsum et condi-
tiones Romanis inhonestas et intolerabiles. Nicetas Choniates in Alexio
Comneno, Lib. 1. cap. 4.

свѣ, прѣнсерѣ пре Дѣка Алѣксѣтѣ Аспіѣтѣ, ши мѣлѣтѣ чѣтѣщѣ дѣ лѣѣтѣ, кѣ-
ре ѣтѣрѣнѣдѣлѣ, кѣ нѣнѣмѣрѣтѣ прѣщѣ се ѣтѣѣрѣсѣрѣ ѣкѣсѣ. а)

Де сѣнде ѣнѣрѣтѣлѣ, пѣнѣтрѣ ка сѣ нѣсѣ май ѣтѣмѣлѣ сѣнѣлѣ ка
ѣтѣсѣтѣ, ѣсѣщѣ пре Ісаѣкѣтѣ Сеѣастокрѣторѣлѣ ѣнѣнѣрѣлѣ сѣлѣ кѣ мѣрѣ ѣщѣ
ѣл мѣнѣ дѣсѣпра Рѣмѣнѣилѣр. б) Чѣ Ісѣн ѣсѣрѣвѣтѣнѣдѣ пре Рѣмѣнѣнѣ
сѣнѣ кѣ мѣрѣ ѣдрѣзѣнѣре тѣнѣ ѣ цѣнѣтѣрѣнѣлѣ чѣлѣ де кѣтрѣ Отрѣмѣнѣ
ши де кѣтрѣ Амѣпѣѣѣл. в) Кѣрѣтѣ дѣзѣнѣдѣ Сеѣастокрѣторѣлѣ: нѣиспѣтѣнѣдѣ
мѣнѣнѣнѣтѣ пѣтѣрѣтѣ Рѣмѣнѣилѣр, дѣнѣдѣ кѣ бѣчѣнѣ сѣмѣнѣ де рѣсѣѣѣѣ.
ѣл ѣтѣѣѣ ѣтрѣрѣмѣтѣ се сѣнѣ пре кѣлѣ ши ѣрѣкѣтѣ сѣлѣнѣцѣ дѣсѣпра Рѣмѣ-
нѣилѣр, кѣ кѣнѣдѣ ѣрѣ сѣнѣ лѣ ѣнѣнѣтѣ де чѣрѣнѣ сѣлѣ лѣ ѣ ѣѣкѣрѣтѣ. Дѣчѣ
мѣрѣнѣдѣ тѣтѣ ѣ фѣгѣтѣ ка лѣ лѣ. де Отѣдѣнѣ, ши ѣтра тѣтѣ ѣстѣнѣнѣдѣ
ши кѣлѣзрѣнѣтѣ ши пѣдѣстрѣнѣтѣ, кѣтѣ ѣ ѣрѣмѣтѣ бѣтѣтѣнѣ нѣ ѣрѣ нѣчѣ де
ѣ трѣѣѣѣ. Іпрѣѣтѣнѣдѣсѣ де ѣастѣтѣ Рѣмѣнѣилѣр, пѣртѣтѣ чѣтѣ май мѣрѣ
ѣ ѣастѣнѣ ѣчѣѣѣѣ, ѣрѣ пѣсѣтѣ ѣ пѣнѣдѣ. Дѣ кѣрѣ ѣшѣлѣзѣчѣнѣ нѣ лѣжѣнѣдѣ
ѣмѣнѣтѣ Ісаѣкѣтѣ Сеѣастокрѣторѣлѣ, нѣдѣзѣжѣдѣнѣдѣ кѣ де бѣнѣзѣ сѣмѣтѣ ѣ ѣ-
бѣнѣѣ

бѣнѣѣ

- а) *Ἀμέλει τοι τῆ Βασιλείῳ κατὰ τὴν ἰω διατρέβοντος, προσβάλλει τοῖς περὶ τὰς Σέρρας Βουλγαρικοῖς θέμασι, καὶ τὸ ἀυλιζόμενον ἐκείσε Ρωμαϊκὸν σύνταγμα ἡτ-
τικότες, ἄλλως τε πλείους κακῶς ἐργάζαντο, καὶ οὐ καὶ αὐτὸν εἶλον ζῶντιαν
τὸν Ἀσπίστην Ἀλέξιον, ὃς ἀρχηγῶν Ρωμαῖοις προὔβησθητο, κρατῶσι δὲ καὶ
πολλῶν ἐκ τῶν ἐκείθι φερρίων, καὶ αὐτὰ μὲν εἰς τὸ ἐσκρατῆς ἡσφαλίσαντο, αὐ-
τοὶ δ' ἐπανῆκον ὄκαδε λείαν ἐλιλακότες ἔσβαμνητῆν. Dum autem Imp-
erator in oriente versatur, in Bulgaricum agrum juxta Serras incursione fa-
cta, victaque legione Romana, tum alios plurimos male tractarunt, sed ipsum
Ducem Alexium Aspietem ceperunt, multaque castrametum expugnarunt: quibus
firmatis, cum innumerabili praeda domum redierunt. Ibidem.*
- б) *Βασιλεὺς δὲ μή καὶ μετέπειτα τοῦτου τε διαπραχθεὶς προμυθεμένος, μετ'
ἐκείνης ἐξέπεμψε στρατῶν τὸν ἑαυτῆ γαμβρὸν Ἰσαάκιον τὸν Σεβαστοκράτορα.
Imperator vero ut caveret, ne quid simile in posterum accideret, Isaacium
Sebastocratorem generum suum cum justis copiis ablegat. Ibidem.*
- в) *Τοιαύταις γνώμαις ὁ βάρβαρος τὰ τὸν ὑπ' αὐτὸν ἀναστήσας Φρονήματα, μετὰ
κόμπε μύζονος ἐσῆν κατὰ τῶν περὶ Στρυμόνα τε καὶ Ἀμφίπολιν ἐπαρχιῶν.
Hujusmodi sententiis Barbarus suorum animis excitatis, provincias juxta
Strymonem et Amphipolim majore saevitia invasit. Ibidem.*

βίνιπε пре Рωμѣни; неβѣнѣше дѣ неβάλз ἀσέπρα λωρ. Ἰῆρз Рωμѣнїи скѣлѣнѣше дини пѣнѣз, Себастокράторз се ἄφлз ἅ λαι, шї мѣлци дини ѡсташїи сзїи пїерзѣнѣ, шї ἔл φῶ прїнс де оуѣ Скїѡз, кѣреλε врῶ сзл ἄскѣнѣз вῶ недѣѣде, кз дѣкѣнѣл ла цѣра са, ва доβлн-
 дї мѣлци бани дини рзскѣмпзрѣрк лшї. Чї фзкѣнѣше вѣкѣте, кз Се-
 бастокράторз ἔ прїнс, шї фзкѣнѣше черкѣре, ἅλ ἄφлάρк, шї ἅλ дѣ-
 сερз ла Ἰсѣн. Чѣл лѣлци Γρέчїи, кѣрїи нῶ ἄз кззῶт ἄколῶ, спзїмѣн-
 таїи слоβοзѣнѣ, кѣїи ла φῶгз, ἄз скзпѣт ἅ четѣтѣ Сѣрре. а)

Δῶπз

α) Μὴ πρῶξετάσας τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν, τῇ δ' ἀκοῇ συνάψας τὴν κατ' αὐτῶν ἐξόρμησιν, ἀνίστησθε παραχοῆμα τὴν στρατιάν, τῆς σάλπιγγος ἐνδύ-
 πτης τὸ σύνθημα. καὶ τὸν πολεμιστῆριον ἵππου πρῶτος ἀναβάς καὶ θωρακισάμε-
 νος, κατ' ἐπιβολὴν ἔχῃ βάθην τὸ δόρυ κατὰ τῶν ἀντιπάλων τιταίνων ἔξει-
 σιν, ὡς ἔπερ ἐλάφω ἀυτῶ κυνηγέσιον προηυτρέπεισο, ἢ θηρευτικά ἐκῶ πα ἀ-
 θύρματα προητοίμασο. Διελθὼν ἐν αὐτέῳ ρυτῆρι ὡτὲ σαδίης τριάκοντα, τὸ τε
 ἰσπικὸν ἀποκνύεται πεποικικεν, ὡς ἀχρῆδον εἶναι κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσ-
 βολῆς, καὶ τὸ πεζικὸν ἐκλυθεν, ἐς ἔδεν γεγούναί μετέπειτα χρήσιμον. Ὡς
 δὲ ἤγγισεν ἐνθα παρενέβαλε τὸ πολέμιον, τῷ μὲν Ἀσῶν τὸ πλῆζον καὶ κρά-
 τισον κράτευμα εἰς ἐνέδρας καὶ λόχας διαμερίζεται. Ὁ δ' Ἰσάκιος μὴ τῷ
 στρατήγημα τῆτο καὶ τὸν δόλον κατανοήσας, ὕς ἠττήσων καὶ τροπωτόμενος
 βακχευτικῶ ἐπήλθεν ὀρμήματι. διὸ καὶ τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἐπιθεμένων, ὡς ἐν
 μέσοις συχεθῆς ἄρκυσι, πολλὰς μὲν ἀπέβαλε τῶν ἰδίων, τέλος δὲ καὶ αὐ-
 τὸς ἐάλω ζωγραφίας ὑπὸ Σκυθῶν. ἐκ δὲ τῆτων συμβέβηκεν ὡς ἐν κτήνεσι λείοντα
 πρὸς τε τὰς ἐπιελεύσεις ἀδεεζάτως, καὶ τὰς προνομίας τὸν βάρβαρον ἐφορμῶν,
 οἷα μηδεὸς ἀντεξίοντος ἔτι ἐκ τῶν Ρωμαίων, ἀλλὰ πάντων ἀπωδελιατάντων,
 καὶ τῇ πόλει ταῖς Σέρραις μετ' ἀνέτων ηἰῶν ἀστυνέτων, ὅσοι τέως μὴ ξίφης
 ὤφθησαν πάρεργον ἐν τῇ συμβολῇ. Ὁ δὲ συνελιφῶς τὸν Σεβαστοκράτορα Σκυ-
 θης, παντοίως αὐτὸν περιέκρουσεν, ὡς ἐν ἀφώρατος τῷ Ἀσῶν, ὑποσαινόμε-
 νος ἐλπισι μὴ τιῶν ἐνδεεζέρας, ὡς εἰ τὰς Βλάχας διελθὼν, εἰς τὰ οἰκίαι ἔθῃ
 τῆτου ἀπενέγκαι, πλεῖστα ἂν αὐτῷ κατάθοιτο λύτρα ὁ Βασιλεὺς. τῆς δὲ φή-
 μης καταπόσης, συλλυφθῆναι τὸν στρατηλάτην, ἐπιμελῆς γεγενημένης ἐρέυνης
 ἀήλως γίνεται, καὶ τῷ Ἀσῶν ἐμφανίζεται. Non prius exploratis eorum vi-
 ribus.

Дѣпъ бирѣица ачѣста асѣпра Грѣчилѡр пѡртатъ, кѡм скрїе Никїта Хонїатъ, ꙗ Алегїе Комнїнѡ, Картѣ. ѿ. кап. ѿ. Ачѣтѣ шї Асанъ ꙗпзрѣтѣ Рѡмѣнїлѡр чѣлѡр прѣсте Дѣнзрѣ ꙗ трѣи, дѣпъ че нѡлѡ ꙗнї ꙗтрѣцїи, кѡм скрїе Гїѡргїе Акрополїта ꙗ истѡрїа са, кап. вї. аѡ ꙗпзрѣцїѣт. Асѣ нѡ мѡрї мѡартѣ фїрѣскѣ, чї прѣкѣм ꙗколѡшї скрїе Никїта, фѡ ѡморѣт де Іѡанкѡ, кѣреле, кѡм мѡртѡрїскѣще Акрополїта ꙗ маї сѡс арѣтатѣла кап, аѡ фѡст взр прїмарѣ лѡи Асан.

Дѣпъ мѡартѣ лѡи Асанъ ꙗпзрѣцїи фрѣте сѡс Пѣтрѡ. Чї шї ачѣста кѡм скрїе Никїта ꙗколѡшї, кап ѿ. нѡ мѣлатѣ врѣме дѣпъ ачѣла асѣмѣнтѣ де оун Рѡмѣн фѡ ѡморѣт. Шї аша (ꙗколѡшї скрїе Никїта) ꙗпзкѣ ꙗпзрѣцїа Рѡмѣнїлѡр прѣ мѣна фрѣтелѡи ꙗл трѣилѣ Іѡанн прѣ кѣреле маїнаїнтѣ лѡс фѡст прїмїт Пѣтрѡ лѡнѣ сїне пѡртѣш ꙗпзрѣцїей. Ачѣст Іѡанн, фрѣте ꙗ лѡи Пѣтрѡ шї ꙗ лѡи Асанъ фѡсѣсе цїнїѣт ла ꙗпзрѣтѣла Ісаакїе Ангѣл зѣлѡг, чї де ꙗколѡ ꙗпѡи аѡ фѡцїѣт. Ачѣста нѡ фѡ маї блѣнд ꙗ прѣдѡ, шї ꙗ нѡкѣжї прѣ Грѣчїи, кѣрїи

ribus, statim, signo tuba dato: primus in armis equo conscenso hastam in hostem vibravit, quasi ad paratam cervorum venationem aut ludicrum aliquod exiret. Cum igitur laxis habenis circiter XXX. stadia processisset; et equitatum et peditatum ita fatigavit, ut pugnae tempore inutiles essent. Ut propius hostium castra ventum est, maxima et potissima pars copiarum Asanis, in insidias distributa est. Quo stratagemate et dolo Isaacius non animadverso, certa spe victoriae concepta, insano impetu eos invasit. Cum autem illi ex insidiis consurrexissent, ut mediis cassibus irretitus, multis suorum amissis, tandem et ipse a Scythis capitur. Unde Barbari ad incursionem et rapinas more leonum in armenta irruentium animosiores facti sunt, quippe cum nemo Romanorum eis occurrere auderet, sed omnes terri laxis habenis in urbem Serras confugerent, qui in illa clade non occubuerant. Scythia vero Sebastocratorem a se captum quevis modo celare conatus est, ne id Asan rescisceret, spe maximae pecuniae, ejus redimendi causa accipiendae, concepta, si hominem in Scythiam abducere liceret. Sed cum fama captum esse ducem hostium vulgasset, inquisitione diligententi compertus, ad Asanem perducitur. *Ibidem.*

κάρϊη νήϊη ὦ κερζίνιτζ ν8 π8τ8ρ8 σ8 πόαρτε ἀσ8πρα ρωμάνιλωρ,
 прекѣм ἀκολόσῃ σκρίε Νικίτα. α)

Γῆρ8 Ἰβάνκ8 οὐχιγζτόριολ λ8ῖ Ἰσάν φ8ζίνιδα λα ἀπζράτ8λα Γρέχι-
 λωρ, ἀλ ἀδεμν8 πρε ἀπζράτ8λα, κα σ8 τριμίτ8 πρε ῶαρε κάρϊη κ8
 ῶσιλε Γρεχέσιη ἀσ8πρα ρωμάνιλωρ, κάρϊη κ8 ἀζ8τόριολ λ8ῖ τόλτ8 Μί-
 σία ἡρ8σῖη ὦβα κ8π8ζτ8. Δε οὐνδε ἀπζράτ8λα τριμίσε πρε Μαν8ίλ
 Καμίτζα Πρωτοστράτορ8λα κ8 π8τ8ρ8. Ἀχέστα πορνίνα δελα Φιλινπόλ
 κ8 ῶαστ8κ Γρεχέσκ8, ν8 ἀτράσε βίνε ἄ χοτάρ8λε Μίσιει, ши φ8 си-
 лиѣт асе ἀτόρχε ἀναπόι. Πέντρ8 κ8 τ8ρ8β8ρ8ν8δ8σε ῶστάσῖη Γρέχι, ши
 ἀτρεβ8ν8, οὐνδε ἀῖ δ8χε πρε εῖη, ши ἀσ8πρα κ8ῖ τρέβε8 σ8σε ῶπ8έσκ8;

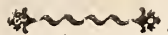
α) Καὶ μετῆλθεν ἔτω καθαρώ8 πρὸ8 τὸν Πέτρον πάλιν ἢ ἀρχηγία Μυσῶν. πλὴν
 ἐδ' ἔτος θανάτω φυσικῶ ἔσπαπῆλθεν. ἀλλὰ μικρῶ ὕστερον παρὰ τῶ ὁμογε-
 νῶν ἕξιφε ἀελαθῆ8, κατέσρεψεν οἰκτρῶ8 τὴν ζωὴν. ἢ δὲ ἡγεμονία τῶν Βλά-
 χων ἐλέσπαι πρὸ8 Ἰωάννην τὸν τρίτον τῶν ἀδελφῶν. τότε δ' ἔν ὁ Πέτρο8 συλ-
 λήσπορα τῶν πόων καὶ μερίτην τῆ8 δυνατείας Ἰωάννην προτελόμενο8 τὸν
 ὀμαίμονα, ὅ8 ἐφ' ἱκανὸν ὠμήρησεν ἐν Ρωμαίοι8, ἡνίκα εἶχε Βασιλεὺ8 Ἰσαά-
 κιο8 διπτεύτα8 κατὰ Μυσῶν, ἀποδρά8 δὲ ὡ8 πρὸ8 τὰ οἴκοι πάλιν ἀφικετο,
 ἐκ ἐξ ἀντιθέτε τῶ τεινεῶτι Ἀσάν τὰ Ρωμαίων ἔκαρε προνομένων. ἢ γὰρ φύ-
 σι8 ἢ τέτω ἔδέντι πρὸ8 τὰ ἡμέτερα διεβράβευσε μέτριον. ὕπῃτα δὲ τῶ Πέ-
 τρω ἐξ ἡμῶν ἄδ88, ἐδ' ἡδύνατο, ἀλλὰ τοσέτων ἢ τηλικέτων τοῖ8 ἐναντίοι8 κα-
 τορθωμένων ἐπὶ πλείοι8 ἐνιαυτοῖ8, ἢ τῶ κακῶ τῶ δε τῶν Ρωμαίων ἐ8 αἰ δια-
 κορμαίνουτο8 πράγματιν, ἐδέ ποτε βραχῆα νίκη Ρωμαίοι8 διαγεγ8λάκει. εἰδέ
 τι παρῶφῆσι τροσπαιχέματο8 ἔνδαλμα. Ita Petrus summa rerum denuo
 potitur. Sed nec ipse naturali morte obit, sed paulo post eo quoque apo-
 pularium quodam miserabiliter confosso, principatus ad Ioannem tertium e-
 jus fratrem transit, quem tum Petrus adiutorem laborum et regni partici-
 pem assumserat. Is non parvo tempore apud Romanos obses fuerat. Cum
 Imperator Isaacius secundum Mysis arma intulisset: sed fuga elapsus do-
 mum redierat, nibilo fratre Asane Romanis spoliandis et infestandis mitior.
 E nostro autem exercitu nemo resistere Petro potuit: sed hostibus per tot
 annos, tot et tantas victorias adeptis, eo malo Romanam Remp. perpetuo
 turbante: nunquam ulla victoria, ullum rei bene gerendae simulacrum no-
 stris arrisit. *Ibidem* ead 6.

αὐτὸς δὲ μάλιστα ὦρθε, Ζήσεως, ἀμ τρεκέτ νοῖ ἀχέστε κ' αἰ μὲντενέ-
 ψη, ψη ἄτρθ ἀτῆτα νεμῖκα νῆ ἀμ ἱσπρζβῖτ, κῆτ μαῖ τόψη ἀμ πε-
 ρῖτ? Ἄτοαρηζτε δάρζ, Ἄτοαρηζτε, ψη νε δὲ ἄναπόη ἀκάσζ. Ἰφάρζ
 δε ἀχέα κζζῆνδ φρίκζ φζρζ δε βέστε πρέστε δῆνηψη, κα κῆνδ ἰαρ
 ἄβλαζῖ δῖναπόη Ρωμῆνηψη, ψη κῆ τὸτ φέλυα δε ἄρμε ἄρ ἄρνηκὰ ἄ
 δῆνηψη, φῶψῖρζ μῆκῆνδ πζμῆνητθ. Ἰχέαψη ἱσπῖτῖ ἰρζψη ἄσθψη
 ἄπζράτθζα σζ φάκζ κῆ μαῖ μάρε ὦαστε, χῖ ἡῖτε ἔλ νῆ ἱσπρζβῖ νε-
 μῖκα. α) δε ἀχῖα ἡῖμενε, ζῖτε ἀκολόψη Νικῖτα, νῆ πόατε νῆμζρὰ
 ἄκῆρσελε ψη ρέλελε χε φζκῆρζ Γρέχιλωρ σκῖαῖψη ψη Ρωμῆνηψη. Πῆστῖ-
 ρῆ ψῖνῆτθρηλωρ μῆντελῆψη ἔμῆ ἄβечῖνῆατε, πρζδάρῆ Μακεδόνῖηψη ψη

Α

- α) Ο δ' Ἰβανκὸς δηλώσας βασιλεῖ τὸ γινόμενον ζῆλαι τινὰς μετὰ στρατῶς διη-
 ρέλιζε τὸν παρακλητόμενον τε τὸν Τέρνοβον, κ' σὺν αὐτῶ, περὶ τῆς ὀλίγης
 Μυσίας ἀγωνισόμενον. — — ζέλει δὲ τὸν Πρωτοστράτορα Μανεῖλ τὸν Κα-
 μύτζην, ἀνασῶν στρατηγὸν· ὁ δ' ἀπάρας ἐκ τῆς Φιλίππης μετὰ τῶν ἐσομένων
 ἐκείνῳ δυνάμεων, κ' τῶν ὄρων τῆς Μυσίας ἄκροις ποσὶν ἐφαψάμενος, παλίσ-
 συτος γίνεται παρὰ δόξαν. Τὸ γὰρ ζράτευμα ἑσπαναζάν, ποῖ ἄγας ἡμᾶς ἔλε-
 γον, ἢ τίβι συμπλακήτεσθαι μέλλομεν; ἔ πολλῶνικὶ τὰς ὀρῖαῖας ταύτας ὁδὸς
 διήλθομεν, κ' μὴ μόνον ἐδέν τι κατορθώκεμεν ἐέλτιον, ἀλλὰ κ' μικρῶ προ-
 πολώλεμεν ἅπαντες; ἀνάστρεφε τοῖνου, ἀνάστραφε, κ' ἡγῶ τῆς ἐπὶ τὰ σφέ-
 τερα ἐπὶ δὴ τέτοις κ' δαίμασιν ἀλόγοις ἐκταραχθέντες, ὡσπερ κατὰ νῶτε τι-
 νῶν ἐγκειμένων, κ' παντοίοις ὄπλοις βαλλόντων ἀκόσμως ὄρχοντο. κ' αὐθῖς ἐν
 πρὸς τῆ Βασιλέως ἢ πρᾶξις αὐτῆ μετὰ στρατῶς ἐπεκρίνατο μείζονος. *Ibancus*
vero Imperatorem statu rerum exposito hortatus est, ut aliquos cum copiis
mitteret, qui et Ternobum acciperent et se adjutore totam Mysiam ven-
dicarent, — — Manuelem Camyzem Protostratorem cum imperio mittit. Is
cum suis copiis Philipopoli profectus, et Mysiae limites vix ingressus prae-
ter expectationem retro abit. Milites enim mota seditione, quo se duceret,
et cum quibus pugnandum esset, rogabant: (An non saepe, inquit,
montana ista transivimus, atque adeo nihil confecimus, ut pene omnes in-
terierimus? Revertere igitur, revertere, nosque domum reducito) Praeterea
inopinato metu consternati, quasi hostes a tergo instarent, et omnis generis
tela conjicerent, effuse fugerunt. Imperatore idem opus cum exercitu ma-
jore iterum tentante, subinde res successu caruit. Ibidem.

ἂ Θράκιῃ δε κατ τόατε στάτθελε ши тάβλελε май кіάρ, ши де κατ ὠρή
 че исторіе май рѣсфират аратѣ, че саз фѣкѣт. в)

Дѣпз ачѣа ἄпзратѣл Алѣѣте Комнинѣ, кѣм скріе Никіта Хоніат
 ἂ Алѣѣте Комнинѣ Картѣ в. кап г. ἄрѣши порнѣ дин Кипсѣле, ка сѣ
 дѣ ἄжѣтѣрѣ ὠрашелѣр чѣлѣр дин Θράкіа, кѣре ле прѣдἄ ρωμῆνѣй ши
 Скѣдѣй: ши май вѣртѣс ка сѣ прѣндѣ пре Крѣшѣ, саз ἄкай сѣ ἄ-
 пѣдече ἄкѣрселе лѣй, кѣре пре ἄскѣнс ле фѣчѣ ἄ цинѣтѣл Сѣррелѣр.
 Крѣшѣ ачѣста ἔрἄ ρωμῆν, ὠм мѣк де стѣт, кѣре ле нѣ ἄс вѣрт сѣ
 стѣт кѣ Пѣтрѣ ши кѣ Ἰсἄн ἄтѣнчѣ, кѣнд се скѣларѣ ачѣштѣ кѣ ρωμῆ-
 νѣй ἄсѣпра Грѣчилѣр, чи дин прѣтѣвѣ фѣкѣнд легѣтѣрѣ кѣ Грѣчѣй, кѣ
 чѣй чѣнчѣ сѣте де ὠстѣши че ἄвѣ се ὠштѣ ἄсѣпра ρωμῆνѣилѣр чѣлѣр
 че ἔрἄ кѣ Пѣтрѣ ши кѣ Ἰсἄн. Чи нѣ мѣлтѣ вѣтѣме дѣпз ачѣа, ἄвѣнд
 Грѣчѣй прѣпѣс ἄсѣпра лѣй; кѣм кѣ ἰστε плекѣт спре ρωμῆνѣй, ши кѣ
 вѣтѣ сѣсе фѣкѣ Крѣшѣсѣр, ἄл прѣнсѣрѣ. Дѣпз ачѣа слѣвѣзѣндѣл ἄ-
 пзратѣл дин ἄкѣсѣаре, ἄл рѣндѣй ка сѣ ἄпере Стрѣмѣца. Чи ἔл ἄ-
 шелѣнд пре ἄпзратѣл, ἄши кѣпрѣнсе шиѣ четѣтѣтѣ ачѣа, де οὔнде
 мѣлт нѣкѣжѣй пре ἄвѣчинἄчѣй Грѣчѣй. Дѣчѣй ἄсѣпра ачѣстѣл кѣ ὠσте
 мѣлтѣ мерѣнд дин Кипсѣле ἄпзратѣл, ши немѣка ἰспрѣвѣнд, се ἄ-
 тѣарсе ла Цѣриград. а)

О о 2

Крѣ-

α) Τις δ' ἂν καὶ ἀριθμῆν δύναιτο, ὅσαι καὶ ὅτε τῶν ἔτους Σκυθῶν καὶ Βλάχων ἐγίνοντο
 ἐφοδοί, καὶ ὅσα ἔργα ἔδρων ἀνόσια; μαρτυρεῖσι δὴ πῶς τὰ πεπραγμένα ἢ τῶν πρὸς
 Αἴθιοα χωρῶν ἐρημία, Μακεδονίας τε καὶ Θράκης οἱ ληϊσμοὶ σιληῶν καὶ κύβε-
 ων ἀκριτέστερον, καὶ ξυμπάσης ἰσθμίας τρανώτερον. Quis vero Scytharum et
 Blachorum incursions et nefaria facinora anumerare queat? Vastitas regi-
 onum Haemo vicinarum, Macedoniae et Thraciae direptiones [utique omni-
 bus statuis et tabulis clarius, et quavis historia dilucidius ostendunt, quid
 actum sit. *Ibidem.*

α) Καὶ Βασιλεὺς μετὰ τῆτο τῆς προκειμένης ἐχόμενος, ἄπεισι πρὸς τὰ Κύβελλα,
 σωτήριόν τι ταῖς Θρακίαις πόλεσιν ἐργασόμενος, ἃς οἱ Βλάχοι καὶ Σκύθαι κα-
 κῶς ἐτίθεισαν. Ἐπιτα δὲ σιληῶν τὸν Χρῦτον προθέμενος, ἢ γένε ἀνακόφαι
 τῶν ἐκδρομῶν, ἃς ποιεῖ λαθραίως, τὰ περὶ τὰς Σέρρας κείρων χωρία. ἢν δ'

Κρίσθα Ρωμάνθα φηκίνα Οτρίμιца άσα; εβρίνσε ши Просάка, четάте таре фόарте. Ατρη άχέστα λήши άшезэ σκάων Κρзёск. Дёни де йсноб ληзράтθα Алёзге Комнины, пре кым аколóши скрие Никита Картё г. кап а. дин Кипсёле мергана ла Θεσαλονικα, порнёше кз рз-свою άсэпра λβη Κρίш ла четάтё Просάка. Ла картё кз мзлтз ωте-иёлав εзтана, пре оурмз λчётз. Кз Ρωμάνий нз нэмай φηндάκзρη дин мзшине мжиана, чи ши пёетри мари слокозана де άсэпра λпро-тйва Гречинавр, фόарте амар λй нзкзжё пре Гречй, ши λй ωморё;

BA

ὁ Χρύσος ἔτος Βλάχος τὸ γένος, τὴν ἡλικίαν συνεσαλμένος, καὶ συμφρονή-
σας μὲν ἀφισαμίνοις Ρωμαίων Πέτρῳ καὶ τῷ Ἀσαν, ἔτι μὴ καὶ μάλλον κατ'
αὐτῶν ἀράμενος ὄπλα μὲθ' αὐτῶν ἔχε πεντακοσίων ὁμογενῶν, καὶ Ρωμαίων γεγο-
νῶς ἐνσποντος. ἔ πολεμῶ δ' ὕστερον ἀλλῶς, ὡς ῥέπων πρὸς τὸ ὀμόφυλον, τῷ
πρόσω βαίνον διὰ παντός, καὶ δυνασίαν ἐαυτῷ μυθευόμενος, φρερῶ παραδίδεται.
ἔτα ἀνεθείς, καὶ σαλας ἐπὶ τῷ φρερῷ τὴν Στρέμιτζαν, τὸν μὲν ἐκάσσε πε-
πομφότα Βασιλεῖα τῶν ἐλπίδων ἐφέυσато, τῇ δὲ γνώμῃ χριστάμενος, ἦν τοῖς
ἐκ γαίτων Ρωμαίοις κἀκῆνος κακὸν ἀδυσώπητον, πρὸς τετὸν τοῖνον ἐξορμί-
σας ὁ Βασιλεὺς, καὶ στρατεύμα ἱκανὸν ἐς τὰ Κύφελλα ἠθροικῶς, μετὰ βραχὺ ἀ-
πορίας τῆς προθέσεως, ἐρῶ ἐπανόθε, ὡς μάτην μὲν ἐκὼ πε τὴν στρατιάν ἀλι-
σθῆναι, εἰκαίως δὲ καὶ αὐτὸν τὴν ἐς τὰ Κύφελλα πορεύειν ἐλέσθαι, ἐκῶν τὰ κα-
τὰ τὴν ἐσπέρας ἀφεικῶς φέρεσθαι, ὡς πρῶην εἶχον καὶ ἔπαχον, ἐς τὸ Βυζύτιον
ἐπανεζεύξε, μηδὲ δύο μῆνας ἀνασχόμενος θυραυλῆται. Deinde institutum iter
persequens, Cypsella abiit, ut Thraciis urbibus opem ferret, quas Blachi
et Scythae populabantur, et Chrysum etiam comprehenderet, aut saltem ex-
cursions ejus prohiberet, quas clam in Serrarum agrum faciebat. Erat
is Chrysus genere Blachus, parvae staturae homo, qui in Petri et Asanis
defectionem a Romanis non consenserat, ac potius foedere cum Romanis
icto, cum suis D. militibus arma eis inferebat. Sed non multo post cap-
tus, ut ad populares suos inclinans, quod perpetuo progredetur, et prin-
cipatum sibi parare niteretur, in custodiam datur. Deinde solutus, et ad
Strumizam tuendam missus, Imperatoris spem fecellit: eoque oppido sibi
vendicato, finitimos Romanos graviter afflixit. Contra eum igitur profectus
Imperator, et justo exercitu Cypsella conoato, paulo post domum reci-
re cupit. Ita et exercitus frustra eo convenit, et ipse frustra eam expedi-
tionem suscepit: eoque statu Occidentis relicto, qui prius fuerat, ne 2.
quidem menses foris commoratus, Byzantium rediit. Nicetas Choniates,
in Alexio Comneno Lib. 2. cap. 5.

ва ши пре аскъне ешинда ноаптѣ дин четате, мзшинеле Гречилур де рзсиптѣ. Ши пре оурмз стрѣжиле спзймжнтаци де Рѡмжнїи рѣсерз фѣга ла кортѣл Прѡтѡвѣстїарюлѣи Іѡанн, кареле деспептѣндѣсе дин сѡмн, ши ел ѱфрикошат ѱтїнсе фѣга, кжт ши пзпѣчїи чѣи вѣрзїи, карїи сжнт сѣмн дерегзторїей де Прѡтѡвѣстїарїю, кѣ тоате чѣле лал-але лѣи ремасерз прадѣ Рѡмжнїилур, ши ѱшѣ тоатѣ ноаптѣ ѱчѣл Рѡмжнїи рѣсерз, ши ѱши вѣтѣрз жок де трѣвиле Гречилур. ѱфарз де ѱчѣл словозїнда де ѱсѣпра вѣци гѡале ѱ жѡс, кѣ сѣнетѣл кѣрѡра, не шїїнда ѡастѣ грѣкѣскѣ, ѱ врѣме де ноапте, че ѱсте ѱчѣл, ѡ спзрѣ. Де оунде непѣтѣнда ѱпзрѣтѣл фѣче ѱлта немїна кѣ Рѡмжнїи: фѣче пѣче кѣ ѱчѣ токмѣлз кѣ Кришѣ, ка Стрѣмїца ши Прѡсѣка кѣ ѱвечїнѣтеле цинѣтѣрї сѣ фїе ѱлѣи Кришѣ; ши мзкар кѣ Кришѣ ѱвѣ мѣаре, ѱи фзгзѣи, кѣи ва дѣ оуна дин рѣдѣнїиле сале мѣаре, прекѣм ѱторкѣндѣсе ла Цѣриград, ѱи ши тримїсе фѣга Прѡтѡстрѣторѣлѣи че ерѣ деспзрїцїтѣ де вѣрѣат, кѣ карѣ се кѣнѣнѣ Кришѣ, а) ши рѣмзсе ла Прѡсѣка Крзїшѡр.

Рѡмж-

а) Βασιλεὺς δ' ἀπάρας τῶν Κυφέλων, τῇ Θεσσαλονικῇ ἐφίεται, κακῶθεν ἀνα-
σεῖς, κατὰ τῆ Χρύτῃ ὄρμῃ. Οὗτος γὰρ τῆν Στρέμιτζαν ἰδιωσάμενος, Βλα-
χος ὡν τὸ γένος, ἔφρῆριον τι ἀπολαβάν λεγόμενον Πρόσακον, εἰς τυραννί-
ον ἐαυτῷ κατεσκεύασι, κρατύνας παντοίας τὸ ἔρμα, ὅπερ ἢ μὲν φύτις ἀρ-
χῆθεν φιλοτίμως ἐξ υρετε καὶ ἀνέδοκε. — — — εἰ μόνου δὲ οἱ ἐξ ἀφετηρίων
ἀποσφενδονέμενοι σφαιρωτοὶ λίθοι κακῶς ἐτίθεν τὸ σράτευμα, ἀλλὰ καὶ εἰ κα-
τὰ πρηνῆς ἐσκυλιόμενοι ἄνωθεν. ἐν πολλοῖς δὲ καὶ τὰ μὴ ἐφικόμενα σωμά-
των ἐκ τῶν μηχανῶν χερμάδια εἰς θάνατον κατῆγον οἷς προσπέλαζον. Ταῖς
γὰρ ἀνεξηκούαις πέτραις προσαρασόμενα, ἔπι τῇ τῆ ἀφικότος βίβλος ἐσφοδρό-
τητι πρὸς πλῆσα δεινόμενα τμήματα, τῇ δὲ τε κακῶτε διακρῆδὸν σκεδανύμε-
να, θανατιφόρου ἦσαν κακῶν. ἔκ υκτὸς δὲ λάθρα τῆ εἰρήματος, ἐξίοντες οἱ
βάρβαροι, τὰς τε μηχανὰς διέλυσαν, ἄς ἐπὶ τῶν ἐκάσε γηλόφων διέσχισαν
Γωμάδι. ἔκ τὸ υκτοφυλακῶν διαβροῆσαντες σράτευμα, τῇ τῆ Прѡтѡвѣстїарїе
Іѡанне σκ. ѱ φѣυγον ἐπκατѣлабон, ѱс каї тѣтѡυ θѡруβїлѣнтѣ εἰσανεζῆναι τε
ἀυτί-

Ρωμῆνῃ χεῖ δὲλα μὲντελε ἔμῃ κὲ Κομάνῃ, ἄδεκὲ κὲ Ρωμῆνῃ
 χεῖ δὲν ἑτέρα Ρωμῆνῆσκὲ, πρὲ κάρῃ Νικίτα Χονιάτ ἂ τὸάττ Ἰστορία
 σα μὰι τοτ Θεκίωι ἂι ηὐμῆψε, δε νοὺ ηὐβζλίηδ ἂ Θράκτα, ὦ πρὲ-
 δῆξὲ, ши се ἂτόрк де ἂκολῶ σζηζτόши. Ἰτῆνχῃ, ζῖχε Νικίτα Χο-
 ΝΙΑΤ

αὐτίκα τῷ λέχασ, ὡς ἔχε, καταδερβάνων, καὶ δρασμῶ χρῆσασθαι ὠρακίοντα, καὶ
 ὑπὸ δέας βαλόμενον. Ἀμέλει καὶ τὰ ἐν τῇ σκηνῇ διελόμενοι, ἐν οἷς ἦν καὶ
 τὰ βατράχια τὸ χρῶμα πιδίλα τῷ Πρωτοβεζιάρῃ, ὅλην ἐκίνην τὴν νύκτα ἐν
 μωκίᾳ καὶ γέλωτι τὰ Ρωμαίων ἐτίθεισαν πράγματα. ἔτι δὲ καὶ οἶνων δοχῆια
 τυμπανοειδῆ ἐκλύγων διάμενα διαχαλῶντες ἄνωθεν ἐξίζων τῷ δέσφω το
 εράτευμα μὴ εἰδὸς ὡς ἐν σκότει, τὸ γινόμενον. Ταύτη τοι καὶ Βασιλεὺς τα
 κατὰ σκοπὸν ἐχ ὄρων περαινόμενα, ἄλλως τε μηδὲ χρονοτριβεῖν, ἐκῆσε προ-
 θέμενος, ἐς ζυμβάσεις τρέπετε. τῆτε ἐν Προτάκῃ καὶ τῆς Στραμίτζης καὶ τῶν
 χωρῶν τῶν πέριξ Χρύσω ἐξίζεται, καὶ μίαν τῶν ἐκτῆ γένεσ συνευνάται οἱ
 συντίθεται μὴ γυναικὸς σπανίζοντι. ἀμέλει καὶ εἰσιὰν τὸ Βυζάντιον, τὴν τῷ
 Πρωτοεράτορος θυδατέρα τῷ συνοικῆντος ἀπέλευξε, καὶ τῷ Χρύσω ταύτην ἐκ-
 πέσομφε, νυμφαγωγὸν ἀναδάξας τὸν Σεβαστὸν Ἰωαννην τὸν Ραδαῖνον.
 τελεσθέντων δὲ τῶν νυμφευμάτων, καὶ τῆς γαμῆλις δαιτὸς παρατεθείσης, ὁ μὲν
 Χρύσος ἐξωροπότει καὶ ἤστῃε τιθεόμενος. Imperator Cypsellis Thessaloni-
 cam proficiscitur, inde contra Chrysum iter intendit, qui Strumiza sibi
 vindicata, castellum quoque Prosacum et natura et opere munitissimum
 pro regia occupavit. — — Neque vero globis duntaxat machinarum,
 sed saxis etiam superne devolutis, nostri affligebantur. Ea quoque saxa,
 quae primo impetu corpora non attingebant, cum eminentibus rupibus al-
 lisa, in plurima frustra dissilirent, huc atque illuc sparsa lethiferum erant
 malum, et barbari noctu clam e castello egressi, machinas quas Romani
 in tumulis disposuerunt, dejecerunt: et excubias territas ad Protovestiarii
 Ioannis tentorium fugientes adepti sunt, ut is quoque somno excussus, sta-
 tim e lecto surgeret, et trepidus fugeret. Praedam in ejus tabernaculo re-
 pertam partiti, in qua etiam virgines calcei erant, insigne dignitatis illius, per
 totam eam noctem res Romanas diriserunt, et subannarunt. Praeterea va-
 cua dolia demittendo, sonitu exercitum quid rei esset, in tenebris ignarum
 perterrefaciebant. Quam ob rem cum Imperator non succedere institutum
 suum cerneret, nec alicui diutius immorari constitisset, per pactiones
 Chryso Strummiza et Prosaco, finitimisque regionibus cedit: et quamvis u-
 xorem habenti, quandam ex cognatione sua se ei desponsurum promittit.
 Byzantium reversus, Protostratoris filiam a marito sejunctam, Chryso per
 Sebastum Constantinum Rhadaenum mittit. Sponsalibus peractis et nuptia-
 ali convivio apposito, Chrysus strenue potabat et comedebat. *Ibidem* Lib.
 5. cap. 1.

нїат ѿ Илѣзіе Комнїнѡ Картѣ г. кап ѿ. поате ар фї ѿжїнс Рωμάνїї
кѡ Кѡмάνїї ла поарта Цариградѡлѡи, де нѡ ар фї ѿтрат спре ѡжѡтѡ-
рюл Грѣчилѡр, Рѣшїї ѿ цѣра Кѡмάνилѡр ка сѡ ѡ прѡдѣзе. Картѣ ѡѡ-
зїнда Кѡмάνїї, ѡѡ трѡвѡит се лѡсе пре Грѣчї, ши сѡсе ѡтѡаркѡ ѡшї
ѡпзрѡ цѣра са.

ѿсѡ Іѡάνн, фрѡтеле лѡи Пѣтрѡ ши ѡлѡи ѡсѡн; ши ѡпзрѡт Рω-
μάνилѡр чѣлѡр дин Мїсїѡ, кѡм ѡколѡшї кап ѡ, скрїе Никїта, кѡ ѡ-
сте маре ши кїне ѡтрармѡтѡ, ѡшїнда дин Мїсїѡ, дѡ ѡсѡпра четѡ-
цїї чѣїи вестїте Констанцїѡ дин цинѡтѡл Родѡпей, картѣ фѡрѡ нїчї
ѡ грѡтѡте ѡ ши кѡпрїнде: ши рѡсїпїндѡшї мѡрїї, ѿ вїнерѣ Пѡшї-
лѡр кѡ де ѡдїнс вѡте ла четѡтѣ Вѡрна. Чи фїїнда кѡ чѣї че цинѣ че-
тѡтѣ май тѡцї ѡрѡ прѣ вїтѣжї вѡрѡцї, Латїнї де нѣм, кѡ маре
вжртѡте сѡтѡ ѡпрѡтївѡ. Дѣчї Іѡάνн фѣче ѡ мѡшїнѡ маре ѿ пѡтрѡ
мѡкї, кѡ картѣ, ѡпрѡпїндѡшѡ ла мѡрїї четѡцїї, пѡнѡ ѿтрѣї зїле
дѡвжндї Вѡрна. а)

ИЧЕСТ

- а) Κατὰ δὲ τὰς χρόνας τέταρτος ἔξασι τῆς Μυσίας ὁ Ἰωάννης μεγίστω τε καὶ παυ-
χάλκῳ στρατεύματι καὶ διαλιφῶς τὴν Κωνσταντίαν, χειρῶται ταύτην κατὰ πᾶ-
σαν εὐπέταν, διάσιμον ἔσταν ἐν τοῖς τῆς Ροδόπης σχοινίσματι καὶ καθελῶν
τὸν ταύτης περίβολον, ἐκείθιν ἀπανίσταται, καὶ περὶ τὴν Βάρναν στρατοπεδεύεται,
ἔξ πολιορκίᾳ γενναίως καὶ ταύτην, κατὰ τὴν ἔκτην τῶν τῶ - Χριστῶ παθιμάτων
ἡμέραν, παντοίαν δ' ἔνασασιν ἐνδεικνομένων τῶν ἔνδοθι, κρατίστων ἔσταν τῶν
πλάιστων, κἄκτῶ Λατινικῶ σίφες συγκεκροτημένων, τετράπλευρον συντίθισι μ-
χανὴν συμμηκισομένην τῷ ἔσταν τῆς τάφρῃ, ἰσοῦψῆ τῷ τείχει τῆς πόλεως, ἔξ
ταύτην ὑπότροχον ἔσταν τῆς τάφρῃ ἄγχισα ζήσας, εἶτα ἀνατρέφας, ἀμφοτέρων
τῶν περάτων ἐπιλαμβάνεται, ἔξ τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὶ μηχανίματι ζευγματίτο
τῆς τάφρῃ Χρησάμενος, ἔξ κλίμακι ἐξικνημένη τῶ ἔσταν τῆς πόλεως, τρισὶν ἡ-
μέραις τῆς Βάρνας κρατῆ. Sub hoc tempus Ioannes cum maximo et armis
instructissimo exercitu, Mysia egressus, Constantiam insignem urbem Rho-
dopaei territorii sine ulla difficultate cepit: et moenibus dirutis, Varnam sex-
to die passionis Dominicæ fortiter oppugnat. Sed cum ii qui urbem tene-
bant, plerique fortissimi viri, et Latini generis, summa ope resisterent,
qua-

Ачѣст Іωάνν, кѣм скрїе Γεώργїе Иерополїта ꙗ Хрѣника чѣ сквр-
татъ кап гї. мѣлте рѣле ѡв фзкѣт ши Грѣчилѡр ши ѡсѡши Италіа-
нилѡр. Къ ѡра, зїче, ѡпзрѣт Бѣлгарилѡр ѡтѣнчї, кѡна фѣ прѡдѡт
Царїградѡл. а)

Лїпсѣше де Існѡв. ѡз ѡсѡмнѣм ѡчї, къ ѡчѣа че се скѡлѡрѡз ѡсѡпра
лѡш Ісаакїе Ингеѡ ѡпзрѣтѡлѡш Грѣчилѡр, дела мѡнтеле ѡмѡ, ѡв фѡст
Рѡмѡнїи, нѡ Бѣлгарїи. Къ Нїкїта Хонїѡт, кѡреле дїн ѡчепѣт ѡв фѡст
фѡуз, ка Нѡтѡрїѡ ѡл ѡпзрѣтѡлѡш ꙗ рѡсѡѡл че ѡл ѡвѡрѡз Грѣчїи нѡ Пѣ-
трѡ ши кѡ Ісѡн, ши кѡ чѣл лѡлцї лѡкѡнїтѡрїи дела мѡнтеле ѡмѡ,
кїѡр десклїнѣше пре Бѣлгарїи де Блѡхїи, ѡдекѡ де Рѡмѡнїи, ши дѡѡѡ
нѣмѡрїи ѡрѡтѡ, ѡ фї фѡст Блѡхїи ши Бѣлгарїи. Пре Блѡхїи ꙗи нѡ-
лѣкїше ши Мїсїи, ѡрѡз Бѣлгарилѡр нїчїи ѡдѡтѡ нѡ ле дѡ нѡмеле ѡчѣста
ꙗ Истѡрїа са. Ба ши цїнѡтѡл ѡчѣла ѡѡнде лѡкѡл Рѡмѡнїи ѡчѣа че
ѡѡ скѡлѡт ѡсѡпра Грѣчилѡр, ши ѡв фзкѣт ѡчѣле мѡрїи вїрѡнїце, че
ле скрїе ѡл, ꙗкѡ ѡл нѡмѣше Мїсїа. Ба, нѣкѡм ѡз фї фѡст Бѣлгарїи
ѡчѣа че се скѡлѡрѡз дела мѡнтеле ѡмѡ ѡсѡпра Грѣчилѡр, чї нїчїи ѡ-
стѡшїи ѡз фї фѡст врѣнїи дїнѡтрѡ Бѣлгарїи кѡнѡѡѡ ѡтрѡ лѡкѡнїтѡрїи
чѣи дїн мѡнтеле ѡмѡ, ꙗ тѡѡтѡ Истѡрїа са нѡ поменѣше Нїкїта,
чи сїнѡрїи Рѡмѡнїи, пре кѡрїи ѡкѡм ꙗи нѡмѣше Блѡхїи, ѡкѡм Мїсїи,
зїче, къ ѡв фѡст ꙗ ѡѡстѣ ѡчѣа ꙗ тѡѡтѡ врѣмѣ ѡчѣа, ши ѡжѡтѡрїѡ
ѡв ѡвѡт дела Бѡмѡнїи, ѡдекѡ дела Рѡмѡнїи чѣи дїн цѣра Рѡмѡнїкѡкѡ.

Иѡрѡ

quadrilateram machinam fabricat, quae longitudine latitudini fossae et alti-
tudine fastigio moenium responderet: et ea rotis subjectis proxime fossam
collocata, et deinde eversa, utrosque fines apprehendit: eademque machina
et ad explendam fossam, et ad conscendenda moenia pro scalis usus, triduo
Barnae potitur. *Nicetas Choniates ibidem Lib. 3. cap. 7.*

- а) Καὶ Βασιλεύσι ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ Ιωάννης ἀφύλιξ ἔ ὄντος τῆ Ἀσάν, οὗ Ιωάννης:
Ὅς πολλῶν ἐγεγόναι τοῖς Ρωμαίοις αἰτίος καλῶν, ἔ τοῖς Ἰταλοῖς αὐτοῖ. ἦν
γάρ ἔστο Βασιλεὺς Βελγάρων, ὅποτε ἡ Κωνσταντῖνα ἔαλω. Haeres sit impe-
rii Ioannes ipsius frater, cum Asani filius Ioannes tenera adhuc esset aeta-
te. Hic multa a Romanos mala ingesit, et in Italos etiam ipsos. *Georgii
in Acropo. Ita. in Chronicor Compendiario, cap. 12. 13.*

Иѣрз Окритѳорїи Гречѣи чѣмъ лалци, кѣрїи тѣрзїз дѣпз Никїта Хо-
нїатъ азъ скрїс, саз нещїица лѣкрѣ ачѣла бїне; саз неврѣна а фѣче
ѳсебїре ѿтрз десклинїтеле нѣмѣри че ѣра ѿ Бѣлгарїа; нѣ кѣ нѣмеле
нѣмѣлїи; чи дѣпз нѣмеле Цѣрїи Бѣлгарїи пре ачѣмъ че се скѣларз
ѣтѣнчи ѣсѣпра Грѣчилѣр, ши ѿши фѣкѣрз ѿпзрзцїе десклинїтз де
ѿпзрзцїа Грѣчилѣр, ѿи нѣмѣск Бѣлгарїи, преѣмъ кѣндъ ѿр кїемѣ не-
щїне пре Рѣшїи, чѣи дин Оуѣгарїа оуѣгѣри дѣпз нѣмеле цѣрїи Оуѣ-
гѣрѣи, ѿтрз кѣрѣ лѣкѣск. Дѣчи кѣндъ зїче Гѣѳргїе Акрополїта ѿ
їсторїа са (ѿтрз кѣрѣ нїчи ѳдѣтз ѿ трѣва ачѣста нѣ нѣмѣше пре
Блѣхи) Бѣлгар, Бѣлгарїи; тотъ де ѿ оуѣна трѣвѣ ѿсе ѿцѣлѣче Рѣмѣнїи,
їрз нѣ чѣи де нѣмъ Бѣлгарїи. Пѣнтрз ачѣмъ кѣндъ зїче лѣвѣдѣлѣ
Акрополїта, кѣ Іѳаннъ азъ фѳст ѿпзрѣт Бѣлгарїилѣр, нѣ се ѿцѣлѣче,
кѣ ачѣла азъ фѳст нѣмай чѣлѣр де нѣмъ Бѣлгарїи ѿпзрѣт, чи се ѿцѣ-
лѣче ѿ фї фѳст ѿпзрѣт лѣкѣиторїилѣр Бѣлгарїи, ѿтрз кѣрїи дин зї-
леле лѣи Ісаакїе ѿнѣл ѿпзрѣтѣлїи дела Царїградъ кѣпетїнїи азъ фѳст
Рѣмѣнїи. Рѣмѣнїи фѣкѣрз ши ѿтемѣлѣрз ачѣстз ѿпзрзцїе дин Бѣл-
гарїа, кѣрѣ пѣнз ла венїрѣ Тѣрчилѣр бекѣи.

§. Б.

Латїнїи ѿ Царїградѣлѣ.

Кѣмъ скрїе Акрополїта ѿ исторїа са капъ вѣ. Алѣѣе фѣчѳрѣл лѣи
Ісаакїе ѿнѣл невѣтѣна сѣфѣри ачѣмъ мѣре недрѣпѣте, кѣ Алѣѣе ѿнѣл
саз Комнїнѣ, скоцѣна ѳкїи лѣи Ісаакїе ѿнѣл, кѣреле ѿи ѣра фрѣте
вѣн, ѿпѣкѣ ѿпзрзцїа Царїградѣлїи, азъ фѣцїт ла Рѣма, ши кѣзѣндъ
ла пичѳареле Патрїарѣлїи Рѣмѣнїи вѣкїи, саз рѣгѣт, ка сѣи дѣк ѳасте,
кѣ ѿкѣрїа ѿжѣторїю сѣ поѣтз лѣа дела Оуѣнкѣл сѣз пѣрїнѣцѣска ѿпз-
рѣцїе ѣра ѣтѣнчи ѿ Італїа май дин мѣлѣте нѣмѣри ѿдѣнѣцїи ѳстѣшї
гѣтїцїи ѿ мѣрѣе ка сѣз скѳѳтз Іерѣсалїмѣл де сѣпт мѣна ѿгарѣнї-

лвр. Патріарха ши де мѣла тѣнзрѣлѣи, ши пѣнтрѣ кз ачѣста мѣрѣ
 фзгздѣше фзчѣ, аи дѣде май сѣс зѣса ѡсте, кз карѣ аѣвнгѣнд ла
 Цариград, дѣпз мѣлте вѣрѣ фѣ прѣимѣт де Грѣчи аѣзрѣт, фѣцѣнд
 Алѣѣте Комнѣнѣ де фрика Латѣнилвр. Чи а скѣртз вѣклѣ ачѣлаш а-
 лѣѣте фечѣр алаи Ісаакѣе фѣ ѡморѣт де Грѣчи. Де оѡнде ѡстѣ лзти-
 нѣскз ши пѣнтрѣ ачѣ тирзѣнѣ мѣнѣндѣсе, ши пѣнтрѣ ка чѣле че фз-
 гздѣше ачѣсташ Алѣѣте сз ле пѣатз кзцига принд а вѣте ла четѣ-
 тѣ Цариградѣлѣи, карѣ а аѣла дела зидѣрѣ лѣмѣи 6711. ѡ ши лѣ-
 арз, ши пѣсерз дѣнтрѣ аи сзи аколѣ аѣзрѣт пре Балдѣнѣ Флѣндѣрѣ.

§. Г.

Рзскѣюл лѣи Іѡанн аѣзрѣтѣлѣи Рѡмѣнилвр кз Балдѣнѣ
 Флѣндѣрѣ аѣзрѣтѣлѣ Цариградѣлѣи.

Скрѣе Акрополѣта а истѣрѣа са, кап. гѣ. кз кзпрѣнзѣнд Італѣнѣи
 тѣатз Макидѣнѣа, аѣларз пре Четзцѣнѣи чѣи дѣн Адрѣанѣпол, ка
 сзсе дѣ ши ѣи сѣпт стзпѣнѣрѣ лвр. Чи Четзцѣнѣи ачѣшѣ нѣче
 кѣм нѣ вѣрѣз жѣгѣл Італѣнилвр сзл прѣимѣскз пре грѣмѣзѣи лвр.
 Де оѡнде Італѣнѣи кз аѣзрѣтѣлѣ Балдѣнѣ се скѣларз кз рзскѣю аѣс-
 пра Адрѣанѣполѣтѣнилвр. Ачѣшѣ вѣзѣндѣсе стрѣмѣторѣци, трѣмѣсерз
 сѣлѣ ла Іѡанн аѣзрѣтѣлѣ Рѡмѣнилвр кз рѣгарѣ, ка сз ле дѣ мѣнѣ
 де аѣштѣрѣю, ши сзи скѣпе дѣнтрѣ ачѣ мѣре невѣе. Нѣ липсѣ Іѡ-
 анн а аѣлѣга спре аѣштѣрѣю кзтрѣ Адрѣанѣпол, оѡнде лѣвинѣсе ѡ-
 стѣ лѣи кз алаи Балдѣнѣ, рзмѣсѣ аѣвинсз ѡстѣ лѣи Балдѣнѣ, ши
 Балдѣнѣ фѣ принс вѣз, ши аѣс ла Іѡанн. Аколѣши зѣче Акрополѣ-
 та, кз Іѡанн аѣзрѣтѣлѣ Рѡмѣнилвр тѣинд капѣл лѣи Балдѣнѣ, ши
 скоцѣнд чѣле дѣн лѣнтрѣ лѣи, ал афрѣмѣсѣцз де тѣлте пѣрѣилѣ, ши
 сз ѡвѣчнѣл а вѣ дѣн ѣл ка дѣн пѣхар. Чи фѣинд кз Нѣкѣта Хо-
 нѣат, карѣле пре ларг спѣне лѣкрѣл, нѣмѣка нѣ поменѣше дѣспре ачѣ-
 ста,

ста, ши Акрополита ѿкз зиче нѣмай, кз ѣ вѣсте сз фѣ фзкѣт Іω-
 ѡнн ѡчѣст лѣкрѣ кз капѣл лѣи Балдѣинѣ; ни чѣи ѡ причинѣ нѣ ѡвѣм
 ѡ крѣде, кз Рѡмѣнѣл Іωѡнн сз фѣ вѣст дин капѣл лѣи Балдѣинѣ
 ѡпзрѣтѣлѣи дела Цариград. Тѡтѣши кз немилостивѣре ѡл липѣи Іω-
 ѡнн пре Балдѣинѣ дин лѣме. Кз, дѣпз мзртѣрисиѣрѣ лѣи Никѣита Хо-
 нѣат, ѡ Балдѣинѣ Фландѣрѣ кап. г. Балдѣинѣ фѣ ѡ принѣоре ла Тѣр-
 нѡва лѣнгѣ врѣме, ши мѣнѣиндѣсе Іωѡнн ѡпзрѣтѣл Рѡмѣнѣлѡр фѡар-
 те тѣре, пѣнтѣрѣ кз Алѣѣѣе Аспѣѣта ѡѣ фѣѣѣт ла Латѣнѣи, скоѣнѣд
 пре Балдѣинѣ дин тѣмницѣ, ѡи тѣѣ пѣчѡареѣ де прин ѣенѣнѣи ши
 мѣнѣиле дин кот ши ѡл ѡрѣнкѣ ѡтѣрѡ вѣле, оѣнде ѡтѣреѣзи мѣрѣнд
 се фѣче мѣнкѣре Пѣсерилѡр. Прекѣм се кѣлѣѣе дин чѣле че ѡколѡши
 скрѣе Никѣита, се вѣде, кз оѣн ѡн ши пѣтѣрѣ лѣни фѣ цинѣт ла ѡ-
 кисѡре Балдѣинѣ. Кз зиче, кз Латѣнѣи оѣн ѡн ши пѣтѣрѣ лѣни ци-
 нѣрѣ ѡпзрѣѣѣл фѣрѣ де ѡпзрѣт, нѣ врѣрѣ ѡ пѣне ѡлт ѡпзрѣт, пѣзнѣ
 нѣ ѡѣ ѡзѣѣт ѡдеверѣт, кз Балдѣинѣ ѡѣ мѣрѣт,

§. А.

Мѡартѣ лѣи Іωѡнн ѡпзрѣтѣлѣи Рѡмѣнѣлѡр.

Дѣпз ѡчѣл Іωѡнн ѡпзрѣтѣл Рѡмѣнѣлѡр, кѣм скрѣе Акрополита
 ѡ Истѡрѣа са кап г. нестѣнѣѣи ни мене ѡпрѡтѣвѣ, кз пре Італѣани кѣ
 тѡтѣл ѡѣ фѡст конѣнѣт, оѣмѣлѣ тѡатѣ Макидѡнѣл, ши ѡ прѣдѣ,
 ба ши Чѣтѣѣиле тѡате дин пѣмѣнѣт ле стѣрикѣ, ка кѣнѣ вѡр рѣсѣ-
 флѡ Грѣѣи, сз нѣ ѡѣѣ оѣнде сѣсе ѡтѡаркѣ. ѡѣѣ ѡжѣнѣнѣ ла Фе-
 салѡника, мѣрѣ дин бѡалѣ де кѡѣсте, че се зиче пѣѣѣрѣѣѣде. а)

Р р 2

§. Б.

а) Ἀπάρη; γένεσθαι ὁ Βασιλεὺς τῶν Βεγγάρων, μὴ ἔχων τὴν ἐμποδῶν, ὡς τῶν
 Ἰταλῶν ἀντιπαρορθησῶν τὸ ἔσχατον, ἑτέροις δὲ μὴ οὗτος τῶ ἀντιπαρῶ-
 ν, πᾶσαι κατατρέχει Μακεδονίαν, λαίαν ἐν παντὸς ἐποίησατο, ἀντάν-
 δρας

δ. ε.

Φρδρίλκ, шι Ιωάνν Ἰσάν шι ἄλλῆϊ ἁπζράτῆϊ ἁῖ Ρωμῆ-
 νιλωρ.

Δὲπζ μόαρτῆ λβῖ Ιωάνν φράτελβῖ λβῖ Πέτρσ шι ἄλβῖ Ἰσάν, κβμ
 σκρίε Ἰκροπολίτα λα λόκβλ μαῖ σβε ζις, στῆτε ἅ λόκβλ λβῖ ἁπζράτῆ
 Φρδρίλκ σαδ Βερίλκ φίουλ σβρόρει λβῖ. Ἰβζ Ιωάνν φεχόρβα λβῖ Ἰ-
 σάν, φῖῖνδ ἅκζ πρῆνκ, πρε ἁκῆνς φδ δβε λα Οκίῆῖ. ἄδεκζ λα Κε-
 μάνῖ, σαδ λα Ρωμῆνῖ χεῖ δῖν μῆρα Ρωμῆνῆκζ. α)

Υἱ

δρς; τὰς πόλεις ἀνδραποδιτάμενος, ἔῃ τέλειον κατασκάψας αὐτὰς, τὸ δὲ οἱ
 διανοῖμα ἦν, ὡς μήποτε Ρωμαῖς ἀνάκλητιν σχῆν, τῶν σφετέρων ἐποιδρά-
 ξασθε πόλειον. κατέσκαψε γῆν ἐκ βάρων αὐτῶν τὴν Φιλιππέπολι, θανμα-
 σὴν ἄγαν ἔσαν, ἣτις παρὰ τῷ Εὐβῷ κῆται: ἕτα τὰς ἄλλας πάσας πόλεις, τὴν
 Ἡράκλειαν, τὸ Πάνιον, τὴν Ραιδετὸν, Χαρίεπολι, Τραιανέπολι, Μάκρην,
 Κλαυδιέπολι, Μοσυνέπολι, Περιθεώριον, ἔῃ ἄλλας πολλὰς. ἄς ἀριθμῖν εἰ
 χρεῶν. τὴν δὲ λαδὸν ἀπάρας ἐκάθεν, περὶ τὰς παραρροῖας καθίζει τῆ Ἰβρῆ ἐκ
 τῶν ἰδίων τῶν ἠνδραποδισμενων κωμῶν ἔῃ πόλειον τὰς κλήσις ἐπιθεῖς ταῖς
 οἰκίησσι. — — μέχρη γῆν καταντήσας ἔῃ αὐτῆς Θεσσαλονίκης. ἐπῖσε θνήσκει
 πλευρίτιδι νόσω. — ἦν γὰρ ἔῃ ἀληθῆς, ὡς ἐδέποτε τῇ Ρωμαίων τοσαῦτα
 παρὰτε ζυῖβη κατὰ Praeterea inde discedens, cum nullus illi se oppo-
 neret, Italis ab eo penitus debellatis, universam Macedoniam excurrit, prae-
 da ingenti locupletatus, urbes cum ipsis habitatoribus spoliatis, funditusque
 evertens, eo animo, ut si quando Romani infortunio desaevientem respirassent,
 propria oppida recuperare nequirent. Quare e fundamentis sustulit Philipo-
 polim praeclaram nimium, atque egregiam urbem, quae Hebro adjacet, a-
 lias deinceps universas, Heraclejam, Panium, Radestum, Chariupolim, Tra-
 janupolim, Macrem, Claudupolim, Mosynupolim, Peritheorion, aliasque
 quam plurimas, quas enumerare operae pretium non est. Multitudinem abi-
 gens circa Istri fluenta collocat, et ex jam direptis oppidis, uribus nomina
 propriis coloniis imponit. — — Is usque Thessalonicam perveniens laterali
 morbo vitam finit. — Nemo enim, nec mentior, e memoria hominum tot, ac
 iste calamitatibus Romanos afflixit. *Acropolita Historiae cap. 13.*

- α) Ὡς γῆν ἔτοσι ἐτεθῖκει ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ παῖς Φρδρίλκ τῆνομα, τὴν Σκυ-
 δίδα θῖαν γαμετὴν εἰληφῆς, τῆς ἀρχῆς τῶν Βαλγάρων γέγονεν ἐγκρατῆς τὸν

δὲ

Чи Іwánn Асáн ачэста дэпз ачкá. кзпзтáнд áжвтóрю дeлa чeй дин кóачe дe Дáнзрe, мѣрeз асѣпра лѣи Бѣрилз, прe кáрeлe лѣвингáнд-дэл, лѣи скóасe ѡкѣи, ши сe фѣчe еá лѣпзрáт лѣтрѣ лѣпзрeцiа Рѡмá-нилwр, кáртѣ дe тáтзл лѣи е́рá лѣтeмeáтз. Акрополита, кáрeлe е́рá лѣкз прѣнк мик кáнд сáв лѣтáмплáт ачáстa, дэпз чe лѣ истóриa сa лa кáп гi. áв зис, кз Іwánn ачэста фѣ дэс дe а́лцiй прe аскѣнс лa Скiдáй, прин кáрiй сe лѣцeлeг Рѡмáнiй чeй дин цѣра Рѡмáнiѣскз а́нѣмe Мол-довѣнiй, лa кáп. к. скрiе, кз ачэсташй Іwánn áв фѣцiт лa Рѣшiй, о́ундe а́мáнáнд кáтзвa врѣмe, дэпз ачкá лáвнáнд кáцвa динтрз Рѣ-шiй áв лэáт а́рмe асѣпра лѣи Бѣрилз, кa сз дoвáндѣскз Мошiа пз-ринтѣскз. Нѣ сe причѣпe, кэм Іwánn Асáн фiйнд Рѡмáн, сз фi пофтит áжвтóрю дeлa Рѣшiй мáй вáртóс дe кáт дeлa Рѡмáнiй, дe ѡá-рз чe Рѣшiй цинѣ кѣ Грeчiй, ши пiнтрѣ ачкá мáйнáинтe, кэм скрiе Никiтa Хонiáт лѣ Алeкѣе Комни́нѣ Кáртѣ г. кáп д. сáв скѣлáт асѣпра Кэмáнилwр, сáв Рѡмáнилwр чéлwр дин цѣра Рѡмáнiѣскз, кa сз нѣ пóáтз дá áжвтóрю Рѡмáнилwр чéлwр прeстe Дáнзрe. Дe о́ундe нѣ пóáтe фi лáдóлáз, кз Іwánn Асáн, нѣ кѣ áжвтóрюл а́лтoрa, чи сiн-сѣр кѣ лѣ Рѡмáнилwр чéлwр дин цѣра Рѡмáнiѣскз, прe кáрiй лѣи кiемá Комáнiй, ши Скрiтóриi Грeчiй лe зик ши Скiдáй, дoвáндi пзрин-тѣскa мошiе.

Кѣ ачэста лѣпзрáтзл Феóдор Комни́нѣ сáв лѣнгeл фѣчe лeгáтѣрз, ши Чeрѣ дeлa Асáн Іwánn, кa сзшiй дѣ фáтa сa чe ѡ кiемá Мaрiа дэпз фрáтeлe лѣи, Емáнѣиá, прeкѣм сe ши фѣчe. Чи, кэм скрiе лѣ-крополита лa кáп кe. Феóдор лѣнгeл, нeзгáнд сáмз дe лeгáтѣрa чe фэкѣсe кѣ Асáн Іwánn, ши дe кѣскрiе ши кѣ жѣрзмáнiт ѡ лѣтзрiсe, сe

скѣ-

дѣ гѣ Асáн ѡáдa Іwáннwр, а́фiлiкa сiтa е́тi. κρῶρατις λαβὼν, ὡς εἰρήκι-
 μεν; περὶ τὰς Σκυθίας κελῶριке, Hoc fatis functo sororis filius Phrorilas
 nomine, Scythide avia in matrimonium ducta regnum Bulgarorum occupat.
 Filius vero Asani Joannes clam ereptus, ut diximus, ad Scythas asportatur.
 Georgius Acropolita Historiae cap. 13.

Скѣлѣ дѣпѣ ачѣѣ кѣ рѣсвоіѣ асѣпра лѣи Іасан Іѡанн кѣ ачѣѣ нздѣж-
 де, кѣ ѡастѣ лѣи Іасан Іѡанн нѣче ѡпнтѣла ѡастей гречѣи нѣ ѡ
 ва пѣтѣ сѣферѣ, чи тѡци вѡр фѣци. Асѣ Іасан Іѡанн мѣкар кѣ кѣ
 фѡарте пѣцини ѡсташи ѣра, стѣте фѣцѣ асѣпра Грѣчилѡр, пре кѣрѣи
 ѡи ши вѣтѣ де ѡи кончени, ши пре ѡпзрѣтѣлѣ Θεѡдорѣ Ангѣлѣ, ѡпре-
 ѣнѣ ши пре ѡци ѡи Грѣчилѡр Боѡри ѡи принѣе вѣи, пре кѣм ѡколѡши
 ла кап кѣ. не лѣсѣ скрѣс Іерополѣта. Дѣпѣ кѣре стрѣлѣчѣтѣ вѣрѣ-
 ѣнѣцѣ де вѣнѣ вѡе се сѣпѣсе лѣи Іасан Іѡанн Іерѡанѡполѣ, пѣцини
 дѣпѣ ачѣѣ Дидимѡтиѣѣ, вѡлерѣ тотѣ, ѡпѡй Сѣрре, Πελαγονѣа, Πριλα-
 πѣ, ши чѣле де прин пре жѣр. Ουμβελατѣѣ ши Влѣχѣа чѣ мѣре тѡатѣ,
 кѣрѣ ѣ ѡ Θεσσαλѣа, Іѡанн Іасан; кѣпринѣе ши Влѣанѣ, ши пѣнѣ ла
 Ιλλѣрик прѣдѣ. Де ѡколѡ, пѣцине четѣци лѣсѣнд Грѣчилѡр, май тѡ-
 ате шиѣ цинѣндѣле, ѡтрѣ кѣре рѣндѣи ѡрмѣши, ши дерѣгѣтѡаре, кѣре
 сѣ стрѣнѣгѣ дѣрѣѣ; се ѡтѡареѣ ѡкаѣсѣ. Фѣ ачѣста ѡ вѣкѣлѣ ачѣла де
 тѡци жѣдекатѣ ѡ фѣ минѣнатѣ, ши фѣричѣтѣ. Ши фѣинѣдѣ, кѣ ѣра ѡмѣ,
 кѣрѣле нѣ се десѣтѣ кѣ вѣрсѣрѣ де сѣнѣе, нѣчи нѣ ѡморѣ пре Грѣчѣ
 ка чѣи ѡнаинтѣ лѣи, тѡци ши Грѣчѣи ѡкѣ ѡл ѡвѣѣ.

Ши ачѣѣ ѡколѡши кап ѡа, ши ѡг. не лѣсѣ мѣртѣрѣсѣтѣ Іерополѣ-
 ѣта, кѣ Іѡанн ѡпзрѣтѣлѣ Грѣчилѡр, пѣнтрѣ ка пре вѣрѣжмѣши сѣи
 сѣи сѣлѣѣскѣ, ши лѣкѣрѣриле сѣле сѣ ле ѡтѣрѣскѣ, ѡвѣндѣ ѡнѣ фе-
 чѡр дин мѣрѣѣ са Ιρινα, ши Іасан Іѡанн ѡвѣндѣ фѣтѣ кѣ нѣмеле Влѣ-
 на нѣскѣтѣ лѣи дин мѣрѣѣ са че ѣра ѡнѣгѣрѣ. ѡдекѣ фѣтѣ лѣи Іан-
 дрѣас ѡдѡналѣ Крѣюлѣи Ουνѣгѣрилѡр, пре кѣм се вѣде дин ѣпѣстола
 ачѣстѣлѣши Краю тримѣсѣ кѣтрѣ Ѧνѡρѣѣ ѡл трѣилѣ Папа дела Ρωμα;
 а) тримѣсе ла Іасан Іѡанн Γολѣе, ка сѣ дѣ фѣта са дѣпѣ фѣчѡрѣлѣ
 лѣи.

α) Hujus intentionis studio, ut securum Peregrinationis divino fulti consilio, pararemus transitum filiam Comnini Theodori Lascari filio nostro duximus in uxorem. Eodem etiam animo inter Azen Bulgariae Imperatorem, mediante nostra filia, matrimonium celebravimus. Epistola Andreae II. Regis Hungariae ad Honorium III. Pontificem Romanum.

ΛΨΗ. Κάρε соліе прѣимѣндѡ Асанъ Іωάνнъ, се фѣче нѣнта ѡτρѡ τή-
 νερίη ἀχία, κνηνηνδѡη Γέρμαν Πατριάρχηλ Цариграδάδѡη. Ἰτѣνчѣ,
 зиче Акрополита, кз ѡпзράтѡл шѣ Сѡβόρѡл Πατριάρχѣск, пѣнтрѡ
 ка сѡσε ѡβηнѣзе кзтрѡ Асанъ Іωάνнъ май мάρеле Βѡлгарилѡр, ѡδεκз ѡ
 Ρωμѡνιѡлѡр пѣнтрѡ фзкѡтѡ кѡскріе шѣ претеніе пре ѡρχітерѣлѡ Τρινό-
 βѡлѡη, кάρеле майнаίνте ѣра сѡпѣс Πατριάρχѡлѡη делѡ Цариград, лѡз
 фзкѡт сѡ фіе де пѡтѣрѣ са, шѣ сѡσε нѡмѣскз Πατριάρх. а)

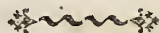
Де ἀχία Ιωάνнъ ѡпзράтѡл Γρέчилѡр шѣ ѡпзράтѡл Асанъ Ιωάνнъ ѡδѡ-
 нѡнδѡшѣ ѡφиле, сѡз слѡεозѣт ѡ пѣрциле чѣле де кзтрѡ ѡпѣс, кάρе
 ѣра сѡпѣсе Λετίνιѡлѡр, шѣ ле прѡдάρѡ τѡате фѡарте, ѡпзрѡнδѡ ѡ-
 трѡ сѣне ѡράшеле шѣ цинѡтѡл ѡпз кѡм кѡ жѡрѡзмѡнτ се лѡгѡсе ла
 ѡлѡлтѡ. Шѣ пѡнѡ ла мѡрѣη Υετѡνѣη Цариграδάδѡη, сѡнδѡ ѡколѡν
 пре мѡрѣη, шѣ ѡϋѣтѡнδѡсе ла ѣη Ιωάνнъ Κράѡл Λετίνιѡлѡр, ѡжѡнσερε
 ѡпзράтѡл Ιωάνнъ, шѣ ѡпзράтѡл Асанъ кѡ ѡрμεле сѡле ѡпреѡнѡ, шѣ
 мάρε фрѣкз βзгάρѡ ѡ ѡσεле Λατίνιѡлѡр. б) ἰσὴ κѡ кѡскріѡ ἀчѣстѡр

ДОИ

а) Καὶ πωληθεὶς τὴν τῶν παιδῶν συναφειαν τῷ Πατριάρχῃ Γερμανῷ τὰ τῆς ἱερο-
 λογίας τελέεσσαντος. Τότε καὶ ὁ Τρινόβος Ἀρχιερεὺς ὑπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλειος
 τελῶν, αὐτονομία τετίμηται, καὶ Πατριάρχης ἀναγορεύεσθαι κέκερται Βασιλικῶ
 καὶ συνοδικῶ τῷ βεσπίσματι, χάριτας τῶν πρεχόντων ἀποτινύστων τῷ Βελ-
 γάρων ἄρχοντι Ασάν, τῷ κήδεσ ἐνεκα καὶ τῆς φιλίας. Et puerorum nup-
 tias apparant. Cum Germanus Patriarcha inter rem divinam nuptiarum ce-
 remonias absolvisset. Tunc et Trinobi Praesul Constantinopolitano obnoxius,
 imperatorio ac synodico decreto, ut Asano Bulgarorum principi, affinitatis,
 et amicitiae causa gratificarentur suo jure vivere, et Patriarchae nomine
 condecorari obtinuit. *Acropolis Histor. cap. 55.*

б) Ο δὲ Βασιλεὺς Ἰωάννης, καὶ ὁ Ασάν τὰς οἰκείας δυνάμεις προσβληφότες, καὶ ἄμ-
 φω τὴν δυτικὴν κατέδραμον Χώραν, ὅποσι ἦν τοῖς Λατίνοις δελεῦσα, καὶ λείαν
 μὲν πωλὴν ἐποίησαντο, καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν, τὸ τῆς παρομιῆς ἑσπῆν, τὴν ἄ-
 πιασαν ἀπωργάσαντο. σφίσι δὲ αὐτοῖς κατὰ τὰ ὄρκια τὰ ἄση καὶ τὴν χώραν
 διεμερίσαντο. — — Μέχρι μὲν ἐκ καὶ αὐτῶν τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντίνε καὶ
 ἄμφότεροι κατηντήκεσαν, τῷ Ρηγῷ Ἰωάννι ἐπ' αὐτῶν καθεζομένε, καὶ καθορῶν-

τες,

δοῦν Ἀπζράϊν κὺ τὸτῶα σαὺ ἀβεζλάτ μῆνδρίᾱ Λατίνιλωρ. α)

Δὲπὺ μῶατε ἀλτελε μῆρῖ Ἰωάνν Ἰσάν, λα ἀνῆλ 1245. σὴ οὕρμζ
 ἂ σκᾶωνῆλ λῆϊ φεχόρῶλ λῆϊ, χελ διν μῶᾶρε Οὕνηρζ Καλλιμάν, κά-
 ρελε ἄνοι ἀγῶτῶρα χῆ δε πάχε κὺ Ἀπζράτῶλ Γρέχιλωρ Ἰωάνν: χὶ ἂ
 ἀνῆλ ἀχέλασῖ μῆρῖ φῖνδ πρῶνκ δε 12. ἄνῖ. δε οὕνδε στῆτε ἂ λόκῶλ
 λῆϊ ἂ σκᾶων φράτελε λῆϊ, Μιχαῖλ ἀσῆμενῆ φεχόρ λῆϊ Ἰσάν Ἰωάνν
 πζσκῶτ λῆϊ διν Ἰρίνα φάτα Ἀπζράτῶλῖ Γρέχιλωρ Θεόδωρ ἄγγελ. Πρε
 ἀχέστα λα ἀνῆλ 1258. λαὺ ῶμωρᾶτ βῆρζ σῶζ Καλλιμάν. σὴ λῶῖνδ
 μῶᾶρῆ λῆϊ Ἰσάν Μιχαῖλ βρῶ σῶζε φᾶκῶ εἰλ Ἀπζράτ ἂ Βελαγάρτα, χὶ
 σὴ πρε εἰλ ἂλ ῶμωρᾶρζ ἄλῆϊ.

Ἐφῆρσῖνδῶσε βῖα εἰρῶτῆσκῶζ ἂ Ἀπζράϊλωρ Ρωμῆνῆσῖ χέλωρ
 πρέστε Δῆνζρε, κάρῆ ἄχεπῶσε δελα Ἰσάν φράτελε λῆϊ Πέτρζ σὴ ἂ λῆϊ
 Ἰωάνν; φῶ ἀλέε Ἀπζράτ Κονσταντῖν φῖωλ λῆϊ Τίχζ. Καρελε, κα σῶῖ
 φῖε σῶπῆνῖρῆ λειψῖτῶζ, λῶπῶῖνδῶσῖ μῶᾶρῆ, λῶπ πρε φάτα χῆ
 μᾶῖ μᾶρε ἄλῆϊ Θεόδωρ Λασκᾶρῖ ἄλδοῖλῆ Ἀπζράτῶλῖ Γρέχιλωρ, Ἰρίνα
 νεπόατα λῆϊ Ἰσάν Ἰωάνν Ἀπζράτῶλῖ Ρωμῆνῖλωρ, κῶρῖᾱ ἦ σε κῶδῆ
 ἀχᾶστῶ Ἀπζρῶζῖε.

S. S.

τος, ἢ πτοῖαν πωδῶν τοῖς Λατίνοις ἐνέβαλον. ἢ ἐν σείῳ κομῖῃ τὰ κατ' αὐ-
 τῆς ἐβέντο. Ioannes deinceps Imperator, et Asanus conductis copiis, u-
 terque occiduum plagam, quae Latinis serviebat, excurrerunt, ingentique
 inde praeda deportata Scythicam solitudinem, ut proverbio utar, universam
 effecerunt; urbibus ac regione, ut iure jurando convenerunt, sibi divisis. —
 Et ad ipsos usque Constantinopolis muros Joanne rege in illis adsidente, et
 intuente, uterque perveniens ingentem timorem Latinis injecere, resque eo-
 rum in extremum discrimen deduxere. *ibid.*

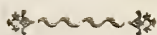
α) Τὰ μὲν ἐν τῶν Λατίνων πράγματα συνεξάλγητε τότε πλῆθ. ἢ τὰ κῆδει τῶν
 δύο Αυτοκρατόρων εἰς τασπινὸν ἄγαν κατασπῶτακε τὸ φεῖνῆμα. Igitur La-
 tinorum res nimium in angustum deducta, duorum etiam Imperatorum affi-
 nitate in extremum fastus ille depressus est. *Ibid.* cap. 54.

§. 5.

Йлциъ Анзрѣцѣи ѿ Рѡмѣнѣлѡр прѣсте Дѣнзре пизнз ла
вѣнѣрѣ Тѣрчилѡр.

Ла ѿнѣл 1277. фѣ ѡморѣт Тѣхѣ Константи́н, шѣ анзкѣ Анзрѣ-
циѣ Кордѡкѣка, пре кѣреле Грѣчѣи лѡв нѣмѣт Лахѡни. Ачѣста ѡв лѡѡт
мѡѡрѣ лѡи Тѣхѣ Константи́н. Ла ѿнѣл 1280. Тертѣр, де вѣцѣ Вѣ-
ман, кѣреле лѡѡсе фѡта лѡи Ясан, ѡв анзкѡт Окѡвнѣл, фѣцѣнѡ Ла-
хѡна ла Нѡге май мѡреле Тѣтѡрилѡр, де кѣреле фѣ оѡчѣс. Дѣпз че
ѡв фѣцѣт Тертѣр де фрѣка лѡи Нѡга, врѣ Цѡка фечѡрѣл лѡи Нѡга шѣ
цѣнере лѡи Тертѣр, сѣ анзче Окѡвнѣл, чѣ ла ѿнѣл 1294. ѡморѣндѡл
Сфендисѡлѡвѣ фѣюл лѡи Тертѣр, стѣте ѣл Анзрѡт. Дѣспре ѡкѣрселе
лѡи Сфендисѡлѡвѣ ѡсѣпра Грѣчилѡр, вѣзѣ Истѡрѣа лѡи Пахѣмер кѡртѣ
ѣ. кап. ѿт. Ла ѿнѣл 1322. мѡаре Сфендисѡлѡвѣ, шѣ ѿ оѡрмѣзѣ лѡи
Геѡргѣе Тертѣр фечѡрѣл лѡи. Дѣпз мѡартѣ ѡчѣстѡл фѣ ѡлѣс Мѣхѡил
Стреанцимер кѣреле дѣн Мѣсѣи шѣ дѣн Комѡни, ѡдѣкѣ дѣн Рѡмѣнѣи де
прѣсте Дѣнзре шѣ дѣн Рѡмѣнѣи дѣн кѡаче де Дѣнзре, дѣпз мѡшѣи ѡ-
шѣ трѣцѣ вѣца. Мѡрѣнѡ ла ѿнѣл 1330. Мѣхѡил, се фѣче Анзрѡт
Алѣксѡндрѣ. Дѣпз ѣл Осман. — Шѣ нѣвзлѣнѡ Тѣрчѣи, ла ѿнѣл 1453.
кѣ пѣтѣре мѡре, стрѣкарѣ Анзрѣциѣ ѡчѣста, прѣкѣм шѣ ѡ Грѣчилѡр,
шѣ ѡлѣ ѡлѡра.

Кѣнд ѣрѡ сѣ скѡпе Истѡрѣа ѡчѣстѣ, де сѣпт тѣск, ѡм сокѡтѣт
нѣ фѣрѣ прѣц лѣкрѣ ѡ фѣи, ка сѣ ѡтокмѣск ѡкѣ дѡѡѡ Дисертѡцѣи:
оѡна дѣспре ѡчѣпѣтѣл лѣмбѣи Рѡмѣнѣицѣи, ѡлта пѣнтрѣ Литерѡтѣра чѣ
вѣкѣи ѡ Рѡмѣнѣилѡр. Кѣре ле ѡдѡѡѡ ѡчѣи.

ДИСОБРАТЦІЄ

ПЕНТРЪ. АЧЕПЪТЪЛ ЛІМБЕЙ РЪМЖНІЦІЙ.

ФІІНА КЪ ЛІМБА ЧЪ РЪМЖНІЦКЪ ѿ ЛЪТИНІЦКЪ; ЧЕЛЪИ ЧЕ БА СЪ ЧЪРЧЕ АЧЕПЪТЪЛ ЛІМБЕЙ РЪМЖНІЦІЙ АИ ІАСТЕ ДЕ ЛІПСЪ МАЙНАІНТЕ СЪ АЙЕЪ КЪНОСКЪТЕ АТЖМПЛЪРИЛЕ ЛІМБЕЙ ЛЪТИНІЦІЙ.

ДЪПЪ КЪМ НЕ АВЕЦЪ ВЪТРОПІЪС А КАРТЪ А. ЛІМБА ЛАЦІЪЛАИ, АТЪ А КЪРЪА ХОТАР СТЪ РЪМА, ЪАЪ АДРЕПТАТ, ШИ ЪАЪ ПОЛІТ ЛАТИНЪС КРАЮЛ ЦЪРЕЙ ЛАЦІЪЛАИ, ШИ ПРЕ ЛАТИНИ ДЕ ПРЕ НЪМЕЛЕ СЪЪ ІАЪ НЪМІТ: КАРЪ КЪТЪЪ АНИЙ ДЕЛА АЧЕПЪТЪЛ ЛІМБЕЙ 4018, АНАІНТЕ ДЕ ОУРЪІРЪ РЪМЕЙ КЪТЪЪ АНИЙ 504. САЪ АТЖМПЛАТ. А) ОУРМІКЪЪ, КЪ ШИ ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ДЕЛА КРАЮЛ ЛАТИНЪС АЪ ЛЪАТ АЧЕПЪТ А СЕ КІЕМА АША.

ІАЪЪ ЧЕ СКИМЕАРЕ АНЪМЕ КЪ АДРЕПТАРЪ АЧЪА АЪ ФЪКЪТ КРАЮЛ ЛАТИНЪС А ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ; ЧЕ АЪ ЛЪПЪДАТ ДИН ЛІМБА ЧЪ ДЕ ЪЕЩЕ А ПОПЪРЪЛАИ ЛЪТИНІЦКЪ, ШИ ЧЕ АЪ АДАЪС ЛА АЧАСТЪ ЛІМБЪ АДРЕПТАТЪ ЧЕ СЪ НЪ ФІ АВЕТ ЛІМБА ЧЪ ДЕ ЪЕЩЕ, НІМЕНЕ ДИН ЧЕЙ БЕКІ НЪ НЕ ЛЪСЪ СКРИС. АСЪ, КЪМ КЪ АЛТА АЪ ФОСТ ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ЧЪ АДРЕПТАТЪ САЪ КОРЕКТАЪ, ШИ АЛТА ЧЪА ЧЕ РЪСЪНА А ГЪРА ПОПЪРЪЛАИ ЛЪТИНІЦКЪ; ШИ КЪМ КЪ ЧЪА ФЪ НЪСКЪТЪ ДИН ЧЪСТА, ШИ ДИРИПТ АЧЪА ЛІМБА ЛЪТИНІЦКЪ ЧЪ ПРОАСТЪ, САЪ А ПОПЪРЪЛАИ КЪ ДРЕПТА СЕ ЗІЧЕ МАМЪ ЛІМБЕЙ ЛЪТИНІЦІЙ ЧЕІЙ КОРЕКТЕ, АСЪШИ НАТЪРА САЪ ФІРЪ КОРЕКЦІЕЙ ДЕСТЪЛА ДЕ КІАР АРЪТЪ. АСЪМЕНЪ ДИН НАТЪРА КОРЕКЦІЕЙ ОУРМІКЪЪ, КЪМ КЪ ЛІМ-

а) Regnante tamen Latino, (in Latio) qui Latinam linguam correxit, et Latinos de suo nomine appellavit: Troja a Graecis capta est - - - expletis a mundi principio annis III. m. XVIII; - - ante urbem conditam annis CCC et III. *Eutropius* Lib. 1. de Gestis Romanorum.

лімба Латинѣскъ чѣ корѣнтъ нѣ се свѣѣ апрѣвнъ кѣ лѣптеле дела маме, прѣкѣм лімба чѣ де ѡще, чѣ кѣ Граматика трѣвѣ сѣсѣ ѡвѣце, шѣ пѣнтрѣ ѡчѣѣ ѡлта ѡвѣ фост ѡ грѣи Латинѣше Граматичѣше, ѡлта ѡ грѣи Латинѣше де ѡще. Дѣнтрѣ ѡчѣсте се вѣде, кѣ шѣ ѡнаинте де оуѣрѣрѣ Рѡмеи де доѡв плѣсе ѡвѣ фост лімба чѣ Латинѣскъ, ѡдекъ: Граматичѣскъ, шѣ де ѡще, сѡв ѡ ѡвѣцѣцилѡр, шѣ ѡ попѡрѣлѣи. Нѣче нѣ се поѡте ѡрѣтѡ нѣчѣ оуѣн вѣк. ѡтрѣ кѡреле сѣ нѣ фѣ фост ліпсѣ де Граматикъ спре ѡ ѡвѣцѣ лімба Латинѣскъ чѣ корѣнтъ.

Фѣкѣнд Рѡмѡлѣс четѡте, кѡрѣ де пре нѣмеле сѣв ѡ нѣмѣ Рѡма: дела кѡрѣ шѣ Рѡмѡнилѡр ли се дѣде нѣме; рѣдикѣ бесѣрикъ, (ѡколѡши пре свѣрт повѣстѣше вѣтрѡпѣсѣ) кѡрѣ ѡ нѣмѣ Исѡлѡм, шѣ фѣгѣдѣи тѣтрѣрѡр чѣлѡр че вѡр сѣзпѡ ла дѣнсѣл свѣтѣре. Пѣнтрѣ ѡчѣѣ пре мѣлѣи дѣн вѣчѣниле лѡкѣри, кѡрѣи фѣкѣсе ѡтрѣ ѡи сѣи чѣвѡрѣвѣ, фѣцѣнд ла дѣнсѣл, ѡвѣ прѣимѣт ѡ четѡте, шѣ ѡвѣ апрѣвнѡт кѣ попѡрѣл сѣв. Шѣ ѡшѡ дѣн Латѣни, шѣ дѣн Тѣсѣи пѣтетѡри, прѣкѣм шѣ дѣн Фрѣцѣи чѣи де прѣсте мѡре, кѡрѣи свѣт вѣнеѡ, дѣн Аркѡдѣи, кѡрѣи свѣт повѣцѣитѡрѣл вѣвѡндрѣ кѣрѣкѣсе ѡ Итѡліѡ, ка дѣн де мѣлѣте фѣлѡри де стѣхѣи ѡдѣнѣ оуѣн трѣп, шѣ фѣче попѡрѣл Рѡмѡн. Кѣ врѣме гоѡте нѣмѣрилѣ Итѡліѣи, че ѡвѣ ѡсѣвѣте лімѣи, се ѡдѡвсѣрѣ кѣтрѣ попѡрѣл Рѡмѡн. Фѣкѣндѣсе ѡчѡстѣ ѡдѣнѡре шѣ мѣстекѡре де нѣмѣри де дескѡинѣте лімѣи, нѣмене нѣ се поѡте ѡдоѣ, кѣ лімба Латинѣскъ чѣ де ѡще нѣ де мѣжлѡк скѣмѣѡре ѡвѣ пѣтимѣт.

Шѣ кѣм кѣ ѡсѣвѣте ѡвѣ фост лімѣилѣ нѣмѣрилѡр Итѡліѣи, ѡдекъ ѡ вѣтрѣсѣилѡр, ѡ Грѣчилѡр, ѡ Ѣсѣчилѡр, ѡ Инсѣврилѡр, ѡ Лѣгѣрилѡр, шѣ ѡле ѡлѡр Гѡллі, шѣ попѡре, ѡнаинте де ѡшѣ свѣѣне грѣмѡзѣи вѣрѣитѡрилѡр Рѡмѡни, вѣне ѡвѣцѣз ѡвѡвѣкѣсѣ Антѡнѣсѣ Мѣратѡрѣсѣ ѡ Диссѣртѡцѣѡ ѡв. Том. 2. ѡл Антѣквѣтѡтелѡр Итѡліѣенѣшѣи.

ДинтрѸ ачѸсте гинте саз нѸмѸри ѡле Италий оунеле, мзкар кѸ,
 дѸпрз мзртѸрисирѸ лѸи Августин, КартѸ ѡ. кап. з. дѸспре чет атѸ
 лѸи Дмне зѸ, гинтелѸр чѸлѸр ѡвинсе кѸ жѸгѸла ле пѸнѸ шѸ лимба са
 чѸ ЛзтинѸскѸз ѡсѸпрѸ РѸманїи, а) тѸтѸшѸ пѸнѸз шѸ кѸна ѸрѸ май
 Ѹ флѸаре ѸпзрѸциѸ РѸманилѸр, мѸлтѸ вѸѸме шѸз цинѸт лимбиле
 сѸле; ѸрѸ Ѹ оунѸр нѸмѸри де ѡле Италий, перинд ѡле, лимба лѸр
 тот ѡз рѸмас ѸтрѸ РѸманїи. КѸ ѸѸлѸс ГѸллѸс Ѹ КартѸ зї. кап. зї.
 ѡшѸ скрїе: „К. ѸннѸс зичѸ, кѸ Ѹл Ѹре трей їнимї; пѸнтрѸ кѸ шѸѸ
 грѸи ГрѸчѸше, ѸсчѸше, шѸ ЛзтинѸше“ б) ѡшѸ дѸрѸ Ѹ зїлеле лѸи
 ѸннѸс ѸкѸ векѸѸ Лимба ѸсчѸскѸ. Ла ФѸстѸс се четѸше дин фѸвѸла
 лѸи ТитиннѸс: „Картї ѸвсчѸше шѸ волсчѸше фѸвѸлѸ, кѸ ЛзтинѸ-
 ше нѸ шѸѸ“. в) ЛибѸс Ѹ КартѸ м. кап. мѸ. зиче, кѸ кѸманилѸр че-
 рѸна ли саз дат вѸе, ка Ѹ пѸбликѸ сѸ борѸскѸз ЛзтинѸше, шѸ
 ПрѸконїи, саз веститѸрїи лѸр сѸ ѡйѸв кѸдїнѸз Ѹ вїнде ЛзтинѸше.
 г) ѡлтѸ лимѸз дѸрѸ ѡз фост ѡтѸнчї ла кѸманї Ѹ ИталиѸ, картѸ нѸ
 ѸѸз фост ѡстрѸкат лимба чѸ ЛзтинѸскѸ. ШѸ ѸтрѸѸѸ, кѸреле ѡз трѸїт
 Ѹ зїлеле ѸпзрѸтѸлѸи ТибѸрїе, Ѹ КартѸ Ѹ Ѹ ГѸѸграфїей, зиче, кѸ
 перинд гинта ѸсчилѸр; борѸа лѸр тот май рѸмѸне ла РѸманї, шѸ
 жоѸкѸз фѸвѸле РѸманїи Ѹ лимба ачѸѸ. д)

Де ачїѸ кѸ непѸтинѸз ѸрѸ дин лимбиле ачѸле векѸитѸаре шѸ кѸ-
 вїнте, шѸ кїпѸри де граю сѸ нѸ се вѸрѸскѸз нѸ нѸмай Ѹ лимба Лз-
 тинѸскѸз чѸ прѸстѸз, картѸ ѸкѸм ѸрѸ де ѸѸше тѸтѸрѸр попѸарелѸр
 Ита-

-
- а) Imperiosa civitas Roma non solum jugum, verum etiam linguam suam, domi-
 tis gentibus imposuit. *Augustinus* de Civ. Dei Lib. 19. cap. 7.
 б) Q. Ennius tria corda habere se se dicebat; quod loqui Graece Osce, et La-
 tine sciret. *A. Gellius* Lib. 17. cap. 17.
 в) Qui Obsce et Volsce fabulabantur, nam Latine nesciunt, apud *Festum* ex
Titinnii fabula.
 г) Cumanis petentibus permissum, ut publice Latine loquerentur, et Praecon-
 ibus Latine vendendi jus esset. *Livius* Lib. 40. cap. 42.
 д) Quum Oseorum gens interierit, Sermo eorum apud Romanos restat, ita ut
 Carmina quaedam ac Mimi, certo quodam certamine, quod instituto majo-
 rum celebratur, in scenam producantur. *Strabo* Lib. 5. Geograph.

Італіей, чї прин невзгáрѣ де самъ á оўнора шї ѿ лимба Лзтинѣскъ чѣ корéктъ кѣте ѡдáтъ. Кáрѣ Рѡмáнилъ чéлѡр ѡвзцáцї шї вїне депрїнши ѿ лимба чѣ корéктъ фóарте рѡ ле винѣ, шї чертá áчáстъ рѣ ѡтрѡвїнцáре. áчѣá, мї се пáре, кз спѣне Квинтилáн, кжд скрїина дéспре кввїнте ле чѣле стрейне, áшá грзáще: „ Так дéспре Тѣсчї, дéспре Сабїнї, ба шї дéспре Пренестїнї; кз пре бéкцїс ка пре чéл че се ѡтрѡвїнцá кз вóрка áчѣá ѿ чѣртъ Лвчїлїс, прекѡм Пóллїѡ áфлз ѿ Дївїе Патавїнитáте“. а) Шї Вáррѡ зїче, кз кввїнтáл, Мúлáте, (Multae) нз є Лзтинéск, чї Сабїн; шї áчéста пзнз лá поменїрѣ лшї áр рзмáс ѿ лимба Самнїтелър, кáрїй сáнт нз-квцї дин Сабїнї. б)

Кз мáлт мáй лéсне єрá дин лимба Лзтинѣскъ чѣ де ѡбще сзсе бáще кввїнте, шї кїпѡрї де грáю ѿ вóрка Лзтинѣскъ чѣ корéктъ. Парадїгмъ шї áстззї дéспре лѡквáл áчéста áвém ѿ прѣнчїй чей Рѡмжнѣшї, кáрїй ѿ áнїй чей дин тжю, кжд се ѡвѣцз Лзтинѣще, пéнтрѡ áсзмзнáрѣ че ѡсте ѡтрз лимба чѣ Рѡмжнѣскъ шї ѡтрз лимба чѣ Лзтинѣскъ, тѣрме де кввїнте Рѡмжнѣшї вáгз ѿ вóрка чѣ Лзтинѣскъ; ба шї Оўнгѡрї взтрáнї áм вззѣт, кáрїй цїїна áмжнóáѡ лимбиле, шї чѣ Лзтинѣскъ, шї чѣ Рѡмжнѣскъ, кжд грзéск Лзтинѣще, шї кввїнте, шї кїпѡрї де грáю Рѡмжнѣшї, фзрз áсе причѣпе че фак, áрѡнкз ѿ вóрка чѣ Лзтинѣскъ.

Пéнтрѡ áчѣá кз де áдїнс Рѡмáнїй чей ѡвзцáцї скрїá кзрцї, шї дá Рéгáле спре áбáтерѣ кввїнтéлѡр чéлѡр стрейне дела лимба Лзтинѣскъ чѣ корéктъ, прекѡм шї спре полїрѣ Сїнтáгей лимбей áчéїшї. Дїрїпт áчѣá пре прѣнчїй сзї ѿ силѣ á мѣрце лá сѡóалз, шї áсе

ѡвз-

а) Tacco de Tuscis, Sabinis, et Praenestinis quoque; nam ut eo Sermone utentem Vectium Lucilius insectatur, quemadmodum Pollio deprehendit in Livio Patavinitatem. *Quinctilianus* Lib. 1. cap. 9. Inst. Orat.

б) *Multae* vocabulum, non Latinum, sed Sabinum est; idque ad meam memoriam mansit in Lingua Samnitium, qui sunt a Sabinis nati. *Varro* Lib. 19. rerum humanarum.

Лвзца Грамáтика Лзтинѣскз. Ичáста ѣ чѣа че зиче Тѣалѣс а Кар-
тѣ г. де Ораторе, кз Пречентеле де а ворей Лзтинѣше ле дз лвз-
цзтѣра чѣ првнчѣскз. а) Шй Квинтиан а Картѣ а. кап. г. мзртѣ-
рнѣше, кз алта ѣ а грзй Лзтинѣше, алта а грзй Граматичѣше, а-
декз, алта ѣ а грзй а лимба Лзтинѣскз чѣ комѣнз, саз де ѡеще,
карѣ апрѣнз кз лáптеле се сѡцѣ дела мáмз, алта а грзй а лимба
Лзтинѣскз чѣ корѣктз, карѣ се лвѣцз ла Схóалз дин Грамáтикз. б)
Вѣзй май сѡс лвздáта Дисертáцие 52. ллѡй Мзраторе, лтрѡ картѣ пре
ларг се квѣнтз дѣпре лѡкрл ачѣста.

Мзлат скимѣндѡсе лимба Лзтинѣскз чѣ де ѡеще прин ачѣа, кз
фѡ лпзртзшйтз тѣтѣрѡр Гинтелѡр Итáлѣй чѣлѡр де дѡсѡѣите лим-
бей; мзлате дѣалѣкте а лимбей ачѣщѡа прѣсте тóатз Итáлѣа се ѣскáрз, а
фѣше каре пáрте а Итáлѣй, дѡпз фѣлюл лимбей нѣмзлѡй че лзкѡа
а цинѣтѡл ачѣла. Дрепт ачѣа ѡсѡѣите квѣинте дела тóате нѣмзриле
ачѣле аѡ кзѡтáт сз прѣймѣскз а сѣнѡл сзѡ лимба Лзтинѣскз чѣ
де ѡеще; шй фѣйна кз а стзпжнѣ, прѣкѡм шй асѡззй, а тóатз Итá-
лѣа, аѡ лчепѡт май де ѡеще асе кѣмá лимбз Итáлѣенѣскз. Рзсѡз-
тáнд а Итáлѣа, шй лѡнгз врѣме домнѣнд аколѡ Гóтѣй, Лонговáрдѣй,
шй алте Гинте Немцѣщй; кз мзлат май вжртѡс се скимѡсѣ лимба
Лзтинѣскз чѣ де ѡеще; саз Итáлѣенѣскз; ба, дѡпз вѣкѡрѣ шй лѣс-
шй Итáлѣанѣй лшй префзкѡрз лимба алтминтрѣ, шй ѡ адѡсерз ла
стáтѡл ачѣла, лтрѡ кареле ѣ асѡззй. Дин чѣле пзнз ачй дѣпре
лимба Лзтинѣскз чѣ комѣнз зиче лѣсне се пóате афлá лчепѡтѡл лим-
бей Рѡмжнѣщй. Ичѣа се щѣе, кз мзлцимѣ чѣ немзрцинитз а Рѡ-
мáнилѡр, акѡрора рзмзшѣе сжнт Рѡмжнѣй, пре ла лчепѡтѡл сѡтѣй
адóѡѡ дела Хѡ, а зилеле лпзрáтѡлѡй Траѣан, аѡ венѣт дин Итáлѣа
а Дáкѣа; шй аѡ венѣт кз ачѣ лимбз Лзтинѣскз, карѣ а врѣмѣ а-
чѣа.

а) Praecepta Latine loquendi puerilis doctrina tradit. *Tullius Cicero* Lib. 5. de Oratore.

б) Aliud est Latine, aliud Grammaticae loqui. *Quintilianus* Lib. 1. cap. 10.

чѣа стзпжнѣ ѿ Італіа. Аша дърз лимба Рѡмжнѣскз ѣ ачѣ лимбз Лзтинѣскз комѡнз, карѣ пре ла ѿчепѣтѣл сѣтей адѡаш ера ѿ гѣра Рѡманилѡр, ши ѿ тѣтѣрѡр Італіанилѡр.

Де ѡарз че дърз, кѡм май сѣс ам ѿсзмнаѣт, лимба Лзтинѣскз чѣ комѡнз, дѣпз врѣмѣ ѣширей Рѡманилѡр дин Італіа ла Дакіа, кѡмплаѣте скимѣзри ѡѣ май сѣферит ѿ Італіа; оурмѣзз, кз лимба Рѡмжнѣскз ѣ май кѣратз лимбз Лзтинѣскз ѿ попорѣлѡи Рѡман чѣлѡи вѣкю, де кѡт лимба Телѣнѣскз чѣ де ѡкѡм; ши май кѣ кѣдѣре ѣсте ѿ жѣдека дин лимба чѣ Рѡмжнѣскз, кѡм ѡѣ фост лимба Рѡманилѡр чѣлѡр вѣкю, де кѡт дин лимба Італѣнѣскз чѣ де ѡкѡм. Мзкар кз ачѣа нѣ пѣтѣм тѣгѣдѡи, кз ѿ лимба Рѡмжнѣскз сѡнт вѣрѣте кѣвинѣте де ѡле Барѣарѣлѡр гинѣте, ѡнѡме ѡле Словѣнилѡр, кѣ карѣи ѡѣ петрекѣт ѿпреѣнз: карѣ кѡм сѡѣ ѿтжмплаѣт, ам сѡсѣ ѿ Истѡриа чѣ дѣспре ѿчепѣтѣл Рѡмжнилѡр ѿ Дакіа. Асз Словѣнѣи де цесѣтѣра Лимбѣи Рѡмжнѣшѣи чѣ дин лѡнѣтрѣ нѣче кѡм нѣ сѡѣ ѡтинс, чѣи ачѣа ѡѣ рѣмѡс ѿтрѣгз, преѣѡм ера кѡнд ѿтѣю ѡѣ венит Рѡманѣи стрѣмѡшѣи Рѡмжнилѡр ѿ Дакіа. Чѣи ши кѣвинѣтеле, карѣ сѡнт дела Словѣнѣи вѣрѣте ѿ лимба Рѡмжнѣскз, пре лѣсне се кѣнѡск; ши оушѡр ѡр фѣи, де сѡр ѡѡѡи Рѡмжнѣи спре ачѣа, ѡле скѡѡте, ши ѿ фѡче кѣратз лимба Рѡмжнѣскз.

Ачѣа ѡкз се причѣпе, кѣчѣи ѿтрѣ Рѡмжнѣи сѡнт май мѣлѣте дѣлѣкте. Фѣинд ѡдекз кз ши ѡтѣнчѣи, кѡнд ѡѣ венит колѡнѣиле Рѡманѣе ѿ Дакіа, май мѣлѣте дѣлѣкте ѡле Лимбѣи Лзтинѣшѣи чѣи де ѡѡще ера ѿ Італіа; ши фѣинд кз колѡнѣиле ачѣале дин тѡѡте пѣрѣиле Італѣи ѡѣ фост ѡдѡнѡте, оурмѣзз, кз май мѣлѣте дѣлѣкте ѡѣ ѡдѣс кѣ сѣне. Асз, мзкар кз лимба Рѡмжнилѡр ѣ ѿпѣрѣцѣтѣ ѿ май мѣлѣте дѣлѣкте, ѡкѣрѡра ѡсѣѡре май вѣртѡс стз ѿ Прѡнѣнѣиѡнѣи сѡѣ рѣспѣндѣрѣ оушѡр слѡѣе; тѡтѣшѣи Рѡмжнѣи чѣи дин кѡѡче де дѣнѣзре тѡѡи се ѿцелѣг ла ѡлѡлтз; ѡа ѿ кѣрѣи нѣче нѣ ѡѣ фѣрѣ ѡ дѣлѣктз сѣнгѣрѣ:

десклинирѣ діалектелѡр нѣмай ꙗ ворѡз се аѣде. ꙗрз діалекта Рѡмѣ-
нилѡр чѣлѡр дин колѡ де Дѣнзре атѣта є ꙗстреинатз де лимба Рѡ-
мѣнилѡр чѣлѡр дин коаче де Дѣнзре, пѣнтрѡ копѣа саѡ мѡлцимѣ кѡ-
вѣнтелѡр чѣлѡр Тречѣщѣ, кѡ карѣ є ꙗкоперитз, кѡт Рѡмѣнѣй чѣй дин
коаче де Дѣнзре, пѡнз нѡ се дедаѡ кѡ дѣншѣй, пѡцин ꙗй пот при-
чѣпе че ворѡск. ꙗсз ачѣа се каде ꙗ ли се да лѡр, кѡ мѡлте кѡ-
вѣнте Дзтинѣщѣ пѡнз асгззѣ ле цин, каре ла Рѡмѣнѣй чѣй дин коаче
де Дѣнзре кѡ тѡтѡл сѡнт даде оѡйтзрей, прекѡм шѣ ла Рѡмѣнѣй
чѣй дин коаче де Дѣнзре асѣменѣ мѡлте кѡвѣнте Дзтинѣщѣ се афлз,
каре ꙗтрз Рѡмѣнѣй чѣй дин колѡ де Дѣнзре ꙗдешѣрт ла вѣй кѡѡтѡ.

ꙗмѣ вѣне ачѣ амѣнте шѣ ачѣа, кѡ се афлз оѡнеле кѡвѣнте ꙗ
лимба Рѡмѣнѣскѡ, каре пѣнтрѡ кѡ нѣче ла ꙗталѣнѣй, нѣче ла Гловѣнѣй
асгззѣ нѡ сѡнт, зик оѡнѣй, кѡ трѡбѡе сѡ фѣе саѡ дела Дѡкѣ, саѡ
дела алтз ѡаре каре лимбѡ де ꙗ гинтелѡр, че май де мѡлт аѡ оѡм-
блат прин Дѡкѣ ꙗтрз Рѡмѣнѣй. Чѣ, де ѡарз че, прекѡм май сѡс
ам вѡзѡт, кѡнд аѡ венѣт колѡнѣиле Рѡмѣне ꙗ Дѡкѣ єрѡ май мѡлте
діалекте ꙗ лимбѣй Дзтинѣщѣ ꙗ ꙗталѣа дин ꙗсоѡирѣ кѡ десклинѣте
нѣмѡрѣ ꙗле ꙗталѣей нѡскѡте; аѡ нѡ пѡтѣ колѡнѣиле ачѣле кѡ сѣне сѡ аѡѡкѡ ꙗ
Дѡкѣ оѡнеле кѡвѣнте дѣнтрѡ оѡнеле пѡрѡцѣ ꙗле ꙗталѣей, каре ла ꙗта-
лѣнѣй де мѡлт аѡѡм аѡ пѡрит; ꙗрз ла Рѡмѣнѣй сѡ май цин: прекѡм вѡ-
зѡм, кѡ шѣ ꙗтрз ꙗсѡшѣ Рѡмѣнѣй оѡнеле кѡвѣнте вѣкѣ се цин ла
чѣй дин колѡ де Дѣнзре, атеде ла чѣй дин коаче де Дѣнзре; ба шѣ
ꙗтрз сѣнѡѡрѣ Рѡмѣнѣй чѣй дин коаче де Дѣнзре ꙗ оѡнеле цинѡтѡрѣ
се афлз кѡсѣнте Дзтинѣщѣ, каре ꙗтрѡ ате цинѡтѡрѣ нѡ се май
поменѣск. ꙗшѡ пѣнтрѡ єсѣмплѡ, Мараморзѡѣнѣй, зик, нѡ ам ѡп, карѣй
ꙗлѡцѣ Рѡмѣнѣй ѡ зик, нѡ ам лѣпсѡ, ш. ч. ꙗсѣмене се ꙗтѡмплз, шѣ
ꙗтрз Рѡмѣнѣй чѣй дин колѡ де Дѣнзре; кѡ шѣ ꙗтрѡ єй сѡнт май
мѡлте діалекте, мѡкар кѡ єй ꙗтрѡ пронѡнѡцѣцѣе тѡцѣ сѡнт оѡнѣцѣ.
ꙗшѡ п. е. ла єй де ѡѡѡе се зѣче, хѣѡ, аѡекѡ фѣѡ; чѣ ꙗ оѡнеле пѡр-

ци зик, нѣтъ, дела кѣвѣнтѣлѣ Лзтинѣскѣ нѣтъс (natus). Нѣмѣка дѣръ нѣ не снлѣще, ка ачѣле кѣвѣинте, Рѣмѣнѣщѣ, кѣре асѣзѣи нѣ се афаз нѣчи ла Италиѣни, нѣче ла Словѣни, май вѣртѣс сѣ зичем, кѣ сѣнт вѣрѣте ѿ лимба Рѣмѣнѣскѣс сѣлѣ дела Дѣки, сѣлѣ дела алатѣ ѡаре кѣре гинѣтѣ варварѣ ѿ Дѣкиа, де кѣт адѣсе дин Италиа. Яшиж-дѣрѣ се кѣде сѣ зичем ши де кѣвѣинтеле ачѣле, кѣре ши ла Рѣмѣни, ши ла Италиѣни се афаз, ѣрѣ ѿ кѣрѣиле Лзтинѣщѣи нѣ се четѣск, кѣ сѣнт дела гинѣтеле чѣле вѣки але Италиѣи вѣгѣте ѿ лимба Лзтинѣскѣс чѣ де ѡбще: кѣрѣ ѣсте чѣ Рѣмѣнѣскѣс, ши Италиѣнѣскѣс.

Оуниѣ, кѣрѣра ле ѣсте оуѣрѣт нѣмеле Рѣмѣнѣск, кѣ ачѣла сѣ не-воѣск ѿ микшѣра пре Рѣмѣни, кѣ, зик, кѣ лимба Рѣмѣнѣскѣс фѣар-те се ловѣще кѣ лимба чѣ Словѣнѣскѣс, ши цесетѣра ѣи чѣ дин лѣн-трѣ асѣмене ѣсте кѣ ѿ лимбѣи чѣи Словѣнѣщѣи; ши пѣнтрѣ ачѣла ѣсте ѿ кѣрѣде, кѣ Рѣмѣниѣ сѣнт фѣрѣ Словѣнѣскѣс, ѣрѣ нѣ Рѣмѣнѣ.

Кѣм кѣ Рѣмѣниѣ сѣнт адеврѣащѣи Рѣмѣни, стрѣнѣпѣщѣи Рѣмѣни-лѣур чѣлѣур адѣши де Траѣан ѿ Дѣкиа, ам адеверѣт ѿ Истѣриѣ. Ла а-сѣмѣнарѣ лимбѣи Рѣмѣнѣщѣи ѿ цесетѣра ѣи чѣ дин лѣнтрѣ кѣ лимба чѣ Словѣнѣскѣс, чѣши нѣлѣчѣск прѣтивниѣи, вѣм рѣспѣнде, дѣрѣ че вѣм кѣвѣнтѣлѣ аѣтѣю дѣспре ачѣпѣтѣлѣ Арѣтиклилѣур чѣлѣур дѣфиниѣи ай Италиѣнилѣур.

Мѣратѣриѣс ѿ Диссертѣащѣи 32. чѣ май сѣс лѣлѣдѣтѣ, черкѣндѣ ѿ-чѣпѣтѣлѣ стрѣкѣрѣи лимбѣи Лзтинѣщѣи ѿ Италиа, зиче, кѣ мѣкар кѣ ши майнаинте ѣра лимба ачѣста сминѣтѣтѣ, тѣтѣши домниѣндѣ ѿ Ита-лиа Лонговѣрдѣи, се фѣче стрѣкарѣ чѣ кѣмплѣитѣ. Кѣ аѣтѣнчи мѣл-циме мѣлѣтѣ де лимбѣс Нѣмѣцѣскѣс, вѣрѣащѣи, ши мѣѣри се рѣвѣрѣарѣ прѣсте тѣатѣ Италиа. Кѣриѣ дрепт ѿвѣцѣарѣ лимба Италиѣнилѣур ка чѣ май дѣлѣче, ши адѣни ѿрѣдѣчинѣатѣ; кѣ мѣкар кѣ Италиа ѣра аѣтѣнчи дѣшѣртѣатѣ де лѣкѣвитѣри, тѣтѣши кѣ мѣлат май мѣре ѣра нѣмѣрѣла Италиѣнилѣур де кѣт ѿ вѣнетѣчилѣур Лонговѣрдѣи. ѿвѣцѣарѣ, зисѣи,

ЛѢМБА ІТАЛІЕНѢСКЪ, ЧИ АША ВЪТ ШИ ЕИ КЪВІНТЕ НОАВ, ШИ ТРѢВИ НОАВ ВЪГЪРЪ А ЛѢМБА ІТАЛІЕНѢСКЪ.

ПѢНТРЪ ЕСѢМПАВ, АБЖДА, ЗІЧЕ, ДОНГОВАРДІИ, ЧЕ ЕРА ПОПОР ДЕ ФАРЪ НЕМЦѢСКЪ, АРТИКАЛИ ПЪШИ АНАИНТЪ НЪМЕЛОР, ПРЕ ЛЕСНЕ ОУРМЪНА ІТАЛІАНІИ ѠВИЧКЮЛЪИ АЧЕТЪА, АЧЕПЪРЪ ШИ ЕИ АДА ЛОК АРТИКЛИЛОР А ЛѢМБА СА, АДЕКЪ А АТРЪВЪИЦА П, La, Lo, Le, Li, I. КАРѢ КЪА САВ ФЪКЪТ, ЗІЧЕ, КЪ ВІНЕ СЕ ВЪДЕ А ФИ АФАТ КАСТЕЛВЕТРЪС, А КЪРЪА АФАРЕ ДЪПЪ АЧКА Ѡ ВЪГЪ А КАРѢ СА ЧѢ ДЕСПРЕ АЧЕПЪТЪА ЛѢМБЕИ ЧЕИ ДЕ ѠЩЕ ЧЕЛЪС ЧИТАДИНЪС. АДЕКЪ ДИН ПРОНЪМЕЛЕ АЗТИНЕСК ШЕ, Ша, Ші, Шае, ПРЕ АЧЕТЪ АЪ ИЗВОРЪТ АРТИКАЛИ ЧЕИ ІТАЛІЕНЕЦІИ. КЪ ДИПРИНС ФІИНА НОРЪДА ПЕНТРЪ ЕСѢМПАВ, А ЗІЧЕ, Шо caballo, illa hasta, illae feminae, АЗПЪДЪНА ЧѢ ДИН ТЪЮ, ШИ ЧКА ЛАЛЪ СІЛАБЪ, ЛА АДЕКЪ ПЕНТРЪ СКЪРТАРѢ АЪ АЧЕПЪТ А ЗІЧЕ, il Cavallo, lo cavallo, la asta, l'asta, li cavalli, i cavalli, le femine. КАРѢ АЛЪИ КАСТЕЛВЕТРЪ ЖЪДЕКАТЪ, ЗІЧЕ, КЪ ФОРТЕ Ѡ РАЗИМЪ ПРОНЪМЕЛЕ Logo, ЧЕА АФАРЪ ДЕ ТОАТЪ АДОАЛА НЪСКЪТ ДИН ШОГІУМ, АЗПЪДЪНА ДИН ТРЪНСЪА П. АЧКАШИ Ѡ ПОТ АТЪРИ, ЗІЧЕ, ШИ АИТАНИАЛЕ ЧКА А ЗІЛЕЛЕ АЪИ КАРЪА ЧЕЛЪИ МЪРЕ ПРЕ ЛА АНЪА 790. СКРИСЕ, ШИ ВЕСТИТЕ А ЗІЛЕЛЕ НОАСТРЕ ДЕ ПРЪНЕВЪЦАТЪА МАБИЛЛОНІЪС АТРЪ АНАЛѢКТЕЛЕ ЧКА ВЕКІ, ФОАА 171. А ВДИЦІИ ЧЕИ МАИ НОАВ: КАРѢ ѠАЪ АСЪМНАТ ШИ АЪ - КАНЦІЪС А ГЛОССАРИЪА АЗТИНЕСК ЛА КЪВЪНТЪА lo, А ЛОК ДЕ ille. АКОЛЪ СЕ ЧИТЪЩЕ, КЪ АЪ СТРИГАТ НОРЪДА: Adriano Summo Pontifice et Universale Papae vita (-А ЛОК ДЕ Pontifici et Universali) Redemta Mundi. Tu lo adjuva. АША ЧЕТЪЩЕ АЪКАНЦІЪС, ЧИ А ВДИЦІА ЧѢ МАИ СЪС ПОМЕНИТЪ СЕ АФЛЪ Tu lo juva. АЧКАШИ СЕ ВЪДЕ А ОУРМЪТОАРЕЛЕ РЪГЪЧЪНИ ПОФТОРИТЪ ПРЕКЪМ ШИ tu los juva, КЪНА ГРЪЕСЪ А НЪМЪРЪА МЪЛЦІМЕИ. КЪРЕ АДЕВЕРІТ АРѢТЪ, КЪ ДИН tu illum juva САВ ФЪКЪТ АТЪЮ tu illo juva, ШИ ПРЕ ОУРМЪ tu lo juva. АЛТ ЕСѢМПАВ НЕ АРЪТЪ КЪМПИЪС А АПЕНДИЧЕ ЛА ТО-

мѡл ѡ ѡ исторіей вѣсѣричей чѣй дела Плачѣнцѣа фѡѡл 455. ѡдѣкѡ ѡ
 Диплѡма ѡпзрѣтѡлѡй Кѡрол чѣлѡй мѡре, че се цѣне де ѡнѡл дела Хѡ
 808. оўнде четѣм: Inde percurrente in la Vegiola, ex alia ve-
 ro parte de la Vegiola usque Castellioni etc. Шѣ вѣкѡрили
 чѣле де демѡлат ѡ лѡкѡл Датѣвѡлѡй Шѣ, пѣнтрѡ ка сѡсе дескѡинѣскѡ
 де Номинатѣвѡл Шѣ, се вѡд ѡ фѣ ѡзгѡт Шѡи, де оўнде ѡпѡй кѡрсе
 Луѣ. Кѡре кѡвѡнт се ѡфлѡѡ ѡ фѡрмѡлеле чѣле прѣкѣки ѡлѡй Маркѡл-
 фѡс Кѡртѣ ѡ. кап зѣ. оўнде ѡчѣсте кѡвѣнте се читѣск: Sicut con-
 stat, ante dicta villa ab ipso Principe memorato lui fuisse
 concessa. ѡсз Бѣгнѡнѣсѡ шѣ Менѡцѣсѡ нѡ фѡрѡ трѣвѡ сокотѣск,
 кѡ Луѣ сѡз фѡкѡт дѣн Шѣиѡ. Мѣрѡе мѡи ѡколѡ Мѡратѡрѣсѡ, шѣ
 зѣче, кѡ Италѣанѣй, Гѡллѣй, шѣ-Спанѣѡлѣй де ѡколѡ се ѡдемнѡрѡ ѡ
 ѡдѡѡе нѡмелѡр ѡртѣклѣй, де кѡрѣй ѣ липсѣтѡ лѣмѡ чѣ Лѡтинѣскѡ,
 чѡ ѡзѡнѡ ѣй пре Гѡтѣй, пре Лѡнгоѡарѡй, пре Фрѡнчѣй, кѡ ѡтрѡвѡ-
 инцѣсѡ пзрѣтѣле, кѡре ѡсзмнѣсѡ ѡаре кѡре лѡкѡл ѡдеверѣт, шѣ
 зѣк Der Kѡnig, Die Frau, Das Grab, кѡ ѡарѡшѣ че скѣмѡре
 ѡ кѡдѣрѣй шѣ ѡ нѡмѡрѡл мѡлѡцѣмѣй; пѣнтрѡ ѡчѣѡ шѣ ѣй прѣнсерѡ ѡ
 зѣче, Lo La, Li ѡ лок де Шѣ Rex, (ѡчѣл Крѡѡѡ) Ша Mulier,
 (ѡчѣ мѡѡре) Шѣ Milites (ѡчѣй Солѡѡцѣй) etc. ѡшѡ шѣ Гѡллѣй ѡзѡ
 ѡчѣпѣт ѡ ѡтрѡвѡинцѡ Le, La, Les etc. шѣ Спанѣѡлѣй, El, La,
 Los etc. Мѡлѡцѣй шѣ дѣн Грѣчѣй шѣ дѣн ѡрѡѡѣй лѡкѡл ѡ Италѣѡ, шѣ
 ѡтрѡ ѡпзрѡцѣиле Крѣщѣнѣилѡр чѣле дѣспрѡ мѣѡзѡ зѣ. Шѣ кѡносѡкѣт ѣ,
 кѡ Грѣчѣй ѡз ѡртѣклѣй сѡй. Бѡ шѣ ѡрѡѡѣй ѡз Аѡ, кѡреле ѡчѣѡ ѡ-
 сзмнѣсѡ лѡ ѣй че ѡсѣмнѡ лѡ Италѣанѣй П, La, Lo, шѣ лѡ Спанѣѡ-
 лѣй El. Мѡтѣсѡ Сѡлѡѡтѡкѡсѡ ѡ Пѡндѣктеле Дѡфторѣй че фѡрѡ скрѣсе
 ѡ ѡнѡл 1317. зѣче, кѡ Аѡ шѣ El ѡчѣѡ ѡсзмнѣсѡ лѡ ѡрѡѡѣй, кѡртѣ
 лѡ Италѣанѣй, La, Le, Li, Lo. Сѡнт пре оўрмѡ, ѡколѡшѣй зѣче
 Мѡратѡрѣсѡ, кѡрѣй сокотѣск (шѣ ѡтрѡ ѡчѣѡ ѡсте Бѡхѡсѣсѡсѡ (Bouhour-
 sius) ѡ Entretien II. d'Ariste) кѡ ѡ лѣмѡ Гѡллѣчѣскѡ нѣчѣй оўн

Артикал наѡ фост пзнз ла сфжршитѡа Сѡтей ѡ нѡѡѡ. Адевзратѡ ѣ, саѡ ка пзрѡрѡѡ ѡчѡстѡра, пѣнтрѡ лѣпса Монѡментѡрилѡѡр чѣлѡѡр вѣки ѡле лѣмбей Галличѣѡи, нѣмене нѡ пѡѡте лѣсне жѡдека, прекѡм нѣче нѡи, зѣче, нѡ пѡтѣм ѡрзтѡ вѡѡмѡѡ, кѡнда ѡ лѣмба нѡѡстрѡ (чѡ Ита- лѣнѡѡскѡ) саѡ вѡгѡт ѡртикалѣи.

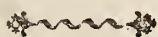
ѡпенѡте гѡчитѡрѣи сѡнт ѡчѡсте, чѣ нерззимѡте де ѡдевр. Пѣн- трѡ кѡ лѣмба Лзтинѡѡскѡ чѡ ѡвзѡѡтѡ саѡ корѣктѡ, цинѡндѡсе ѡ Кѡрѡѡи, нѡ ѡгѡриле попѡрѡѡѡи Лзтинѣск, пѡрѡрѡѡ ѡтѡкѡ, шѣ фѡрѡ скимбѡре ѡѡ рѡмѡс. Де ѡѡнде монѡментѡриле, че се ѡѡѡк ѡнѡинте, нѡ сѡнт довѣѡз, кѡ дѡѡрѡ лѣмба ѡчѡѡ кѡнда ѡ сѣне ѡѡ пзтимѡт скимбѡре шѣ сминтѡлѡ, фѡрѡ кѡ неѡѡнѡца фѣилѡѡѡр Лзтинѣѡи нѡ тот де ѡ ѡѡна ѡѡ фост ѡтѡкѡ ѡтрѡ ѡвзѡѡтѡѡра чѡ Грамѡтичѡѡскѡ ѡ лѣмбей Лзтинѣѡи чѣи корѣкте. Мѡи вѡртѡс вѡтѣнд гѡнтѣле вѡрѡѡре, шѣ лѡнѡѡ вѡѡме дѡмнѣнд ѡ Италиѡ, ѡчетѡсе сѡѡлѣле Грамѡтичѣѡи, прекѡм ѡтрѡ Грѣѡи, де кѡнда ѡи стзпѡнѡѡѡе Тѡркѡѡ, де тот ѡѡ слѡз- бѣт ѡвзѡѡтѡѡриле ѡтрѡ ѣи. Дѣѡи, пѡцинѣи фѣина ѡтрѡ фѣиѡ Лзти- нѡлѡѡѡр, кѡрѣи кѡ де ѡѡнѡс сѡ ѡвѡѡе Грамѡтика; чѣи мѡи мѡѡѡѡи дѣн лѣпса Грамѡтичѣи чѣи ѡскѡѡите нѡ пѡтѡѡ, скрѣина Лзтинѡѡѡе, сѡ нѡ мѡѡстече кѡвѣнте шѣ кѣпѡрѣи де гѡѡѡ дѣн лѣмба чѡ де ѡѡѡе саѡ прѡ- ѡстѡ. Де ѡѡлѡѡ сѡнт скимѡсѣриле ѡ монѡментѡриле Лзтинѣѡи чѡле вѣки. Шѣ ѡчѡѡ че саѡ лѡѡт ѡ се зѣче: вѡѡ де ѡѡр, саѡ де ѡрѡѡнт, саѡ де фѣѡр, саѡ де лѡт ѡ лѣмбей чѣи Лзтинѣѡи, нѡ ѡчѡѡ ѡсѡм- нѡѡѡѡ, кѡ дѡѡрѡ лѣмба Лзтинѡѡскѡ чѡ корѣктѡ саѡ ѡвзѡѡтѡѡ дѡпѡ че ѡѡ ѡжѡнѡс ѡѡѡтѡ ла дѣплинѡре, ѡ сѣне ѡтрѡѡн тимп ѡѡ фост мѡи ѡс- кѡѡѡтѡѡ, де кѡѡт ѡтрѡ ѡлѡѡѡ; шѣ дѣн лѣмбѡ де ѡѡр скѡзѡѡ дѡпѡ ѡчѡѡ ѡ фѣи де ѡрѡѡнт, ѡпѡи де фѣѡр; пре ѡѡрѡѡ де лѡт; чѣи кѡм кѡ неѡ- ѡнѡца спре ѡвзѡѡтѡѡѡра Грамѡтичѡѡскѡ нѡ ѡѡ фост тот де ѡ ѡѡна ѡѡѡмене. Нѣче наѡ фост нѣѡи ѡтрѡѡн вѡѡ неѡѡнѡца ѡѡѡѡѡ ѡтрѡ тѡѡѡ ѡтѡкѡ. Пѣнтрѡ ѡчѡѡ шѣ ѡ вѡѡѡѡ чѣл де ѡѡр ѡ Лѣмбей Лзтинѣѡи, кѡрѣле нѡ

АВЗЦА ДЕ ПЛИН РЕГЛАЛЕ Граматичеши, нѣ пѣтѣ сз скріе кѣрѣт Лзти-
нѣще; вѣдесе ачаста шѣ дин Інскрѣпціа чѣ ѿ вѣкѣл лѣи Авгѣст Ке-
сѣрѣа фзкѣтз: кѣрѣ ѿ зѣса Диссертѣціе ѿлѣи Мѣратѣрѣс ѿшѣ се че-
тѣще: Genio Coeti Herodiani Praegustatoris Divi Augusti idem
postea villicus in hortis Salustianis. . . . S. Aug. Lib. Bathyl-
lus aeditus (*pro aedituus*) Templi Divi Aug. II. et Divae
Augustae quod est in palatium (*pro palatio*) immunis et ho-
noratus. Telephus. Liviae L. dat Fusiae. Clymene. et Fusiae
Euche. sorores (*pro sororibus*) Gemina L. Augustae ornatrice
Irene suae dat olla (*pro ollam*). Яколѣши Мѣратѣрѣс, ѿдѣче
пе Квинтилѣан, кѣрѣле мѣртѣрѣсѣще, кѣ шѣ ѿ вѣкѣрѣле чѣле фѣричѣте
ѿ ѿпѣрѣціеи Рѣманѣлѣр ѿ ѿсѣши Рѣма мѣлѣимѣк гѣрѣл варѣварѣчѣще,
ѿдекѣ, нѣ ѿ лѣмѣа чѣ корѣктз. а) шѣ ѿ вѣкѣрѣле чѣле маѣ слѣбе кѣ-
рѣл ѿ ѣрѣ бѣне кѣносѣте РЕГЛАЛЕ Граматичеши, бѣне скріѣ Лзти-
нѣще: прѣкѣм шѣ ѿтѣзѣ се ѿтѣмпѣлѣ. Дрѣпт ѿчѣл вѣкѣл чел де
ѿѣр ѿ лѣмѣеи Лзтинѣши ѿчѣл ѿсѣмнѣсѣз, кѣ ѿтѣнчѣ маѣ кѣ де ѿдѣне
се дѣ ѿ сѣхѣле РЕГЛАЛЕ чѣле Граматичеши, шѣ маѣ кѣ сѣргѣнѣцѣ,
шѣ маѣ мѣлѣи ле АВЗЦА, де кѣт дѣпѣ ѿчѣл. Дѣчѣ нѣ лѣмѣа Лзти-
нѣскѣ чѣ АВЗЦАТЗ, чѣ сѣнѣгѣрѣ чѣ комѣнѣ лѣмѣл Лзтинѣскѣ, кѣрѣ
дела ѿ вѣрѣме ѿѣ ѿчѣпѣт ѿсе кѣемѣ Ітѣлѣка (Ітѣлѣнѣскѣ) ѿѣ пѣтимѣт
скѣмѣѣре.

ѿсѣ шѣ ачаста сз фѣ пѣтимѣт ѿчѣ скѣмѣѣре, кѣт дѣпѣ нѣвѣ-
лѣрѣ гѣнтѣлѣр Немѣеши ѿ Ітѣлѣа, сз фѣ прѣимѣт дела ѿчѣсте нѣмѣрѣи
ѿ ѿтѣрѣвѣнѣцѣ ѿртѣкалѣи, нѣче кѣм нѣ се пѣате кѣрѣде, де ѿѣрѣ че шѣ
Рѣмѣнѣи ѿѣ ѿртѣкалѣи дѣфѣнѣнѣи ѿ лѣмѣа лѣр; кѣрѣи сѣнт: ѿл (il)
де, (le) дѣ; (lu) ачѣста Рѣмѣнѣи чѣи дин колѣ де дѣнѣрѣ, ѿшѣ ѿл
зѣк ѿтѣрѣ лѣ, (lu) ѣрѣ чѣи дин колѣче де дѣнѣрѣ ѿл ѿпѣстрофѣск, лѣ-
пѣ-

a) Quod si in ipsa Urbe, et felicibus Saeculis, Quinctilianus testatur Lib. I. cap. 6. vulgo imperitos barbare loquutos, et tota saepe Theatra, et omnem Circi turbam exclamasse barbare etc.

пздѣна ѡ, ѡ; (I°) бѣнз ѡарз ѡмзѡ; (omul°) ѡмзѡѡ (omulu); ѡ, кáреде ла Италиáни се зиче ла, (la). ꙗ нѡмзрѡла мѡлцимѡей й (i) ла Рѡмѡниѡ чѡй дин кóаче де Дѣнзре; ли (li) ла чѡй дин колѡ де Дѣнзре, бѣнз ѡарз ѡаменѡи Omeni i, ѡаменѡи ли; (omeni li) Де (le). Де кѡна ѡѡ ѡтрáт Гóтиѡ ꙗ Италиá, Рѡмѡниѡ саѡ Рѡмáниѡ чѡй дин Дáкиá ниѡи ѡ ѡпзртзшире нáѡ ѡвѡт кѡ Италиáниѡ, ниѡе пзнз ѡѡ домниѡт ѡколѡ Гóтиѡ, ниѡе дѡпз ѡчѡѡ. Оуѡрмѡѡзз дáрз, кѡ фѡинд ѡртиклиѡи ла Рѡмѡниѡ прекѡм ши ла Италиáниѡ; ѡнаинѡте де ѡтрáрѡѡ Немцѡшилѡѡр гинѡте ꙗ Италиá ѡѡ ѡвѡт Италиáниѡ ꙗ лимѡа са ѡртиклиѡи. Де ѡр фѡи фост кѡноскѡтз лѡи Мзрáтóриѡс ши ѡлтѡѡр прѡнвзѡцáѡи взрѡѡцѡи лимѡа Рѡмѡнѡѡскѡз; ѡлтминѡтрѡѡ врѡѡ скрѡе ꙗ лѡкрѡѡри де ѡчѡѡсте, ши кѡ ѡдевѡѡр; ниѡе нѡ ѡр фѡи ѡвѡт прилѡѡж ѡсе слóвóзи ла гѡчитѡѡриѡ ѡшѡлзѡтóаре.

Дáрз кей зиче. Гóтиѡ, ѡнаинѡте де ѡмѡѡре ла Италиá, ѡѡ фост ꙗ Дáкиá, ши ѡѡ домниѡт прѡѡте Рѡмѡниѡ ка ла ѡ сѡтз де ѡни. Дрепт ѡчѡѡ пóате Гóтиѡ ѡтѡѡ ѡѡ стрикáт лимѡа Рѡмáнилѡѡр чѡлѡѡр дин Дáкиá, ши ѡѡ взгáт ѡтрѡ дѡншиѡи ѡвѡичѡѡ ѡ ѡтрѡвѡинѡцá ѡртиклиѡи, кáриѡи нѡи ѡре лимѡа чѡѡ дѡтѡнѡѡскѡз; дѡпз ѡчѡѡ мерѡѡнд ꙗ Италиá, ши Италиáнилѡѡр лѡѡ ꙗ пзртзшиѡт ѡтрѡвѡинѡцáрѡѡѡ ѡртиклилѡѡѡр.

ꙗ Истóриѡѡ ѡм ѡрзтáт грѡѡцá Рѡмѡнилѡѡр чѡѡ кѡтрѡз лимѡа Гóтичѡѡскѡз. Йпóи мáи сѡс де шѡѡсе сѡѡте де ѡни сѡнѡт скѡѡре, де кѡна ꙗ Йрдѡѡ ꙗ мѡлѡга Сѡсѡме пѡгрѡѡк Рѡмѡниѡи кѡ Сáсиѡ, ши некѡм сѡсе фѡи ѡпрѡмѡѡтáт дѡла Сáсиѡ кѡ чѡѡа дин чѡѡле че се цин де ѡлѡкѡтѡѡиѡрѡѡ лимѡвей чѡѡ дин лóнѡтрѡѡ; чѡи ниѡиѡи кѡвѡинѡте ниѡе де кѡм пзнз ѡѡтѡѡзи нáѡ прѡимѡит дѡла ѡѡи. Йтѡѡга ѡстреинѡаре ѡре лимѡа Рѡмѡнѡѡскѡз де кѡтрѡз лимѡа Гóтилѡѡѡр, кѡт Сáсѡл ѡдер дин Йрдѡѡл, мáре протѡѡвѡник ѡл Рѡмѡнилѡѡѡр де ѡколѡ ѡѡ лѡѡт прилѡѡж ѡ зиче, кѡ Рѡмѡниѡи ꙗ зичеде Гóтилѡѡѡр нáѡ фост ꙗ Дáкиá. Ши ѡѡ пѡтѡѡ Рѡмѡниѡи ѡтрѡ ѡчѡѡла кип сѡсе дѡдѡѡ кѡ лимѡа Гóтилѡѡѡр, кѡт ꙗ чѡѡле дин лóнѡтрѡѡ ѡ цесѡтѡѡрей лимѡ-

еи саде сз прїимѣскз оу̀неле дела Гóтї, кѣм ѣсте Ѡ̀трзевинцáрѣ
 Ѡ̀ртїквнлѣр; шї апóй кввїнте Готичїи сз нѣ се вѣрѣскз Ѡ̀ лїмбл
 лѣр: прекѣм прѣдверїт ѣсте, кз нїче кѣм нѣ сáѣ вѣрѣт? Дѣнї,
 дáкз дела Сáси Ѡ̀трѣ Ѡ̀тѣтѣ вѣкзрї немїка нáѣ прїимїт Рѣмѣнїи Ѡ̀
 лїмбл лѣр; кѣм Ѡ̀трѣ Ѡ̀ сѣтз де ѣнї Гóтїи сз фї пѣтѣт рзскáте
 Ѡ̀ чѣде днн лóнтрѣ áде лїмбей Рѣмѣннлѣр, кѣт Ѡ̀трзевинцáрѣ Ѡ̀ртї-
 квнлѣр, кáрѣ мáйнáнїте сз нѣ Ѡ̀ фї áвѣт, сз Ѡ̀ бáѣ: оу̀нде áде-
 верит ѣсте, кз кввїнте нáѣ пѣтѣт сз вѣрáскз? Кѣм, не áвѣнд Рѣ-
 мѣнїи нїчї Ѡ̀ Ѡ̀пзртзшїре Ѡ̀ зїлеле Гóтнлѣр кѣ Ітáлїáнїи, áѣ пѣ-
 тѣт áшá сзсе ловѣскз кѣ Ітáлїáнїи, кѣт Ѡ̀тóкма áчѣáшї Ѡ̀ртїквнї;
 шї дїнтрѣ áчѣáшї нзвѣр áл Лзтннѣскзлзї пронѣме, Ше, Ша, сѣ-
 шї Ѡ̀токмѣскз шїе Ѡ̀ртїквнї шї чѣфѣ, шї чѣá? Кѣм, де нїчї лá
 Рѣмѣнїи, нїчї лá Ітáлїáнїи нѣ ѣ нїчї Ѡ̀ сѣпцїре оу̀мврз де оу̀рмз
 де áл Немцѣскзлзї, Der, Die, Das? Лжнз áчѣсте, гїнтеле Немцѣ-
 шї, днн кáре ѣрá Гóтїи, прекѣм шї тóáте áлте нѣмзрї, лá кáрїи
 сáнт Ѡ̀ртїквнї, áчѣá ѣн пѣн Ѡ̀нáнїтѣ нѣмелѣр; ѣрз Рѣмѣнїи Ѡ̀н
 пѣн дѣпз нѣме. Де áр фї лзáт Рѣмѣнїи Ѡ̀внчѣю̀ дела Гóтїи á Ѡ̀трз-
 евннцá Ѡ̀ртїквнї; кѣм пѣтѣ фї áчѣá: Ѡ̀внчѣю̀á де á Ѡ̀трзевннцá Ѡ̀ртї-
 квнї сзл ѣá дела Гóтїи, шї апóй Ѡ̀протївá фїреї лїмбей Гóтнлѣр,
 де оу̀нде сáѣ áвзцáт á Ѡ̀трзевннцá Ѡ̀ртїквнї, вá Ѡ̀протївá фїреї лїм-
 бей тѣтѣрѣр нѣмзрнлѣр, сѣї пѣнз дѣпз нѣме? Сїнгрз áчáстз
 лзáре áмнїте áжннѣ снре áдверїре, кѣм кз Рѣмѣнїи, сáѣ Рѣмáнїи
 чей днн Дáкїá нѣ áѣ лзáт дела Гóтїи á Ѡ̀трзевннцá Ѡ̀ртїквнї, чї днн
 Ітáлїá áѣ áдѣс дáтннá áчѣá кѣ сїне стрзмóшїи Рѣмѣннлѣр Ѡ̀ зїлеле
 лзї Траїáн. Де оу̀нде оу̀рмѣзз, кз шї Ітáлїáнїи нѣ дела Гóтїи,
 нїче дела Донговáрдї áѣ лзáт á Ѡ̀трзевннцá Ѡ̀ртїквнї, чї кѣ мзлт
 мáйнáнїте де á Ѡ̀трá нѣмзрнлѣ áчѣсте á Ітáлїá, áѣ áвѣт Ѡ̀ лїмбл
 сá áчáстз áлззїре.

Дрепт лимба Лзтинѣскз нз ѡре артиклій ачѣй дефиници, карїи сѣнт ѿ лимба Рѡмѣнѣскз шї ѿчѣ Італіенѣскз, прекѡм шї ѿ лимбиле фрѣнчѣскз, шї Спанїолѣскз; чї ѡаре ѡвѣтѡѡ ѿнаїнте де ѿ ѡ ѿдрептѡ Латїнѣс Краюл Латїнїлѡр, сѡѡ ба, нз се ціе. Поате дѡарз шї лимба Лзтинѣскз ѡѡ ѡвѣт маїнаїнте артиклій ачѣѡѡ, чї Латїнѣс пѣнтрѡ скѡртѡрѣк вѡрѡей ѿѡ лзпздѡт. Оѡрмѣзз, кз шї ѿчѣѡ ѿсте не ѡдеверїт, ѡаре лимба Лзтинѣскз чѣ комѡнз шѡѡ ѡтокмїт артиклїи П, La, Lo, Li, Le, дела пронѡмеле лимбей Лзтинѣщї чей корѣкте Ше, Ша, Шо, Шї, Шае, ѡѡ пронѡмеле ачѣстѡ ѿ нзскѡт дин артиклїи ачѣѡ. ѿчѣѡ, ѿсте ѡдеверїт, прекѡм вѡзѡм де ѡсѡпра, кз нз лимба лзтинѣскз чѣ проѡстз сѡѡ фзкѡт дин лимба лзтинѣскз чѣ корѣктз; чї чѣста дин чѣѡ. Де ачїѡ, мзкар кз нѣм депрїне ѡ зїче, кз лимба Рѡмѣнѣскз ѿ фїкз лимбей Лзтинѣщї, ѡдекз чѣїї корѣкте; тѡтѡшї, де вом врѣ ѿ грзї ѡѡѡѡ; лимба Рѡмѣнѣскз ѿ мѡмз лимбей чѣїї лзтинѣщї. Нїче сз нз те скзндзлїсѡскз ачѣѡ, кз лимба Рѡмѣнѣскз ѿ спїнѡсз, шї ѡпѡсз пре лѣнѣз лимба чѣ лзтинѣскз. Кз ѡѡ нз дин спїнїи се нѡѡе рѣжз прѣфрѡмоасз? Шї дин мѡмз де сѡїѡ, сѡѡ де фѡрз де жѡс, шї ѡпѡсз нз ѡдѡтз сѡѡ нзскѡт фїѡ, кареле прин полїре ѿскѡсїтз ѡѡ ѡжѡне ѿ фїчел маї стрзлѡчїт ѡпзрѡт.

Пре оѡрмз, дѡкз ѿ лимба Рѡмѣнѣскз, нз нѡмаї ѡтрз Рѡмѣнїи чей дин кѡаче, чї шї ѡтрз чей дин колѡ де дѡнзре, карїи, ѡсѡта ѡтрѣѡ дела Хѡ фѡрз деспзрцици де чѣщї дин кѡаче де дѡнзре, пзнз ѿ Тессѡліѡ, шї пре ѡїрѣ, ба шї ѡтрз ѡлте попѡаре де сѡнѡе Італїенѣск, бѡнз ѡарз ѡтрз Валдѣнсї; шї ѡтрз лзквїторїи мѡнтелѡнї Іпеннїнѡ, ѿ дѡтїнз ѿ пѡне артиклїи дѡпз нѡме, шї нз ѿнаїнте де нѡме, кѡм фак тѡате ѡлте нѣмѡрї, каре ѡѡ ѡтрзѡвїнцѡрѣ артиклїлѡр; оѡрмѣзз, кз шї Італїанїи маї де мѡлт, нз ѿнаїнте, чї дѡпз нѡме ѡѡ ѡвѣт ѡѡнчѣїѡ ѿ пѡне артиклїи; шї ѡн пѡне ѿнаїнтѣ

нѣмелѡр тѣрзїѡ дела Готї, сѡз дела Лонговѣрѡдї, шї дела ѡлте гїнте немцїѡнї, кѡре ѣ ѡдеверїт, кз тѡре ѡз скимбат лїмба лзтїнѣскз чѣ комѡнз ѡ Італїа, сѡз ѡвзцѡт. Нїче нз оурмѣзз нїчї ѡ микшорѡре сѡз дефзїмѡре лїмбей рѡмжнѣшї, кзчї ѡтрѡ ѡчѡста ѡртїклїѡ се пѡн дѡпз нѣме, пѣнтрѡ кз, прекѡм лзтїнѣше се зїче вїне шї *Ille equus*, (ѡчѡл ѡал) шї *equus ille*; (кѡл ѡчѡл) ѡа пѡре, кз маї ѡртѡс се мзрцїнѣше лѡкрѡл, кжнѡ пѡнї пронѡмеле дѡпз нѣме де кжт кжнѡ ѡнаїнте, шї зїчї *equus ille*. Шї, де вей лѡл вїне ѡмїнте, ла рѡмжнї маї тѡре се хотзрѣше сѡз мзрцїнѣше лѡкрѡл, пѡнѡнѡ ѡртїклѡ дѡпз нѣме, де кжт ѡтрѡ ѡлте лїмбей, ѡ кѡре ѡртїклѡ се пѡне ѡнаїнте де нѣме. Нз фзрз ѡцелепцїе дѡрз стрзмосїѡ рѡмжнїлѡр шї ѡ Італїанїлѡр чей вѣкї, ѡз лѡлѡт, ѡ ѡтрѡвзїнцѡ ѡртїклїѡ дѡпз нѣме, шї нз ѡнаїнте де нѣме.

Мїсрѡторїѡс ѡ Дїссертѡцїѡ чѣ де мѡлте ѡрї поменїтз, зїче, кжм маї сѡс ѡм ѡсжнѡт, кз лзтїнїѡ чей вѣкї, пѣнтрѡ ка сз десклїнѣскз Датївѡл *Ille* де номїнатївѡл *Ille*, ѡ Датївѡл ѡ лок де *Ille* ѡз зїс *Ille*: шї де ѡколѡ ѡпѡѡ се нзскѡ *Lui*; ѡрз Бїгнѡнїѡс шї Менѡцїѡс зїк, кз *Lui* се оурзї дїн *Illius*. ѡсѣменѣ *Logo*, зїче, кз се фѣче дїн Ценїтївѡл мѡлцїмей *Illorum*. Фїе, кжм ѡа фї: ѡчѡл ѡсте ѡдеверїт, кз шї ѡтрѡ ѡчѡсте маї вїне сѡз пзстрѡт вѣкїмѣ ла рѡмжнї, де кжт ла Італїанї. Кз ла Італїанїѡ де ѡсзззї *Lui* ѡсте пронѣме ѡ номїнатївѡл нѣмзрѡлѡшї сїнгѡрѡтїк: кѡреле ла Датїнїѡ се зїче *Ille*, шї ла рѡмжнїѡ ѣл. Іѡрз ла рѡмжнїѡ *Lui* шї ѡкѡм ѡсте ѡ Датївѡл; шї ѡ Ценїтївѡл, ѡлѡшї. ѡсз ѡчѡсте, кжнѡ се пѡн сїнгѡре, сжнт пронѣме: кѡре ла лзтїнїѡ се зїче *Ille*, *Illius*; ѡрз, кжнѡ се ѡпреѡнз кз ѡареш чѣ нѣме, сжнт ѡртїклїѡ дефїнїцїѡ; ѡтѡнчї ѡлѡшї ѡшѡ се деспѡрте, кз *a'*, се пѡне ѡнаїнте де нѣме, шї л ѡшї дѡпз нѣме, прекѡм ѡсте дѡтїна рѡмжнїлѡр, ѡ пѡне ѡртїклїѡ дѡпз нѣме. ѡсѣменѣ *Logo* ла Італїанїѡ ѡсте нѣмаї пронѣме, шї ѡ кздѡрѣ чѣ дїн тѡѡ, сѡз ѡ Но-

минативъ: каре ла Латиний се зиче *III*, ла Рѡмѣнй ѿй. Иѣрз ла Рѡмѣнй ѿсте ши ѡстззи ѿ ценитивъ нѣмзрѡлѡй мѡлцимѡй, ѡпрѣнз ши ѿ Дативъ ѡл ѡчѣлѡши нѣмзр: каре май десвѡлит се вѡр ведѣ ѿ парадигма сѡз ѡсѣмплѡз, че ѡл вѡм ѡдѡче май жѡс.

Се ведѣм ѡкѡм ѡсзмзнѡрѣ лимбѡй Рѡмѣнѡй кѡ чѣ Словенѣскз, сѡз Сказвѣскз ѡтрѡ ѡлкзтѡирѣ сѡз цесетѡра чѣ дин лѡнтрѡ: карѣ шѡв нѡлѡчѣск прѡтивничѡй, ши кѡ рѡзтѡте ѡшѣлз прѡ чѡй нещѡв-тѡрѡй де лимба Рѡмѣнѣскз четитѡрѡй.

Лимба Рѡмѣнѣскз ѡре ѡртиклѡй дефиници, кѡм вѡзѡм май сѡс. Словѣнѡй нѡ ѡз ѡчѣл ѡртиклѡй; чи кѡнд врѣз сѡ мзрѡинѣскз врѡн лѡкрѡ, се ѡтрѡвѡинцѣзз кѡ прѡнѡмеле ѡрѡтѡтѡрѡй (*Pronomine demonstrativo*) ѡвн, ѡва, ѡвѡ, ка ши Латинѡй кѡ *Nis, Naes, Nos*. Ба, ѡтѡта ѿсте несѡферитѡаре лимба Словенѣскз де ѡртиклѡй дефиници; кѡт, мзкар кѡ чѡй че ѡтѡѡ ѡз прѡфѡкѡт кѡрѡиле бесеричѡй дин Грѡчѡе прѡ Словенѡе, тѡѡтѡ лимба Словенѣскз ѡѡз скимѡсѡт, ши ѡѡз Грѡчизѡт ѡтра тѡта, кѡт ши ѡѡрѡстѡл Грѡчѣск, ши нѣмзрѡл дѡале, каре нѡчѡ майнаинте нѡ ѡз ѡвѡт лимба Словенѣскз, нѡче ѡстззи нѡчѡ ѡтрѡ дѡалѣктѡ ѡ зѡсеѡ лимбѡй нѡ се ѡфлз, ѡѡз вѡрѡт ѿ кѡрѡиле Словенѡй; тѡтѡшѡ ѡртиклѡй дефиници, карѡй ѡй ѡре ши лимба Грѡчѡскз, нѡз нѡтѡт сѡй бѡце.

Словѣнѡй ѡз трѡй фѣлѡрѡй, (*genera*) вѡрѡвтѣск, фѡзмеѣск, ши нѣзтрѡ; (*Masculinum, faemininum, neutrum*) Рѡмѣнѡй ка ши Италѡнѡй нѡ ѡз фѡрѡз дѡѡѡ фѣлѡрѡй: чѡл вѡрѡвтѣск, ши чѡл фѡзмеѣск.

Словѣнѡй ѡз шѣпте кѡдѡрѡй (*casus*) ѿ нѣмзрѡл Сѡнгѡратѡк: (*in numero singulari*) ѿ нѣмзрѡл мѡлцимѡй (*in numero plurali*) ѡз ѡпт кѡдѡрѡй. Рѡмѣнѡй ши ѿ нѣмзрѡл Сѡнгѡратѡк, ши ѿ нѣмзрѡл мѡлцимѡй нѡ ѡз фѡрѡз шѣсе кѡдѡрѡй ѡтѡкма ка Латинѡй, ши ка Италѡнѡй. Ши ла Словѣнѡ сѡнт трѡй Деклинѡци, каре се кѡнѡск дин ценитивъ, ши нѣмеле, ѿ мѡлте кѡпѡрѡй се ѿ плѣкз; (*inflectuntur*

sive

sive declinantur) ла рѡмѣннѣ, прекѡм ши ла Італіаннѣ, а́тѣт ѱ нѣмзрѣл сингѣратик, прекѡм ши ѱтрѣ а́ мѣлци́мей, то́ате кздериле сѣнт а́сѣмене кздерей чѣй дин тѣю; сингѣрѣй а́ртикѣй се ѱпѣѣкз, ши кѣ а́чѣщѣ, сѣѣ кѣ а́лте пзрѣтчѣле а́ лимбей лзтинѣщѣ се десклинѣск дела ѱлѣлтз. Ёю́ а́дѣче ѱ парадігмз ши Словенѣскз, ши рѡмѣнѣскз.

Нѣмзрѣл Сингѣратик.

ѱтѣа	кздѣре.	ѱви	ѱтацз,	Ovi	Otacz.	ѱчѣст Пзрѣнте.
ѱ.	кздѣре.	ѱвога	ѱца,	Ovoga	Ocza.	
ѱ.	кздѣре.	ѱво́мѣ	ѱцѣ,	Ovomu	Oczu.	
ѱ.	кздѣре.	ѱвога	ѱца,	Ovoga	Ocza.	
ѱ.	кздѣре.	ѱ ѱче,		O	Ocse.	
ѱ.	кздѣре.	ѱдз	ѱца,	Od	Ocza.	
ѱ.	кздѣре.	ѱ - ѱцемз,	сѣѣ ѱ - ѱцомз,	S.	Oczem,	сѣѣ S. - Oczom.

Нѣмзрѣл Мѣлци́мей.

ѱ.	ѱви	ѱци	Ovi	Oczu,	ѱчѣщѣ Пзрѣнѣщѣ.
ѱ.	ѱвѣхз	ѱтаца,	Ovjeh	Otaczaa.	
ѱ.	ѱвимз	ѱцемз,	сѣѣ ѱцимз,	Ovim	Oczem сѣѣ Oczim.
ѱ.	ѱве	ѱце,	Ove	Ocze.	
ѱ.	ѱ ѱци,		O	Oczu.	
ѱ.	ѱдз	ѱви́хз ѱтаца,	Od	Ovih	Otaczaa.
ѱ.	ѱовима	ѱцима,	Sovima	Oczima.	
ѱ.	ѱви́хз	ѱце́хз,	сѣѣ ѱци,	Ovih	Oczeh сѣѣ Oczu.

Нѣмзрѣл Сингѣратик.

ѱ.	Пзрѣнтѣле,	Parēnte - le.
ѱ.	а́ Пзрѣнтѣлѣй,	a Parēnte - lui.
ѱ.	Пзрѣнтѣлѣй,	Parēnte - lui.
ѱ.	Пзрѣнтѣле, сѣѣ пре	Пзрѣнтѣле, Parēnte - le, сѣѣ pre Parēnte - le.
ѱ.	ѱ Пзрѣнте!	O Parēnte!
ѱ.	Дѣла Пзрѣнтѣле,	Della Parēnte - le.

НѢМЗРѢЛ МѢЛЦІМЕЙ.

- а. Пзрѣнциѣй сав Пзрѣнциѣли, Parenti - i, сав Parenti - li.
 б. а Пзрѣнцилвр, a Parenti - lor.
 г. Пзрѣнцилвр, Parenti - lor.
 д. Пзрѣнциѣй сав пре Пзрѣнциѣй, сав Пзрѣнциѣли, Parenti - i, сав пре Parenti - i сав Parenti - li.
 е. О Пзрѣнци! O Parenti!
 з. Дѣла Пзрѣнциѣй, сав дѣла Пзрѣнциѣли, della Parenti-i, сав della Parenti-li.

Ла Словѣнѣй компаратѣвѣла де ѡбще се фаче аша: кз пѣн ацетѣвѣла (adjectivum) ла фѣлюл фзмѣск, ши а лок де вокалѣ чѣ де пре оурмз а, пѣн ыи, (ii) бѣнз ѡарз: Прилична (Prilitsna) асѣ мене, а ала мѣт а ыи, (ii) ши се фаче Приличный, (Prilicsnii) май асѣ мене. Ла Рѡмѣнѣй пѣрѣрѣ се фаче компаратѣвѣ, пѣнѣна аналѣнтѣ ацетѣвѣлѣй поситѣв (Positivo) май (magis). Италианѣй пѣн рѣу. аша: Лат, май Лат, lat, mai lat.

Фѡрмеле вѡрвѣлвр (Formae sive conjugationes verborum) ла Словѣнѣй сѣнт трѣй. Чѣ дин тѣю, а персѡна чѣ дин тѣю а тѣмпѣлѣй де аѣм мѡдѣлѣй аѣтѣтѡрѣю (in prima persona temporis praesentis modi indicativi) ѣсе а ам, ка ѣмам. адоав а ем, ка ѡрем. атрѣа а им, ка вѣдим, хѡдим, ш. ч. Гѣрз ла Рѡмѣнѣй сѣнт пѣтрѣ фѡрме але вѡрвѣлвр, каре, преѣм ши ла Латѣнѣй, ши ла Италианѣй се вѣнѡск дин мѡдѣла инфинитѣвѣ (infinitivo). Кз инфинитѣвѣла чѣй дин тѣю ѣсе а аре, ка аѣрѣ, а аѣре; а чѣй де адоав а ере лѣнг, ка вѣдѣ, вѣдѣре; а чѣй де атрѣа а ере скѣрт, ка стрѣнгѣ, стрѣнѣере; а чѣй де апѣтра а ире, ка аѣдѣ, аѣѣре.

Дѣнтрѣ ачѣсте лѣмпѣде се вѣде, кз дешѣрѣй сѣнт ачѣа, карѣй зѣк, кз лѣмѣа Рѡмѣнѣскз, атрѣ цѣсѣѣра ѣй чѣ дин лѡнтрѣ, се лѡвѣще кз лѣмѣа чѣ Словѣнѣскз, сав Славѣнѣскз.

Дин парадигма чѣ май сѣскриѣсе вѣде, кѣм ла Рѣмѣннѣ ар-
тиклѣи се ѡплѣкѣз ѡу̀неде кѣдѣри. Ба прѣимѣндѣ нѣмеле чѣле кѣ ар-
тиклѣ лѣ сѣ л, (Iu, сѣ л'), ши ѡ вокатѣвѣ артиклѣ ѡпротѣва
дѣтинѣи Італѣанилѣр; ѡчѣла ѡ вокатѣвѣ се скѣмѣз сѣ л се ѡплѣкѣз ѡ
ле, (le) вѣнѣз ѡарѣ: Кѣлѣ! Дѣмнѣ! Іѣрѣ ла Італѣаннѣ ши ѡ нѣ-
мѣрѣл Синѣрѣатик, ши ѡтрѣ ѡ мѣлѣимѣи пѣрѣрѣѣ, фѣрѣ де нѣчѣи ѡ
ѡплѣкарѣ, рѣмѣннѣ артиклѣи ѡчѣмене, нѣче нѣ се десклинѣскѣ кѣдѣриле
ѡтрѣ сѣне, фѣрѣ прин нѣскарѣи прѣпосѣицѣи дин лѣмѣа чѣ лѣтинѣскѣ
ѡпрѣмѣтѣте, ши прѣфѣкѣѣте, карѣ се пѣн ѡнаинтѣ артиклѣилѣр, прѣ-
кѣм май прѣ лѣрѣгѣ вѣи вѣдѣ дин ѡурѣмѣтѣѡарѣ парадѣгмѣ, ѡунѣ ла,
ши le ѡ тѣѡте кѣдѣриле рѣмѣне нескѣмѣѡт.

Нѣмѣрѣл Синѣрѣатик.

- а. la sorella.
- б. della sorella.
- в. alla sorella.
- г. la sorella.
- д. o sorella.
- е. dalla sorella.

Нѣмѣрѣл мѣлѣимѣи.

- а. le sorelle.
- б. delle sorelle.
- в. alle sorelle.
- г. le sorelle.
- д. o sorelle.
- е. dalle sorelle.

Ши кѣ ѡчѣѡ се скрем прѡтивнѣицѣи ѡ арѣтѣ, кѣ ѡсте кѣскриѣ ѡ-
трѣ лѣмѣа Рѣмѣннѣскѣ ши ѡтрѣ чѣ Словѣннѣскѣ ѡ ѡсѣтѣра чѣ дин
лѡнтрѣ; кѣ прѣкѣм Словѣннѣи, ѡшѡ ши Рѣмѣннѣи ѡтрѣвѣинѣѣзѣ ѡ лѣм-
ѣа сѣ вѡрѣѣ ѡжѣтѣѡѡарѣ: (verba auxiliaria) карѣ дѣтинѣ лѣмѣа лѣ-
тиннѣскѣ нѣ ѡ ѡре.

Чи ши кѣ ѡчѣѡста, пѣнѣзѣ де пѣѡнѣженнѣи ѡс прѡтивнѣицѣи. Кѣ, де
врѣме че ши Італѣаннѣи ѡтрѣвѣинѣѣзѣ вѡрѣѣ ѡжѣтѣѡѡарѣ ѡтѡкѣа ка
Рѣмѣннѣи; ѡурѣмѣзѣ, кѣ, прѣкѣм Італѣаннѣи пѣнтрѣ ѡчѣѡ нѣ сѣнт ѡ-
кѣскриѣцѣи кѣ Словѣннѣи, ѡшѡ нѣчѣи Рѣмѣннѣи; чи Стрѣмѡшнѣи Рѣмѣннѣ-
лѣр вѣнѣндѣ ѡтѣѡ ѡ Дѣкѣѡ, ѡѣ ѡдѣѣ кѣ сѣне дин Італѣѡ дѣтина де ѡ
ѡтрѣвѣинѣѡ вѡрѣѣѣ ѡжѣтѣѡѡарѣ: карѣ дѣитрѣ ѡчѣлѣши рѣдѣѣчѣннѣи кѣ
ѡле Італѣанилѣр сѣнт ѣшѣте. ѡдекѣ, ла Італѣаннѣи сѣнт вѡрѣѣ ѡжѣтѣ-
тѡѡ-

тѳаре ho, дин лзтинѣкѣл habeo; де ѣколѳши ши ѣл Рѳмѣнилѳр: ѣм, ѣи, ѣ, сѣз ѣре; ши Sono, ѣсѣмене дела лзтинѣкѣл sum; де ѣколѳ ѣ ши ѣл Рѳмѣнилѳр сѣнт (sum). Кѣр ѳре дѣрз трѣбе сѣ фѣ ѣчѣлѳ, кѣреле нѳ вѣде, кѣ де кѣнд, ши де оѳнде ѣз лѣѣт Італіѣнѣи ѣ ѣтрѣвѣинѣѣ вѳрбеле ѣжѣтѣтѳоре, де ѣтѣнѣи, ши де ѣколѳ ѣ нѣворѣтѣ ши ла Рѳмѣни дѣтина ѣчѣл.

Сѣнѣгрѣ ѣчѣ ѣтрѣвѣре кѳ дрѣптѣл се поѣтѣ фѣче: ѳаре ѣ лимба лзтинѣскѣ ѣнаѣнте де ѣ ѳ ѣдрептѣ Латѣнѣс Крѣѳл Латѣлѣѣи, ѣтрѣвѣинѣѣтѣсѣз вѳрбе ѣжѣтѣтѳоре; ѣз дѳарѣ ѣчѣ дѣтинѣз ѳѣз лѣѣт Рѳмѣнѣи дела ѳаре кѣре нѣм дин чѣле дин Італіѣ, дѣпѣ че шѣѣ сѣпѣс шиѣ тѳоѣте гѣнтеѣ Італіѣи, ши сѣз мѣстѣкѣт кѳ ѣле?

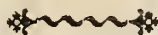
Ла кѣре ѣтрѣвѣре рѣспѣнд, кѣ де ѳарѣ че ши ѣ лимба лзтинѣскѣ чѣ корѣнтѣ дѣсѣлѣѣте оѳрме се вѣд де вѳрбе ѣжѣтѣтѳоре, прѣкѣм пѣнтрѣ ѣсѣмплѣ ѣ amatus sum, amatus eram, vel fueram, amaturus sum, amatum iri; fac possis; vide sis. ш. ч. нѳ фѣрѣ темѣѳ прѣпѣс ѣвѣм, кѣ лимба лзтинѣскѣ ши ѣнаѣнте де ѣ ѳ ѣдрептѣ Латѣнѣс Крѣѳл Латѣлѣѣи, ѣз ѣвѣт дѣтинѣз ѣ ѣтрѣвѣинѣѣ вѳрбе ѣжѣтѣтѳоре.

Іѣрѣ пѣнтрѣ ѣчѣл, кѣ Рѳмѣнѣи прѣ ѣ лѳкѣрѣ ѣлтмѣнтрѣ рѣспѣнд ѣ вѳрѣз оѳнеле кѣвѣнте, сѣз май бѣне сѣ зѣк, оѳнеле сѳѳѳе, ши ѣлтмѣнтрѣ ле скрѣѣ, нѣчѣ ѳ мѣрѣре нѳ ѣсте: прѣвѣѣке дѣтинѣз лзтинѣскѣ ѣсте ѣчѣста; кѣрѣ пѣнѣ ши ѣ зѣлеле лѣи ѣвѣѣст ѣкѣ се цѣнѣ, прѣкѣм се вѣде дин кѣвѣнтеле лѣи Сѣвѳтѳнѣс, кѣре ле скрѣѣ ѣ вѣѣѣ лѣи ѣвѣѣст: оѳнде зѣче, кѣ ши ѣсѣши ѣвѣѣст нѳ прѣ пѣзѣ ѳрѳтографіѣ чѣ де Грамѣтѣнѣи ѣтокмѣтѣ; ши се вѣде, кѣ ѣвѣѣст пѣрѣрѣѣ ѣчѣлѳра ѣз оѳрмѣт, кѣрѣи сѳкѳтѣск, кѣ ѣшѣ трѣбе сѣсѣ скрѣѣ, прѣкѣм сѣ ши вѳрѣѣѣѣ. а) ѳкѣмѣзрѣ де прѳнѣнѣѣѣ ѣ Рѳмѣнилѳр чѣлѳр

де

а) Orthographiam idest formulam, rationemque scribendi a Grammaticis institutam non adeo custodit. Ac videtur eorum sequi potius opinionem qui perinde scribendum, ac loquendum existiment. C. Suetonius Tranquillus in Augusto.

де демѣлат ѿ лимба лзтинѣскъ, оу̀неле се пот кзлѣце ши дин ѿскрип-
 цѣиле Рѡмане чѣле бѣкѣ. ѿшà ѿ Диссертаціѡ чѣ май сѡс лзѡдàтз
 ѡлѡѣ Мѡраторѣс ѿсте ѡ ѿскрипцѣ дин ѡнѡл дела ХС 155. ѿтрѡ
 ѡчѣл jubentutis, се пѣне ѿ лок де juventutis. ѿ кѣте кѡвѣнте
 ши ѡстзѣ ла Рѡмѡнѣ ѿ лок де v. се пѣне b! ѿшà корѡв, (corbu)
 лзтинѣце ѿ лимба чѣ корѣктз corvus; чѣреѡ (serbu) лзтинѣце
 servus; берѣѣче, (berbese) лзтинѣце verveх, vervece; ш. ч.
 ѿтрѡ ѡчѣлѡшѣ ѿскрипцѣ се вѣде Domtá; ѡчѣла кѡвѣнт Грѡтерѡс ѿ
 тжакѡѡце, кз ѡсѡмнѣзз Domine. Чи де ѡр фѣ фост кѡносѣтз
 лѡѣ Грѡтерѡс лимба Рѡмѡнѣскъ; ѡдàтз ѡр фѣ вѡзѣт, кз нѡ ѣ ѡлѡ,
 фѡрз Рѡмѡнѣскѡл дѡмнѣтà: (Dominatio tua) кàреле Сàсѣѣ дин ѿр-
 дѣл, фѣѣнд кз май скѡрт рѡспѣнд кѡвѣнтеле Рѡмѡнѣшѣ де кѡт нѡс-
 кѡцѣѣ Рѡмѡнѣ, ѡл зѣк тѡкѡ прѡкѡм ѣ ѿ зѣсѡ ѿскрипцѣ Домтà (Domtá).
 ѿколѡшѣ ѡдѡче Мѡраторѣс ѡлѡѣ ѿскрипцѣ дин ѡнѡл 260. ѿтрѡ ѡ-
 чѣл се ѡфлз intellegat ѿ лок де intelligat; ѡчѣла ѣ ѡцѣлѣгѡ (in-
 tellegu) Рѡмѡнѣлѡр. ѿчѣст кѡвѣнт де тот лѡѡ пердѡт ѿталѣанѣѣ;
 ши ѿ лок де intellego, зѣк intendo. бѣзѣ май мѡлѡте ѿ лзѡдàтѡ
 Диссертаціѣ ѡлѡѣ Мѡраторѣс. де оу̀нде се ѡтзрѣѡце чѣл че ѡм сѡсѡ
 май сѡс пѣнѡрѡ бѣкѣмѣ лимбѣѣ Рѡмѡнѣшѣѣ. ѿтрѡ дела ѡнѡл 274. тѡ-
 ѣндѡсе де тот дàкѣа чѣ вѣкѣѣ де кѡтрѡ ѡпзрѡцѣѡ Рѡмѡнѣлѡр, кѡл
 ѡм ѡрѡтѡт ѿ ѿсторѣѣ; Рѡмѡнѣѣ чѣѣ дин дàкѣа нѡѡ май ѡвѡт нѣчѣѡ ѡ
 ѡпзрѡтзшѣре кѡ Рѡмѡнѣѣ чѣѣ дин ѿталѣа. пѣнѡрѡ ѡчѣл скѣмѡзѣрилѡр
 лимбѣѣ лзтинѣшѣ чѣѣ де ѡбѡсе, кàре дела ѡнѡл дѡмнѡлѡѣ 274. ѡкѡ-
 че сѡѡ прин Варѡрѣѣ, сѡѡ прин ѡсѡшѣ ѿталѣанѣѣ кѡшѡнàте (причи-
 нѡѣте) сѡѡ ѡтѡмплàт, Рѡмѡнѣѣ нѡ сѡнѡт ѡпзрѡтзшѣѣѣ.

ДИСЕРТАЦІЄ

ПЕНТРЪ Литературѣ чѣ вѣкїе ѿ Рѡмѣнилар.

§. I.

Рѡмѣнїй май де мѣлат саз ѿтрзвѣдинцѣт кѣ слѡбеле чѣле
ле Лзтинѣщї.

Нѣ ѿ ѿдоѡлз, кз Рѡмѣнїй, стрзмошїй Рѡмѣнилар, кжнд ѡв пе-
нїт дела Рѡма ѿ Дакїа, ши саз ѡшезѣт де мошїе ѿ лзквїи ѡчи, кѣ
ѡчѣле лїтере саз слѡбе ѡв трзїт ѿ трѣбиле сѡле, кѣ кѡре се ѿтрзвѣ-
инцѣ чѣѡ лѡлци Рѡмѣнї рзмѡшї ла Рѡма ши ѿ тоатз Італїа. Ачѡ-
ста ши дин чѣле мѣлате Інскрїпцїй ѿ мѡрмѡрї тзѡте ѡле Рѡмѣнилар
чѣлар бѣкї дин Дакїа, кѡре саз ѡфлѡт ши пзнз ѡстззї се сѡпз дин
пзмѡнт ѿ Дакїа, май вжртѡс ѿ ѡрдѣл, ши ѿ Бжнат, тоате кѣ
слѡбе лзтинѣщї скрїсе, се вѣде.

Дѡпз че ѡв скзпѡт ѿпзрѡцїй Рѡмѣнилар де ѡ мѡнз Дакїа ѡчѣстз
вѣкїе, ши ѡв ѡчепѡт ѡ ѡ стзпжнї май ѡ гїнтз варвѡрз, май ѡл-
та, кѣм ѡм ѡрзтѡт ла кап д. ѿ Історїе нѣ нѣмай тоатз ѿпзртзшїрѣ Рѡмѣ-
нилар чѣлар дин Дакїа кѣ чѣѡ лѡлци Рѡмѣнї саз рзтезѡт, чи ши
кѣрзл ѡвзцзтѣрей ши ѡл щїинцелар кѣ Домнїѡ варвѡрилар нѣ пзцїн
саз ѡпїедекѡт. Де ѡчїѡ ѡсте, кз нїчї оун монжмѡнт нѣ ѡфлѡм, дин
кѡреле ѡнѣме сз ведѣм кѣ че фѣлїѡ де слѡбе саз ѿтрзвѣдинцѣт Рѡмѣнїй
чї дин Дакїа вѣкїе дѡпз че ѡв ѡчепѡт ѡколѡ ѡ стзпжнї варвѡрїй.

Тоугшї нѣ поате фї ѿдоѡлз, кз Рѡмѣнїй ѡчѣщѣ ши дѡпз нѣ-
взлїрѣ варвѡрелар гїнте ѡв оурмѡт ѡ трзї кѣ слѡбеле чѣле лзтинѣ-
щї,

ши, кáре стрзмошй лвр лѣѡ фост адѣс кѡ сине дела Рѡма, де ѡарз че дѣспре ѡ пáрте нѡ се поáте крѣде, Рѡмáнйй áчѣл, мзкáр кз ѣрá ãпзсáцй де варвáрй, áтра тжта сзсе фй ѡвилит, кжт некѡм де áлте шйинце, чи пзвз ши лѣсшй де слóвеле сáле сзшй оуйтe; ши áчáста кѡ áтжта май вжртóс нѡ се поáте крѣде, кз нйчй ѡ гинтз варвáрз де áчѣле че áѡ фост á Дáкiа, нѡ четим сз фй скзлáт рзскóю тóкма áсѡпра слóвелвр; дѣспре áлтз пáрте, кѡм вою áрзтá á истóриá чѣккесеричáскз á Рѡмáнйилвр, кáрѣ, кѡстáнд кѡ áжвтóрюл лѡй Дáмнезѣѡ кѡцет á ѡ áдѡнá дин рзсжпíрй, Рѡмáнйй чей дин Дáкiа ши á зйлеле варвáрилвр áчелора áѡ фост Крещíнйй, áѡ áвѡт прѣѡцйй сзй, кáрйй слзжѣ сфñтá Литѡргíе, ши áлте тáйне сфñте. Яшá дáрз áѡ áвѡт кзрциле сáле, де оунде се лплинѣск áчѣле. Ачѣсте кзрций нѡ áѡ пѡтѡт сз фíе скрíсе фзрз сáѡ кѡ слóве лзтинѣшй, сáѡ кѡ слóве Гречѣшй; кз слóвеле áчѣле, кѡ кáре се áтрзвѡинцѣзз áстззй Рѣшйй, Ожрѣйй, ши ши Рѡмáнййй á вестѣрикз, тжрзйѡ, áдекз á сѡтá á нóлѡ дела ХС, кáнд нѣмзрилe слóвѣне áтáю се фѣчерз Крещíнне, фѡрз йскрзшйте де Кирилá, пѣнтрѡ кáрѣ сз ши кíамз Кирилáне. Чи сз фй фост скрíсе кзрциле Рѡмáнйилвр пре áчѣле врѣмй кѡ слóве гречѣшй, де никзйрй нйчй мзкáр оумврз де препѣс нѡ се йвѣцe. Яшá дáрз áѡ фост скрíсе кѡ áчѣле слóве, кáре ши майнáинте ле áвзсѣсе Рѡмáнййй áчѣцѣ, áдекз кѡ лзтинѣшй.

Кáрѣ де áколѡ тóкма се áтзрѣцe, кз Рѡмáнййй чей прѣсте Дѡнзре, áкзрора стрзмошйй á зйлеле лѡй Гáллíен ши áлѡй Йѡрелáн ѣшйсе дин Дáкiа чѣстз вѣкíе, мзкáр кз ѣрá местекáцй áтрз Гречйй, цинѣ лкз á зйлеле áчѣле слóвеле чѣле лзтинѣшй, де ѡарз че áдеверйт йсте, кз ѣпискóпйй Рѡмáнйилвр чѣлвр дин Мíсiа чѣ де жос пре лá жѡмзтáте сѡтá á чинчѣ дела ХС áдѡнáцйййй á Озѡбóр, ѣпистолá, кáрѣ ѡ тримíсерз кзтрз лпзрáтѡл Левн лá Царигрáд пѣнтрѡ оучидерѣ Сфñтáлѡй Прѡтѣрíе Алѣксáндрѣнѡл, ши пѣнтрѡ сзѡбóрл дела Халкидóн,

ѡ скрисеръ лѣтинѣше, ши апѡй ла Цариградъ, пѣнтръ ка сѣ ѡ ѡце-
лѣгъ апзратѣла ши чѣмъ лалци, фѣ ѡтѡарсѣ пе Гречіе. Фѡстѣ ла ѣ-
пистоліа ачагта май дин мѣте ѡпархїи ѡсклїци ѡпискѡпї Рѡмѣнїи;
ѡнѣме Марчїан ѡпискѡпѣла ѡвритѣлашї, Пѣтръ ѡпискѡпѣла Нѡвелѡр, Мар-
чѣлаѣ ѡпискѡпѣла Никѡпѡлашї, Дїтѣла ѡпискѡпѣла ѡдїссей, Марцїал
ѡпискѡпѣла Аппїарїей, Монѡфїлаѣ ѡпискѡпѣла Дорѡсторѣлашї. Дѣспре карѣ
май пе ларг се ва грѣи ѡ Истѡрїа бесеричаскѣ ѡ Рѡмѣнїлѡр.

Дїнтръ ѡчѣсте нѣ фѣрѣ ѡцеленїе кѣлѣче чѣл кѣ немѣсѣратѣ ѡ
вѣцѣтѣрѣ Де Евїен ѡ Картѣ че се нѣмѣше ѡрїенс Хрїстїанѣс, Том.
ѡ. фѡца 1217. кѣ ѡ Мїсїа де жѡс ѡ мѣте лѡкѣрїи май вѣртѡс лїмѣа
чѣ лѣтинѣскѣ, ѡдѣкѣ Рѡмѣнїскѣ, де кѣт чѣ Гречаскѣ, ѣра де ѡбще.
а) Пѣрѣши ѡсѣмнѣм ѡчи, кѣ дѡла лїмѣи ѣра лѣтинѣшї, ѡѣна карѣ
ѡ грѣа норѡдѣла, ши ачагта ѡ ѡвѣца дѣла мѡмѣ са; ѡла ѡчѣлѡр ѡ-
вѣцѣшї: ши ачагта ѡ ѡвѣца ѡ сѡхѡлаѣ дѣла даскѣлаи, прѣкѣм ши ѡстѣ-
шї. Уї ши ѡѣна, ши ѡла ѡтѡкѣа се зичѣ лѣтинѣскѣ. Лїмѣа,
карѣ ѡ грѣа норѡдѣла, ѡсте лїмѣа чѣ Рѡмѣнїскѣ.

Де вѣрѣме че ѡпискѡпїи Рѡмѣнїи чѣи прѣсте Дѣнѣре, ѡдѣнѣшї ѡ Сѣ-
бѡр, ѡѣ скрис апзратѣлашї Гречѣск лѣтинѣше; ѡѣрмѣзѣ, кѣ ѡѣ фѡст
нѣшїѡтѡрїи де лїмѣа Гречаскѣ. Де ѡѣнде нѣндѡит лѡкѣрѣ ѡсте, кѣ Рѡ-
мѣнїи чѣи прѣсте Дѣнѣре ши ѡ слѡѣвѣле чѣле бесеричѣшї кѣ слѡве
лѣтинѣшї, ши кѣ лїмѣѣ лѣтинѣскѣ се ѡтрѣѣшїнѣа.

Дѡкѣ Рѡмѣнїи чѣи прѣсте Дѣнѣре, мѣстѣкашї ѡтрѣ Гречїи, ши
сѣпѡшї апзрѣцилѡр Гречѣшї дѣла Цариградѣ, ѡѣ ѡвѣт дѡтина ѡчѣла;

а) Moesiam omnem inferiorem ad Illyricum non pertinuisse Lucas Holstenius non absurde contendit; ac certe Thraciae censetur ab Ammiano. Caeterum latina lingua potius quam Graeca in multis ejus locis vulgaris erat; idque significatur post subscriptiones epistolae synodi provinciae hujus ad Leonem Imp. de nece S. Proterii Alexandrini et Concilio Chalcedonensi; quibus verba haec subjiciuntur: *Et haec (epistola) Latine quidem data, est in Graeco translata, et iterum translata de Graeco in Latinum. Michael Le Quien, Oriens Christianus Tom. 1. pag. 1217.*

кѸ кѸт ѿсте ѿ май крѣде, кѸ РѸмѸнїй чей дин кѸоче де ДѸнѸре, ѿ
 декѸ дин ѿрдѣл, дин БѸнат, дин цѣра РѸмѸнѣскѸ, дин МолдѸва,
 ш. ч. оўнде нїчї оўн пичѸр де Грек нѸ сѸра, нїчї ѿпѸрацїй чей Гре-
 чейї нѸ порѸнчѣ, нѸ нѸмай слѸбеле стѸзѸмошѣйї чѣле лѸтинейї лѣѸ
 цинѸт, чи ши слѸѸбеле чѣле бесеричейї ѿ лимѸа лѸтинѣскѸ ле ѿплинѣ.

§. В.

РѸмѸнїй чей дин кѸоче де ДѸнѸре ѿ сѸта ѿчинчїспѸз-
 зѣче дела ХС ѿ лѸпѸдѸт слѸбеле чѣле лѸтинейї,
 ши ѿ прїимїт чѣле Кирилїане.

Димїтрїе Кантимир, кареле фѸарте маре ѿвѸцѸтѸрѸ ѿ ѿвѸт, пре-
 кѸм дин КѸрциле чѣле де дѸнѸл скрїсе лѸмѸрїт се вѣде, ши ѿпре-
 ѸнѸ ѿ фост водѸ ѿ цѣра МолдѸвей, ши пѸнѸрѸ ѿчѣа нїмене нѸ се
 пѸате ѿдої, кѸ ѿвѸнд архївѸрїле чѣле бекї ѿле Домнїей МолдѸвей
 пре мѸна са, прѣ вїне ѿ цїѸт лѸкрѸрїле МолдѸвей чѣле бекї, ѿ
 ИстѸрїа МолдѸвей ла кап. ѣ. ѿшѸ скрїе: кѸ цинѸнд РѸмѸнїй слѸбеле
 чѣле лѸтинейї пѸнѸ ѿ вѸрѣмѣ сѸвѸрѸлѸї дела ФлорѸнцїа, кареле ѿ
 сѸта ѿчинчїспѸзѣче ѿ фост ѿдѸнат, ши оўнде пре оўрѸмѸ се фѣче
 Оўнїрѣ ѿтрѸ Гречї ши ѿтрѸ лѸтинїй; дѸпѸ сѸвѸрѸл ѿчѣста, ѿ кар-
 реле ши МитрополїтѸл МолдѸвей ѿпреѸнѸ кѸ ѿпѸратѸла дела Царїград
 ши кѸ чѣа лѸлцї Гречї се оўнїсе кѸ лѸтинїй, Феоктїст ДїакѸнѸл
 лѸї МаркѸ вѸфѣтѸл, де нѣм кѸлагар сѸѸ сѸрѸ, оўрѸмѸнд ѿ скѸвнѸл
 Митрополїей МолдѸвей, стѣте де ѿлѸзѸндѸрѸ водѸ ѿ МолдѸвей, ка сѸ
 лѸпѸде слѸбеле чѣле лѸтинейї дин МолдѸва, ши сѸ прїимѣскѸ чѣле
 Кирилїане, кѸ каре се ѿтрѸвїнѸцѣзѸ РѸшїй ши сѸрѸей: пѸнѸрѸ ка
 нѸ цинѸнд май ѿколѸ слѸбеле чѣле лѸтинейї, тїнерїй РѸмѸнїлѸр
 четїнд кѸрциле лѸтїнїлѸр, сѸсе ѿлинѣскѸ кѸ ѿнїма кѸтрѸ ДѸгмеле
 лѸтїнїлѸр.

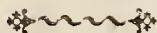
Адекъ, Маркъ Архієпископа Вѣсѣавъ, невѣжда а ѿскзлѣ Оунирѣ, кѣрѣ ѿ фзкѣсе чѣм лалци Грѣчи кѣ Лзтиній а Сзвѣрѣла дела Флорѣнциа, ши пѣнтрѣ ачѣм фзцинд дела Сзвѣр, фѣче рзскѣалз марѣ прин тоате цѣриле чѣле де лѣче Грѣчѣскѣ, кѣт тоци ла чей че ѿскзлѣсе зѣса Оунире, се оуитѣ ка ла више пзгѣни; ка ши пре Рѣмѣнїи чей дин коаче де Дѣнзре сзѣ аѣтрѣскѣ аѣтрѣ неоунире, ши сзѣ фѣкѣ сз оуѣцисѣскѣ пре Рѣмѣнїи, ши пре тоци Италианїи, стѣте сз акапѣ Феоктїст Бѣлгарѣла, крѣдинчѣсѣла ал сзѣ оученик ши Дїакѣн, Митрополїт ла Молдѣва а лѣкѣла Митрополїтѣлави чѣлѣ че ѿскзлѣсе Оунирѣ а Сзвѣрѣла дела Флорѣнциа. Ачѣст Феоктїст, цїїнд кѣ лимѣа Рѣмѣнѣскѣ ѣ фѣарте апроапе кѣ чѣ Италиенѣскѣ, сокѣти, кѣ де вѣр май цинѣ Рѣмѣнїи слѣбеле чѣле лзтинѣци, авѣжда ши Италианїи ачѣлешї слѣбе, вѣр скрїе ачѣщѣ кѣрци а партѣ фзкѣтей Оунири, кѣре четїндѣлае Рѣмѣнїи, се вѣр плѣка асе оуни кѣ Рѣмѣнїи ши кѣ чѣм лалци Италианїи ай лѣр фрѣци, ши ашѣ ба скзѣдѣ трѣѣа Грѣчилѣр. Дѣчи кѣ довѣде дїнтрѣ ачѣст ѿзѣвѣр трѣсе ашелѣ пре вѣнѣла Алѣксѣандрѣ. Вѣда Молдѣвей, ка сз лѣпеде кѣ тотѣла слѣбеле чѣле лзтинѣци дин Молдѣва, кѣт нимзрѣи сз нѣи фїе слѣбѣд асе май аѣтрѣзѣинѣа кѣ але а лимѣа Рѣмѣнѣскѣ; ши сз прїимѣскѣ чѣле Кирилїанѣ, тѣтѣрѣр Италианїилѣр, ши пзнѣ ачи ши Рѣмѣнїилѣр некѣносѣте. Прин ачѣстѣ некѣмпзѣтѣтѣ ши фзрѣ де врѣме а лѣпей рѣѣнѣ, кѣм май сѣс лѣзѣдѣтѣла Кантимир кѣ плѣнѣере ла арѣтѣтѣла кап асѣмнѣ, причинѣи Алѣксѣандрѣ Вѣдѣ ачѣкѣ варѣварїе, адекѣ ачѣл аѣтѣнѣрѣк ши нещїїнѣцѣ, аѣтрѣ кѣрѣ асѣзѣи зѣче Молдѣва. Фѣпѣта ачѣста алѣи Алѣксѣандрѣ Вѣдѣ, ши а Молдовѣнїилѣр ѿ лѣрѣцошѣрѣ дѣпѣ ачѣм ши чѣм лалци Рѣмѣнїи дин коаче де Дѣнзре тоци; де оунде тоци Рѣмѣнїи ачѣщѣ кѣ ачѣлашїи аѣтѣнѣрѣк де нещїїнѣцѣ фѣрѣ акоперїци.

Дѣрѣ нѣ се ѿпрї рѣѣла ачи. Чи, прѣкѣм слѣбеле стрѣмошѣщїи чѣле лзтинѣци фѣрѣ кѣ тотѣла дѣрѣзѣчинѣте дїнтрѣ Рѣмѣнїи, ашѣ

ши лимба Рѡмѡнѣскѡ фѣ ѡзгонѣтъ де прин бесѣричнле Рѡмѡнѣлѡр,
 ши ѡ лѡкѡл ѣѣ вѡгарѡ чѣ Словенѣскѡ, кѡрѣ некѡм попѡрѡл, чи нѣ-
 чѣ прѣѡцѣѣ Рѡмѡнѣ нѡ ѡ ѡцелѣцѣ. Нѡ ѣ де ѡте мирѡре дѡрѡ, кѡ ѡ-
 тѡта ѡтѡнѣрек ѡѡ оѡрмѡт ѡ Рѡмѡнѣ, ѡтрѡ кѡреле ши ѡстѡзѣ мѡл-
 тѡра ле плѡче ѡ май зѡчѣ. Нендоѡт лѡкрѡ ѡсте, кѡ ѡзбѡрѡл ѡ тѡ-
 атѡ неферичѣрѣ Рѡмѡнѣлѡр се трѡце дѡн оѡрѡѡ Грѣчѣлѡр, ши, дѡпѡ
 дѡнѡѣѣ, ѡ ѡѡрѡлѡр чѣ ѡсѡпра Рѡмѡнѣлѡр ши ѡ тѡтѡрѡр ѡталѡнѣ-
 лѡр. ѡчѣ оѡрѡѡѣ ѡсѡпра Рѡмѡнѣлѡр ши ѡсѡпра ѡталѡнѣлѡр, прин
 викѡѣнеле мѡрешѡѡѡрѣ ѡле Грѣчѣлѡр ши ѡле ѡѡрѡлѡр, кѡ стѣмѡтѡл
 лѣѡѣ ѡѡа кѡ грѡсѡ фѣ вѡрѡтѡтѡ ши ѡ ѡнѣмѣле Рѡмѡнѣлѡр, кѡт Рѡ-
 мѡнѣѣ тѡате кѡрѡѡле сѡле, кѡре ѣрѡ скрѣсе кѡ слѡве лѡтѣ-
 нѣѡѣ, ле прѡпѡдѡрѡ, кѡ ши помѣнѣрѣ лѡр сѡсе ѡѣрѡгѡ де прѣ фѡѡа
 пѡмѡнтѡлѡѣ. Де ѡѡѡ ѡсте, кѡ нѣчѣ ѡ кѡрте бесеричѣскѡ де ѡчѣле
 вѣкѣ скрѣсѡ кѡ слѡве лѡтѣнѣѡѣ ѡстѡзѣ нѡ се вѣде; кѡ нѣчѣ Хрѣсѡаве
 де ѡле Прѣнѡѡѡлѡр Рѡмѡнѣѡѣ скрѣсе кѡ слѡве лѡтѣнѣѡѣ, ѡ кѡт ѡѡѡ
 нѡ се ѡфѡлѡ. Кѡ, ѡкѡлекѡнѡ прѣ Рѡмѡнѣ кѡ стѣмѡтѡл лѣѡѣ Грѣчѣѣ
 ши ѡѡрѡѣѣ; ши Хрѣсѡавеле Прѣнѡѡѡлѡр Рѡмѡнѣѡѣ, прѣфѡѡѡнѡѡсе
 де пе Рѡмѡнѣе пе Словенѣе, чѣле Рѡтѡнѣѡѣ кѡ чѣле че ѣрѡ скрѣсе кѡ
 слѡве лѡтѣнѣѡѣ фѡрѡ прѡпѡдѡѣте. Де оѡѡде, де се ѡфѡлѡ ѡ лимба
 Словенѣскѡ вѡрѡн Хрѣсѡѡвѡ дела вѡрѡн Прѣнѡѡѡ Рѡмѡнѣскѡ ѡнѡѡнѡте де ѡз-
 бѡрѡл чѡл дела Фѡрѡнѡѡѡ дѡт, ѡчѡла ѡсте дѡнѡтрѡ ѡчѣле че се ѡтѡ-
 арсерѡ де пе Рѡмѡнѣе пе Словенѣе.

дѡпѡ че ѡсѡѡѣ Грѣчѣѣ ши ѡѡрѡѣѣ кѡ мѡрешѡѡѡл чѡл май сѡс ѡрѡ-
 тѡт ѡтрѡ ѡдѡнѡѡлѡ неѡѡѡнѡѡѣ ѡѡ сѡрѡпѡт прѣ Рѡмѡнѣ, ѡрѡѡѣ ѣѣ ѡ-
 чѡпѡрѡ ѡ клеветѣ прѣ Рѡмѡнѣ, кѡ сѡнѡт чѡѣ май нѡнѡѡѡѡѡѣ ши май
 прѡѡѣѣ ѡтрѡ тѡате лимбѣле, ши ѡѡѣ бѡте жѡк де дѡнѡѡѣ: кѡрѣ пѡнѡ
 ѡстѡзѣ нѡ ѡ кѡрѡмѡ, мѡкѡр кѡ ши Грѣчѣѣ ши ѡѡрѡѣѣ (де вѡм сѡкѡ-
 тѣ лѡкрѡл кѡ ѡмѡрѡнѡтѡл) ѡтрѡ ѡчѣѡѡѣ, кѡ ѡ май мѡре ѡсѡнѡѡѡ
 сѡнѡт. Кѡ ѡѡѡста нѡ прѣ пѡѡѡнѣѣ Рѡмѡнѣѣ, прѣ оѡнѣѣ ши дѡн чѡѣ че

се вѣдѣ а ши чѣва, аи апинг ла ачѣа, ка сѣши оуруисаккз лимба са чѣ Рѡмѣнѣскз, ши сѣ нѣ се сѣргѣаскз а ши май мѣлт дин трѣнса, де кѣм аѣ аѣвцаѣт дела мѣмѣса; ши невзгѣнд нѣчи аѣтрѡ самз лимба са, сѣши цинз фалз, кз шиѣ грѣи саѣ Гречѣще, саѣ Сѣрѣѣше. Ши Рѡмѣнѣи нѣ се май дешѣптз дин лѣнгоаре!

§. 7.

Асѣменѣ адеврѣлаѣи ѣсте кз Рѡмѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнзре а Сѣта аї. дела Хѣ. аѣ лѣпзѣаѣт слѡбеле чѣле лѣтинѣѣи.

Прекѣм дин чѣле че май сѣс (§. а.) ам кѣвѣнтѣт, адеверѣт ѣсте, кз Рѡмѣнѣи чѣи прѣсте Дѣнзре а сѣта ѣ. дела Хѣ. аѣкз цинѣ слѡбеле чѣле лѣтинѣѣи; аша кѣнд анѣме аѣ вѣрт ѣи аѣле лѣпзѣа ачѣле никз ири нѣ аѣлаѣм скѣис. Чѣи сокотѣнда кѣвѣа чѣ май сѣс спѣсз, пѣнтрѣ кѣрѣ фѣрѣ адеманѣи Рѡмѣнѣи чѣи дин коаче де Дѣнзре а скѡате динтрѣ дѣншѣи слѡбеле чѣле лѣтинѣѣи а сѣта ѣї. прѣ асѣмене адеврѣлаѣи ѣсте, кз Рѡмѣнѣи чѣи дин колѡ де Дѣнзре майнѣнтѣ де ачѣѣѣ а сѣта аї. аѣ фѣкѣт ачѣста. Дин чѣле май сѣс (§. б.) аѣртѣте адеверѣт ѣсте, кз лѣпзѣарѣ слѡбелѡр лѣтинѣѣи дѣнтрѣ Рѡмѣнѣи чѣи дин коаче де Дѣнзре аѣ иѣворѣт дин Оуруѣа, че ѡ аѣѣ Грѣѣи асѣпра Рѡманѣлѡр; кѣрѣ прекѣм пѣнорѡчѣтѣа Рѡманѣлѡр ачѣст род нѣ лѣвпѣѣт нѣѣѣ аѣтрѣ Рѡмѣнѣи чѣи дин коаче де Дѣнзре пѣнз дѣпз Сѣборѣа дела Флорѣнѣа, аша ѣсте а крѣде, кз кѣм саѣ тѣаѣт пре ла мѣжлѡкѣа сѣѣѣи а оуѣспрѣзѣче дела Хѣ. Мѣхаѣла Керѣларѣе Патрѣарѣхѣа Царѣградѣлаѣи де кѣтрѣ аѣпѣртѣшѣирѣ Рѡманѣлѡр, ши кѣ ачѣа аѣтрѣ Нѣоуѣнѣрѣ, аѣтрѣ Рѡмѣнѣи чѣи дин колѡ де Дѣнзре аѣ рѣсѣаѣ. Се ѣѣе ачѣста, дѣспре кѣрѣ спѣне ши Ле Кѣѣен а Кѣртѣ че се кѣамз Сѣрѣиѣс Хрѣстѣанѣс Том. а. кз Леѡн Арѣепѣскопѣа Евѣларѣѣѣи дела Аѣриѣа

§. А.

РѡМЖНІЙ ЧЕЙ ДИН ЯРДѢЛ АЪ АЧЕПѢТ АТЖІЮ А СКОАТЕ ДИН
БЕСѢРИКЪ ЛІМБА ЧѢ СЛОВЕНѢСКЪ, ШИ АЪ ВЪГАТ ІАРЪШИ
ЧѢ РѡМЖНѢСКЪ.

ДѢПЪ СЪВѢРЪЛ ЧЕЛ ДѢЛА ФЛОРЕНЦІА ТОЦІ РѡМЖНІЙ ЧЕЙ ДИН КОАЧЕ
ДЕ ДѢНЪРЪ НЪ НЪМАЙ КЪ СЛОВЕЛЕ ЧѢЛЕ КИРИЛІАНЕ СЕ АТРЕВЪИЦА, ЧІ
ШІ СЛЪЖВЕЛЕ ЧѢЛЕ СФІТЕ А ЛІМБА СЛОВЕНѢСКЪ ЛЕ АПЛИНѢ ПЪНЪ А ЗІ-
ЛЕЛЕ ЛЪИ РАКОЦИ ГЕВЪРГІЕ ЧЕЛЪИ АТЖІЮ КЪ НЪМЕЛЕ АЧЕСТА ПРІНЦИП АА
ЯРДѢЛАВЪИ. ДРЕПТ Ѡ КЪЗАНІЕ ШИ АСТЪЗІ СЕ ВѢДЕ ДИН АНЪА 1580.
А ЛІМБА РѡМЖНѢСКЪ ТИПЪРІТЪ ЛА БРАШѢВ А ЯРДѢЛ; ЁРЪ А СКОАТЕ
ЛІМБА СЛОВЕНѢСКЪ, ШИ А СЛЪЖІ ДИТЪРГІА, ШИ ААТЕ СЛЪЖВЕ СФІТЕ А
ЛІМБА РѡМЖНѢСКЪ АЛЕ АПЛИНІ АТЖІЮ ШИ АТЖІЮ АЪ АЧЕПѢТ РѡМЖНІЙ
А ЗІЛЕЛЕ МАЙ СЪС ЛЪВДАТЪЛАИ ПРІНЦИП: КАРѢ АША САЪ АТЖМПАТ.
ДѢПЪ ЧЕ ЁРЕСЛА ЛЪИ ЛЪТѢР ШИ АЛЪИ КАЛВІН, РЪВЪРЪКЪНЪСЕ ПРІН ТОА-
ТЪ ЦѢРА ЯРДѢЛАВЪИ, САЪ АТЪРІТ, ЧЕЛА АЪРЪЦОШІНДА ТѢТ НѢКМЪА
СЪСІСК, ЧЕСТА ПАРТѢ ЧѢ МАЙ МАРЕ А ОУНЪРІАВЪР, КЪТ ПОПИСТАШІ ФѢ-
АРТЕ ПЪЦІНІ АЪ РЪМАС, БА ШИ ЁПІСКОПЪА ЛЪР ФЪ ЛИПСІТ ДИН ЦѢРЪ;
РАКОЦИ ПРІНЦИПЪА ЯРДѢЛАВЪИ ФІИНА КАЛВІН, ШИ МАРЕ ПАТРОН ЁРЕС-
ЛАИ АЧЕСТЪА, ВЪЪ, КА ШИ РѡМЖНІЙ СЪСЕ ФАКЪ КАЛВІНІЙ; ШИ ДѢПЪ
МЪЛАТЪ ІСПІТЪ НЕПЪТЪНА ВЪНА ПРЕ РѡМЖНІЙ, СОКОТИ, КЪ ПЕНТЪРЪ АЧѢА
НЪ СЕ ЛАСЪ РѡМЖНІЙ ДЕ КРЕДІНЦА ЧѢ ПРАВОСЛАВНИКЪ, КЪ СЪНІТ ПРѢЦІЙ,
НЕВЕЦАЦІЙ, ШИ ПЕНТЪРЪ АЧѢА НЪ ПРИЧЕП ДОВѢДЕЛЕ ЧѢЛЕ АРЪТАТЕ ДЕ
КАЛВІНІЙ СПРЕ АЪРЪЦОШАРѢ ЁРЕСЛАИ КАЛВІНІСК; ДЕСПРЕ ААТЪ ПАРТЕ НЪ
РЪЪ ВЕДѢ, КЪ ТОАТЪ ПРОСТІА РѡМЖНІЛЪР ДЕ АКОЛѢ АТЪРЪНЪ, КЪ НЪ
АЪ КЪРЦІЙ РѡМЖНІЦІЙ ПРІН БЕСѢРИЧИЛЕ ЛЪР, ЧІ СЛОВЕНІЦІЙ, ДИН КАРЕ
НЪ ПРИЧЕП НЕМІКА. ДРЕПТ АЧѢА ПОРОНЧІ, КА НІЧЕ ВЪЗДІКЪЛАИ, НІЧЕ
ААТЪР ПРѢЩІЙ МАЙ МЪЛАТ СЪ НЪ ДЕ ФІЕ СЛОВѢД А СЛЪЖІ ЛЪКЪРЪРИЛЕ ЧѢЛЕ
СФІ-

СФІТЕ ФЗРЪ А ЛІМБА РѠМЖНѢСКЪ. ВѢДЕСЕ АЧАСТА ШИ ДИН ХРИСОВА ЧЕЛ ДИН АНГА 1643. А Т. ЗІЛЕ А ЛУНЕЙ ЛУИ СѠКТОМВРІЕ ДЕЛА ПРИНЦИПЪЛ ГЕѠРГІЕ РАКОЦИ ЛУИ СІМѠН СТЕФАН, АЛЕСВАИ ВЛЗДІКЪ РѠМЖНЕСК А ЯРАКЪ, ПЕНТРЪ АТЪРІРЪ АЛЪЦЕРЕЙ, КЪ КИП ДЕ ГРАЮ КАЛВИНЕСК ДАТЪ; ЛА НЪМЗРЪЛ А. а) ШИ ФЪЧЕ ТИПОГРАФІЕ НОВА РѠМЖНѢСКЪ А БЪЛГЪРАД; КАРЪ ФІИНА СЪПТ ПЪТЪРЪ КАЛВИНИАЪР, МАЙ ПРИН ТОАТЕ КЪРЦИЛЕ РѠМЖНЕСИИ ЧЕ СЕ ТИПЪРЪ АКОЛО СЕ СЪМЪНА ЕРЕСЪЛ КАЛВИНЕСК, КА ЧЕТІНА РѠМЖНІИ А ЛІМБА СА, СЪСЕ АЛУНЕЧЕ КЪТЪРЪ КАЛВИНИИ. ЧИ, НЕ ПЪТЪНА НИЧИ АША АПЛИНИ КЪЦЕТЪЛ СЪЪ ЧЕЛ РЪЪ; РѠМЖНИАЪР ЛЕ РЪМЪСЕ АЧЪ ФАЧЕРЕ ДЕ ВІНЕ ДЕЛА ПРИНЦИПЪЛ АЧЕЛА, КЪ СКЪПАРЪ ДЕ ЛІМБА ЧЪ СЛОБЕНѢСКЪ; ШИ АКУМ НЪМАЙ СЛОВЕЛЕ ЧЪЛЕ КИРИЛІАНЕ АКУ ЛЕ МАЙ АЪ АПРЕЪНЪ КЪ РЪШІИ ШИ КЪ СЪРЪІИ. КЪ ЧЕА ЛААЦІИ РѠМЖНІИ ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ АКУ ТОЦІИ, ВЪЗЪНА ФОЛОСЪЛ, АЪ ОУРМАТ ЯРАКАНИАЪР РѠМЖНІИ, ШИ АЪ ЛИПСІТ ДИН БЕСЪРИЧИЛЕ АЪР ЛІМБА ЧЪ СЛОБЕНѢСКЪ, БЪГЪНА ЯРЪШІ ЧЪ РѠМЖНѢСКЪ.

КЪ АЧАСТЪ ФЕРИЧИРЕ АТРЕК РѠМЖНІИ ПРЕ ТОАТЕ НЪМЪРИЛЕ КРЕЩІНЕ ТРЕЧИ, РЪШІИ, СЪРЪІИ, ШИ ѠРІИ ДЕ ЧЕ ЛІМБЪ ПОПИСТАШИ, ПЕНТРЪ КЪ НИЧИ ОУНИИ АЧЕЩЪ НЪ АЦЕЛІГ ЧЪЛЕ ЧЕ СЕ ЧЕТЕСК А СФІТА ЛИТЪРГІЕ, ШИ АТЪРЪ АЛТЕ КЪРЦИ БЕСЕРИЧЕСИИ, ДЕ ѠАРЪ ЧЕ АЛТА Е ЛІМБА АЪР А КЪРЦИЛЕ БЕСЕРИЧЕСИИ, АЛТА А ГЪРА ПОПОРЪЛЪИ: ЯРЪ ЛА РѠМЖНІИ КАРЕ ЛІМБЪ Ѡ ГЪРАЩЕ МЪЛУЦІМЪ, АЧКАШИ ЯСТЕ ШИ А КЪРЦИЛЕ БЕСЕРИЧЕСИИ, ШИ ПЕНТРЪ АЧКА ТОТ ПОПОРЪЛ РѠМЖНЕСК ПРИЧЕПЕ ЧЪЛЕ ДЕ АЪДЕ ЧЕТІНАДЪСЕ А СФІТЕЛЕ КЪРЦИ. ПЕНТРЪ АЧКА МЪЛУЦІИ ДІНТРЪ АЛТЕ НЪМЪРІИ, КАРІИ

ѠІЪ

- а) Quod sacro sanctum Dei verbum juxta sacros Bibliorum codices tam Dominicis, quam aliis diebus festivis cum in Ecclesiis suis, tum ad funera, tum vero alibi ubicunque locorum desiderabitur, *vernacula sua lingua* praedicabit, praedicarique per quosvis alios quoque Pastores procurabit, ac faciet. *Confirmationales* neo electo Archiepiscopo Valachorum Transylvaniae Simoni Stephano anno 1643. 10. Octobris a Principe Transylvaniae Georgio L. Rakoczi clargitae, Nro 1.

циѣ лимба Рѡмѣнѣскъ, май въкрѡши мерг ла бесѣрика Рѡмѣнилѡр,
де кѡт ла бесѣрика нѣмѡвѡи сѡѡ, пѣнтрѡ кѡ ѿ бесѣрика Рѡмѣнилѡр
се ѡдѡлчѣск де ѡцелѣсѡл кѡвинтелѡр чѣлѡр сѡфѣте, ѡрѡ ѿ бесѣрика
нѣмѡвѡи лѡр нѣмай кѡт сѡнетѡл кѡвинтелѡр ле бат оуѣрекиле.

ѡсѡ Рѡмѣнѣи чѣи прѣсте Дѡнѡре ши ѡстѡѡи ции ѿ бесѣрикѡ ѿ-
прѣнѡ кѡ слѡвеле лимба чѣ грѣчѡскѡ; синѡрѡи ѡчѣѡ дѡнтрѡ дѡнѡи
негѡцитѡрѡи, кѡрѡи ѡзкѡѣск ла Пѣѡа ѡѡ ѿ бесѣрикѡ лимба Рѡмѣнѣскѡ,
ши ѡколѡши ѡѡ ши сѡѡлѡл Рѡмѣнѣскѡ.

Дѡнтрѡ ѡчѣѡ, кѡ Принципѡи Арѡѡлѡвѡи ѿ тот кѡпѡл сѡѡ невоѡт
ши кѡ пѡтѣрѡѡ, ши кѡ ѡлте тѣхне, сѡмѡнѡнѡ прин Кѡрѡциле чѣле ѿ
лимба Рѡмѣнѣскѡ типѡрѡте ѣрѣсѡриле Калвинѣѡи, прѣкѡм май прѣ
ларг вѡм спѡне ѿ ѡстѡрѡа чѣ бесеричѡскѡ, ши тѡтѡши нѣмѡл Рѡмѡ-
нѣск ѡѡ рѡмѡс стѡтѡрѡник ѿ кредѡнѡа са, ши ѡтрѡ дѡтиниле сѡле,
кѡр се вѣде, кѡ де ѡр ши прѡимѡи ѡрѡши Рѡмѣнѣи вѣкиле сѡле слѡве
чѣле ѡзтинѣѡи, нѡчѡи ѡ фрѡикѡ пѣнтрѡ ѡчѣѡ нѡ пѡате фѡи, кѡ дѡарѡ
ѡр пѡтимѡи чѣѡа скимѡѡре ѡѡѡѡ лѡр. Ба скрѡнѡ кѡ слѡве ѡзтинѣѡи
Рѡмѣнѣѡе, лимпѡе се вѣде, кѡ лимба Рѡмѣнѣскѡ ѣ сѡрѡ дѡлче
кѡ лимба чѣ Итѡлѡнѣскѡ, ши кѡ лимба Рѡмѣнѣскѡ ѣ лимба чѣ вѣкѡе
ѡ попѡрѡлѡи прѣѡтрѡлѡѡчицилѡр Рѡмѡнѡи. ѡчѣѡтѡ мѡрѡре писмѡнѡнѡѡ
Рѡмѣнилѡр оуѡи дѡнтрѡ ѡѡрѡи ши дѡнтрѡ Грѣчѡи, кѡ стѣмѡтѡл
лѣѡи ши ѡстѡѡи се бат ѡ спѡрѡѡ прѣ Рѡмѣнѣи, ка сѡ нѡ се ѡтѡар-
кѡ ла ѡтрѡмѡшѣѡиле сѡле слѡве, чѡи сѡ цѡнѡ ка ши ѡѡрѡи ши рѡ-
шѡи чѣле Кирилѡне, ши ѡшѡ пѡрѡрѡѡ сѡ рѡмѡнѡ лимба Рѡмѣнѣскѡ
ѡтрѡ ѡчѣѡ ѡтѡнекарѡе ши варѡарѡе, ла кѡрѡѡ ѡѡѡ ѡдѡс Грѣчѡи ши ѡѡрѡи.
Нѡче ѣѡ нѡ зѡк сѡсе скѡмѡе слѡвеле дѡн Кѡрѡциле Бисеричѡѡи: чѡи де
вѡѡме че ѡсѡши рѡшѡи Мѡскѡли ѡѡ прѡимѡит мѡлте слѡве де чѣле ѡз-
тинѣѡи, ши ѡлѡмѡнтрѡ скрѡи кѡрѡциле чѣле де Бесѣрикѡ, ѡлѡмѡнтрѡ
чѣле политичѡѡи; кѡ кѡт май вѡртѡс се кѡде нѡи Рѡмѣнѣи фѡнѡ де
сѡнѡѡе Рѡмѡнѡи, ши ѡчѣлѡши слѡве ѡвѡнѡѡле май де дѡмѡлѡт; ѡѡѡрѡ

де Бесѣрикъ ѿрзши съ скріемъ кѣ слове лзтинѣщій, ка съ не кѣрзцімъ
сдѣтъ лимба де варваріе. Тоци ѣритичій а тѣтѣрѣр лимбилѣр дин
ѣрѣѣпа, кѣрїи токъма сжнт тѣѣци де кѣтрз Бесѣрика Рѣмей, а тревѣ-
инцѣкз а скрисѣарѣ лѣр слѣбеле Рѣманилѣр, а дѣкз чѣле Лзтинѣщій:
апѣи фїиї а пѣрзціей, Рѣмѣнїи дин вѣнз вѣа лѣр съ рѣмѣнз лип-
сїици де вистѣарюа лѣр чѣа стѣрзмошѣск?

Ачи а ми венї а минте, кѣ оун Прѣѣт Рѣсѣск асѣпра довѣдѣи че
ѣам а дѣс май сѣс (s. a. b.) спре а дѣверїре кѣ Рѣмѣнїи май де мѣлат
саѣ а тревѣинцѣт кѣ слѣбеле чѣле лзтинѣщій, мѣаѣ арѣнкѣт: кѣ де ар
фїи трѣит Рѣмѣнїи кѣндѣа кѣ слѣбеле чѣле лзтинѣщій; сар а флѣа ѣа-
рече скрисѣорї де ачѣле ши а вѣм. Дрѣпт ачѣа неафлѣндѣсе а вѣм нїчи
оун монѣмѣнт а лимба Рѣмѣнѣскз кѣ слѣбеле лзтинѣщій дин вѣкѣрилѣ
чѣле де дѣмѣлат; оурѣкз, кѣ нїчи ѣдѣтъ нѣ аѣ а тревѣинцѣт Рѣмѣ-
нїи слѣбеле чѣле лзтинѣщій. Да кѣре а м рѣспѣнс: Пѣнтрѣ кѣ дин вѣ-
кѣрилѣ чѣле де дѣмѣлат нїчи ѣ скрисѣаре нѣ се а флѣа а лимба Немѣцѣскз
а лимба фрѣнчѣскз, ва ши а лимба Талїенѣскз, аѣ зїчевей, кѣ пре
ачѣле врѣми нїчи Немѣциї, нїчи Фрѣнчїи, нїчи Італїанїи, май вѣртѣс
кѣрїи ѣрѣа негѣцитѣорї, ши а вѣ кѣреспѣндѣнцїи, нїчи оунѣа нѣ аѣ скрис
немика а лимба са? Май пѣцин асѣге а те мїра, де нѣ се а флѣа
нїчи ѣ скрисѣаре Рѣмѣнѣскз кѣ слѣбеле лзтинѣщій. дин врѣмилѣ чѣле
а нїанте де Собѣрѣа чѣа дѣла, Флорѣнцїа, де ѣарз че кїар, шїм дин
Кѣнтїмїр, кѣ пѣнтрѣ оурѣїа не а вѣ асѣпра лѣцей Лзтїнїлѣр лзпѣ-
дѣрз Рѣмѣнїи слѣбеле Лзтинѣщій. а тѣта пѣтѣре а ре ачѣст фѣлѣю де
оурѣїе, кѣт пре Тѣтз асѣпра фїюлѣїи, ши пре фїю асѣпра Тѣтзлѣїи
а л скѣалз кѣ перїре. а шѣа вїѣцїи Рѣмѣнїи, а шѣлацїи де стрѣїнїи,
крѣзѣрз, кѣ а дѣк жѣртѣвз лѣїи а мнѣзѣс, арзѣнд скрисѣорилѣ сѣле чѣ-
ле кѣ слѣбеле лзтинѣщій; ши пре кѣм ла ѣврѣїи ѣрѣа а нѣадема чѣа че ва цї-
нѣ пѣне дѣспїтз а зїлѣле а зїмѣлѣр ла кѣса са, а шѣа Рѣмѣнїи кѣ неѣ-

ніе се кредѣ, кз ввр фї афзрїсїцї, де се ва афла скрїсоре кз слове лзтїнїцї а кзпрїнсала лвр. Де каре невзнїе нїчї акѣм нз сжнт тоцї Рѣмжнїї сквтицї.

Нїчї ѡдѣтз наз фост шестїрка Рѣмжнїлвр, прекѣм є а вѣкѣла ачїста влїрѣла оуницилвр дїн ардѣла, авогзцїтз де взрѣацї а взцацї: карїї, де ар фї пзртинїцї де май марїї Бесѣречей лвр, шї а жзторѣацї а чѣле де лїпсз пѣнтрѣ пжнѣ чѣ де тоате зїлеле, шї ашецацї шї повзцзїцї, оунде, шї кѣм се кзвїне; нз ар пжнце Пѣбликѣла, шї апрезнз ачїлшї врѣднїчї взрѣацї, кз азздар. а пзрзтѣска Стзпжнїре кз азрнїчїе аз взрѣат атѣтѣ кїелтѣелї пре ла Оунїверсїтѣцїле, пре ла Академїле чѣле де департе, шї пре ла Охóалеле чѣле де акасз пѣнтрѣ ка сз лжмїнѣзе пре фїїї Рѣмжнїлвр, шї сзї деплїнѣскз. Влздіка лвр чїл де акѣм, кареле де мѣлцї а нї стзпжнїце, кз тотѣла є дат ла їкономїе, шї ла адвнаре де бани. Де ар авѣ ачїста рѣвнз спре рїїнце, шї врѣре спре ѡаменїї чїї а взцацї, прекѣм аре невоїнцз спре їкономїе, вжртос ар фї кз ѡ парте а банилвр сзї адзѡгѣтз Бїблїѡтѣка Рѣмжнїлвр чѣ дїн Блаж, оунде є лзкѣшл влздікѣлшї Оунїцилвр акѣм, шї мѣлцї взрѣацї мѣлте пласе де кзрїцї ар фї дат ла лжмїнз пѣнтрѣ лжмїнарѣ атот нѣмѣла Рѣмжнїск: карѣ Пзрїнцїцїе ѡ кзцетз вѣїа а пзрзцїе а Азстрїей, шї тоате нѣмѣрїле ѡ дорїск шї ѡ ашї тз дела Рѣмжнїї атрѣ ачїст вѣк прѣлазмїнат.

Дрїпт лзвдѣтѣла влздікз аз фжкѣт сзсе тїпзрѣскз нїце Кзрїцї Θεологїчїї аколѡ а Блаж, дѣрз кѣм? Асзшї аз прѣфзкѣт кз ажзторїя алтѣра кѣм спѣне кзвжнтѣла а нїаїнте, дїн Лзтїнїе пре Рѣмжнїе Θεѡлогїа лшї Тѣрнелї (атрѣ ачїст вѣк лжмїнат) дїспре чѣле шѣїтѣ Тїїне але Бесѣрїчїї. Дїспре карѣ оун Профѣссвр Попїстзшїск дїн Бзлград ачїстз, пре кжт шóадз, пре атѣта дрїптз жзде-
кѣтз

ГЯРАШИ; ши ашà ачкè Мзнзствире, къркè ера мамз децентзррей ши лвзцзтзррей Рwmжнилwр дин Ярдкè, è адвсз ла чкè де пре оурмз при-
междвире де перире лпревнз кз фшндация са. — —

Деспре Епископwл Самуил влакан ши ачкèле сèмне ведём, кз мз-
ръркè лзпздзррей слобелwр Кирилiане динтрз Рwmжний, ши адвчеркè л-
напой à Стрзмошèцилwр слòве лзтинèщи Прксфийцей сале Чериол w
пзстркзз.

Чи wсевитè вине поате нздзждвй нтэмwл Рwmжнèск дела Катехè-
та Димитрèе Дикинда л Парòхwл дин Бечкерèкwл мик, ши де-
ла чей трей Профессорй, Рwmжний, Константин Дiакòнович
Лòга фòстwл чèл лтжю лвзцзтòрю ал Схòалей Рwmжнèщи дин Пè-
ца. Iwсиф Iwргович à фрэмòаселwр лвзцзтзррей ши à Философией
Доктор. Н. Мiсца; пре карий лнзлцатwл лпзрат ал Австрèий
ФРАНЦИСК чèл лтжю, кз ковжшире де Пзринцкèкз драгосте рз-
дикнд лтрз ачèст ан Схòалз ла Ярд пентрз лвзцзтзрра чèлwр
чè аз асе гзти ла дзскзлiиле чкèле де прин сòраше, ши де прин са-
те, кз саларйзм саз кз платз де кжте wпт сзте де флоринций Нем-
цейей пе ан, пз ресолвитè сз фiе аколw Профессорй, адекз лвзцз-
тòрей фийтòрилwр прин wраше ши прин сате лвзцзтòрей. Асз нз
è лдоалз, кз пре лжнгз темèюл каре ал вwр пзне лзвдаций Про-
фессорй л Схòала чкè дела Ярд май сзсè арзтатз, спре прокопсèла
чкè деплинитз è де липсз ши ажзтòрюл Клèрwлвй, кареле дин фийн-
ца Дерезтòрией сале è дтòрю лтот кипwл асе невои спре фолò-
сwл попòарзлwр сале. Спре ачкèста взнз нздкжде поате авкè Пз-
бликwл дела чей кзноскзций лтрз ржвна чкè кзтрз полиркè нтэмwлвй
Рwmжнèск Пркчинстийей Прwтопресвўтерй Пётрз Iwргович ал
Сòравицей, ши Ассèсwр Конзистòрйwлвй Епископèск ал Вршèцwлвй,
Отèфан де Яданастèевич ал Логòшwлвй, ши Ассèсoр Мзритèй
Вармèгий Вршòвей, Iwáнн Фwмич ал Карансèвешwлвй, ши

Ассессор Консисторіахай Епископск ѡл Вършецкахай, Николае Стойка де Хацег, ѡл Мехадіей. Парій прекѹм тинерімѣ, ка кѹ тот де ѡдинска сз се дѣ спре ѡвцятѣрз дѹпз Пзринцеска кѹцет ѡл ѡнзцяткахай ѡпзрат, кѹ сжргѹицз ѡ ввр ѡдемна, ѡшѡ ши спре кзцигарѣ Кзрцилвр чѣлвр фолоситѡаре, пре Прѣвци ѡи ввр децептѡ. Кѹ каре мижлочире нѹ дѹпз лѹнгз врѣме, ѡсте ѡ нздзжѡи, кз Бзнзцѣнїй ѡтрз Рѡмѡнїй чѣй май прокопсїцї се ввр нѹмзрѡ, мзкар кз нѹ ѡѹ Епископї дин нѣмзл лвр.

Б В З У Т А К З Р Ц І Й.

К А Н Ї.

ПЕНТРЪ ДЕСКЗЛЕКАРЪ РЪМАННАWR І ДАКІА.

ФАЦА-

І. а.	РЪСКОБЕЛЕ, КАРЕ ЛЪВЪ АЪСТ РЪМАНІИ КЪ ДАКІИ ІНАИТЕ ДЕ ТРАІАН	1.
І. б.	РЪСКОЮ ЧЕЛ ДИИ ТЪЮ АЪДИ ТРАІАН АЪПРА ДАКИАWR.	4.
І. г.	ІА ДОПЛЕ РЪСКОЮ АЪДИ ТРАІАН АЪПРА ДАКИАWR.	6
І. д.	ДАКІА КЪ ПРИЛЕЖА РЪСКОЮАЪДИ РЪМАНИАWR СЕ ДЕШЪРТЪ КЪ ТО- ТЪА ДЕ АЪКВИТОРИ.	7.
І. е.	АЪТРАРЪ РЪМАНИАWR І ДАКІА СПРЕ АЪКВИ АЪКОЛЪ.	12.
І. з.	РЪМАНІИ ЧЕИ ТРИМИШИ ДЕ ТРАІАН, АЪШЕХЪНДЪСЕ КЪ АЪКАШЪА І ДАКІА, ИЪ САЪ КЪСЪТОРИТЪ КЪ МЪІРИ ДАКЕ.	15.

К А П Ъ.

АЪТЪМПАЪРИЛЕ РЪМАНИАWR ЧЕЛWR ДИИ ДАКІА ДЪПЪ МОАРТЪ
АЪПРАТЪАЪДИ ТРАІАН.

І. а.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ АЪРІАН	22
І. б.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ МАРКЪСЪ АЪВРЕЛІЪСЪ АЪТОНИИЪСЪ ФИЛОСОФЪА.	23
І. г.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ КОММОДЪСЪ.	25
І. д.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ АЪТОНИИЪСЪ КАРАКАЛА.	26
І. е.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ МАЪИМИИЪСЪ.	26
І. з.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ ФИЛИППЪСЪ.	26
І. ж.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ ДІЧЪСЪ.	27
І. и.	СЪПТ АЪПРАТЪАЪДИ ГАЛЛІИИЪСЪ.	27

С. ѡ.	СѸПТ ѿПЗРАТѢЛА КЛАВДИѸС.	..	..	..	..	28
С. і.	СѸПТ ѿПЗРАТѢЛА ЯВРЕЛІАНѸС.	..	..	..	..	31

К А П Г.

ПѢНТРѸ ТРѢЧерѢ РѸМАНИЛѸР ЧѢЛѸР ДИН ДАКІА ѿНАПОЇ
ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ ѿ ЗІЛЕЛЕ ѿПЗРАТѢЛѸИ ЯВРЕЛІАН.

С. а.	СЕ ЧЕТѢСК ОВРІИГОРІИ ЧЕИ ВЕКИ, КАРІИ ѡВ СКРИС ПЕНТРѸ ТРѢЧерѢ РѸМАНИЛѸР ЧѢЛѸР ДИН ДАКІА ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	32
С. б.	ТОКМА ФѸРЗ КРЕЗУМѢНТ ЛѸКРѸ ГѢСТЕ ТОЦИ РѸМАНИИ ѿ ЗІЛЕЛЕ ЛѸИ ЯВРЕЛІАН СЪ ФИ ЕШИТ ДИН ДАКІА ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ ѿ МИСИА.	..	..	34
С. г.	ПАРТѢ ЧѢ МАИ МАРЕ ѿ РѸМАНИЛѸР, НѸ ѡВ ЕШИТ ДИН ДАКІА ПРЕ- СТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	36
С. д.	СЕ РЪСПѸНДЕ ЛѸИ БНГЕЛ	..	..	39
С. е.	СЕ ВЪДѢЩЕ МАИ ѿКОЛО КЪМ КЪ ПАРТѢ ЧѢ МАИ МАРЕ ѿ РѸМАНИ- ЛѸР НѸ ѡВ ЕШИТ ДИН ДАКІА ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	40
С. з.	СЕ СОКОТѢЩЕ КРЕЗУМѢНТѢЛА ЛѸИ ФЛАВІѸС ВОПИСКѸС ѿ ТРѢБА ТРѢ- Черей РѸМАНИЛѸР ДИН ДАКІА ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	44
С. ж.	СЕ МАИ ЧЕРН ѿКЪ КЪВИНТЕЛЕ ЛѸИ ВОПИСКѸС ѿ ТРѢБА ТРѢЧерей РѸ- МАНИЛѸР ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	54
С. и.	СЕ СОКОТѢЩЕ ШИ КРЕЗУМѢНТѢЛА ЛѸИ РѸФѸС, ШИ ѡЛѸИ БѸТРОПИѸС ѿ ТРѢБА ТРѢЧерей РѸМАНИЛѸР ДИН ДАКІА ПРЕСТЕ ДѸНЗРЕ.	..	..	56

К А П Д.

ѿТѢМПЛЪРИЛЕ РѸМАНИЛѸР ЧѢЛѸР ДИН ДАКІА ЛѸИ ТРАІАН ДИН
ЗИЛЕЛЕ ЛѸИ ЯВРЕЛІАН ПЪНЪ ЛА ѿТРАРѢ ОУНГЪРИЛѸР ѿ ПАННОНИА.

С. а.	РѸМАНИИ ЧЕИ ДИН ДАКІА ФѸРЗ СЪПЪНИЦИ ДЕ ГОГИ.	..	58
С. б.	ДЕ ХЪНИ.	..	63
С. г.	ДЕ ГЕПИДЕ.	..	68
С. д.	ДЕ ЯВАРИ.	..	69
С. е.	ДАКІА ВОЛНИКЪ.	..	70
С. з.	РѸМАНИИ ЧЕИ ДИН ДАКІА ЛѸИ ТРАІАН НИЧИ ѡДАТЪ НАѸ ФОСТ СЪПЪШИ БЪЛГАРИЛѸР.	..	73

- Б. З. Рѡмѣній ши дѡпѣ времиле лѡи лѡреліан дѡ рѣмѡс ꙗ Дакіа нѣм.
 ѡсебит. 78

К А П. Ё.

Пѣнтрѡ дескзлекѡрѣ Оўнгѡрилѡр ꙗ Ярдѣл.

- Б. а. Некѡмпзтѡтѣ дѡрѡсте дѡ дѡвт Нотѡрїѡл лѡи Бѣла спре Оўнгѡри 82
 Б. б. Лѣтрѡрѣ Оўнгѡрилѡр ꙗ Паниѡнїа. 85
 Б. г. Солїа лѡи Тѡхѡтѡм кѡтрѣ Ярдѣл Дѡка Оўнгѡрилѡр. 88
 Б. д. Рѣсѡѡл Оўнгѡрилѡр кѡ Рѡмѣній ꙗ Ярдѣл. 91
 Б. е. Бѡрѣвїа Рѡмѣнилѡр. 93
 Б. з. Ячѣаши май ꙗколѡ. 102
 Б. ж. Цѣлѡ дѡ пост Рѡмѣн, ши Домн витѣх. 116
 Б. и. Ялѣперѣ лѡи Тѡхѡтѡм спре Домнїа Рѡмѣнилѡр ꙗ Ярдѣл. 117
 Б. ѡ. Причина, пѣнтрѡ кѡрѣ Рѡмѣній дин Ярдѣл шѣѡ ѡлѣс лѡрѡши
 Домн пре Тѡхѡтѡм. 125

К А П. З.

Пѣнтрѡ стѡтѡл Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин Ярдѣл дела Ячѣперѣ Домнїей лѡи Тѡхѡтѡм ꙗколѡче.

- Б. а. Стѡтѡл Рѡмѣнилѡр дин Ярдѣл ꙗ хїлеле лѡи Тѡхѡтѡм. 129
 Б. б. Стѡтѡл Рѡмѣнилѡр дин Ярдѣл ꙗ хїлеле сфїтѡлѡи Стѣфан
 Крѡкѡлѡи Оўнгѡрилѡр. 131
 Б. г. Стѡтѡл Рѡмѣнилѡр дин Ярдѣл дѡпѣ сфїтѡл Стѣфан Крѡкѡл
 Оўнгѡрилѡр. 134

К А П. З.

Пѣнтрѡ ꙗпѡрѡвїа лѡи Менѡморѡт, ши ѡлѡи Глѡд.

- Б. а. Се спѡн мѡрѡиниле ши кѡпрїнѡл ꙗпѡрѡвїей лѡи Менѡморѡт,
 ши ѡлѡи Глѡд дин Истѡрїа Нотѡрїѡлѡи лѡи Бѣла. 141

	Фѡца
С. Ё. Че фѣлю де гинте саз нѣмбры сра атвнчй ꙗ Панионѣа дин коаче де дѣнзре, кѣнд аѣ аѣвнс Оуингврий ꙗ Панионѣа.	142
С. Г. Менѣморѣт аѣ фост Рѡмѣн.	145
С. Д. Рзсѡкл чѣл дин тѣю ал Оуингврилѡр кѣ Менѣморѣт. ..	148
С. Е. Ал доиле рзсѡбю ал Оуингврилѡр кѣ Менѣморѣт. ..	150
С. З. Глад дѣка Бѣнатѣлѣй нѣ аѣ фост Вѣлгар. ..	151
С. З. Пѣнтрѣ Сѣкѣй.	158
С. И. Пѣнтрѣ Сѣсѣй дин Ярдѣл.	166

К А П Й.

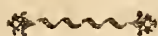
Пѣнтрѣ Скимѣарѣ нѣмелѣй Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин Дѣкѣа.

С. А. ꙗ Рѣмѣнѣй, Рѡмѣнѣй, ши Рѣмѣнѣй.	169
С. Б. ꙗ Влѣхѣй, ши Влѣхѣй.	173
С. Г. Стрѣмѣа пѣрѣре алѣй дѣчѣсѣ, пѣнтрѣ ꙗпѣртѣширѣ нѣмелѣй Влѣхилѡр кѣ Вѣлгарѣй.	179
С. Д. Пѣрѣрѣ алѣй Тѣнмѣн, пѣнтрѣ ꙗчѣпѣтѣл нѣмелѣй Влѣхѣй.	186
С. Е. Пѣрѣрѣ алѣй Бѣнѣл ꙗтрѣ алѣѣлѣши трѣѣѣ.	190
С. З. Нѣмеле Влѣхѣй аѣдѣберѣѣѣ, кѣ Рѡмѣнѣй сѣнт Рѡмѣнѣй. ..	194
С. З. Скимѣарѣ нѣмелѣй Рѡмѣнилѡр чѣлѡр дин Дѣкѣа, ꙗ Дѣкѣй.	195
С. И. ꙗ Мѣси.	197
С. В. ꙗ Паѣинаѣѣте.	197
С. Г. ꙗ Кѣмѣнѣй.	207
С. Д. ꙗ Бѣссѣнѣй.	216
С. В. ꙗ Морлѣкѣй, саз Мабрѡвѣлѣхѣй.	218
С. Г. Пѣнтрѣ нѣмеле Кѣцовлѣхѣй, ши Цинѣѣарѣй.	224

К А П А.

Пѣнтрѣ ꙗчѣпѣтѣл нѣмелѣй оуинѡр алѣѡр гинте, кѣ кѣре аѣ
вѣѣѣѣт, саз аѣтѣѣѣ вѣѣѣѣск Рѡмѣнѣй.

С. А. Я Склѣвнлѡр.	228

С. в̄.	А Бѣгарилѡр.	..	..	..	239
С. г̄.	А Бѣрилѡр.	..	..	..	241

К А П. Г.

Дѣспре фѣвѣла, кѣрѣ спѣне, кз Рѡмѣнїи ѿ сѣта ѿ трїспре-
зѣчѣ де прѣсте дѣнзре ѿв венїт ѿ дѣкїа.

С. а̄.	Оурзиторїа фѣвѣлей ѡчїїа ѿв фост Іѡсѣфѣ Сѣлцѣр	..	244
С. в̄.	Пзрѣрѣ ѡлтѡра дѣспре Сѣлцѣр.	..	245
С. г̄.	Се рзспѣнде ла довѣделе фѣвѣлей ѡвї Сѣлцѣр.	..	248
С. д̄.	Се рзспѣнде ѡтрѣ ѡчѣшїи трѣвз ѡвї Бѣр.	..	249
С. е̄.	Се вздѣще де минчїонз фѣвѣла ѡвї Сѣлцѣр.	..	251

К А П. ГІ.

Пїнтрѣ пзрѣрѣ ѡвї Бнгле кѣреле зїче, кз Рѡмѣнїи кзтрѣ ѡче-
пѣтѣ сѣтей ѿ нѡѡѡ ѿв венїт де прѣсте дѣнзре ѿ дѣкїа.

С. а̄.	Се спѣне пзрѣрѣ ѡвї Бнгле кѣ довѣделе Сї.	..	252
С. в̄.	Се рзскѡт довѣделе ѡвї Бнгле.	..	254
С. г̄.	Маи ѡколѡ се конченѣще пзрѣрѣ ѡвї Бнгле.	..	257

К А П. ГІІ.

ѡтѣмплѣзрїле Рѡмѣнїилѡр чѣлѡр дин колѡ де дѣнзре дин зїлеле
ѡвї Аврелїан пзнз ла дескзлекѣрѣ Бѣлгарилѡр ѿ Мїсїа.

С. а̄.	Дїнтрѣ Рѡмѣнїи чѣї прѣсте дѣнзре ѿв фост ѡпзрѣцїи ла Рѡ- ма, ши ла Цѣрїград.	..	..	259

К А П. ГІІІ.

ѡтѣмплѣзрїле Рѡмѣнїилѡр чѣлѡр прѣсте дѣнзре дела дескзле-
кѣрѣ Бѣлгарилѡр ѿ Мїсїа пзнз ѿ зїлеле ѡвї Ісаакїе
ѡнгле ѡпзрѣтѣлѣ Грѣчилѡр.

- Д. ѿ. Рѡмѡнїи ѡѢ ѡпрѡцїт кѢ ВѢлгарїи ѡпрѡцнѡ. .. 264
 Д. бѡ. ѡпрѡцїѡ ВѢлгарїлѡр ѡ ѡѢ стрїкат Вѡсїлїѡ ѡпрѡцѡлѡ Грѡчїлѡр. 266

К А П. ѿ.

ѡтѡмѡлѡрїѡлѡ Рѡмѡнїлѡр чѡлѡр прѡстѡ Дѡнѡрѡ ѡ зїлѡлѡ лѡи
 Їсѡакїѡ ѡнѡл ѡпрѡцѡлѡлѡ Грѡчїлѡр.

- Д. ѿ. Ѣ спѡнѡ прїчїнѡ пѡнѡрѡ чѡ Рѡмѡнїи чѡ прѡстѡ Дѡнѡрѡ ѡѢ фѡ-
 кѡт рѡвѡлїѡ ѡѢпрѡ ѡпрѡцѡлѡлѡ Грѡчѡск. .. 268
 Д. бѡ. Мѡщѡшѡлѡ, кѢ карѡ зрїшї фрѡцї ѡѢ фѡкѡт прѡ Рѡмѡнїи сѡсѡ
 скѡлѡлѡ кѢ рѡсѡбѡѡ ѡѢпрѡ Грѡчїлѡр, шї ѡчѡпѡѢлѡ рѡсѡбѡѡлѡи 269
 Д. гѡ. Рѡмѡнїи ѡѡт прѡ Їѡѡнн Кѡнтѡкѡзїѡн Кѡсѡрїѡл, шї тѡѡтѡ ѡѡстѡѢ
 Грѡчѡскѡ. .. 271
 Д. ѡ. ѡпрѡцѡлѡ Грѡчїлѡр Їсѡакїѡ ѡнѡл ѡрѡзшї сѡ скѡѡлѡ ѡѢпрѡ Рѡ-
 мѡнїлѡр кѢ ѡѡстѡ Грѡчѡскѡ, шї рѡзмѡнѡ ѡѢтѡѢт. .. 273
 Д. ѡ. Їсѡакїѡ ѡнѡл шї ѡ рѡсѡбѡѡлѡ чѡл ѡѢ прѡ оѡрѡмѡ ѡлѡи ѡѢпрѡ Рѡ-
 мѡнїлѡр чѡлѡр ѡѢ прѡстѡ Дѡнѡрѡ рѡзмѡнѡ ѡѢѡннѡ. .. 278

К А П. ѡ.

ѡтѡтѡлѡ Рѡмѡнїлѡр чѡлѡр ѡѢ прѡстѡ Дѡнѡрѡ ѡѢпрѡ Їсѡакїѡ ѡнѡл.

- Д. ѿ. ѡ зїлѡлѡ лѡи ѡлѡзїѡ Кѡмнїнѡлѡ ѡпрѡцѡлѡлѡ Грѡчѡск. .. 281
 Д. бѡ. ѡлѡгїнїи ѡѢ Цѡрїгрѡѡлѡ. .. 293
 Д. гѡ. Рѡсѡбѡѡ лѡи Їѡѡнн ѡпрѡцѡлѡлѡ Рѡмѡнїлѡр кѢ Кѡлѡѡннѡ Флѡн-
 ѡрѡ ѡпрѡцѡлѡ Цѡрїгрѡѡлѡлѡ. .. 294
 Д. ѡ. Мѡѡртѡ лѡи Їѡѡнн ѡпрѡцѡлѡлѡ Рѡмѡнїлѡр. .. 295
 Д. ѡ. Фрѡзрїлѡ, шї Їѡѡнн ѡсѡн шї ѡлѡцї ѡпрѡцїѡ ѡи Рѡмѡнїлѡр 296
 Д. бѡ. ѡлѡцї ѡпрѡцїѡ ѡи Рѡмѡнїлѡр прѡстѡ Дѡнѡрѡ пѡнѡ лѡ ѡѡнѡрѡѢ
 ТѢрчїлѡр. .. 301

Д И С Е Р Т А Ц І Ъ.

Пѡнѡрѡ ѡчѡпѡѢлѡ лїмѡбѡї Рѡмѡнїѡшї. .. 302

Д И С Е Р -

ДИГЕРТАЦІЄ.

ПЕНТРЪ ДИТЕРАТЪРА ЧѢ ВѢКІЄ А РѢМЪНИАѢР.

Фіца

- Д. а. РѢМЪНІЙ МАЙ ДЕ МЪЛТ САЪ АТРЕВЪИЦАТ КЪ СЛОВЕЛЕ ЧѢЛЕ ДЪТИ-
 НЕЦІЙ. 324
- Д. б. РѢМЪНІЙ ЧЕЙ ДИИ КОАЧЕ ДЕ ДЪИЗРЕ А СЪТА А ЧИНЧІСПРЕЗЪЧѢ ДЕЛА
 ХС АЪ ЛЪПЪДАТ СЛОВЕЛЕ ЧѢЛЕ ДЪТИНЕЦІЙ, ШИ АЪ ПРІИМІТ ЧѢЛЕ
 КИРИЛІАНЕ. 327
- Д. г. АСЪМЕНЕ АДЕВЪРЪДЪИ ІАСТЕ, КЪ РѢМЪНІЙ А СЪТА А АІ. ДЕЛА ХС
 АЪ ЛЪПЪДАТ СЛОВЕЛЕ ЧѢЛЕ ДЪТИНЕЦІЙ. 330
- Д. д. РѢМЪНІЙ ЧЕЙ ДИИ АРДѢЛ АЪ АЧЕПЪТ АТЪЮ АСКОВАТЕ ДИИ КЕСЪ-
 РИЧІЙ ЛІМБА ЧѢ СЛОВЕНЪСКЪ, ШИ АЪ ВЪГАТ ІАРЪШІ ЧѢ РѢМЪ-
 НЪСКЪ. 332

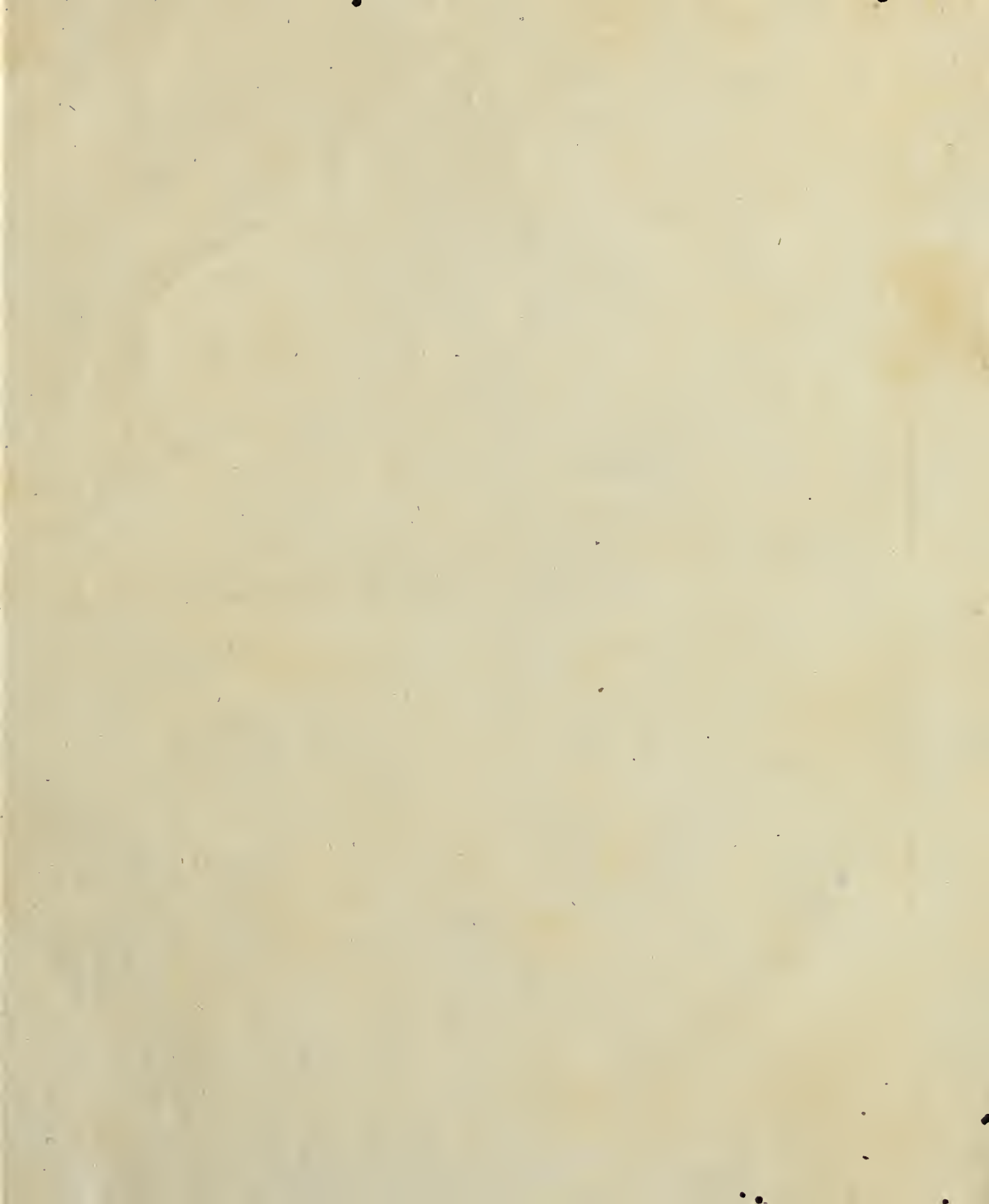

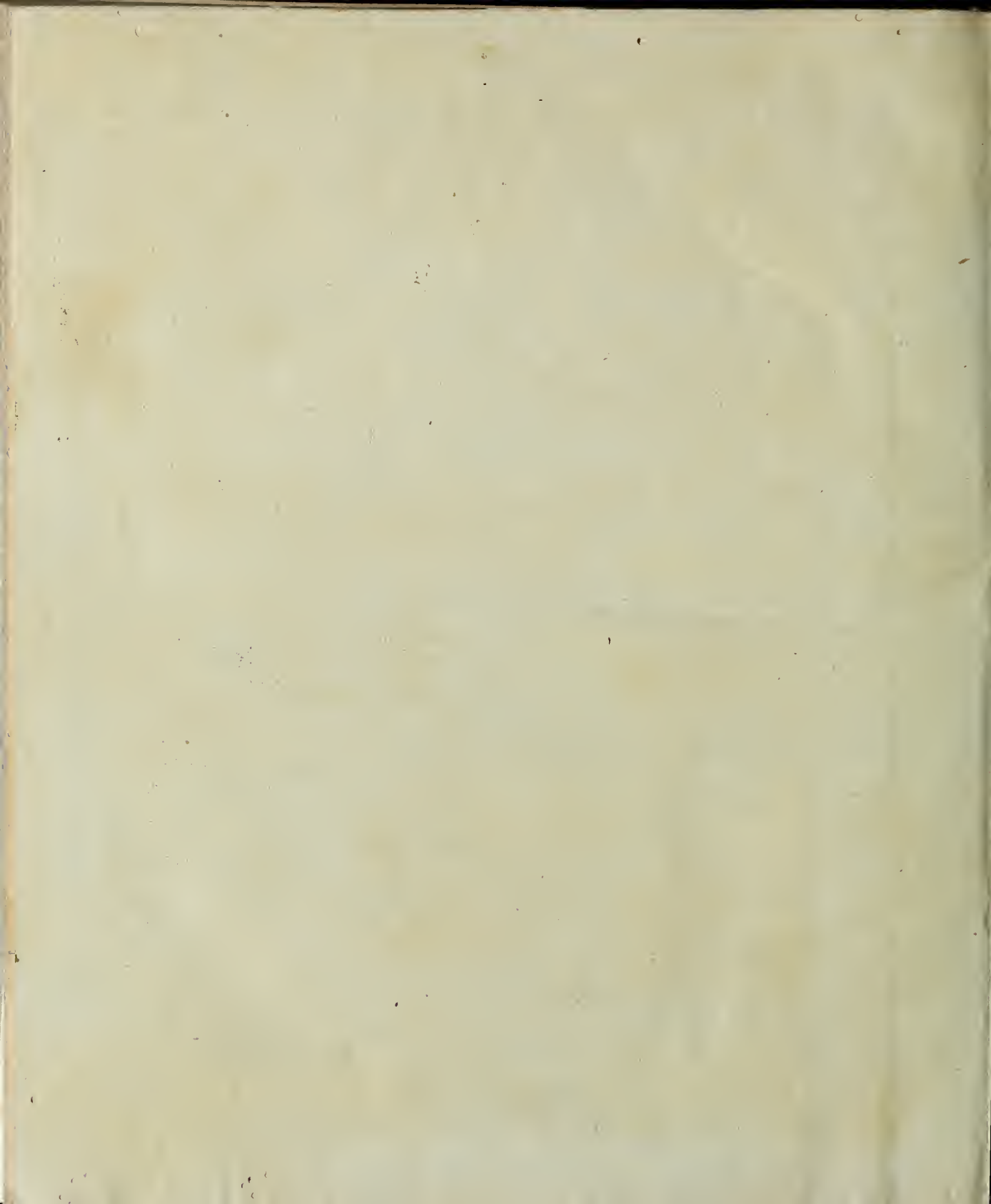
СМИНТИТЕ.

АДРЕПТАТЕ.

Фѡца.

14	нѢ	—	—	—	кѢ
14	прѢт	—	—	—	нѣстрѢ
33	мѣсѣа прѣстѣйтѣ	—	—	—	мѣсѣа прѣпѣдѣйтѣ
54	ѡри	—	—	—	ѡр
96	сѡпѢсе	—	—	—	сѡпѢсѣ
103	proximus	—	—	—	protinus
119	ачѣста	—	—	—	ачѣста
119	proprius	—	—	—	propriis
120	dicitur	—	—	—	dicetur
121	Паннонѣ	—	—	—	Паннонѣа
121	Вис	—	—	—	Вис
122	Solamogera	—	—	—	Sobamogera
122	per	—	—	—	pro
163	лѡи ѡпафѡркош	—	—	—	ѡпафѡркош
176	Нѣмци	—	—	—	Нѣмци
192	Бѡлагри	—	—	—	Бѡлагри
193	Бѡгарилѡр	—	—	—	Бѡгарилѡр
195	Словенѣци	—	—	—	Словенѣци
131	скои	—	—	—	скѡс
285	ѡва	—	—	—	ѡва
288	вѢпринсе	—	—	—	кѢпринсе
292	n	—	—	—	in
292	inges it	—	—	—	ingessit
304	Ѣннѣсѣ	—	—	—	Ѣннѣсѣ
308	ла	—	—	—	лѣ

2068C
26 My 61

100

120

LC ACQUISITIONS

0 030 561 232 7